Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Dictata in praxin medicam : collegedictaat

https://hdl.handle.net/1874/353265

IVE

Aevum recens
Scripta varii arg.
N°. 130

Kst. VII, pl. G
N° 20

702 *(Var. 130a.) Charta. 4°. 3 pt. 2 vol. 400, 250 et 189 pp. Circa 1725.*

Ejusdem Dictata in Praxin medicam.

Hs.
7 G 20

Dictata

In Praxin Medicam Cl: Viri

Hermanni Boerhaaven

In Academia Lugduno-Batava,

Medicinæ, Chemiæ & Botanices

Professoris Ordinarii.

Pars Prima.

Prolegomena.

Taediose aggredimur qui tractaturi Praxin Mediam, in primis in initio ob universalia necessaria praemittenda, promitto ergo ego me fideliter omnia ea, quae in ea sunt probabilissima sancte & pie traditurum.

Non possumus intelligere morbos, eosque removere, nisi prius generalia sciamus. hinc taxandi, qui statim a morbis incipiunt, oblectando ita animos, sed deinde omittunt omnia in gerendis morbis. E. Gr. Sumamus Pleuritidem, quae describitur, est dolor in membrana, quae costas investit, quasi aciculis dilaceraretur, si durat per 3 dies, si longius sequitur Aposthema in parte thoracis, ibique manens acrimonia sua aggreditur, & erodit pulmones. Si quis nescit quomodo sanguis dirigatur in calido & humido debet prius scire, quid sit sanguis, debet praemittere omnia permutabilia in his, & nullibi nisi in praxi hoc doceri potest, quia autem res est magni momenti hinc patientia opus est & attentione.

Pag 2. Maxima pbabilitate gaudentia ltin
allegabo, qd in Theoria succedit, in praxi
ō faciendum, qa periculum ēt vitæ humanæ, tuncque
artifex ō potē se excusare.

Aggrediar itaque, quia in collegio pxia, ut
Medicus ægri morbum cognoscere et curare ejus periculo
vitæ discat. Ut ordine id fiat, primo quibus
sit videndum.

§1. Morbus ē q lædit humanum corpus, unde ō affirmo pe-
nitus lædi actiones naales, vitales &
aiales. Ex q sequitur impediri exercitium actionis.
Actio pē ē agendi modus determinatus pōtus determi-
natarum in exercitione nri corpōis, ut ejusmodi
actus faciant sunt tres, vitales, naales, aiales.
1a Actio Vitalis vocatur illa q dicitur in corpore ad-
huc pñens vitam pñentem testatur.
Vita ē superstes motus p vasa corpōis adhuc aliquis
ordinatus humorum in partibus corporum. Ois motus
ordinatus habet terminos, a q & ad quem fiat, fiunt itque
cor ē, tres motus sanguinis, primo in cor, 2o p cor, 3o ex
corde. In adulto ō permeat, nisi p pulmones
transeat, & hos ō potē transire, nisi fiat respi-
rao. Ergo ad vitalem ptinet pulsus cordis, &
respirao thoracis. Morbus vitalis alterutrius
actionis aut impedit, aut sistit, si impossibile ē,

motu cordis permanere, nisi fiat contractio, & contrac-
tio, nisi sit nervi a cerebello ad cor decurrentis
per motum. Ergo actio cordis, thoracis, & cerebelli vi-
talis est.
2da Actio naturalis saepe a medicis male vocatur,
quia non intelligunt veterum linguam, vocavere veteres
Philosophi tempore Hippocratis omne illud animal, quod
carere hoc non potest, nisi est. manet haec actio,
perit. hinc homo quilibet labitur, ni reficiatur per ingesta.
Haec mutatio fit [illegible] fit in nobis per ac-
tionem, quae naturalis dicitur, ergo naturalis inservit ad
corporis naturam per nova ingesta generandam, uti
concoctio in stomacho, chylificatio, bilis, pancreatis,
salivae, chyli secretio, faecum excretio, sanguificatio,
omnis secretio huc pertinet, & excretio, hinc facultate
animali facta, ut salivatio, sudor &c. constat quoque,
nutritur & generatur in suo statu per actionem naturalem,
pertinent huc omnes secretiones & excretiones involuntariae
nobis: vitalis aliquamdiu potest esse sine naturalem.
3a Actio animalis, illa, quae fiunt in humano corpore cum
conscientia, vel directione mentis, adducuntur sensuum externorum
laesiones, sicut oculi recipiunt colores, imagines, ra-
dios, sed non videt ut demonstratur in oculo bovis, alius
animalis in camera obscura. sed neque id communicat
cerebro, inde menti, unde bene Aristoteles
νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει adducuntur & inani, & quae ad
ea referuntur, uti sunt imaginatio, memoria, judicium,

Pag 4.

ratiocinij, aii affectg aliq affectg. Deïn motg voluntarii, V. Gr. oes motg musculares a rebus, a prævia cogitaoe pendentes, loquela, exaco voluntaria alvi, [illegible] æ, partg. Nbi q has actiones lædunt, st aialis actionis, sic cæcitas. Necessitas ingens ē, ut hæc primo distinguam, fit e. hæc divisio ob multitudinem.

Sic Practicg dr ille q ductg ad cogn. ipsit, qlis mbg sit, quo ger affligr.
2º Si scit applicare remedia ad illg mbg depellendg valentia.

§ 2. Praxis Medica illa ps medicinæ dij, q docet requisitas & ptitates, qn judicio medicg pitg, hæc jam descripta de tempe & alia vita curare pote.

§ 3. Qui actiones vital. natural. & aial. exercere vult, nec novit vitam & sanitatem, o pote intelligere nec cognoscere quioem, p qm desinit, v impedir actio, sic o pot noscere defectg, ni sciam prigcujg rei defectg sit, V. Gr. cæcitas, si qs exang medicg, nec sciens innam structuram ptg, cæcitatem oculo integro aut timore nervi ppe cerebrynatam sanare succo chelidonii tentabit, uti sæpe fit, oculg bong sic corrumper.

Cognoscere morbg ē noscere actioem & scire qd qlibet ps faciat ad actioem & gnoscere psens impedimentg.
Curaoȝ ē ablaō impedimenti & restitutio absentis.

Videtis hinc clarg mtg gnoscere, ē videre impedimentg, unde oriar destructa actio aut læsa, spr supponit aliqd ab eā, qd dbt adeē, V. Gr. rotunda figura oculi reqrir ad visg, nunc a priori dico, si ē rotundg, o fit collectio radiorg, non mor, lbq, ast addenda curao, si pspicillg assumam ante oculg, qa in eo oculg fit longg & plang tunc radii colligunr in retina.

Si qs ignorat hom, q̄ oppositu naturem, is sp̄r igno,,
rabit morbum, E. Gr. surditas, putant multi ad
bonum auditum requiri bonum meatum auditorium, & sanam
membranam tympani. hinc ttm aperiunt &
infundunt extre ol. amygdal. amar. v spiritu aut
Vae hungaricae. Ast infinitae aliae cae, unde
deficiat auditus. Volo persuadere qd proscere morbi p̄,,
tem sit scire qd deficiat in aegro, qd si adeet, ō
fieret, ergo si medicus surdus aut caecus consulat, debet
in memoria habere ut videat an ad bonum auditum
sit externa auris bene efformata, meatus liber
& aptus, an tumor adsit tollendus, an membrana
quam ornata sit auri praeter naturam, an exacte
claudant tympanum meatum auditorium intus, qd
exploratur si aeger naso oculis & ore clausis buc,,
cas inflet & tunc aerem per ductum Eustachianum
ex auribus exspiret, an in ossiculis defectus
haereat, oes itaque conditiones debet percurrere, ut videat
quanam deficiant, & unde oriatur defectus. conditiones
defectus non semper patent oculis, & intus haerent,
nec itaque facile aliquid noscimus. si hujusmodi aegri
per sudores aliasve, quae nocent, tenter curatio
sitque forte apostema, tunc liberatur & aeger au,,
diet, tunc non certa, sed conjecturalis est morbi conditio.

Pag 6. 84.

Sanaō ē mbi in San. mutaō, Ablaō impedimenti & restituō deficientis,# ut fiat pſens rursq qdioēs reqsitas dbt scire, q velit praxin discere, qdalias impoibile, q xo praxin volunt usurpare, ō prius edocti Physiologiam, ō pozint digerere studia & nimqm pficiunt.# dolend, hoc p qm, vidi in viris doctis, q ttn sciebant curaoem pmiscuam mbor, ut dixi de Ameurosi, & integro oculo curas succo Chelidon. tentata, q dbt cura mercuriali pfici.

Corpq mutaritaq, ut dictē, p motq gencitar vel dirigir acadis motq faciente, q vocanr instrumenta, E.gr. statuaris hns marmor, dbt facere ut secedant aliq ptes, ut fiat imago mercurii. fitq hoc p malleq, cuneq, aliaq, & hæc vocantr instrumenta aliqdo agit motq pſentem ttn dirigendo aliqdo excitat aliq motū ad illa dbt noscere, tales fieri motq, si applicet talia medica, talem victq dbt scire, q alimentq, q ptulentq faciat in cpoē.

Dbt exacte maām medicam noscere, qlem motq singula cpoī ingesta v applicata caenr, q restituar sanaō ptis. medicta ctoria, q cpq egrotq sic mutant, ut sanq fiat, dividunr in evacuantia & immutantia.

In exna Chirurgica & inna medica ppie dicta dbt scire maām Chirurgicam, nobilis e. illa praxeos ps, q applicaoē motq extrinsecq factoq ad cpq agit, unde restituar sanitas

#Sanitas xo ē pſensa, istentia illaq qdioq, qi, mul, q coexistentibq actioēs poƺunt bene pagi.

#E.Gr. homo ē cæcq, medicq examinans videt qd cor, nea sit integra, humore Vero infra pupillam appa, ret opposito albq, ō niger ut ante in sanitate, dicet Medicq, homo ille laborat Glaucomate, 85 qdē opacitas lentis Chrystallinæ, q hic ē sanaō, ē ttm qntio lentis Chrystallinæ, & qd reqre, bar, ejq restitutio

Sanaō ē mutaō mbi, hæc ut fiat dbt cpq mu, tari s. aliud fieri qm nunc ē, hinc dbt Medicq facere, qd in cpoē ordi, etat, ergo dbt ubi alud relq q in cpoē oderant q ct medicta evacuādia

85. Instrumentq ē ppries oē cpq qd a manū medici v applicatq v directq, motq qendam acqpit & appli, cat cpoī ut cpq muter ejq cepto actis. E.gr. di, vulgo Hellebori albi dri facit vomitq summq veq si in + qdir & dar, licet triplicata dosi ō facit tunc vomitq.#

in partibus læsis, cognoscit & instrumenta, quibus tol,, lat Chirurgia duplex unaquam, instrumentalis & medicamentaria, instrumentalis vocatur omis ap,, paratus instrumentorum, quae illi utitur ad scopum suum obtinendum, dein medicamentaria est eorum comp. succorum pulverum, unguentorum &c. dein & hæc medicus scire debet Diæteticam, necessaria, ut scire cognoscat est cognitio effectus eduleorum & potulentorum, pharmaciam, & materiam medicam perspectam habere debet ob innumeros quotidie ex ejus ignorantia commissos errores, quia Medicus sæpe nequeat judicare medicamenta a Pharmacopœa præparata an bona an mala.

§6. Occuparimus adhuc tantum in partibus Medici, dicimus scire esse debere Physiologiam, Pathologiam, materiam Medicam, Chirurgiam & Methodum medendi, & doctrinam, quae docet medicum præsentem, 1° quid, 2° per quid, & quo ordine debeat agere, Ergo tantum generalis pertractatio harum, ... 4° ipsa praxis, ubi hic sunt signa, quae hoc docent, sic nemo potest medicamenta applicare, nisi cognoscit ex ægris, quae desit functio, vel læsa sit, proinde exacte noscere 5 partes institutionum medicarum functio 50 & actio exercita per partes naturales corporis tantum cum ... defectus Logicis reliquimus medicinam mentis.

§. 7. Morbus est effectus Physicus dependens a causa definita existente proxima, ... c. practicus multus lectore, si sciat causam proximam, patet meditanti.

4. Si quando Chimiscus Longe minus hoc facit. hinc medicus ptum debet noscere medicamenta ... & in præparata!

Usus id, quod est datum uno tempore nocebit, altero tempore proderit, sic sicut usus gravatus est salubris aliquis, si in principio vomitorium das, aptum est, si longe deteravit postquam tunc das vomitorium gangræna compon usus.

Signa sunt omnia illa, quae sensibus unaquam apparentia corporis ægri præteritis, præsentia futura, ex quibus mens medici noscit, quae agenda sint. E.g. Pleuritis, 3bus primis diebus est morbus inflammatorius, a 4 ad 7 diem est suppurationis, post illud tempus ad 9 diem est morbus apostematus, post 9 diem est morbus Empyematis rupti, post 29 est morbus Phthisicus, quia pulmonem corrumpit, quod tamen ... tunc post tantum Pleuritis.

Morbus est ens Physicus ... inhærens, quod si manet manet morbus, si tollitur, tollitur in morbus, & quam diu tale ens in corpore est adferri ipsa tamdiu tam manebit.

Pag. 8.

§ 8. Haec res videtur maxime in dubium vocari posse, si ponderatur, clara est si attenditur ad omnia, quae ipsa fiunt, apparet, sic cohaerere causam effectui, ut nulla sit distinctio, nisi in successione cogitationis meditanti, apparet res ipsa paradoxa incogitanti, idque in Mathematicis & Physicis exemplum plurimum est, ut V. Gr. si sphaera, quae sua sponte caderet pendet ex catena, quae appensa est clavo trabi infixo. clavus est causa, cur non descendat sphaera, clavo ablato vel fracto tollitur ius pendula, scilicet effectus quem clavus efficiebat, ne caderet sphaera, et catena ideoque causa prima, ergo accurata ablatio causae tollit unius cujusque effectus ejus causam, si quo obloquiumur, dicit cultus in corde affectus, aut in arteriam, deinde ablatam non sanare. non aliter fecit, ut illa arteria non cohaereat, hinc illa divisio jam est causa prima, non occulter inhaerens est causa excussionis sanguinis, non agnoscit id maxime, jis causam aliter ablato tollitur.

Duplex est modus curandi, seu tollendo causam prima, ~~seu~~ stamque integram.

1o Medicus ex clarissimis signis cognito in singulari et singulariter curare potest. 2o qui non ita clare cognoscit, generalis adhibet cura, ut si quis paruli tantum pene habet ulcusculum Veneris, cognoscens Medicus tantum in illa parte haerere illud, neque ejus esse infectum in cautistico, aut actuali cauterio, alteri mala assumat, haec singularis sive specifica cura, putans interim ejus esse ingratus daret Mercurialia, totum ejus turbando curaret, idem scopum attigit cura generali.

<u>Ablatio</u> haec si fieri potest ut nihil mutetur in corpore, nisi haec res, liberatur ejus a malo integre, haec sanatio quae causam primam tollit de corpore dicitur singularis curandi ratio, vel specifica curatio. E.Gr. laborat unus hospes quotidiana, 2 quis tertiana 3 quis quartana, ingesta intus 3 bus nihil est nisi febris causa, si his ingeritur Cortices Peruvianus, qui sanare illi tres nihil sentient nisi paulo calidiores erunt quam prius, & omnes tres non habebunt febrim, in corpore caetera nil mutatur, nec sudor, nec [?], nec aliquid mutatur, & haec dicitur <u>curatio specifica</u>. § 9.

<u>Curatio Universalis.</u>
E.gr. laborat unus (ut dixi) quotidiana, alter tertiana sumat Medicus Decoctum Absynthium, medicus hunc det ante frigus febris & faciat sit sudet antequam accedat febris, ex 100 febribus 50 quidem sanabuntur statim, haec dicitur Curatio universalis.

§10. Observaõ & ipsa sola ē Empirica.

Sic Lues Gallica in obsessione Neapolis primū obser-
vata, Galenici vocabant intemperiem hepatis, qa
ulcera aderant, & curaõ tuā nihil proficiebat.
Capiq[?] &o scabiem curare solitq, in lue Gallica
sanat plurimū sola observaõe, sic curaões & cognicões
repiuntur p similitudinē, similitudo[?] ipsa analogicaē.
Sic Capiq hoc p similitudinem repit, qa viderat
ut in scabie, ibi ulcera fere similia, raõcinium ex
his vocar Dogmatica.
Sic sciuq[?] spermaalites ē globulos rotundos
in pleuritide planiores. hinc pleuritici sibi relicti
moriunt, deinde in sqnē nulla pars ē mingeon,
crescens, quam V, nil urgens gerescibile, & ponderosum
compactq, hinc Pleuritico nil crassi dabo, & solam Vm
qm primq Pleuritis incepit, hinc si pleuritico impar
abstinentia. Ita dar V q Otro curar, haec ē cura petita
ex raõcinio, ē p tali, q Philosophabanr Medici, Cranii
& Bontekoeniani. Mirifici illi Philosophi garrientes
V maa illa sua coelesti seu subtili & transitu in pleura
denegato, unde dabant subtilia disautientia.
Hi tres mortalibq noti modi, qbq medicq debet devenire
ad curam generalem & specificam.
Empirica requirit multi accuratam historiam, si
consequentis seculi secuti fueritis methodq, sp[?]
alicq factorq reddere raõem potestis.

§11 1. Sic agamq ut curēmq mihi p Empiriam, observo
caãs co ordine q apparuere concomitantes & sequentes.

Observaõ ē
mutaq Physicam
p sensq facta cognitio.

Pag. 10.

Noto sex, aetatem, temperamentum, rogo q. m. ante fuerit hanc causam voco praegumenam, q. ex illis talem mbum hec causa procatarctica, q. priorem in actu ducit.

2. Dein sic dico. aeger, q laborat tali mbo, taliter nunc vivit. q casu fiunt noto juvantia et nocentia observo si quid ab aliis quodlibet auxilii, accurate noto, 2do eorum q. u. per casum, v. per industriam facta sunt, noto eventus. 3o Video ejusmodi aegrum mori, scio ex Physiologia sani aspectus, unionem, aptitudinem, video dissimilitudinem ab aspectu corporis sani, morte violenta exstincti; Recentiores quam hic accuratissimi, ut optime haec tria observavit Carolus Piso in suis observationibus et Otto Henricus cum iis, q sunt Fernelii opera in 4to de ipso illustravit. gratiam maximam meruit in cadaverum expatiatibus Practicus Theophilus Bonetus 30 annis impendit in collectione sui sepulchreti Anatomici. Sed quibus bona Empyria satisfaciunt, in q. lento gradu agendum.

3o Docebit mbus describere ptus de eius historia observata est, post mortem saepe apparet, si aperiatur cadaver, q causa fuerit mortis E.gr. viderat Hipp: qd in Pleuritide die 4, v. 7 oreretur ingens macula plumbea, ubi dolor fuerat in mbo, apto cadavere reperit illud latus gangraena occupatum, hinc postea dixit si talis maculae appareat, lethale est. 12. 5 hoc docet qd gangraena faciat Pleuritidem, v. qd gangraena faciat mortem.

Morbi historiam superiorem novit Medicus priorem totam revolvit, q ignota comparat, si ex eod orta fundamento eadem sint, suadet id agendum, confidens eosdem effectus secuturos q in priori mbo, et hoc agit, ut ignotus casus q noto compareret.

13. Asbinus Gtengee o dicit, Empyrica accurate perpendens si videant qd ex hac comparatione oriatur, sique ex his comparatis notet regulas in suos usus, hic est q Medicus dogmaticus E.Gr. fingamus casum ut videatis, q m. haec cooptanda. Juvenis 20 annorum tempore plane sanus aestivo tempore post violentum motum, multam sudoris jacturam faciens, nimia calefactione exponit et aeri frigidissimo nudo corpore, incepit pati horrorem

totiq corporis, incipit angi, suspiciose respirare, et q difficul- Pag 11.
tate, dolor in latere acutus, quoties inspirat, mitior, quando
exspirat, sequitur tussis q atrocissimo dolore sicca et crassa
incipit immense sitire, exaestuare, siccatur os et lingua, an-
helare quam maxime, in hoc statu constitutus plurimum sumit
aquae frigidae, mox dolor augetur, et symptomata ingravescunt,
vocatur Medicus, jubet sanguinem mitti e vena, sanguis missus
postquam stetit aliquamdiu pellem contrahit coriaceam,
plurimis aquosis se separat, aeger brevi post post missum melius se
habet, dein rursus pejus fit, ita per 3 dies fit, tum leviter, urina
rubra multo sedimento circa 14 dies summopere labo-
rat, deinde subito videtur liberari, vivit ita per aliquot men-
menses, moritur, corpus aperitur, pulmo accretus lateri et corrup-
tus pus in thorace, rogatur nunc quid fuerit morbus
in his diversis temporibus, et quae inde discenda ad Empiriam.
14 Scopus hic est ut doceatur quam commodissime, qua ratione medicus
in ingrendo ut sanet morbum procedere debeat, hoc ex Graecis,
Arabibus et quibusdam junioribus servanda quae minime
secta redolent, reducto problemate ad terminos
possibiles, hinc omnium 1. si medicus velit optime age-
re procedere debet ut Mathematicus in Algebra, debet
ponere ignotum, seu se ita proponere quasi plane nil
sciret. Ex. gr. si quis Pleuritide laborat, non dico dis-
ease est pleuritis, sed simpliciter omnia, quae invenio, 1o Phaeno-
mena individua, quae non possunt tolli, nisi tollantur in-
separabilia, 2 propria, non tam individua, sed quae in hoc
morbo et in nullo alio sunt, 3. singularia, et distinc-
tissima, hic maxime attendendum 4. quae non sunt primo

Phaenomenon latinis apparitio dicitur, omnia phaenomena sunt effectus morbi et effectus respondent causae, ergo omnia phaenomena sunt causae morbi, et utrumque quam morbus sit sine phaenomenis.

Pag 12.

3.° ** Auxilia naē ad̄hib. eaq. qui̧ hbūit sūā naē quib. potuit superare ipsā mbū & haec jnaūm ab iis, q̄ qui̧ sustinent ut ē āer, alig. & potus si q̄s jam aliquem ab aliq. mbo curatū senbit haec oīa jnter remedia dbt addere in q.' oēs fere deficere.

intuitu apparet. 3.° oīa, q plurimis in aliis mbis accidunt, haec prigtnā notanda, in omb. obsenaoib. & casib. error hic fere universalis, solo excepto Hypporate hac ab inconsiderantia, ne ipsū quidem liber. Sydenham vide ejus tractatū de Podagra, Hydrope & aliis.

Justo ordine hic notat succeß. distribuēm symptom. & functiones laesas, secundum eorum ordinem, misera plerumque Chaos & confusio in scriptis medicorum, quiam nunc hoc nunc illud, nullo certo ordine notent phaenomena. 4.ta fide ee simplici historia, o quam cogitare debeo medicus a magistro instruct., ne indulgeam hypothesi meae, ut pervertem phaenomena, nimis amans praejudicia & hoc contrariae lones. saepe boni medici, licet oppugnent sententiam meam. hinc multus locus in medicina damnosus, quod quisque fere juxta suam hypothesin torqueat phaenomena ipsa morbi, quae ita retineat.

Duos tu hic ingenue confitentes reperies Hyppocratem in lib. de vulneribus, ubi dt contra sua pria se non quod ex inscitia non adsptent fissuram in crania, quam debuiet adsptere, & Sydenham rotunde dicentem multis offuisse priusquam ad eam de affectibus descriptis cognitionem devenerit, & qui prima praxi inmani ejus onere & gravitate confectus, ut senex demum odii, natam suam praxin flendo pronunciavit.

2. observas consequuntur ex nata mbi, videos quando mbus tractatus sit, an effecta contingant ex nata ipsa, an a rebus applicatis, oia revoco ad quae illa signa, quae gessisti, quae movisti, quibus occupasti aīū, V. Gr. si quis variolosus iracundia de gravi iracundia correptus fuerit, aliter se hbuit, quam si dormivisset, 2. ingesta Aēr, cibus, potus, medicinta, clysmata, injectiones quae neglexerit, negat describere morbi historiam,

E. Gr. Sydenhamus in acutis ad diathesin scorbuticam, tuendam prius, eos calido aëre juvari, citiusque sanari. Dein retenta & excreta studiose annotanda, an phaenomena inde dependeant, applicata omnia externa, stragula, lectus, emplastra &c. Vidi ego aegrum laborantem febre violenta die quarto dolet caput, deficiunt vires, gingivae putrescunt, os foetet, exulceratus est, unde poteram cognoscere. Empiricus dederat, ergo si cum prudentia agere velitis, haec inquirenda prius quam de phaenomenis concludamus.

3. Auxilia per omnia phaenomena & epigenomena considerate, videndumque quomodo & quibus curatus fuerit, & statim mediato, aut arti adscribendum, plurimi certe risu comico digni in describendis morbis, statim suis medicinis adscribunt. Cum naturam morbi quae saepe sponte in talia cadat, quam non exacte observarunt, sivit sit malum. Sed ubi inveniuntur tales medicos? rarissimi sunt, solus fere Sydenhamus ita instituit suas demonstrationes. Vide ejus tractatum de Peste. & alii saepe quam curati eodem tempore & eadem constitutione debuerint, prius quam tanta confidentia omnes tam describendus morbus, natura morbi, causa proxima, remota externa, omnia, sella, victus, mansque ordine data in illo statu, quo illa apparebant phaenomena si ad quas dictas nostras accutissimus methodus practicos auctor, tunc optata omnia procedere possibile est, sed quia hoc in tantum diligimus, certum est, cur ars tam parum proficiat, quae docet morbos sancte & curis sanare, vana remediorum ostentatio nullus hic locus habet, his ergo exacte observatis inde deduco regulas practicas ad usum meum applicandas.

Pag 19. Ptqm totq rill ita descripsi, q phenomenis, epige, nomenis, & methodo curandi aut medendi, leges & regulæ inde deducta vocanr Aphorismi, hinc tta difficultas aphorismos describendi, q e. in gcussi dbnt ee, ad 4 has leges, qnty fieri potẽ, nos adstring, gemq in seqq: 5 cp incipientes nekiamq pprius deficiente esu niti regulis, tali methodo pbatiimo sequendam raoem collegeram, at idex variis astdqcaas dutkadentes, exnã & inna phænomena prima, qtidianas mutaões & effectq, expri hac via Corollana.

Mathematicorq more.

Pro exemplo sit cura calculi in vesica, o statim sic, fiat obsenão. Primo sumes oẽs bonos auctores, vii, debis unde oriar calculq, qs regiones, locos, plagas, q pri, marie infestent, 2 ætate, 3 sexum, 4 tpore, 5 diætam, glicilo usos, 6 qbq mbis obnoxios. hæc oia raoinanda, dein colligendo obsenabis, q apud aoes invenies, & nudis pbis pponeś, dein phænomena oia calculi dices, sc. qd sen, tiant tpre calculq, vomitq, dolores colicos, iliacos, deinde strangiriam. p catheterem doceri calculq adeẽ, hæc phænomena qdam in urethere i in vesica appa, ruerint, dein dices, qd sit calculq, q colore, figura, q qsistentiá in rene, q in vesica, qd calculq in medio vesicæ cubileat qspiciendq, & q emular calculq renalem & reliq q d. brevitatem omittimq. 2 phænomena & effectq jam si sciunr hæc ppendentia pbis factis ad capitt 2 accedit, nocumenta & bona recensenr, qd si q e fit, dolor sit minor, si motq fuerit, sqnem miciuerit, his illisve cibis comnestis bene se habuerit, aliús male. 3. in Tertio capite sferanr auxilia, q pipe calculosos methodq Curativá polea, epithemata, fotq. methodq digitis in alq injectis in, trusione calculi in urethram, eductio calculi p litotomiam, qqm. fiat & q obsenanda.

4. Hæc tria ptractata, caâs, phænomena juvantia & nocentia colliges. videlis gclusiones generales, q & qles inde deduci poßunt, q indicata gestis aii affectiby, ptat caballos eligere loca, malos vitare, fateor ee rem magni laboris, s primo signa sic accurate cognito facilis pvenies, qm q sup ficia ttm notant, qd damny in hodierna Medicina fere e univsale. sic ergo in descriptioniby mboz, & consiliis pcedeng.

15 Sd unde incipiend in tta multitudine mboz in qq ptes fere innumerabiles, qlibet ps hbt functiones plures, s ordo ex segq: patebit.

16 Ut clariime ttigant oia & historia simpliciime tractet, 2 oes simpliciimi pmittendi, st: qa caa dependet a simplicitate ptes aut functionis læsæ. 3 facillema absq ambagiby dissoz medicamin, dis, sentienti innumerabe, mali ttaô. 4 requisita clara dbt ee notiâ. qa ex uno fundamento sepg plures oriunt mbi ead methodo curandi.

Ergo q Galenicis pluribqq reliqs ô a capitis, thoracis, aut infim. ventris mbis incipiend, s a ptiby simpliciimis, solidis, dein transgrediend ad humores eorgq generales curaoes.

Fibra ergo q gstituit solidas ptes, initiy juxta gro. Præmittenda mboz simpliciimoz species, q obtinet ptem simpliciss. & naa simpliciss: st.

Oe nobis fluidy gflar ex dissiimi generis fluidis s solidy minimy simpliciss: in eoo ttia tot mbi oriri poßunt. ergo in praxi incipiend a ptiby solidis eorqq morbis.

§ 18 Mbi Simpliciimi obtinent in ptiby simpliciimis, q st ptes solidæ, Liqdæ st gpositiimæ, in solidis simpliciima st q dr fibra, qd e ps solida ex elementis minimis solidi juxta solam longitudinem apposita nata. Fibra ap Anatomicos, e q linea recta ap Geometras.

Oia solida in nro cpore st facta a fluidis, ergo p cessationem ejus, quod antea fuerat, fluidus p appo-sitionem e solidus ad partes applicatus alias adhuc e fluidus. De his q in fibra ultima simplicissima solida agere debet medicus traditurus, edocente praxin ab his incipiet, n. simpliciores partes o novi.

Morbi Fibrae Solidae simplicis.

21 Est necessarium quam maxime, ut simplices morbos intelligamus, priusquam compositos aggrediamur. Proinde solidae structurae simplicissimae inchoatur in solidis primum quod occurrit e illa pars paulo ante fluidi, q statim fluebat, e fluidi tum pars, s nunc opposita, facit particulam solidi cujus minimus granum tritici o aequat, auerit pan-plificationem & repletionem vasorum p fluidus in ea, insertus debet liquidus ingressis, vasa & ipsa ampli-ora facit. Hoc concepto clare videtur seq, e solid esse illud, quod paulo ante vocabatur fluidum. Ois liquidus habet motum a corde, nihil crescit nisi ex eo quod exprimitur p oia vasa ad oia loca, seqr si minima vasa fiant ex minimis flui-dis, ergo q vasa minora, eo tenuiora liquida, constituuntque canales minimos graciles & tenuissimos, tenuiss: admittunt liquores, res clarissima, hinc nutrio o haeret a magnis s a tenuissimis vasis, Elementum primum solidi e illa particula solidorum, q ad minima loca omnium minimorum & tenuissimorum canalium anniti & ibi collocari pote, partes hae st Δ e Che-micae minus mutabiles.

An possibile sit aliquam ideam exprimere in quibus fluidis deprehenduntur haec quinque ▽, pinguedo, ⊖, Sal, seu pinguedo ▽ae miscibilis, quaestio quaenam ex his corpus elementale primi Vignerus, Dikkensonius, Borrichius, Boylaeus & Helmontius sumpsere ▽am puram & Aeris liquidi tenuissimi ▽am e caelo sc: delabentem, centies destillata relinquit ▽ inclusa, imo donec dicatur tertia in ▽am stans, e hoc liquidi tenuissimi semite capillitii, in quo certe adsunt minima vasa, addatur flamma ex ▽A admodum cremabitur, sed manebit corpus fibrosum extensum, ubi moveatur ipsis Ctilissima corporis & terra, ubi humor tantum deflagrarat, sume foliolum unum Rosmarini in cochleari ferreo, foveam & exustionem quanti, mirabor, dein manebit folii sc: maes e ortyfila, mentis, & stris in summo igne, sed dicat quis humido corporis forte id non accidere, eod modo fit si ipsis corporis per affectionem ▽ae si sic Oe ob tale manet tantum terrae si pinguedine ○a ▽ Salium & phlegmate per △am arder, manet terrestris ostala, si frustum carnis decoctionem per 24 horas, novam ▽ inde affundendo manet semper fibrosae & terreae partes educto humore, plurimi humores manebunt licet per octiduum continuas ipsis & longiore coctionem seu ustionem expertus loquor. Ultimum ergo ▽a Ctilissimi ex humore producta immutabilis humanis conatibus, illa particulae tam purae, imo minores ▽ parum motum omni corporis applicantur ad latera vasis per quod fluunt, minimaque. Anatomia

Pag 18.

iis fte agglutinar, hæc idea elementi simplicissi in qpore humano illa ptes ex fluido vasis qtentæ illi applicatæ & secretæ fibram faciunt, et minima simpl. ter- restres vix mutabiles jam sejpatæ alit fluidi diaso p vim vitæ sibi applicare debuere. vim vitæ nomino motus seu pssionem motus a corde & ad cor. perstrata stratam pducit, illæ ptes sic sectæ faciunt fibram minimam in q nullam crassitudinem, solam longitudinem qsidero, minima dbt plus nutriri, qua magna qa minima ps auger. nutriri po & accipe, qd aderat, simplicissimus tale qa ultimus, qd deprehendo in oibus solidis, & ubique id, licet mollissimis, & qd semel Galli Gallinacei, licet o sit centesima ps pulli, fit ovibus, & id nec totus ad pullus, quod tutulo rubicunda saliens, paulo pst membranula, ideo fit cartilagineus dein osseus in multis ptibus clarus inde juxta supporem modus huam pcedere in ossa si supra instituar, tn fibræ manent qspicuæ, cad inoctilis, ordine eodem his deducto oia ppria uniformia, merito rejiciens Aristotelicorum & Chemicorum elementa, q longe simplicius demonstrasim si humanis corpo- ribus, a Dco simplicissi terram seu oes solidæ ptes mere terrestres, difficulter dr, qd sit ▽. si habeo totus ignem, sunde primo extrahal li, qn q exhalat, & fluit ad minimum △em, sequ inde qd o avolet, nec ▽æ misceatur, si idacer- dir & so e, deinq qd o ad △m, 5 in ▽ fluit ⊖

phlegma, m separatur, q e mera insipida ▽ea, ubi haec accuratiune ex igne separata manet Θ fixissimum, qd non accenditur in △e, ut o°o aut Ω, nec miscetur ▽e, nec fluit in ▽a, ut Θ hoc soli intractabile.

Basin ergo dat ipsis solidis ▽a, qu oia solida hanc hbnt, & q fundit hanc hbnt, quam hbnt cohaesionem,

Vix mutabil: p causas qui in nobis viv: desp. qa prohbt solvi & hinc e qd vasa minima ultimo o°o corroderentur, aut generantur a liqdis transeuntibus.

22. Hoc primum elementum qm. peccet videre, aut cognoscere o possumus, qd est fugit nram industriam, & si est incurabile, n. si partes constituentes minima vitiata in igne o poterunt [illegible], hinc nullum invent. aut desp. medium, qd huc referatur,

23. Hic oritur primum conceptus, hinc e difficultas notabilis oini potestate, bene hoc notandum, n. nemo attigit directe hoc medicum, nisi alij m. methodici, q de stricto & laxo egere, o pro hac intentione, n. considerarunt plurimi vasorum capacitatem, o agendo de fibrarum structura, & crassitatibus canalium, uti oes Methodici.

Videte scripta recentiorum in primis, celeberr. Georgii Baglivii de fibris solidorum, & nullibi de primo ingrediendo cogitatum e, tm de compositis agere, hinc hoc oibus fere praetervisa, accurate tractanda qa sit frequentia, & fundamenta omnium in solidis, fibrorum; neglexere tradere hoc m. aut silvere Chemici tradere applicando per sua principia o°o, ▽, Θ, Ω, ▽, deinde, qd tm ▽ & aut △e in extremo calcinatus & ustus manet o°, qd ex sola ▽ constituitur, hinc qd nec o°o, nec ▽ nec Θ l mutabile, primum & simplicium e.

Pag 20.

Morbi Fibræ debilis & laxæ.

24. Concipiatis fibrillam minimam, si libitis unam fibram p[er] minimo stamine, q[uo]d aliq[uan]do ita vitiari poe intelligi[tu]r, ut paululu[m] tracta possit rumpi, unde vocat[u]r debilis, si v[er]o sit n[on] elastica aut laxa, pot[es]t e[sse] et v[el] laxa mollis v[el] dura, unde facile morbi oriunt[ur]. Hoc posito p[ro] fundo practico videndu[m], q[ui] morbi, q[uæ] caæ, & q[ua]lis cura vitiatu[m] hoc modo fibraru[m].

Fibræ debilitas vocat[u]r, q[uan]do p[ar]tes eam [con]stituentes tam parum cohærent in se, ut sustinere n[on] possint illos motus, q[ui] in corpore n[ost]ro fiunt, ut si fibra aortæ, in syst[ol]e ex corde expulsione, fiat nimis debilis ad sustinendu[m] hunc motu[m], oritur vitiata actio, si pulmonales fibræ nimis debiles, tunc sanguis p[er] laxitatem fibraru[m] a corde veniens exit, ut sanguis ad tracheam veniens hæmoptoen cae[a]t.

Minimi elementi solidoru[m] [con]sideratio bene hic notanda, ex ej[us] c[um] p[ar]tibus fluidis derivatione & applicatione, jam fibram seu stamen exactissime sistit nimis corrumpi, aut difficili tractu statim recipiat debilem aut flaccam. Diximus debiles illas, q[uarum] p[ar]tes sunt adeo f[ac]ile separandæ, ut sustinere nequeant fibræ, q[uo]d diximus p[ro]p[ri]etas mutantur, q[ua]m affectiones jam datas clare [con]cipimus, & hic [pro]positus primi modi. ille e[st] q[ui] reperit in corpore fibras nimis debiles jam expositas, ut si stomachi fibræ ultimæ n[on] ferant motu[m] diaphragmatis, attritu[m] alborum &c.

25. In mea methodo supra exposita, inde [con]sidero caas p[rae]sentes, & effectus inde ortos.

1 Impedita ingest. assim. in naam liqdi vitalis
tare id qd mirac suum, pt pag o erung, idqz in
oibq ptibq gitas, E. Gr. capilli si abradantr, intra
paucissimos dies recrescunt, fracto osse videmq
in carnibq maxime juvenilibq sectione detecto
loco facta, intra horam spatij ptundi mag sqne,
q intra 10 dies pfecte erit bene cartilago, deinq os,
id succedit in magnis aialibq. Si excidimqtre,
pano ptem notabilem ex cranio, videmq
paulo pt abrasa dura matre liqq papillam
succi sqnei ppullantem, m ex osse cranii, ita
locq brevi supplebitr. Perit pnq renascitr alterq
itaqz tota vita in oibq ptibq ptundir. seqr inde
qtidie renasci ea humoribq humores ex ingestis.
Hic ergo assimilao ingesti in indolem similem
reqritr, si assumta o mutentr, desinet fibram
robur, alterentr nec restituentr.
Hæc res qa ad solida ptt speculaoem, inq desudavit
Malpighiq, si incipit desinere facultas assimi-
landi, incipiet cpq flaccescere, E. Gr. si moriatr
qs saluberrimq morte violenta pt 20 dies, si
cpq attingas e frangibile, rao, qa o restituitr,
sponte qsumitr, ingesta jam assimilantr,
si caa desinerint. Caa st 1 abundantia boni
humoris. 2 vis virij mutantij, 3 alimenta
bona, si ex his tribq qd deficiat, desinit cpq
nutriri, facultas mutans, & actio fluidi
& solidi. Actio fluidi e abundans copia hu-
moris nativi rao ingesti, si 150 ℔ pendet hoo,

Pag 22.

ponam adeo 50 ℔ humorum, jam si ex octo partibus ingestis, quae assimilentur, foecesque dimidio minores, tunc una ma e assimilatio, uti demonstravit Sanctorius. Si ingesta in sanguinem non recta infundi, sed in stomacho suas sustinet quadragesimas, donec sit bene depuratus. haec prima quaestionis causa i. tollens cruditatem, si haec vitiata inde cruditas in sanguine, si multi humores perditi per vulnera, aut haemorrhagias plus quam assimilari a paucitate potest, sorbebitur, & flaccescent.

Sit homo robustus, qui 8 ℔ die ingerere & digerere potest, maneat ita per annum, accipiat vulnus ex vulnere effluant 6 ℔ humorum, aut plures, si ingesserit post illum, ut ante, ille non digerit amplius, sed pallescit & hoc a cruditate assumptorum a vi assimilandi debilitata, coctio est assumpti ordinis naturalis mutatio in naturam. cruditas quando assumpta nimis diu retinent suam indolem in sanguine. maxima ergo causa a paucitate & jactura nimia sanguinis boni, unde ingesta requirunt longius ut requirebatur. Tertia solidorum liquida quis instrumentorum in humores, ubi sibi causa est a tenacitate, hinc Cacochymici, Phlegmatici tam difficile a medicis restituuntur, nunquam ab Empyrico aut casu, sed a peritissimo medico restitui debent corpora tam tenacia, quod in tenuitatem requisitam requirunt assimilari, si homo ejusmodi alimenta accepit, quae per vim stomachi, arteriarum, sanguinis non possunt

assimilari, augebit & nutriet.
Si helluo qlibet sine discrimine ingurgitaverit, inde ō nutrit, si eq fabas in farinam redactas tritici aut frumenti farinacei gescenti toto die dederis intumescit, qa devenit qdem ad vasa majora, & ō pote assimilari fibris, hinc si educat stabulo & ingster ad celerem cursum statim diffluet sudore & apparebit tenuior, hinc si homo sedentarius multis ederit, fabas & si, milia viscida, fiet leucophlegmaticus. causa hajus rei est qd assimilaō impedit, 1 a defectu liqdor, 2 a debilitate fibrar, 3 ab ingestis assimilari ō poibilibus si forte cani detrahis sanguinem & inde abunde al cibo dederis plurima glutinosa fiet Hydropicus.
Si debilis nim. appl. partis sim. ad al. fibra
restituir ex novis applicatis ad vetg detritis, ad hoc regir, ut eo deferar, & p vim earum compingar, ad illos locos, ut sicera defectus solo in pleno in tabula, Vt affieri pparata, q p causa qsolidanr. Hoc & vis q circulaōem anget. Motus musculor hinc facit, positi ad magnas venas si moveanr, evacuanr, & accelerant cursum ad cor, si qualis valde debilis det paulum alimenti boni, moveat bene fortes fient fibræ & si nimis robustæ fiunt, oriu calles, q ingentiori motu adhæscit ita, ut fiat cartilago fere cornea, ut videmq in

Pag 29.

rusticorum manibus, fibrae aliquando fiunt minus rigidae a voluntario motu musculorum deficiente, unde flaccescunt, ut patet in equis, qui sunt in stabulis bene nutriti, homines desiderosi bene edentes & bibentes, fit quidem robustus & nervosus, sed flaccidus, ergo fibra debilis, 2do motus circularis, 3tio accelerato motu ordinarii et nimio, debilis vel rarus.

3 Nimia distr: fibr: rupt: pro: fibra elongatio consistit in eo, quando disponuntur partes ejus, ut vix amplius cohaereant, hoc saepe fit in plethoricis, imo mille, ro statu, saepe in illis, qui prae pudore [•] per aliquot horas in vesica retinuerant, unde postea volentes excernere, non potuerunt, & ab apposito cathetere urina propria gravitate defluente, vesica manebat in eodem statu, & expansione, quia fibrae nimis distractae.

26. Sequitur quod si fibra sit nimis debilis membrana ex iis conflata idem accidat, & in vasis, vas debile est quod habet robur suum. vasis robur consistit in eo, quod ad minimas angustias se contrahat, si haec vis se contrahendi tollitur nimis facile extenditur, si homines debilitas, ita toto habitu crassiores muniti sunt.

Clarum inde si hoc in omnibus vasis fiat simul nempe rumpuntur & distenduntur, unde species stillicidii oritur, quod non acrimonia liquorum sed ex fibris laxatis quasi in aqua maceratis, atque hoc modo vasa non possunt agere in liquidum, considerandi hujus effectus multi jam veniunt. Extensiones ruptiones ejusque effectus referuntur ad 3 genera, 1 quando a nimia laxitate fibrarum humor subtilior, qui debet manere, exsudat, relicto solo crasso liquore, ita quod liquidum naturaliter debet manere, abit per anastomoses in aperturas, in ex,

tremitates vasorum ad superficiem corporis, et per diabrosin omnes canales minimi fiunt ex fibris mutuo apppositis, si sic comprimatur linteum, quod prius tantum transmittebat aquam relictis arenulis, si nimis id extenderis fiet transitus latior, ita ut arenulae non transmittantur, id fit in corpore nostro, ut in menstruamento, in hemorrhoidibus, vocaturque ea Diapedesis, seu Diaeresis quovis solvitur in sua continuatione, in liquida contenta inertia superiorum partes notata. Omnis solidae partes simplex una actio, quod terminus conetur accedere. si ergo vasa prius et impetu liquidi curvata extra statum naturalem conantur recuperare lineam rectam brevissimam. eo ipso agunt in liquida, ab humoribus distendentibus vasa ne agere nequientia eadem implebuntur, totumque corpus incipiet intumescere, ut si justa tempus aliquis balneo imponatur, locus plus tumebit, quo plus distenduntur et laxantur fibrae. Hoc posito illiginis causam quaere corporis humani, quod debilis in fibris, eo plus tumet, ut si pedes incipiant tumere, deinde femora, fit abdomen, caput, tandem omnium fibrarum actio debilitata et mors. illiginis in humorum simplicium duplicem causam, liquidorum nimiam crassitiem et vasorum debilitatem in liquido, ergo dimidia pars morborum ab inertia minimarum fibrarum.

Putrefactio est, omnis humor qui stagnat in corpore praeter pinguedinem putrescit, continua renovari

& expelli, & vasa dbnt pmovere fluxu liqdi, qd si
o fit, o redit in circulu, inde ubi in corpore flacci-
tas summa fibrarum oritur, paulo pt putrefactio
o ab acrimonia humorum, qd aliqdo q aceditatem
& acredinem qtrahant ex stagnatione, p catheterem
ex casu supra adducto curabis. Via urinaria pa-
tula (ex qtg loqr) pt 24 horarum retentionem
⊡ vm eductam intolerabilem jam attraxit
fetorem, si in corpore sano haec una mutat ad clari
aggestionis humorum s. o requisitam exercitationem,
dilationem vasorum tumores, mali humores, vasa
nimis emittentia, ante stagnantes humores
inde ortam putredinem & alia mala infinita
scatet. in praxi nos docent exempla qtidiana
corpus muliebre in fibris masculino debilius ad
minimum 6 annis citius accrescit, hac simulac
attigerit pubertatis tpus, plus digerunt qm ad
partium nutritionem requiritur.
Sic ubi chylus major, qm opus, plus humoris fit,
corpus fit plethoricum, si o erit p anastomoses vasorum
internorum flaccescunt p nimiam distractionem
fibrae, totum corpus intra paucas septimanas fit
hydropicum & putrescit, prudens medicus jubet
fricari illud, ut fiat liberior exspiratio, major
motus & fibrarum rigiditas, & haec tutissima cura e.
27. Perspectis jam causis & effectibus fligit erit
prognosin & diagnosin tradere.
Notum fit ex praemissis, qd nimia debilitas fibrae
per latent, s ex effectibus noscatur, si in toto
ipse corporis habitu supra notati effectus ad-
sunt, & sciam evadere in fluidis o ee causam,

hinc œdematosq tumor notat flaccidas fibras,
qties subito tumores albi frigidi in toto qre proveniunt,
caa § 25 praed: hinc prognosis clara, si videas ægrum q perdidit
multu sgnis & multu bibit ▽ae, cito flaccescit si
motu desunt. uti patet in maleficis in carce-
ratis, q brevi strigosi & macilenti fiunt qa ô moventur
ut ante. curavit ergo requisita esse petitum, si debes
curare nimiam flacciditatem, debes bene scire
caas qtrarias, tunc facilis erit curao. hinc ex naa
mali petitur oes indicao medica, si ergo pspexeris
ortum ex iis caïs, sponte seqr curao.

2d. Curabis igir i nutrimento, in q maes requisita
ad cpq nutriendu & stabiliendu abundet.
Oia, q assumimq p vires qporis debent mutari in
similem indolem, hinc qtidiang vitatq cibq
ô efficiet hoc ob laxitatem fibrar stomachi, s
alia alimenta, q in aialibq jam passa st illam
mutaoem ô indigent facultate illa, talia st,
lac, ova, jura &c. in lacte e jam nutrimentu
bovis & naa pxima nro chylo, in ovis pariter,
s remultis, so induratis, alias pessimi sunt cibi.
Jus carnium jam fluunt ▽ ex his & decoctis, sic
panis fermentati bona frumentao dein,
dia e vti coctio, para aromatis p gratia &
stimulo si addar, eo meliq ut naas mutcat
cuinam. &c. Vinu austeru p potius roborando,
dit, ut Rubru Gallicu & Rhenanu, hæc pia copia
sæpiq repetita assumenda sic pauss sgni toti
misceri. nec bis de die, s sexies, ethici, si ple-
thorici, si ea laxitate fibrar, vasoru febri labo-
rant, si tamdiu expectant edendo aealis, his

Secundu remedu e
dormire q aialibq sanis
in uno lecto, qd pax
prentiam probatu. Egri
si qs fere deficit, s tene
catuli sani apponuni
abdoi miro pbent
effectu.

Ova n qstat qd in
eis albumine sint oes
ptes q ad aial requirunt.
hoc albumen a-odet
ee coctu s incoctu dilutu
▽, e qden tatu alimentu
s tu optimu
Jus carniu huiq pin-
quedo mane debet vitari
qa rasa obstruunt, &
rancescit.
Decocta panis.
si ex optimo tritico
maturo bene fermenta-
to ovu massa cocta
e nutrimentu universo
hoies nutriens.
hoc

Pag 28.

Hoc continet maam chyli primam, et huic addi potest tunc succus pomi citri aurant, et aroma aliquod. quod distat uno gradu remo, tig, quam praecedens.

Paracepsia in corpore debili nulla regula religiosior debet servari, quam haec, n. si magna quantum nimis copia fluit chylus in venas, obruit vasa et oris salis, quod fit quando materia pegnia, ad tatis (?) et in naturam nata assimilata sanguini miscet.

quibus bihorio edendum est, neque contrarium huic morbo aegrotum, donec paulatim pro viribus plus plusque assumat. et sic suppleto defectu actionis vasorum in ligida, premant vasa, ut faciant id, quod ante fecere, hinc fient frictiones, crebra comprimentes vires vasorum, o pedes solum, sed totius corporis, nec in eo errant, qui in acutis id agere suadent, fiet frictio pannis siccis, papyro thure, linteis olibano suffumigatis, vacuo corpore et antene nimis motus ab initio excitet. Vectiones in eo juvant, ut arteriosae vis impulsu consolidentur arteriae fibrae. ut in mineralis si trulla applicet fortiter calcem, ad eas rimas fiet minus fortiter. Hoc faciunt qui se grapiginas, omnem formam sua gravitate. Unde vasis accedit talis motus, qualis debet esse concutiendo, unde omnia exprimendo ob elevatione et lapsum qui comprimuntur vasa. Sic ext. exteriora fricando, interiora agitando conjunguntur, habent vim celeri motu, sereno aëre, ut plurimum vento contrario, hinc aër in pulmones agit majori violentia et fluxus ad cor, et ex corde promovet. Motus in rheda hoc habet incommodum, quod in aegris saepe excitat partes alias debiles, ergo tam longum juvamen, ut in rhedariis videmus, qui perpetua concussione fiunt robustissimi, a naviganis itidem hic promovet, id et ambulatione, qua quidem sanguinis motus promovet, sed maxime in femoribus, quae illa plurimum motus sustinent. Cursus si nimis violentus occidit, si moderatus, optimum remedium est. n. a nimio omnia vasa inflammantur, a moderato concussiones confortantur.

Varios veteres pro debilibus excogitarunt ludos in quibus perpetuo agitur tot totus corporis, ut ludus

pilae, reticulii, saltatorii. Unde bene Ovid.

Si mollia brachia salta.

Gladiatorii ludi, hinc sensim fibrae condensantur & nisi pp̄es frequenter uterentur his exercitiis, non ita vegeti in tantis viverent deliciis.

3 Hoc incredibile juvat ad fibrae debilitatem contendam in requisitam rigiditatem, si dilatatio v extensio vasorum impeditur, tunc fibrae, in quibus olim tunc adhuc adest aliqua visque se contrahendi perantur & motu celeriori, viresque magis conantur pristinam rigiditatem recuperare, incipiunt iterum agere in liquida, si impediuntur ab humore dilatante qui intra vasa occupat, si cursum impedirent, tum, mebit plus, si ex compressione expulerim & pligamenta expellam, quod saepe multum boni hac in re praestat, ut si fatui umbilicali ductu abrasso ab obstetrice repulso per compressionem liquido occludatur, occlususque canalis exhauritur, qua e venosis in partem ablegato humore per expirationem non est amplius canalis, si fames, dispartes expulso liquido quietas, simile quod fibris accidit, venae haemorrhoidales ob motum iterum in statum crepant & solvuntur, tunc emisso humore contrahuntur fibrae, ejus venae per plethoram, in menstruis mulierum, in vasis uterinis id fit. hinc in parte laxa ad robur ligamentorum conducendum, ut comprimantur faciliusque vasa, tunc redit robur fibrae aut vasi, quam circa genu aut in astragalo summa laxitas, si fricer pergunt, si si a Chirurgo prudenti fascia comprimitur, compressa juvat saepius.

Pag 30.

4. Medicinta [illegible] proponunt, quae talia esse debent, quod loca premissa poterint, quae roboranda sunt, [illegible] admodum flexibilis hoc efficit, melius adstringentia dantur, [illegible] effectum [illegible] satis optato, et inprimis illa Acido-Austera in quibus linguae deprehendit saporem, ut in fructibus omnibus immaturis. hoc est respectu reliquorum incrassantia, ut labia contrahantur et lingua, ex immaturis Mespilis, aut fructus Acaciae, si illi usurpantur, robur accedit [illegible] febris. Acido-austera fossilia praeterea sicca magis adstringentia inprimis [illegible] vini [illegible] vino Rhenano addito.

Prudenter tenteque si [illegible] infundaretur, hoc si vena canis injicitur brevi moritur, sanguine circa cor coagulato, [illegible] moderate [illegible] maxime confortat, sensim pauca saepe repetita dosi, [illegible] paulo majori [illegible] in magna dosi; item vinum Chalybeatum [illegible] adstringunt stomachum et intestina, [illegible] pauca dosi assumpta, motusque [illegible] accelerato [illegible] juvant. Haec remedia pauca et tuta, plura non novi.

5. Nimia distractio oritur a nimia replétione, aut nimia extensione, impedimentum distractionis tollendum aliàs frustra, in causis hujus nox vigilando dicta, nimia repletio, si debile purgantur [illegible] aliquot dies, robustos inde fieri videmus in infantibus rhachitide laborantibus, [illegible] curati, sc: [illegible] dando de die [illegible] sensim purgetur, et hoc [illegible] quod in cura hujus [illegible] observandum sc: bona dieta, motus adaptatus studio, compressio [illegible] et repulsio fasciis et ligamentis, in artubus [illegible] medicamentis acidorum austerorum et motu [illegible] addito, mox distractio [illegible], inde evacuando, [illegible]

absolvunt ~~[illegible]~~ Myrobolani & Rhabarbarum multum simul assumendo, saepe de die, si ttinctura in, dicatio in aegro, haec sufficiunt ad curam.

29. Jam de fibra laxa laxitas in fibra est id, ac flaccitas, ut nimia flexilitas, sive imminuta elasticitas, qua eadem est cum cohaesio partium, quae ita potest mutari, ut fiat se ipsa longior. Haec species est & prima debilitas partium, utcunque atque haec resplicita pro fibra debilitatem trahat, ad nimiam flexilitatem, quae est mutuo sit in suas partes, ut minuati. Haec est illa imminuta elasticitas, de qua multum hoc tempore in scriptis medicorum sermo, est. illa vis, qua partes in se ad se mutuo accedere queant, uti fit in arcu tenso. hujus elasticitas terminum est restituere ad lineam brevissimam, hinc fibra quae majorem habet nisum in partes eo magis elastica dicitur, & contra minus elastica, quod ac debilis ac laxa, unde de hoc medici agens tam in causis quam in effectibus & curationibus.

Laxitas est nimius flexilis fibrae elongatio, & haec est ipsa debilitas, nam illa est nimius flexilis elongibilitas

Elasticitas est illa quoque facultas, qua cohaesio utcunque mutata, prorsus desinente causa mutante se iterum restituit in pristinum situm. Ergo si chorda tensa est in duo puncta fixa, si trahis elongas, si remittis in statum pristinum redit, haec dicitur Elasticitas.

30. Respondens ad ea quae per experimenta & prima de his habentur, nam tamen si aqua clysmata injicias tepide, ut arceat a motu, brevi fit flaccidiuscula, causa ultima adhuc est ignorantia, quomodo aqua agit in fibram ultimam eamque laxet, licet multa conjecturales hac de re lata sententiae, saltem fit hoc, quia aquosa melius se insinuare possunt in reliquis, ut chordae musices referent maxime fibras, si tensa supra organum sicca solum acutum sonum edit, si digito madefeceris auctiorem dabit sonum. major quidem fit sonum, & fiunt

Vosa &c: patet nam si fortiuncho... pro mensem dares aquam & reponeres in balneo, & faceres aerem, quem hauriunt in pulmonem esse ~~[illegible]~~ humidum, primo flaccidiuscula fieret, deinde certe fieret Hydropicus, sic in se donec omnino ... flaccidus & debilius fieret.

Frigidi hoies s^t, in qbj jra ē velocitas sgnis p vasa n. ut velocitas sic calor & qlq circulaco ē tardior frigidi & debiles s^t.

Junioribj qa circulao ē caā p q^m elementj qpengir ad elementj hinc q junior ē, dbt qpagem h^re debiliorem,

Quiescentibj q^d patet, si ptractas eqq q in pallunt studiis, si huj ptractais qq ē q^si se mening & molle, ptracta nistq ejq qq ē frigid & dūj

Laxiores & citig rumpuntur q^m pinguia, ad efficere exposita docent, ex eadem membrana chordea musica s^t, itaq qoi nri jtes si imungas o^d incipiunt flaccescere & laxari, si e. jtes oleosa insinuant, tunc levime sibi mutuo adhaerent jtes, si intra digitos surnar firmo sibi invicem applicari vetat. Frigides debiles fieri fibras noty, fit hoc in thermometro frigoris gradi aglitudie, ergo a minori qpressione vasor a liqdis & liqdor a vasis, unde lentior circulao mi, noty noty, inde frigg & laxitas in penioribj caā dupl ex. j minores impetg liqdy circulantij. 2 q priora ortu hent plena vasa & in seni pauciora & plq compacta. quiescentis laxi cad ex caā qd motg & inde circulao aucta deficiat; Crescentibj qa oīa vasa qtidie pportionaliter majora fiunt. si vas plq entendir ob latiorem qtractj o tta iis reapra, haemorrhagia inde orta, hinc Hippocr. s^t tam ptitin, qoiir a dilaoe vasor st anny 25 raro oiri.

Fenestra qmmunt jtes affirmitandas.

Austera ad se mutuo trahunt, unde intimior qjunctio & qpactio, si pomi inmaturi materi linqq plenamq sentimq oīa vasa oris occludi, s^t & ex ao paratur syrupj de Chalybe Willisiang, vini Chalybeatj, l q manu solvunt, o transeunt in vasa minima, s qstringunt & solvant majora, unde seqr tunc minimor qpactio,

& contractio. a calidis ingens & valida circulaõ, q partes nutritias fortiũme applicat, & fibras in se constringit.

Calidis qa a calore & exercitaẽ fortior ẽ circulaõ, & illa ō fortior applicaõ elementi ad element.

Hinc in calidis regionibus hoẽs ultimo fiunt siccati; qa eorum fibræ oẽs magis sunt compactæ, exercitati magnos habent motus, unde major circulaõ vasorum, & hinc major compressio, & ab his minora vasa.

Elasticitas m. explicata ẽ robur, & fibræ resistentia, ut ō facile frangar, unde robustus, & valde elasticus id ẽ, hoc maxime utile & necessarium in praxi caput, nullibi ita datum inveni, nec in Professori Alpini maxima opera de medicina methodica, tanto volumine & studio conscripta inventuri estis hujus normam nec in libro toto hoc elasticitatis & emolumenti, quam hisce brevibus pagellis de effectibus quem aliquid loquimus, & fontem ō explicant.

Elasticitas qa in q̃ robur ẽ magna resistentia divisioni, qd ẽ hæc? ō partium attractio maxima.

Morbi Fibræ Rigidæ & Elasticæ.

31 Operam do, ut initio praxeos, morbos hos solitarios, accurate describam, ut facilior sim in sequentibus nec opus sit eadem continuo admonere & inserere absolute itaque primo genere morborum radicalium 2 simplicissimi tractabimus.

Rigiditas fibræ nimia ẽ talis partium elementalium fibras constituentium unio quæ ō permittit, ut fibra tantum cadat ut absolvantur actiones naturales, demonstrari in Physiologicis absolute per circulaõem per momentum ō q̃ posse pervenire si vasa ō

st flexilia, vas dbt ee plem sgne, s dbt dilatari, ut sgnis evacuer, & locg sit sgni a corde venienti eo momento, q cor gstringir, vasa dbnt amplificari, hinc fibræ dbnt ee flexiles, hic si functio extensionis in musculis impedir, fibra nimis rigida vocar. dnt qdam o poe nimis rigidam fieri, s qt inde fortig fit cpg, unde rigiditas nbosa & ptes immobiles, q o cedunt actioni nae.

32. Caæ qs effectu hæc rigiditas in cpoe pducir, qbg tollir rigiditas fibræ si diu & nimis pse yet. ningsgs exercens nimio motu cpg & ptes ejg solidas, ille fit rigidg, hinc milites sæpe, eg multi laborib, ob diuturnum excessum motus, hbnt vasa adeo dura, ut dicas fere tendines ee, si qs cpg nimio motu aiali exercet, ultimo redder, immobile p frictiones longiores si crebro agitetis scapulam, remis, insuetis vesiculæ fient in manibg, q deinde in callg abibunt, in plantis pedg idob, servar, rao clara ex explicatis prioribg, ut vectiones in eq, rheda & navi diuturnæ, q toto die celerig exstent, fient rigidi, ut dbant cpus pio remosi, oes senes naali morbo morientes, moriunr a vasis rigidis accurtatis, nec amplg flexibilibg, flaccidg gestabit rigidas, fortis laxas, dein fortis gerat o laxas, s rigidas & gstrictas fibras, ejg fibræ magis gtrahenr, & pejg se hbbit. si ming usurpenr medicta acido-austera & si mulieres nimis diu chalybeatis utanr, redargueur. p experimenti eventu, n. vasa

Fibræ rigiditas, ē qa singula elementa nimis se invicem trahant in gtactu & pgtinua oem gtactu hinc nimis rigida fiant: nihil aliud qm se invicem nimis brevem faciant & accurtant cpg, q dar fibris gflatē.

fient flexilia, distantia minor, sc. si diutissimi
partem aliquam immotam tenueris, ut brachij
dein eod. m. extensum fiet rigidum & inflexile, hinc
clarum a superioribus causis nimis diu persistantibus.

33. Jam videndi effectus, qui sequuntur ex nimia rigiditate, facit vasa minus flexibilia, indeque ex contractione fibrarum angustiora, quia nimis contrahuntur fibrae fiunt breviora in artitudinem majorem quoque.
Hinc senes & aegrotes post diuturnam sessionem incedunt incurvati.

Liquidorum motui nimis resistentia ut possint liquida moveri vasa debent uno momento posse fieri ampliora quam alio, si nimis rigida, fient minus dilatabilia. hinc minus spatij dabitur, ut cor evacuetur, pr. ut liquida fluant debet esse resistentia minor quam vis repellitur sanguis contra valvulas cordis, unde sistitur circulatio.
Illa constitutio corporis vocatur typice sicca, in qua vasa adeo arcta, ut liquida minora contineant, si corpus multum moveri, ferre vix possunt, quia vasa difficulter cedunt velociori motui.

Si rigescat vas desinit flecti, si ut accipiat, spondet flecti, ergo si rigidum desinit accipere sequendum hinc fibrae nimis fortes reddent vasa minus capacia, ergo humores debent premere in vasis, adeoque post atrophia & ex siccis.

Nimis resistentia

n. q. se deplerio possunt vasa, replere se o po-terunt, ergo sequetur mors.

34. Signa ex quibus noscitur nimia rigiditas, sunt, si adsunt illi effectus seu nubi ante gressi causa diutior, & persistantia fibris expansae arteriae.. hic nubis rarus, aliquis naturaliter nunquam recti, si nimia rigiditate contrahuntur, major fiet curvitas, unde nubis cognoscitur, 3 in omnes partes libere flectuntur, unde curvitas, laxitas & angustia in partibus. commendo methodum hanc, ut in singulis nubis perpendantur prius causae, & videantur effectus, & haec possunt dare ea signa, diagnosin & prognosin.

Quaeritur q. m. sciam quod fibrae sint rigidae
1º si causae expressae N. 31 explicatae adsunt.
2º si video in eod. hoe fieri motum majorem & simul quod vasa se nimis constringant.
3º tunc postea debeo videre, an vitium in liquido haereat, & hoc facile cognoscitur per sudores & constitutes magnas

Pag 36:

Quæ ex diagnosi jam dbt hbri, hæc ē si scio mhg pæsentem, inde signg sumo, viscera futura fortia & rigida nimis, q̄ § 50 describunt, si cognosco in corpore nimiam rigiditatem, illa corpora sensim fient minora, sic ō poss impedire, imminuō fiet hæc tam atrophice. mhg senibg proprig, q nhl aliud ē, qm exsiccaō, liqdis expulsis solida manebunt š ob defectg hoz exsiccabunr.

Effectg si vasa inci, piunt rigescere repleōi resistent.

Curaō jam ē indicaō, qd fieri dbt, si cognosco in oīa prædicta, idea mali requit partes molles reddere, extensiles eo usq̄ uti requir in functionibg.

35. Hæc maxima senj vitæ prolongaō, sc: ubi sola caā ē fibraz rigiditas, jam oīa ex oībg scriptoribg, q novi notanda. i abstinere se dbt ab oībg s. d. descriptis, uti cibo & potu ▽osis, qa ▽ inprimis tepida oēs fibras laxat, hinc si pedes balneo tepido laxis, ō tam diu ibis, nec ttos sustinebis labores, sic si manus in ▽ tepida corpr teneanr & laveanr.

Aquosis hoc ē maxim auxiliu qd hbr, x. si hoi rigidissimo daren nhl nisi ▽ tepida intra, aliquos dies usq adeo flaccesce, ret in suis partibg ut de, ficeret & fieret totg palidg & frigidg, ergo prudentiæ ē eligere remedij ▽æ tepidæ. si volene aliqd ut ē farinacg addar plg qd prohibeat, qm sola ▽.

Senibg dbnt addi oīa illa, q dosa, insipida st, ut lac Amygdalaz, emulsio hordei, his si E. Gr mingar arefactg, fit extensile & molle. mbis hic in acutis inflaōibg frequens ē.

Sez lactis ē ▽ aialij Olea & os aliq m. impregnata, Caseg induratg in suo sero mollescit, hinc maxime prodē in mbis acutis, summæ senectutis, ubi reliqs sanis sola rigiditas, sez meliq si ttu ex, cessi callositatisz maneat. Olera mollia ut Atriplex, Borago, Brassica, hæc in jure carnig cocta, summiz remedij, multi occurrent ægri, qbg nil nocet, nisi qd ō crescant, tunc vo, lunt plurimi quære caās in obstructionibg, & remediis sæpe pejg faciunt, š solo sero lactis

titime curari pount. Ex his oleribg oij maxime lactuca cocta, & cauda commendabilia ex Galeno; p experientiam habes plg pficie, q̃m oīs medela pharmaceutica. s desinendq q sint satis laxa, alia hydrops inducir. Borrago q jusculo carnijma, cciori, scorzonera, Tragopogon, ciceraq, ustulatisex his multq olei pote exprimi, serninibq farinosis iteng multos senes pussi, amigdalas excorticatas dulces qtusas in ∇ m immittere, hoc ∇ bibita, maxime juvabat, nec spernenda avenacea jusoula, ō fermentata ee dent, si habes uvaq maturaq recentq bene depuratam potq maxime emollit, fibras afficatas reddit meliores, si ∓ pari sit viq fermentatq oia in ejg alcohol depoſita rigida fiunt. Ois hō, qhoc assumit, fibras roborat, hinc senes viq ferte requirunt, ut patet in nationibq siccis Indis, Italis, & Hispanis. his viq fere spr malaffert, qd fibræ st nimis duræ.

Hinc pari maxime rigosi viq solq ō bibent, s libeng ∇ pmistq. Aromata oōsa abominabunt, s laxantia, ut fructq hordees q ∇e parcarnis edent, & fructg ∇osos, alias miserrime vivent.

Hinc innotescit, qd si juvencula aiali ∇ bibendq der, ō accrescit in ttam magnitudinem, unde canibq q minores exoptant dar.

e pt hujgmodi diætam his hoibq qducet, Quies in aere hum. frigid: c. som. plen. nihil e qd magis cpora reddat inertia & flaccida, q̃m qes, cujg caa in Phy=siologicis e explicata, & hinc cpbe qescente

Farinosa, st q ex cerealibg pducunr, ex avena hordeo, Tritico, Secali, Milio, Orijza si qtita st in farinam & qpri=muntq plo forti abeunt in oo. si qtenuntq ∇, dant speciem emulsionis, ut lactis aialis. si coqunr q ∇, ato facit qd emulsio fecit.

Non fermentata n. tunc sunt naam emallientem, & si sume=ret farinam homo q ∇ ttm tactam fieret saginatq & hydropicq, s si sint fermentata & pducta ō viq fieret totq, hinc indetis qd cruda farinosa emalliant s fermentata roborant.

Quiete sic. nimis fortis e fibra dt qesce e sit fiat laxa.

Humiditate nihl plg labefactat cpg q̃m cœlq humidq.

Somng plenior nihl plg cpg emollit, q̃m somng e nihl plg reddit cpg rigidq q̃m vigilia.

Pag 38.

minor impetg liqdorg in vasa, si velocitatem minuo, pressiones minuo, si has tunc fibras reddo laxas. aër e. humidg laxat & flexibilia reddit corpora, nec nimis calido, nec nimis frigido in aëre vivendg, n. utergs rigidas facit fibras, & frigidiuscula temperatg aër requir., diuturno somno flaccescunt.

3 Remedia aquosa inna & exna tepida, insulsa blanda oleosa & c. v. Gr. si curandg homo p medicinta inqu. cuig deficit, debet abstinere ab oi, qd roborat fibras, qd auget circulaoem, qd induat ut Olia aromatica, Rosa, Olia & c. si his utar fiet pejg malg, s. in balnq ducendg, lacte utendg, clys„ mata injicienda, exna tepida fomenta, vidi… mobiles nullo alio remedio restitutos.

Aqua & oleo hic optima remedia, convenit plurimg bal„ nea maxime vaporosa sive tepida, qd plg quam immer„ siones commendo, sc: debet supponi vapori, arceri oi aëri frigido circumduci vapor, tegg corpg stragula usq ad collg insedili supra aquam, hoc fiet in tabe sicca, consumptione Anglorg dicta, qd praefero Balneo immersioni, cau qa inde a gravitate & pon„ dere aquae comprimantur, oia inferiora, & caput gravar vaporibg, qd fieri o debet, n. o e comprimendg s. laxandg corpg. collg debet extra vapores ee, hinc .. tos gravi in Balneo tot hoies curantr, h. primg summum remedij ad quaecunq affectg ex sola rigiditate ortos. Erat Amstelodami mercator, a cui post acutissimam nervi puncturam in brachio,

Externe applicar aqua.

1o in balneo demersi„ ois, hoc laxat corpg mira„ biliter, detergit sordes ergo reddit permeabilia vasa arteriosa, s. hoc inq modi hbt, qd tto magis sentiant compressioem aquae respectu aëris, qd e. 800 major. unde saepe caput tunc enormiter dolet, hinc q pannis apponis instar fomenti tunc aqua o premit, s refri„ gerat tunc ste fit

3g modg optimg e si corpori nudato vapor aquae calida applices, si nudg corpg ponir in sedile & lino cento (genaast Linden) lance corpg obvelant, & tunc inferne ponir aqua valde calida exha„ lans, tunc nec refrige„ rat corpg, nec premit, s lax„ at & emollit corpg mi„ rifice, praecipue si frictio tunc accedit.

id fiebat rigidium & inflexile, oia frustra ad,
hibita mane & vespi decoct. dict. (§35) adhiberi
jussi, & in hujus calido vapore & tenere curatus
perfectime, s rarime adhibitus remedij in senibus
in marasmus incidentibus. Itali quidem hoc sciunt
s crudeliter, & qd alhorrent multi agunt.
Calido eq. v bovis recentime defecto inserunt
abdomini, uti plures illi agunt pper, s o magis
juvat, qm dictum nostrum remedium.
Laudari pterea Decoct: sem. lini in pura ▽
simplex ptisana hordei serum lactis, & q multum
ville hbnt, utantr lacte, qa biliosos lac fervecos,
ptg ex, stirgoli to o, decoctum Glycirrhizae Lactuca,
Endiviae & simil: oia, herbae emollientes, haec te,
pide assumenda, n: calor modicus resolvit, magnus
exsiccat & corrugat, inde crescunt fibrae. ut fabri
ferrarii o solum ex crebris motibus, s ex vi △ is continuo
exsiccante, rigidis fiunt fibris. tepor resolvit
si humar sguis & △ paulo major naali exsic,
cabitur, imo fiet densus, ut cultro descindi queat.
si ea ltr tepidus efficiatur, ut humor exoss tenuior,
nullum e remedium, qd plus labefactet corpus, qm pperus
clysmatum usus, s: ubi laxandum, usus hic bonus e
ubi deventum ad naalem statum o ultra pgendum,
in talibus morbis senectutis Hippocr. pscribit lac,
ticinia, ut infantibus mel ▽ hordei & similia
in Marasmis sola fuere ejus remedia, nec tepi,
daria omisit.

36. Haec explicata antea nec opus ulterius Elasti,
citas & rigiditas eadem, ubi datur durities, ibi datur
Elasticitas, Mathematica e assertio, ut in

Intra corpus assumitur ▽,
si p nares attrahitur
& per respirur, s qti,
nec ▽ ore, & tunc corpus ejus
qd vocat Celsus fovere os ▽.
assumitur n potando
si deglutitur, & tunc ime
facit id qd nunc explicam
ultimo tdm fit p
clysma, o ▽ dt ee
insulsa.
o o sis cerebrlis n. si fa,
rinosa incocta st, plus
facit & debilitat
qm ▽ sola, si a hoc
corpori nimis rigido
cito nimis faceres, ii
aut deliquium incideret.
hinc cum prudentia
applicanda.

Elasticitas rigiditatis
comes. hoc apparet in
argilla, si bignis ▽
tornatur calloe globus
& si jjicitur adeo qd dein
csti adhaeret, si ro
△ e coqr donec exsiccat
fit globus lateritius
pfectus resiliens,
hinc patet Elasticitas.

Pag 40. argilla, si v agiter fit tenax, ut cera, si inter-rum cadat globulus, inde spatium habebit in motu nec est elasticus, id in ferro induratus cadens actione resilit & est mere elasticus ob duritiem.

37. Prima Corollarii dicta ratio jam ante in primis in § 30. ubi prima pars est satisfacta.

Foeminis a natura est hoc proprium quod sine morbo plethoram possint pati, generare & dimittere sine ullo morbo, extendi in molem incredibilem ut si iterum generent, amittere iterum molem.

In adultis patet ratio ex iisdem, quia causae constringentes, hic sunt majores, & fibrae constituentes vasa, nervi, compulso per majorem motum liquidorum, quae ante destabant coaluere & ferre in unam fibram. in Chirurgicis hoc, quod summi momenti notandum venit, si laesio in laxis partibus fit corporis, fitque crescent & sanari partes, contrarium sit robustis, quia labia ob fibrarum elasticitatem nimis longe resiliunt, & vix satis possunt claudi, ut coëant.

Absolutus jam morbis fibrarum laxarum debilium rigidarum & elasticarum, simpliciter jam quae ex his componuntur, vasa consideranda.

Morbi Vasorum minimorum & majorum.

38. Non videtur credibile in infinita vasa posse dividi, probabiliter ex vasis minimis masculis seminalibus & similibus tenelioribus animalibus, ergo forte fibra minima vas est. Sed hoc non prodest medico, nec est similiter quodlibet divisum habeant suum ulteriorem finem, hinc credo terminus esse minimorum vasorum.

Vasa minima componuntur tantum ex membrana convoluta in se, & membrana illa tantum fit ex fibris & hae fibrae tantum ex elementis.

Major facilitas hoc admittendo, nec si fit, prodest Medico, non ulterius non agit minimum illud vas, si explicetur in latitudinem, dabit membranam quae lineis longis constat, quae fibrae explicatae jungi & componi possunt dupliciter, v parallelismo, v per intersectionem; consequenter nostrum est vasa ultima fieri ex fibris

simplicissimis, ergo membrana ttur ē qgeries fibrarum nec plures ordi in his occurrere possunt, ac in fibris, uti nec in vasis ex his qpositis, ergo ē tali canali prevenientes, jam erunt explicati.

39\. Vas majus dr ℣ raoē capacitatis, ℣ cavitatis vgtruc,, ture, qd hbt membranam qstituentem clarissimam hinc seqr vas majus ō poē qponi ex fibris simplicibus, ꝫ ex vasis minoribus hoc necesse aliás nutriri negt, q nutrimentum cohesionis pr vasa dbat afferri ex minori canali in vasa majora, ē de his m. actum. Orir nunc aliud mbonum genus, scilicet vasa minora deleri, & fibra unius lateris ad alterius lateris fibram explicata geresit, fitq; una fibra crassior, vasorum jam fortitudinem ō ee a fibris fortibus, ē a qsolidatis, dicimus, qsolidari ab impetu humorum in majoribus vasis unde minora primunt & p expresso humore siccrescunt.

Vasa majora qstant ttur ex minimis, q inter se qcrescunt & majora p suis fibris hbnt minima vascula, vasa inter se qcrescunt duplici m. ō juxta longitudinem, ut dictum est, ium circa alium ℣ illi intentum juxta Lemahum.

Dicit Willisius carotides se vidisse factas osseas, & sinus falcis in cerebro cartilagineum ob violentissimus impetus, rigerascunt senes ob vasa paucissima unde nec tactus nec motus ē requisitus. Venae arteriaeq; sgnem circumducentes deventata rigidae, inflexiles, unde cursus tardior in functionibus fere oibus vacillantibus.

Species hæc qsolidandorum vasorum, ut deleantur, si in duo vasa majora vas parum, majora ex,, premunt minus, ut expulso humore fiat sicca membrana, q dein qcrescit, hoc fit in pluribus cpois locis, hinc morimur, credo, qa ob multa qva,, tiorum arteriarum qpssa immedia indurescunt & solida fiunt.

Pag 42.

Si qdem haec paulo utiliores speculaoes, s ingentem habuerunt fructus in sanandis morbis. ridiculi hinc qdam Chemici, q voluere p restitutoem humoris prolongare vitam, cu a sola rigiditate senescamq.

2º. Rem paradoxam ex Anatomicis demonstrabo detectam, sumatur sanguis calidq ppetuo moveatur, remittatur pars, tunc qsi polyppi genq geresait, si eluatur in V frigida & moveatur rursq, dein sibi relinqr, erit fere massa carnea, si longiq Vagiter, fiet qsi coriacea, videatur Ruysschq.

Sic liqr in qdam vase inceptq, ut exire nequeat, induratur, & geresait vas, q continet, cstat hoc experientia; legimq in Hyppocrate pleuritidem & peripneumoniam si o eliminetur, ma, aliqdo in qdus callosa abire, tuberculq illud procul dubio obstruxit plurima vasa, q ibi ante fuere, liqdis eliminari nequeuntibq.

40\. Vasorum robur fit ex elementorum cohaesione aucta dein exsiccato canali expulso suo liqdo, mane. d. ex siccato physiolgo. sic sanguq cordis & auriculas osseas factas vidi; pr itam longam & exercitam.

Rigiditas e, si vis augetur q elementa cponuntur in se, rigescunt in se, & q suis fibris.

Vas erit debile q fibrae debiles & ro es ptes membra, macie adhuc vasculosae, Laxitas eade, Robur & rigiditas qdo ead compacta & adeo geseta pe nullo in cedere poterunt, hinc ossa de corde cervi, bovis &c. q ptes et ita condensatae.

Ex his capitibq attentiime meditandi colligi poterunt multa in libris medicorum obscure tradita, q ipsi o satis intellexerunt, ni dignitas materiae hanc ejq pertractaoem prohibuerit.

—

Morbi Viscerum debilium & laxorum.

41\. Vas est corpus membrana formans cavum.

Viscera ex Anatomicis dicuntur corpora vel motoria, vel transmutatoria humorum, ut pulmo continuo motu & mutando liquida. Hepar separando & transmutando.

Viscera omnia ex vasis constant, ergo agendo de vasis agitur de visceribus debilitatis, descriptio eorum superioribus satis clare intelligitur.

42\. Haec per aetate & sexualia. quoniam in juniores sunt, eo debiliora vasa, & viscera, nec requiritur major per aetate & proportione in senum segori facilliore corpus contractio & dilatatio, unde breviter in majorem molem excrescunt, plus corporis mittere poterunt viscera, hinc laxitas virorum applicanda ad sexum foemineum, in illa sunt multo laxiores, debiliores & frigidiores ut Hippocr. & Aristoteles jam dudum dixerunt.

43\. 1. Dicimus fibram debilem & causas.

2\. unde necessario viscera debilia ex debilitate earundem intelligatur.

3\. Inertia liquidi per vasa majora fluentis. si in fine liquida fluunt sine motu magno & impetu lento ac sedato, fient laxa viscera, quia desinit causa consolidationis, nam haec necessario a violentiori motu per majora vasa, unde vasa minora & fibrae comprimuntur, vasa evacuantur, concrescunt & fibrescunt.

Haec si nimis deficiant, deficiet robur, causa dependet a minuta copia, pendet vis muscularis motrix, a multitudine liquidi & velocitate, qua transit, si ergo corporis boni longe minor copia profluat per

Viscus est pars organica, quae humores corporis accipit, retinet, mutat, mutatos dimittit in bonum totius corporis. Sic cor est viscus quia humores accipit retinet mutat, dimittit in bonum totius corporis. viscera autem sunt tantum propagines & soboles vasorum arteriosorum, nervosorum, venosorum, lymphaticorum utut venarum sanguinis generis vasorum.

Differt vas a viscere & viscus toto corpore genere, vas autem tantum similare, per quem decurrunt. & quod habet viscus habet certum numerum sibi proprium, diversum ab omni alio, per quod habet certam figuram, certam magnitudinem & certam tenacitatem si illa fit laxior, quam requirebatur ad liquidum elaborandum, dicitur debilitas visceris, Ergo si in nervis potentia quae □ transmittunt erunt nimis cari, ô tantum □, sed

Pag 41.

Sed ni. vasa nutrientia transmittent, tunc dr debilitas Vasis.

vasa, flaccescunt, altera causa, fluiditas Vasa aucta. scitis ejus undequaque pr vi, causa quod uno momento non dif, fluunt a corde, quia minima vasa non admittunt majora crassa liquida & globulos igneos, si admisceris multum Vae, omnis liquor transudabit in loca, ubi nullus regressus ad cor, uti ad vesicam ⊡ariam & vasa sudorifera, si quis ignem misit, dein statim Vasis multis utitur, fiet hydropicus, aucta excessive fluiditate neque pennae vitam, si hoc ignem scit replere, aufert hydropem.

Muscularis motus torpescens dissipatus alimentis liquidis, si ejus desit, tunc humores circumaguntur per vasa minima lateralia, sed: ubi manet in magnis vasis, hinc non deferuntur ad omnes partes nutriendas, si motus multum minuatur, non potest deficere in arteria cruenta ex prioris generis, omnes fibrae a liquido non excuntes extensae, repleta vasa imbibeant eo saepiato in stabulo, totus ejus longe majus & ponderosius musculi non majores, sed tamen vasa lateralia, ut plus pinguedinis, venae & arteria erunt minores, et plus ponderis eo minus ignis, quia non est augmentum venorum, sed pinguedinis. si videtis hoc effectus porcus macer, qui autumno 100 lb plus pendebit, sed carnis non plus, ast pinguedo in cellulis Malpighianis, quae ex arteriis humor ad lateralia vasa non expellitur, ut redeat ad circulationem.

Animal ita pingue non urgendum, statim nimio labore, n. diffluet copiosius pinguedo in ignem nullus, & suffocabitur, sed sensim agitatus ad priorem redit

macilentiam. hoc notandum quod liquidum stagnans vasa omnia repleat, flaccida reddat in vasis lateralibus non in tubis majoribus. Quo animal pinguius, eo arteriae minores, ergo omnis viscerum debilitas in vasis lateralibus consistit, non in majoribus, hos macilentus habet arterias & venas majores, quam pinguis, sunt torpore & somnolentia non diu vivunt.

44. Si contigerit in corpore hominis ante perfecte sani, ut hoc unum observare, ut nervis debilia vel laxa sint viscera, orti inde effectus, qui falso typici vel congeniti habiti rogati medici dixere se hos contigere ex typo aegri, qui radicaliter congeniti & fere incurabiles habiti. Terminus typici nihil explicat, sed dicam a laxitate nimia, contigit natura secundum unum mihi. vocabunt congenitos, qui in utero matris conficierant, sed a laxitate vel rigiditate nimia oriundi reduci queunt ad duo capita, ad quae plurimos postea referemus.

1° enim facilis dilatatio & tumor a liquidis ingestis in stomachum per intestina, vasa lactea, ductum thoracicum, sic transmissis in venam subclaviam, licet ad sanitatem sanguinis satis sit, sed quia venae possunt dilatari & abdominis motu exhauriri mesenterii, quod quasi in 2 ventilabra ponitur sacci peritonaei, & diaphragma, quae comprimunt. hinc multus ille chylus sic hoc motu, adigitur in venam subclaviam, si minus contractilitatis habent vasa, magis explicabuntur, & inde plus repleri possunt, aliter sentit ipse, quia debilitate pauciora fluida concipere, & alibi causas concipere. Incipiet corpus tumere pondere inerti & inutili.

Dilatari vas tantum quo minus resistit in sua contractionem, contractio dependet a simplici robore & elasticitate fibrarum, si solidum vasa fiant debilia a nimis distenta majora vasa plus distenduntur quam ut se possunt contrahere hinc in vasis omnibus major laxitas a copia aucta. hinc sequitur tumor totius corporis, ergo sequitur tumor debilitatem hoc in ipse in parte singulari. Ego si quis nimis multum biberit aquae, hydrops totus tumebit.

Pag 46.

Facilis ɔpressio, inanitas si caā, repleti deficit pote,, runt ɔpprimi & nimis extensa rotundam formam retinebunt, s collabent & flaccescent, qd in arteriis ō tam fle fit, qa fortiores, hinc oē cōq, si nimiy re,, pleat & accedat nulla ɔpressio, orir hydropas.

Liqdi stagnao. caā cur liqda fluant p oia vasa, ē fluens partenas, si illud desinit, reliq desinunt, pungitur vis cordis, sed vis gradilis arteriae ɔpellit fluida. dilatabit qdem arteriam sqnis s ō ea copia egredier & stagnabit, hinc de liqq stagna,, bit ō integre, s tandiq movebir.

Cordi aucta resistentia duā caē cordi tentanti se deplere, unde major resistentia, 1o qdo oia vasa plq cruoris in mole ɔspicient, 2o qo noty nimis inprimis ab arteriis. Hinc liqq cruditas ab ybe potq res ō naales dnr a medicis, ita qa dq jisqais facti, s sunt naales mutati in cpoē, ut jiter sanam ɔstitiant, mutaoem vocare πέψιν. coctionem.

Cruditas ab ingestis patet clare in mulieribq maxīe lanis in adolescentiā, qr incipiunt menstruare, nec ponent excernere sqnem, debiles fiunt & palleant, ō pvenit sqnis, s liqr crudq, pallor, s qsi lotura sqnis fit decolor, albidior, ō ateravit liucidqs serosq.

Spontanea corruptio. oia assumpta, si sibi ipsis mutant, eo in calore, qntq mutantis cpois fit corruptio, ō putrescentia, ut fit in vino, cerevisia, in X degenerantibq, si jius carnis ita tractes, faetet, putrescit uti & ova, panis ∇

Cruditas ē in cpoē hunao ois illa ɔditio Physica humory in nris vasis, q facit eē illos alienos a naā nra, noster sqnis ē peculiaris liqr qdam defluitq p nra vasa, s qndiu humores retinent naam suam dnr crudi ab ingestis.

2o oēs humores dēi calido expositi dnr crudi si subtiliq exhala, vit, crudq relinqr, ut in cerevisiā apparet.

3a cruditas ē mbosa si humores Corp degenerant a naā sua, tunc dr crudi,, tas mbosa.

mixta acescit maxime, haec est spontanea corruptio, quae corrumpuntur, ita in nobis ingesta, quae manent, si non moventur motu ad hoc destinato.
Sumantur 10 lb lactis, coquatur et fiet robustus hujus erit [illegible] alcalescens, et si quis non acescat, si putrescat, uti et faeces alvinae, si 10 diebus in calore positae sint acescent.
Simile lac in phiala fiet acidiuscu[lum], ponatur infans de medio debilior, id assumet libram lactis, fiet spontanea corruptio, non alcalescet, sed acescet, non reddet, sed acetum rancidum evomet pasqua aciditum, si assumserint ovum robustus statim concoquet, si debilis in stomacho haerebit, non satis cito expellitur, putrescet et peredibit ructus. faeces erunt foetidissimae, haec est spontanea corruptio, attendendo ad vires corporis, ni si longius haereant assumpta putrescent.
Ex hac acescentia et putredine ab ingestis oritur ineptitudo ad exercendas actiones, non requiruntur in his liquida, uti in sanis.
Si πεψις destructa, omnes destruuntur functiones, hinc infinita ex his mala, difficillima curatu, quia in his omnes humores sunt a natura alieni et debiles.
Medicina nil agunt nisi efficacia reddantur per viscera, unde non apparent. Oriuntur hinc duo mala maxime καχεξια et κακοχυμια. medicus fere desperat, quia tota natura in solidis et fluidis vitiosa in Cachexia etc. et Cacochymia omnes humores mali hinc vasa omnia deficiunt fungi suo munere.
Cachexia ergo Cacochymiae causa et origo est, si vasa [illegible] dissolvuntur a causis internis sive acrimonia Cacochymica, seu aucta circulatione ex liquidis nimis motis. Hinc si mulieres laxae edant

Ineptitudo nostri humoris est adaptati nostris vasis, si sanitas obtinet, et singuli suis vasis sunt destinati, sic vasa primi generis omnes humores in se habent.
2i generis omnes excepto rubro sanguine, 3i generis omnes exceptis sero et rubro sanguine et sic ad finem usque. Si hic fit perturbatio in functionibus, actiones hinc depravantur, quod pendet ab illa coctione seu assimilatione.

Difficillima curatu quia semel facta alienatio humorum emendatio, non possumus restituere sanitatem nisi corpus repleamus bonis humoribus et hoc non fit nisi per assimilationem, et haec assimilatio non fit nisi per consistentiam bonorum humorum, hinc patet quam difficilis sit curatu.
καχεξια est quando totum corpus in omnibus suis humoribus et partibus firmis ita deficiunt a sua natura, ut non amplius fiat assimilatio et nutritio.
κακοχυμια est quando omnes humores simul vitiati, vel particulares degenerant a propria sua diathesi, sic aliquando a. est cacochymia biliosa, aliquando pituitosa in singulis partibus singulis humor degenerat.

Pag. 41.

prepata, salita paulo majori copia. vidi hujus, nec spiritus, mensis fluxus minimus, vidi hoes laxos a vectione in carpenta mixxie sanguinem. nulla presente suspicione calculi; hinc suffragantur liquoris effusiones. qua vas rigidius, eo magis resistit huic effusioni.

In corporibus laxis dissis corporis partibus maculae rubrae nigrae, virides, flavae, quia in minimis vasis omnis dissolutio, unde extravasatio, si vas ruptum. deplecionis per vitae, effunditur liquor quo nunquam vase redeunte plus veniens stagnat, quia incipit cursus per motum cordis, a corde omnia vigent, si in itinere quod fractus omnia longiquora inde dependentia tabescunt, quia incepto cursu incipit nutrimentum, unde oritur ΣΗΨΙΣ ita dicta a σήπω corrumpo, hinc est sola corruptio, si rumpantur vasa effusus liquor stagnando putrescit, hic dein subtilior et tenuior redditus massam sanguineam totam corrumpit, ex hoc ingravescente oritur ΣΗΨΙΣ hinc debent prius roborari vasa, si curari debeat.

Sepsis est corruptio corporis a cacochymia purulenta atrophica corporis totius partes inducens cacochymia, vel liquoris qui stagnat & est effusus extra vasa specie putredinis inducit aliquam, deinde ingrediens vasa arrodit ea, & inquinat sanguinem & humores omnes. vide hoc apud Bennet optime descriptum in theatro tabidorum. quod a vasis laxatis nimis solum oritur, hoc tum est phtysis pulmonis, renis, et talis.

Εμπύημα est effusus humor collectus in loco quodam sive sit in thorace sive in alia corporis parte, unde a putrefactione corporis plerumque, quod si fluidus factus sanguini admisceatur, oritur ΣΗΨΙΣ hinc εμπύημα nimis diu latens producit ΣΗΨΙΝ, ex antedictis causis jam oritur Hydrops quae humor effusus stagnans, vel vasa nimis extendens vel in cavitates aut in stitia, corporis effusus stagnat, uti in hydrocephalo ascites, anasarca; Oritur illud malum saepe a nimis tenera vasorum constitutione unde stagnans extenditur vasa, vel cadit in cavitates, vel se insinuat in instis.

Εμπύημα est Phtysis nata in corpore ex fomite purulento facto ingesto sive sit in vasis sive extra hic pus in hepate facit empyema hepatis.

Hydrops est vas aqua albo corpore tumor, vel hic est in vasis nimis tumefactis vel ab effuso liquore intra cavas quae dum naturalia vel non naturalia, jam agam de illo qui fit in alterius quod est natus vaso tumore hic loci saepius primo est Hydrops et hic a puto fere curare si forte vascula nimis fit hydrops in loca non naturalia in folliculis adiposis.

ΣΗΨΙΣ oritur quod corruptio corporis humor in quo fit nutritio, nutritio a. fit si in solidis et fluidis, tale restituitur, quale per sanitatem erat amissum.

45 Cognita caā posidet inbq cognito illo effectq, & inde morcura, unde diagnosin & prognosin ipse facere poting. hinc in ægrotiori medicq det cogitare presentem ingruentem mala putride ptotamus ffam sgream,

46. Ex dictis hinc inde & seqq dicendes satis elucidat, hinc nullibi majq occurret pricul, quam qholem a debilitate viscerq curabitis. Rao hæc dat, hoc glbt fibras debiles, id fere sq humores qetos bbt, qetede calore humores acres fiunt, ut patet in lacte, qd licet blandiusq, si 24 horis stetit in calore X fit acerriq si tollas humores stagnantes, dls illos moqe, at in motq excitata ptes acres pessima mala producunt, hinc patet quam difficilis hic sit curao.

47. Si medicq in ægro viderit corruptionem humorq & phtisin sic nascentem stagnantem pt vasa & viscera nimis flaccida & debilia ō statim valida corroborantia dabit, ? sensim a parq corroborantibq incipiet, dein adhibebit frictiones. Monuit idjam Hippocrates, dicens qd qsq pt alimenta fricare dt, si in ivo des fortia roborantia & adstringentia, fiunt obstructiones pessimæ, in primis viris, unde sæpe mors, hinc lente & sensim roborandæ st ptes, & has si satis ptuleris ad fortiora roborantia pget, alter sequentur. Summam casq rudiorem, accedit me, diciq ad hoiem qrentem de summa debilitate p oes artq, dicentem se nescire caam, ō febri, citat nisi aere humido & frigido exponat, tunc sqr frigat, ☐ pallida, pulsq cordis major, ē ille cacochymicq, pituitosq a lanitate vasoq. humor a lentore & putrefactione stagnans raro curat, si lentor a stagnaoe, hic ex caas

Pag 49.

Crentq ie. oīs moles & motq nū qroisper det a mole & motu distendentis liqdi & a resistentia vasis manente, uno deficiente det, alterq majq fieri altero.

46 Mutatio vita. Egr video oiri in aliq tumorem, p totq qpas, & ideo qd intercat copia inatis liqdi superadesq resistentiam, si hi statim qsq fortiter solvere vellem, necarem, s modeatissimis fasciis qsq ligem, ō fortissice s lento & estimate gradu, si calidis pannis q fricare, si in victu aromatica darem, si exercitia corpori majora jubeo facere, si solam carnem assam mitt edere q raphano rusticano ō sinapi, nil bibere nisi parūm hūq viri, intra menses spatiū cetq ab hydrope hoc curabit, si hæc sola adest & nullq qtraindicans adest.

47. Lente hic st agenda, unum ē qd ilico hic licet facere sc: abstinere ab ▽osis ingerendis, qd sp sō hic prodest.

Pag. 50.

labefactantes exprimat, frig. aquos lavantes cibos aërem humid., & omnia quae crassa attenuant, & difflu-ere faciunt, vitet.
Dietam praescribimus, carnes assatas cum sinapi. Rad. rapae in rusticis, Dracunculus hortensis, majoranam Basilicum, Allium, cepe & similia parva dosi.
Utar his pro condimentis, caro assa, panis optimus bis coctus cum in coctione addita sem. Carvi, Anis & c. bibat meraciusculam cerevisiam, saepe repetitis parvis dosibus. Sic si perexit, sensentque levamen, rediente tono etc., adhibebit frictiones, sensim ad fortiores deveniendo panna Olibano, Mastiche, Suc-cino & c. suffusis inventum, quibus corpus fricandum leniter nec diu, si juvenis erit, porro procediendum ad Cort. Peruv. id maxime corroborans, quod si initio adhibitum minime consultum fuit. Simaturam Pis in vin. Rhenan. vel Gall. der. cochleatim, bis vel ter de die, donec melius se ferat, continuata simul dieta, exercitia corporis paulatim promovenda, dein saltet, hoc si ferat ad ludum gladiatorium pergat, dein ad sphaeristerium, imo si satis confirmatus tendet ad equitationem, in desperatissimis hac fere methodo curam perfeci, si incipiar ab eliminatione materiae morbificae plurimi intereunt, accelerat Gangrena, & plus flaccescunt fibrae, cum nimis debiles haec non ferent, in quolibet, exsiccatione, aut Marasmo a laxitate valorum ita agendum, spontanea corruptio reddit omnes partes putridas, ab inertia & stagnatione liquorum, tunc auspicanda ita curatio, Spiritus acerrimus exco-riat partes molles, spiritus debilis putridus in calore naturali motus in digitos assumptus acrior factus, epidermidem afficit, quod & facit ⊡ putrescens, uti norunt fullones, si in sere

debilitas summa, & jam a putredine acrimonia, incipiendus primo per victus acidis spatiis. ordo sic constantem, nec alijs cibis aut potus illi sunt cedenda, parat maxime panis meraco biscoctus omnia ex farinis hordeatis fructus hordeacei dulces, vinis bacis adstringens Florentinus aut Gallicus dictus (Claret) poma bene matura optima his mistis nil habeo commendatius. Pauperes pro lacte levissime acescente & pane utantur, ad melius proficit, si non fuerit ⊡, non est febrilis calor, rubedo in genis aut labiis post cibos, tunc methodo hac non progrediatur, si melius habeat, alias fiet laxius, tunc adhibenda illa, quae in superiori casu data, a principio usque ad finem. haec optima curatio.

48. Jam mori affecto practica problemata solvenda ex his dictis tradimus.

1 omnis doctrina ad Sesthus de alimentis, & ad Nonius de re cibaria, Verulamius de brevi diovita, & plurimos alios ad Helmontius, non praeter pauca observari, imo saepe falsissima, prius non sciendo eam doctrinam, prius quam cura adhibeatur, unde haec difficultas. Dant Gelatinas sed animalium, vosis diutius coctas et optimus & summus nutrimenti, si haec glutinem poenit dissolve, & putredinem promta, nec omnem superare posse & alia fortiora viscera bonis alias verum est. Pharmacopolis laxis conveniunt, quae fortibus non potest, hinc patet abunde hic tum fructu in enarrandis medicamentis & alimentorum facultatibus, laborarunt omnes in quibus accuratius alias taxandus venit Dan. Sennertus qui luculentissime haec de re scripsit in Hygieine & tractatu de diaeta, hic omnes in optima nutrimenta recenset, si assumantur ab homine, in quo &c.

2 Exercitia Musculorum et vasorum minimorum reciproca dilatationes & constrictiones, si nimis repetitur haec in

Pag 52.

vatis inprimis, incipiunt paulatim afferre rupta, peccat putrida bilis corrupta, sic orgasmum ptr flavum in ligamen … & acerrim. Seu lactis Hecticis & Rheumaticis summum e. Robusti ab eo diffluent, a petasone q pane secalino meliga habebunt, qd aliis genus rursus sedentarii debiles possim fenunt.

3° Vectiones in Carpento, curru, rheda, eq. & hic illeg sigs his fortiter utar, oes partes cito mutuo comprimunt, begantur, hinc debilescit corp, si vo fibra satis valida adhuc sam sustinenda juvant sam iis sensim motus agendus. Hinc humores congelati infinitis iis succussibus resolvunt, inim aeger, nil oper, ne conveniet vires suis.

Quantum haec possit patet in equitibus Schytis, Tartaris, Hussaris, qui habent corpora fere callosa & Maximorum exercitationum patientia, sic roborantur laxa.

Cruorem esse nullus liquor hominis, qui nutrire e tam ponderosus, quam sanguis ruber, qui e omnium ponderosissimus, q jam in cordis e fortior, eo sanguis e compactior & ponderosior qd patet ex iis, quibus sanguis e missus, sic quoa corpus est forte & sanguis missus stat per aliquot tempus totus gerescit ita, ut nil liquidi appareat, si vo sanguis missus e e femina debili totus e fere V orus & quandiu steterit, non gerescit.

4 Cruorem ingens in medicina paradoxum secta notissima statuebat regi sanguinem … fluentem & gravium, … sanguis statuit. Ut in systemate Bontekoeii … sanguis sponte in latis spatiis abit, partes ipsae in se secedunt & … , si sanguis statim a missione ponderes, erit gravior quam si per dies aliquot steterit. Si sanguis mittatur primo ex militibus aut bajulis crassus & ponderosus e, facillime gerescens ut in Pleuriticis.

Contra in laxis tenuissimis, floridis, debilis, nec ita facile gerescens, ut in virginibus Chlorosi laborantibus & Hydropicis, imo Leucophlegmaticis Phtysicis quaemores, … aut scissilem, uti loquuntur, … crasso orienter robustissimi senes, … ineptiores debili oribus contemplatoribus, & quibus minime mobile tam in nervosis functionibus quam in musculosis debiles sunt.

5 Non h[illegible] fere m[illegible] magis appositos q[illegible] hydropem & tabem, in hydrope bia multo majora, in tabe oia [illegible] & minora, hæc ab ead cā oriri possunt, uti in pulcherrimis virginibus chloros incidentibus [illegible] vasa & viscera & fit tabes. in eod casu id sanguis alio in loco potest effundi, ut stagnet, nec exitus pateat, unde hydrops, hinc generalis curatio talis morbi [illegible] tradi potest, [illegible] attendendum ad [illegible] viscerum & vasorum.

49. Jam oia huc [illegible] absolvimus.

Morbi Viscerum fortium & Rigidorum

50 Antequam [illegible], dicam, si in [illegible] perfecto sano, nil nisi rigiditas, ita procedendum est demonstravi jam supra argumentis sive fragibilitas senes [illegible] o [illegible], si oia vasa plena & perfecta [illegible] cedant sangui a corde venienti, & illi si evacuari o possit, tunc [illegible] circulatio & vita.

51. Rogo [illegible], [illegible] effectum contingat, ut viscera fiant nimis rigida, [illegible] oriri a fibra nimis rigida de qua § 32 diximus. 2 a fibris compactis hæc e altera cā, q̄ ratione compositionis [illegible] a priori differt, rigiditatem a compactis in unum plu[illegible] [illegible] fibris a violento & valido motu [illegible].

q si o potest rumpere vasa, plus comprimit, si [illegible] [illegible] o potest, rumpi, si o [illegible] & [illegible].

3º a liquido & hac ubi [illegible] majorē, & constitutio membranacea e ex aliis fibris, q sunt canales minimi, q [illegible] motus liquidi [illegible] & [illegible] liquido fit. [illegible] in [illegible] animalibus, q celerrime

Rigida nimis sunt si o cedere possunt in illas [illegible], [illegible] cedere debent & poterant [illegible] sanitas, 1º variat hic [illegible] p ætate vana, 2º p [illegible], 3º [illegible] [illegible] vana exercenti.

2º q[illegible] in [illegible] [illegible] sit [illegible] in uno [illegible], sit q[illegible] [illegible] in uno m[illegible] compacta q[illegible] in alio.

3º Duo [illegible] sunt origini eo plura vasa [illegible], n. [illegible] vasa [illegible] [illegible] claudi pateat ex eo. E[illegible].

Pag 54.

Egr: in hoib[us] q[ui] c[or]p[o]r[is] exercuerunt ut in rusti, cis & fabris, illi manus habent obductas callo, q[uo]d nil aliud e[st] q[ua]m q[uo]d vasa coalita sunt.

52. 2.o Valid[us] nis[us] &c. n. fibre m[uscula]r[e]s s[un]t orbicu[la]res s[e]u longitudinales s[i] nimi[um] nis[um] acquirunt, contrahendo &c, o[mni]a vasa p[er] q[uae] cor constringunt, q[uia] o[mni]a vasa arteriosa ac[…] pungunt ergo o[mni]a vasa contrahentes: orbiculares se constringentes p[er] q[uae] centr[um] se constringunt & coarctant tunc a[…] diametrum, tum longitudinales rigescentes minuunt longitudinem & simul arctant canales, hinc debent p[ro]pulsa liq[ui]da p[ri]mi repellere, conat[us] fit major p[ro]portionem mot[us] q[ui] e[st] de cor, & q[ua]n[do] in arterias coronarias.

movent sanguinem e corde, canales offerunt, ubi tot impet[us] in canib[us] venaticis, leg[or] cursoriis, iis arteriae p[ri]m[us] a corde impet[us] sustinentes, robusti ores ob liq[ui]da ex vasis minimis expressa, s[e]u in longaevioribus observatus tendo cordis osseus fact[us] sic cervus anim[al] q[uo]d fere s[em]per movet[ur], rapiditate naturali motu movet[ur], q[u]a[re] cor ej[us] ossescit. Unde vani fuere illi, q[ui] in rasura ossis cordis cervi q[uae]sivere remedium ad longaevitatem, q[uo]d hoc tantum fiat a p[er]petuo motu, & cursu cervi semplicissimo u[sque], deq[ue] jam antedict[us] in vasis minimarum fibrarum. si liq[ui]d[um] stagnat in arterioso canali, p[o]sito q[uo]d sit fibra tenuissima casu egentes fluidiorem p[ar]tem, crassior remanet, q[uo]d ab ablata p[ar]tem aquosorem o[mn]i[n]o putrescit, s[e]u instar polyppi crescit. De i o[mni]a o[mn]i[n]o s[un]t ex[…]plicata. 2 o[mn]is fibra o[mn]i[n]o longior in latere, q[ua]m in a[…]xi, s[i] canales nimi[um] rigid[i], tunc o[mn]i[n]o ad rotundam s[e]u explicatam figuram accedit, & inde arctant[ur] vasa, & mem[bra]na vasa firmiunt & expellunt sua liq[ui]da, ponat[ur] ad finem arteriae hae, rens s[angu]i[n]is inclus[us], illa contracta fiet crassior, q[uia] habet majorem vim, q[u]a o[mn]i[n]o transire potest, nisi p[ar]s tenuissima. si cruor o[mn]i[n]o aequaliter movet[ur], o[mn]i[n]o fiet serosus, q[uo]d tantum circulationis effect[us], supra ig[itu]r fere explicata, seq[ui]t[ur] si cor se o[mn]i[n]o integre evacuet, fiet polyppi cruoris. Polypp[us] e[st] concret[us] s[an]g[u]i[n]is in unam massam decursus, causa duplex, s[an]g[u]i[n]is crassit[ies] & ej[us]d[em] stagnatio. aliq[ui] polypposa accipiunt q[ui] a[…] deliq[ui]a a crasso s[an]g[ui]ne dilutiora patiuntur, hinc foeminae dilutiorem paroxysm[um] hysteric[um] passae, gravemq[ue] lipothymiam, hisq[ue] elato m[…] auxilii adhibere debent, ut s[an]g[u]i[n]is formaeat, in pulmonib[us], polypposa concretio sita floccul[is] in s[an]g[ui]ne a Rolfinio observatis, in se greais & irretitib[us]

Medici quidam doctissimi putant polyposos in vivis & in mortuis fieri, hinc invecti sunt in alios statuentes, hos nasci in corpore vivo, sed si consideremus quod doceat res & experientia, si invenimus polypos in senibus, 2 iis, quibus cordis contractio & dilatatio fiunt impedita, 3 quibus humores tenues exhausti, 4 quibus vivis syncope multae fuere, aliis non ita clare, inventi polypi grati cordi, ut fuerunt quasi fibrae continuae, quod bene potuit fieri.

Tertium argumentum est, quod cor in polyposis mutationem mutatis inventis apud Tulpium, Malpighium, Bonetum & hi habuere difficilem cordis contractionem, & respirationem, anxietates, suffocationes, tandem mortui, cor & aorta his duplo solito majora polypis repleta, hinc patet vivis eos fuisse polypos, qui tam mutationem fecere. Ex sanguine & coagulo stagnante fieri polypos patet ex experimentis Ruyschianis, si sanguis bacillis commoveatur, sensim iis accrescit massa lenta polyposa, quasi carnea, unde colligitur polypos nasci, si sanguis ex corde plena emissione impeditur, ut adhaereat massa tenax, sensim quasi incipit cor polyposo oppleri, hoc animadverso medicus V. S. debet adhibere, ut vasa inaniantur, nec sanguis cogatur ibidem consistere, quod si non fiat pessima oriuntur omnia mala, & si ita dicere fas, nullum est medicamentum polypum resolvens, anhelitus, difficilis respiratio, pulsus vacillans, signa polypi primaria.

Simulac sanguis est tam crassus, ut non transeat & vasa tam rigida, ut non transmittant, fit impedita circulatio & mors; haec causa mortis tam citae in omnibus urbis, sic multos mortes in hoc libello non enumeratos invenietis, quae ob hos generis,

Minuere quam &c

Quaeritur an cor se contrahat omnem sanguinem emittat, quem continet, an dico + simile minima est, quod cor omnem sanguinem quem continet una vice emittat, quod patet facto experimento in bove mactato, qui intra pauca minuta jugulatus quidem 40 ℔ sanguinis emittit, unde tantam copiam sanguinis intra tam parvi temporis spatium tam cito potest venire, nisi cor se una vice totum evacuaret. & quod adhuc magis est si statim cum cor aperiatur adhuc calidum invenis polypum + in tali corde calido invenimus, quod fit a sanguine ultimo remanente stagnante in corde quod non valebat emitti e corde.

Pag 56. rabilq titulis revocari fle illigi porunt, ut hic polypus

Si a corde per pulmones aut alibi, ubi vasa nimis rigida, sanguis ibi crassescit, per ea transeunte tamen parte subtiliore, uti optime demonstravit Theoph. Bonetus in suo sepulchreto Anatomico, a rabie canina pleuritide, peripneumonia aut peste, sanguine in aliis vasis remotioribus fluidissimo, in pulmonibus vero & corde crassissimo, quia densior pars non poterat transire.

3 Hinc est effectus magnae rigiditatis accedente solutione continui fiunt ingentes hiatus, de his in simplicitate partis in actu, ubi fibrae nimis elasticae longiusque resiliunt, quae cum magno vulnere fiunt, unde videmus vivas laesiones aut contusiones in viris fortibus difficilius curari, quam tamen fle nervosque contingunt fibrae.

53. Haec jam mea methodus quae novit causas mihi praesentes & status, unde libet suam diagnosin & prognosin, unde mihi cognoscitur curatio, si rigor vasorum nimius scitur, si aeger nimis calet, quia ibi nimia attritio humorum ad vasa, hinc vasorum contractio, & omnes phthysici sic calent, licet prius fuerint flacciditate post haemoptysin imminuto sanguine tunc vasa contracta, unde illa non amplius extenduntur, nimis rigescunt, indeque in his fere semper danda laxantia & emollientia.

Futura vis nimia fibrarum scitur, si videam juvenem 17 annorum continue saltantem, laborantem non aestuantem, antequam adeptus sit, sequitur robur vasorum, non foret, quia proportio omnium adeo cito fiet robustus & cito morietur, hoc in rusticis & militibus junioribus fere observavi, quia si hos nimis calet aut aestuet, concludo, calor est effectus

nimii attritu in vasa, unde fibræ densabam; si juvenes bibunt nimij vini, cerevisiæ meraceæ ∇ rigescent, hinc c. scir, qd effectura sit rigiditas nimia, si juvenilis ~~aliquo~~ illa ligdo gausso crassocom, pacto brevi pducenr in inflaēm violentiuam, si 70 senes pdico extinguendos, malo pulmonis v cathorrali.

57. Remedia, q fibras roborant, hic maxime juvant cibus mollium levis, o gravis, ô durus ô callis hinc potus ∇æ tepidæ, q laxat, ô frigidæ v fervidæ, q utraq roborat, ples balnea, clysmata, potus ∇osi, vapores, fomenta v immersiones, hinc m. actus de hac pte curaois.

2 si sit urgens fluidi requir, tentanda bita eva, cuaó, hinc in senectis, ubi bito fibræ nimis nimiæ qsi rigescunt, urgens evacuaó humoris pns sæpe remedij. ne fibræ nimij ppriman, his studend e. Requir evacuaó sgnis p ∇ S. & dilutio sgnis p ∇osa diluentia ut densitas & pssio minuar.

3 De his jam m. hispig actus, qes laxat, motus roborat.

4 Humectantia medinta hbnt famam magnam in medna, s qd ppmè sit raro explicit de his fusius in lectione aglius. vulgatus sermo in medna, hæ fibram siccam madefacere, v ut humor incipiens ccrescere diluar p ∇m, hinc ubi quis externa rigescunt, indurescunt, siccescunt, vix mobilia fient, ut curenr disponenda qua, ut o exne, s p slug ppij

Liqr vitale ē, qd p arterias & venas noīe sgnis rubri fluit, ē crassumus & densiumus oīs humoris q. sbt in nrō cpoe qd patet pexperiētiam n si fatuimo detrahar sgnis & multus ∇æ bibat fit Hydropicus.

Densitatem maxglig ponderosior ē sgnē, exceptis metallicis liqribus.

3o. Motus musculorum & c n. ille motus facit p musculos id, qd facit cor solum qe pscate, hinc patet e qes ideffeciat.

Humectaó oīs fit p ∇m, s fit ∇m defatigatió maxima & rigiditas insensibilibus & flis ex patiunr sic corij ∇ immersi redur flexile s si siccus fit rigescit & si tunc flectir, rumpir, tt si oo ea & farinosa addunr ut chorda, fit pulls, diluitima, & si tunc corij hæ illinir flexile fit & nrumpir

Pag 58.

Hinc patet qd farinosa, oosa ▽eis mixta sint oij optime humectantia.

Lenire ē reddere fibram magis flexilem & acc qd rodebat, temperare.

Diluere hic ē ligdis liquid immistū ligdior ligdi fluidiq reddere. attenuare differt a hoc n. at. tenuare per facere attritu. attenuare potius fit ▽, per hanc ō noxi ullj diluens & attenuans, n. liqres q ⊖es ptinent attenuant qdam s ō diluunt, viciq qdam attenuant s ō diluunt s ō pergit,

Resolventia admodū perincast. n nullj ⊖ ō oo s sapo ē quodtū, moresresolverit, potenti mista copi, s si ingerantur nij cgq, nonnē ita hoc facit, sic ⊖ Ammoniaci zi multa ▽ diluti assumpti optime resolvit s hoc facit ris ita, ut Borax Nativa ⊖ Gemmae tibi multa ▽ diluti assumpt optime resolvit. Saponaceu oij maxime ē mel, mel si dmdiis bibit magna copia ois s quis est resolutis acsi ℥ ē et assumpti ut & musti recens ō fermentati.

humorem humectent, si vasa ultima obstruantur, tunc nulla humectatio, hinc ▽osa & oosa ▽e maxime miscibilia, tepida ut Hyppar. decoctu hordei tm usurpavit. Lenientia vocant q ▽ acrimoniam in humidis, ō asperitatem in siccis tollunt. tollit asperitas si tollit siccitas. hinc lenientia oia humectantia, s qa ▽osa citeq exsiccant, lenientia potius oosa in usu vocant, laudat hic summope oo Omphacij.

Emollientia sunt ▽osa q farinis & oosis mixta, Resolvere vocant maam coëuntem ante resolutam rursus resolvere, ut caseq q coit ex ligdo, si in lac rursus dividi pote, resolvit, & hae q ita qrunt, resolventia, q diluunt & attenuant, qt ope ⊖is qrerit, ope ▽e resolvit, huc jam ptinent abstergentia.

Abstergens ē corpuscula extrinsecq adhaerentia itaq abstergere vocant id qd in nrā machina canalibus & vasculis adhaeret, itaq tollere, ut si glutinosa ingesta haereant in intestinorum pitib, requisa abstergens medium, acescentia glutinosa sunt oo, ea paulo magis siccata ⊖ni hunqm adhaerescunt nec ▽osa nec ⊖tia, nisi haec p magnitudinem in impedimento st. hoc facit oē urentium qd oosa illa ▽e miscibilia reddit, ut si macula elicienda ex vestimento, si pinguis humor ▽e miscibilis redditur, diu potenitt. hoc abstergens in nobis ē oosa bilis, hinc in biliosis hara obstructio, si ubi illa deficit, ō fit abstersio, hinc crebrae obstructiones, s qa bilis saepe ō in tā copia affluit,

ut glutinosa, copiosq assumpta satis detergere valeat, extraneo adhibenda talia saponacea, sy,, rupi oēs, sacchar, mel, herbe quam, ut Endivia, Saponaria Lychnis & plures q fundunt succ sapo,, nace, his maximo calore in actu ductis fit abstersio ut Sapo Venet & Oles. Oles dosi.

55 His precitis mbos plures ptij solidor ō novi, nec plu,, res a medicis descripti, nec meditando poibiles re,, quirr. Iam puto oēs me explicuē mbos solidor, n. si integre rumpanr ptes, tunc st vulnera, de qbq postea.

1 Dispsitas structure si qsiderer hoc a prima na,, tivitate usq ad mortem senilem, quanta dispsitas respectu solidor, ig pprior origini, eo qlibet fibra laxior, & plura het vascula, s ex tenuib fibris qflata, inde n pprior origini hoc vis fluidi supat resistentiam solidi major.

Medic qdiu felix fuit in curaē infantij eiq maxime inaeduit, si curat gerit senes, longe aliter pcedat, alias infelix erit, plane qtraria xqrunt, q his bona illis nocia. In infantib mhi laxi,, tatis, in senib rigiditatis maxime occurrunt. In infantib recentib natis vasculosa tota qstitutio, in rusticis in senib ut plurimu dura, carti,, laginea, callosa, fere cornea, at sine sensu pos notabilis aeq abscindi queat. In infante autem ōia fle eadem oblonitatem structura, q in sene fere ossea ē.

Ætate dispa n. ad 25 annu plus crescunt in longitu,, dinē & tandem in vasa in longitudinem crescunt, ptellenda a. tiq vasa in Latitudie crescunt & tunc fiunt rigidiora usq ad 50 anr, pt 50 annu. vasa fiunt rigidiora & decrescunt qr sic ōia vasa fere & ita ultimo dem moritur homo.

Pag 60.

Quo hõo m̃gs distat ab origine, eo q̃ peractio, res fibras & pauciores canales hbt, hbitq̃ in canalibq̃ superantem vim liqdi intra canales ptenti, ex his legi.

Homo crescit, q̃m diu vis cordis superat resistentiam vasorũ, perstat si hæc duo st in æqlibrio, decrescit, si vis cordis superara resistentia vasorũ

1. Cur hõo crescat crescere ẽ vasa q̃tidie magis extensa majoremq̃ assiduo liqdi copiam degere, qa humores p venas assumpti, sic hærent in vasis, ut ea extendant. si vis horũ liqdorũ superat resistentiam fibrarũ, tamdiu crescit hõo ab origine usq̃ ad 25 propter ut plurimũ, deinde ad 50 circiter stat, inde usq̃ ad 75 decrescit, q̃ trahit ad mortẽ.

Perstat hõo tam diu, q̃m diu in resistentes solidi & impetũ facientes liqdi vires ẽ æqlibrio, in toto hoc tpre pinguedo copiosiq̃ accumulatur, q̃ante & pt hunc statũ o vitæ stte pinguescant senes.

Decrescere ẽ minui secundũ extensionem liqdi solidi & copiam liqdi, hinc rigor ut plurimũ q̃tra humor ob fibras q̃tractas & ossa rigidiora cedere nescia & resistentia, hinc q̃ majq̃ senũ eo plq̃ vires solidi aqunt in fluidũ. observatũ mihi q̃m certitũe ẽ si vita senis recenseat, q̃ntũ impedit crescendo, tũ perficere stando, tũ decrescendo naaliter, nisi q̃e intũ boniat; Brasiliani quon pe̅nta Pisonem ante annũ 30 non adulti plerq̃ 90 annos & plures attingunt, q̃ trarij observat in aliis, q̃ cito statũ obtinuere ut in mulieribq̃

Laxe q̃do ejq̃ fibra, membrana, vasa tam parũ firmitatis hbnt, ut extendant ultra naalem torũ.

3. Laxitas naalis illigit 25 primis annis q̃o hõo crescit, potiq̃ porro usq̃ ad 47 v 50. Rigidi inde usq̃ ad vitæ finem, q̃ plerq̃ incidit in 75 aut 80 annũ naaliter, rarũ supgredit.

Laxus homo si solida superant ab humoribus.
Fortis si aequilibrium in solida et fluida.
Rigidus si solida superant proportionem fluidorum.
4 Humidus vocatur in quo proportio humoris superat proportionem partium firmarum et hoc est in juventute, unde in infantibus frequentes multi humores.
Plenus est homo quando in resistentiam solidi et impetus liquidi est aequilibrium, quod est in media stante aetate.
Siccitas est ubi incipit praedominari firmum supra humidum ut senes ex succi morosi inde exsiccati etc.
5 Morte naturali vel fato si homo ad centesimum annum increscet, crederet posse vivere 300 annos, si quidem 25 jam perfectus est ad tot annos vivere nequit. ratio quia natura habet hunc motum aequali tempore crescere, stare, decrescere, potest quidem aliquantulum prolongari et moderari hic terminus si teneri demum balnea, vosa, laxantia, quae naturalem rigiditatem partium imminuunt et praecaveant, sicque aliquot annos poterunt lucrari, sed protrahere vitam ad 200 vel 300, multo minus ad 900 ut Paracelsus voluit.
Senes naturaliter moriuntur, si postquam cerebrum deficit auditus, visus, tactus et deperit, cordis functio desinit, morsque insequitur. Ergo senes moriuntur, quia vasa eorum sic imminuta, humorum copia, ut amplius obstat circulatio per cerebellum pulmones, corque istud quietat.
Fatum Senile Ubi est mors senilis, ubi hoc fit, tunc moritur senex. Dissolutio? / Diagn. generata senili, jam temporis satis interminata.
6 Dicebat Sanctorius ab eo tempore ubi homo incipit senescere, incipit minus respirare, multa mate.

Humidus est quando membranae continentes ejus vasa et oculos sunt admodum debiles.

Siccus est quando omnes fibrae membranae vasa incipiunt vim se contrahendi majorem acquirere.

Fatum senile hoc, ubi nunc quidem tunc nulla vasa quae contra, nervorum tunc alio, levius, haec sunt vasa nervosa imminuit tunc visus perit, oculi fiunt planiores et sic porro reliquae functiones sensuum abolentur et sic venit mors sine ullo fere sympto-mate.

Pag 62.

In infantibus oes fere morbi sunt morbi nervosi si observatis omnes infantes mortuos, videbitis illos perisse quasi convulsi, omnibus sterstructis quod inde videre sequitur initio generationis nulla apparet nisi cerebri cerebelli, bulbi oculorum & cavitas ubi vocat Malpighius & haec est medulla spinalis quae fit sta primo se contrahit, oritur cor.
2a series morborum infantibus est quod humores superant vasa, tunc longe fluunt ad stagnationem & putrefactionem spontaneam disponuntur, ut apparet si infans lac assumserit illud in ventriculo acescet & sequitur sua natura, & tandem tis octa fit
3. caput morborum infantibus fit a dentatione, tunc fit nervi punctura, unde saepe tunc spasmi tandem diaconvulsiones & spasmi mors.
4. fit a nutrice, non infans nil accipit nisi lac, quod natura tandem acescit & casescit & si bilis infantis haec non potest superare & resolvere illud colostrum, oritur convulsio terribilis, dysenteria, & mors. #

crassa retinebit, illa ad medij corporis collecta tussi expurgant, si hoc fieri nequit, omnes suffocantur, eo morbo in totum accumulabuntur ad fines vasorum, hinc mors naturalis a suffocatione obeunte, ditam respirationem, haec post 25 annos declinante statu fit minor & minor, cum senili fato motus est deletus, unde mors placidissima.
7 In prima aetate morbi inprimis a humoribus, raro a partibus solidis fiunt, ubi crebrae convulsiones, hydropes, variae diarrhaea, vomitus, abdomina tumida seu cacophlegmatia &c. morbi a humoribus putrescentibus putridi in pueris crebri.
Status virilis morbi violentissimi sunt turbando & perstendo omne aequilibrium.
Hinc in viris crebra sputa sanguinis, haemorrhagia, corruptiones, phtyses & similia mala, si vasa non amplius patiuntur se extendi, morbi fiunt virorum fervens calidissimi & validissimi a nixu unius & resistentia alterius, quia solida & humida naturaliter in aequilibrio constituta, hinc oriuntur morbi violentus, calidus destruens, senibus Adiapneustia, Mucus in pulmone, capite, catharrus, serum rheuma, podagra, ultima fit Atrophia, dein mors senilis.
Seniles morbi sunt in suffocatione, de diversitatibus aetatis optime scripsit Sanctorius in Med. Stat.
Medicus medicamenta dabit seni, dum adhuc victurus, hinc vocatus ad aegrum id intendere debet, ut ita curet, ut hoc usque ad senilem fatum perficiet. hinc pueris usque ad adolescentiam victus praescribendus nunquam exsiccans, unde viris iis pessimus quia impediat augmentum status, nunquam violentus agentia, insuper,

Secundus status in infantibus in borne, si dentes jam habent
& incipiunt cruda accipere, tunc quae illis fere accipiunt, nunquam
autem cruda accepunt lumbricos observari in infantibus quam
diu coctis & lacte materno usi fuerint, sed si cruda accepunt, oriuntur
lumbrici in infantibus, qui dira aliquando symptomata excitant.
In adolescentia. fere semper haemorrhagia narium adest terribilis
quam si Medicus vult supprimere, in [illegible] gjicit adolescentem
Haemoptois & a ruptione vasorum, quae saepe sequitur, Phthisis. hoc
durat ab anno 17 usque ad annum 35. vero post hoc tempus fit Hae-
moptoe, Phthisis a ruptione vasorum. tunc sequitur Masculina
aetas & aequilibrium nunc est in humores & solida (quae in adolescentia
humores praevalet unde Haemorrhagia saepius dicta) & si propendium
fit in uno vel altero oriuntur morbi acuti; post 50 annum sequitur
Decrescentia tunc multa vasa abolentur & praecicutadem mi-
nuunt sensim sensus incipiunt deficere & aboleri & illis
vasis destituuntur, quae in infantia abundabant.
Victus non videtur hoc demonstrare quam digito, nam quamdiu infans
nullum cibum vel durum debet assumere, dentes habet, a tunc lac habet
tenue & mixtum quaerunt, nunquam coquere debent sed pane miter &
sic ubi dentes adsunt omnibus fere licet uti & assumere.
Vita o nimis cito debent pedibus insistere nam saepe male formantur,
& expectandum tempus donec pedibus pendent insistere, nec ad labores
statim sunt adhibendi nisi proportionatus et antea corpus & prout
aetas increscat sic exercitia increscere debent, eodem modo ut equi
cito aratro admoventur, pdum & inhabiles sunt operibus eod
modo in hortis & cito laboribus admoventur anno 50 jam senescunt
et facti rigidi, aridi & exhausti. eodem modo autem cultus
qui nimis torquent ingenium puerorum, alacre quidem ipse est, sed non diu
durat.

Medicinta in minima aetate debent esse quae roborant & replent
vasa, hic nil nisi Rhabarbarum quaerunt vel parum de Myrobolanis,
qui turbant aliis remediis sepeliunt infantes ante fatalem
diem. remedia adiicit in infantibus sunt nulla alia nisi
absorbentia sapo Venetus vel mel vel dilutum ovum quae tunc absolvet,
si in ultis ora dilia darum corrumptis fibras & coagula.

Pag 63.* Ad acidi p̄dorāns in infantibus, lapis Cancror: fel anguillar. quent nil aliud.

In adolescentibus oīa q̄ minuunt liq̄res & tpant hinc q̄ri mollissima adhibenda, nunq̄ri fortia.

In aetate masculina. oīa evacuantia fere Sg̃uis missio, purgantia, balnea & similia.

In summo Senio solus Verulamius bene remedia dedit, Ubi oriq̄ tracto senilis q̄m Marasmus Graeci dicerunt; & ẽt tractandi ut Socrates dicebat ut plantae arefactae hinc humectantibus & excitantibus raro evacuantibus & corroborantibus.

renda aromatica fortiá, hinc dispositio vasorum &
hæmorrhagiá. vitabit ♁Vles o°sos, acres & liá, sliá
nimis violenta, ne nimis cito statu adolescentis
adipiscantur, cavendum ne rumpantur vasa.
In media ætate viri violentiora ferre possunt,
s. ō nimis violenta, ut fortissima aromatica &c.
In senili ætate jam ē locus ubi paulo magis re,,
plentia & evomentia adhibita, tunc conveniunt vinum
qd lac senum optime vocatur, sinapi & post. vina meraci,,
ora ♁Vles & o°osi Elixiria &c.
Jam videmus, qd methodicorum doctrina de stricto &
laxo boni afferat, multum e. habet utilitatis, ubi ex
practicis constat. Sed ō sufficit, n. nihil dictum de hu,,
moribus, & horum proportionibus cum suis vasis, hinc indices
solidas jam seq debent, radicales fluidi mbi.
Scribit Celsus, qd Themison studuerit medicinam
sustinere e stricto & laxo in solidis considerato, unde
ttm simplicissime 6 mborum genera constituit, ō nimiæ
laxitatis, ō strictura in solidis & fluidis, ō nimiæ
stricturæ seu densitatis in fluidis, atque alias,
quos videre, id nimis simplex eē fundamentum,
accedit hæc sententiá, quam deinde Prof. Alping
magno conamine in suo ope de medicina Methodica,
restituere vult, idemque in ultimis scriptis videtur
intendisse Rdus Georgius Bachlivius, s. sola ō sufficit,
nisi simul considerent spontaneas humorum mutationes,

Pag 64. & corruptiones, in solido & humido, alias plenae utilitatis, atque his adjunctis fundamentis firmiss. Medicina stetit.

Absolutis jam vulneribus formarum partium, & seorsim consideratis, hinc quae praecipue fluidorum saepe adhuc unum genus ruptae solidi continuit quod vocatur Vulnus hoc ordine quem sequitur explicandum & quid inde fiat in corpore,

56 sed primum quidem simplicibus solidis quae est solutionem continui in vasis, ubi fluida simul patiuntur, sed hac non succedit, nisi discinditur fluidum effluit, hinc haec non possum considerare, ni prius mutationes humorum in se ipsis scis in his canalibus, hinc materiam hanc tamdiu relinquimus, donec humorum errores simpliciume explicati fuerint.

Vulnus ergo est dissectio partis fibrosae, & si hoc fibrosum contineat nullum fluidum jam postero explicare sed si continet fluidum tunc illud effluens simul patitur & mutatur, hinc quam fluida simul mutantur, prius erunt consideranda.

Sane quam nuperrime summo studio de vulneribus scripsere Du Verney eximius Chirurgus, Poseph de la Chairrière, Bellostre Chirurgien d'hospital. & his spontaneis humorum vitiis non adversis, haec non ut decet explicuere, in vulneribus fluidorum corruptionem fieri ab aere, quae gerit partes aliquas malignas spirituum, natas. idem Du Verney, Dionis, & alii qui in his fuere occupati, ubi respirationem explicarunt, dant intrare aerem in . . . animis spiritu & salutarem, quam . . . haec querunt, saepe spontanea horum humorum corruptiones sciri debent, si haec res rite intelligenda sit.

57. Sequuntur nunc vitia humorum simplicissima spontanea sic dicta, omnes humores sibi ipsis permissi post aliquod tempus aliquam mutationem subeunt. Ex. Gr. Vivens 70 annos, nullo toto tempore sanguis putridus in sanis sanguis emissus, exponatur in tali calore, ut est nostri corporis, putrescit certissime, ita ut tertia die jam foeteat intolerabiliter, hinc hoc ex singulari mutatione spontanea fluidi pendet, non ex nostra machinae, de his alia hic consideranda. Homo semper per multos annos sine sudore motu animalis tot fetido, ubi ipso a vehementiori motu aut cursu madore diffluat, lecto adeat, sudabit sudorem fetidum quod non accidit, nisi hic fuerit motus. Similiter humor corporis putrescit, aliis insequentes canes validissime fugiens et violentissime motus occasio citius putrescit. Tertium Genus vitiorum quod aliquid, quod non per motus recepit, de his hominibus ordine tractabitur.

Sponte viuimus semper mutatione ex nostro namque inde separabiles salia vita, ille spiritus agit in partes nostri corporis et omnia alia corpora, actio autem hoc facit, omnia variat corpora, hinc dicitur illa actio spontanea sic sunt de his carni culantibus sclopetis, in lacte, in cerevisia in ☐, expone aere ille aer agit in omnes illos liquores, lac acescit, cerevisia fiet + ☐ alcalescet et hoc dicitur spontaneus in humoribus.

De Simplicissimis humorum Vitiis Spontaneis.

58. Humores vocamus omne id liquidorum et fluidorum in nostri corporis vasis contentum, hoc duplex est 1 vel crudus, 2 vel humor sive animalis. Si bibero multum cerevisiae aut vini, licet haereat in corpore, non est nostri corporis naturam habens, sed si bidui tempore nihil edero aut bibero, nullus crudus bibo in corpore, sed omnia mutata in indolem mei corporis, ubi in ventriculo ob acidos multos crudi, de quibus in colleg. instit. ad functiones stomachi videre licet. Illi crudi omnes qui ab extrinsecus ingesti in corpore haerent, retinent tunc indolem priorem, antequam ingererentur.

Pag 66. Nostri sunt omnes illi, quos deprehendimus in corpore nati
ex crudis per viscera et humores in corpore præexistentium
ita mutati. Duo hæc viscera et humorum miscela,
sunt duæ causæ humorum facientes a crudis.
Admistio præexistentis liquidi et actio solidi jam
explicata. Tempus quod impenditur mutationi humorum,
sic patet experientia observari, quod in stomacho alcali,
crudum fit chylus. ubi primo incipit assimulari
corpori intestinis et mesenterio successive magis
assimilatur deinde in ductu thoracico, venis
deinde in corde assimilatur perfectiune, ubi primum
infunditur sanguini exacte hæc refert. Si lactantes
admoveantur mammis, ille chylus ab ipsis exsu-
gitur, quod post diuturnam coctionem acris fit
et salsus. post 2 [illegible] dies [illegible] est ichor sanguinis, nec hoc
ære salsum ichorum infans suget, sed statim mam-
mas relinqueret (Brakka melk) hinc 2 horarum
spatium est terminus absolutæ coctionis et deleti
crudi quod multum variat pro varietate ingestorum.

59. Omnes humores in corpore crudi, vel sunt exhausti ex ∇
quæ est liquor cattiblicus præter hunc assumpti crudi
vel præparati alibi vel potus ex vegetabilibus et animalibus.
Si sola vegetabilia cruda assumantur, hinc
liquida ex his orta non erunt animalia, licet sint ex
vegetabilibus, quia in natura animalis mutantur; si
sola ex animalibus assumantur, mutatio humoris
tamen erit in animale liquidum, si edatur solus panis.
et viscera attingat et extra corpus fit in loco æque
calido ac humido, fit acidus in nobis, et contra assumantur
carnes, multum non acescet et putresceret, a corpore vege-
tabilia et animalia secundum naturam sequantur, inde
discimus mutationem humorum.

Morbi Spontanei ex Acido humore.

60. Hic examinare volo, qd in cpre humo possint fe cibi acidi, q cae, q mae, q effectus, suo inde orientes hor curao, remedia apparata ut tollantur,
Legda ex farinosis, horeis &c. Exiguus hic pronunciatus supponit experta plurima, sola suppono vegetabilia & primo qdam i cereale frumentum ex hordeo, tritico, secale, avena, oryza, milio frumento Turcio, Indico, Phalarida, spelta, gramine, manna & simm: hæc oia farinam praebunt si qterantur, unde panis, cibus noster, basis e farinosorum.
Secunda basis st oes fructus horei vocantur fructus succulenti, & acidi plerumque ex arboribus desumpti, oia pomorum & pyrorum genera, his simm: melones, cucumeres, oia prunorum & baccarum genera, uti cerasa, mora, ribesia, uva.
His crudis, coctis v fermentatis utimur, si cum fermentatis acescit, ex his binis basibus oriuntur nri humores ex vegetabilibus desumpti, & diluantur, hæc ita deglutiri possunt & tto calori, ut e nri cporis, expositi mutabuntur, ut qtidie magis acida fiant, ut fit in Omphacio cocto, si cum aut cerevisia duos aut 3 dies ponantur in sole, degenerabunt in +, hoc si ss ergo verum, qd dico. Si qs hæc assumserit, viscera habens tam debilia, ut hanc vim mutandi [illegible], talia p calorem eius proprios excitabuntur acescentia, & hæc eorum spontanea mutao. s multa st ut plerumque farinosa o fermentata q iniora pauls tam cito acescunt,

Vegetabilia st simplicia v q transeunt in acida, ut farinosa, fructus horei, v q transeunt in Alcalina ut sinapi &c

Acescens hic voco oe cpus, qd sibi qmissum in calore, ut e nrum cpus, transit in +.

Glutinosum e illud qd dr [illegible] fit ex acidis ptibus tendinosis coctis, alterum a vegetabilibus, ut farinosis a suis furfuribus separatis & tunc fit stringens, [illegible] si homo jam assumserit fabarum v pisorum [illegible] nimia copia, & e debilis simul glutinosum inde oblinebit.

Pag 68. 5 dein in se glutinescunt, fit species muci tpin, qs, et si resolvantur fiunt acida & glutinosa pingue ha e acidum absolutissime. ex propterea acescentibus assumptis glutinosis pingue ex glutinosis, sic sponte factis assumptis.

61. Pono nos intelligere acidum acrimoniae acidae prima causa 6,

1. Alimenta ex farinosis succulentis &c nullum acidum in ullo animali, quod detegatur plurimis experimentis, bene gutta acidi in toto animali reperi. si hoc homo malo laborat ab his dictis cibis arcendus, tunc sensim acidum aboletur absolutionem. omnis cerevisia fit sic t, uti & vinum Omphacium bella hydromel unde saepe falluntur nescientes unde acida in effectis e manifestantia, o contantes se quotidie cerevisiam bibere.

2 Inopiam &c ingesta in corpus nostrum, quae sponte sua acescunt, brevissime suffocant per inexperientiam nostram. quod fit primo propria viscera, 2o proprium humorem res quae sunt tam copiosi ut 6a pars non grossa sit tenfolidum, reliquum sunt fluida liquida, ut patet ex Keil tractatu de secretione animali. &c assumenda ex quibus & alimentorum 3 teri i chylus mutabuntur, & chylus effundens gaudens in quo sunt nostrorum humorum, hinc patet quod debet prima naturam amittere alimentaria nostrorum humorum

2 Experimento constat. assumemus solo pane aut farina ∇ cocta nutritus sit acidum in ingluvie, hujus si stercus comburatur, salem alcalinum, nil aciditatis, ut saepius tentavi, si quotidie vinum Rhenanum aliud Mosellanum (maxime acidum forens) assumunt ⊡ destillatur, erit omnis alcalica, hinc intelligitur a defectu boni sanguinis ipsa acida fieri, & urgentibus sensim & degenerabunt in acidum. Contra alcalescunt, si sit robustus qui, genere alii tulerunt & patitur magnam haemorrhagiam assumat vinum Rhenanum maxima fit acescentia in ventriculo, quod docent, si bibi nequit. hinc quae acescunt debilium corpore jam feriti & contra alcali.

3 Debil. fibr: &c omnis hoc vexatus acido erit debilium ut saepe pueri, virgines &c, si mulier tenuis & laxae structurae per aliquot tempus horaeos edunt panemque & caseo etiam bibunt, brevi fit acidissima, robusti non itidem.

9 Motus animalis auget vim vitae, hinc in quo de- retinebit suam naturam. Pag 69.
ficit, acidus transmutandus in corpore nostro. hoc ex
observatis omnibus fere novi, acidum consuli, hujus defecta Acidum
(est suspicio depravatione ab assumptis qui habeant per 5 notas noscitur
acidos in primis viis, qui se abundant bene sane, 1º acidum dicitur omne id, quod
habent fibras fortes, motusque satis frequentem, licet applicatum linguae,
acida plurima assumant, nulla deprehenduntur in gustum excitat, quem
primis viis, sed omnia in naturam conversa sunt, et assimilantur. omnes dicimus esse acidum,
huc et odor acidi singularis potest referri.
62. Incipimus hic considerare, an aliquod in corpore prodiret 2º acidum fit per fermentationem ex
acrimonia quod in chemicis definitur acida demonstrat, vegetabilibus.
vinum fieri si ingesta actu vel potentia acida, in quibus 3º acidum est quod cum corporibus
acidus quidem prodiret, stomachi et viscerum calore in terrestribus ut lap: 69.
actum deducitur. Naturam et causam videmus: nam est ingestum effervescit.
causa et alimenta farinosa et si haec prodiremus, nec 4º acidum est, quod affusum
exigi poterit, prodiabitur acidus, jam rogo ubi putetis infuso florum rosarum
praecipue esse acidum, si sit in corpore. Resp: sedem habet rubrarum ei conciliat
primariam in officinis et primis viis, voco primas rubrum colorem, vel
vias totum tractum continuum differentem ab ore usque ad anum, et in quod admixtus syrupo
digressum per vasa lactea usque ad venam subclaviam. vel gr: violaceo rubrum
reddit colorem.
5º acidum est quod cum alcalicis effervescit.
Sed non si acidus prodiabitur in corpore erit primo in his
viis nullus est nisi ab ingestis, nam quaevis pars corporis
humani sibi relicta alcalescit et putrescit.
Destillatis, acidum numquam sed alcalinus inest,
sive sanguis venosus, arteriosus aliquis humor,
plurimis experimentis me novisse dico eos qui quotidie
plures pintas vini Rhenani bibebant,
manifeste acescentes plurima condimenta
ex acetosis sumebant, in eorum urinae gutta acidi

Pag 70. mihi repta. eructabant acidy, hinc potuit ee in primis viis, s: si odo in secundis sejsabar. nec statim ægrotabant, ut fieri voluit Helmontius statim oriri febres inflammatorias & pleuritides, licet laxi eent & debiles.

Audivi & legi ō nullos observaē ☐ in acidam, mihi nunqum obtigit ō tn refragabor, q fieri potuerit, ut humores sensim infecti tots mutenr.

63. Proponuntr egregii de morbor origine, si contingat catergn praevalere abundans acidy, in primis, secundis & tertiis viis, summa psio erit. hic ttn lustrabing vias primas hinc in hoc s rogs affects & acidi signa, quiam coharent, si corti, omis tpre qsi eructet ye acidy. illic pdoiar in primis viis hac universalis ē observaō, pdicit plerq famem in acutis, soli ructs odorosi putridi fit fetor, ac si ova semiputrida, aut q in oo aut sartagine frixi.

Quamdiu tales affects dest, qm minimy cibi ferre poūnt, hi si fiant acidi statim fames. Hinc Hippocr. recte si ructs acidi in acutis, mgs spar, acidis fames plerq major, unde famelici & cacas infantes plerq pallentes, ē mls dicts (de Zoode) sitiendy qsi △ ardens stomachy irritat.

+ L: E gr pyies minus assumptis, s: si aplta dressemnt itq: tollitr ō mei ooo.
H & tollitr assumpta creta, ī multa ▽.

Vocar morsy ventriculi Græcis Καρδιωγμός, q oritr in nobis duplex, ī odorosy, q ab odosa acrimonia, ī acidy ab acida acrimonia urente, q hic ittigir.+ Oritr plerq hoc maly, si reliqa cibi nimis acescentia stomachy qsi exurunt, unde dolores Iliaci falso dicti Colica, q in colo ē, ibi sentitr, dolor lancinans, frigidy intes,,

cerabilis, oibq incommodq valde debilibq pallidis vires ō hibritibq. si acidq supet tunc frigq pt pastq. hinc ō puto passionem Iliacam acutam, ꝰ voco dolorem Iliacq ab acido in intestinis ortq sine febre, hic ē, q tam p ō assumptq supar, unde oriunr flatq, vix oriunr a carnibq v car, nosis, ꝰ ꝑr fere a fructibq horreis, cerevisia, vino, pane, v lacte, ab aliis, q fuerit, cito dissipanr, hac pereant flatq a fermentaoē, q juvar a calore, ut eveniunr inflatq. Hyppocr: totq librq scripsit de flatibq, quem pauci intelligunt, vocar flatq in nbs ois murmur acidq, qd v oesophago, stomacho, v in intestinis ē. Si in intestinis vocar Borborygmq, si ē in gula v oesophago, vocanr ructq oēs agnoscent ꝑ raē aerem maā flatulenta vix ungm ūbosa, ꝰ si qclusa nocet, qa aeie incepto in pte intestini manet intra cpq. vocar Borborygmq, si erumpat, aliter utrqq, ergo si denegar transitq ē inceptio, oirr qvulsio, qa aer inceptq calore extandir, & distendit intestina, in flatulentis ꝑr ē ca qtractio qvulsiva, unde aer in intestinis includir, si ops Medici malq in intes, tinis ob qstrictos eorq musculos, orbiculares aeie nequeat, mott & calore illa expandendo inflabit, qultimo sic inflanr, ut qsi crepent, tunc ꝑt flatq Iausi, anxii dicti, q reclusione citius abeunt. In flatū caā ꝑr a qstrictione & hac ab acri ꝑam, hinc oīa acria ō prig lethalia, qm fuerit ructq, tunc in locis dispsis se qstringent, & qcludent flatq, hac pa cē

Pag 72.

patet, si dentur flatulentis ▽ Menthæ c oculis cancri, Acida absorbent, unde tollitur flatus & constrictio, Sphincter gulæ aliquando clauditur, inclususque Oesophagus stringitur sæpe totaliter, unde aër includitur, manifesta sentitur constrictio, sentiuntur stomachus & intestina nitentia se elevare, & reliqua passiones Hystericæ symptomata, cujus causa et origo quæ hic imminuuntur, si superveniunt ructus, omnia cedunt.

Inde jam fiunt spasmi contractione musculorum antea voluntaria, nunc involuntaria, quæ antea moderate nunc cum impetu, quæ antea sine dolore, nunc cum dolore. Involuntaria, immoderata, violenta, dolens, musculi contractio est spasmus. Causa est acre irritans, si gutta ♁ incidat in oculus contrahitur & convellitur musculus orbicularis, si aperitur animal & ▽ᶠ penicillo applicetur leniter intestinis, convelluntur maxime & dolent, ut ex ejulatu animalis colligitur. Unde colligitur causa horum dolorum in spasmis, scilicet ab acri acido. Hinc in infantibus acida summa remedia contra spasmos & convulsiones, si ergo producitur acidum oritur ille spasmus, nec omnis spasmi causa ab acido, non est convulsio quæ non omnis ab acido originem ducit, nec ubi acidum, ibi spasmi non reciproce. hinc in infantibus lactantibus prædicta symptomata frequentia. Notetur hic lethalis error est doctrina Sylvii, omnem convulsionem esse ab acido.

Inertia bilis bilis est sapo. Oleis omnibus ▽æ miscibilis, si bona & acris abundet hoc febre numquam fiet æger, a nulla enim re pauciores nubi quam a bile.

Vitulus lacte solo saginatus ad laniorem examinetur, si mactabitur, detur hora antequam mactetur ½ cantharum lactis, in mactato deprehenditur esse fere lac in primo ventriculo esse coagulatum. serum jam transiit per 3 reliquos ventriculos. Caseum in primo durus, in secundo durior,

in tertio durium & crassium, q in intestinis delatq accidentibile oe resolvir, & fit fluidq. e ille balsamq q nimij acidq tollir & in glutinosq gptir. bilis effectq e acidq superare. si acidq tta copia ingerar, ut bilis supfer fiat iners, qd certiorij psolq fel in primis anguillae, aut Lucii pisces acerrimq in pilulas redactq ad pauca grana datq sanar in infantibq citiime, qsi p incitamentq. Ex hoc fundamento intelligunr plurimi mbi inde oriundi. Bilis mutar varia, o b psa fit atra viridis & acea, & a statu & colore Vitellino usq in aeruginem, p varios viriditatis gradq immedios mutar.

Hinc in infantibq, qbq bilis deficit, v vitiata e, faeces statim fit virides.

Bilis Psatodes sive aeruginosa veterq intelligr. hic a predio acidi. unde fit ois chylq acidq, n. si acida ingerunr, & bilis iners ~~...~~, + indictq alias mutandq crudq transit in sgnem. Ex chylo acido necario sequunr faeces acide. fetor manifeste acidq, q naaliter e tter putrescens, alcalescens, faeces naaliter nullq acidq dant.

Uti coq Medicoq o abdominanda chemica docet.

Hinc si faeces incipiant spirare acidq, tunc pdominiq ejq e ingens, qa bilis o pote superare acescentiam, Hinc plurima mala in infantibq solo lacte utentibq.

Jam satis, ut puto, ad ulteriorem meditaoem vls relictam faciliorem, mbos & effectq in stomacho & in intestinis explicui.

Pag 74. 64. Si penetrabit in sanguinem, quod dicitur fiet? nulla hic fingenda possibilia, sed quae contra fieri experientia comprobavit.
Erit pallor hinc in pueris et virginibus ita apparentibus quae erunt praedominii acidi, seu chylosi acidi; hoc ante expositum innuimus, si enim chylus acidus palidus tamen adhuc fluat in sanguine, quod debet esse alcalescens, vel alcalinus, quia alcalescens facile in alcali mutari potest per naturam primam, hoc si diutius vix immutandus circulus una, mala dramata ducet.
Lac acidum feminarum, hinc plerumque acidus infantibus pessimum, unde iis est providendum.
Sudor acidus quandoque obtinetur aliquando, qui notat in corpore chyli acescentem. His saliva quae ubique potest praestat deprehendi, erit acida, quae alias non est, licet Sylvius dicat se observasse in aliis eam, cum suspicor esse magnum vir ignarum favere suae hypothesi.
Inde pruritus cum ruitus omnibus, quibus pallor est et virginibus dicitur potest praestans. Ab uberiore acido obstructio frequens. +
+ Sic si quis in pruriens multus acidi obsistit potest praestat tota cutis fere pruriet.
Ille vero acidus facile excitat pustulas, ulcera, cum primis scabiosa, hinc plebeji tenuiores quidem improvidenter immaturos fructus acidos comedentes, ut praematura poma, ribesia, uvae crispae etc. facile scabiosi fiunt, saepius hic affectus in eos frequens, acido frigus plerumque comitatur, unde coagula et quod sequitur.
Hinc testatur Malpighius maxime polypos ad cor fieri in iis, quibus acidus praedominatur. + Si hujusmodi acida oberrent quae reliquam massam lymphaticam ad cerebrum ferentur irritamenta et quae inde sequuntur, delata ad loca facile irritabilia convulsiones excitantia,
+ Sic infantes recens nati, dum nunquam habent faeces acidum spirantes, quae laborent in ultimis Epilepticis, quod ab acido fieri constat.
reclam

ab his oibq turbata circulao. turbato primo motu musculari & cerebro, hinc ab acido moriuntr, v a spasmis doloribq, v a qvulsione tdm morte, hinc morbi hi infantibq frequentiores, qs in multos sali bene curavint Sylvig, & eo meliq Gualter: Harris, in tract: de morb: infant.

Per Saponem Venet & ocul: cancr: & similia e mortis (in)fantibq eripiuntr, propterea Helmontiq dictatoria qsi auctoritate, acid, adeo hostile Venis pronunciarit morbosq fere oes ab acido dederit, huiq deinde suffragati Sylvig & Tacheniq, illud in Academias induxere statim, ubiqs ab oibq fere acid accusatq e, hinc caute expgamq signa, qs docent acid peccare.

65\. Rogo qr m: qgnoscar psens pdom acidi, in primis & secundis viis, Resp: si assumpta ante acida paucaqs motq, multa qes, effectq st pallor & ructq, excrementa acida & plura enumerata. Hæc si manifesta fte psens qgnoscir, s futura noscir si homo, tenero & laxo qpore multo carens motu, assumat multa acida, psenta pin noscer, qa sepe pt supalam aciditatem bilis sic labefactata, ut hoies mane langueant, vidi hoc in exemplis necessario observandis sic in virgine qdam pdoians acid, curatq erat bonsp medici qsilio & libq, at pt curaoem languebat diu magnope, indagatis oibq, observavi bilem maxime deficere, pt tpqq curaois

Pag 75.
Nam si corall: rubr: Cet: Sapon Venet: dederis illas qvult si ides tolles, s hæc oia acid jnes reddunt hinc patet, qd hæ qvulsioes tm ab acido.

si oia acetosa pptue usq e, ut qvalitant i officinis ubi acida qponuntr. si pas qnis rubi lat: si pallet bilis s tot ciues, si feces alvinæ acidæ, si ☐ oncolor.

ab acido. huic dedi fellea & Aloëtica, qa ad bilem prime accedit Aloë, brevi optime sanitati restituta e. Haec curatio oij acidorum generalis in toto corpore describitur.

Quaero si noxiis haec praedominari in primis & secundis viis, & effectus adsunt, q methodus medendi & q remedia adhibenda. Resp. sunt alim. aut animal. vegetal. Fiet hoc ne nova acida aut acescentia foveantur, potus nulla cerevisia nisi vini n. fte acescunt, si tn uti velis, jis stilla pay Oli, ut extinguatur acescentia.

Aut tantum gran semis Olis ♀ri in vini vitro, n. o inde tollitur gratia vini, tunc utitur nullo lacticinio, acescit e. fte oe lac p se & sey.

Quis ergo potus aegro remanebit? v ▽ pura, v cui incoctus e pars carnis in primis vitulinae.

Si cerevisia, vino, lacte & similibus abstinere nequeat aut o velit, utatur ut dictus ipsum minima copia, q tollatur acescentia, sc: cibus q ex oiis v carnibus animalium praeparatur, qa nulla inde acescentia oritur, si infanti ex acido laboranti detur lac, morietur, & haec causa malorum in iis unde moriuntur. sol. a. jus carnis, vitellum ovis sufficit.

Dein adhibenda vegetabilia ante-acida.

In Chemia doct. classem oij herbarum alcalescentium, tales sunt fere oes herbae tetrapetalae, siliquosae, acerrimae. Usus e infantibus dari so... ob nimiam acredinem, s robustis ... sic Sydenham in tract. de Rheumatismo, Scorbuto & passione Hysterica,

66. Si acidum esset illud tantum ipsum unde multi oriuntur nemo moreretur, & quidem infantes ab acido multis laborantes occumberent nullius virium ... in 24 horas. sic e Gremeo ... Olei, q. dosis e acidum, q d tn p Oem ♀ri potest domari, sic e tunc ... vini & addis ... O ♀ri, si qs hoc assumat oe acidum absorbetur & domat. & sola bona dieta tales potest is curare ante acida & tunc medicinis via .... Dat e ex animalibus, ubi n. haec generantur, ubi e magnus metus caloris aestus, v febris, & ubi bilis o e acris, si tunc paucillus Ois addatur ut arceatur putredo, optime.

testar se laborantes teneritudine fibrar & debili-
tate humor, in qb ille mali hypochondriaci caus
contineri putabat, acria illa antiscorbutica summa
dependere in virginibus debilibus pallidis & sanant
sane qui ab orco revocati, qa p stimulus proprius & Olea
acida supar & roborant viscera prima, ut ponunt
sequentia assumpta in [illegible] crescens. hinc in
viris paullo majoris aetatis & videant assumpta
acescere, des alimenta [illegible] lescentia & condimentis ex
illis vegetabilibus, beri sanabunt, ut est Cochlearia
Nasturtii Raphani, ~~[illegible]~~ Erysimi, Eruca, Allii,
Cepe & id genus herbar, q scatent plurimo Ole-
oli, qd fere effervescit acido, hinc dev qq his Sinapi
Raphani rasi in oibus obsoniis, Nasturtii e commen-
datissimi in quolibet hos usus. hæc acida enervant, &
et prima classis, si piculi in mora & vita mutaoe oppo
tunc alia adde.

2 hoc egregia quondam Italorum & Hispanor e observad, in ferinas carnes et volucria, q pascunt a vegetabilibus & insectis, ut est perdices rostrata (Snippen) multi passeruli, q pmibus, muscis, scarabaeis ves-
cunt & plures ejus generis.

Succi hæc in summo languore genuerunt, ut in summo senio, si succus expressus ex ceris, volucribus rapa, cibus ut aqua, anate &c.

Sed nimis hos assumpta inflaant, & his, q multis tales assatos ederunt, o quem oriri febris incalescentia.

3 Roborantia satis tractari in febrilariis & debilibus, observari p multos annos, q fortiuma ante acida infantibus adhibebant, nil juvabant, tollebat quem p 20s, 3 ve dies, 5 dein

tormina & reliq symptomata redibant, si parum leniter tosti Rhabarb. dabam, emendabat, plane ergo roborantia, addentia, ut restituar vis viscerum contendi & constipandi acida in Ellia, debent e. omnia alcalescere acida, & sic hæc assumta nondum post 24 horas ipsa esse debent, nec unquam acidum debet esse in ⊡, s Elixir Æ, hinc cervisia vetus acidissima tantopere multis expetita, si ipsum robur viscerum superari potest, nil nocet, alias in hoc morbo est pessima, hinc austera valent hic tamen, quæ putant Chemici acidum facientia, sunt quidem acida alio modo, ut Rhabarb. s astringunt fortissima, unde illius summum acidum praesens efficere potest, ejus vis obtunditur, s in rhabarbaro, hoc acidum tostione expellitur, hinc in hoc casu optimum. Flaccidus Stomachus ubi constrictio non aderat, redditur tono, ut succo Cydoniorum licet acida omnia Chalybeata, hic maxime prodest, sic vinum Chalybeatum, licet ipsum acidum &c. hinc sola fere dant absorbentia ∀thia, s hæc licet acidum præsens destruant, fibras non tamen roborant ut adstringentia Chalybeata, licet ipsa acida hoc efficiunt; & debet tamen quis exerceri.

4 Motu valido qui habet prope acidum medium vix juvabit ob debilitatem, hinc addendi motus, frictiones, divinum remedium veterum nunc vilipensum, s celerum & incredibile genus remedii, ubi in primis viis hæret radix mali, ut fere tabidi fiant, his adhibui frictiones, manus, pedes, lumbos & brevi præsto juvati.

Motus validus est omnium optimus ad superandam acidam causam, ubi corpus tabefactum sunt viscera, non quemvis motum, metus est ne vasa crepent.

5 Medicamenta ante acida hic ad 4 classes rediguntur v absorbent v diluunt, v obtundunt, v immutant acidum. Absorbens si objicio quis terrestre, cætera iners quod corrodit liquido & inde quiescit cum acido, si ∀ misceo corallia mihi fit effervescentia;

& mutao, tdm superat corallis & q iis geresit.
Describit hæc optime Hombergigir mat. med. nulls in hoc genere tutig remedy, testis ostreorum calcinatis, qbs multi Empyrici maximam acquisive famam. Ostracodermata mundata exponimur leni Δi, alias si fortig fit in calcem abeunt, si sic exusta & pistillo in ℥ redigi possint, satis e conz plg absorbet qm ʒij ocul. 69. & innoxie commodi pote. Bolg minime absorbet paulo plg 69 inde creta, tdm Ostracodermata summa st absorbentia ʒiij ait vj ostracodermatis hor absumunt, hinc morbs & superant. Oculi 69 ʒiij coral ʒij & creta Ostracodermata ʒß limatura ferri dij maxime acidi debellat, hujg gr. i plg acidi absorbet, & gentrat qm forte x x gr. oc. 69.
Diluentia si summo 6 guttas o o Vitrioli o diluti, ℞ malo, oriv in stomacho inflaao & exulcerao magna, si ʒij q fere e cad portio cy 6 gutt. i o ▽a diluens tuta assumis. Nullg acidg tam forte qd requisite dilutg o posit assumi, s hoc e hic incom,, modi, qd in h. morbo plrgg, cpa laxa, unde copi, osior ▽o gruect, q alias e optime diluens, ▽ calida oi mane assumpta o nocebit.
Testar virtutem diluenty Sydenham in qdam, q assumserat ingentem copiam ℞ mati, q si mansiet, paululg in vto mortem certo induxiet. Sydenham ∓o rei bene gnarg dabat potandy plurimy ▽æ, sic nil nocuit ℞.
Obtundentia acidoy et o o sa, aftatem pota ▽osis permista, tollunt optime, si + dupla proportione o o misceas, obtundis & innoxie assumis;

Absorbens e qd acidi particulas in se trahit, acidg qdem manet, s non pote suam exercere vim, eadem ut ulterius acutg si vaginæ induatg e o laedet. & hoc creta facit n. si ʒi o o Vitri in ʒvj ▽ dilutis & tum creta admisces, oe acid. illa creta in se trahet, ut & oc. 69. tenera s pulvis e his facts o dlt ee nimis subtilis n. q se ipsa coit. hæc premunt maxime debilitat primas, v ubi reliq humores st acescunt in Scorbuto, & ubi malg hæret in primis viis.

Pag 80.

hinc in acetariis, cum oleo olivarum miscetur, innonica fit,
tunc enim, ut sal marini cum succo, olimis & oleis longe
magis perat, hinc si in colica ab acido fermentum
aliquot ʒ olei recentis curatur, sequuntur, qui habent olea,
qd nimis laxent, & hac proveniunt ubi acrimonia "

"& excoriatio simul adest.

Per immutantia hic intelligo nunc sales ...
hic per se acres venenati, si cum acidis venenatis miscentur,
se invicem destruent & ambo fiunt innocua si in se
mista sunt, in hac oritur magna effervescentia, qua
finita in se opposita, utraque suam acredinem amis-
ere & sit blande salsa, sic formulam olim proposui lib.
ith.

"[illegible] ʒj olei & ʒiij salis ... sublimi misceo
oritur tertium corpus qd est mercurius ...
qui tinge antea dicti
in haec duo corpora seorsim
assumta, venenata sunt, nunc sit
innocua & bona, & habet vires
diureticas & provenit ubi magis
motus excitandus est, ubi per pleg
movendi, ... tenuibus ...
utitur ... nunquam ...
Sales ... domandi, ... 7.
fle quaestiones omnium

℞ O. stracodem. ʒj
Rhei tosti ʒß. hinc pulvis, cui
dein addantur olei Macis gutt. ij vel iiij, hujus gr. x
quis bihorio assumta sanant. Et hac ex omnibus
quatuor descriptis remedijs constituere, tali pro roborandis
ad mensam utatur, vino cujus acidum destruitur
& sic fere curabitur.

Electio fere dictis quae indicant absorbentia, si debeat
excitari motus magnus, qui in deluentia, si fibrae sint satis
robustae, obtundentia si nimis rigidae, immutantia
si acida multa inertia pro[illegible].

Praeparatio omnis sit imminuta, danda ante acida
nec in [illegible] nimis tenuem, si integri oculi [illegible] deglu-
tiam, non nocent. si conveniant acida, illa sunt totius ex-
cernuntur, si inveniunt acida alcunt acrosi & incoagules.
si in [illegible] nimis tenuem fere accrescunt pituita,
nec acida in magisteria redigenda, ni fiunt processu
oriosi, & postea conservant omnium acidum.
Perlae nobile dant acidum in potus communis, si divi-
tibus dandae. formula solvunt illas in aceto [illegible]
citri, tunc omnium absorbenti assumta addunt pars
[illegible] pro delicijs tunc miscent, dein reponunt, ut dis-
dant [illegible], qd est magisterij corruptionem quod ante
valebat, non alterat, & si in corpore acidum majori vi-
ditate oritur ab oleo [illegible] indeamatatas, hinc fecit sapo
venetus, ut salis [illegible], sal [illegible] ... olei cum cort. cin. & [illegible]

qb illa tollit, unde egregius balsamus habetur.

Hinc intelligitur separando.

Dosis ffte intelligitur, minor sc: & saepe repetita e optima, convulsiones vidi in infantibus a bingestis acidis nimis multis, n: si vasi vitreo infundas dio ooR aut Olia maxime in se effervescentia, majori quantitate si claudatur vas, dissiliet & confringetur cum summo ardore prorsus, si minori claudatur & feret cum modico calore, id in stomacho fit.

Applicatio Gestiva convenit, qd dicebat de sylvio ooSa ut O: D ooS jejunas, in manducando, in prandio ad gutt: 4 aut 5 reddet alcalescentem cibus in stomacho absorbentia, jejuno stomacho meliora, qa tunc directe agunt.

Mali jam satis cogniti ex prioribus sedes hic multum facit, si in primis viis terrestria adhibenda, qo transeunt vasa lactea, si in secundis, ut in podagra cachexia & sim: aliis, ob vini copiam nimiam ingestam, ubi ad extrema corporis collectio acidi visci, dioris, ubi ois Lympha acida, tunc o vreandi ac. by in primis O: & ng dabitur. Si habeam aegrum cui ois Lympha acida, nulla absorbentia juvant nisi aliquamdiu tolerando, qd mali fontem tollant, & dando Olis :. tis ooSi satis acris Olini ʒi cum Diacodmont ʒij diluatur haec miscela cum ℥vj aq: foeni: Sumatur oi hora cochleare j & cerevisia decocti carnis Vitulinae, ha brevi spatio abit in venas & sua alcalescentia maxime purat.

Hinc explicantur Corollaria Practica.

Pag 82.

68. In pueris oēs fere caē hę occurrunt, nec plg[?]., causa acidi qm hic lac, panis butyrat frugt[?] oīs maā ingesta hbt fibras laxas, flē aeres, unde seq̄ esuriunt & edunt. in [?] sæpe gustavi acid blandq & mbi in his intra biennium ĝt ab acido.

Pueris 1º qa nil fere cōsumunt, nisi qd flē accedit 2º qa in his viscera & vasa laxa 3º qa oī motu musculari fere carent.

Pigri pallent, tument recte iis acidi. #

qa destituuntur motu musculari.

In laboriosis licet acescentia assumant ō ob, servar, unde hæc deprehenduntur in oībq fere incarceratis, q ibi pallidi, langdi qsi regenerascentes & defectu motq & alimentis acescentibq.

Virgines pallent # sæpe ex pdoīo acidi, si cōsq itacar, tendq, ut extendi amplq nequeat, in vasis stagnant sqnis, unde acescentia pronera motu sqnis imminuto. hinc appetitq habent calcis cretæ, & similq acida absorbentq, & ante acidorum optime hic gerit limatura ♂.

qa qsq ipsis laxag ē & bilis inertior.

Pauperes lacte, sero, pane cerevisia utrinq, hinc aciditas, n. ob res angustas opiparam mensam carnibq instructam ō hbnt. hinc divites qa acida plerq gaudent, qd notes. conducit pauperibq in hoc mbo maxime decoctq Tamarindorum: similiter in castris panem ▽ri, fructq horaeos edunt, hinc aciditas in iis clara, nisi superet laboribq.

Certis Artificibq ut q aceta conficiunt, q parant ▽s aut regias, ō ♀ris pdalia, Rq. ♃ pcam parant & similia, acquirunt totq corpq acidq. hinc pallor, lingua fatua, labra & ipsa pallida, tormina incredibilia in alvo & frigiditate, & diutq durat constrictoria. q ♄ & ☉ solvente sepant p ▽s, illi hoc mbo flē corripiuntur.

Monendi uti si exeant ex laboratoriis eant in loca ubi ⊡ fœtida, hos si abhorrent ubi Sia Armo, niaca & alia ∫ acid Spontaneus jam satis elucidatus puto.

Morbi a Glutinoso Spontaneo.

69. Incipimus examinare morbos ex glutinoso spontaneo, nostis omnes scholas Medicas ubique et aegros assidue accusare pituitam, si videmus quid intelligant per pituitam, patebit esse fere, quod nos hic vocamus & proponimus st. lentum viscidum iners fluidum humorem, cujus cognitio est necessaria, qua est magni & frequentis usus, hinc dico glutinosum spontaneum, de aliis glutinosis diximus alibi dicer.

Glutinosus saepe rationem est causa, sed tu saepe accusas ubi non adest, & saepius ubi salubre adest aufert, sic glutenum quod est in intestinis, vel co, fan, cibus si aufertur periculum mortis est.

Deprehensum est sanguinem in morbo vehementissimo inflammatorio, ardente, talem esse, ut extravagetur citissime viscescat & solidet. Vocavit vetustas pituitosam materiam phlegma & hanc dispositionem phlegmaticam, Phlegma est a φλέγω ardeo. hinc quod veteres ita dixerunt, diu cogitari et perpendi, illam esse materiam illos pituitae frigidae, sed inflammatoriis ardentis lentorem, per veritatis hujus morbos ego intelligo lympham stagnantem extravasatam, quae instar gelatinae incipit crescere, uti testatur Bonetus in sepulchreto Anatomico, corpore de dissectis hydropicorum cadaveribus. uti fuerat primo oedema a stagnante Lympha & postea ab extravasatione hydrops. postquam palpit menses in motuis effluctura putabatur & ultra aderat gelatina, adeo ut Lympha primo diluta materia stagnans a calore corporis non tam acris facta sit putrescat, incipit inviscari & glutinari, & haec morbosa est, per hoc est glutinosum spontaneum, quod hic volumus.

Pag 84.

Glutinosum pingue. Hinc apparet quasi ambiguum in glu-
ten & pingue esse. Mucus narium si primo secernitur, est
quasi lacrima, si aliquamdiu haeret, fit lenta, pellucida
fatua & pinguis materia. Haec si aliquamdiu haeret in naribus
ubi pars volatilis exhalat, crescit & fit materia crassa, uti
& ex oculis copiosae lacrimae, illi mane fit sordes, crescit
pars dicta, quae primo lympha tenuis, dein pituita, tandem
& si non expurgetur quasi lapidescens materia, & liquidis
abundant fauces, Oesophagus, Stomachus, intestina, in illis
non tam saepe crescit pituita. Primo saliva tenuis
ita saepe incrassescit, ut absolvamus caetera, quae deleri
vix potest, & tandem vix transeat chylus, nec hoc est glu-
tinosum quod hic volo, sed gluten ex cibo & potu alienis ingestis
ortum. Erant maximi in medicina, ubi fit vehementia
& festine purgantia excreti & pingue tale glu-
tinosum putaverunt se evacuare mucagines gastis, quod fit
ab acrimonia medicinae solutus destructis humoris,
hanc sententiam expugnaverunt jam Wepferus,
Harderus, Peyerus. Habemus jam 3 glutinosi differentias.
Phlegma inflammatorium, Lympham gela-
tinosam, humorem lubricantem. De his hic non
loquimur, sed tractabuntur in inflammatione Hydrope &c.
Solum glutinosum ab ingestis spontaneum hic consideramus.
In primis viis nascitur saepe tenuis glutinosa
ab ingestis materia a corporis liquidis & primo ex vegetabilibus.
In Farinosa cruda Faba Turcica & Romana
Siliquae seia, omnia pisorum genera, omnia cruda &
farinosa, si misceantur glutinoso & omnia fermen-
tent, abeunt in tale gluten, quod primo Vide
miscetur, dein ita crescit, ut vix deleri possit,
unde fit quasi Amylum, quod primo tenuis, dein

H. Ego hic quasi manducet
℥ß tritici donec permixtum sit
saliva, si quod saliva bacca
est deglutit, quod saepe adhuc
manducet & continue dissolvi,
ut non per longum tempus [illegible]
gluten aliquid remanebit
quod non poterit dissolvi, sed sic fa-
ceo gluten spontaneum,
sed tum prius fermentatum est illud
tritum facillime potest
dissolvi.

gerit & tractu tpois quasi lapidescit, sic fit in stomachi debilitate lympha iners sit, & tunc talia fari nosa o fermentata assumantur.

Austera o fere fermentantur, s oia corrumpuntur & abeunt ex duras massas, si ergo ingerantur cibi aut fructus austeri, Nespila, poma, uva immatura id faciunt.

2 Inopia boni cruoris abundantia dat bonam salivam & cæteros liqres bonos, hinc ubi bonus cruor deficit & hæc ipsa deficiunt, unde si sinæ naa mixta ingesta, fiunt tale gluten.

3 Robur & viscerum valorem attenuat & dividit & frangit si hæc debilia o attenuantur, incidunt, inde hæc adhærescentia gerescunt tpæ. Balsam cibis continuo mistus dividit, attenuat (ita cum pictores usurpare videmus solvendis & miscendis glutinosis ∇m oo miscibilem reddit & incidit. Mucosa bilis ita resolvit, ut o appareat gluten, hinc ubi deficit naaliter, & gluten & viscositas o corrigitur.

4 Oe aial diu quiescens cito putrescit, equus in stabulo stomachus nares muco & glutine fere suffocantur, qa motus o fit. ille humor in hydropicis quasi gelatina inventus, si motus fuisset o genuisset. Aves quasi sedentariæ farinaceis & pulis destinantur, ut Galli, Anates & c. infarciunt pastis q vix digeri porunt, hæ si satis pingues, mactanda, alias fiunt mucosi (Snotterig & mucus effluit e naribus) n. satis pingues maam ingestam o amplius assimulare porunt, hinc stagnat & in viscer.

Bilis e ex fate humorum excepto semine b[?] pituita, summa, tn o obstat, qn est summum remedium contra pituitam, quatenus agit fundendo pituitam, si succo pancreatico mista e & diluta & tenacitatem qui miscet, tenacitatem tollit, hinc si amara e bilis nulla pituita enim cito & tunc oriur Dysenteria abundans in gluten intestinorum.

5 Liqda visadisexclusis citime circulantur, nec sola gistere porunt s exhalant.

6 Retentio crassioris lymi si debilis statim cito tta copia pituita, si intestinis vis deficiat,

e qdam mirabilis pituitæ generaao, ubi valent lana ut humores o retineantur in cpoe, his ttm crassior supponat in cpoe & liquidior sinon ablao inspissat remanentia.

se exonerandi, si in respirandi organis de,,
bilitas orir, unde necario glutinositas orts,
naribus, qbq ut plurim fit, nulla pituita ad,,
fuit, si incipiant una septimana toti putrescunt.

70 Nascir in prima officina digestionis. Vasa lactea
tam exigua ut ea nisi fluidiora recipiant,
id in cava intestinorum colligir primo, dein abit
in cruorem, inde in oia liquidis, unde inspissad
saepe mama. In obesis, q vix mose possunt, oia
ingesta saepe stagnant, & abeunt in pingue
glutinos sen. adeps & cera ab eo gradatim plq
discedunt, hinc grad genois grossiunt.

71 Prostratus appetitq inde orir, s o sol Hipp egregi
dedit signi, si in mbis ubi lente successive nec
cito p grad appetitq decrescit, peccat pituita, si a
tollir alia te caa. sc: Replecois sens. ubi ad grij
las accedunt, n. si inviscata jam reliqa cibor in
stomacho, saepe qsi fila p oesophag descendere vidi
induratq n[illegible] vitid e cibis, hinc nausea ibi se,,
mel incepit nasci pituita in oesophago & si trahar,
orir ppetua, si in navi insolita summa q fane
ingredir, pituita fluctuat in stomacho & inde
nausea & frequens vomitq. hinc fit ingesti
cruditas, q e ppetua glitat, q aderant in cibis
q assumebanr. Ubi bilis iners pituita haec
loca obvolvit, q dividere impedit fermentaoem
inviscat mox bilem, unde caa coctionis tol,,
lunr. hinc ubi haec abundat, ois digestio pit.
Inertia bilis qfirmar, regula egregia in
Chemia, acerrima menstrua solvendo

Hic tm vegetabilia admittunr & pituita nunqm pote admitti in sqne. s ta ptea unita ptes illae possunt facere pituitam, si qescunt, ut in sinu magno venoso, in corde dextro, ubi pote psi pti qtingere & coagulare, hinc orier pituita iners in sqne.

objecta fatiscunt, si deijcitur solvendo corroditur, & corrodendo vis eo ipso tollitur, ut si ▽ obijciam plumbo, illud tollitur, & eo ipso fit ▽ iners, & vires suas amittit.

Bilis quidem egregium menstruum, & si nimis multis diu solvat viscidis, saepe ipsa inviscatur, hinc saepe incurabilis, ubi eo devenit è multis, male aegri agunt si expectent, donec omnis oblata bilis, vix e. curari possunt, & saepe impossibile e. restituere bilem.

Animalia à bile corrodente saevissima & voracissima si glutinosis diu vescuntur, ferocitas & voracitas remittit, ipsa inviscata & quieta in gluten abeunt. hinc in leucophlegmaticis, ubi haec peccant, si bilis restitui possit, morbi radix oblata tollitur quidem varie effectus, & ô caco, si omnis prima tuta tollatur, balsamus restituendus, videtur e. bilis circulari per abdomen, unde si semel quieta & inviscata vix restituitur. Omnia intestina infarciuntur, & exonerantur, per pauperculorum infantes glutinosis multis utentes ventres habent prominulas & tunc quiescunt & macilescunt. adeo inflata intestina, ut vix periculis admittant, ubi hoc factum debent oriri plures flatus, & plus tumet abdomen, n. aër inviscatus calore in flatus expanditur, tarditas hic intelligitur.

Hinc impedimenta chyli parandi n. affluxus humorum motusque quibus perficitur, impediuntur, primo enim possunt novi humores, viscidi e. involvendi per affluxum perfici ob humorum defectum vix potest, secundo impeditur,

Chylg jam tenuis dbt vasa lactea poe ingredi, s pri,, tusta ea obstruxit, si legau Hyppocr. Ab. de dicta plurima ibi observata reperiunt, licet ô hoc ordine descripti cibi, hæc ea pmere satis clary ê.

72\. In sgne visciditas prim apparet in senibg ante pul,, monem, si: si debilis assum, pserit pisa nimis magna qua ist coctioem erit Asthmatic, qd fit a novo chylo ex hac als elaborato hinc oes hoies qq laborant viscosa pituita st anhelosi ad minimam mot. uisqs hoc clarime apparet q sapi ati farinosis & qole forma pult chamini & ducum ad motg, anhelosi fiunt & si porro mercenu, totg pulmo corrumpitur, nugu curandg. Tumor albg ê qdo in sgne nro abundat maes ∇ simplici tenerior & albg colore um, & hæc ∇osa maa jam adunat vi cordis & ultra pelli in arterias, ex iis in vasa la,, teralia, qq sint inertia ipem & manet ibi illa maa ∇osa stagnans. hanc Græci dicunt leucophlegmatiam. Secreo liquidi in his qd nec mang nec pedes pspiraant ga, simenuq autez appare, ber ad aitu, nil nov appareb. Defectg qui dur... fit ex sgne tam tenuis hice ut sit sine face, & ad ∆ay,, ponas, exhalet & vix efficit, & hic defectg fit oeis in cel... qq & uc & q Lethargg tuci mus,, cules & nervg ... & fuccg in greditur & ... illa ... & a solo defectu moriunt lethargi ... hic ê effectg illis gluttinis.

In sgne visciditas distinguenda a Phlegmate seroso, ut supra jam innuimus.

Vasa lactea st tenuima, ut viscida ingredi nequi,, ant. Deuo v plures transgressa, dein rursg coalescen,, tes textg viscosg sstituunt, intrant qdem separate, s q facultate rursg uniendi. Hinc pallor hic pprig oibg, qd ex chylo satcit, sgnis ô rubet fit, s ducet ... Lympha serosa, chylosa, In inflaoe rubida grarij fit ob ortam simul tardiorem circulaoem & immea,, bilitatem.

Obstructio & seretio fit in arteriis ô in venis n. tunc eet actu de vita, & in pulmonibg cito geresceret sgnis, s fit hoc in vasis lateralibg, unde tumor ∇osg & albg & hæc ê λευκοφλεγματία, ubi totg corpg tumescit, frigescit, ubi vestigia impssa retinent, gradg hic ê primg hydropis.

Secreo nunc deficit ad ptem exteriorem cutis, qa oia vasa in hoc mbo cuti obstructa sit, tunc oir defectg subtilg, qa ex sgne dbt fieri & segregari subtilissima liqda, s si spiritis nimirg subtiliora deficeunt, hinc pituitarinulti ornati ... st stupidi.

Hinc minimorum canalg coalitg fit, illiger ... liq arteriosg, q crassimg, qa oia ibi adst oisgeneris liqda crassima st globuli. hinc videmg ... ubi arteria abit in venam transitur g crassimg ob stagnaoem, in via spoliatg oi lympha, hinc ex diuturna visciditate oia lateralia vasa obstruunt, unde nil effluent, aut vix exhalare, fiunt senes, & pituitosi fiunt, si adsit statis

in gerontocomiis, sola ttrn pituita suffocanr, pen,,
dent labia, aures, saliva & muc. effluit e narib.
& ore. ut in infantib. sens. oes debiles & functiones,
ad minima vasa ō ptingit sguis, ē in medio cpois
circulaō, hoc ubi labefactar morti proximi st, tor,,
pidi incipiunt multi dormire, ō sentiūnt in extima
cpois pte, licet acu lacerenr.
Iam vidi: grad. p q ita sensim spissescit sguis,
donec fere instar lapidis indurescat, si ponr abun,,
dantia huj. colluviei, ubi primo oir seu in pri,,
mis viis & dein in sgne, & pserim ej. Lympha
seu sero, n. si in tubra crassima haereat, actū de
vita foret, effect. vidi: bene observatos dedicavi
unde signa, q. indicaoē noscim. talem pitui,,
tam ꝓcrari, si diu haereat, sensim miscer. sgni
poet, ubi pessima ludet dramata.
73\. Dico si vicā pituitosa descripta magna copia in,,
fecerit humores arteriis & venis gtentos, hinc
tertio pturbar, q ē assimilaō aliena naā nrā
in ptes fluidas & firmas cpois, hoc fit mane pre
existentiam boni humoris & ptiui, si ld fide,
ficit aggest. ō assimilabit, homo ubi bona vicā
pituitosa turba aggregat. cib. & potg. ois in pitui,,
tam transit.
Inde circuit. vitiar. Oes humores a corde pulsi
in em. vas, inde derivanr in infinita, q a quaq.
singulare lig. accipiunt, ō in arteriosis magnis,
tubo e. cito act. eet, ē in minimis lateralib.
Ubi tales mortui reperiunr, miramr sgnem
in arteriis & venis satis permeabilem reperiri
ō adptentes mortem pleri. adsciscí, q. humo,,
res tenuiores p vasa minora ō transeunt,
tales suffocaō major oir in ardentiimis mbis,

Pag. 89.

Pag 90 Si robustissimo aiali experimento Willisiano nervos cordis uno ictu abscideris, q[ua]si fulmine ict[us] mo,,
rier. Idem fit, si q[ui]s Ridleo cerebell[um] absciderit, q[ui]a
ē nervi Lymphatici duct[us], & oēs alii ex vitali ar,,
terioso humore suā liqda hauriant.

Hinc secreone ablata hæc oia tolliunt, nulla secre[tio]
fit in vasis sanguiferis, s[ed] in sanguis oris v. crura a cord[e]
p arteriam ad finem pulsus, s[ed] p arteriam te,,
nuiorem, q[uae] a tam admittit, Lympha fornis
hinc multis modis tollit secreo, s[ed] in primis
impedit si p[ro]p[ter] sanguis tenuior incipit grisescere,
hinc tollit transit[us] vasor[um] tenuior[um].

Excreo Ederivao humoris aut fæc[um] ad extrema
corpis, hinc duplex ē fæc[um] v. p[er]spiraois, undeq[ue] pa[ssim]
mingunt, s[ed] excernunt, hinc respirant, p[ar]tes fri,,
gidæ valde tensæ mortu mad pituitosa replete[ntur],
hinc in fæminis pituitosis excreo sanguis menstrui
impedit, & deficit mot[us], fiunt p liqda determi,,
nata ad definita vasa, hinc plerq[ue] suffocao.
Si jubeas pituitosam, ut sede surgat, excusat
se primo deiu si urgeas, surgit, s[ed] anhelat multa,
imo si nimi[s] urgeas, re ipsa suffocar. Sanguis p
coll[um] & jugul[um] vix potest transire, p[ro]p[ter]tolluntur arteria
s[ed] sanguis d transit, in fæminis pituitosis cacheticis
anhelao, caput grave dolet, pulsat mot[us] spir[itus] suf,,
focaois, si pl[us] moveant liqda, q[uae] m post ob gluti,,
nositatem, hinc mors inevitabilis.

Sed videam[us] p[ro]gress[us] & q[uo]d agat.

71. Sed oia exposita jam nocent. nocent dia,,
gnosis sc. a farinosis crudis, o fermentatis,
austeris, glutiniosis, spissis jusculis.

Torpidus tentus, cum sensuum appetitus ablatus, ubi febris & mala acuta non adst. tumor frigidus & albus certa signa diagnostica talis morbi praesentis, in secundo loco si haereat, quod forte vulnerari talis aeger erit sanguis non referens lotturam sanguis serosi, & in pituitosis mulieribus menstruis talis, unde in cachecticis menstrua mucosa, alba, lenta, & hic fluor e albus non venereus.

Hinc prognosis ex affectibus & quorum sanandus noscitur, ut curetur distinctius in primis & secundis viis, suadeo ut plurimus magnas statim evacuationes, et si in venis & arteriis morbus haerere noscitur, id ipsum suaderem, sed incertus saepe apoplecticos vomitu largiore factos vidi: hinc lente in hoc casu agimus, attenuare, & educere, non a. nimis cito morbus, nisi maxima adeo urgeat, ut periculum sit in mora.

Si e tempore larva, & vitatur pituitosis, nullo motu fere vitam pathemate affi- ciuntur, ipse incidet in hunc morbus.

anamnesis ex casis collapsis patet, haec a. e quatiendo mihi jam patere, viri.

75 Hoc efficient cibus, potus & condimenta, abstineant a potu omni non fermentato. Vitanda omnia non fermentata quae glutinescunt, farinae fabarum, frumentorum si non fermentatae sit, & cum aqua coquuntur, fiunt gluten, hinc non assumenda, sed fermentatio facit ut pereat his facultas glutinescendi, quod pani incoquere poterunt, ut nux Myristica, Cardamomum, similia aliquam copia parum perdendis globulis immiscere poterunt eaeque & demitti in cerevisiam, si illa adhuc semicalida, ut simul fermententur infecta, dant commodum potus & pituita debellanda.

Huc referri omnis panis bene fermentatus, si huic sal marinus ad- ditis optimus est qua pituitam & si his aliquod aroma ad- dis Rhomelis ut alius thijmi vel serpilli, vel Origani per saporem & odorem

Sales omnes pituitam debellant, in primis sal marinus, qui hic est egregius incidens putredinem inhibens diu inhaerere in animalibus sic ... des,

Pag 92.

aromata, condimenta huc referuntur sinapi in prandio cochlearia aceto parum intrita, et assis carnibus assumuntur, dracunculus hortensis, raphani similia commodius, semine et oibus assumi poterunt.

Carnes assae leviter juniorum animalium optimae sunt, quae poterunt condiri aromatis, rore marino quod gratum condimentum et caryophyllis, quod est suavius, hac optima alimenta ex carnibus vitandae extremitates et pinguedines, carnes macilentae, sub pinguibus proximae optimae, pisces viventium, nam facillime abeunt in gluten, potus der nullus, ex decoctis frumenti trudi, hordei et avenae, sub cerevisia satis fortis paululum annosa, bene lupulata. Cerevisia et vinum ad dorum, majo-ceris dat saporem gratum Raphanum ... et rusticis optimum. Vinum purum est ita convenit, cum addita infusa cort. Aurant. Pom. Chinensi citri Limon. ciaor. Magell. ficorum vinum hippocr. his maxime convenit. 2. Pars animal: colat: caro et succus animalis et aliis est magis quam vi, quam torpidi et quiescentis. hinc illa sponte cito putrescunt. et bos et aliorum ceterorum animalium jitas diu retineant, cito putrescant, putrescere est resolvi spirituum et maxime ... levem et dissipabilem, convenient hic tenedi, frixillae, et quod hoc culinis apti. Humores animalium volatilium, et magis aves et ... quod plus volare aves, eo habent nutrimentum magis attenuans. 3° ubi validae fibrae ibi potest consistere gluten, debilis stomachus retinet, fortior repellit. 4° Ante motum omnes spiritus, ... ad motum sub lente, ... virgines austeri. Medici galli ab initio vehementiorem motum incidere in quem delig, hinc lente paulatim agendum, alias ... ferent.

Motus fit 1° gestatione in sede gestatoria. 2° oscillatione in fune suspenso, vectione primo lente deinde magis, tunc equo, tunc ambulatio lenis exercitatio cursus, ludus saltatorius et similes, sub hic catena magis sit agenda, est nimis valida nam tunc statim suffocamur et hic obiens maxime carne sabina vel ossa nimis cito moveat, ex venis in pulmones quas tunc cobriat et fit suffocatio et sic has hypot afficit cerebrum et fit lethargus.

5. Medruta ppe qtra pituitam incidentia & di,
luentia q̄dq̄ pituitam in primis & 2dis diluit.
▽ θ lita aut mellita, mixq nauij segregatq a
faecibq, pituita intestinalis aut stomachalis
vomitu reddita diluitur in ▽ & qd plqs segq libat
θ, sacchar aut mel, & hoc libt male, tollit effect,
auget cam, n. laxando vasa, nova fit pituita.
▽ di in qcionatoribq hunc moleri damnabilem,
plurimq ante qcionariq 3 ▽ q. teste talis ▽
assumentibq, nec ullis nomibq inde abstrahi
poterant, mox tunc plures apoplectici a nimia
pituita, hoc alias e qneralium cura.
Resolventia ipse st de coagulantia, ut vocat
Helmontiq & id Belgice (Ontrimende genees,
middelen) q hoc titulo libq st plerq, θ ra,
θ lia temperata, o nimij ▽ lia. θ Sachemiang
egregiq. Vix erit tam crassa, qm o poitis
hoc remedio tollere, si sumat ℥ij q succo rad.
apientq ℥j his liberant q motu, si sine motu
laxanti, liberant a muco, deinde laxant,
lubricant & attendunt stomachq, huic pti
nent stimulantia, voco id qd libt sites adeo
rigidas & acutas, ut impingens in fibras faciat
ipsi irritamentq, hinc oia stimulantia st
resolventia, putarunt multi stimulan,
tia obtrare solvenda qpe, d in cadaße o agunt,
d fiunt in calore qporis nu tum activa.
Biliosa mihi in praxi summq arcanq
si libtes pituita inerti laborantem, nec
ulla juvant tunc sacra anchora sumenda,
ex anguillis vesicula fellis simplices, & ductq

Pag 94.

Fuligo camerum in pilulas redacta, incrustata jejuno stomacho data, optima hic est.

pauco cera infarciatur, deinde vesicula jejuno stomacho deglutienda infantibus, vegetis autem (...) quilibet frigidus pisces exglutinato fiunt pilulae auro obducendae, ut aliquid (...) dies gr: 3 v 4 - optime purant, hae pilulae ex succo absynthii recentis summum contra pituitam remedium. Gentianae succus idem fere efficit quod bilis. Aloë, quae vocatur fel vegetabile, & simile bilis humanae simillimae si parca copia assumantur, instar bilis delebunt pituitam.

Praeterea nequeo silentio praeterire illud antiphlegmaticum & deobstruens lapidem porcinum pedre del porco, ex bile porci Orientalis Indiae enatum, & in ejus vesicula fellis repertum, cujus infusio prout aliis in libro nobis arcanum.

Saponacea et inprimis egregia, quae omnem pituitosum quod sanum corrupit, integre resolvunt, si kanalis eo, (...) gipso obtractus resolvitur lixivio, tubusque a(...) sic in (...)hiis saponacea summa remedia.

Vocant talia, quae praemissa omnia reddunt id (...)miscibile, tale est saccharum, hoc adeo accusatur, quod pituitam generet, sed eam maxime resolvit & incidit. Oleum habet certiam inflammabiles hoc habet incommodi, quod laxet maxime fibras, possumus saccharo eque lavare lintea ac sapone. Sequitur mel nobilissimum sapo. quod veteres summa cum laude ac successu in pituitosis v calida dilutum exhibuere, pituitam omnem detergit, notum hoc Chirurgis, qui mel coquunt cum Rosa, ne nimium laxet, instillant vulneribus & deprehendunt incidens & eliens maxime.

Veteres correxere pituitam +, cum mel incoqu(...)

bant, & hoc ē Oxymel simplex, cujus matutino tpē ℥j v. ij assumptus in verbo pituitam & saburram tollit. Arabes Oxymel compositus fecere sumendo simile qd in taleolos scindendo, et inde fit ✝ aut Oxymel scillitic, summus contra pituitam, adeo ut plerumque speciem vomitus excitet, qd pauxillo Hydromellis supabitur. huc ptinent Manna & Cassia Sapo Venetus # v imprimis Starkeijanus. plurimos sic curavi Saponis Veneti boni & purissimi 4 v 5 grana ter matutino tpē & hora, fiunt & inde pilulæ q paululum glycyrrhizæ involvunt ad gratiam, tales pilulæ q felle sunt desideratissimi. hoc sunt praeprimā mamē ingredientia, item gummata fetida.

6 Lucæ extra vias in medio corpē in Seniorum plegmatias pituitosis, abstinendo a potu, quantum fieri potē, fricare p 2 horas, manecta [illegible] me, riore ita, ut caleat externa corpis pars. motus in altiore illi roborat viscera & calor interiora roborat, post frictionem dimittantur in balneis simplicis ♈ item fricentur, & in balneis ducantur.

Vesicatoria huc faciunt o veterum illorum ē p cantharides, hodierna, sic: magna plaga hon applicatae in vesicam attolleri, si jnteres incores nullis balneis auscultant, cantharides applicandæ, q penetrantissimæ, ita ut odor statim in ☐ appareat.

Videatur Clarissimus Baglivius de Vesicatoriis. Cantharides hic optimæ, sed ubi nimia ē agitatio sanguinis, non excitant febrim, inflammationes in renibus, siccitatem in faucibus sitim inextinguibilem, hinc cavendum tunc usus.

constat ex oleo Olivarum cocto q Soda Alcalina Ogijpt. addita pauca calce viva, s illa amittit vires si q oo cogi, Nil hic Sapo magna copia uti ex drus' pars simul, de hoc boni Hertg omnium inventet sigrem. ad ipsius nocte tpus in Boyle laudat.

Frictio ē partis corporis humani pressio & repressio reciproca cum motu, hinc frictio primo movet, remittit motus recipere, hinc venæ corpori, minuit inde liquida stagnantia in circulationem redeunt, 2o effectus frictionis ē primæ arterias, q longe profundiores jacent venis, hinc magis ttu poruns prae arterias quam venas. 3o frictio facit calorem, sic ē qui sumptis Cadaveris ptem pfricato fere potestas facere tamen calorem ac in vita. hinc frictio facit q dictum est, restituit stagnantia liquida & roborat vasa tendinum, q ha fiat. Calor p & inducis s Canatraia hinc exercitatio res s p frictionem indigne, Balneo o in ♈ calidum lavat, si Clibano p torco, capite supra elevis tente.

Morbi ex Alcalino Spontaneo.

76. Alcali Spontaneum fit
Si Ebr acetosam, q alias
e planta acescens, comburo
in cineres, illis affundo
▽, p manicam Hippocr.
filtro, t exhalet illa ▽
inspissem, oritur & hic tunc
θ 8ng acerrim, q aadd
tpat, Alcaling dr qualitati
hoc faciebat cum herba
Kali combusta, hinc dr
θ Kali & hinc Alcaling
e cum θ8. Illis q paravi
Si herba humida recens
imponatur dolio, tunc incipit
calescere herba, putrescere
Si relinquis nil 8li remanet
si tunc hanc destillas
hbs θ8. Idem q si qmisceatur
acido, acid tractat destruit.
noscitur p sequentes notas, 1o θ 8li fixi
e qd ex plantis combustis
p incinerationem oritur.
2o qd in aq. trahitur
& t qstituunt θ quendam singularem. 3o qd
c acidis effervescit, 4o
qd Syrupis [illegible] acescentibus
viridem iis conciliat colorem.

Incipimus examinare fundamentum alicujus degenerationis humorum, quorum maxime cognitum necessarium.

Multae plantae scatent maa q nos Chemica experientia accuratiss: docuere, stimulantia Aromatica oj violentiima, ut Ruta, Marum Syriacum, Cochlearia, Nasturtium hortense & oia apposita alcalescentia mutantur cum pauca ▽, ut putrescant. Plurimae herbae si tractatae acescunt, sed 8lescunt, quibus positis ste intelligeres, si hoc qs has conjunxerit, ne stomachus ejus multum mutetur, sponte naam suam sequentes in loco calido, humido, claudo alcalescunt & qstituunt in pingue fetidum 8li. Si cum e ℞: Cochleariam, claude cum ▽ in lagena, relinque p dies aliquot in loco calido invenies deinde odorem, cum faetor intolerabilis fere.

Hoc in omnibus reliquis fere fit, si destilles ista corrupta Cochlearia, exhalat 1o Sp. cum 8lengi, q cum +to effervescit, si tales assumas herbas, nec illae mutantur, sed sibi relinquuntur, id fit in nobis, hinc nullam herbam excepi, docuit indago societatis Brittannicae, si Sumantur aestivo tpre acetosae ⊕ xx virentes qtundantur in dolio, nullo v pauco humido admisto calescent, humescent, putrescent, q si putrefacta caro. Sapor causticus, si destillet, e sexhalans 8 lium habent in ventriculo, abibunt in faecem 8linam putridinam, hinc o putandum oia acescere. acescunt q[illegible] primo, postea victo acido oritur putridum ut ♀ rgacid si solutum in ▽ ad △ addatur θ♀ dividit θ hac q sua matre. hinc duplex origo 8li ex vegetabilibus, v si +e 8lescentia assumta v alcal. q tamdiu

stagnant, ut separato v. deposito acido alcalescant. vasta copia assumuntur, ut morbos ipse excitent.

77. Indagamus alteram causam alcali in nobis ex animalibus, scitis ex capite antepraemisso gramen ita egestum calere, & circiter acescere, si multa aqua reponatur, deinde ad putredinem disponi si obruatur, data parte olei. alis . . . si . . . aqua si bibent aliquandiu in eo fugies, nil fere acidi in eo reperitur, si in chylo retinetur adhuc plurimum fixi, & in lacte fixiora acescentia, si id post duorum dierum jejunium destillet, totum alcalescens erit, si ultro status lactis in animali sponte corrumpitur, non fit fermentatio aut acescentia. itaque hoc fit in animalibus, fere videmus omnia animalia alcalescentia habere partes humidiores corporis, odorem animales redditis, ut etiam chylus lac quoque si . . . , quae dent partes animalis.

Resp: proprietate alimentorum hoc variat, vacca quae solo nasturtio & sola acetosa diffissime vescitur, dat dispositionem chyli & lac, a gramine acescit omne lac, nisi nimis diu in corpore fuit.

Si animal utatur solis vegetantibus, ut vacca in prato, ejus lac erit acescens, si pro assumatur nil vegetantibus e. gr. nil nisi ova, carnes & aquam putram bibat: ejus lac erit alcalescens & olibet in sero flavo, sic in femina febri ardenti laborantis, ejus lac non acescet sed alcalescet.

78. Animalia herbis &c. hoc docet observatio historica, in primis herbis pratensibus, graminis acetosa magna copia carduus & lacteo succo abundant, si adsunt tri folia, Taraxaci, bellis, hae primariae herbae quibus animalia saginantur, hae solae quae aqua assumtae ab omnibus animalibus si excipiuntur nec acidum, nec alcalinum, sed si exponitur acescit, ut lac 24 horarum spatio amittit naturam blandam & acidum fit, sed inde putresceret in nobis si extra stomachum, sed stomachus ejus poterit hoc immutare.

Pag 98. 79 Si vescimur aialibꝫ, aialibꝫ aliis nutritis &c. ex vegetabilibꝫ ceterorũ aialiũ discerptis, hocq; cibo utamur, nunqr. aciq generat in rto, nec in toto, q̃ hæc generalis regula, ut plurimi in aialibꝫ lac bubꝫ alcalescunt, qvescunt aialibꝫ, qua ex vegetabilibꝫ acescunt.

80. Hinc discit spontanea mutao. pone hoem sanũ ante 24 horas assumsisse qdcunq; genꝫ qd ẽsse fene pôt, erit primo recepꝫ in chylꝫ, deinde in lac, pt inserv. tum inde ad oẽs humores, saliva, sgnis, Lympha, ⊡a. Sumant in vitꝫ, reponat admittendo △em incaloat, ut cpis nri oẽs mutabunt & fœtebunt.

In △re statim ascendit ... primo fœtet pœ... detestabiliter, hæc qa ẽ idea nroꝫ humorꝫ nostis si nõ, tnc laborat febri, adeoq; parũ comedit, tu nova sgnr. assumit ... bidia, infans 6 v 8 horꝫ pt cibꝫ suget. Si p 12 horas nil ederit nutrix, detestabit infans mammas & si lac gustet, õ ẽ blandꝫ si ichor, ... lꝫ fœtidꝫ, ... in speciem seri ... Lympha sgnis, si tales nutrix toto ... tpoẽ sumsent ... largiter infans sgnr suget. dbt sic ita gtinuare, n. lac breui pt pastꝫ extra vasatꝫ acescit, ultimo fœtebit, õ acescet amplius, & difficulter coagulabit.

81 Alimentis ex aial. in putredinem sponte ... tibꝫ, si hõ aliqᵈ tpoẽ ... exercitia v vino utat, acescent hæc breui tpoẽ, & si ▽m solam bibat & ... mat ex aliis aialibꝫ, tunc in hoc sgnis, saliva, lac & ⊡ abeunt in naam putrescentem & õ in acidam. Si nutrix solam carnem edat, lac ejꝫ minime acescit, & ... putrescit & minime coagulat, ergo illa p 24 horas hbnt suam indolem, antequm mutent in hoiẽ.

82. Si cochlearia & herbas §75 descriptas illigas sinapi ô putrefacta ⊖Vles egent, magno △e antequam ☿le adscendat, s si ghuse ꝑ herbae & in lagena reposita & dein ⊖Vles primo adscendit ⊖☿le, & si acetosa ⊖Vle, si partes aialy ⊖Vles indigent magno △e erit tunc primo ▽ dein post longum tempus ⊖☿le ... post segr ... crassis.

Putredo quod pattris putrefacti sanguinis solidabat, tenuant fluida, ut ⊖les fiant expediti & ... ea soluta ergo ⊖les & ... ea reddrint ☿lia, q ante blanda erant, acida nunc ☿lia fiunt, q ante ... nunc se parata, q ante crassa jam tenuia, aut in putredinem redduntur.

83. Insecta mortua putrescunt dantque ⊖☿le, exceptio una p ..., dnt formicas mortuas ... acidum, quod ego ... experimenta ô deprehendi, Pisces in duodecim horas aestivo tempore reponuntur, qui putrescant & dant ⊖☿le, sic & Amphibia ut ranae, anguies, volat, repentia, sic omne ... genus, si in lagena reponatur, mortua brevi putrescent.

Humores omnes aialy, ⊡, sanguis &c. cadavera aestivo tempore si reponantur brevi putrescunt & foetent, ubi blandiores partes in acrimoniam mutantur & sanguis in ☿li ... & V reddit ☿le.

84. De putredine plena sunt medicorum scripta, s raro eam alit ejus effectus explicant bene, causae ejus sunt sequentes.
1 q nil comedit, nisi aialia, assumit cito, q calore nostri corporis, si ibi permittitur, sponte abit in ☿linam putredinem, excipitur Lac herbaceum acescens, 2 nullus liquor e denta ⊡, q citius putrescit, quam sanguis, q si ... accepit ... docet quod partes ☿les jam volitent ... apparent.

Sanguis in nobis nullam acrimoniam habet in se si sani e homines, ô fermentans q acidis, ... illi ô ... cunt, hinc nec acidus nec ☿linus, talis sanguis ô e putredo, s si per ... servatur aestate in lagena, & si illa ... tunc ... ponitur, e odor cadaverosus pestilentialis, si quidem e tam acer ut ... ☿li ... si supponit △i dabit liquorem alcalescentem q acidis fermentantem, haec e tamen putredo, haec itaque e ⊖ in statu naturali ... ☿lis in putrefacto e ☿lis, nunc ☿linus, nunc acidus, nunc foetet, nunc solvitur in tales ... si talis sanguis oberrat per ... cerebri certa mors.

Animalia narrat Berenice, quod ... exercitus Macholis ... interemptos in vallem ... intra paucos dies ... sceleton erat factus, caro ... ossa superant, adeo ... redditoria putredo. quod ... patet ... foetor caera.

abundet & stagnat, praesertim ejus diei quo exit in eo, ut 8 lescat, & praesertim si sit putredini obnoxius. indicat Ple-thora putredini proximus sanguinem & hic maxime calidus aptus ad omnes functiones, sanguis 4o plethoricus cito putrescit & fit facilius quam crassus & si plethora auger, instat status putre-dinis mlosus.

3 Magna vis vasorum & viscerum facit calorem & attritus magnus, sed haec diu non diu sunt sine putredine, si sanguis congestus lescat praesertim aestivo tempore, vix putridus sine hoc erit. Ergo vix hoc facit in corpore nostro id quod sub ignem chemica. et si homines robusti plus moveant, qui ☐ inbibunt & simul ac mbosi sunt, quam qui frenue edunt & bibunt. Vitus ingens talis pulmonum fortium sanguinem deponunt in putredinem, init globulis e abundans, acis & salis, verrema, in iis gluten chyli gustrine duidicus aciditas consumitur, ergo chylus quae bilis ita disponitur, ut in secundis viis cito flat sanguis. 4 Sumatur ℔ i sanguis & per 10 dies ponatur in vase calori aestivo exposito, tunc sanguis fit putridus & exhalat ⊖ale, jam si in corpore nostro stagnat sanguis, quod fit quia sanguis antea blandus, nunc fiat acer, ante fixas partes sunt nunc ales si intra 1 ℔ sanguis violenter per △ torquetur, exit primo ∇e, tunc ⊖ale deinde oo, ergo partes sanguis antea non erant tam ales, sed △ ingens per 6 horas appositus hoc facit, id quod per 10 dies calor corporis fecerat in priori sanguine, ergo omnis humor in corpore stagnans putrescit & agitatus humor exsolvit eandem putredinem.

5 Nunquam fit tam cito putredo & 8 lescentia, quam per magnum calorem, sed per maturitatem caloris ita 8 lescens putredo inducitur, in primo calore plongus tempus hic pestis e putredo, & nocet magis iis, qui sunt in hypocaustis, quam minus damni infert iis, qui sunt in aere libero.

Haec est causa acutorum morborum 8 lescat, 1o si quis nil assumeret tribus diebus animales & potaret solam ∇ deficeret, nisi ⊖ et ♁ quod primo putredinem cohibeat assumeret facilius. Sic homo fortium nil nisi pisces edens in insulis & ∇m meram assumens ad fit languidus, debilis & siticulosus, ut brevi deficiat, ergo patet id hoc alimenta putredinem indicat & in acutis morbos efficiat, exempla hoc docent in horribus naufragiis. avibus experimentum fuit factum in aula fratris, ubi juvenis fortium nil nisi aves accipiens & ∇ primo die devorabat quasi deinde languebat & fatiscebat, exin extenuabat ei si ibi consideratus & nil nisi ∇ clamans in jam putri plethoricus maxime obnoxius est, ut in pestis docet. si Dauce doiceps fere extinguuntur. Laeus stagnat & obstructi tumores sunt quam antea fuerunt & paucae caenes languerunt. Incitato motu plebem motum intro partus tempus patus humaechic omittari possunt ut putredinem indicantur perfecte, quod impetum expertus qui cursu per nocte pedibus sequenti die per tensa versus cutem in aethere fetid. hic victatus ☐ in mea ignis ucis vi dicamus, quibus laboravit quam febri laborant acuta. hinc patet quod motus animalis hoc faciunt.

85. Si in hoïe salini talis fit mutatio, si qd humores ante blandi, salini utrqq acrs fetentes, ô acres jam foetidi acres putrefacti, acrimonia caustici & acidi fiant oppositi salinis, talis putredinis effectq seqr. Pag 101.

Sitis caûs hbt multas occurrentes, maxima ê ab acre facti, v ⊖ acer factq, si hoô sumserent ☿lis ⊖m, bqq pauco % sitiet mirabiliter, si hoô carnem ambustam sumserit, qd id ac si sumserat putrida, is sitim detegere via poterit, pmeridiano tpôe sitis ê ab ☿li putrescentis copiâ, hinc in oî mbo putrido, in mbis ubi adê ☿lescentia, ut in febribq ardentbq, ê sitis immanis vix sedabilis.

Prostratq appetitq, si hoô qs valido appetitu, prandij aggressq sumat ℥ß ⊖ ♃ri q ▽ dilutq, appetitq ejq abit, si hoô in primo cibo vescar vitello ovorq putrido, appetitq stomachi deler, hinc in oibq mbis calidis, ubi ê putredo appetitq ê pstratq.

Ructq Nidorosi nidor notat Latinis foetorem olei ambusti, ergo ê ructq foetidq, tales Hippocr: in mbis acutis dt, qd referant pisces, dùe in sartagine coctos v frixos, v ova putrescentia, si in primis viis putredo orta, ructq nidorosq hanc docet, hinc aegri st nausei abundi, hinc etiam Medici tales tractantes qrunt de ructu nidoroso, in faciem efflato, talis maxime in biliosis occurrit.

Sordes in acutiemis tria st symptomata, orisari ditas aphta & sordes, qdqd Chirurgi inveniunt ô bonq & justum colorem ô hbtis vocanr sordes. ergo sordes in ling vocanr, sive flava sive nigra sint, a fundo ling oiur & ad apicem desinunt, aliqdo e. oesophagq, stomachq, intestina plena st talibq sordibq & tunc ô datr bona digestio.

Si qs hbat labia, gingivas crustâ discolor foetidas, qm putredo adê & qsis ling tales fauces, talis qst stilla vasorq aëreorq pulmonalium qlis oesophagq talis ventriculq & intestina, hinc qm hoc appareat i acutis nisi adest putredo a sordes, qd st hae sordes, fiunt q de fistula ad fines st ductq hinc erodunt & qsi ... & sepiatae decidunt aliqd hinc arteriorq sqm e ... saepe erumpit, hic ... monium a. qsti ... [illegible]

... [illegible] ... nyssar.

Sordes oriun̄r, si humores primar viar degenerant in putredinem. In mbo putrido vix lingua & fauces et puro in mbis ardentibq lingua ē obfuscata, nigredo a. ē pessima sordes albæ bonæ, cinereæ mediocres, nigræ pessimæ, hinc q̄r in ægris mbis putridis acutis laborantibq inspicienda lingua, ut maxime incúlcat Baglivig. Sordes ō et abin, gestis, ɜ aliqdo humō inspissatis, hinc notat Heliq lisferndis, ... & malam q̄stitutōem, impeditam secretōem a sordibq, hinc vasa excretria infarciun̄r, attollun̄r, unde lingua fit aspra hæ et sordes, q̄ adst in oī mbo putrido Bilis, hinc sal charq et datq optimq remedq q̄tra Blescentiam.

Nauseam observat Hellingq q̄d ... p̄ tredinq incubatq, si hōo incautq gustat, accipiet vomitorij purgans & nauseans medūtq, aūt q̄cutir humore q̄ p̄stea laxata erit, aliq̄ humores in primis viis, ut oē salinq mucibilis q̄veniunt in unq, ibi caā ē putrida fte putrescunt oēs hi humores in ventriculo, ut oq cor, ruptq faciebat in sano hoīe, inde Sydenhamq & Hippocr. observant, q̄d vomitorij in initio mbi expellat oēm maam mbi.

Vomitq putrefactæ biliosæ materiei si bilis incipit Blescere, tunc fit hōo in statū sano, q̄si oq putrefactq & corruptq assumsēt, inde in mbis putridis, si jus carniq dēr, accipit statq putrefactionis, & tales hoīes occupan̄r q̄vulsionibq acutis, mbq facit ɜam putrefactionem, & hæc putredo occupat sqnem & humores in primis viis. hi faciunt talem statq in ægris, ut horreant & evomant q̄tenta, succq citri his q̄ducit, hinc ē cruditas putrida, si ē Blescens maa in q̄rpōe, p̄dier, oē q̄d ingerir, putrescit.

Cruditas ē q̄ degenerat a sanitatis statū, cruditas putrida, a degenerat in maam putridam.

Diarrhæa biliosa in acutis & putridis mbis orir aliq̄do alvi dejectio. hinc Hippocr. ō mentaliq̄da vocat, Diarrhæa biliosa ē ubi humor frequens excretq ē flavq, q̄si bilem referens, jam si

bilis putrefacta, talis Diarrhaea oritur, ut fiet a bovi pu„
trefacti grano assumto, notante Bellino in observ: de ovo.
Hic danda acida, sic statim curatur, et ego sciam, quod est
qui tali flavedine et acrimonia in Diarrhaea biliosa
ejicitur, non ad bilem putrefactam tantum regeneratur, sic agit
ut granum ovi putrefacti, quod ut dixi in pilula datum
Diarrhaeam talem excitat.
Bellinus observat, quod nil plus excitet vomitus et Diar„
rhaeam, quam animalis pars putrefacta, si materia putrida
ex hepate adducatur, alvum excitat, et inde sequitur biliosa
Diarrhaea, oritur haec si materia putrida venit in intestinis.
Dolor Iliacus si haec materia fit, dolores Iliacos maximos in„
fert, sanguis recens oculis instillatus non dolet, neque melius est
collyrium quam sanguis recens oculo exceptus, ut sanguis columbarum etc.
Si sanguis hic per 3 dies steterit loco calido, erit aeris foetens,
et quante uti saccharum manibus tractari poterat, jam
grumosus est, ubi ante erat sapor blandus sacchari, jam est
foetidus, horridus et ad grana pauca sumptus excitat nau„
seam et vomitus.
Sensus caloris molesti si omnes descripti humores in ore
oesophago, ventriculo et intestinis, incipiunt corrumpi,
putrescunt et ad intestina tenuia cadit, putrida
oriuntur, inde dolores ardentes, si in morbis quibusdam haec
dicta symptomata oriuntur, dicimus ea esse e genere
febrium putridarum, oriuntur sequentia symptomata.
86. Dissolutio putrida ex Anatomicis haec est haurienda. Gr.
albumen ovi et serum sanguinis est simillima, si ovi albu„
men exponatur igni majori, concrescit et si in calore nostri
corporis ponitur, immane foetet, at si velitis coquere
solutum manebit et foetebit, inde patet quod putrefactio
solvat humores, et non coagulat, hinc causa putredinis

Inflammationes
hac ipse expertus sum. Josephum
non aliquid: dulc: sentiens
aliquam [illegible] aliquot temporis
tunc gustata una vel altera gutta ejus, ad fauces
premens excitabat tam
inflammationem ut in primum
gargarismatibus variis
et aliis abigere.

... putredine assai.

oriunr, sane observat in febribus putridis malignioribus et pestilentibus plerosque sanguis floridus et fatuis fluidus fieri moriunr ut videre est jam olim factis observationibus notat ab Alexandro Petrucio Romano, et nuper a Georgio Baglivio et jam a doctissimo Pontificis Romani Medico Lancisio in egregio libro in 4o de motis.

Acrimonia alcalina sequitur quod oleum et sal in putrefacto corpore fiant fatida et alcalina, in febribus ardentibus et putridis ▣ reddita olet cadaverose sudor talis est, ut accedentes dicant est sudor cadaveris et hominis morientis, saliva et plane putrida in vase excepta foetorem loco cui haeret, dat. Medici post Sylvij fere omnes putant, sanguinem non esse optimum si oleis alcalinis plurimos possideat, sunt de re fere semper olei alcalinis, si haec ita sunt in corpore sano, at quam putribus hoc apparet, constat mira acrius est de vita nostra.

Inaptitudo ad nutriendum omnia erant ante blanda jam acria sunt et caustica, ante erant calefacientia jam corrodunt omnia, unde in peste, variolis, morbillis et febribus putridis, habitus corporis post intra 4, 5 vel 6 dies humores exhalantores, et olea et omnes extinguiunr.

Aptitudo ad generandum nil appetere, nisi quod brevi generatur, unde homines peste correpti post tridium amissionem substantiam, sic liquescunt humores.

Destructio etc liquores blandi sustinebant ante loca, jam acria destruunt ea, nullus locus est tenerior in corpore, quam cerebrum et cerebellum, unde delirij et phrenitis oriunr, et inde mors, quia fibra destruunr, ita ut quasi putrescant. unde sic apud Bonetum cerebrum putrefactum fuisse repertum legimus.

Destructio vasculorum: nam illa vascula sunt tam tenuia, ut telae araneae adhuc sint in densiores eorum respectu, hinc si quae acrimonia adest, illa rumpuntur, haec a minima vi rumpuntur, generi probant et sunt adeo tenera ut levi digiti attactu millena vasa in unam guttulam congerere possis, haec sunt extremitates pulpa cerebri, cerebelli et medullae spinalis.

Actiones destruuntur pendent haec a solidis et fluidis, si haec jam non bene se habent, ergo actiones non bene fiunt.

Circulatio variat depravatur cerebrum et humores attenuati deserunt venas et arterias, et in lateralia abeunt, inde in pessimis febribus oriuntur maculae.

Febres ardentes si hoi sano ingerar putrefacti, ut oo

Arnijgd: dulc: p3 menses reposit, homo q ante frigidus fuit calebit, ita ut vix patiar mitificaoem caloris, ergo si hoc in cpoe nro dar, dbt fieri ardens ☐ colore flavo nigro q spumositate sapore ambusta & fetore.

Inflaõ suppuraõ si loco cpis inflaato v. gr. solea pedis applicer oo putridus abscedat, nec redit inde solea pedis. hinc si humor nr inne ita degeneravit, inflaões inde oriunr & qd fit si Chirurgi oo carne utanr ex inflaoe innadit se humores ardere.

Gangrena, raro hoo morir in acutis quin der Gangraena in cerebello, cerebro, pulmone aut hepate.

Sphaceli in febribus putridis loca ingentia st sphacelata, inde Sydenham dt se variolas ita putridas vidne, ut loco in bullulas elever, q si pscinderem, caro inferius sphacelata repiebar. ergo cerebelly v vasa minima pulmonis aut hepatis ita st destructa, ut circulaõ fieri nequeat.

87. Diagnosis q notis qbus & qlibus hoo utar cibis dictis § 84 & effectus in primis & secundis viis, unde Alkalescens fetida oo sa maa peccat. Praxis Sylviana dictabat, si vis scire Ali psens unde agit, s hoc signum o sufficit, si in aliis signis peccat ex antecedentibus effectibus sie patebit adee Ali.

Prognosis ex 86 certa hoc, pr.o e oia mala ibi recitata & brevi sequuneur liqda & solida Gangraena orir & q tpoe suppuraõ & e Phraenitis metuenda.

Curaõ: nulli viti citius curanr, qm hi, & nulli nulli citius in mortem abeunt, & in his gravi Antiqui & recens scla.

88. Hinc pcipir, qd curaõ dbat ee sequens.

1 Nil Ali v oo danr e in hoc mbo, Ali debellar, v sic, cando, v Ale gi...do, v acidis obviendo, siccare hic o poens Alia, unde eqduunt & acidis gratis, sapore putredini resistit, ... affar.

Oes nri humores st blandi exceptis bile & ☐, s hi nunqm veniunt s ad sgnem, puri in statu ntoso, si bilis, ubi in ... ubi veniunt ad sgne q dissolutt, si ☐ retenta st 10 dies spornsi fuit & tunc gelatio oir, q oir si maa acris pcati, cem cerebri ad medullam transferrs & tunc e abolio oes sensus.

☐ putrida notat jt esaces in sgne, hoc ☐ indicat suo fetore, si in oibus illis ubi incipiunt humores putrescere, sgr ☐ pr fetorem hoc indicabit & tunc rubra fit p oo, acris a Ae, fetida ob Ae & oo mixta.

Inflaõ sumitr ☐m putrefactam, excepta sponopia, applicatecuti, eruret altius facet inflaoem, hic e ... stiq, si jam tolis ☐ p qbus pandebet, ... oir inflaõ. s potestis objicere in scena nunqm fit inflaõ s resp: prigqm inflaõ posit fieri, jam cerebru e destructu & mors.

88. Diagnosis e, si homo fortuna, plethoricus, q valde exercuit, cibis sal, alescentibus usus & me, dictis, q augent sgnis impetus, s caldum sus fuit

Pag 106.

A caus. hic p̄gressis noscit. Alcalina Diathesis. Praesentem scio, si halitus oris sit faetidus, si [symbol] urina valde acris & faetida & guttae bullulas retinet, si calorem sentit in toto corpore, si sitim hbt immanem, si fauces & palatum squallent ariditate, si febri laborent acutaq pulsu velocissimo.

ergo nec ova, nec caro, nec carnis gelatina edanda, Gelatina enim p 3 dies in loco calido posita faetorem putridum exhibet, si si dar succus Citri, aliquis in grenum pote, ergo male dant Medici hic gelatinas.

Farinosa in [symbol] cocta si avena dar q [symbol] & succo citri v vino Rhenano succi recentis acidi v horei maturi q sero lactis, v q decoct. hordei v avenae conducunt.

Lac ebutyratum v serum lactis palmaria sunt remedia in morbis putridis. Vid: Tachen de Kap. Phil. ex Arsenico.

Fermentati vinosi si in peste praecipue urgeat + & vini acidioris, credo multa inde oritura commoda, q hic negligunt ut vini Rhenani. Mosell. vesicis & linus resistens q pauco [symbol]e.

Acetosis + e. rigens laudatus, qui vini ex his fieri possunt formulae. ℞ Decoct hord [symbol] v.
Sacchar
Aceti aa. ℥j Fi. potus gratus.

Putredinem arcet & odo faetidus corrigit, caro putrida corrigit + tosis & p̄t usq ad sudorem inclinant, in lacte ebutyrato coctam, q pauco vitelliori, qd hico oblatat, & sacchar. succ:
℞ Crem. hord. Cochlear xx
Acet: Cochl: j
Sacch: q. s.

Sic conducit Alleluja herba, sive trifolij acetosi spec, in febre ardente & pestifera, sic q serva & decoct: Acetosa, in sero lactis aut Thee, id faciunt oes herbae, q acidi q levi adstrictione hbnt.

Fermentatis ut [symbol] cremor & [symbol] [symbol] ad ℥j p diem conducunt, conducat & [symbol] & [symbol][symbol], ut & [symbol]is marini & odo [symbol] q fumus [symbol] peste resistit, juxta Helmontium.

Nec caro nec sanguis fumo [symbol] obducto putrescunt, spiritio q observanda in acidorum exhibitione, [symbol][symbol] guttis liquoris ℥j lat acidi reddunt ʒ 8 & [symbol] vitrioli & [symbol] marini in morbis putridis oibus praestant in peste [symbol] marini & [symbol] bit forma [symbol]is in + adhibitus erat Helmontii remedium, si [symbol] addatis multis [symbol]is marini, putrescet

Curatio morborum ex Alcalino Spontaneo. * Pag 106.

Hic est locus, ubi jaciuntur fundamenta pro tota curatione omnium morborum, qui in humoribus consistunt & acuti sunt. Acutus morbus est qui ab initio usque ad finem cum celeritate & vitae periculo stadia sua percurrit, haec autem sunt quinque Initium, augmentum, vigor, Crisis vel mors, & declinatio. Morbus acutus existit vel in parte solida, ut in Syncope & Apoplexia, vel in humoribus, qui oriuntur a degeneratione humorum, & hic curandus traditur.

188\. Potus sit ex ▽, qui inhibet & liquat acre & calorem putridum, iners reddens, & enervans vel spiritu exponens abluens, nam in omnibus acutis humectandum est. si haec ▽ sumitur cum + tollit Hippocrates & Antiqui Aegypti & Romani qui enervit ducebant spiritu militibus suis hunc potum dabant, utpote contrarium contra sitim & calorem solis, & hinc patet quod male Theologi illos accusant, qui Christo cruci affixo hunc potum praebebant, nam ibi hic potus in usu erat quotidiano) quia plus + ita additur eo plus stimulat & opponitur alcali, ut autem hic potus melius possit praeparare pro opus addebant mel, & Graeci majus +, 2ae partes Mellis & 10 partes ▽ae & est tunc Melicratum quod est summum remedium, quod notum est, & loco mellis potest sumi saccharum vel Syrupus, ut ▽ menta cum Syrupo Limoniorum id est ac Oxymel. vel Rob Ribes vel Sambuci effectus ipse erit id.

Alimenta sint acida V. Gr. seri lactis acidum, ex hoc homo eo tempore potest vivere, lac ebutyratum & ejus serum, alia sunt acescentia, quae omnium acida, si sint posita in calore, ut non opus est, acida fiunt, sic in omnibus morbis acutis Aegypti & Graeci Medici prohibebant carnem cibus & dabant tantum decoctum avenae vel oryzae, Ptisanam dictam, nam hoc totum putredini aptissimum

* Pag 107.

3ª classis petitur ex fructibus horraeis. V. Gr. cerasa decocta in sero lactis & saccharo dosi cibo, uvas maturas recentes coctas, et acidas praestant remedia refrigerans, poma acida cocta cum Vino Rhenano, quod ante aliquot annos primus exhibui, & licet multi tunc exclamabant, optimum tamen est remedium & si haec das bilem putridam in primis viis temperas, aestuantia viscera refrigeras, crispatitia vasa laxas, & omnia aequalis, si novo chylo spiritus acidus est qui occurrens Alcali id destruet. Sic Tamarindi decocti in vino vel sero lactis idem praestant. In pauperibus summo aceto & pratensibus in Ol. vio ex sero lactis decoque addito ltr. sirupo vulgari, vel summo Rob Ribes ℥iv. Crem. Tart. ℥i, fiat Apozema & sumant donec incipiant purgare.

Oleos Sali absorbentes V. Gr. si summo aestivo tempore 5 lb carnis bubulae, in 3 dies foetebit, sed si fricem oleo potest servari pro annos & non putrescet, sed illud oleum si semel insumo, ineptus est factus ut iterum utar, si a. illud in retorta Δi expono, habeo Ol. de Sale & hoc dico Oleum absorbens Sali.

⊡, aut Θ marin o fit ⊡ osq nec marinq & qq stat tunc acido
absorpto in Ali latente Θ o inflacat nec sitim adfert,
unde adhuc potiq utor eo q̃m Θe marino.
4 Classis ē ▽osor diluenty oo sa, Θlina, p ▽re diluunr, &
ex ⊡ expelluntr, hæc ē caā, q̃re in maximis putredinosis
mbis qducat ▽, o pote ibi oo diluere. hinc rubedo ci ⊡ in
acutis, si hoc possinq superare, n. ▽ ttm attingit partes Θvas,
veteres dicere solent procanteur in sgne ex rubedine,
q ē ab oo sic diluto, qd ejicir y ⊡, hinc o ab admixtione novi,
q immutaoē veteris psentis ē rubedo, qtenq ergo Θ. Ileds,
errans ad putredinem tollendam qducit.
5 Lenia obtundentia attendenq ad singula capita q̃m
putredo qcepta in humoribq post tolli, si acria ælia
& fœtida oo l Θlia mra sint, ut demonstramq copmtis raoē.
Quo m. illa vitiosa Diathesis tollar, demonstrari humo,
res cpois nri sola digestione putrescere & putrefactione
simul acrem fieri, ta hac raoē in febribq putridis o sola
Qlitas, aut tenuitas peccat, s pariter Qlia illa acria
fiunt, hinc talia immittenda sgni, q involvunt & obtun,
dunt, sicut fit Chirurgi dnt) edulcorant acria. talia
st seia oia vini saporem hntia, 4 frigida majora & minora
hordei mundati usq ad crepitq corti Avena, milii, Amyg
dalar, Pistachior, Terebinthi, Papav, oosa insipida, in parte
farinosa obvoluta & hic dant emulsiones Pharmacopœor
si in emulgendq papav Θtri addar, melius ē sumanr farinæ
oosa ut Peponq v Melonq ℥ij addar Θ ʒj in lb ▽æ, ung
decoct. antea ʒj sem. hord. Hæc si potatr uno momento
sgnem permeat, demulcet tenuitatem sua, & acre involvet.

Pag 108. Hinc in Italia & Hispania, ubi plures urbi & frequentes ex 8lino, toto urbi decursu utuntur, his juxta monitu Hippocr. in qbus major exagitatio humorum in primo statu pistana aquae in secundo paulo crassiora, in tertio pultiscula aut cremores lactis, quod tali victu et contenti aegri curantur optime. ubi major rigiditas partis, pet sem: Papav: & Amygdal: dulcis haec omnia ponunt decoq. hinc decocta hic plurimum valent.
6 sequens memorabilis classis est hic nobilis titulus Mala medica in morbis putridis, sapo est quoque, quod omne affictus reddit aquae miscibile, sunt duo saponacea abstergentia hinc omnes dividuntur ut decedat Acidis de his vulgo quasi ignoratis agitur, sapo acidus potest fieri ex multis rebus, ut chrystallis ♁, n. et species saponis Oxymel. & nobile medicamen, maculas est instar saponis eluit, hinc omnes veteres in pessimis morbis his quendam hordei integri ℥j quadmisceantur mellis ℥ij + ℥j hac in ... iij aquae coquuntur per ½ hora, filtrent & est potus acidus ... diluit & abstergit optime.
Nec inelegans est decoctum ex Sacchari ℥ij, +ti ℥j & aqua hordeat ℥..., haec prima classis est abstergentium hic regitorum, quibus summa quoque & maxima sutilitas in fructus, ubi regnat viscositas putrida 8lini, veteres commendabant defrictae Sapas i. ex fructibus hordaeis, succos expressos, qui decocti usque ad spissitudinem jam vocantur Rob ... & ... adhuc his mixta et, V. gr. Baccae Sambuci exprimuntur & decoquuntur ad spissitudinem mellis, tunc est Sapo Sambuci, sic fit saepe ex pomis, prunis, rubibus, cydoniis cerasis & omni fructuum horaeorum maturorum genere, si posset fieri ex Aurantiis esset optimum, dum m. officicurarent, sunt omnia apientia, n. laxant minime intestina, si nimium usurpentur inde oritur Diarrhaea, a sola laxitate vasorum intestinalium laxant, restringunt, apiunt acida bona, usque horum est ingens, ubi morbus putrid. hinc videtis quare Rob. Sambuci in maxima frequentia

Syrupi +, acetositas citri Cydonior & simmi: p marinis medi,
camentis ass. Practicos commendant, ?? o multy movend
?pq, o frangunt vasa, sic i. destillat qsi putredo & ?le reddat,
spiritus ... & ? restre, crass remanet, hinc dnt qsi combust,
Olesagunt p putrefactionem excitati, si mgs moveant, agitata
magis acida facta, cerebrant alia viscera aggrediunt, somny
commendo ... in his mbis partem facti ... p de,,
mulcentia ... nil novi melg ... puram calefactam, cui
addit pay + ti aut ... ea pportione uit fit ... iiij, + ...,
& ... ??j, laxat ... ille humor ... optime admiscet.

Fomenta pst, si aeger adeo debilis, ut ... surgere spongiae
... antileptica madidae applicabunt ... sumo
... ites ... + sambucini ... 1, addo aliqd ... spongia his ma,
defacta exprimit, ponunt ... axillis, pt aures, ad in
... ubi saepius bubones exoriunt, & his aeger liberat
Graeci hoc ... commendant, ... ata.

89. Resolvunt phlemata Ubi & citr acida & c Decantatiem
e Aphorisma Hippocr. in ... nihil acidi
superveniens ... salutaris ... in hac ...
... & saponacea, sin nullae ... destruat, q erat
caa mali: ... alis mbis hoc pde, ... optimo e,
In lienteriis + Diarrhoeis colliqtivis, ubi sames faetida
putrida excernit.

Cur Olis & c si hoc laborat ardentissima febre ... in mbo sola
acida accepit, & si offerant pt ... sibi, ... a nimis
salitos, licet ... salis adest, ... hoc q ... # id 47 e in
cito resurgunt ex mbo #, certy amicy habeo, q plurbg in ... Morbillis ... de
Europe pestis curatoribg adfuit & ipse fecit, qg oia ... apparebant certissime curatus oes, hoc fit si in mbis putridis sapore ... qnum ... resurgunt.

Pag 110.

Acrimonia acida nulla ē in nrā naa. nulla ex mbo, 3 ois ab ingestis.

Alcalina nulla ē in nbs naaliter, sic homo qi retinuit p plures dies ⊡, redde batitq aliqt ʒ ⊡, hanc sumsi, admiscui oi generi acidorum, ut alcalica erat hic dubito valde an unqm 8li sit incipoe.

Oles in statu naae extricati simulac ille O8 nqm absorpsit acidi, ut sit saturaty, fit amaroris dulcioris, notaby, absorpsiē, ut abiret in sales, & mby ē supaty. Tertio malis acutis laborantes, q pt 14 dies sudent acidy, acetum, abundet.

Quarto acrimonia acida in nbs, ois ex cibis, cerevisia, vino & fructibus horeis, farinosis, hinc illigi 8lina si humores stagnantes tam diu foveri, ut fiat 8line acrioris pleni.

In vicinia homo plus qm sexagenarius incidit in suppressionem ⊡e vesicaeque febre siticulosa, ⊡ omisi cathetere immisso exeunte, q aliqt diem stagnaet tam intolerabiliter, fatebatur ut Chirurgus fere incideret in aui deliqu. ita humor satis acris 8liny talis mby deprehendiē, in abscessibus ketisdr o diu retentis. Bilis ē acerrimus humor cpois, acrementitius si accendiē p suas caas, si stagnaoe aut minimo motu putrescit, longe pejor ē ei[?] sgne, hinc in inflammatibus hypochondriorum, ab hepate ibid diruini mbi.

Oleosa o hbt sibi similes, ut ois anh[?] tetng ē qm medulla ossis sanosa reddita & putrefacta, sicut Spina Ventosa o ossis putrefacty pducit mby putridy pessimy.

Oleosa fit si adeo dissolviē ut qsi distillet, & ita diversy solet assumere naam acerrimam causticam, o8 Olivarum recens & expressum lene, pt mensem in calore digestum fit rancidum, inflaans exteriguentem & margi, id cogi in phiala p aliqt horas, fit adeo acre & causticum, ut poni nocuisset, ita fit o Philosophorum lateribus, hinc si nimis attenuet, ardentis naam assumet, hinc pere Medici in cpore o8so ardentem febrem metuunt, ibi in macilentis vix pbilis adē, n. ita qsi destillando mutaē & fit inflaoris ad vasa haerens & ipsa ardens.

Nimius motus gred., dit oia o a & O io, ad lio, faetida, acria caustica.

Minor motus facit ut liquores cruds acescentes fiant acidi! & humores non foeti, fiunt putridissimi.

9o Asseniē qd ex praecedentibus sumus, qd mali faciat nimius motus i. majorem attritum, hinc majorem calorem, effectusque igca, loris id, q in destillaoe Chemica, q ad nos pis fluidior avolat, crassior remaneret exaltaniē O squis, o fit asperrimum causticum & inflaorium, hinc a nimio motu putredo.

Motus minor oes humores cpois excepto lacte chyloque si in loco calido stagnant, putrescunt tali m., ut ē

explicit, a minori motu stagnao inde e Olescentia & putredo effectus circulantis humoris, variant pro varietate loci.
Si ▽⊡ a dicta in vesica stagnet, citissime putrefacta est si bilis in hepate stagnet putrescit, & loca ubi haeret sordis vitiis afficit.
Nullus humor celerior motus quam ⊡, haec si retinetur, post b tiliores signum nisi, irritatis, inde cerebellum & alia ab acredine & putredine mala gravissima. Bilis e & sanguis pessime putrescunt, Lympha, Saliva, Succus Pancreaticus, minus putrescunt & diu stagnare possunt absque magna putredine.
Ortus putredinis e a ⊖ & o, deinde partes o ita mutant, nec ▽ose nec ▽res nec Rosse, maxime ⊖na, ubi haerent illa citissime putrescunt, sed in vasis Lymphaticis diutissime femunt sine putredine. Hinc patent nocumenta a stagnantibus extravasatis liquidis, solent quae mala fiunt secundum m. ac si in matraciis Chemicis digerentur, eodem fere calore ut in nobis, sub putrescit, acescit acris maa dividit secundum duas, ▽rem & ▽lem acrem erodentem ▽ infarciunt, ut fiant scirri lapidosi.

91. Jam pertractata quae nonnunquam fieri simplicissime in fibris vasis viscantibus humoribus ingestis & in bibis, ab ingestis & circulantibus omnium liquidorum & chyli & lactis & putredinem & Olescentiam vidimus corruptis vulneribus. nunc dicendum inter in solidis & fluidis sed sunt simplices, qui occurrunt simulque laedunt, solida & fluida, sic his inseruntis nos de simplicibus agemus.

Ab entravasato corruptio major, si a aer accedit multo magis fit, hinc mutao sanguis in Echy. vix fit, nisi accesserit aer, sic sanguis hinc ubi inhaler permittitur ex illa hernia intra cicatricem clauditur, si potius apertur multum fetet, qui aer fuit exposit[us] intra 3 q vel dies erat corruptus.

De Morbis oriundis ab excessu motus Circulatorii solo.

92. Considero totum corpus saluberrimum, quod ad humores & vasa primum occurrit in hoc considerandum augmentum circulantis humoris celeritatis supra naturalis, quae mala inde fiant.
Omnia fluida &c de iis nemo dubitavit esse secreta ab arteriis, a solido, sed notae ut distinguiantur ab inhalantibus & applicatis accedentibus solo ex sanguine secreti. Sanguis e liquor, qui ex corde ejicitur. n. ubi ad fines arteriarum & vasorum deflexus & amplius

Fluida et in corpore in-
gesta ā venis absor-
bentur ā partes arteriosas 3.
vasa absorbentia sunt ā
vasa lactea ā cuta-
nea venosa, et de his
hic ē ago, quod ab arteriis
adducuntur paulo ante
fuit in corde sinistro
ē cor sinistrum nihil
accepit, nisi quod venit
ex pulmone, & ille
nil nisi quod venit ex
corde dextro, et idem
nisi qd venit ex vena
cava, ergo patet ō
ingesta a venis cē.

ē liqr, nec in venis ubi accedit, ē talis ubi ex corde ejicit, ē mistꝰ ē liqds in sgnem, & deinque tenet, nec aliter ad minimu qd, deinde ingre ē sudor ⊡ perspirans, medulla pinguedo, lympha V

Sed globos &c sanguis examinari dbt, ut videatur qs partes deponat, & qd faciat nimis celeriter circulao, globos oculus demonstrat, si aiali vivo cor aperiatur proximus applicatur fistula vitrea tepefacta, per illam sgnis cordis attrahitur a sinistro vtro, si oculo objiciatur, in microscopio apparent partes sphaericae majores & minores vel globosae determinatae molis, non vel similes, et figurae mutabiles fiunt nunc majores & minores sphaericae quasi alia. vespertilionis vivi expansa pellicula objiciatur microscopio apparent globuli, ubi veniunt ad angusta vasa, mutantur saepe in figuram sphaericam.

Coloris rubri hinc sola rubedo sgnis, & pars haec crassior facit sgnem rubrum, & hinc ad extrema vasa pervenit, color rubens

Haec est pars altera Vea pellucida per tubulos vitreos collectus sgnis primo rubens, deinde frigefacto colliguntur globuli in majorem molem crassiorem obscuriorem, rubram & Vea pellucida ē prior, tres dabit in V, hinc gravior ō Vea ad fines arteriarum quidem flavo rubens sgnis transit, ut in aliis vespertilionis oculis observatur.

Tenuior ex partibus minoribus constans dedit Deus oculus videre quia pellucida, hinc in hoc videmus in nostro sgne accedens ad magnam ō videtur, ut in fistula microscopii liqr purus & quidem adeo purus ut nil videmus possit, ō potest videri V rubens per refractionem & reflexionem, ubi 400 ē refractio in vase Va apparet.

Prior crior c ōis rubedo sgnis collecta habet & ingreditur semel ē crior, si rubedo adhuc adest, ex reliquus vocatur adhuc sgnis, deinde m. ad hinc ruber. Serum vocatur ōis liqr qui in microscopio apparet pellucidus, tenuis, albus, V secretus

in extremis, ubi e rubr deposuit. Est triplex ▽ vos ad ▽m exhalans o gerescens ut saliva & coagulabile ad ▽m uti Lympha. Tertio qd secernitur per o redit ut sudor, perspiratio Sanctoriana & ▣æ.

94. Rubigeret &c. e Analysis spontanea sanguinis, capiatur hoi sano vena, effluet ut apparet homogeneus liqr excipiatur patina paululum tepefacta, reponatur per microscopium videtur tenuior sgne & fluidus exhalat e globulis, q condensantur & fit miscela in medio, in fundo pars ad latera e ▽ea serosa, hoc decantato infunde rursum in vas mundum tepidulum, effunditur exhalat iterum serum qd saepiq iterando minuitur. ex ois ad ultimum pars crassa praeter paucam partem remanentem nimis fibrosam ita magis magisque suam naam deponit pars rubra & fit sanguis hoc jicrassior e ya maa polyppi, qe coctio ptis crassioris sanguinis in quomos.

95. Sanguis &c. Sanguis recens primo totus fere videtur ruber, rubedo e numerus globulorum, minuitur quolibet momento sanguis in calore nri corporis retinetur, de hora in horam fit tenuis, fere uti fit in ovo incubato, hoc fit a lenitate suarum partium, n. si per vasa corporis sex rubri globuli in unam massam coalescunt, tam diu rubra, si illi sex globuli dissolvuntur & quilibet seorsum abeunt, fiunt pellucidi & rubedo deposita e, sic in ▲e calido & humido in lenitate resolvitur, tale tenuis adeo ut si serum sanguinis in phiala hermetica per mensem digeratur, erit tenuis, & fetidissima.

96. Sanguis recens vase exceptus imponatur △i, ut duplo plus naali incalescat instar albumen ovi massa fit crassa scissilis in majori calore plus coagulatur, ut fit in ovis, q calore induruntur.

Pag 114. Hinc hoc e ejs nad, ut si exponar, tto calori o attenuari soleat, ut vulgo credit, s fit crass coagul instar albuminis ovi scissile, qd in ▽a frigida calida tepida o resolvi, na pt ♀tri. R ⊖ alunde.

Hinc sguis optimg e ejg nad, ut si exponar tto calori, q sane major, coaguler in tales glebas, qs ante dictaō resolvunt. Si exponar aeri tepido hoc coagul fit tenius & liquescit manentib glebis, s o tam magis, si talis gleba filo trajiciar & suspendar in aere calidiusculo, liq sensim ex stillabit, manebit pia ps, q indurabit magis, nec ciugr tenuescet, id fit in systemae vitali in calore tto & ▽a fervida, oes mot nimiy sgnem coagulabit, cedunt passim fervida nimis attenuatura sgnem, s fallunt, coagulabit;

97. Demonstrar clarime ob, q examinarunt leges qod huai, caro, panis, oralc. o hbt rubedinem, nec in illis chyl in lacteis thoracicis, nec venis, qmvis promisceat & communicet par ut demonstrat Lower, in sgne tame extravasato adhuc supnat chyl qd dat lac nutricib.

Alter e sen sgnis gelescens, ca hoc fit chyl, nec lac geseit nec ex ipso sgne ca methodo Loweri o coagular, s sol sen ad △ incoit, s o chyl negg lac. Hinc illa qlitas gescibilis e effect circulaois in sgne. motu pallor abit in sgne & auger rubedo. Chyl albq e & o gescit ad △ m, uti & lac. cruor & lac mutar gpssio talis e. e in stomacho chyl in intestinis & vasis lacteis chyl, in sgne lac, dein sen sgnis dilut tdm sgnis ipse & rubedo ej. hb gradg st. Ergo sgnis p rasa circuit q actio & gpssio facit, ut chyl fiat & lac ita successive muter in sgnem. chyl stomachi gracescit & fermentar. chyl acescit, s o tam fl fermentat. lac sic semel fermentescet & o tam cito acescit, ita vis circu laois oia gstit, hinc si gtigent circuit augeri p rasa fiunt, q sequunt.

P ars rubra sgnis e maxima pars totq sgnis & ing glob ruber gstat ex glebis serosis sibi p vim circulaois adunatis, ps serosa e maxima ps sgnis, st primai e gstat ea 6 globulis lijmpha ticis, ergo ps rubra e 36 major qm lijmpha, ulteng o porinq affeq, hic putet, qd ns nne vita reddat humores gpactiores & graviores in horas circulantes qm erg lq facti sint s. sgnis arteriosq gr e ponderosior qm id unde gfects erat.

3o qr fiunt sequa sphaerica qd faut vis circulaois, n. cla. olim ang. q gobstaret vesceret. m. in gerant q p diges hoei pont ... ri.

98. Motus auger corde saepius & fortius contracto, tota ratio motus sanguinis
per vasa est a motu cordis a numero & fortitudine pulsuum fre-
quentia; prius demonstrat alterum a robore per corpus spirituum eadem
fortitudine contrahitur, hinc si spiritus ita propelleretur ut in statu ro-
busto & sanguinis celerius non fluit, nisi frequentius & fortius cor contrahatur
ponatur corde sano semel expelli ʒ sanguinis si deinde citius & fortius
ʒ plus expelletur & minori contractione quamvis tamen ʒ expelletur
id est si pulsus frequens & in singula diastole articulo multum
explicatur est celerrima explicatio, quibus positis rogo causas. ingressae
99 hae efficiunt, ut cor celerius & fortius contrahatur, revoco ad binas classes
1 Cerebro in nervum est contractio a binis causis spirituum augmentibus
1º a fluido nervorum, 2º a liquido novo ingrediente venis cava cordis.
Si per cogitationem fit contractio & spasmus explosa tito sclopeto, aut
alio valido inveniente, si turbata cogitatio pulsus celerior. Si tito
tristium nimius cor pulsabit vehementissime, vidi captos
a munitis civitatis, quibus in prima conturbatione pulsus incredi-
biliter violentus & celeris erat a dolore summo, hinc auger circulatio.
2 Irritato corde frictione vel musculis agentibus. demonstravit
per experientiam prius Wepferus deinde Dupreij, Peyerus, [illegible]
kerus aliique in cadavere canis, aliusque animalis 29 horas mortui; quod
si aperiatur vena quaedam, eique infundatur liquor tenuis tepidus cor incipit
pulsare, si duplo plus liquidi, ut in vino, per consequens, quod
propellatur duplo fortius pulsabit.
Jam si V. Gr. somno suavi quis dormiens, terrore excitetur
sequuntur 20 vel 30 pulsus violenti, deinde venis [illegible] tridebit,
vena [illegible] citius [illegible] sanguinem per [illegible] cor, tunc est cor
conatur se magis deplere.
Hujus [illegible] causa est frictiones, si hoc gesserit, [illegible]
renibus pulsus paulo fit si crura & brachia linteis frictis
qui erat frigidus, fiet calidus & motus cordis fiet major.

Pag 115.
Nam si minor fit circulatio, statim videbo minui [illegible] si 15 annorum puella ante sana, inci-
piat languere, [illegible] [illegible] debilior & calor & color extinguitur & intra unam septimanam pal-
lebit facies, labra faciei, si porro in faucibus varices [illegible] chalybe vel antiscor-
buticis vel motu musculari [illegible] totum [illegible] ex assumptis itaque fiet sanguis rubicundior
si a illa accedit in febrem rubenti [illegible] sanguis & si diuturnus rigor languerat
item tota massa erit vasa [illegible] sanguis [illegible] in vulnerato loco sanguis magis vasa effluerit

Pag 116.

Si aere poting
phibere, venu p venas
ludare mts aeris
cutare nimia n
cerebro sp̄ris poting
pjicere, accelerare
sg̃nis p venas poting
impedire p venam
ligaturam, hoc
a fe'ō poting domare.
aromatici n. assū,
mat ḡs. piper magna
copia, intra breve
tp̄s febri laboravit
al irritante acri sp̄us
& q̄ febris tam diu
duravit, q̄m diu illud
acre ē in sg̃ne, id
ttē de salino,
acido, al calido &c.
n. acido eq calaem
sp̄ori indutat q̄m
licet in febri pre
frigerante illas
s. ibi tti agitito
q̄niam infrigit pyr
tisq. Bliq febrim
faciens, ut si das
hoc, sane ē ipse
febri calor, sit.
100

Nam acceleratq motq sp̄ris p venas musculis agentibq oes majores, in primis, q sg̃nem ex inferioribq ducunt sup, p̃ponunt intra musculos validos determinant magis valvula, ut recta ascendant; Pulsq distinguuntur q adjectu frequentiam, ludas & moveas q in sphæristerio pale..., motq & pulsq oritur citior: fit hoc p aere sp̄ri inhærens, ō aer tale ē, q̄d rigidam hbt [?] figuram, acutam figuram & fte & affligit membranis minimis vasorū.

Oē aere, ne sp̄is q̄dem excepto immoderatiq applicatq facit augmentq in motu & ctractione, id faciunt aromata Olena, acida & lena, jam applicata ante premientq formitem, q hbt in cpre, hbet aliqm febrim & hæc ē cā febrij hecticæ, p̃q p moram aere factq btile red, ditq ubi venit ad arterias & venas stimulat & condit.

Ichor ē humor Lymphaticq, q incipit putrescere & sp̄issitatione fœtet & violentiūe putrescat. hoc facit putrefactq humor, si qs aliq loco in renibq v in vesica hbeat ⊡ stagnantem, ut plane putrescat, halitq aeres transcendant, excitabunt febrem in cpre, ut qui retenta ⊡ moriunt, ante decessū sp̄ri febriculam laborant.

Hoc posito. Rogo si hō retineat oīa ut ante ut in statu saluberrimo, nil mutetur nisi hoc unq & nisi q̄d cor frequentiq pulset, fiet hoc primarij.

1o Cor fortiq & celeriq ctractq plq sg̃nis & majori impetu expellit celeriq & fortiq, si valvulæ cordis gradtæ.

Valvulæ duplo majori impetu & duplo celeriq ex corde emittunt sg̃nem in arteriam, n evacuato, hinc en auricula statim duplo citiq & 20 pulsq accipiet, q ante 10 ~~[struck]~~ eod tpre, n duplo major impetq, si q̄ duplo plq eod tpre ejicit, impetq in vasa excipientiq q̄ st arteria pulmonalis & magna, cq corde celeriq & fortiq

gtracto, ruet celerq & fortq sanguis in arterias.

2 Majorem venis vasorem enitorem - multq fiq & facundq e arteria, qm hoc actionem cpois violentam resisten, tiam ttre majorem, ut si in ttm mang violenter impingar. 47 hoc in oibq. hinc si celerq & fortq ruit in arterias magis remittitr, unde segr sqnem qdruplo impetuosq ferre, si ttm resistunt arteriae.

Renixi qa vasa ttm repellunt qnt cor ppellit, hinc tunc oius abit in vasa lateralia.

3. Hinc cruoris fortis compssio e magni momenti, si ego globq velim pellere una vi, aliq 459, & sit qpq reprimens, tq globq duplici vi reprimitr & mea impellentq & altenq resistentis vi, hinc segr cruoris fortis pssio, unde stagnao, & si diu durat mors.

4 Vasorum cruorisq attritq validq ad se mutuo. Dum vita pgit, sqnis nunqm quiescit, si auger motq plq pgit, ergo qpri, munr jites sqnis validum ctra latera vasq &c. Sqnem in oi verq naa hoc ubiqq id. hinc fit attritq mutuq, tto major pportione ea, qnto motq cordis plq fortior & celerior.

5 Demonstrar in Physiologicis arteriam si factam respectu cordis cavi sinistri, ut qlibet momento tant mttori jites. Ponam in corde 10000 jitq sqnis tq pprimitr octuplo plq, inim illae jites nunqm quiescunt, s ppetuo moventr hinc suas superficies ad se mutuo pprimunt & atterunt ut se mutuo destruant & mire mutentr

6 Calor major totq & hac unica caa caloris in cpoe tam febrilis qm naalis, unq ttm motq calorem faciendi ipse Δ dispersq colligendi in uno loco, hinc si attritq jites igneae colligunr, fit calor, hic e unicq in verq naa modq q calor fit. Ergo si cpssio & motq desinunt, desinet in calor. Ergo unica caa in oibq notis mbis ab hac jite, e celeritas ad vasa. Sed objicio hecticis in sqne cpulso lentq motq & tn calor. Resp. qd deberer arctitas vasq, unde qq per talis attritq in cpoe hinao ob sqnem cpssq qta se

Pag. 11 d.

exserere negot. hum. Thermometrum, notetis gradus, currere semel fortiter, calebis, sudabis, et videbis calorem adeo auctum fere usque ad motum (?) vehementem augmentum velocitatis ab ictu et contractione fit.

7 Sanguis exsiccatus sufflato aqua rosacea totum quod constat ex arteriis, consultum habent fistulas exhalantes quantitates separationis, quantitates applicationis. hinc videmus motum augere transitum per vasa et in sanguine, si sanguis mittitur, mutabis juxta celeritatem applicationis, auge excretiones et vide separationem partium utilissimam et nobilissimam ex quo. Pars aqua rosacea est utilissima humanae ... sanguis, destilletur, supponatur capitellum, ascendet primo spiritus aqua rosacea ... unicum aqua miscibile, tunc mittitur nomen, sitque ... sic ... utilis continet oleum subtilissimum et aquam. sudor continet ... aqua exhalans, continet ... fere ... et aquam.

8 Viscositas inflammatoria in omni morbo acuto ubi diathesis ad inflammationem, ut in pleuritide, phrenitide, peripneumonia, angina, peste, colica, ... inflammatoriis totius corporis aliis. Sanguis multo plus ... concrescit ac sanguis in pellem crassam cartilagineam plus quam coriaceam si inspicias Microscopio, uti fecere Malpighius in tract: de Polypo et Clariss: Boonius ... flocci innumeri ... et applicant in se, hi sanguis ... et inflammatoria in sanguine ... equestribus ad certamen currentibus mittunt ... artifices, quod sanguis, uti et certantibus gladiatoribus teste Galeno. Sanguis ille ... inflammatorius.

Si currerent per certamen equi, ne moriatur a vasculis sanguine disruptis, aliisque accidentibus, sanguis fit crassus ... in phrenitide. homo quidam nimis festinans ... qui suffocatur, domum rediens febre calida afficitur. Sanguis missus fit quasi cartilagineus. videntur globuli a nimio ... attritu et compressione explicati et explanati ...

A. Nam quod plus sanguinis ponitur intra vasa, eo erit compactior, et quies ... et majores eo tenacitas in sanguine est major, sicut Pleuritide, si in initio sanguis mittitur et examinatur, ... sanguis, sed horas post ... si in vase ponitur, statim concrescet et fiet fere coriaceus. Phraea ... fit per majorem motum sanguinis ... flocci ... et mutata sphaerica figura in polyhedram.

floccubos. hinc rubedo tollitur, si capto lepori detrahitur pellis utcunque albescit, nec sanguine rubet. si 40 post longum cursum captus sanguis in cutis vasis & cute copiosus, & rubedo maxima. Si quis robustissimus incipit currere & fatigatur plus quam ferre potest, si continuet incidet in morbum acutum, si longius in pleuritidem, phrenitidem ut saepe videmus in equis cursoriis & hinc est diathesis Phlogistica in sphaeristeriis, qui calentes frigori se exponentes, cito inciderunt saepissime in Phrenitidas, & inde secuta mors.

9 Sanguinis resolutio &c. Vis & magnus motus ad augmentum caloris conatus partibus animalibus facit, ut si destilles ⊖ & oo, sumatur C.C. nil spargit odoris, trade fricare, ut statim spirabit foetorem, quasi destillares ⊖ & oo &c. ponunt infinita adduci. Sanguis nullus odor, ad ∇m foetebit v. exhalent partes volatiles, quae sunt ⊖ & oo, hinc si nimium in corpore sanguis calescat & teritur, inde demittit suam ∇m, ⊖ & oo primo tolluntur, ut Willisius vocat v. expediuntur. Deinde exhalant. In viris & equis valde currentibus sudor foetidus exprimitur in locis ubi major est motus, ut in axillis & pedibus.

10 Hinc vasorum aucta ad minima amplitudo est hoc notatu dignum nimium, inde morbi acuti infiniti si debilitantur arteriae & dilatantur nimio cursu, si ad pulsum arteriae sit duplo major & apertura immediata in vena, inde plus dilatabitur, hoc fieri flere potest licet non plus sanguinis, qui violentissime movetur per arterias & venas exprimitur, ubi antea non tam cito currebat Inde vasa lateralia per totum corpus plus dilatabitur, plus rarescit inde sanguis a motu, hinc sequitur ex priori.

In sanguine naturaliter nullus est ⊖ & oo, si calorem illis fit, hinc si calor in ∇ augetur, fit ⊖ & oo, in sanguis fugax in Phlogistica excito nullus dolorem excitat. hinc si calor in nostro corpore nimis augetur, statim in capite dolor, qui cum ardore pungit, et saepe fit lethalis, nisi statim medicus adsit.

Pag 120.

11 Si quando crassior in tenuiora impulsus hoc intelligitur quando arteriae laterales dilatantur, & quae ante tantum lympham nunc ingreditur rubedo sanguinis. uti post validos motus in exercitatis plerumque tota rubedo per totum corpus, externus homo frigidus gelatus sanguis inspectatione per microscopii cutis faciei semilucida e, & alba e membrana oculi, seu tunica adnata, circat diu violenter, inde brevi tota facies, oculi tunica, quae prius alba, nunc rubra & hoc per totum corpus, hinc grata rubedo toti faciei hominibus moderate calefactis, si motus nimium auctus continuatur, strangulantur sed suffocantur.

Quo sanguis magis celeris, eo major copia sanguinis e in arteriis, minor in venis quod propter hic posita capita cadavera rubris sanguine & constricta jacent. vide Boneti.

12 Hinc obstructio lateralis si partes rubrae tenuia lateralia vasa, non possunt ea ingrediendo amplius dilatare vasa, hinc compinguntur & partes posterior priorem progrediam amplius nequeuntem, premit & compingit. transudat pars subtilior. Crassa & amplius mutuo premunt & partes obstruens adeo premitur in angustias ut rumpantur vascula & destruantur, hinc inflammatio, quae sequitur post omnes violentos motus, quod haeret, si redeunt neque suppurantur contra, si bonus e humor & sanguis.

Gangraena e destructio partis infirmae in vasis minimis si sit in toto aliquo vase oritur Sphacelus ut E. Gr. lepores nimis currentes corpus nimis exagitant, adeo ut saepe cursu in ipso subito cadant & moriantur. Equus post magnos motus saepe mingit parum sanguinis, ob dilatatas fistulas renales, et equorum delem nactus eqitem [illegible] saepe currendo ita se exagitat, ut moriatur.

Schirri oriuntur ab obstructione, ut in mammis, utero & glandulis infarctis partes subtiles abeunt, hinc remanens crassior genesit in scirrosum tumorem & dolentem. Adduximus tantum praecipua & infinita mala sub his capitibus deduci possunt.

101. Noscitur signa accuratissime distinguere circulationem apparenter auctam, si pulsus auctus sit, durus si frequenter in ictibus, si hoc e circulationem signum auctam habeo praesentis mali, si noscitur causas, hinc vid: §99, ubi si homo sanguis se

Aucta noscitur si sanguis celeriter fluat, si pulsus diastoles sint majores a celeriores & si calor membri augetur.

acaingit ad ingens exercitij qpoiis, video sequtueram celeri, Pag 121.
orem circulaoem, si usq erit multi Olg, v. R. V. ilgquiti
starmata, erit qd prius dicti. Puls intra id tpg celerior
& durg? arteria si tangir ab oi pte latg, sa ad expansionem.
Respirao & calor major gpr aucto motu, hæc oia signa in
hac machina humores cito simul ac seorsim movent.
102 Remedia illa sola q faciunt, ut cor ō tam frequenter &
fortiter gtrahar., st si incipio sqnem, l. Gr. in venis Crural. & femoral., v. si minus cognan sqnis fluentis p arterias
103. Hæc st v. cogitaoes v. motg cpoiis.
104. Metus, tristitia, pturbaoati nimmij moti faciunt tardi,
orem & rubicundi ex tristitia pallescunt, pulsg ranior, magng
effectg excitat & apperit, e gtrarius fit. gpr major v. minor
motg ex lætitia qsi igneg incitamentg. Actiones cpoiis st.
Differe ē alias cogitaoes in febre in primis initio ægro.
105. Quies musculorum simul ac tractetis ægr, ubi hæc st nulla
ps cpoiis moveat, s. in scale recto cpoē sescens se gtineat, qa
spgu d jacet nimig violentg pmanet motg ad caput, s
erecto id minus fit, & ō tam fte redibit sqnis ad cor ex inferiori cpoē, ita nec sqnis arteriosg accessere ad caput ferr.
Veteres si vide, bant nimij moti in tacta loca deducebant ægros ubi recaudere nec videre fere poterant & tunc geteri ipa, bant, qd ē summ remedij.
2 Lavao Venar. si hoc fieri pote, ut faciat venas dyploma,
jores, duplo plg sqnis inhærere pote qm ade, hinc fieret
circulaoo lentior, qa ō replet vasa, et vasa in ligll ō agunt.
Hipper. & Galen: moniti jubent solo tecto capite in ▽B
duci, hæc st ▽æ dulcis fomenta, qo meliq agunt qm ▽B,
n. qpg pmit immersione. Hinc ▽ tepida in ardentibg acutis
parvis dosibg sæpe repetitis sppiata mirifice sede, n. ita
paulatim ingesta bito exhalat, s simul laxat vasa eo ipso, q exit.
Lavanti vena, 1o vapore ▽æ ad toti cpg applicato. 2o pulmone excepto. 3o attractu ▽æ tepidæ p nares, q posit ey crspuiis, 4o p clijsma, 5o spongiis applicatis ad inguina axillas ▽ imbutis, 6o fit p V.S. Hic ē a. sppie respiratio ad febres acutas.
3 Mitificaō aerij celerior gtractio demonstrata fieri p olina,
olina, odosa, putrida, hæc mitificare v. immutare inhalaim
naeim, Hippocratis erat hordei qntitate pria q multa ▽
coctum, sepibe addere parv. ▽æ mellis v. sacchari, hæc dilunt
& mox impetg sedat mittendg sqnis, s. humanu, qvis de hora
haustg dio hujg potg & fiet brevi mutaō.

Pag 122. 4 Doloris caās tolli caē ēt in primis oīa acriā, v. ipse exten,,
tiones ab impetu spus factae, quae ēt hic ppales caē, pacre laesio,,
et perpet. distensio ligdi nimia distractio acria ḡm. tollenda
emmitimq in ligdis, ubi impetq laxantiā pōt, haec ēt fun,,
damenta mltorū auctorū oīy.

De Morbis ex defectu circulaoīs & Plethora.

106. Circulaō ē motq q defert [illegible] ligdi de vase ad vas, haec facit
ut ligq p duo momenta nunqūm maneat qjunctq, haec
derivanr qjuncta p arterias & facit, ut disiuncta nisi
qgregenr in venas. Oīs s, O, ōō nimis acre, tenue eli,,
minar venas, exspiraoīem, & sudorem facit, ut pr incipiens
putrescere eluar ligdo recentiori advecto. qūmdiu sanis cir,,
culaō pstat, ōnr stagnaō, s si desinit stagnabunt mane,,
bunt qjuncta in loco calido, humido, clauso, unde motq in,,
testinq ō extrinsecq s ab humoribq ipsis & haec ē putrefactio
v. ptes ligdorū s̄uosarū ōōl Oliarū acriq facta, vitas & putredo.
Oīs effectq humorū ō regīte circulantq ē in crudis v. in coctis.
crudi sūt ex vegetabilibq v. aliis aīalibq, si crudi vegetabiles
stagnant orir putredo acida, mulier edens panem, Orizam,
et bibens cerevisiam & lac, orir inde lac nimie ex vege,,
tabilibq qd p ductq mammillarū in papillas fert, si hac
stagnat fiet putrefactio acida v. coagulabit, si circa
ilia orta remanet spongiosa, pōt pueris fient tormina
acida & ptes putrescentes excitae, si hos v. crudos v. coctos ex
aīalibq cibos assumserit & paulo motq deficit, fiet dicta putre,,
factio spontanea humorū, si vero r. qeffectq fiant in cpre
deficiente motu.2 Regr. crudi t cocti ex vegetabilibq
acescentes fermentaōibq obnoxii, et si aīalibq e vegeta,,
bilibq qbq dam — Elascentibq fiet putredo voluntaria
haec patet exemplo allato in mulieribq hinc ab im,,
minuta circulaōe ex defectu ingestorū, v. putredo Elina
v. acescentia in cpre.

De Cognoscendis & curandis his jam supra egi.
Hinc nascitur Plethora, ad duo generalia hæc referuntur, vel fit Cacochymia, vel Plethora.
Cacochymia est mala indoles omnium humorum.
Plethora est boni humoris abundantia, quod plurimum est
ipsis; de Cacochymia jam egi, si attendantur omnes hyppo-
crates jam dicta, n. est a crudis ingestis, vel a bonis liquidis corruptis. Restat Plethora quæ intelligitur optime et titulo circulationis aucta vel imminuta.
Oportet hinc esse cautos ob antiquam objectionem dilectam iis, qui plethoram accusabant, si nempe humor bonus qui aptus omnibus functionibus non peccabit, nimia copia; quod efficit omnia esse bona, et malus esse causa malorum. Post lucem chemiæ adeo invaluit hæc opinio, ut Helmontius, Bontekoe, Craanen, dixerint concipi non posse.
De abundantia boni cruoris per hunc intelligo copiam majorem quam usus non indicat, sed ne minimum fere potest, ut major fiat, qui indicat usus Hippocr. dicebat humores præstare in eo quod est, hinc ille status mutandus primus & evacuatio facienda, ut ita se reducatur.
Videre hoc veteres, ut Galenus & hoc explicans Aphorismum Hippocr. Atletica valetudo pessima, & quæ perfecta sanitate utuntur, periclitantur quam maxime.
Athletæ luctores erant, hinc intelligitur talis valetudo quæ tam robustum reddit hominem, ut pugil esse possit. Hinc Athletas antiqui, antequam ad certamina ducebant, 3 diebus ante depleebant sanguine.
Ratio, quia stare non potest, nec melior fieri, sed pejor.

Pag 127.

Hinc Ad demum, ut explicem, docet Galenus persaepe alium Athletas, qui robustiores erant, ut melius, si gladiatores erant, subtrahebant quod sanguinis, ne rumperentur vasa, qui haec exercitia exercerent.

Impossibile nobis est eadem ratione et tempore vivere, si satis habet homo, ut addendum nisi periculo sit, ne incidat in fortem Apoplexiam, tenuissimis vasculis cerebri ruptis, vel Dysenteriam ruptis intestinorum vasis, vel influxum hepaticum, ruptis vasis Hepatis.

Tunc Plethora, si boni humoris copia tanta, ut ultimum fastigium adeptus sit, et si paululum augeatur, aut rarefiat, morbus facit.

Dicitur quis Plethora laborare, si hoc in puncto incidat, et hoc est quod veteres voluere et periculosum dicere, quod nimis subtiles voluimus dicere. Tunc bona copia est bonorum, et tunc est causa Plethora.

Hanc obcausam credo, a quo veteribus omne esse nimium, vel in bonum capacem in summo gradu.

Per venas nostri corporis sola fit repletio, hae structura maxime dilatabiles, item facile evanescere valentia; hinc homo pinguis a macilento tamen differt, quod in uno plura vel pauciora vasa sint, sed quod in uno plus liquidi contineat quam in aliis. Hinc videtis, possibile est, quod corpus possit plus impleri per venas, et hinc potest fieri Plethora, et hanc veteres opposuere Cacochymiae, alii dixerunt quod morbus in fluidis peccent vel quantitate et tunc Plethora, vel qualitate et tunc Cacochymia.

B. Potest causa, quae multum boni chyli et sanguinis efficiunt, etc.

Sic sine impedimento augentur, inducunt Plethoram, laudabilis chylus est qui in quovis jejunio potest illud plane restituere, si opus est, si fastigium determinatum est, unde augebit tamen homo et in morbum incidet.

Dico si omnia quaerimus tamen, quantum ingerimus, si tu dicas singulas horas omne perspiravit, et ei respondeo, Respiratione nunquam fiet plethoricus, sed si prae alia aliquid accedit plus, ille tamen erit Plethoricus.

Si ō attenuēr ex arteriis ō erit crass, s tenue, chylus crassus haerebit in arteriis & venis, & inflabunt vasa, hinc Lipothymia ō peccat, s plethorici st rubri & grato colore apparent. Per arterias renales nunquam perspirabit sanguis, s nec p cutaneas minimas, itaque sanguis ō remanebit id.

Perspiraō attenuaōem summam in cpōe ps appo, nit & sp̄r si plus remaneat oritur Plethora.

Objectio qd cpus ō potē accipe nimis boni Resp. hoc rejicitur.

R. In hoc viscera fortia & magna & cor satis forte, ut expellat, s venae & vasa laxa, venae sextuplo capaciores arteriis comitibus in cpōe.

Hoc nēarium n. aliter circulaō ō potē fieri, si venae erunt aequarte ac arteriae, cum in oībus vasis aeque plenis ō moveri poet. n. sanguinem ō poet recipe arteria & ō ē spatium ubi poet haerere, si gsfecit, tamen, ut arteriae repleantur, & venas si qs apit vias aīalis abdomen, inquit, lacteas apit, injiciet chylus alterius aīalis bene confectus, Venae hunc capient, implentur donec oēs plenae, ut aīalis suffocet, n. ōam, plus circiter quinque liga, si nimis repletae bono & laudabili chylo, & tam plenae, ut ō amplius possint repleri, aut rarescere liga, nisi periculum. Videtis qd hic cipiam p venas laxas, reliquis sat fortia faciunt, ut aggregat plus quam ferre potē.

Caae plethorae st, qdo vires impedientes & digerentes st satis bonae, s dissipantes st minores, tunc abundantia sanguis boni plus colligitur quam in bona sanitate sp̄, lebat, si artanae distribuunt humores in sacculos extra se positos, qui ē in magno periculo, si nunc si implet, & ō deplet nihil metiendum.

In caas st vita sedentaria, cum tranquillus, somnus fere, appetitus n. & accumulat id, qd acceptum erat.

Maā cibi blandi fle resolvendi admodum nutrientes ova lacticinia, jura carnium minime blanda, q ō multum ☉ & aromata vehant, transiguntur in venas, sanguis vasa lateralia maxime occludit & hunc in majoribus colligitur.

In somno aiō sedante, ubi ō turbat, & motio, mentis qes, his fere sp̄r pinguedo.

Ergo Plethora, qes mucculosa, ☉ Gr. in

Pag 126.

Hoc in omnibus animalibus obtinet, V. gr. habeas duos anseres, utrique des eandem quantitatem & qualitatem alimenti, sed uni affixe ligno per clavos pedibus transfixis, sedeat, alter liber sit, primus intra breve temporis spatium, ab eodem alimento quidem duplo plus molis & ponderis habebit, quam alter, hinc patet, quod quies motus muscularis huic multum faciat.

poris venalibus (drift zkens) qui per tenras aquam, pinguescunt, sed primus in hara geliti, breviter ita pinguescunt, ut pannus vix possint rifse, & itata, negantur (opgesloten), uti fit omnibus animalibus, qui saginare volunt.

Ratio non ex mechanicis petita, verum explicabilis arteriis jam si omnes musculi quiescunt, sanguis stagnat in venis & redibit ad cor non illa copia sed quantum arteriae repleri possunt, nil plus auget Plethoram, quam missio sanguinis qui consueti omni anno sanguinem mittere, si intermiserint & quoto anno negligunt pessime habent, si aliquando mulieribus menstrua non fluunt, oriuntur omnia mala a plethora derivanda. Nulla methodus plus augendi sanguinem quam assuescendo mittere quotannis breviori & longiori spatio tum ut non carere possint & assuescunt tamdiu, ut fere semper dolant.

Plethora est ille status, qui corpori motus paret, sed eam proportionem tribuet corpori, ut si major quantitas erit, erit motus sc: vasa primi generis erunt nunc magis dilatata, quam debeant esse, sed si haec sunt magis dilatata, tunc vasa lateralia erunt crassa, hinc plethora ad vasa & adiposa.

Primus effectus facit in cerebro & tunc somnus primo inducet, si gravior caput plenior, tandem mortem a crasso cerebello, sc: in cortice cerebri non aliter ruber sanguis non venit, sed pia mater se insinuat usque ad corpus callosum in sulcos corticis & ex hac in cortice feniunt vasa minora ad summum secessum.

De Effectus Plethora. Plethora ordinarie est motus sed status, ubi primus effectus primus erit, ut magis quam inducat motus, ni nimius rarescat, non ad defectionem ubi rarescat, sed si auget pars, si vasa vasorum plus crescunt liquida. Rarefactio pendet a majori velocitate, si sanguis valde agitetur, ebullit, non alior. imaginabili fulgine, verum tunc se expandit supra illud vas, hinc nimius motus rarefaciet. Si calor major sit sanguis fluidus phiala collocatur, quieto supposito, exponatur calori, sed augmentis caloris adscendet, licet non moveatur, sic ad magnitudinem & vasa in manibus apparent plena. In his binis casibus oritur Plethora.

Hinc fit dilatatio arteriarum qui sanguine plena rarescunt, fit major dilatatio ad finem, seu

Laterales ramos Lymphaticos, id fit, quia decre-
dente secretione naturaliter. Sanguis ruber ex arteriis
transit in venas, in Lymphatica vasa, quia disten-
dant Laterale vas apert, hinc mala secretio, quatenus
mutatur, ? n. hoc pendet Ltum a proportionali am-
plitudine vasorum ultimorum ad nova vasa.
Compressio &c q arteria plus tumet, eo vicina vena
plus comprimitur, venae non possunt resistere, arteriae
cito possunt intumescere, hinc fit saepe subita suffocatio
ut si hoc ex placidissima gente cito incipit currere
intensius de equo, ? in die in stabulo saginatus.
In cadavere nil manet in arteriis, sed totum in
venis, sanguis velociter moto, se abit in arteriis, quia non
tam cito transeunt liquida, sic in plethora gra-
vissima est Suffocatio, hinc summos motus non possunt
ferre plethorici. Suppuratio fit ab humoribus
bonis tali m. extravasatis, ? quae extra vasa
et intra vasa recepta, hinc Gangraena frequens
et tandem mors. hinc periculosum est si plethorae supervenit febris calor, ustio &c.
L. Morbus praesens nascitur ex magnitudine vasorum
arteriosorum et venosorum, uti in Pleuritide ex calore
grato rubro, magis bonis in plethoricis periculosis.
Futurus nascitur si laxae venae, quod ad Δm magnae
in frigore sanae, si viscera bene, in calore male.
3. in Curatione Hippocr. commendat depletionem vasorum
quicunque deplendo non a vomitoriis, quia nonnunquam plethoricis
data inducunt Apoplexiam, ratio quia amplius
debet rarefieri sanguis, uti fit in vomitu.
Ex non ? musculi abdominis agentibus stomachus, sed
in venas et arterias superiores expansio, hinc ?
thoracem et caput. Purgationes sed non sat cito evacuent,
inducunt febriculam et aliquam m. rarefactionem.

V. Gr: cogitate Ltum
sanguinis ferri in interiora
pia matris, cujus vasa
nunquam habent membra-
nam, hinc facile possunt di-
latari, hinc in sing
? haerens debet compri-
mi a vasis turgentibus,
et totus cortex est talis, hinc
si incipit primo fit sopor,
si plus somnus, si magis fit
paralysis et Apoplexia,
et a cerebello compresso mors.
hinc videtis quod plethora
nunquam sit sibi relinquenda.
Secundus modus ex plethora
est vasorum nimia dilatatio
si fit per anastomosin, uti in
foeminis menstruantibus, est
bona, si per diabrosin, ut e
naribus, est incerta, n. si in
pulmone fit saepe Phthysis
et mors saepe, si in cerebro
somnus, apoplexia, mors, ab
effusis in ablos cerebri sanguis, si
ad vasa haemorrhoidalia, fluxus
haemorrhoidum, qui optimus.

Pag 128.

Helmontius suadet jejunium, n. levior fit hoc tempore homo, sed tum jus [illegible] [illegible] dissipari, hinc commendanda hinc missio sanguinis sufficienti quantitate, labor sensim aggrediendus. Vigiliae et a quiete, parandos requirent, cibi acriores pro evacuatione cibi o nulli plethorae adpsi, ut q dissilant. Aromata, Condimenta, Sinapi. Rhaphanus magna copia reddunt quosque macilentos, tandem missio sanguinis aliis his praemissis, qua hinc nova generatio, impleas missionem sanguinis.

Acriores hinc pro V. S. dein fiet v ex Absynth: v Scordio &c vacuo ventriculo sumendus, q nimiam pinguedinem tollit & eodem m. agit ut bilis, n. q bilem tenent, pro diantea num, qui erunt pingues sunt sanguinis calenti, pingues a multa a bilis inertia accedant modica exercitatione victu tenuis, plethora certo tolleri.

Coram Plethora diximus, hinc omnibus Plethoricis suadendum, ut sensim desuescant ab evacuationibus consuetis, si si quis statim sanguinem mittere consuevit, curet, ut semianum liberetur & expectet, paroxysmum praeventi anno, pro aliquot menses differat.

Morbi Compositi Simplicium. – Obstructio & Vulnus.

107\. Morbus compositus simplicium vocatur, q aeque solidos quam fluidos attingit, in hos ubi utcunque laedit, pro utrasque, hinc hi duo simplicium.

Differentiae, Obstructio ubi ex [illegible] vas. Vulnus ubi ruptum vas est.

Est opera pretium hoc verbis [illegible] accurate ratione n. in mille vitiis [illegible] o fit obstructio, hoc ut videantur clare legantur illa Voll: acutissima Boneti, qui inter scriptis optimus, qui legit, collegit inspectiones Anatomicas cadaverum, videbitis nullus morbos o pendere a viscere aut aliquo obstructo.

Coiã primo s'a examinanding. Rogo qd hic illigr p obstructionem? Obstructio ē &c. ō poss clariorem hujq mti ideam dare illigir vasis canalis p qd ligq trajicir. Obturao ōgero, q vox a me plata, ut hoc notet, qd omã obstij q qsi foribq clausis impediũ liqdi transitũ, qd, vas obstructo canali, transire dbet. V tale vocar oē qd requir ut permet trajectũ p canales, ut ppeũo & actio cordis, si c hac obstructa ē mors, sqs trajicir p vasa ut fiant qdan functiones, n. sanitas ē a functionibq oibq bonis.

Obstructio ē pprie obturao alicujq canalis facta a mãa crassiore qm q p canalem poterat transmitti, adeoq 1º requir, ut canalis fiat tenuig, 2º ut caã sit crassior, qm ut poit ire p canalem, 3º si utrq simul fit, si vas sit arct, & moles crassior.

Mbos liqdi si haeret & transire potẽ, spes ē, qd poet bigi & expelli, s si obturar & mãa morbosa retiner, mali caã ē, si canalis ē exne pssq ō pprie ē obstructio, s qa caã ē cpq, cujs diameter major qm aptura vasis, inde obturar.

Voluere qdam recentiores oes mbos & eorq caãs ab obstructione vasorq deducere 3 falsũ ē n. si uno momento ois sepius fieret V, unde oia vila, teralia vasa comprimerent & ppriarent? Sic attenuãdo nimia eqq caã morbis, ac nimia crassities iq ut anqq hic peccet.

E. Gr. si in his regionibq hyeme, q aer gravis serenung ac frigidiung aliqs ūbo ethine se exerceat diutiq, suos humores maxime attenuabit, ut fere affluat & cadat in aii deliqo exhaustus viribq ut saepe indi pm videt obstructio p frigq valet arctare fibras, s illi viribq destituto sederis V m aut virq caliqq,

pejg erit, si parem reviviscet et hic mtg e fames

Affectatoria (De Geeuwhonger) haec ab eren, tilaribg humorg o obstructione oriri.

108 Quaeritur unde fit, ut vas obturer, caa primae est. Angustia canalis, materia trajiciendarum, crementg majg v. utrag simul, hae tres caa. Et oes q moriunt ex obstructionibg ex una trium obeunt, vel q vasa arctiora, v q humor transmittendg crassior, v utrq simul.

109. Volo hic oes possibiles obstructiones, qs Bonetg volumine sparsim annotavit, breviter qtrahere, prior fit a caa extrinseca quaug fiunt canalis qprimitur, si linea o capacg spatij qtinet qm si exponatur circularis uti ipa ee Mathematici demonstrant, u si membrana v charta ita qplicanda ut qtineat plurimum debet in cylindrum qtorqueri, ergo ois canalis rotundg e capacissimg si ea figura qprimitur in aliam, fit arctior et q magis deflectit a rotunda eo minus spatij qtinet, ergo primae sunt caa cana qprimentes oes.

Compressu ut in Plethora fit, n: ibi oritur obstructio, qd unum vas fiat nimis latum, hinc qprimitur alterum. haec vocatur Θλίψις.

Secundo qtractione prima in oibg partibg vasorum ni cpois e minus, ut partes oes fiant breviores, oium vasorum fibrae sunt duplices longitudinales, porrectae et spirales cingentes, si hae duplo plg qtrahuntur seu spasmo quam, vires magis qtractiles habet, oritur obstructio.

Oritur qtractio a majori densitate fit minima in arteriis, ubi major motg hinc gerescunt, ita in senibg arteriae qtractis fibris minores, ubi venae latiores, qa laminae obturatas in iis e.

Tertio si augmentum crassitiei in membrana canalis.

Vetustas hoc optime viderant, arteria si sit minus et certae crassitiei, si in membrana oritur inflatio crassescit & tanto plus arctatur cavitas, ut canalis totum a tumore occludatur. Res manifesta in intestino, si glandulae Peyeranae destruuntur in tunicas fit magna intumescentia, intestina tamen comprimentur a tumore innato. Demonstravit Cl: Ruysch in diversis morbis inflammatoriis, saepe tunicam aortae, ubi ex corde egreditur inflari & extendi, ut nos inducar, et novi plures casus arctioris canalis, quam has tres!

Tertia causa est augmentum arteria est canalis definitam membranam & crassitiem habens, si fit, ut membrana fiat crassior fit arctitas major, hanc στενοχωρίαν Graeci dicebant.

110 Ingressu quot modis possunt liquida crassiora fieri, vel Viscositate fluidi, vel errore loci, Id fluidum vocatur lubricum cujus partes duae invicem se stare occupant e. gr. globuli & in speculo si fricemus, numquam cohaerent haec corpora, et lubrica, & si oleo addo, ego magnopere, ut possim detergere, ergo viscositas est tenacitas, si tam tenaciter partes [redacted] se teneant, ut duae partes junctae non transeunt, ubi una poterat.

Moles augetur et fit major rarefactio & accedo, nec quo potest major fieri in mole, et tamen in pondere non fit major e. gr: bulla vel, tum moles augetur, pondus manet. Acervo a. fit, si duae partes quae separatae deberent fluere, cohaerent.

Vidi saepius per microscopium in ultimis vasis omentis, ubi arteriae committuntur venis, transire unicum globulum solitarium, qui a. sit lubricus, & non cohaerent, si cohaerent, et tanto majores esse non transeunt:

Error loci propter visus hunc usque fere omnibus voco, quando pars per majus vas tantum transire potens & debens transit in vas minimum, ita vidi in

Pag 132.

vespertilione, cui contusa erat ala, sqs urgebat glob, qui tendebat, 3o poterat transire ad vas q pst, ttn cq anxietet diu, retrogredebat sequitus se cinebat resolutata are. Sic oculus inflam. q rubedo intravit vasa minima errore loci.

Hi errores Loci innumerabiles qm dud fiem vasor ballernon o nosceng, o nosceng firem erosthon, in magnis vasis crassimis globuli sqnis rubri, huic facti ut diametra apti ut maneant albas minores abeunt, haec re, dire poent. nunqm error loci, si ttlumas flu, ut in maxm vas, s qtra, hinc canalis obstructio clarissima, nunqm fit apt transmissione, si in ptes dissolutis, si tulq uny coeunt, unam massam, q e viscositas, si liqd in majore vase hae, rere dns, intrat in vas mens, ubi o debet haere o pote transire.

Si ex his cais velis ducere mly Egr. Pleuri, tidem, ibi o fit transmissio sqnis aut humoris Lymphatici, hac tulq oppositis caa una e, q in hoc casu credibile qprimi vasa, nec errato tumore tam bito oriri cito maly hinc forte nervi spasmodici & qtractione nimia vasor, e qtractio & remissio, q hoc neutr pote oriri ab humoribq v sqnis debet lentescere, ut in pleuritide lenta inflaoia.

Epidemici, ubi licet qqescentes pleuritici fiunt, seu tpoe ubi e Epidemica, q dt aeger yo se violenter currere, aut laborae, hinc qcludo errorem loci, & scio q m. curandq aeger.

111 Hoc ō indiget explicaōe, requirūr, ut hæc doctrina pfecta sit, sc. ut videamg q̄ m. a caūs curis afficiān vasa, ut obstructio fiat, & q̄t dippi nīli a compssione extrinseca, nullq̄ dabiū exemplq̄, cujq̄ ō sit Anatomica demonstraō

Pag 133.

112. Plethorā boni humoris excessq̄ talis, ut supiq̄ vidd. Oēs arterias tibre vicinas venas, motq̄ major derivar maxime in venas & in cursū ex arteriis in lateralibq̄, a compssione vasoq̄ majoq̄ & apstione minoq̄, pallidi fient rubri & arteriā plq̄ solito tument, hinc q̄nto plq̄ tumet arteria, tto plq̄ occluduntr vasa cōstituentia arterias, q̄ st in tunicis, hinc in Plethora membrana nimiq̄ cōprimir, unde vas inflāar. Hinc arteriæ & venæ inventæ inflāatæ in cpoībq̄ nimis notis, si ergo arteriæ intumescunt nimiq̄, venæ & Lymphatica cōprimuntr, ut sgūis & humor Lymphaticq̄ in suis vasis includar, & sic fit obstructio.

Tumor ē pter naām aucta magnitūdo in q̄cunq̄ pte cpoīs.

3º A tumore vicino &c. si ad finem arteriæ inflāo & obstructio demonstrant microscopia tenuia vasa Lymphatica, ō eē vasculosa: tunc si inflāarr orir obstructio pessimi generis in membranis vasa cōstituentibq̄, unde arctanr vasa, hinc hujq̄ duo st genera in vasis Lymphaticis & in transitu in venas.

Tumor inflāatq̄, ē q̄dr Erisipelas v Phlegmone ē tumor cū magna calore rubore, dolore punctorio & magna elasticitate & splendore in pte apparente

A purulento apostemate si c̄tigerit, & ab hoc pure collecto majori copia fit tumor, & vasa cōprimir vid. Ruysch.

Purulentq̄ ē ttm saccq̄ nāalis q̄ intq̄ c̄tinet pq̄. sic st oēs vomicæ & ruptæ & ulceraō mixta.

Scirrhoso. nobile ejq̄ exemplq̄ in Havsii osteologia, homo incedit in Atrophiam & pt in Gangrænam totiq̄ femoris frustra datis medicantibq̄ morir, aptō femore intq̄ Schirrq̄ ingens inventr cōprimens arteriam & venam, sc. ut humor ō potuerit transire, hinc venæ assurgunt.

Schirrq̄ ē in loco glanduloso, durq̄, scabrq̄, ōq̄ dolente, Cancer vō ē dolens & inflāo adē.

Pag 139.

Oedematoso Oedemata vocant collectiones albas frigidae qui lympha, hinc definitur tumor mollis, ô renitens, albus frigidus, q. p. materia habet lympham in vasis stagnantem, quum nimis vasa ab his collectionibus. Si 4to inflammatio accedit, e oedema Erysipelatodes.

Ampulloso v. hydatide, ubi multarum glandularum floscculi rotundi ab infarciente materia sic induruntur ut comprimant vasa licet ô indurati, quae in pitonaverant ampullae tales impletae ∇.

Aneurisma vocatur saccus arteriae dilatatus, si scilicet tunica arteriae in parte aliqua incipit cadere debilior solito, ita ut impetus ô ferat distendatur, si lentius & pulsat.

Aneurisma 4to sit sanguis extravasatus premuntque, comprimit falsum Aneurisma comprimit vicina & fit Gangraena.

Varicosus tumor est, si venae & partes debiles dilatantur, & sanguinem venosum retineant, unde compressio & obstructio illic tumor fit, qui prior dicitur.

Tumor Tophosus q. ambiguunt in molles & duros, ut materia primo erumpente, cornu bovis venosum vocant tophi. Oriuntur in primis in ossibus, quae lamellae attolluntur ab humore malo & comprimunt arterias & venas, ut fiat corruptio in periostio vicino. Vi ossis ille tumor tophosus assurgat, unde periostio compresso tunc stagnans humor corrumpitur.

Pituitosi sunt varii, oriuntur saepe, si humores molles in partibus membranosis quasi continentur, habent plerumque cistam sive vesicam, in qua materia continetur, si humor ille instar mellis tenuis, utcumque fluxilis vocatur melicelis v. Graece mel & cera; definitur a Chirurgis pituit. tumor mollis gestans membrana una dilatatam, in qua haeret materia mollitie inter mel & ceram media. Si crassior instar sebi candelarum, quod Graece est στεαρ vocatur Steatoma, q. definitur tumor mollis in parte membranosa, unica vesica gestans cujus contentum materia est instar sebi candelarum, differt a priore in pinguedine & consistentia, si instar pultis vocatur Atheroma

Ampulli et Loculi naturales praeternaturaliter dilatati, ex his sequentes oriuntur tumores.
1º Steatoma est si in loco pinguedinis fit granulus pinguedinis, solo potentis solvi, hic facillime exprimitur et tollitur.
2º Ateroma est tumor pultaceus materiam pultaceam continens, quae spissior est reddita & ibi infarcta. Si in capite oritur dicitur Talpa. & si desinit dicitur est locus coriaceus plenus materia pultacea.
3º Melicendos a μελι mel, & κηρος cera, quia mel cera mixtus in hac continetur, huc ... Hydatides referuntur, qui sunt folliculi materia ∇osa dilatati. Hi saepe ad capitis magnitudinem crescit, ... a flatali ampulla obstructa ad ... venas, ... tumores, ... quod ... substantia ... tenui membrana relicta 2º habet materiam ... aquae ... glis ... apparet & ... Bartholinus & aliis ... apparet.
3º materia saepe in capite reperitur ... trichiatis capillorum ... introrsum ...

Est tumor mollis in parte membranosa unâ cysti ut continet materiam non pingues, cerata, et ipsi pulis.

Oedematosi tumores sunt triplicis generis. Hydatides Phlyctaenae & Ampullosi hae capiguntur analogiam, primis in capite quae non ostenduntur in capite, et inspicie & vocantur Talpae a ingrediendo.

Hi tumores ubi generantur fit, qui vicina vasa comprimunt, inducunt obstructionem, hi sunt petuitosi.

Calculi in renibus & ductu hepatico et felleo, in primis nascuntur, hi obstipant meatus & vicina obstruunt. Calculi continue appositis lamellis fiunt majores, adeo ut rumpantur vasa.

Callosi sunt proprie praeter naturales excrescentiae partium prioris attrectandum et motus qui accretanes ut motus fiant, hi tumores omnes praeter naturales in corpore noti, huc referri poterunt ad Schirros & Cancros, sola diversitas qua superantur Cancri — hi obtinent in vasis minimis obtinent, et in magnis fiunt aetate, cartilago, ea fiunt ossea tandem.

A Sarco ad luxuriantem carnem referentur, si in vicina vasis crescunt, comprimunt, angustant, obstruunt & arctiores reddantur.

2. Notum est os frangi non posse, qui in ipso tempore fracturae priorem frangat, in primis si constant frustula, ut patet in observationibus cujusdam & veterum Chirurgorum, frangi os ita, ut plane arteriam comprimat & intra paucas horas Gangrena adsit. Vicina loca comprimuntur, inflantur, qua libertatem transfluxus fragmenta extantia impediunt.

Luxatio non fit, nisi excidat os extra naturalem thecam, in qua volubilis tenetur per ligamenta quae vasa sunt, hinc omnes series ligamentorum comprimitur & saepe rumpitur, quod pejus est & saepe nam Gangraena oritur & in cavitate Scapulae tumoris incredibilis intumescentia ob venarum compressam, & saepe omnia ultra frigescunt, ab arteria — Ligamenta ossium sunt corpora cum periostio adhaerescentia, & oriuntur ex epiphysibus ossium, si luxatur os fit longius ligamentum & tunc pertiment, ob ligamentum hinc in magna luxatione oritur ingens inflatio.

Pag 136.

comprimitur compressa, si serius in brachio fit, tunc arteria magna axillaris est compressa, si vena ab ossibus fractis compresse fit suffocatio. Hinc duplex est obstructio.

In distortis est similis ratio, nam os mobile comprehendit ligamentis, et cum hoc si intorqueatur distrahit membra, si nervis recte elongatur fit a vi magna, ut in violentis motibus, tunc omnes aperturae ossis musculorum, qui secundum ligamentum haerent in iis vasis, comprimuntur aut distrahuntur. 3o Notissimum: hoc si aorta in animali fortiter trahatur, ut fiat plana, tunc sanguis non transire potest, fit constrictio, vasis inde cadunt, ut humores non transmittantur, hinc obstructio.

In distractis vi quaedam ligamenta elongantur, ut in tortura fit.

4 Externa comprimentia sunt vestes arctae inde oriuntur multa mala, et summe negligitur, quia non creditur quod Apoplexiae nota nulla possit esse constrictio corporis et capitis sanguinis nimis, hinc ingens compressis vasis in inferiore corporis humores eo propellunt, et frequens inde haemorrhagia narium.

Vestes arctae non tantum vasa in brachiis et ossa comprimunt, et tunc quasi tantum per corpus premunt.

Fasciae quae comprimunt. Si fascia arcte comprimitur, venae intumescunt ultra ligaturam, si fortius arteriae comprimuntur, afficiuntur nervi, tunc fit sensus et motus, imo Gangraena saepe inducitur, fascia ducantur ab inferioribus ad superiora lento motu, tunc est admittitur in venam sanguis et circulatur adhuc motu paulo lentiori, si vero a superiore parte ad inferiorem, tunc admittitur quidem sanguis per arterias, sed vena nimis comprimitur a parte inferiore, nec accipiat sanguinem refluum.

Non potest quis ita fasciis ligari ut oriatur Phrenitis.

Pondus et c. nulla pars est nostri corporis, quae si in ea immota per aliquot tempus incubueris, emortuae erunt brevi, si quis sederet diu in sedili immotus, pars cui insidet fere est insensibilis et si nimis diu avis inflata,

q cito transit in Gangrenam. inprimis, ubi febris adē.
Si qs p horam stet immobilis uno pede, orir ingratg dolor, & molestia ingens, ut cogar aliter stare, et alio se pede move.
Ligatura si qs ligar, cito pessime effect generint. nota, bile qd accidit nupis dnis rustico vulnerato, ubi Chirurgg sangu impetu ex scissa arteria ō poterat sistere, qpssit ergo tibiam fortissime ut potuit, sed ad emen, tibg Professi: Schagt & Nuck pars in. erat mortua usq ad ligaturam & extirpari debuit, si ligatura st latae ō ē ttm piculi, qa ptes multa aeqliter qprimunr, multa st alia pmentia, s si motg extrinsecg qprimar, in illa pte brevi mors.
Attritg minor ē qm agitaō, ē ptis supra ptem pssio, q qprimendo calorem addit, unde q funem navis motā arripuit & vellet toto sistere ō sentiens impetg, videt dein st insignem calorem inflatam manu, & circa vesiculas, nec poteris saepe diu apire man.
Amplexg si qs robur suy velit explorare, et ab ar, ticulo digiti appendat diu pondg pars supans molesta & fere emortua, si leniter moveat.
Itae st caā enarratae oēs, a qbg extrinsecg fiat denegatg transitg ad vasa, dein haec multis, ut ob, structio sit tot malorm mater fiat clara.
113. Contractio &c. clarissim ē, si breviores fibrae, cana, lis fit arctior, & caā, cur qtrahanr ē,
s Vis augens elasticitatem sic augeri pote, ut ulterius canalis arctet. videar supra.

Pag 138.

2 tumore vasorum minimorum q^d f^{ie} fieri poe patet ex Ruyschii experim. n. sim coronarias arterias injicit fluidum magnum, illa tumida arteriolis s^t tot particulares, hinc causa f^{ie} patet.

2. ab tumore etc. e hoc nobis maxime expendendum causa generaliter q^a e frequens si considerentur funiculus factus fibris & funiculi omnes medii tumescunt, plerumque tales necessario talis. Omnes fibrae majorum vasorum s^t canales & canalis fuit hac impleti arctiori & breviori. & canalis medii fiet arctior, si arteriae magnae omnes decuplo crassiores, necessario arctior erit, si illigatur nervorum tractus vel obstacum, magis intumescet & capacitas minor fit. hinc si humida corporis ferantur ad canales minimos corporis, majores obstruuntur, ut sui sanguinem non transmittant. hinc videtur: ab influentia in vasa minima harmoniam totius corporis servari, & si ligata in hac pleraque tument & constringuntur plus ostia ultima, ubi arteriae tendunt in venas, bis transibit hic sanguis a tam obtili tumore hinc causa cur jis inacerbi [?] transmittat plus sanguis quam alia.

Hae obstructiones vocabuntur spasmodicae a genere nervoso in primis in affectibus animi, E. gr. si homo fuerit accusatus licet falso, primo impetu pallet, q^a tonet, deinde rubet. Pallet q^a ietro pellitur primo sanguis, deinde ab inflatis nervis e obstructio.

Hujus generis e convulsio puerilis (de kinder stuipjes) ut observari nos. Infans primo bito ruber, deinde omnis fiebat niger, hac e convulsio Epileptica infanti dederant emplasticalia, unde factus in omnibus contractio & inde e sanguis sequens oportens transire ob calorem, transivit per vasa transcendentia musculos, unde rigredo illa orta.

Si imminuitur caã extendens vasa fient breviora et antiora õia vasa sunt gtractabilia in statu violento a distantia finis et liqdo replente, hinc minuunt spatij liqdo naaliter replente absenti. Phtysici chylosam speciem puris ex pectore exspuunt, venæ ptis factæ cartilagineæ, vasa exhausta spr gtrahunt ad pportionem liqdi pcti, sic tot membranæ eorum õ transmittant, hinc in Phtysicis oia cra rescunt. Sic in anmõe vascollabitur. Pnertia si cor in oia vasa õ impellit sua liqda exeunt, q adesant, et nova õ redeunt, in mbis naaliter sqnis in arteriis invenitur, qa caã pellens õ adẽ.

Dissecti canales oes simulac dissecti se retroducunt, et impediunt ne liqdi effluat [redacted] si scindar arteria õ tota, nec crescet oes effluet sqnis et homo morir. Chirurgq totam descendit qa gtractio liberior, ne effluat, sed stagnat, caã canalem extendens e. 1o. Influxio liqdi, 2o. si in violento statu annectir pcinctis, qo õ pote distrahere, si hoc õ e statim obstructio. Si Chirurgq brachij reponet jubet ægrum illq motq tenere, si ligaturæ cedant, pote qdem ptem moye sed musculi q in cubito latiũo spatio diu ita retenti, nec moti õ succedunt nec pote libere extendere, hinc si gtractio naalis pote facere obstructiones.

119 Inqrimq qm fiat obstructio a membranis gstituentibq majora vasa.

Pag 190.

Hæc crassities oriū ab oī tumore orto in his ptib, Ego: d'orta acqirit primo membranam a pericardio 2o hbt cellulosam, 3o vasculosam. 4o musculosam tota hæc arteria gstat strato 4 hay tunicay sibi incumbenti, l hæ st oēs vasculosæ, hinc in iis, nimē in cellulosa, oriuntur tumores, & hinc in toto vase dbt oriri ogsso.

1 Demonstravit primus Ruyschius q arteriæ in membranis suis hbnt vascula arteriosa plurima satis magna a coronariis orta, q auriculas & totam arteriam percurrunt ad extrema usq; hæ membranæ arteriosæ erant nobis obnoxiæ, q in arteriis oriunt ut st inflaō, suppuraō, tumor scirrosq, in tota arteriosa.

2 De Callis scripsi habuimus et gesta vasa, ex qbs pssione ingenti erat expulsus humor & inde gesta vasa, fuerunt calli ingentes q̄ oriunt. si facta labore mem, bra, tubera in metacarpis digitorum, si in egressu arteriæ ex corde talis ē tumoris species, ut lepius observatū ē, hinc colliguntur oēs caæ, unde pote peccare canalis ut stat obstructus ō fit nisi a crassie maæ transmittenda ū qa arctatur pssione elastici, citate ū tument membranæ.

115. Maximi momenti ingerere, q̄ m- fluidū fieret crassius ut ō moveat, gstio in praxi dignissima, vulgo dr fieri a cibis crassis & potib glutinosis, sō cogitant, qd placcat transire pote, sltm poe trans ire penetrare extremitates arteriay & Venay, q microscopio visibiles, lacteay, hinc hæc caa ō ē.

Si posint demonstrare qd lactea crassiora trans, mittant, q̄m extremitates arteriay & Venay satis fecerunt gsito. s repugnat Anatome hinc qrenda alia caa a cibo & potu, extrin, secq s ab iis q in gpe nascunt, hinc st in lepsis gsti.

Hæc mutaō ut stāt neaña, ptes fluentes augeri dbnt mole.

1. Mutaõe figuræ &c si habes glob. cerae, qui potest transire per certam aperturam seu in cylindrum mutatus potest transire, & tn figurâ planâ mutatus nulla arte transiget. Ead. moles seu pondus figura o ē mo, abilis p aperturam, hanc demonstrant oẽs Anato, mici, quij valorẽ minimorum maximam flexibilitatem q rotunda maxime admittunt, & ergo partes trajiciendæ q ō transeunt p rotundũ foramen, & hoc ē si globosa figura accommodatiune muter in planam, hæ premũ ois caâ mutans sphæram in majorem superficiem ad aperturam vasis ante meabilis ō transibit. patent hæc ex observaõibus p microscopia inserta actis Societatis Angl: Gall: & in Leuven, hoekii observatis, si habes microscopum bonum, oẽs partes sanguinis crassissime rubræ perfecte sphæricæ, & si comprimunt. & q̃si ex ō fratenã propagata sphærula & fit particula complicata n. sphærica figura ē, a motu inmente undiq, æqualis ut fiat globulus, ō movenda mang tunc ē. fit cylindrus ab oibus partibus & angulis.

Hinc illorum in inflaõe sphærula ō seriem ampli, hinc inde, & manet in fixa & fit placenta ut cara. Demonstratum ē, arterias ee tales partes corporis ut sic moveanr undiq, hoc si deficit fit hæc mutaõ figuræ, plerũq, corporis latioriextensione.

2 Di repleri modus, q fit inepta figura [redacted] mutata figurâ plures apponunr, increscunt & binè prig

Oĩa elementa seorsim aspecta st globi, hoc in 37 grad. Leuwenhoek potuit detegere, vulgi sanguinis, & cujus oẽs st globi, hinc videmus qd oẽs partes corporis nri fluidæ sint sphæræ.

meabiles uniuntur in unam molem non meabilem observatio practica est, quod haec duo fiant, et quod placen-tulae fiant ex sphaerulis et quod maneant sphaerulae si repescunt.

116\. Causa cur omnes partes in nostro corpore fiant sphaericae est haec, quod omnes partes alimentorum sint obsequiosae nostris viis, certum nunc est quod nulla causa est, quae potest facere ut pars flexilis sit sphaera, quam ut aequaliter premantur ab omni parte, et hoc in nobis obtinet.

Nostri humores quamdiu in corpore sano premuntur, quia vasa plena et se accommodant ad liquidum contentum, deinde est aequalis pressio. Hoc ergo fit in omnes partes, moventur tali motu, fit hoc a motu aequabili per arterias, demonstrant Mathematici quod nulla figura in se plus contineat quam perfecte sphaerica, et est aequalis superficies in exactam sphaeram omnia alia ejusdem superficiei ponderosior erit, ut sit cylindrus per basin contenta potest transire et non maxi.

Hoc primo omnis causa quae tollit aequabilitatem tollet sphaericam figuram partis sanguinis per aequabilem motum sic comprimuntur, ut fiat una particula.

Si in corpore sanguinis motus et inde circulatio lentior, destruitur aequabilis figura, e. gr. in virginibus etiam usque ad 14. 15. 16., videas corporis sanguinem si tunc fuerit Plethora et sanguis major quam compressio arteriae tunc videbimus ... libent sic mutatur prima figura, ergo causa unde amittitur sunt proximae tres. 1. Languens motus 2. Laxatum vas 3. Minuta copia liquidi si demus paulum de arteriosa sanguine minus premeret reliquas partes et palleret, flavesceret, et degeneret in alienam indolem sanguis totius corporis.

117\. Pluribus modis adaugentur moleculae.

Quaeritur quae causa unde fiat, ut partes liquidi hoc manente liberae [redacted] fluentes sequentibus etiam adunatae. 1. Quies in partis sanguinis et dissolutioneque, si excipiatur in

Pag 143.

vas tepidus, brevi in massam scissibilem condensatur quod ante per fistulam tenuissimam transadigendus, quod nunc non fiet, sed hoc id in corpore nostro, quod in mortuis mortuo si arteriae aperiunt et polyposae gerunt ex corde, sed dices in vita non posse fieri, credo non perfecte, sic in affectibus hystericis cadunt mulieres, quae a spasmo desinit circulatio et syncope observatur, primo jam jam lapsuris in animi deliquium, dicitoria mutari et rotari circa se, dein se angustias maximas sentire, sed si demum illia, statim redeunt et erigunt maxime respiratione, fortissime pulsat cor partes quae antea in hora redeunt ad se, sic partes partibus opponuntur a tali gente et non tam cito fit in venis, quod Lympha diluens affluit semper, hinc omnis quies absoluta facit, ut partes abeant in moles unitas.

Hinc quoque tales syncope passi tota vita difficiles respirant et fere habent palpitationem cordis a materia relicta utcunque polyposa, haec prima est causa.

2 Frigus hac experientia facta a nobis, si eodem tepido vase frigefacto excipitur sanguis longe citius erit. in omni sit per naturalis major tempore quam naturalis sanitatis, hinc quoque summo frigori hiberno tempore exponuntur, propendent ad somnum, et si dormiunt redeunt moriuntur, sanguis polyposus reperitur, et pulmones nostri simul ob tenuem fluidum constringuntur.
3 Si paulo majus frigus unde aqua congelescitur, sanguis congelascit sic partes carneae in regionibus frigidissimis saepissime congelascunt.

4 Exsiccatio in ignem aquosioris partis expulsio, si ex ... ignis expellantur 3x libri manet materia dura,

Moleculae quae fluidi sanguinis constituunt, adeo, naturam possunt in se, ut fluere non possint. 1º fit per solam quietem, sic sanguis mittat e naribus in ignem, excipiat vasculo vitreo calido in unam placentam gerescet, et ignem obtinet, quod patet per palpitationem cordis, ibi observatur si homo diu haesit in animi deliquio et pulsus nullus apparet, tunc post minuta 4 vel 5 incipiens respirare sentiet palpitationes vehementissimas, bibens calida potest dissipare et tota vita fere nil sentit, sed si saepius hoc passus est, palpitatione magna cadit semper laborabit et aptus, cor duplo majus erit. Vide Lancisium De Aneurismate cordis et semper haerebit polyposa crassa in arteriis maximis.

Sanguis explicatus in frigore supra vitrum explanatus intra pauca minuta gerescet in crustam glaciei, sed tunc non tam cito gerescet quam aqua sed longius tempus requiritur ut sanguis geescat. huic frigidissimo non possunt calefacere saepe incidunt in obstructiones.

Pag 144.

q in ℥ redigi pote, n. a motu expellun[tur] p[ar]tes s[ub]tiles ut Bonetus in febribus ardentibus depr[ae]hendit sang[ui]nem polyposum & Malpighius in tract: de Polypo & Peijerus, hinc o dubitatiles caa unde ▽ositimae humiditae p[ar]tes exhalan[tur] & o reptitu[r], unr exsiccan[tur] & gerescunt.

5 Calor major q[ua]m febris ardentis q accedit ad ▽ fere bullitur[um] in medio ▽is sanguis coagulat, ut promtum coq[ui]t gerescet ut in ovo recenti, si inmitter[etur] in ▽ calidam, hinc si calor magnq[ua]lit[er] nro c[or]p[or]i, id fit ut Chirurgi observant ab ustione bullar[um] & illa q[ua]si gelatina gelata q e Lympha h[a]ec distinguenda ab exsiccao, s q in medio dos ferventes imitter, hoc notand[um] maxime, q[ui]a modicus calor attenuat, s calor q major ad thermometr[um], q[ua]m ovi incubati, sanguinem inspissat & sicut ferr[um] ignitum in arterias periculose vulnerat, & fit q[ua]si Eschara lapidosa.

6 Motus e caa pariter, q solet p[ar]ter videri, vulgo putar[e], q[uo]d q[uo]d motus auget, dissolvit, sed coagulat +(1, q[uo]d es e coagulans, & motus caa dissoluois, s moderatus, q p[er]mittet ut p[ar]s supra p[ar]tem moveatur. sitq[ue] motus ut apprimi, inficere violentime, ty solidescunt aut coagulan[tur], si in motibus nimis violentiimis p[ar]tes motas p[er]ingas nimus, sic si c[on]stante certamen sang[ui]s mittar, e fluidus satis, si p[ar]t cursum simmum & motum mittitur, bito geresc[it], q[ua]si cornu sang[ui]s & erit floridus, si cucurrit violentime ut vidi sang[ui]s missus e q[ua]si sang[ui]s Pleuriticorum &c.

7 Vasa nimis valida, q[ui]a c[on]stringunt nimis seu violentime in vasis violentior[em] obstructio.

8 Coagulo acido o generaliter, de coagulo sententia haec vigent in systema medicas, q[ua]si oe acid[um] habet vim c[on]solidandi, coagulandi p[ar]tes separatas, q[uo]d ▽ & ▽ ij Rhenani Mosellan. + Stillatitius, sive

Exsiccao si h[ab]etur libera sang[ui]s sani, fiet placenta perdens liberam, si hanc placentam trajecto filo suspendo exstillabit guttatim & resolvet[ur] fere q[uo]ta placenta, & ex ℥xij sang[ui]s q[ui]dem ℥viij ▽ dissolver[un]t remanens massa nunq[ua]m pote resolvi & e instar corii & p[er] annos pote servari.

Calor &c. haec sequens experimentum docet, si ▽ q[ua]si sumo dito ova, unum pono in calore aqualente naturali putrae ▽ 4 dies erit solutum eq[ua]le, breviter alter[um] inmitto ▽ ferventi ita coagular[i], ut solvi requirat long[um] centum caloris grad[us] dissolvit, si certumq[ue] coagulat.

Per motum hanc humores redduntur p[er]fecte coagulati, & si motus auget[ur], auget[ur] in densitas, q[uo]d in febri ardenti patet, n. si talis in p[ri]ncipio sang[ui]s mittar e fluidus, si aute p[ar]t missus e densus, c[on]stante si a[liquo] modo mittatur rescit in massam densam q[ua]si coriaceam.

Coagulant sang[ui]nem ℞ ⊖ marini, gemmae ⊕, ⊖ tli, ℞ 🜂 p cam panam, si hoc sang[ui]ni addamus, statim eu coagulant + (40 ▽ ij Rhenani diluunt ut & sen lacatis acido.

Sp. +, phlegma +, succus malorum aurantiorum, Limonum, Citri
vini coagulabunt sanguinem, immo multi ex his dissolvunt
hinc non dicendum esse acidum coagulat, quod falsum per experimenta de-
prehendi, sed coagulant quaedam acida, quae acriora ut Sp. ⊖, ⊕
uno momento sanguinem sic constringunt, unde resolvi vix possit.
Si rogetur, quae distinctio sit acidorum? Respondeo omnia fere quae austeritatem
quae stramen adjuncta habent, coagulant fortiter, vegetabilia nequaquam.
9 Austera sunt quae ori ingesta linguam & labia quellunt, quasi
comprimunt, ut Mespili & cydonia immatura, haec si immis-
ceantur sanguini maxime constringunt & coagulant plusquam for-
tia acida acido-austera, hostilia venis & nociva sunt metalla
corrosa ab acido, quae in textu corporis unita abire ex acido ♂ ♀ Sp.
corrosivum ingens calcinatum est, si immoderate miscetur satis co-
pioso sero sanguinis, facit ut instar argillae geresc. hoc stiptica sunt.
10 Nitrosa per industriam chemicam patuit mihi hoc mi-
rabile experimentum. Credidere ▽ maxime dissolvere sanguinem.
quia est, putarunt in ▽ maxime dissolutionem ab ejus Sp., hinc
crediderunt ▽A magis dissolvere, quam vulgarem Sp., sed contrarium
est, quia constringit & densat Limpidum affuso ▽A; & sanguis statim coagulatur ab affuso ▽A.
Adeo induruit ut albumen ovi in △ carbonum,
id fit a Sp.tibus fermentatis ab ▽ae separatis. notat hoc
Bohnius in actis Lipsiensibus, quod si ▽A calefactum venae
vel arteriae applicetur, statim sistetur sanguinis motus.
11 Absorbentia sunt corpora valde spongiosa & ▽ insistentia,
quae si sanguini permisceantur, hauriunt cito ut spongia partem
subtiliorem sanguinis relicta crassa. Calx viva si intingatur
cito cristam relinquit densam & coagulabit sanguinem
ut si os in calcem istam adhaeret linguis sitiens
& bibulae trahit. si ergo fistula Tabaci, ♀, calx, 6 &c.
cito sanguini admisceantur similia absorbentia hauriunt

Si pulvis farinae subtilis ʒ j immittitur ʒ iij sanguinis, statim coagulatur sanguis, mica ▽osa in pulverem retracta hoc est absorbere.

Pag 196. tibus, relicto crasso, hinc prime coagulo, & relictione crassioris.

12 Viscositas accusatur multum, & raro illius obscura-
tatis. Illius hic partes fluidi et sistentis talis dispositio, ut
partes se ste multo retineant, ergo debet sciri, quae partes se
maxime inertiant, et o clare velij o, sanguis saluberrimus

Ab hac viscositate malj orir ut patet in iis, qui nimis mera, cis piscalis utuntur, n. flu male plerumque se habent.

plerumque viscidius. Si ex 10 sanus mixens sanguinem ex eod vase
in aliis, eod tempore ead copia robustissimis e maxime viscositatibus
colliquescit. Hinc remanet aliqua obscuritas nec clarum
quid sit, dicit glutinositatem & hac item quiris.

13 Oleum e clare ore glutine o de densitate, o o tenuiq hae est
fit, & excocta glutinosa densiora glutinant maxime,
hinc si olea in sanguinem injiciuntur faciunt speciem sanguinis,
sitidentis, n. o o nectit partem parti.

Hae omnia didici propria experientia, fidem ad quasnis feci.

Hinc a solo coagulo acido acescentia & contrarius est, ra,
rissime sanguis coagulatur ab acidis, nos eo offerimus & in,
jiciantur in venas brutorum.

Sed hoc maxime de fermentatis, ut Cerevisia,
vina acidula, & talia. potius diluuntur, quam ut coagulent,
ut hactenus didici plerumque coagulatur ab Sp. Vit. Gr. seu fluid,
dum ex saluberrimo corpore e acido includatur testaceo,
ponatur in Δ e & coagulatur momento, ut vix resolvi
posit sanguis, fortius extra venas cito statim nulla
admixto acido. Curat homo citissime, sanguis viris coa,
gulabit citissime, hinc o negamus in nutritis ardentissimis
acidis, quod fit ex talibus acidis.

14. Credo in toto corpore uno n. se habere vasa secretoria, si
unum n. e secretoria arteria, inde derivatus humor,
debet ois ee tenuior arterioso, & dixi quod ad tenuitatem
humores, ergo et certa vasa secreti leges habent, si tenuius
vas excipiens vas minus habere debet primus secretorius
sanguis cohaerebit et arteria, n. si effunditur in illud liquor,

ex alio vase vasculo debet cohaerere. hinc seqr ex secre-
toria majori debere exsurgere secretoriam minorem
alias humor tenuis non exiret, E. Gr. vas primum constitu-
tum sanguinis accipiens, ut Lympha rubella, utcunque
secundum est secretorium, non accipit ab hoc vase, quod majus
jam est, ergo tenuius liquidum.
Tamdiu sanitas, quamdiu humores tam magni,
quamdiu vasa minora sunt, ut rubeo maneat ar-
teriis, si vero penetrasset in secundas fit obstructio.
Si porro in omnibus, si nil mutentur humores et maneant,
ut ante, sed amplientur, secretoria ingredi non consueta, tenuis
sed crassus humor, si ipsis possit retrocedere in arterias, morbus
est resolutus.
Hoc patet in ira et summa laetitia, et quasi prima inflatio
per microscopium omnes arteriolae apparent sanguineae. Cito
si motus sequentes retrogradi et repelli per ea vasis secre-
toriis sed si contigerit, ut ex lata basi per angustiam fiat,
oritur obstructio non resolubilis et frequens mortis causa.
Cognoscuntur morbi esse ab obstructionibus, si contingunt in
magnis vasis sicut si ibi est, tunc mors momentanea,
sed est in lateralibus et minimis. Secretoria totius
cerebri dilatantur et sensim mors. Hinc optimi
Medici post mortem non potuere invenire in vis-
ceribus quod mali et forte exitus arteriarum in venas,
maxima secretoria erant obstructa, si hoc fit in
sanguine cerebri, statim moritur homo hujus sequentis causae.
Si Plethora cujus miria exempla, Plethorica
mulier cujusdem extra quos in uterum demiat puer
recentem tamen ex recenti victima mactata
non niger venenatus putridus, sed purus floridus, mirae,

Pag 148.

non adstring accuratiq aperiunt, a plethora clauduntur, et
gciliando ubi satis exiit, et si in aliis locis in apir ruber
in lateralia abit.

Plethora in foeminis dilatat arterias ultimas adeo, ut omnes turgeant sanguine, quae erant naturaliter tam arctae, ut non potuerint entrare, nisi materiam aquosam, et plethora nimie ita extendit, ut sanguis intret illa vasa, hinc videtis plethoram in loca aliena derivare sanguinem ultimo, pone in aliis locis fieri v. gr. in cortice cerebri, ibi naturaliter nulla vasa rubra sunt, si potest fieri ut extendas ita vasa ut ruber sanguis intret, actum est de vase et obstructum erit.

Demonstrant, quod arterias mesentericas impleas humoribus Cl. Reuschius et Raavius, si aqua tepida fortiter injiciatur transudat in cavum intestinorum, industria si cera liquida fortiter injiciatur transit in cavum intestinorum, dictis partibus crassioribus ruborem inde ducentibus. Novi quibus ad certum tempus plethora praecedenti sanguinis fluxus per venas, plethora distendente vasa, erat loco mensis sanguinis effusio. Ergo plethora est prima causa erroris loci si foeminis plethoricis a sanguine menstruo distendente non sint apta vasa, ut exeat, deponitur alvo per vasa hepatica transudat per bronchiales ramos dilatatos, sine noxa manibus emergit, vomunt absque ulla noxa.

Motu gaudentibus homo pallidus currat, cito ruber apparet, sanguis intrat in vasa, ubi antea non fuerat quem postea regredi; et si diu illa currendo durat fiet mors ex obstructione.

2 Motu gaudentibus colligitur sanguinem in arteriis quam in venis, hinc motus extendit in arterias non in venas. Et efficit ut quae ex arteriis oriuntur, i.e. omnia lateralia, unde in loca indebita intrant liquida, sic a motu nimis violento sanguinis sanguis dysenteria sanguinea, punctus sanguis et nulla pars est, quae non possit tali morbo laborare, et postea fricueris manum diu calebit non in. Sed fient rubri, i.e. sanguis abibit in vasa, in quibus non debent, si diutius fricet, tota pars sanguinea fiet, quod pellucida vasa nunc plena sanguine paulo post evacuantur versus in arterias suas, quae retro prius, ubi regredi non potuit, si multo diutius fricare pergimus, inflamantur vasa aut suppurantur et accedit mors.

Rarefactio humoris vidi, quibusdam ribesius gnestis totum systema mirifice intumuit ut putarem cerne, neque assumptis rarefactio nigra aperta explicat vasa, ut possint admittere liquida aliena.

3 Rarefactio liquidi causa est ut liquidum pari spatio gcontentum paulo post habeat in extensione, ut putrefactio quae postea extendit, calefactio in physala

Chemica angustissimo collo per gradum caloris pergad,, scendet, an alia sit causa ab aere existente igni, vix credo △ inest igni, de quo suo loco.

4 Laxato vasis hoc medicis occurrit saepe, in debilibus hominibus laxissima constitutionis, ut hydropicos certa loca distenta fore, rubedines, putrescentes tumores, unde in laxis summa debilitas, facit enim ut vasa contrahantur, sed etiam explicentur & laxentur. hinc liquidus vi propria gravitate vel alia causa impellente ingreditur vas laterale & egredi potest ob laxitatem regredi nequit, quia elasticitas abest, hinc in flaccidis signum gangraena & inflationis. Faciunt haec omnia ut erret liquidum in loca sibi debita, si bito causa quae adegit, haerent impacta non redeunt.

119 Volui hic Practicas causas enarrare, unde obstructio. hoc ut fiat considerari in vasis vel fluidis & quoniam obser,, vata, ex omnibus fidis mihi cognitis & omnes ad has tres reales causas reduci possunt. hinc intelligitur obstructio & ejus causae. Nunc requiritur ut obstructiones natas & factas, effectus omnes explicem eos qui simpliciter sequuntur ex natis.

120. Rubedo nata &c clarissima obstructio nata ad finem vasis impendit transitus portionis, quae intrantii appellit novus liquidus, quod sistitur.

Horum &c obstructus locus recipit omnem impetum sferendam liquidum quod alias transferendus & est major priori de,, monstratio est Geometrica. si canalis ad finem apertus, tunc omnis fluor impingit in illum non quae recta transit, sed quod ad latera, sed nunc tota quantitas motus impingit major quam in apertus, & hinc aucta pressione, necesse enim est, ut pars fluida, quae adhuc haeret in obstructo, exprimatur.

Aliquando a nimia laxitate oritur inflatio quae quidem paradoxa videtur sed bene observat jam ab Hippocr: si posueris vasa ex rubris orienda fieri dilato laxiora, potest tunc fieri ut liquidus crassior admittatur quam antea, effectus autem idem accidit per motum quidem est factus quod confirmatur,, praecumbitas applicata aquis, quae tollantur bet a sanguine inlaxat vas errore loci adacto,, Contrarianabit si est motus humorum talis crescit infi,, tale. gore fato jam fore est perditus sed pars illa nimius motus ubi est melius est quam tranquillus viro sese ejus, ita sui funderet enim calefacto, ut congenita jam fere nimio motu eam imbibat ubi restituatur periti

Pag 150.

<u>Vas extendit &c</u> In nro corpore vasa sunt plerumque extensibilia, extensio fit major, quo causa distendens sit major, copia & impetus liquidi. Videlicet continere plus liquidi & plus impetus, ergo plus distenditur & si elongatur, extenditur, quod in latitudinem expanditur, dilatatur. elongare est partes appositas in tractu ita derivare ut tenues sicut lamellae fiant & chirurgi vesica dilatata instar papyri est, uti apparet inflata ex recenti mortuo animali. Hinc quo tenuior sit fibra, adeoque latior & tenuior membrana, eo citius rumpitur & nimiae dilatationes ultimo solvunt.

Fit obstructio primo in magnis, tunc exactus decurtatus est in minimis, quo in solida excrescunt.

<u>Fluidum condensatur</u>, subtiliori excurrente.

<u>Functio tollitur</u> si obstructus vas. exemplis canem majorem vivo detraxi cutem ad jugula, ubi carotis sita satis nuda fuit reperta, acu dextro excipiebatur & constringebatur ad dormiebat summo quasi in lethargo, omnis functio impeditur a sola hac obstructione. hinc mentem quae tota a sola obstructione oritur integra functio laesa.

<u>Vasa deplebuntur</u> hoc valde notabile, omne vas quod non impletur, vi ipsissima, vi retractili vi pressione externa collabitur, si diu durat, concrescit ut in foetu fit in tubulo arterioso. hinc clare si vas tale obstruitur, ut fit in senibus multorum vasorum irrigatio, impeditur, siccabuntur, deplebuntur, concrescent.

<u>Capacitas minuitur</u> si arteria quaedam est obstructa. Ponite V. Gr. cruralem vel popliteam esse obstructam, inde minuitur capacitas vasorum, quae transmittunt liquidos non solum haec sed Lymphatica, hinc innominata vena & arteriola inde tollitur sub liquidis hinc abolentur actiones vasorum quae liquidos in hoc vase haurirent.

<u>Vasa attenuat.</u> hinc est quod in initio inflationis vix rubedo appareat, sed si obstructio fit major, rubedo apparet.

Solvit vi obstructio fit tantum in minimis, hinc si in his fit obstructio tum dilatatio facta a vi distendente, fit solvitur vas, hinc obstructio solvit vasa.

Copia & velocitas augetur ponamq ingualem arteriam destrui polypo, ut nil transeat & ... laterales ramos, q supplent defectu, sitq inde usq ad pedes pars octava oij humorum, q est in corpore, ergo dices nil fit, nisi quod octava pars non circulet, quod falsum est, omnis arteria intra obstructionem v ligaturam deplet fere integre per vim contractilem & exinanitur, hinc usq ad digitos pedis evacuabitur q ramis & ultimis arteriosis sanguis in venas, non ibi stagnabit, sed per motum elasticum in partibus derivatur in venas majores.

Ergo pars octava non excluditur, sed vena cava multum sanguinis ex locis recipiet & sequenti pulsu non potuerit ex arteria destribuere, quod supra in venas transabit, vasa non augentur.

Ergo q plus obstruxerint & plus fluet per liberas, sic D. nlen, ... cum ligabat cruales & unam Carotidem, altera libera apertaretur & sanguis multo citius effluebat quam alias.

Obstructio arteriarum augetur copia liquidi proportionaliter per vasa movendi, q adhuc libera sunt.

Hoc ingentis momenti ad plurima intelligenda quare in partibus obstructis saepe febres &c. Sit pars tertia vasorum corporis obstructa, ipsa non manebit quieta, pone manere tertiam partem clausam, ergo non additur plus sanguini circulanti, hinc copia augetur per vasa, manet idem motus, trajectio, majori violentia, dolor febris &c.

Hinc ab obstructione febris, raro obstructio in venis, omnis in arteriis, nam liquidum in venis movetur, quam q liquido deliente affluente per laterales ex angusta parte in latiorem, contra in arteriis, hinc patet obstructionem esse in arteriis.

Hi effectus ... ab obstructionibus oriuntur.

Pag 151.

Copia & c. n. q obstructio est major, q plethora fit major, & si diu duraret oritur febris, quae crebrior cordis contractio. pone nunc decimam partem vasorum reddi ineptam sanguis ille redundet ... cor redibit, hinc cor habebit decimam partem majorem quam ante, illa debebit in eodem manere, ... citius transmitti, hinc patet quod debet oriri febris, plurimum comes obstructionis majoris est inflammatio ... febris, & si deplere non fiat per V. S. necans motus sequitur.

Pag 152. 121 Pro diversitate &c. vulgo putarunt vasa q[uod] q[ua] latio,
vel angust[ia] veharit liq[ui]da utr[um] e[ss]e arterias vel venas,
hinc credidere nullas obstructiones, nisi in vasis s[an]g[ui]ni-
feris, q[uo]d e[st] minime demonstrabile. Vasa plura ex lato
in angust[um] tendentia. sic arteriae Lymphaticae, sic
excretoria. talia vasa longe ultra arterias pluribus ob-
structionibus objecta, q[uam]q[uam] vis non videant[ur] certo rarius
objecta, certo nocumento afferunt, q[ui] noluerint excre-
tio admittere obstructiones, nisi in cruentis, itaq[ue]
utamur exemplo. Si una nocte adnata cum cornea oculi
tunica inflammata, sanguis non e[st] in arteriis, sed derivatus e[st] in vasis
non sanguiferis, hinc dicta e[st] vasorum obstructio hos effectus fecerit
in utero & in alio loco, erit dicta de p[ri]ma obstruente varia.

Materiae si maior e[st] sanguis rubeus erit aliud phaenomenon, quam si erit s[an]g[uis] in nervis.

Est in primis inflammatoria, de q[ua] d[ic]t[um], ibi in parte serosa fit
q[uo]d non in rubra generat lacteus serosus chylosus terrestrior
succus & generentur calculi. In his una forte resolvet per
levem putrefactionem & in p[ro]prio suo loco attenuabit,
altera crassescet ut calculosa in dies fiat, hinc ex
materia e[st] varia obstructio. Notandum vero q[uo]d hinc seq[ui] puto.

122. Quid intelligendum per vasa arteriosa vide institutiones, si in tali
vase fit obstructio, quae angustiss[ima] circa finem fit.

Si arteria rubrum sanguinem vehens ante locum ubi in venam abit, obstruitur, sanguis sistetur ibi, hinc oritur aggestio sanguinis, q[ui] calorem & oriendum in-flammatio primi generis q[uae] e[st] aggestio sanguinis rubri impediti fluere; si vas serosum e[st] in initio ubi e vase rubro oritur, dilatatur, ita ut rubrum sanguinem accipiat, vas lateralle, erit rubrum,

Inflammatio primi generis. i.e. ubi ad finem ubi arteria
sanguifera desinit, apponitur materia crassior, globosus sanguis
ibi haerens potest obicem sanguini transituro. tunc sistitur
sanguis rubrus non lympha, q[uae] ex lateribus exit. Ergo arteria
sed lacteus orbatur parte tenuiori v[el] reliqua crassior, oritur
tumor, calor, rubedo, & in vasis Lymphaticis arteriosis sistitur, si q[ui] p[ar]s per laterales minores transudat
relicto crassiori, q[ui] inflammatur & hoc erit Inflammatio
secundi generis. Alia phaenomena, p[er] tumor

calid. qdem, et albg, tales saepe apparent in peste aliisq. febribus pessimis, si mittatur sanguis videtur pulcher, rimus, tunc breui moritur homo. sanguis transit, ut dol, et in laterali inflatio bullosa alba, in eum calor ardentium, si hoc fit in Lymphatico secundi generis. Ex his obstructis miseri oriuntur morbi, ut podagra, ubi sanguis non peccat, et liberrime transit tunc dolor intolerabilis, nil tumoris, nil mutati coloris erunt, dilatationes & dilacerationes in his vasis tenerrimis pessime, ubi deferbuit malum adeo tumor, qua retropellitur materia in Lymphatica majora. In pinguibus alia plane ratio.

Usa est in corpore simplicia recepta, si ejus pinguedo, in his receptaculis & glandulis, quod maxime reperitur in mesenterio & panniculo in homine, ranis & piscibus ut invenit Malpighius per singularia vasa, de omento in portam, unde ad intestina omentique & fere pinguedo si sistitur nec renovatur aut evacuatur, fit rancida in loco calido et acquirit naturam acerrimam calefacientem & maxime corrosivam.

Butyrum recens si non salitum steterit per 3 aut 4 dies linguam adurat & inflammat, lardum non bene salitum, si pendeat in loco calido acquirit foetorem cadaverino pejorem, hinc diversa mala. nec minus sanguinis ossium medullosis ad ipsam ossium medullam venosis, nulla ratione rao curruntur singulo ictu cordis toti crebri inpleri & nervi inflammari, quia succi instar aurae penetrabilissima ruet in partes minimas, haec si oriatur [illegible]

ubi antea erat serosum, et e contra, ubi antea rubrum erat, & haec est inflatio rigorosa serosa, fit si flava sanguinis pars sistitur in extremo sui vasis, nec transfluit, oritur Oedema Erysipelatodes, vel tumor durus et rubens et albicans, si nimis vas ad finem obstruitur. 2a species serosi vasis et sic parotis 3 generis vasorum [illegible] obstructio in vasis majoris si sanguis [illegible] species obstructionis potest oriri. Si in parte primo fit obstructio [illegible] qua transire non potest, si sistitur 2o vase serosi, oritur Erysipelas oedematosa, vel Bullata vulgo dicta, frequentissima, si in 3o vase vel lymphatico, oedema, si 4o in nervis fit tumor nullo [illegible] manifestatur & dolore & lumine, dicitur saepe se nimis vehementer dolere, nihil mali apparet ut saepe in podagra, in Lue Gallica [illegible] cellulosa [illegible] & [illegible]

Pag 154.

obstructio in nervo movente fit Paralysis in nutri-
ente Atrophia, in sentiente dolor. Est in Anglia
morbus Colica Pictorum dictus, ubi in mesenterio & locis
vicinis nerveis haeret malum. incidunt in tormina
gravissima nec evacuantur aut paulo recedunt, saepe desi-
nunt moriuntur, si desinunt manent Paralytici, credo
esse speciem infla[m]ationis in nervis, quemadmodum in arteriis divinus
Bilis acerrimus humorum nostri corporis ratione odorum & alius stag-
nando putredinem acquirit horrendam. Corrodit
hepar, debilitat fines arteriarum, ab iis in cavam
venam circulatur cum sanguine, valetque corrodere totum corpus
& fit icterus inexpugnabilis, quo bilis acerrime accedat,
et Sympathia aliarum partium.

In nervosis oritur Dolor, ubi si esset in vasis sanguiferis esset febris, hinc in podagra nullus tumor fit et tum fit accessus podagrae definitos ... neque ... recedit, quae ... esset facta.

123 Saepe in genere causas, vas angustius, liquor crassius
aut utrumque simul, si corpori iudicio angustiora vasa fieri,
cognoscere effectus. E.g. si venas comprimo liberis arteriis
lympha retinetur, fiet hydrops, ubi sanguis stagnabit
brevi putrescens, unde Gangraena Sphacelus &c.
Putrefactio in liquidis, erosio in solidis. si per venam
cruralem ... aliquid, inde usque ad arteriam
pulmonalem omnia patula, fiet respiratio difficilis
& suffocatoria, quia incrassatur sanguis, hinc ubi patent
effectus cedendo obstructionem praesentem, si homo
esse dicit laborare podagra, scio certe obstructionis
speciem & hinc hic resolvenda per adaptatas res,
ponderi potest.

Credo quod non potest esse dolor in aliqua parte, quin sit obstructio, nisi agitare ... in nulla inflammatio, quae obstructio.

124 His perspectis curationem potius aggredi, quam paulo post tradebimus.
125. Videt: ante quod crassarum existentibus humoribus canis
posse obstrui, si extrinsecus apprimitur. si talis dumtaxat
sit causa obstructionis et hanc si non noscimus non possumus
curam dirigere, hinc facit exemplar Harveius

ubi agit de utilitate Anatomes, de tumore comprimente Venam cruralem, & sine motu Hydropicum tumorem, quod poterat qui scia Medicus erat ad cruralis venæ partem inferiorem tumor, ac si in vivo fuisset inspectus vasi cruris. in alio casu crus ab altera parte tabescebat, in quo nullum vitium apparebat, mortuus sphacelo, aperiebatur, in abdomine repertum aneurisma, quod compresserat aliam arteriam, hinc curatio possibilis ablato tumore comprimente. Obstructiones quidem in genere noscuntur, ut ex his duobus exemplis, sed nescimus quales et ubi hæreant, hinc curare non possumus. in hoc quidem brachii tumebat multum, dolor intolerabilis, moriebatur. in vivo sensim aneurisma magnum pulsans, quod non audebant attingere, in cadavere erat saccus arteriosus, a brachio ad costas, tussis omnis fere sanguis totius corporis ibi collectus erat. huc faciunt plura exempla Boneti collecta, quæ docent non posse separari hos tumores singulares, latentes, nec cognitos mox, et tolli:

126. Tradenda sequitur curatio perfecta omnium, quæ tot nasci poterunt obstructionum. quod ut fiat vidi primo species obstructionis, quæ oritur a tumore alicubi nato circa vasa, quæ ea comprimunt, nec sæpe potest cognosci et curari; hinc certa classis incurabilium adducta § 125. dixi esse si tumor sic comprimens vasa posset detegi, hujus sola ablatio curat, si possibilis.

Curationem, quæ fit per resolutionem, et immutationem sensim factam, vel suppurationem &c. postea dicemus, sed est impossibilis quemadmodum interdum talis est ut dixi. Secunda est si plura comprimentes vasa

Pag 154.

obstructio in nervo movente fit Paralysis in nutri-
ente Atrophia, in sentiente dolor. Est in Anglia
quibus Colica Pictorum dictus, ubi in mesenterio et locis
vicinis nerveis haeret malum. incidunt in tormina
gravissima nec evacuant aut paly excedunt, sio desi-
nunt moriuntur, si desinunt manent Paralytici; credo
esse speciem hanc inflammationis in nervis, quemadmodum in arteriis diximus.
Bilis acerrimus humor non in corpore ratione dolorem et aliis stag-
nando putredinem acquirit horrendam. corrodit
lapides, debilitat fines arteriarum, alibi in aream
venarum circulat cum sanguine, valetque corrodere totum corpus
et fit icterus inexpugnabilis, cum bilis acerrima accedat,
e sympathia aliarum partium.

In nenotis aut dolor, ubi si esset in vasis sanguiferis esset febris, hinc in podagra nullus tumor fit et tamen fit accessus podagrae definitos quia abs tali nervosa a corpore secedit, quo qui ghisto esset facta.

123 Credo quod non potest esse dolor in aliqua parte, quin sit obstructio, nisi agitare enim in nulla inflammatione, quia obstructio.

Sic in genere causas, vas angustius, liquorem crassius
in utroque simul, si ego video angustiora vasa fieri,
cognosco effectus. E.g. si venas compresso liberis arteriis
lympha retinetur, fit hydrops; ubi sanguis stagnabit
brevi putrescens, unde Gangraena, Sphacelus etc.
Putrefactio in liquidis, erosio in solidis. si per venam
cruralem injiciatur aliquid, inde usque ad arteriam
pulmonalem omnia patula, fit respiratio difficilis
et suffocatoria, quia incrassatur sanguis, hinc ubi patent
effectus, gaudeo obstructionem praesentem, si homo
se dicit laborare podagra, scio certe obstructionis
speciem et hanc hinc resolvenda per adoria res-
pondere potest.

129
125 His praemissitis curationem possumus aggredi, quam paulo post tradimus.
Vid: quia quod causarum existentibus humoribus eius
potest obstrui, si extrinsecus comprimitur. si talis una
sit causa obstructionis et hanc si non noscimus possumus
curam dirigere, huius facit exemplar Harveius

ibi agit de utilitate Anatomes, de tumore comprimente venam cruralem, & sine motu Hydropis tumorem, q̃d ŏ poterat noscere Medicus erat ad cruralis venæ partem inferiorem tumor, ac si in vivo fuiset inspectus repertus. in alio casu crus ab altera parte tabescebat, in quo nullus vitiũ apparebat, moriens sphacelo, inveniebatur in abdomine repertum aneurisma, q̃d compresserat aliam arteriam, hinc curatio possibilis sublato tumore comprimente. Obstructiones quidem in genere noscuntur, ut ex his duobus exemplis, sed nescimus quales & ubi hæreant, hinc curare ŏ possumus. in hoc quidem brachiũ tumebat multũ, dolor intolerabilis, moriebatur. in vivo sensus aneurisma magnum pulsans, q̃d ŏ audebant attingere, in cadavere erat saccus arteriosus, a brachio ad costas usque, omnis fere sanguis totius corporis ibi collectus erat. huc faciunt plura exempla Boneti collecta, quæ docent ŏ posse separari hos tumores in glandulis latentes, nec cognitos moveri, vel tolli.

126. Tradenda sequitur curatio perfecta omnium, quotquot nasci possunt obstructionum. q̃d ut fiat, videndum primo species obstructionis, quorum a tumore alicubi nato certa vasa, quæ ea comprimunt, nec semper potest cognosci vel curari; hinc certa classis incurabilium adducta §125. dixi e.g. tumor sic comprimens vasa potest detegi, hujus sola ablatio curat, si possibilis.

Curationem, quæ fit per resolutionem, vel immutationem sensim factam, vel suppurationem &c. postea dicemus, sed impossibilis quandoque, nullus talis est ut dixi. Secundo est si fibræ continentes vasa,

Pag 158.

3o Saepe fit ut vascula minima ... sint nervis impleta, tunc oritur spasmus in parte, n. si arteriosa vasa minima nervis impleta [illegible] in musculo fit spasmus, quod patet per experimentum: n. si ∇ tepida injicitur in arteriam, musculus [illegible] ille se contrahet.

Huic conveniunt evacuantia n. ut compressio minuatur, maxime si possit fieri ad vascula illa quae nimis impleta sunt, [illegible] in parte ubi potest applicari. E. Gr. [illegible] in corpore [illegible] esse nimis tensum a repletis vasis [illegible], [illegible] Erysipelas [illegible], tunc ∇ [illegible] instituenda, multis liquidis [illegible] clysmata injiciantur, & tali parti fomenta applicentur satis facit [illegible].

Callus in vasis majoribus [illegible] fit ut saepe pateat arteria [illegible] in pulmonalem ossea facta ut & in [illegible] observatur, & quod hoc tolli nequit necesse est quod licet saniorum [illegible] videre & audire [illegible] vita sana [illegible] tollitur [illegible] fomenta [illegible] machinae.

Callus est nihil aliud nisi vasculorum ante aliquando distentorum & [illegible] aliquando nunc effusio [illegible] solidatio, hic est factus [illegible] solidus & hic circulatio [illegible] per illam partem, sed [illegible] E. Gr. [illegible] circum [illegible] phalangum digiti: [illegible] vasa ∇ plenas, & hinc [illegible] facit [illegible].

clare ex demonstrationibus Ruyschii, qui ostendit omnes arterias, venas, nervos esse vasculosa, hinc a nimis lateralibus fit compressio major nervorum &c.

Dilatatio fit ablatis [illegible] in membranis nervis paralysi in brachiis curata, sed vitium hoc antiquum irremendabile, lymphaticis arteriis & venis [illegible] fere semper manent.

Evacuantia generale remedium, eductio sanguinis, qua efficit, ut minor distensio, pressio urgebit, itaque fit resolutio.

Laxantia fibras facit dilatabiles, ut facile transeat quod prius potuit. Diluentia dicta sunt ∇osa ∇. Gr. si per tubum pasta pistoria transmittenda, hoc non fiet, nisi diluatur, cum sufficit sola ∇.

Resolventia ante explicata mediante omnia quae massas majores factas ex minoribus iterum minores reddunt.

Attenuantia ex diluentibus convenientia semper jam dicta sunt, & detersiva sub titulo saporum jam dicta.

Evacuantia considerantur specialiter sanguinis missiones fit hoc praeterea per cucurbitas, salivalia [illegible] in aliis, haemorrhoides, menstrua, perspirationem, [illegible] n. omnia haec faciunt minores repletiones, ut liquor, qui tensione nimia impediebatur, transiret libere, termina, effusio, sive eandem fieri per quod factus, ignoramus, deriva ad illum locum ubicunque, si [illegible] liceat, hinc curare ut Pleuritidem, hinc in mediantibus resolventibus maximum levamen.

Quaeritur quomodo tollatur callositas? Resp. qui scit callum ex supra datis. Callum est [illegible] circulationem, sed vitam, si extrinsecus [illegible] tolli potest, sed renascitur, qua arteriae [illegible] possunt scindi, ut ungues, qui habent vasa, [illegible] renascitur, si abscindatur [illegible] facit [illegible] callum.

 Hinc hæ species raro si unquam curari poss. s Pag 159.
q. sternunt Emollientia v Laxantia faciunt
solubilia, emolliunt & abripiunt, si qs in vapore
callj teneat diu, poterit deglutere, si qua ad
interiora premet, si callj nimis diu hæserit
major, durior fit & sentit dolor v illo intole-
rabilis, instar acicularum pungens, quatenus
vicina arteriarum tra callj, si aliquamdiu pes
sit in vapore, callj abscendit & cessat dolor p
aliqt menses, s dein redit. hinc emollientia
juvant, solebant veteres singulis mensibus
plus minus ire in tepidaria & tunc in balneo
fricare & amoveri ita duriciam in partibus.
A callo sæpiume mors, p. minima vasa dum
plus vasculosa, ut in Anatome corp. senilis.
De usu balnei calidi & frigidi, quam hic exposit
auctor notat vasa fere lapidea facta, aortam
in imo & carotides fere eburneas, ut & pul-
monalem, venamque cavam. valvulæ cordis
erant fere ossea.
Si in pluribus partibus corpis. hinc quo decentrata
delent, tot mori homo, p tot impulsus ultimæ
fibræ nerveæ consolidant, & veluti andi, quasi carti-
laginei. hinc Inevitabilis necessitas & voluerunt
Chemici persuadere medicamenta universalia reno-
vantia, quæ omnia senectutis eliminare possunt, vide Helmont de vita longa:
imo illiusmg hoc fieri posse. scribit quomodo Brisse
fecit hoc. Foemina voluit restituere dentes,
pilos &c. Quintam essentiam Paracelsi id facere.
paratam ex Melissa & Chelidonio, quam potui ipse

Pag 160.

juxta praecepta, de retulae dedi. Ne putetis uno
medicamini haerere vim renovandi, tt cpg,
cavete ne accidant pejora, & ubi facta, ut optime
curare possitis, absolvi in vase nimis arcto, q fiant.
seqr ut curatione tandem medicamenta tollentia ob-
structiones, tolli possibiles, si vitium haereat in liquidis.

Cognoscitur haec, si abierimus nimio motu, corpus fit pallidus & tumidus, si [illegible] animari noscitur nimio motu. [illegible] sanatur nisi instaurato toto homine, sic [illegible] chlorosis oritur ut in virginibus plerumque a cibo solido [illegible] [illegible] carne & [illegible] mamma dieta.
Vel ducatur in tepidarium quod est locus calidus [illegible], fricetur pannis asperis [illegible].

129. Hoc unde fierit, si a motu imminuto, fibris
laxis, massa nimis crassa, illud facile scimus, si accu-
rit cpg gravius ad sensum, ante [illegible] sitq eod tpe
valde plenus tumens, pallidus, frigidus, ibi obstruc-
tio multa, quae compacta priorum moles imminuta
in spongiosam de ingens extensam, si pondus
accrescit, quidie immo cum summo frigore & pallore
ut sanguis [illegible] emissus in patellam, amit-
tit statim colorem rubrum sicut hic fit. Reddenda
hic est requisita molecularum figura, quae pendet a va-
lida actione vasorum in corpore.
Chylus lacteus dilutior sensim si fiat post
horas in sanguine separ adhuc candidus, & amisso
sanguine in superiora, vasculi Chirurgici, oritur,
plus lac, e mutatque in sanguinem [illegible] huc ir-
cumbit [illegible] ut partes primarum & sanguificantium
sic obstructio tollatur [illegible]

130

V. Cp. homo cum a defectu vitae, [illegible] sanguis [illegible] ignem, [illegible] totum corpus pallet, [illegible] huic dederis aromatica, chalybeata, frictiones & motus intra mensem faciet [illegible] & omnes obstructiones superabimus.
Si a. a nimio motu fierit fact., curatio debet [illegible] in capite de morbis ortis ex nimia circulatione.

Quae motum augent &c. Videamus cap. de curandis
morbis ex defectu circulationis. Vidi centenos cu-
ratos solo Zingibere, cortice Magellanico pene-
trantibus stimulantibus & roborantibus.
Limatura [illegible] q vino medicato ingesta, saepe
q motu & frictione [illegible] chalybeata,
quod cum medicamentis sufficit [illegible]
[illegible] farinam [illegible] simplicem [illegible] farina [illegible] ari,
fiant pill. gr. 4 vel 5. sumantur [illegible]
bilioris una & haustus vini chalybeati,

abibit oẽ inde mal, si simpliciter a nimia laxitate gete haserit liqd vasa ita entenders ꝑmoveri curãõ hac aucto motu.

131 Quaeris q̃m curer mal a spissiore liqdo ortu. qa varie oriu, huic enumerantur caã notae ꝗa sqrem coagulantes, v pites pitib jungentes, id huic effectq coagulaoris, tum caã tales inveni endae. sit ergo ges, cui obstructio, q̃ē plurima a coagulo dingiend an in 6 reb̃ nãalib, an in ingestis, v applicatis, excretis v retentis, unde si percurro has caãs, invenio forte lucem aliq̃m, unde coagul. multu fallimur, qa a tot caũs oriri pote. Inprimis a 4 classib ingestor, aëre, cibo, potu, medicis & venenis. Videndu an en lis qd fact unde qludere poss talem obstructionem natam. Examino gesta & actiones, q̃s v mens v ꝑgener, erit, in illo V. Gr. laetitia in vasa lateralia facilis aditu, v in tristitia ꝑpingui. Simil adespar ꝑgrediendu ad motq ꝗris, si sqrem addensando, aut ꝑtrusione in lateralia, & nil invenio, transeo ad applicata & oẽ id qd species aëris, balnei, medicor aliorq &c.

Tandem ad excreta & retenta venio. Rogo an & qd minxerint, excrexit, sudaßit, forte hic invenio, ꝑt caã tam varia, ut ex difficillimis casib totiq francos, si qs accuratius ꝑ juxta has caã regulas inqsivit, aliqd inveniet. Item pro nata debet variare medica, V. Gr. si coagulat sqris ꝑ acidu austeru, conveniunt medica

Concretio haec variis modis fit, si ab acido ꝑ alcalina ē curand, qd agglutinosp ꝑ saponacea, qd ex Bli ꝑ blanda oosa, acida. id caeteris ē applicand.

adhuc ꝗ ē sqris, v. s. debet inservi:

Pag 162.

4 Sic si qs V Gr: affunderent Ʀ ⊖, ∴ ⊖, opposit. tremat, et ⊖ Ammoniac: ∴ ⊖ tartari qd coagulat sanguinem resolvit, ∴ inf. senti ita Ɛ. CC. K. sic in cæteris.

& lina saponacea, in hoc casu Sapo Venetg aut Starkeyanus, sit maly ab 🜕 aliud requir. & quæ ...niunt lævissima acida plurima ▽ & sensim resolvir, ut nimio motu calore inflamue, +, ⊖ vel ▽. Hinc o e deobstruens generale, nec generale attenuans, qa ut apparet ex dictis acid. in uno casu e resolvens, in altero coagulans.[4] hinc o fideliq. qili, qm ut Medicq. sciat oes dispasc. ads coagulantes sanguinem, & inveniet sensim apposita resolventia, hinc moriunr, qa o resolvir, qd resolvendq erat. Si qs e Pleuriticq. in sanguine misso statim sup. nascir pellicula, nec tollitur nisi putrefactio adsit. hinc moriunr multi qa gereti ꝑ dissipatem humoris nec resolvunt, qa ya cau o attendir.

132. Quæritur q remedia & methodq. medendi ttnda qbq. poit Moles gereta in gpe tolli. Pauca ybs, ꝑ magni pondq., ut satis fiat. pono in ego nos ye scire pites in fluido tales hærere, q majores ut transire ꝑoint, gerescendo facta q effectq. ye attenuant, ut sic fluat nimq.

Resp. i hærebit mea gereta ex hypothesi ppii in vasis, si poit reduci ad priorem fluiditatem. ut vas oe adhuc viq & integrq, tbre eund motq, dilatatem ꝑ liqda & qstrictionem ꝑ vim vasis ꝑpellentis liqda.

Visi hoc ante ꝑ microscopij in reptilione, ut resolio fiat, n. arteria erat ꝑ sanguine vensdi, latabis vas, fiebant ictq, ut transiret ꝑticula ꝑ singulo ictu dilatabar arteria & ꝑticula ingens in arteria ꝑpellebar, q qsi renitente retrogrediebar, ꝑs sic reciproce attritu fiebat

minor, tumq; evanescebat ictu oculi et erat facta resolutio. Credo ergo resolutionem a motu reciproco in vasis, hoc proinde inter in obstructionibus, n. et hoc obtinet in canalibus obstructis, si volunt liberare stylo immisso, aut embolo agunt, ut solvant impellendo et reducendo, si vicissim urgens compelleret.

2 Per dilutionem huic attinet solutionem in mera ▽ si ... ⊖ gemmae in uno frusto haeret in canali, ac totum obstrueret, affundere ▽am puram, quae diluit, dividit, ut effluat. hinc conducit si sunt in nobis ▽ae diluentia possibilia, n. venae tantum admittunt quantum in corpus ingeritur. Si a. gelo est apprime pro dilutionem omnis resoluta, si eadem, quod a ⊖ e est concreta.

3 Hoc omnium diluere, si adhaerent partes quae rigiditate sua potest dividere attenuantia distinguimus a diluentibus. Attenuans praeter habet diluens, sed illi superaddit attenuantia adest, hinc ▽ addat oleum, pone et limaturam chalybis est optimum est resolvens, attenuans ut si limaturam Saponis Veneti ex frictu et motu fit optimum est. Saponis est toto omnes fructus habere, sed nulla major est quod magis resolvat quam mustum recens.

Intelligo hic motum inductum partibus coactis, quo dividantur partes ut fluant; conferenda reliqua, si ponderantur cum tuis mentalis si 5 v 6 chartae acu transigantur, abjectae cohaerent, si diruunt volo, educuntur, si lac coagulatur, ab acido aucto sic compingitur, si aliquid attrahens habet aciculas potius fibre et admoveo, exteriusque resolvitur

5 si pluries tenor impellere plus crassos adigo, nec magis resolvo, sed contrahendi et clari. haec ergo sunt methodus est. Meditatus ingenio, non potui invenire, nec in casu plura quam haec quae opposita.

133 Recipe &c. i Vasa se contrahunt per quantum possint et dilatatio a vase, si a massa distendente, quae si minuitur, vas contrahitur, hinc V. S. primaria causa et remedium sic in inflatione aut nimis violentis: invenit Anatome post mortem sanguinem maxime coacervatum in arteriis, quae in aliis omnibus violenta morte extinctis omnis in venis reperitur, quod causa est n. arteriae semper depletae, ergo sanguis adhuc suppeditabitur cordi et omnis redibit in venas. In nimis inflationibus sanguis fere est in arteriis nullus fere est in venis, hinc quod apparet post mortem eo melior est febris, n. tunc fere omnia liquida stant, et eadem tum in arteriis, hinc Severinus monuit, et bene quod tunc arteriam potest secari, neque venam. quia illa omnis habet sanguinem, si a. in utrisque adhuc est sanguis, V. S. potest institui.

Pag 161.

Si depleo feciet parterias distendente immi-
nutas, si miseris ita sgnem, ut leve deliqq &
languor remaneat, parsgnis juviet, ut com-
mendabat Galenus ex Hippocr: si vasa accipi-
unt vim, ut retroagant maam impactam,
unde fit resolutio. hac una raoe satis probat V.S.
juvare, qa vasor vires elasticas auget, ut dixi
de sphensi p microscopii in reptilibus.

2 Transeo, qa jam saepius dicti.

3 Frictio ingens remedii solvens, si inflao &
jam vasa obstructa, ut homo vapori exha-
lantis V exponat, & fiat frictio, toller maa
obstructa, molli humida frictione ab apice
in basin impacta reducendo sensim. Hoc saepe
& S. A. agar, resolver maxime. Si fuit Amstelo-
dami fabmus Aethiops q uxore Aethiopissa
in hus urbis fama maxima, nil amplius norant,
nisi qd foverent ptes humido tepido, ut lacte, dein
fricabant leniter, ad id exercitati, hoc opus
si diutius pagar, obstructio resolver.

4 Stimulantia saepe resolvunt, hinc in hunc
scopum adhibenr, s. saepe obstruunt, qa maa saepe
o satis pparata, ut transeat magis impeller
& plus obstruir. [Stimulans infusum ... fit sen rad Contrayerv. Serpent Virg. ... bulb: alliorum ... & le ammoniac.]

V unc maa diluenda, V dilunt, solvit & pene-
trabiles, reddit ptes i dnasoes, 2 saponacea oia,
3 gremosa, ergo oe glutinosum ea uno hoc ... tri-
V resolvit, ulterius o valet. sc: si haereat glu-
tinosum resinosum V tre. hinc in urbis calidis:
febrilis oo ... pde, ut in veste, qd V o eluir-
to

pteracuaoem vasa strobora...

2o Aliqdo vis oscillatoria
e imminuta in arteriis,
qa ptes musculosae st nimis
laxae, s. de his jam egi ... & seq.

Frictio &c de his o satis possum
dicere, qa nulla remedia va-
lidiora nosco, n. frictio e ipsa
actio arteriar. V a. ubique ve-
nit, n. si vellem instillare
in arteriis ubi e obstructio
unde poet deriari retro usq
cor, augere motq & obruere
cor, hic numquam quaerit in
arteriis, qls oes depletas ad
finem e obstructio, & hic si
caput e liberand, frictio
ad pedes dbt fieri.

Stimulantia agunt majorem
motum excitando, ut agunt
vini e qs frequentiam qd nosci,
s si in venis v arteriis e exci-
tat calorem summum pps motum
v p spiritu agunt e gr. taly
s album ... plurimos (134.
in pollinem ... afferar
pti poris hois frequentia
paucq tq faceret primo ...
ritu ptea sudabit homo
valde vigenter, hinc patet
qd licet qos ttr p spiritus
agat, ... dolbm
huic ponderare, n. e i opus,
de reb... serpe. tinct: aromatice
st optime stimulantes.

Calida ▽ inprimis adhibenda, poté ingeri hau-
riendo, & clysmata, 3 dbt pelli ad loca ubi
solvenda hærent. Hinc Hippocr: q relictis medicinis
gravi, cotrahere dbs. In Pleuriticis, q do trahere
▽ co ▽ cucurbitatalis &c.

Derivantia si missio sgnis, q fiat evacuaô, et
ptes assumta citiq eo vehantr. sic attrahentia
dicta; ad Expellentia ptinent fricti & stimulantia

135 Attenuantia: jam dicta illadum medicamenta
q in formam liqdas. educta generant ptes ita
auctas, ut motu suo dividant genetas, qd ▽o facit
n. hæc dbnt libre ptes rigidas, ut ⊖ sal oes, ⊖ marinus
generale attenuans, hoc do sis q tidie ad ʒij tpre
matutino vacuô stomacho q ▽ calida. Sudore
leni in balneis ô lecto, ⊖ gemmae simile priori,
s paulo penetrantius ⊖✱ q penetrantissimo omni;
primis flores, in eo nbo requira attenuaô ad ʒi
& leniter movebit corpg. ubi hoc ô penetriat, aliâbis corp
vix facit, ô putredini resistit, forte id ac vis
nativ ⊖, in sgne ô stimulat, s frigg inducit
sic ▽ diluente assumar, vi in balneo assumani
calida expellentia simul. hi 3 sales commendant,
qa putredini resistunt. ⊕ô ita penetrabile ē,
putredinem inhibet, & sgnem acrem temperat
ʒij viij ⊕tri insufficiente ▽e calidæ vacuo
stomacho q eod regimine.

Borax ⊖ compositus tuto sumendus, tuto agit
4 q Borax. prudentior q eod retinendo semiq
egregie fecit.

Pag 165.

▽ frigida vix dilnit,
ferme coagulat
tepida dilnit optime.
hinc balnea nra optima
tepida st potentissima
ferme st obstruentia
mane, frigida roborantia.

Derivantia st nil
aliud qm majorem laxi-
tatem inducentia, l qa
teneat qs mang supra
vaporem ▽ae tepidae ad
aliqd tpg, erit tumida
facta. attrahentia st
si illg loci mgs calefacg
fores & fricas. sic cucurbitae
faciunt ut vasa fiant
laxiora, qa q illa minus
qm in rqr ab admosphe-
ra premte:

Attenuantia st alia qm
diluentia; si habeo panem
& in ▽ macero di-
luendo poq panem reducere
in pultem q ptest transire
p canales pios loc ēdi;
lucro, si 4o panem illg
tundo in mortario
vocar attenuare.
⊖ Marinus & ⊖ gemmae
st ⊖ nro sgne ponde-
rosiores & longe acuti-
nus globulis sgneis hinc
in summa attenuantia
st n nunqm coagulant
sgnem, s tum incommodu
hnt, qd nimis auget
motu sgnis & hinc si
in Scorbuto nimis utimur
saepe rumpuntur vasa.

Pag 166.

⊖✱ ē levium & raoē simillimae ⊖i marino, resolvunt utq, ⊖, & ē summum attenuans, q noscit & hinc ē qd in Quartana nullum remedium est Cort: Peruv: melius sit, qm si ante febris paroxismum assumitur huic ⊖ & supilitas ligni Colubr: Sassafr: q ca, lefaciunt & sudores promovent, ... Nitrum ē levius ⊖ē marino & facillime fertur in vasis & ... ut notas, in ▣ nunquam apparet, & ⊖ marinum qdem.

Sapones tollunt gluten qglutinans, talis sapo ē succus ex Betula arbore e destillans.

Bilis in multis Chronicis inspissata ad △e admista farina Ari obducta ⊖ea lamella habet effectum at, tentans...

☿alia credo qd nullum qsq est levius mollius, qm argentum vivum ex sua natura, qm ē corrodens, n. potest annos senari in corpo, & si motu mechanico accipit, accipit vim tto majorem, qm supat pondere supra relique q pota, hinc agit enormiter. Si habet adjunctum acidum longe fortius adhuc agit, n. ☿ in argenti vivi o tto agit, qm qr ☿ ✝ corrosivi.

Alcalini volatiles V hoc habent mali qd putrescant &

vim causticam exerent partiq sumer in primis viis

fermentant, ultra urunt, hinc usq modum prudens.

3 De his dicti st remedia ex 8 lis oo natis tales ēs

Succi Saponacei plantarum, 2 Balsami saponacei compositi

si oo capsulis iungit Oli 8 lino egregie resolvit, & suspecta

et in inflaoibus internis, ut peste &c. pessime ergo juvant

in magna inflao praesens, & dices in Erysipelate,

& inflaoibus externis pssant ..., s o in internis.

Fuliginosi arcanum quendam Summum ⊖m ex camina

sumptam fuliginem q aliis miscebant & compingebant

in formam pilularum. has duplici lamella inaura-

bant, ut sapor abeet, erat in genere, ē penetrantiss:

2 Alia oia oo sa V 8 lisata

fiunt sapones similes. V similes antecedentibus.

Bilis est dici paulum lentior q densa in pilulas, q

multiplici lamella inaurant ob ingratum saporem

prolixo stomacho q summo successu, resolutio in omnibus vasis.

4 Praeparata ☿alia longe alia raoe agunt, qm

oia reliqua, hinc singulari notula posita. praeparata

& remedia resolvit fere oia, adq vitali motu poste

ptingere, ubi o pervenit, nil agit.

O is obstructio ulcerosa, glandulosa talis ☿rio,

s cancrosa & schirrosa nil inde solamini habet,

qa impingit in vasa obstructa pm mortua;

hinc in magnis schirris vix aliqd potest.

Haec & attenuantia, q remedia jam supra

apposita dicunt ad debita loca.

Pag 167.

136. Restant coagula. hæc fiunt mirifice plerumque ictu oculi per attrectationem &c. In genere hic quam regulæ observari possunt, magnes enim tactis corporibus trahit ferrum, simili tractione alcali & acida inter se mutuo agunt. Hæc facit illa ars solvendi calculum, quam quidam se habere asserunt, dicunt se habere specificum acidum, quod ex calculo traheret alcali, tunc enim est merum cinis. nam in Chemica corpore exhibit ⊖ valde copiosum. Si tunc prehendas calculum fatiscit in cineres, nam desunt partes quæ conjungunt, si quis ergo haberet acidum trahens hoc alcali, optatum adeptus esset.

Hæc Chemia invenit, quod talia quædam sint, addiscor, ut credam, sed multa dubia, multa et incerta. V. Gr. Lapis Serpentinus admotus loco ubi serpens vulnus inflixit, adhæret, attrahit venenum, & omni exsucto & absorpto cadit, uti asserunt Kircherus contra quod Rhedi negat. accedit Bachlinus, qui tamen asserit præsentiam paternam, qui prius senserit quam Rhedi & talia similia.

137. Credo hanc quidem maximam causam generis, difficillime concipiuntur coagula, sed hæc in loco alterius loci error clarus. unde multi maligni morbi hinc perpendendi bene, si nimis vasa laxentur, vel distendantur per motum violentum acceptum. vide supra.

138. Si quis incidit in motum violentum post motum generantes clarum in lateralia vasa parva addictam rubedinem, ubi non deberet esse, sic oculorum inflammatio raro in arteriis ut patet, sed Lymphaticis arteriolis, quæ dilatata, potest diu adeo parvulus,

§137. Sequitur ultimo, si bonus liquor in bono vase peccet. non credo quod sanitus homo omnium generationem motum causas in se habeat, non quidem in ipsis fluidis, sed si illa in aliena loca pelluntur, & hinc multi morbi nam puto, quod si centum homines moriantur, quam quidem moriuntur, non a liquido corrupto, sed quod occupavit loca aliena, & si hoc fit, maxime fit in capite, nam in cerebro vasa sunt maxime dilatabilia, quæ illa deponunt suas membranas, maxime in rigore sano motu gravis ut facies rubeat, cortex cerebri non ruber fiet, quæ naturaliter non ruber est, & si diu durat oriuntur Phrenitis, ex centum 100 vix unus erit quin convulsionibus & delirio extinguatur.

Pag 168.

Quaeres q. in hoc scirrh. fact. e, resp: facillime, qa hic agit. de humore bono. 139. hinc nunqm pote fieri, nisi diameter vasor. fuerit nimis ampliat., q. fit ꝟ qd nervis laxa fuerint, ꝟ qd laterales rami nimis distendant. a fluido adacto. 140. q. sic pont. atendi patet p cucurbitulas, & suctionem. si mang. ptem sqnis, illa ps statim rubra erit, q. antea ñ erat rubra, & fit qd vasa tenui. minus simant. ab adm. sphaera, hic efficit inclarea. sicut vocatis ad juvenem delica. chat. aestuis tpore, rubor ptot. faciei qg, puls magnus, hic sgnis e effusus in locu aliena. neqqm ꝗ qd sgnis ē acer.

141.

Frictio pmissa sgnis missione acti, qd testat cui deliqu facta mox pote repelli obstruens, hinc hinc multi arte rian secant, & Bellini demonstrat qd ꝗ artena fiat vena ꝟ. qd fiat laxa, sic in Maniacis & Phreniticis, si sgnem mittis ex vena nil juvat, si incidis artena in vase temporalis, magno

ut docent microscopia in cornea tunica nitid. dum naaliter sadeē, 2 diu, 3 effect. plenus ut rubedo, calor magnus & tumor, & hinc oes malor. genus qd dicta. Clariss: q. in. oes obstructiones notae in qroe fant. deduxing, hinc ñ immoremur his.

Curao fit. i nostis oia lateralia ei arterias a crescentis ꝗ aorta & in se mutuo patent, nec hbnt valvulas, s tunicas glabras. ergo sgnis pote retro adigi, s in vase ñ debt ee minima resistentia & minor retropulsio, unde fiet 2. si q. sgnis penetravit ad intia vena, jam transibit & circulabit libere in vasis sgniferis, si pois laxare ut transeant in Venam Lymphaticam.

Illa impacta epoca erit resolvenda, hac fit si vas dilatar, & hinc retropellir, ergo repulsione in majorem locu attenuaoe, ubi haeret in loco, ut meabilis fiat, resolvir, resoluo 3 dicta 4. ꝟ. tot destruendo obstruens & removendo viding, ut ptes perescant.

Causa quae haeret ad finem vasis ps crassior & sgnis urget, si potero efficere, ut q. qsi momenti a motu sgnis urgentis liberer, fiet.

Hinc evacuabis usq ad leve aii deliqu & languorem, ut ora pallescant, tunc tollir copiosior influxus statim pallescunt oculi q ante rubebant, qa vis urgens ademta, hinc V. S. tam valide juvat pleuritidem potius ab errore loci qm coagulo, si homo pallescit sgnis ñ defluit in venis solu, s & in arteriis. Ois Lympha arteriolar. tendit ex lata in angustas à pressione sgnis, hinc si nil

§140. Curaõ fit motu retrogrado v. pellendo in vasa majora arteriosa in venis a. nunqm fit obstructio nisi sit polipus ingens, s. qri ar poing qdem hoc in arteriis facere, puto minime, n. Elgr homo roseicoloris forte videt vulnerari aliquem, pallescet, ty pulsg fit fere nullg, cor in moses & arteriæ ~~contractæ~~ retropellunt sgnem ex nubis nata-liter, & illa fiunt ty qsi serifera ẽent, hinc poibilis ẽ illa derivaõ.
4º suppurando pone in arteriam seriferam ẽe adacty globy ruby, v illa arteria sit longa 3 pollices, & ad finem sit impacty ille globulg, rogo qt modis poit fieri retrogressio. Resp: 1º si poim retropinere in suy vas, 2º v si poem illy in 6 globulos serosos resolvere, ty resolvendo eundem absolvẽm, v 3º si poem facere ut illi tres pollices q sit obstructiõe, sint tam laxe ut poit transire ille globulg, s. si hoy trij nullg poté fieri, manebit obstructio, s. ty naũa sanabit, & abscindet illam ptem obstructam, qd fiet p suppu-raoẽm.

Quaesitum e summopere in Medicos, pm tpore Galeni, an sanguis in febri ardenti sit mittendus, an non, unus negat, alter affirmat, s distinctio e facienda, si calor urens, ingens, aequalis plotum corpus summopere gravitt, si non calor urens & aestuans solum in e circa cor & thoracem, reliq partes exteriores jam frigent, neququam, n. accelerabis tantum mortem & nil poteris efficere, qd facile gnosces si attractaveris digitos manus, pennam nasi, &c. q si jam frigent, abstinendum.

urget vas collabens erroneam materiam retroagit, qua motus sanguinis impulsu deficiebat et retropellitur in arteriam, ubi nil damni faciet. Item V.S. usque ad languorem summum remedium in nubis pesti, febris, inflammatoriis. 2 Frictione, [illegible]

& impetu pellit sanguis omni fuggit... grave, & retropellitur sanguis.

142. Si ō potē retroagi, fomenta, balnea adhibenda &c.

143 144 Dicemus deinceps. Sic absoluti oēs morbi simplices in solido et fluido in genere, excepto solo vulnere, q^d aggredimur.

Impactus saepe resolvitur sola sanguinis missione hinc multa stases & obstructiones aliorum loci curantur sola sanguinis missione, [illegible] globulus ruber resolvitur in 6 globulos serosos Leeuwenhoek. hinc fit sanguinis missio, laxantia loco obstructo applicando, ut citius fiat resolutio.

De Vulnere in Genere.

145. Postquam qui in solidis, qui in humoribus, qui in solidis & in humoribus simul fiant aggredimur, antequam ad eos simul compositos valde transeam, restat explicandum. Vulnus e solutio continui, naturalis in parte molli per causam acutam & motam.

Solutio continui. totum quod cohaeret per partes suas primis contiguae, & reliquis mediate, nisi haec corpus, reditus ad cor fit [illegible].

In parte molli qua vulnus per medium dici in ossibus n. usque ō obtinuit, per molle intelligitur omnis pars corporis demptis osse & cartilagine.

Recens ut distinguatur a Schirro, cruenta ut distinguatur ab ulcere.

Nonquilibet solutio. si facta a praedictis acuta & moto n. si plura saepe millena simul laedantur corpora e potius contusio, aut si sit corrosio, quod fit per spiritus aculeos aut cultellos salinos lapidis infernalis &c. Acuto. quia ab obtuso potius contusio.

146. Motu infligitur, haec causae sensibiles vulnerum.

Durities acuties motus unde effectus pro gradu horum ceteris plus minus graviores, haec sunt instrumenta, quibus fit.

147. Subjectum partis mollis e oēs partes cartilagines & ossa, ergo vasa patiuntur arteriae, venae, lymphatica,

Vesicula singula continent suum ōō, quasi lanam, griunt Steatomata.

Pag. 170.

phatica, q in triplicem divisa bilem et lympham gspe-
dens glandulis, musculis, tendinibus, ligamentis,
nervis, apeuurosibus, membranisque id obtigit &c.

148. Triast, i sepão ẽ ois ps sensibilis in cpore gtinnã
vasculosa, hinc st ubique humidis gtentis in vase, ut
effluat liqr, 3 sequuntur oẽs effectus tollendi, ita ut
gjungantur vasa, ne effluant liqda, ergo ẽ defectus.

149. Hoc immediate sq. oẽ vas nectir alteri, & fundit in
vas vicinum & recipiturã vase vicino. hinc pendent oẽs
actiones & functiones, n. a facta fabrica functio de-
pendet, hinc pericula vulneris, q ō in instrumentis,
magnitudine vulneris &c. s a pte læsa pendas, si
vulnus læditur, unde actio læsa V. Gr. si qs mediocre
vulnus gladio accepit in brachio p se ō ẽ lethale,
st si qs ejsdem magnitudinis ab eodem instrumento vulnus
accepit p pprij medullæ spinalis aut oblongæ
morier statim, & si triplo majus vulnus in alia pte ō
lethale erit.

Si arteria ẽ descissa, func-
tio, q ab integra dépen-
debat abolet, solabat ppel-
lere sanguis ad extremitates, nunc
excidit e cpore & ō venit
ad illam ptem, ad quam an-
tea, hinc functio aufert.

150. Vulnus Lethale ẽ qd qtenus vulnus ẽ, necesse mortem
infert, i vita ẽ actio a motu requisito pcor, pulmones,
cerebrum & inde dependens circulação humorum, si q his
fiant, lethalia neceño ex naã vulneris, ut si
carotis abscissa fuerit, effuso oĩ sgnẽ ẽ mors. n ablata
circulaõe hoc lethale ẽ qtenus vulnus.

151. Tale ẽ vulnus, qd lædit ptem, q integra requirat
ad vitam, ut in pte læsio ō poit superare, qd si
poit, ō ẽ inevitabile, si aorta transfossa, mortis
inevitabilis necessitas, desinit vita ex naã
vulneris, si 40 Medicis poẽt invenire hinc
remedij, tunc ō ẽẽt, n vulnus nulla arte
medela aut encheiresi tollitur.

Lethale ẽ qd mortem
inducit, q ẽ mors ĩ ẽqs
cordis, q ẽ qqs cordis ẽ impe-
ditus fluxus sgnis. qd sanẽ ẽ
vulnus lethale, oẽ vulnus, qd
qetem cordi infert, ĩ fit
nervos abscissos, ĩ si vena
cava abscindir, si aorta
descindir ita ut ō amplius
applicet sgnem cerebro
hinc lethale vulnus ẽ qd
gtinuitatem solutum rã
unde pendet vita.

Inevitabilis. V. G. vas, qd
integrum requirit ut maneat
vita, ẽ læsum ita ut ōis
ars humana ō poit illud
integrum facere, ĩ ō pote
sistere fluxum, erit
lethale.

152. Si homo transfossus per jugulum & transfossa scissa vena
jugularis per illud vulnus per venam jugularem, Pag. 171.
quia ista semidigiticrassa est, omnis sanguis brevi hunc ferè,
siquidem anteà quam sepiuntur, sibi relicti erunt lethale, sed
Chirurgus contra aurem premendo sanguinem sistit nec
effluet, quia deinde per alias venas laterales circulatur,
tunc ex compressione hac nascitur, obstruens polypus
aliquis oritur Hydrocephalus &c. quae alia via tolluntur,
Chirurgus tantum praecavet mortem, cum inquisitoribus judices,
dices rogant, an vulnus lethale, nec ne? sed respon-
dendum cum distinctione; Vulnus sic inflictum erat ex solis
effectibus vulneris sequitur mors, sed ex potentia artis,
si in tempore adfuisset Chirurgus mors praecaveri potuisset,
sic semper distinguendum non potest lethalis auferri, vero,
aliud vulnus est inevitabile, plane aliud per se, insuperabile
per se tem.

153. Hoc millies contingit nullibi plus quam in castris,
ubi tot saepe caedes, ut Chirurgi non possint omnibus
adesse, ibi saepe quod negligitur, saepeque quod contra artem committi-
tur, quod Chirurgus alio advocatus posset tollere.
Talis casus accidit in vicina Academia studiosus
gladio acuto vigili transcidebat tibiam usque ad
os & discindebat simul arteriam, vigil statim
obligatur a Chirurgo, quo poterat sistere sanguinem,
& ligatura ejiciebatur impetu sanguis, moritur
post vectionem, nullo alio advocato Chirurgo;
Studiosus captus accusatur mortis inevitabilis,
sed objiciebatur potuisset Chirurgus ligare nudatus

Hic saepe non est lethale vulnus, quando ut patet, Arteria quidem latens profunde in musculos in parte vulnerata, effundit sanguinem, effusus quo deletis musculis transire ut eneat, magna pars saepe sanguis manet in illo loco, in musculos, facit aneurisma spurium absque fuso sanguine, Chirurgus advocatus ad sistendum sanguinem comprimat & ligat fortiter, sanguis stagnans corrumpi potest, & sic exsorta saepe est vulnus tale lethale.

truncus quod neglexit, et si necatus fuiet post 8 horas, fuiet inevitabiliter lethale, si statim accepto vulnere accessere debuient, vel aliquis arte peritiorem, qui fuiet dimissus ergo e studiosus, dico fieri per neglectus et penorem nil gravius dicendus. Sic in publicis Armeniis rustico ebrio arteria in brachio discindit, effluit impetuose sanguis, imprudens Chirurgus non poterat satis sistere, imponit digitus quia nec sic satis sisteret ligat fortiume, sed brachius post 3 dies erat Sphacelatus, si tamen ligamentus piramidale circumvolviet, stetiet sanguis, sed hic erat dirissima compressio ex ligatura nimia. Sic Chirurgus potest fieri homicidus ob imprudentiam. Jam Medicus haec videns, dicens talem errorem admissus sed plurima concurrunt ad causam mortis, non bono animo fecit Chirurgus, nil ultra sciens. hinc caute in his agendus et scribendus Medico, qui post in loca secreta secedere, et taciturnitate quoddam colligere, an lethale vulnus. Nam saepe pronunciato vulnere non lethali post abitus Medici statim moriebatur patiens, si ergo inevitabile, vel neglectus vel errore factus pronunciet. non saepe imperites malus, ne causam mortis innocenti imputet, longo exercitio, satis prudentes sitis nec negligatis bene an lethale perspicere. haec sit summa regula.

154\. Maximi hac in vulneribus momenti, saepe quidam partis corporis facit ut pereunte hac immediate sequitur altera actio laesa, V. Gr. si directe Choledochus discindatur, e simplex vulnus mox a fluente e secretus hepatis et bilis vesiculae, qui humores sani non fluent ad intestina non tam statim mors, sed nisi, qui a bilis orbatione oriuntur, et ab ejus praesentia proveniunt. Ergo Chylifactio laesa, cito oritur languor

Omnis pars in nostro corpore habet aliquem motus et ex motu aliquam actionem et ex actione aliquam functionem sibi propriam; omnis functio agitur per nervos sed arterias, nam illis ablatis desinunt functio, hinc ablatis illis per vulnus, omnis ablatio

mxinq. nulla inspleoē cito pit oppetitq. inigoē effluens cadit in cav. pitonei, nec signa sgnis effusi, ī ē miserior q abrupta p menses aliqt tristissimam vitam trahunt, & dein moriunr. S prq functio a pte pendeat ppendenq. si bonq. sis in Theoria facile te explicabis. Ducto Thoracico ab, scisso pt 3 v 4, 5 dies seqr mors teste Lauinero, scisso magno aliq vase Lymphatico in abdoīe Meseraïcis, sic oīs locq dbt explorari, vulnq si infligtr in tali pte lesa talia vasa p q adferebar talis humor, tali effectu destitutq &c. p varia ē destinaoē varii atq diversimi oriunr effectq.

155\. Vulnera vocant scissuram. si vulnq acuto instrumento trahendo inflictq, ictq ē simpliciter, qtra si vberando. punctura ē si pungendo ad acutq apiculatq instrumentq, ex his multa vulnera fiunt pposita, vulnq ē superficiale v penetrans, senbir in ingrediendo, ablao causa vulnerantis fant diversa vulnera, si educunr integre, si in vulnere instrumentq relinqr, pejq si rumpir, v relinqt fragmenta pessimq saepe instrumentq hbt talem maam appositam, q mortem inferat, sic tingere pount gladij, s ubi q. s eo vulnerar morir V. Gr. si apicem succo hellebori albi, plq si arsenico oblinato, vider superficiale vulnq s trabit mortem, hoc ō acaa vulneris ē. Cupriis instrumentis inflicta vulnera lethalia, aut a fragmentis vitri, aut ab ense rubiginoso & ab acito, nec ab his tta ingrio, n. si rubigo seni vulneri inspergar ō nocet, ttñ caa in rubigine ofenaante ense,

+ functiois, ē Gr gladio abscindir revethering cater, nulla vas notabile ledir, homo ille dimidio ming minget qm ante, s intra paucos dies lato, valit Hydrope, q pr solam paracenthesin potent tolli, sic pt vulnera abdominis saepe observatq ē hoïes in bellis ad Venerem & carquentes, solq rm. ab abscissis vasis spermaticis, similia mille aliis modis fieri pount, q pito functioi humanae fieri potent, abscissis a venis spmaticis tumor circa testes in genus oriēr paulo pt.

Pag 174.

q hinc e serratus ut p microscopiu apparet, hinc tale instrumentum vulnus infligens, nervis detestand detrahit & vellit, ut fiant convulsiones, & dira symptomata, sic innoxia rei adscripta conf figura instrumenti.

156. Licet id sit instrumentum ab inflictione dispositas vulneris, si discindatur abductor indicis, parum sanguis erit & curatur solo styptico, si in carotide aut in musculo ubi non potest invenire saepe transudat sanguis & e lethale. Hiabit vulnus maxime in musculis & in robustis, nec colligari queunt labia, q fibrae robustes & maxime elasticae resiliunt maxime, in mollibus pro parte ita.

Sic abdominis instrata Epidermis, Cutis, pinguedo, membrana musculares facto vulnere aliquo maxime hiant, sanguis tunc non multus effluit, nec multa symptomata, brevi curatur, q prius ob magnum hiatum metus non levem incutiat, in duris magna difficultas curandi in mollibus pro parte ffis, metuitur aliquando pus propetuis nobilibus in thorace & alibi ubi vulnus adductum crescente parte saepe inaequabilitas et incommoda, si extus partis spectans in cavum, ad quod non pertingit ars, & cavum illud saepe effundit pus. V. Gr. Empyemata & multi abscessus sequuntur.

Si exiguum vulnus in plexu Choroide solus sit facit mortem inevitabilem, plexus hic demonstrante Reyschio hbt duos sinus ubi sanguis effunditur, descendit in vas, quod usque ad in spinalem medullam & comprimit hanc, si vulnus in exigua quadam arteria intercostali prius & in cavum thoracis effundatur in illos nil

mali nec tussi multi damni saepiusque primo appa,,
ret, sed post 3 vel 4 dies anhelosus fit et post 10 dies dys,,
pnoea, moritur ab Empyemate, quod saepe primo insultu
negligitur, si ad nares accidit, non fuerit mors, solus
situs causa est, non impedita functio, quae postea insecuta est.
Rursus ex effectis saepe igitur parvum vulnus inflictum
nervoso loco, tandem mortem infert, nec exstillante
multosque, si tales sunt effectus, quales effusae omnis, mors est.
Vulnus in arterioso canali nil damni facit, nisi
quod sanguis emittatur et sistitur, producunt ad curationem. a di,,
gitis pedis, suras per poplites ascendunt ingentia
vasa Lymphatica, si vulnere haec loca laesa effluit
humor, qui dicitur aqua nervorum (twater) et saepius plus nec
tollitur tabescit totusque. Chirurgus prudens hinc
valide ligaturam facit infra vulnus, ut aqua illa
vaincat per laterales alia Lymphatica. Sin,,
guedo [?] effluit in magna pluries minus fluidis
a pinguedinis hujus rancido odore, caro illa fun,,
gosa, lardosa, quae est luxuriosa caro, et pinguis luxu,,
uriesque quam hinc difficilis auditu. Facies mu,,
tata prius nova specie alia longe apparet, quam
post aliquot dies, et punta has difficultates per alia
illatae peccata, non flisonis error.

157. Dica nosce debet, et nominum utilior distinctio nil
juvat per terminos Graecae adductos et etiam plurium
farraginem nil proficimus, hinc mali mores
Italorum vident linariae plures.

Hic enim fontibus et causis patet omne vulnus differre ab alio.

158. Definio corporis sani robusti, non ex aegritudine, est

Pag 176.

debilitate, qd accedat vulneri volo videre, qd faciat vulnus ut vulnus. dico porro factum in loco visibili. ut poem oes circumstantias observare, alias ô pot, qa nimis obruitur sanguine, hinc ô ad magnam quandam arteriam, n. magnam secatum ô debeo sumere vulnus lethale, aut qd potest inferre mortem statim. Tendinosa. dico seorsim considerare tendines, qô agunt tum ut vulnera, tum ut tendines, hinc convulsiones & mutatio œconomiae corporis. hinc postea accipio hos varios casus vulnerum seorsim tractandos. i. V. Gr. Si apex digiti cultro acutissimo per medium distendatur, ô intrat, nisi ubi adiger, labia tunc magis magisque dehiscunt & hiant, quo profundius vulnus, eo magis dehiscunt. Vidi in fabro q in jurgio acceperat vulnus in cubito ad os usque dehiscens musculis hiabat, ut duo digiti imponi poent, & erat tamen vulnus factum simplici gladio, hinc postea oriebatur dolor ille qt tahende. (+ schipren). Hinc ut vulnera in primis in musculosis locis, nisi sit parva punctura, q saepe facit hoc, V. Gr. gladii Italici (Stekaden) qt valde longi ô excavati, s. rotundi, acsi coni acutissimi.

Hinc vulnera quae coëunt, qa faciunt rotunda foramina, q ab humoribus adveclis cito clauduntur, reliqua vulnera oia hiant, licet caa vulnerans ablata, unde patet hiatum ô causam vulnerantis s. a fibris contractis esse.

2 Notum e oibus si novacula sindam apicem digiti effluunt more ubertim sanguinis, si gesat digitus minuitur fluxus & decem plenitus ne gutta amplius prodit, n. ô minor solutio post horam, quam ibi

Frigore n. suggeruntur certa mors.

Aër tam mirabilia facit in vulnere ut nisi qs sciet, nihil poet eligere, E. Gr. si Chirurgus qq emplastrum cara manu applicat, ut aër intus teneatur & tunc fasciis colligat illud vulnus, ab aëre existente oriet Emphysema per totum corpus. Exsiccatio nimia facit Escharam.

primo vulneraret, cur sistit satis apellit sgvis.
Arteriæ abscissæ trahunt ad puncta sua fixa ma,
jora, & sgvis paulo pt cumssionem facit grumum,
unde novo effluit impetuosq, si qprimit, rursq
effluit, s si tollat eschara, spr qd rursq erumpit
affluit, in primis si larg.

3tio Ubi satis effluxit sgvis, & sponte sistit ad loq spr
erit sgvis siccq grumosq, q e magnq stipticq. n. e in
sanguine usto vulneri longe meliq sistit sgvis, qm bolq.

4to Pt alisst dies, dq magis mat, adeo qd liqdiq o sgvis,
s simile lotura sgvis, nec claudet a fluxu tenuis
seri, s remanebit aliqnt.

5 Dq effluit rubellq lue liqr, fient hæc oia vulnera
plq minqre p vario tpe, ætate, v tpe pt alisst dies
tumor, inıora ad se accedunt, labia recurva retra,
hunt, rao ex Anatome petenda. cutis o inflaata
hbt pauca vasa sgvea, s plura Lymphatica, q in,
flao mutat in sgvea. tot integumentq reticulare
nullam arteriam admittit, cera nulla hic
adigit. Ergo hbt nec arterias nec Lymphatica ge,
neris primi alias ceram recipent. Ergo tument
vasa sgvea cutanea & dolore calent, inflant.
Tq labia fient retorrida, q a retrahunt plq jutes,
hisce inferiores ad se mutuo ppriq accedunt.

6 Exqsite illo tpe plq minqre adest febricula,
q d velocior agitao liqdi, si sit ~~...~~ vulnq atrocissimo,
menti, q tpe labia sic fiebant, calidiores erunt &
siticulosiores, pulsq major frequentior, celerior.

Quo vulnq o majq
eo febris e major, &
hæc febris o comes si,
sgvis o effluit, n. si effl,
fluit ad aiı
deliq, nulla febris erit
oia hæc a leui inflaq
incula, q ade ~~...~~ vulneri.

Pag 178.

7 Non amplius rubella ad, ligr ille q vocat pus &c: prodiens in soluta unitate his gdiorib, ut sit tenax albus, si bonus & pinguis simul aequalis o tibus strigmenta ignea, ichores fuscos. multo minus partes nigras, sic quasi a dilaceratione, qui ichor tangit in pus oritur febricula, hoc est stadij tertij vulneris.

8 Simulac ad pus, haec omnia cessant, haec breviter expressit Hyppocr. dicens. Febris et dolor quae pus fiunt crescit, qui facto relinquunt.

9 Oculus docet, vidi vulnera ubi profunda pars ictu gladii exscissa, ut esset cavitas, simul ac pus bonum laudabile factum, fiebat duplici m. suppleo eius papillae rubrae apiculatae ex toto fundo sursum protuberant.

Haec per microscopia adipsa rudimenta vasorum quilae, dum, pullulat sanguis & serum, tunc hic o durius protendenda & tota margo quasi major fiebat reliquis partibus. Vulnus coibat radiis quasi ortis inde intro spectantibus.

Colore albo candido, ut nulla pars mollis super, quasi centrum spectant & papillae designantur, & fitali, ortes quasi excuvian disposio. pars quae altero die deletis radiis coit margo & postea designatur, fit repleo simulac margo obducit oes assurgentes papillas.

10 Cicatrix extrema superficies evanescentibus papillarum margine obducto accrescit aequaliter caa. n. saepe papilla est e medio assurgens, q suo margine albo obducit obducitur cicatrix o oij ut epidermis, corpus reticularis, cutis recrso, qd partes recrescant inaequaliter, ubi labra o parent satis pingui.

Est valde compacta & alba, s laxa & tenuior pellis ita, quae destructa ubi reticulare corpus, s. sic plus primis extra dolet, hinc apparet cicatrix vasculorum sic protrusorum, ut callescant quasi, quae vasa lateralia ferme perit, excrescit.

tumor oe e. vulnus, nunc ulcus detumescit, s desinat illud pus fluere, sequenti die lavat vulnus tumidum. 9. Ubi liquor albus blandus viscosus apparet, quod pus, eodem tempore cavum vulneris a fundo implet, & oe die tum emergit aliquid e vulneris fundo. ex limbo ex vulneris apparet tota indicatio, n. ubi labra vulneris sit ibi sit arteria abscissa, si nunc incipit quiescere vulnus singula vascula instar cornuum limacum tenduntur, quae sit tunc coloris candentes, centris albi, ut sit in quibus in hoc e sanguis haec tenditur a nullo aliunde quam congeries vasorum minimorum, si vulnus ex e glabrum & polite nunquam sanabitur, n. tendit in gangrenam, s debet esse scabrities quaedam, q sit papillula minima ornata vasculis minimis, & si anguli sint dolentes, aequales humidi & calidi, sperat vulnus.

cicatrix post vulnus i e epidermis, cutis, putatur sic quidem s e congeries vasculorum minimorum pone coctorum per q. cretorum.

10

Hæc ipsa naa vulnera, ubi nulla lethalitas arteriæ ort. delens all nervorum aut tendinum excipiant, i ubi ipse sgne sistitur, nullis ligamentis aut medicitibus adhibitis, i ppia crusta, q. e qsi emplastrum qd pst decidet & ab eq pte inferiore tunc e cicatrix. Fateor hanc curam o ee bonam & qm relinquere pt se aliqd mali, i videmus qd ipse o adjuto vulneri, fiat & accidit a naa.

4 qd o sit cicatrix Epidermis patet, n. tq exhalaret & inhalet, pts hec: forma, qm exhalat o inhalat huc patet qd cicatrix o sit epidermis.

159. Non pote tam pig leg vulnerari, qm arteria vulnerer, i o nimiam magnam voco si sgnis sistitur sponte, dices cur o in magna i oriuntr deliqa, vidi ante aliqt annos, qd uno studiosi se mutuo gfoderunt, cui ex arteria cerviculi transfossa effluebat sgnis maxime, vivebat p qtriduum, nec febrim videbam, ubi erat transfossa, hinc pstea sgnis nero cuibat & moriebar. Vulneratus talis, si retro silüit, videtur æger in vado, i simulac incapit calere, i moxi mul, sani erumpit. o btiliores arteriæ sgneæ qm ardentes, qm extractione sæpe mors ob fluxum sgnis secuta ob vicinitatem cordis & carotidis.

Si talis in pede fuiet vulneratus nil pericul, n. plg retrahir, nec ttq impetus sgnis.

1. <u>Retrahir</u> arteria incredibiliter, patet hoc in bove mactato, ubi carotis se ad aliqs digitos retrahit. hic oes arteriæ dissectæ se retrahunt, si tunc remotior a corde ipsa membrana frenteras fiores & cavitas minor, sibiq ipsa obturamento st. hoc primo.

2º Comprimitur una pti bg elasticis corrugatis.

3º Thrombus a sgne factus e, & sic si integre dissecta occluditur, & sistitur alias hæmorrhagia perpetua futura.

Si apparet magna hæmorrhagia in vulnere & sgnis neqt sisti, cogitet tq Chirurgus hic e medij dessecta magna arteria, et tq noscula descendat eam tlam sgnis sistar fluxus, qaliter fuiet lethalis.

Pagido. 160. Si in hoc sectione totali cessat ob tenuitatem membranæ & impetus impulsus fictaneuringma, vox Græca videtur derivari a ευρυνω neque si sanguis in arteria semper plus dilatatur, quia membrana in eo loco debilior, dilatata plus semper plus dilatatur & pulsum non sustinet, sed decussata arteria coit sanguis circa sanguine per laterales ramos viam faciente.

Deinde si vulneretur dimidia transversim non tota, tunc partes dissectæ fibræ retrahuntur, non dissecti non, item & vulnus amplatur, hinc boni Chirurgi acutissima Lanceola leve incisuram dant, si vident paulo post sanguis effluxus sistit, nam tota dissecta retrahitur &c.

161. Semper sequitur si arteria major sive cordi vicinior integre vel ex parte incisa effluit semper sanguis vi cordis ad defectum virium vel vitæ, si claudiatur tales magna arteria partes suppositæ tabescunt, vel gangrenosæ fiunt. sic vidi Rustici in encœniis digladiabantur inter se cultris, unus alteri arteriam axillarem transfodit, antequam Chirurgus aderat videbatur mortuus primo impetu, Chirurgus obligationem fecit, nil sistitur ad faciendas aliquas vias cessabat, sine sanguis exivit per partem noviter secatam, sed tota pars infra vulnus exaruit, ut mumia, omnes partes rigidæ, ut in sceleto, nil tactæ nisi sicca cutis, super ducta ossibus, nec calor nec color in parte pene arida nec putrescit, ita acsi diu era cum aliis putredinis hoc raro fit, et plerumque Gangræna bis, clam ubi vivis arteria cruralis ligabatur actione, prienam sanguis suffluxus redibat, tunc altera ligatura ponebatur in vena, ultra ligaturam a tali nec sensus nec motus. punctura inflicta non sentiebatur, sequebatur Gangrena & mors.

162. Simulac dissecti nervi ut chordae tensae, resiliunt utrinque partis ad superiora & inferiora fere ad duos tresve pollices, hinc oritur saltem privatio motus, verumque ex simplici solutione, sed nervi per ramos laterales qui cohaerent aliis partibus & retrocedendo trahuntur, ramuli laterales, unde tractiones convulsivae & dolores maximi. Filamenta lateralia trahunt unde dolor acerrimus & fiunt tandem tremores, usque ad sensorium commune, hinc alienatio mentis, singultus &c. Patet hoc non a solo nervo, si non daret ramos, si non transsectiones dissectio caperet, sed ob filamenta lateralia dicae convulsiones, non sperat, nervi distribuuntur ultimo, ad omnes ultimas membranas & dant omnibus extremitatibus vasorum qui sphincteres, hinc oritur obstructio a sphincteribus collapsis & vitiantur ultima oscula, unde circulatio obexponitur.

Oritur stupor &c haec integre usque ad locum ubi desierit, circa os sacrum nervus magnus cruralis conjiciebatur, vinculo claudebatur, ubique erat paralysis, totum corpus usque ad pedes insensile & immobile, calor manebat in parte, post aliquot dies pes fiebat minor in extensione & facta ibi atrophia. Quare haec cum sanguis arteriosus liber sit allatus per nutritionem, nutritio per in minimis vasis nervosis vel arteriosis, hinc quia duplex origo, duplex nutritio, partim per arterias, partim a nervis a medulla spinali accedentibus, qui jam ablata nutritione per nervos atrophia facta est.

163. Quaeritur de miro phaenomeno nervi punctura?

Notum Chirurgis nervos posse dupliciter laedi vel tota vel si transversum dissecatur, vel arteria parte vulneratur, altera cohaerente, quae pertinet si pungitur.

Pag. 161.

Nullus locus parte acicula pungitur qui sit liber nervus, et multi nervi in toto corpore jacent tamen laxi & si talis vulneratur non multum mali, sed si nervus major, qui tensus est, laeditur pessima mala, non tantum resilit, & quia talis nervus singulo loco dat ramos laterales ut arteria hinc si retrosilit ille nervus, omnes illi nervi valde tenduntur & trahuntur, quia nervi minores eo magis dolent, non si magnus nervus distenditur ille non multum dolet, sed tantum laterales valde trahuntur, & oritur dolor urgens, non dolet autem tamen si nervus tensus usque ad crepaturam, & tunc spasmi, febres inflammationes &c. oriuntur.

Pag 182.

Punctura mira aliqd ptbet phaenomena, E.gr: si digitus laedit ubi ossicula phalangum digiti sita & tendines, in initio nil mali fere apparet, s. post aliqd temp. totus brachij aliqdo inflaat & afft,, cur, qd fit qa sic instincti st oes musculi, ut supra eos vagina pinguedinosa decurrat, q veniens ad tendinem musculi, se circumdat circa tendinem, hinc tendo q haeret ad phalanges digitorum si vulnerat habes membranam & vaginam communem q reliqs musculis pote hoc p totu brachij dispergere, nam oes musculi tali vagina st involuti, & hinc oes illae ptes brachii saepe inflaant & tunc oes illi musculi exacerbant, q trahunt se & inmobiles saepe fiunt.

Ajunt oes post discissionem oriri nil nisi Atrophiam & Anaestesiam v. privationem sensus & motus, hoc videmus, ubi rami supra vulnus ortos & infra ptensos, ergo q distinctione accipiemus, de casu priori jam satis exposito videamus. Nempe constat primo membrana coi, q habet arterias, venas, lymphatica & aliqd pinguedinis, praeter hanc membranam 2o. Nervi medij fit ex pluribus filamentis in unam membranam collectis, hinc intelligitur punctura nervi v. dissolutio ptes reliqs integris. punctura e species quaedam filamentorum discissionis. Discissio si quam filamenta simul ab invicem, ad initia dissolvunt. Haec o differentia, hoc facto oriuntur dolores primo obtusi, q perpugenunt. Si nervi prima in punctura hoc sentiunt, dein oritur dolor obtusus primo in loco vulneris postea proxima vicinas. Nervo puncto dolor magnus dein crescit, postea nervus dolet post, & dein vicini simul trahunt, vocant (trekken). Si in manu saepe ad humerum exacerbatur, summus dolor p vigilij, calor in ora vicina, rubor ubi tremores nasci. Vidi hoiem festucam osseam sibi impegit p pollicis immediate & paucis horis brachij inflat inmane, oritur Erysipelas, Spasmus febris hujus comes dein delirium &c.

Haec ordine si procedunt, & haec e historia facti, si animali infigatur frustulum vitri, in nodis digiti, habet symptomata, ut descripta ab veteribus in hoibus. Distractione a nervis facta, paulo post oia vicina patiunt, n. habet Ganglia ubi conveniunt, adeoque nervi conveniunt oes in se, unde calor, tumor, rubor &c.

Lacte spargitur poenes, pites vitiatis sphincteribus vasorum patet in caballo castrato. Veneris flaccida mollis pars genitalis, fit tantum influxum determinato comprimitur vena, quae currit circa dorsum, musculus occludit & singulo ictu sanguinis pellitur in penem, donec exit per venas, lacunae corporis spongiosi implentur, fit in eo sextuplo major, potest constare, fit tactu rursus cadit, sic etc hic omnis lacte vibratur. spargit, arteria & vena itaque plenae, adeo ut Lymphaticae fiant sanguinea, tunc fit in vicinis sua inflatio & febris a celeriore agitatione.

Delirium fit si perturbatur motus & functio in cerebro, hinc a nervis tactis spasmus, si humor in arteriosis & nervosis magis iret in illum musculum, alias hic fit hac a determinatione per nervos data, spiritus & fit longo stupore, res vi dolores paris rumpitur, nec enstillat per vi sanguinis sectura tantum aliquid de acri semiputrefacto & rodit, sic in homine memorato ex brachio plurima materia evacuata. Hoc malo oblatum Insensibilitas patitur, obvidentes motus & convulsiones secuta. Rigiditas ratio jam clara est, siccatur fit immobilis Gangraena in nervi punctura per 3 dierum spatium mors.

164. Haec sane horrenda fiunt a tendine abscisso, in tempore oritur immobilitas, quod est nervi decurrunt per tendines infinita vasa sanguinea, Lymphatica, musculorum hinc resciso retrahuntur.

165. Membranae multae oriuntur ex tendinibus explanatis, sic Hasskius demonstrat periostium a dura et pia matre ortum & sic apon[illegible] nervi sese, quae disseminant, dilatant & faciunt quasi novam membranam, sic Ruyschius per ceram injectam demonstrat tenuissima vasa, quae per immersionem in aqua tepida apparent fere venae Lymphaticae & ultimo nervi, hinc adeo dolent & fere idem est effectus.

Pag. 69.

166 Lymphatica duplicia et arteriosa id ac arteriae patiuntur, hoc ttm discrimen, qd lympham vehant, cetaliis ppetuis stillicidis humoris, unde Chirurgi applicant lapidem infernalem, alumen ustum et hoc desiccat, exurata tunica vi caustica ad finem suos, id ac in arteriis, s o tty fluxu e ex venosis.

Adeps effusus rancescit, patitur putredinem conendens unde impedit vulneris ... Vidi saepe vulnera ttm usque ad membranam adiposam, q incredibiliter intumescit, et vidi in tibia, ubi pauca pinguedo esse intumescit illa membrana, qa facillime ... partes. hac membrana distribuitur p loca, ubi putant adesse, ut scroto, penem, ... parva ulcera ... fere toty membry. nemo hoc descripsit ... ee cellulosam membranam ... pinguedine, q ad semi digiti crassitiem intumescere potest, ita ut nil sanguis intret, v exeat.

Vasculae ... a ... recepta extendi, et una ... in alteram, qd venis fiat, docent Phlebotomi magna satis vena incisa ante ligaturam dabit paucillus sanguis, stillabit ttm, qa ob valvulas ... retrogredi, ergo docemur effundi ... ligata qd faciunt, ☉ putrescit ... ☉ ... in vulneribus ... acessit ... adeps rancessit, qd a putredine ... sanguis ... putrescit in primis ... a calore ... aliquo ... humidior ...

167. Sequitur brevis Diagnosis vulneris.

1 Chirurgi et Medici vocati ... primo ... oculis explorare ... explorari ... statim ... tentandi, qa necesse, qd lateat, ... abstergi ... impedimenta, et

sisti fluxus sanguinis, p. plures ligaturas sistitur, sitr ∇ p. paucillo
Θis, vini, & ita mundare, si videt sanguinem coccine(um) et fit
p. impetus, arteria est, si lente, vena, nec timendum hi fuit.
A vicinitate, i. ubi, circa q. 3 & q. m. se habeant.

Pag. 185.

168. Vulnus saepe eum apparet parvum E. Gr. monstrat tibi punctuam intra costas, potuit laedere arterias incostales, si ius quod tunc efficere potest, potuit tunc penetrare in thoracem, tunc forte p. pleuram transiens potuit vulnerare pulmones, hoc vulnus est absconditum, si scias naturam situs & q. m. manu vulnerans adducta, unde concludis, ita punctura gladii o. tum mali, quam ab acinace, in cavitatibus o. tum mali quam in hepate, sp. tentandum an penetraverit vulnus, si Chirurgus tentat leniter inflat, si flatus intrat, sit penetrare sic vulnerare vulnerantem, tunc videbit an pars ibi sit fle laedenda, ut hepar, pancreas, lien &c., stomachus, intestina o. fle, & si haec tria dicta sc. situs, modus & vis observavit bene, fle patet q. pars interna sit laesa.

Si jam video sanguinem esse venosum intra vulnus deligabo & comprimam, si arteriosum supra vulnus compressam applicabo, tunc sistis sanguinem. hoc facto vulnus abluo ∇ tepida q. paucillo Θis, vinum mellis, hoc facto lustro oculis & video an aliquid sit quod praesentem requirat curam, si omagnum periculum est relinquo & remitto ligaturam, si tum sanguis magna copia effluat diagnoscere arteriam magnam esse laesam, si Cutis venae laesa, si a. nervus magnus est absciss(us) partes subjacentes stupebunt, idem motu fle.

i. Nunquam tamen primo deligare recedendum a vulneratis, quaeritur primo q. m. se habuerit tunc vulnerans. si q. pungitur ab perito artis gladiatoriae, q. pungerat, inde p. vario situ erit vulnus, alio o. recto itinere factum. hinc oes Chirurgi habent talia monita localia, at mortuis fere aegris point dicere apto cadavere q. m. invenerint. Rogat instrumentum, modum inflictum, q. versati in arte gladiatoria sciant quosdam punctos horizontaliter, alios superiora aliosque inferiora versus aut ad latera ferri. haec faciunt notitiae vulnerantis causae, itemque a. de vi esse certi, vis illata p. ictum varia, vulnus facit superficiale, vel

Pag 186.

damni causans, si violentius adactus gladius penetravit, metus est an in interioribus aliqua percussio. Sperandum quod[?] vulnus habebat ante quam mutetur, praesentius recens inventus monster, nec postea mutationem det in artis speciem. Levi flatu tentandum dixi, nam membrana adiposa cellulosa potest inaniter inflari, ut norunt laniones, hinc si per cutem thoracis totius vulnus flaretur fortiter, Chirurgus falleretur et tamen ... Empyema le flatus ille gelidus a calore ... multo plus rarescit et ingens fit inflatio.

2. Si in vulnere facto exiguo homo statim incidit in animi deliquium aut syncopen, pallescit, livescit, frigescit, majus malum, quam apparet externe, sic nuper in isto, hypochondrio vulnerato observavi, cadebat paulo post in animi deliquium, syncopen et sudorem frigidum. ... V, redit ad se, sed rursus incidit et moritur, in aperto toto erat abdomen repletum sanguine a vase laeso.

3. Quidquid vulneratus in thorace tussi rejicit sanguinem, sunt pulmones vulnerati, si vulnus in abdomine, et vomitus sanguinis sequitur ventriculo vel hepate laeso, sicuti vulnus in lumbis et mingit sanguinem, vulnus in renibus, et si in inferiore parte vulnus est vesicae. Non nihil aliud sequitur [symbol] excrementis, si bilem ejicit vel hepar vel ductus cholidochus vulneratus est.

4. Si dolor est ingens et vulnus latet, vel patet superficie, certus nervus dimidiate laesus, si singultus diaphragma est laesum, ad quod nimis sanguis effluxit vel spasmus[?] ... multi nervi vel dimidiate laesi vel puncti, si postea tremor magnae venae laesae et sic primo aspectu ex fundamentis praeviis tam de natura et periculo vulneris et prognosi indicationem habes, si quod prognosticon rite pronunciare potest cognitionibus prognosticis objecto habent.

H... certus si sanguis ex rate majore vulnerato est elapsus. Sic vulnus est inflictum femori, pes et crus fuerunt paralytica, certus sanguinis est absorptus[?].

Oritur a vulnere dyspnoea nervi diaphragmatici vel intercostales sunt abscissi vel laesi, aut aër intravit intra pectus. Dolor oritur in quavis parte laesa a nervo fere abscisso, si totus est abscissus, non dolet unquam.

169

1º An mors v vita. hoc primum quod quaeri solet quaeri ab aegris, adstantibus, judicibus, an mors inevitabilis, constat ex signis, si hoc viderit parum agitur de vulnerato, si hoc videt prevenire potest, praesentia & sequentia inquirit.
2º Sanatio vocatur laesa partes in integrum restitutio, si videret superstitem posse manere, quaeritur, haec sanatio si constat posse fieri. porro quaeritur. 3º Ipse vulnus, vulnus hoc si sanari quomodo cunque poterit, quaeritur an functiones; deinde 4º An relinquuntur effectus quae vim non vulneris creant, si vulnus sanatio quantum prevenit, tit, an quod supervenerit, nihil refert exactius scire, quam hoc praedicere. Exempli gratia si nervus integre abscissus curatio in integrum non potest fieri, partes vel nervo abscisso erunt paralyticae, aliis plurima paulo sunt &c. Nam Chirurgis saepe imputatur causa ab ignarus, quod v neglexerint v Physica causa fuerit, quod bene praedicendo prevenitur, si arteria axillaris vel glandulis axillaribus dimidiato abscissa si sanguis non sisteretur ad partem abscissam, brevi omnis effluerit, si tunc Chirurgus filo constringit, agit, quod potest, si relinquit, mors ab haemorrhagia, si obtinuerit saepe sanguis ab impetu nervus generum sit. Brachii ligaturis constringit supra vulnus vel ne sanguis reque... efflueret infra, tunc saepe oritur Gangraena, v aliud quod cujus causa non est penes Chirurg. qui primum accedit, debet notare v praesentibus dicere, quod non curare poterit.

Pag 187.

Haec prognosis fundata est in diagnosi, n. si haec est bona, ille potius non debit, quod factum sit.

3º hoc debet posse providere, n. multae eius... vulnera requirunt longum tempus, si jam promisent se curaturum intra 3 septimanas, & 6 opus fuerit, rejicietur tamquam ignarus.

170. Nunc examinem prognosticon commodiorem. inquisivi auctores veteres & alios recentiores Chirurgos, in primis qui ex inspectis cadaveribus ratiocinati sunt, & observarunt, difficilem hanc materiam, redusi ad 5 capita, Mors inevitabilis, quae tamen necessario ex hoc vulnere sequitur saepe fit vulnus & in vulnere,

Pag. 188.

Mors ē qes cordis, ergo oē vulnq erit lethale, qd facit ut cor qescat, & qd ō potē p̄cavi, ut qes seqr.

1º Cordis qes fit p ejq paralysin, q fit ū si nullq motor venit ad villos cordis, ū si ō venit ttā copiā, ut motq poit fieri, hi Rq ad cor fluunt p nervos a cerebello ortos, ō a cerebro, hinc si soli illi nervi abscindunr, ut ad cor Rq ferri ō poiunt, facient mortem absolutam.

s ē inevitabilis. Ignorantia nts oibq ptis, s spe randq ut in Chirurgicis hactenus simpliciima cplectanr n. ubi sequentia observanr in ægris, bona fide mortem pnuntiamq. 1º Motq cordis ō potē p momentq desinere qn desinat vita, si pgt desinere, fit plena mors. Qj fistir momentanea ō Syncope. q morti pxima, s ad cordis motq duo requinr ipsa. Ingressq sgnis & coicaō p nervosq cerebello, hæc tam clare noscunr, ut oi aidli impedito uno ex his duobq aial moriar.

2º Videamq jam an ex observatis cstet cerebelli vulnera lethalia momento ablato toto cerebro integre extracto morir statim. Ergo si coicaō p nervos e cerebello ad cor incipir, ō nobi nisi mortem secuturam si factq vulnq tale mortalq nemo potē curare. Vulnera cerebri p se ō pono in lethalia, s si tam pfunda pt in medullam oblongatam tangeat, ubi oēs nervi cerebri & cerebelli coeunt, oir mors citima, cur medullæ oblongatæ ū cerebello mortem inferunt, si cerebrq ō penetrat vulnera ō lethalia, s in cerebri ventriculos. Galenq docuit in gladiatore, statim ō morir nisi Apoplecticq a nimio effuso sgne fuit ider dubij. s ūo nullq exemplq ubi medulla oblongata discussa satis notabili pte ō brevi mors. ō ob hæmorrhagia, s incepta coicaoē.

Respondeo cerebellq adnascir medullæ oblongatæ, qua fit major, n. coicant ibi utriqq medullæ, si cortex cerebri ablatq, ut Parisiis & Londini factq in Gallinis, retrogressi cerebelli nervi in medullam se jungunt, & cmittunr & sic mors a vulnere medullæ oblongatæ.

Objicir ō retrogredi nervos. Resp. maxime ut recurrens

neng in Cranio & alibi, hinc ō ē fictio qtra naām.
Cortice cerebri læso vivit aīal, læsa qdem facultate
aiali, ergo qteng ex medulla hac vulnerata morir homo
ō, 7a cerebr ablat, vivit, s a cerebello, q ablato, orir mors.
β Pricipi potē coīcaō in cerebelly & cor, qteng effusg sgnis
intra craniy coercitg sit, sic comprimit cerebell aut
medullam atq poit lipr in cerebelli glandulas segre,
gatg in nervos pelli, hoc fit si vasis læsis effusg sgnis
qprimit cerebelli bstaām, nervosve, nil transit
mors inevitabilis, si comprimir nec potē educi partem.
cerebro pſſo fit Apoplexia, ut vidi sæpig, s cerebello mors,
qd error facit. 1 Pſsoie vulnere facto yō potē cedere
n. nulla vacuitas, cerebr & cerebell inde mollia, hinc
sgnis expulsg comprimit. 2 Putredine segre qtingit
ut sgnis ō poit ita evacuari, sic stando putrescit, unde
& liquefacit cerebelly. 3 Nō poit educi, si poit ap„
tura in Cranio fieri, ut sgnis hæc mala faciens eva„
cuer, homo ō morir, si apto cranio encephaly bong
tollir, alias mors & scribing secutam ex sgne extra„
vasato qprimente unde tollir irradicaō cerebri &
cerebelli in cor, s pbabiliter evacuato potui esse pari
vita q ulterig spectant ad P. Ctos. Hinc mors
ō inevitabilis curar apto cranio & ipso educto sgnē,
s. st loca ubi fieri ō poit, ut in oculi orbita intra
basin cranii, ad locy ubi plurima artenē, si
tunc talis qoia qprimit trepano ō potē accedi,
& nullo m. æger sanar ob intro qpadmodg tenuē,

Pag 190.

si gladius resupinus adactus intrasit in Ethmoidis os. ubi multa arteria ad basin cranii & duram matrem, non educi potest quia comprimunt carotides & vasa vicina, assurgente tumore premente partes ad tempora, ubi os petrosum adhaeret durae matri multis locis arteriae, si effusione comprimuntur, non scio si vivant posse. vel si animali robustiore intra primam & secundam vertebram ... rantia officiis ... immitteretur altera acuta discindendo oblongata ubi generalis origo, brevi mors ab impedito, ea de ratione si vulnus ad nervos ubi acies fere alterius generis nervi, ut inter 4 & 5 tam vertebram fit paralysis, non mors, si in illos nervos recurrentem qui se associat ... hic nervus multus facere ad cor.

Cardiaci Nervi in homine plerumque solitarii transferuntur ad cor magis quam in brutis, hinc in brutis ab scissis nervis adhuc superstes aliquis motus cordis & pulsus languido remanet in animali observando per microscopium nuper diu morir, cui saepiune solis his nervis abscissis, non ita apparent & mortis causa non ita patet quia decurrunt ad magna vasa, quae plerumque simul laesa haec quoque tumorem inducunt mortem, quamvis ex cerebello per nervos impedire transitum ad cor, nullam aliam possibilem rationem dicit, statim corde cessante inevitabilis mors cessit spiritus, nec ita amplius movere, vel ab impedito influxu per nervos, de quo actus, vel auferendo fluxus spiritus in cor. hinc profunda in cavum penetrantia lethalia, si cor sic ... ut per vulnus spiritus posit effluere nos.

Quaeritur an omnia vulnera cordis absolute lethalia a posteriori patet, non a priori difficile valde, si non intrarum, relinquunt adhuc diuturnam vitam an animalia sit inde integre moriantur ignoramus.

Non est vulnus quod in cavum cordis penetrat est absolute lethale, sed non omne vulnus cordis est lethale, nam inventa sunt corda cicatrice obsessa a vulnere, sed illud non usque in cavum penetrasat.

Hinc haetenus habitus, si fibrae nimis dissociat: contractio nimis irritata, ubi penetrant effluit [redacted] omnis sanguis, nec potest curari, et mors inevitabilis, si afflictio tota penetrant, non scire, quae trahunt se per inflacem cordis unde mors non satis definitur.

3 Omnis liquor currens et ferens ad cerebellum, cerebrum et cor. Si in cerebro laesio, functio animalis laesa, si in cerebello mors; uti et in corde et ad pulmones, hinc magna vulnera pulmonum lethalia, si accessus non datur, alias sequitur. Allam accepto vulnere lato per intercostales musculos dependebat pars vulnerata, ligatura et pars superstes computrefacta, curatus homo, pulmone forte adnato pleurae, licet multus sanguis erumpent, qua dabatur aditus, Hepatis eadem ratio qua non possunt accedere, quidam forte siccari possunt membranae indurescentes, callescere, si magni vasa laesa bona quia dicimus inevitabilis, eadem ratio est in sequentibus.

Uteri in gravidis vulnera lethalia non sunt, nisi vasa magna laesa tunc contractus, tunc si gravida infans potest edidi et sanari ab arteriis omnis sanguis effluens, et in gravidis maxime colligitur ad illum locum, si bona fortuna fiat abortus ut ope Chirurgi factus potest contrahi et curari.

Vesicae norunt Lithotomi si quae arteria Hypogastrica vulneratur non datur accessus applicandis stypticis tristissima exempla docuere aliquando, caetera non lethalia, nisi ⊡ se effundent in cavum pelvis [redacted].

Aorta lethales ubique carotides, quae in vivis viridentur sisti posse, si cito quis posset aperire partes et ligamenta ponere, non citius omnia quasi unda sanguinis obruuntur. Si quis jugulares carne vulnus, non videtur sisti, non ab utraque parte effluit sanguis, adeoque videtur lethale.

Quies cordis fit, si nullus sanguis per venas ad cor fertur, vel si nullus per arterias mittitur, vel si sanguis ad cerebrum premit, en his tribus causis mascatium.

Pag 192.

Oẽ vulnq, qđ respi, raōem tollit, ē absolute lethale, sic acē hanc tollentes in mani-fest[?] ... ōst

Ad febrales item ō dar accessq si majores obrepēt spirits. hæ tres caē, si v spirits v Rtq incipiē congescit. 4 Si integre tollitr id ... fieri, v vulnere organorq respiraōis v raōe thoracis, raōe pmoris ... si aspra arteria integre dissecaē & pś læsa inferior ... cat oīr uno momento suffocaō. impedit norq aēr in pulmones ingredi, (tollitr vita,) licet thorax se dilatet. Si trachea integre dissecta p cartilagines pś inferior multq retrahitr & occludatr, inde fatam esse mors erit inevitabilis. Si pulmo læsq aut magna pś bronchiorq discissa, ruit aēr in cavq thoracis, ą ipso illa pś pulmonis inepta respiraōi ō extenditr ampliq vesicula, lobq comprimitr, si nunc hæc contingant in utroqq lobo pulmonis statim mors.

Tertiō p thoracem utriqq vulnere oīr uno momento mors in aīalibq. si una pś thoracis ptunditr, unq ille pulmonq lobq ascendit, nec ptunditr, illa pte fit respiraō, si in una pte, dimidia respiraō, si p utrqq inevitabile fatq.

Nam ut ō sequeretr, deberet qs ipso momento ptuñsionis p utrqq latq exsurgere aērem, qđ ō fieri pōte. Hæc Vesaliq Patavii demonstravit, alligabat tabulæ porcq, qđ aīal adeo clamans testatr manifestam respiraōem, ptudit unam ptem thoracis, aīal mox edebat duplici vi, ut posit vociferari, immissa fistula claudebat id foramen. Statimq alterq latq aperturam facit, immissa fistula, reclaudatr, mox si utrimq introducitq aēr, mors, casus alter ē, si ab inferne obliqq p diaphragma fiat vulnq ruit aēr p patula viā in abdomen.

Si thorax ab una pte pforer ttm & simul transeat mediastinum, qa ruit in alteram ptem, res si utrumque latus pforer, nervis abscissis ō amplius mover.

H seve sint Diaphragmatici sive Intercostales.

Ergo quintuplex circulaō a laesa respiraōe mortis inevitabilis. 5 Hujus exempli aor te Lowerus. Viro cani oibus manentibus integris parum vulnus infligit thoraci digitum immittit in cavum thoracis p vulnus unguem acuto, & descindit ductum Thoracicum. Vivit aial laetus, s incipit languere. tertio quartove die mors, apto thorax plenus lympha q effluxerat, si ad belarum animat t ytebras discindar ductus thoracicus mors intra paucos dies cum Hydrope pectoris apparente ab effuso chylo.

Poet fieri ō magna haemorrhagia, unde mori potuisset, si integra dissectio ante quintam diem mors, quis in brutis observatus, haec vulnera ai inevitabilia, q impediunt, ut permet actio cordis influxus ex cerebro respiraō &c. ut aer p bronchia, pulmonem, Thoracem restituar, ut chylus humores sōes vehat, pm oēs ut scio recensui suo ordine.

171 Jam enim tractari maa.

i Encephalus voco oē qd gtiner intra cranium, hoc nunquam lethale, nisi qteng corticem cerebelli q corde incipit de q dictum. fit mors saepe a solo sgne effuso, cerebrum molle qprimente prius, dein ut cerebellum & dat originem ptibus duris, ut tendinibus &c.

Hinc qpssio a sgne ttm has summas mutaōes infert, hoc ut fit caveat, finxit Deus cavum tale rotundum & vasa suis alveis ita qstructa ne qprimant. sic pontes in arcu qstructi ferunt maxima pondera, & a fornice suo multum defendit, ut oia denique caveant, posuit Deus in theca ossea, qd alias nullibi immobilem plane, ne motu multo fte laedar ulla functio.

Pag 199.

Cogitet vas sanguineum ibi laesum, effundet liquorem, tollit compressio aequabilis, prius ubique eadem compressio, si vase soluto sanguis effluit & brevi comprimitur cerebrum & si major effusi sanguinis moles in cerebellum, sequitur mors ab influxu ad cor intercepto, si in Encephalo caeteris, quod tolli potest. Vulnera per se sunt lethalia, sed arte sanabilia. Ex compressione ad cerebrum fit apoplecticus dormit, validissime stertit, fortiter non sentit, tandem plerumque cerebellum comprimitur, quo presso mors. Prudens Chirurgus aperto cranio polypus educat, aut si sanguinis exitum parat, hoc volo per mala encephali:

Terebra levanda vulnus per se lethale partem tollens trepano. 2 Omne vulnus magnae arteriae in pauca minuta occidit, quia omnis sanguis effluit, sed si manus satis cito ad eam potest pervenire non est inevitabilis, si Chirurgus debito tempore adsit, acu supposito elevatam colligit prius nudatam, hoc non crudele, sed salutare est, tenendum unde omnia vulnera ad quae commode requisitis bonae artis potest perveniri, nisi vena vel arteria, sequitur inevitabilis mors.

3 Videns utrumque audaciam, sed legat observata Chirurgorum omnia erunt alia exempla, pulmonis supra allegata, deligatio, intestina consuendo gerescunt, sic sunt quae egerunt vulnere inflicto per latera ad umbilicum. Quae Chirurgi non poterant portionem inferiorem invenire, superiorem accepere & alligarunt ibi, unde exitus per latera &c.

4 Est hoc capitulum multum observandum, si quis accepit vulnus in Thorace, arteriis venisque laesis, irruit sanguis magna copia in cavum thoracis, quo relicto suppurato putrefacto, attenuato oritur Phtisis, quae sanguis ab indoctis saepe relinquitur, unde hoc malum si in initio educeret, sanatus fuiet.

Nullum vulnus arteriae vel venae est lethale, nisi quatenus est cerebri, cerebelli vel quatenus sanguinem effundit quod per manum Chirurgi non potest sisti. Si manus Chirurgi non potest pervenire ad illud vulnus, sic si arteria axillaris utraque in cavum pectoris est abscissa, est lethale vulnus, si arteria intercostalis intra pectus abscinditur lethale, si coeliaca, mesenterica superior & inferior aorta, emulgentes, lumbares, Iliaca, omnia sunt vulnera lethalia, quia manus Chirurgi non potest pervenire ad ea loca. Si a. axillaris in quovis loco brachii abscindatur ex se quidem est lethale, sed quia ad axillam infra os humeri satis nudari potest, si ibi comprimitur per splenium non est lethale.

1° Si Arteria Inguinalis ē abscissa, ē absolute lethalis, q'a se retrotrahit,
2° si infer. ad os femoris ē abscissa n ē lethalis q'a femoris extirpatio ē possibilis.
i di exempl. in hoīe q secundum magnitudine inflict abscinderat arteriam
magnam cruralem ē epigastrio in tibiam & fibulam, oritur terribilis hæmor-
rhagia, cadit in an. deliq., recuperat vires, redit hæmorrhagia, Chirurg.
advocat. obturat foramen arteriæ linteo carpto, s. arteria effundit iter.
sgnem, facit aneurisma, Chirurg. peritus advocat. popliteam arteriam
& pleno compressam torculare comprimit, denudat vulnus, depurat locum, invenit
arteriam læsam, imponit nodum Petit dict. & ligaturam, sanat tot. vulnus
hic videtis, q'd vulnera per se lethalia p. perit. curat. fuerint.
carotides vulneratæ sunt lethales q'a n tam cito adveniri pote medic.,
in cereb. & cerebell. n nisi accipiant sgnem, s. si maxi status ect perit.
poterit evitari mors. Vertebrales in lethales, casum vidi in studioso cui p.
gladii sinistra vertebralis erat abscissa, p. aliquot dies vixit, si in an.
deliq. incidebat n emitt. sgnis, s. si dares revocantes & vires recipiebat
fluebat sgnis & sic mors certo tandem sequebatur, sit a. q'a hæc arteria n pote
comprimi huic sunt lethalia, reliq. arteriæ q. possunt comprimi, possunt
curari. q'd a. de arteriis dict., id de venis intelligend.

hinc apertione tollenda potius quam mors inevitabilis.

172 Est Vitium plenum hic & nimis sæpe dictum in
scribunt artifices, hinc singula breves in prænumerandis.
Hoc vix constitit, nisi in locis ubi magna suppurationes
scripsit Cæsar Magatus Italus in folio libro, ubi de multis
incurabilibus vulnerum curis, solent ibi pus esse Bal-
samum Vulneris, hinc n sæpe deligandum, præterquam hæc scripsit
secuti sunt plures, si pus in loco infecto hæret, ubi
multa vasa arteriosa, Venosa, Lymphatica, ab-
sorbentia sunt, pus diu hærens fætidum ipso reddit
debilius, tenuius p. vasa redditur. Missio sgnis

Oē vulnus quarto die facit
pus, si oīa naturaliter procedunt, hoc ē quasi proporti-
onale magnitudini
vulneris si vulnus magnum
multi pus, si minimum
contingant, pus effusum in cavum
corporis ibi p. artem
poterit repurgari, si
manet oritur purulenta
tabes, in qua tot. corpus de-
sinit nutriri, quasi pus
laborat cacochymia
purulenta, quod fit si pus
in cavo aliquo hærens a
venis bibulis resorberi & sic
ad sgnem deferri.

Pag 196.

Hinc Hippocrates jam dixit vulnera manantia multy cito occlusa ta, bene faciunt.

Effusus sanguis putrescit, acer fit, rodit minores partes, hinc omnia perturbat in se & facit partes suppurari & gangraenescant.

Si V. Gr. vulnera circa nervos fuerint, requiro pacatum animum & corpus, quo pacatiores eo felicius succeditcuratio; hinc omnes res non naturales debent dirigi, si contrarii fit potest inde oriri mors, sic in vulnere capitis nimius usus vini facit saepe mortem, & si a nervo affecto metuitur convulsio, motus nervorum maxima debet vitari in illo motus maxime est Orgasmus Venereus, & ab hoc solet, saepe mors.

Error si nervi quidam majores aliquid nudi jacent in vulnere, si tunc sit nervus per fugam instrumenti potest tetanum vel convulsionem excitare in homine, si nervus vel tendines

induxit lethalitatem, hinc facillime stagnat, observatus fuit magnas tabes puris collectiones homines bene habere, visi subito mortui, apertus plena erat pure vena cava & per resorptum in arterias pulmonales mortem intulit. Exempla docuere Parisiis Chirurgis praesentibus contusis & apertis cavis aperta sic effuso sanguine o casito mors, hinc quotidie leniter detergenda vulnera, si tunc erit perpetua deligatio, quae mala, si tum si multum puris saepe deligandum, si parum parcius.

Effuso sanguine in cava Encephali, thoracis vel abdominis e vulnere sic effusus sanguinem primo omnia mala dare phaenomena, si potius bonus Chirurgus sit, brevi putrescendo infestatum, quo primum debet.

2 Mors saepe sequitur inde, quia aeger se male habet. saepe inflictum vulnus, ubi quiescit & nil facit edit bibit, quod non debet, unde mors. V. Gr. si ingenti vulnere intestina laesa quiescit Chirurgus aeger contusis intestinis nil sumpsit nisi purum jus carnium potuit et curari, quia nulla inde faeces, & nulla necessitas egerendo alvo.

Tota curatio hinc incidit, ut impediatur curatio, bonus Medicus dabit aegro spatio 6 septimanarum non panem aliave cibaria, solus jus carnium & manebit in lecto. Primo injiciet clysmata ut restiles faeces evacuentur, & sic curabitur continue, si si plurima cibaria ingesserit & illa venerint ad vulnerandum altera aperit, o curabitur.

3 Neglectus si forte in prima deligatione n. arteria sese resolvunt, videns applicat remedia ipse absente statim haemorrhagia & mors, ergo meditandum cui loco vulnus sit inflictum, statim cogito an ibi sit arteria vel vena magna: Si arteria forte ostillat sanguinem ipsa retorta, hinc potest nunquam clotam aliquoties motus movebit, si tunc effluat sanguis sistere adhuc fieri potest, si video non casum, non neglexi, si feci quod quod ars jubet. Error frequens est. 4 si aeger talis constitutionis ut fere fato proditus & conflictus morbo, quod alias fere indignatus vulnus tale accipiens brevi morir.

tiaverit, ut vidi saepe.

Sic Phthisici misso sgne, potuiset adhuc diu vivere. si quis an en talis vulnere mors &c. examinat pro desponsoris aequo quo pote restituere.
Sic Aphrodisiaca laborantes, si defecerint sgne, morientur brevi. Examinandum an senserint, dispositio aut morbi talis & sic quibus si vena secta inciderint in animi deliquium saepe in illa syncope morerentur, ni reficerentur, & inde potius quam a jactura sanguinis.

173. Renunciatio de vulneribus, an non vulnus sit causa mortis & judex admittat sententiam Medici: caute & efficaciae summa hic agendum, quadeo quod quis de mortuo, si quem inflixerit, unde quoque vitae dependet, ut prudentes sapius revocaveris, sic scribunt.
Inveni in eo corpore eo loci inflictum vulnus tantae magnitudinis quod ad definitam longitudinem, latitudinem & profunditatem seu fere. Hoc primum est tale vulnus sc: quod intraverit tali longitudine latitudine penetravit eo usque ultimo finitum ibi.
Secundo in vulnere inveni tale vas, si integre abscissum transversim aptum. His positis, eo quod vas sanguinis aliis eo deferri solitum effusum. Ultimo ex effusione sanguinis secuta mors, ut causa proxima, hoc posito gladius angustitudo talis vulneris, vasis loci &c. non admittere potuerint curationem Chirurgicam, vel an sit inevitabile. Vel scribimus ultimo, quod sanguinis effusio necaverit causa mortis, si impediri potuisset, si in tempore ligatura fuisset, tunc quidem in genere aut citatur, cui inniti hoc pronunciamus.
Definitum ex ante dictis, prius solet pleraque pervulgata traditione afferri, quod intra 9 dies si moriatur aeger vulnus causa mortis, alias raro, si ultra vivit adscribitur casui vel tempori aegri, data ab inpitiis. Hoc ipsum non est V. Gr. si vulnus inflictum ad interiora cerebri effusus sanguis ad locum haerens, ubi non pote educi, quod passus ad sinus ~~laterales~~ jugulares, homo non moritur statim, primo apoplexia & sensim magis magisque moritur & forte post 30 dies, si ad basim cranii, et basi cerebri

Pag 197.

Tempore non nulli homines sic et facti ut visa re sibi nimium horrenda cadant in animi deliquium talis homo videns suum sanguinem fluere cadit in animi deliquium, sic epilepticus laboret vulnere cranii, accesserat tunc insultus epileptici, perturbat saepe totum vulnus & moriens non a vulnere sed a causa congenito temperies variat, sic non homines qui ab odore rosae cadunt in animi deliquium & novi aliquem, si hinc dein oculos totum corpus intumescat, Lege Bonn de renunciatione vulnerum.

Pag 198.

hæreat effusio sgnis, & qpossent tumor venas jugulares, sgnis ô effluat, & ex Encephalo ô statim moriatr, si m. p cerebelli adhuc fluat sgnis, s nemo Medicorn scit, hic medelam poe fieri, nec recondiunr ad basin cranii illi sinus, ubi advenire impoibile ē. Ergo tpgo facit, s qdeao noxam vulneris mortem inferentis.

Sæpe dilaçao ab irato ægro avellitur, aut ille aliorum male hbt, unde extra 3 v 4 dies mori poet.

Hinc ô pejurandi, s sentiendi in favorem rei.

174\. Possumus pcedere ex dictis. V. gr. si nerv. abscinditr, pibit sensus & motus, fiet Atrophia in illo ~~...~~ membro, si ptim discinditur, pinde dolores tremores, pvulsiones &c.

175\. Oia Phænomena vulneris Patentiis qui Physiologia explicanr, sgnis exit, qa vas ô retrotracti desinit, qa vas ê retroductr v refrigerar p escharam obturar, pstea dolor major qm in primo inflicti, qa ptes a se longius recedunt, unde dolor ille dilacerans (st schnyren).

Quaer qre post sgnis stagnaoem oriatr ichor tenuis, patet, qa fer transmittitr, qdem ô sgnis & Lympha p parvas apturas sibi viam qnt. qur qre post ichorem tenuior infleao &c. qa arteria qsi vie secdd. sgnis ô transmittitr. qur qre pus simulac aliquantum restituta vasa, ut sgnis ô omne qeat, s humor chylos q nutritii lacteq. qur qre tunc cessat dolor.? qa vasa libera, qur aut tunc pus crassius? ô ē pa & si primo emittir & aggregar ô ē crassis, s. diu stet deflata pte humidiore coqitr & inspissar. qur aut tunc coit vulnus? qa nô creæ ppellant & implenr, mergo vasis suos pargit & emittit, ô nova renasciur cutis, qa qqæqlitas a nervis, ê diverticulo, papillis & Epidermide sic porro, hinc clare oia phænomena noscimr ex caus.

Phænomena in vulnere st, qd primo effluat sgnis, q aëri qtiguus ~~densar pte fluidi~~ ~~vel defflata~~ coagular, 3tio oriatr ichor & 4to fit pus qd ē si ichor in emplastro & vulnus qdensar pte fluidiore defflata, q videtr eē ptim lactea ptim chylosa ptim Vosa, ergo pus spr qiqnitr extra vasa neqqm in vasis arteriosis, eod m. ut in mucosanis obtinet, hoc pus in ingto ê qtinu balsamq s. e. relinqs fitaere, hinc ti altqdo deterger, ut retq auferad ô qtinm balsam, qd patet. n. si

nimis puris ē in vulnere, nunqm curabitr, s omis caro fungosa a vasculis nimis dilatatis, & si nihil puris, nunqm fiet curao, qa vasa st nimis rigida.

176. Dlt exprimi casus q sæpe pt vulnera manet & vocatur aneu-risma, nulla fit cpōris plaga distendentis acapiri, sp̄ membrana arteriæ, qa motus totius cpōris futurus hic sustinetur, hinc arteria instructa 4 membranis, in qs una carnalis multis fibrarum stratis paralelis, fortis ut magnum pondus sustineret, si æqualitas roboris tollitur, fit, q minus re-sistit dilatatur, sanguine repletur, pulsat calet tunc vocatur aneurisma, si in arteria. Pt variis cais enumeratis originem ducere potest, aliqdo ab erosione, qa humor acris rodit atque erodit arteriæ ptem membranaceam V.Gr. in tunica arteriæ axillaris, in casis oritur ichorem acrem, erodentem, unde vocatur aneurisma a vulnere, hoc sæpe dat a venæsectione, sæpe arteriam ptusam, s o est ptusio ... demum violenta hæmorrhagia, est si lanceola ptotam venam penetrant & tangit tunc arteriam potest fieri, si qtundit, qtusa fit, ppinatur, inde minima resistentia. Distractio frequens est in eqs & caballis, q eqa ad pontes onera trahunt maxima, si sæpe arteriæ a tractione in cruribus lacerantur oritur tumor ingens, mollis, lividus, calidus, pulsans. In fortissimis luctatoribus, si maxima vi totum membrum distrahitur hinc arteriæ rodiuntur aliquando, depravatæ vel a vicino apostemate, ichore, sanguinis depravatione, putrefactione vel in membrana sacca, sæpe ad ovi magnitudinem excrescit. Incredibile est qtus membranæ callescant, ita vidi vesicam a calculis plane callosam factam, in inflammatione hepatis vidi teneram ejus membranam acquirere crassitiem coriaceam & membranæ si dilatatæ, si valde antiqui. Aneurisma fiunt densa & instar corii vel cornu. pulsat ois in extremis vel sentitur, ita si nimis intra sinu observantur in ægris, et qrelantur de tumore insolito. latent sæpe

Pag 199.

Quo aneurisma est majus eo minus pulsat, est a tumor cedens, si ... applicantur manus, n aliter potest statim necare hoiem, si tollis manum, tumor abit, & pulsus pt redit, causa est calle facta membrana arteriæ.

Pag 200.

ita q si p̄ paies leviores apostemati p̄titum Chirurgi incaute ptudent, effluet sanguis & brevi mors, nisi comprimat arteriam nudam, & tunc ē periculum.

Noscitur si tumorem mollem sentiremus, comprimeremus musculo arteriam ut ipsa arteria ligari, tento digitos si pulsus scio si deligeri, abit pulsus, hinc tumor o incaute aperiendus, q a. phaenomena o pretarm. cane apparent, tunc enim videt quasi p̄ eraverit, qd [illegible] & optimum e signum, qd coeat cum magnis vasis, ut quasi tumor abeat pars parato p̄t redeat, qd in [illegible] sibi o ita fit.

Laxatus erit. o e aneurisma arteriam laesam ampliat, dura e. p̄ti tumet [illegible] & facit longiorem, vicina lateralia a tumore comprimet & angustabit, ita angustata patiuntur [illegible] q in cap. de obstructione recitata nervorum relegi:

Ex his oes [illegible] aneurismatis [illegible] illigentur, q faciunt ut membrana inaequaliter primum, signa jam dicta p̄t [illegible] effectus.

177. Quaeritur an tale aneurisma fiat. Resp. forte sem[illegible] satis minus si [illegible] arteriam magnam sectam ad longitudinem [illegible] fundit sanguinem. ubi q arteriotomiam celebrant faciunt, ibi arteriam sit statim poterit comprimere, s[illegible] majus si [illegible], ut vena, o [illegible] vulnus deduci ad curationem, nisi comprimatur p̄s neque effluat, qa habet magnum impetum, ois sanguis [illegible] vas primit & fit magna Ecchymosis, hinc ita premendum ut p̄ [illegible] nil transeat, qa sanguis saepe in cam[illegible] tam [illegible] impetu exiit, ut fiat tale

178 aneurisma. Describitur Aneurisma Spurium.

Si vulneratum vas impetuosum sanguinem continens sit tectum ita ut sanguis influit in interstitia musculorum, v panniculi adiposi, p̄ has partes & solutus [illegible] mollis se insinuat, parat viam aliquam & cavum, si diu haeret,

psteriūs dissipat, crassior manet. sæpe fit Cystis Schaetica
crassa, o[illegible] exculis gelata, & in meliceride. Talpa, Gangræna,
& fit hoc fieri apta arteria & clausa cute, ut sanguis exire
ō poit. sic in scorbuto potē fieri, ubi tales maculæ virides
nigræ sgnē effuso, sic potē fieri aqtussione in iis, q dilabuntr,
ex alto & impingere in arterias, ut lædereñr, ita ut rupta
vix pulsat, qa ō amplig qtinetr in membrana arteria.
Hinc patet aneurisma 147 sæpe spurij fieri, si ultimo
membrana tota erodit, nec amplig ē saccg dilatatg ar-
teriæ & effunditr sgnis, hinc patet spurij pejg qo spurij
majg fieri. Cada patet vehemens pgressa de signa, tumor
toto factg Lividitas, frigiditas, ut plenioq sine ullo
pulsu in qo plane signa qt gtraria.
179. Ex Physiologicis noscitr sitg ptij. nervg cūm integre dissectg
motū, sensū, nutritioem amovcat? nervg movet, ptes sentit
& nutrit in vasis minimis cum integre dissectg ttg dolor?
ob ramos decedentes supra dissectionem qui trahunt ut § 162 explicatg.
180. Agitr de mero phænomeno, qd adeo qcussit medicorum aios qritr
qre nervg integre dissectg ō faciat ttm dolorem, ac punctg
v dimidiate dissectg, res sptr habita obscurissima schemate
melig illagi poe qfido.
181;

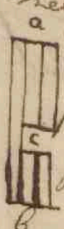

Nervg ejg membrana in (a) a dura ad pia matre ortg
puncto fino, adeo ut elongari ō poit, qstat his tubgerg
faciendg & una com membrana involutg, si rescinditr
totg abolet sensg & motg, s si ō totg descinditr, susq eo
in (c), utrina fibra tota manente, dura difficeñr.
182. Quæritr qd fiturg, qd sequenti de liide explicatg.
183. Patet nervg (a c b) qstare involucri coi ē membrana
qr a dura matre ppagata, nervg qrenctis ciduitis.
Nervg dura matre ō investitg mollis, ois minimg
nervg htt in membrana ultimi nervi aliqd pur,

Pag 202. quedinis v maœ cellulosœ, ß singula hæc pš ē in sua membrana, illæ ptes habt adhuc arterias & venas Lymphaticas, una pia meninx injecta ceram admittit. Sectione facta in (c) pš (a & c. b.) abit & retrahitur tam in c. b. ē vis se qtrahendi. Et ergo hic tota tractio sustineri ab uno, unde in uno illo nervo tractio, duplo major, sed ita ee debt & sic in aliqs proportione. Est in oibq ptibq sp̄r qtractio. tollatur aliq nervi medii pš in integra tto plq sustinebit, jam sit triplo plq trahuntur, docent summopere pš adhuc integra trahitur qsi rumperetur, ß qtinuâ cerebro, unde vellicao piæ matris hinc alii effectus hor & disposio mala jam si recidatur totq nervq retrahitur, cessat multq dolor, v si nervq supra mungitur v, cessat, Laxat hæc st remedia in tali casu.

Dolor in nervo conicatur p totq qq cpq usq ad cerebrq & hinc hoc impoibile, nervq qtrahi ō dolore qa fibrillæ laterales usq ad cerebrq sic trahuntur, ittigitur facile ex coharentibq plurimis nervis qlibet pš cohæret suo cerebro.

Hinc patet summo dolore, n caput inæqliter comprimitur liqq in ptes hinc incipiunt oiri primo leves tremores, qvulsiones sequuntur, hinc oriuntur mutaq gerq. illæ fibrillæ v laxabuntur v qstringentur ultimæ q fines arteriarq & venarq, hinc porent oiri tumores, stagnaões, inflaões, febres, ptrubaos cerebri inde multa miseriæ oriuntur.

184. Hinc patet effectq oiri a nervo affecto. si in fasciculo plures transeunt punctq, ō oiri magnq malq, ß si loco imedio lympha extillet, fiet ichor & suppuraõ nervi pessima, & Dolorifica.

Laceraõ docet Anatomica inspectio nervos, in velamentis suis acoibq & ppriis instructos ee vasis sgneis & Lymphaticis, hinc porent oiri in his vasis oiã, q in reliqs vasculis accidunt, hinc inflaõ

& suppuratio, haec a. multo magis dolorifica in tendinis quam in nervis. hinc a laceratione talia mala pariuntur § 183.
Si vulnus integre penetret nervum oriuntur mala exposita ob nervos laterales, partibus infimis retractos, hinc patet error dicunt multi talia oriri ob malignam indolem corporis ingressi, si de ardore & combustione quasi testantur, aegri putant humorem malignum hic esse, quo oriuntur contractio, dolor &c. a nervo. Si servis captivis apud Turcas forcipales papilla unguium trahantur, est ardor multo major quam comburens, quod fit a nervo, sensorio ardoris, hinc ardor dicitur quendam in liquido, sed in totalitate partis solidi.
Membranae omnes sunt tenuium textura, sunt plane solida corpora, sed pluribus stratis gestant sine ordine vasa, patet injectione per eam membrana fit tenuissima, ubi a cera libera manet, ut in Mesenterio docet Ruyschius vasa majora dare ramos suis membranis, si membranae macerentur in aqua, ultimus erit iners nervus. reliqua partes ita cohaerent, inde patiuntur eadem ac nervi: Tendines sunt, quod illa patiuntur.
Sic vidi in vicino loco rusticum findendo ligna, tendinem Achillis pedis dissecatum toto vulnere inflicto, recessit deorsum ad 3 digitos retractus a musculis contrahentibus se contrahebant.
Omnis tendo in quo parte a tendo quidem insensibilis, sed habet vasa sanguinea Lymphatica, ut docet Ruyschius, si dissectus oriuntur mala a residendo, nervis cohaerentibus.
A toto desecto pessima suppuratio, quae cessit processus tendinis, sed servus ad dictum rusticum revocabar, partes tendini adscriptae tota pars integre suppurabatur ad inguina usque, unde

Pag 204. in mortuo purulentus jam erat a resorpto pure musculorum, fasciculi usque ad inguina retroacti.

Suppuratio incipit plexus vicina, musculi majores sunt contracti fasciculo seu vagina, quae patet & illa omnia suppurat, hinc non fit a tendine laeso, quandoquidem potest continui, ut capsula probant.

Concrescat in bonam & aptam cohaesionem. hinc patet quod tangentes musculi turbant oeconomiam ob suppurationem vasorum sanguineis et a nervis. Vasa plurima constant textura nervorum non sentiunt quae a cerebello veniunt, et plurima vasa habent nervosa cerebro quae decurrunt ad bronchia.

105. His positis dicemus de vulnerum curatione.

Medici vocantur ad haec vulnera deponentia sanguinem per pulmones, renes, ventriculum. imo putant saepe se sapientiores Chirurgis, et nil aliud agunt per sua innata quam bonus Chirurgus per sua unguenta & deligationes. et unum omnes si in me non potest facere quod Chirurgus exacte, nil ages si ligatura exacte non claudas in me non curabis. nec suppurationem intuiberis, singularia non dico, sed de his constat in omnibus bonae fidei Medicos. Omnia exacta terminato loco in minoribus contingunt. 1° Omne vulnus est simplex educta causa vulnerante, quod non est vix primo demenda, alias nunquam fit curatio. Vivam voco omnem partem corporis, quae vi talibus arteriis & nervis sic cohaerent, ut ab exortu horum accipiant spiritus arteriarum & nervorum & reserant. Si pars non viva non potest influxus horum recipere & reddere.

Pars non viva in vulnere in mortua est, quae ante viva erat, vel extra viva, ante est corpus quodcumque, quod redibit in vitam quae eximenda alias aget id quod prius in forticulo, si quod pondus inhibitus in vulnere, impediet ne coeat, sive sit os cariosum vel pars carnis affecta, quodcumque, sanguis, pinguedo.

Instrumenta relicta, quodcumque ex lapidibus, ligno, ferro, si hoc non potestis eximere, et difficillimum est in dextris non coibit, sed manebit forticulus.

2 In vulnere multa pars immedia ablata restituendo si nil nisi simplex dissectio, contrahenda labia, si forte aliquid ablatum, unde defectus in loco, q°o adduci possunt, hic crescing explendus.
3 Si causa est defectus. Unum labium vulneris alteri applicabo o in hoc in vistæ vis retrangit, si cut in unione maneat Chirurgi in cavis ubi metuit Cicatrix, uniat et curet, ut sic heterogenea eximantur. oris cavitas v suppuratio impe,, diantur, et tota contrahatur, hinc metuit multas v distorsiones, sæpe ab ægris incautis, aut alia re superveniente.
Partes unde conjunctæ in corpore superexcrescunt naturaliter, vidi in infante labia excoriata & exulcerata partis noctu gerentem nec plumbea lamella addi poterat, quia erat pars in perpetuo motu, Eadem callo obducto palliative curari.
4 Hoc maxime curandum quia ægri de hoc sæpius maxime solliciti.
186. Fragmenta metallorum, communiter, in primis plumbi (schrot) sæpe lapidibus explosis lædunt hostes, jam ligna indiglicatæ, in primis vitri partes maxime acutæ eximendæ ob asperitatem in nervis afflictis pessima symptomata.
Plumbi et partes symptomatis siccæ. caro mortua, quo amplius adhæret, v vivit, per se abscindenda v demenda, in ad Hildanum Paræum, sunt exempla, ubi partes maxime abscissæ, statim ab abscissione ad se contracta coaluit, hinc dico quod spes coalitionis primis diebus o auferenda, nisi plane mortua.
Membranæ maxime pinguedo, ossa fracta, frustula læ,, dentes, nec ita curiose inquirendum, quia partium offensarum retentarum extant exempla. Si adsunt examinandum si mortuum auferendum o pp e sæpe eximendus globus, sæpe nimis longe v diu impactus, plus mali a globo inquirendo quam relinquendo. partes rotundæ minime lædunt & gravitate sua, sæpe sibi viam quærunt, faciuntque, aut si o, callus accipiunt.

Pag 206. 187. Si vulnus permittit, ut eximatur, si patulum satis, si parum nimis, partes vulneratæ, si plenæ arteriis & venis, carentibus dilatare, vel si educere, non satis nervum puncto.
Facile fit exemptio in humeris, femore, partibus carnosis lumbis & manu in collo, ubi tendines & vasa quæ mittit se, quentia & mala impacta sæpe non educi potest, si hamatis tales ut sunt recti & Sodiegles per tormenta explodiuntur, hami plurimi quæ parte exigua intraverint & taliter hærent infixa non discindenda, nisi locus permittit. Si æger vivus confirmatus, multa tentanda ad impacta eximenda contra talibus agendum. Si hæret pars quæ educi debet considerandum quam intravit, quod non interceperit figura & cum illis positis si globus ferreus recta impactus, eximit Chirurgus forcipem in medio crenatum, hinc intrudendo rotat, & si ægro non dolet permittit, tunc recta via progredi, debet prius premere contra globum ut superficies utraque forcipis dilatetur ad superficiem globi. multoties leniter circumducet, si æger non clamat scit partem non hamatam & educit satis si hamus vulnus auctus in itinere, quam hamus infixus tunc excogitata duæ viæ vel retrotrahendo prius dilatando vulnere vel propellendo & protrudendo ab altera parte.
Hac ratione indicam impacta, si hæc hæreant in intimis, vis & æger juvenis, tunc magnus sæpe nomen acquirit & curant enim nihil agit. V. Gr. si hepati infixum sit, scit se non plus posse agere, nisi quam Chirurgus carnis.
Rei parti suadebit ægro ut se non moveat, eo quod Chirurgus ne pars acuta vicina lædat, suadet ut sanguis emittatur, nec nimis, ut omnes arteriæ depleantur, sed maxime ut fiat suppuratio vel inductio membranæ ad locum læsum, nullo victu vel potu utatur, quia motum arteriosum auget.

Expectabit benignam suppuratioem quod sit senta [illegible]
[illegible] in fine, si res bene cedat casui [illegible], & nomen accipit
magni, licet in caeteris non optimus Medicus.
Ut recrescat ablata caro, pinguedo, cutis, vasa, requisita
duo fient, notus fuit omnibus medicis qui attenderunt ad rem
impossibile esse per ullam artem generare carnem et vasa.
Totum ergo quod agit ars, est ut impedimenta naturae tollat & haec
perficiat opus naturae, vocamus in vulneratis vires & causae superstites,
experunt omnes tentura solidorum & fluidorum, si solida non bona
curandum ut bona evadant. si liquida itidem, ergo ut in sano,
tunc humores ante vulnerationem naturaliter, disseminati
soliti iterum ferantur & ut ablata partes regenerentur.
190. Canales qui [illegible] tunc vehant liquidas, si in vulnere adeo postea
afficiuntur per sunt omnis regenerati, sunt potales ut describuntur, nunc
[illegible] implere, & hoc facit natura si bona liquida suppeditentur.
Humectatio facit ut exsuccata iterum reddantur flexibilia & ex-
tendantur, omnis canalis quantum potest, se contrahit, hinc vi liquidi
per [illegible] magis magisque extenditur, & potest extendi nisi fiat longior.
Ergo in se mutuo recurrunt vasa, hinc anastomosis [illegible]
ubique ad ultima vasa liquidi facit protendere utramque,
ubi osculis in se mutuo immiunt, faciunt plexum
ut fluant & refluant per arterias & venas.
Nemo an recrescant & capacitatem retineant in
credimus quia in cicatrice non sensus in Epidermide tamen,
nimis ut tunc observetur, [illegible] defectu nervorum tunc docet insensibilitatem.
An ergo credimus hic ultima vasa glutina observari, non sic
in se accrescunt.
191 Si id natum vasorum superstes fuit, si eodem impetu fluent
liquidum, si undique eodem tempore assurgent partes, fiet id, ut ante,
si minor hic conatus, fiet cavitas, si major, caro [illegible],

Ut curetur vulnus
1o requiritur, ut omne tollatur
de vulnere, quod non naturale
est in vulnere: i. omne illud
quod non potest crescere quasi
vivis, 2o ut partes quae omnes
partes ablatae et non
naturales, si quod potestis
de veteri [illegible], restitu-
antur, antequam vulnus [illegible],
lideretur, hoc sola natura
facit, ars nihil potest fa-
cere nisi quod impedimen-
ta tollat qui obsisterent
et si natura deficiat, ut
adjuvetur per artem & tum
requiritur ut medicus
faciat tales humores,
[illegible], cujus sic in hac
vasa redire, consistens
& cujus in statu sano
erat & tonus si natura
nimis increpat li-
quida & [illegible]

Pag 206.

4 crescenda e, & juxta has conditiones curatio instituenda si luxuriat natura emollientia & debilitantia, si deficiat corroborantia & constringentia adhibenda. 192.

gosa, aut tenuis cicatrix, si vasa dilatata non apparent, fungi aut spongiosa dicta caro, hinc patet quod liquor potest canales ferens borum nutritij humorem si unitat utante si simplex desfectio latera concurrunt flekere. si jussa illa non ita transeat liquor & separandi liquores, tales quales condita in omni vulnere alicujus momento requiritur, sic primarij agendi. Inde omne fit sen, ut docemur a Lowero in Act: Philosoph. Angl: ex sero maa albuminosi, fiunt omnia, quae animal constituunt. n. chylus non nutrit sed chylus, si detur e glutinosus si tenuior transit, si acutior redit non fit putrescens, licet si aeger multum dosi lardi pinguedinis ederit, chirurgus fit paucas horas adstet in vulnere carnem fungosam.

Blandus dt e qua aliter fit inflatio & corruptio

Nec fit putrescens qua dt diu maneat ad vulnus, n. si in hois dt manere fit hic chylus fit putrescens.

Facilis digestionis quod egent multis circulationibus ut nutrientur, itaque per iam nostra machina tamen mutantur corpora. hinc contrana ad loca, uti prevenerit, illa nimis aliena erant V. Gr. de leporibus assis, quae difficile digeruntur, item lardo, salsamentis, induratis fumo &c. apparebit digestio in vulneribus hinc ea assimulantur difficulter.

Primaria fit decocta hordei excorticati, quod nutrit & valde detergit, hordei mundati non ita detergit. Avenacea citius acescunt, Oryza modice humectat & leniter astringit, milium quod omnia nutriunt. Tritici valde nutrit & glutinosum dat alimentum, secalis dat acidum hinc in putrescentibus congruit. Fermentata non ita sunt glutinosa, ut praecedentia panis, cerevisia e decoctis fermentatis, si magis fit spirituosum

Si in capite, hepate pulmone, liene sit vulnera, nil proficies nisi hanc diaetam praescriptam adhibueris.

Emulsiones fiunt ex omni semine in farinam contusa praeparantur egregia cum aqua hordei in mortario, cum hordeo usque ad crepaturam cocta contusa cum aqua decocta, si cito acescit ex avena longe citius acescit praesertim maxime eligendus modice oleosa, ut frigida majora, &

minora papaves, amygdalæ, pystachia, nuclei seu caro nucis
Cocos. ex his fiunt tales emulsiones, quæ ato acescunt, & greni,
uti ati putrefactio impedit, ubi biliosa temperies, febrilis ò bra
ò in phlegmaticis acidisq; eructantibus ita conveniunt, sic
lactis recens, si equus speries acescens plus conveniunt in jam pu,
tridis & lac caleg a bile item bactus.

Iura ò egent digestionis virilibus. Va carnis decocta instar
humorum nrorum est, decoctio ò digestio, uti apronensis exemplo, ò,
sc: in pevere, cui per signa & humoribus reliquis fere conveniunt,
ossi circulans humor fere erat ea jure carnis. Canes misso
signe & iniect: Utrumque aligno jure carnis aeque bene vivunt,
quod ab aliis ingestis ò fit.

Cerevisia nimis è tenuis lac alia decocta coagulat,
ò fest animal jura carnis diluora, ò in iis, q febricitant pu,
tredinosi st & ubi pidorum bilio conveniunt nisi quidam acido
aliquanti ut succo Citri, Cydoniorum, Limonum.

Fructus maturi cocti ex his decocta condita cum pauxillo
aromatis, dant humorem depuratissimum: ad vulnera
lenissima olera lactucæ, oleisq Cucurme di genous,
Endiviæ, Cichoreæ, Taraxiq q jure carnis decocti, spina,
chia ò ista, quæ gravescit in stomacho. Hæc omnia
satis ampla, cunde humani elementa, ò Atheniaresi
utraque proxima sumant, ò nimis glutinosa, acria
putrescentia &c.

193 Primo considerando temperies ægri, si vocor ad ægrum bonæ
constitutionis, nec putredo fluis, deliberæ quales cibos ex
his dictis præscribam. Temperiem dividimus in Vosam,

Pag. 210.

ubi ▽ [illegible] cognoscitur, pallore, tumore, frigiditate immobilitate et debilitate; tunc congruunt panis ex hordeo, et carnes recenter coctae assae et aromatibus, vinum et si sig[illegible] temperamenti Olivi, quod noscitur ex magna mac[illegible] ex magna acrimonia se manifestante in humoribus, ut in [illegible], salivatione. tunc diluentia congruunt, non aromata, non vina, sed farinosa decocta, et jura carnium si [illegible] tempus noscitur ex [illegible] calore, [illegible] instabilitate [illegible] [illegible], pulsu violento, dabo fructus horaeos, qui dant saponem, quae colligitur [illegible], sed [illegible] mala, si [illegible] & melancholica [illegible], non nisi decocta [illegible], lactuca, fructus horaeos, quae detergentia aperientia et saponacea.

2º tempestas observanda, aestate succi acidi congruunt horaei, hyeme, vina aromata, jura carnium, si frigida tempestas non nimis frigida danda, autumno et [illegible] calidiora vel humidiora, si [illegible] ad aestatem, vel hyemem, sic dicta ordinanda.

3º danda quod gratitudini et [illegible] monente Hippocrate v. gr. officiales in castra libenter bibunt vina, [illegible] vulneribus [illegible] prohibenda, si plane summo cum incommodo abstineant nihil [illegible] vulneri, sed moderate danda, hinc sumitur plerumque directio congruentis victus.

Observanda tum symptomata [illegible] vulneris, si adsit febris calida, congruunt acida [illegible] diluentia. si frigida humectantis exsiccantis cibi, si nutriendum, conglutinandum, demulcendum, simul exsiccandum, danda cocta assa et aromatibus, pane biscocto, & quae antea proposita congruunt.

Hoc in genere supponendum, ut humores intus fluid[illegible] tales qualis ipsis quoque [illegible] nutriunt, seu ut dicit Galenus constans [illegible] nutrimur, hinc haec [illegible] pro[illegible]

Tpis in disco uno aspectu, tpestatem nosi, qsuetudinem ex, ploro ab aegro, qcomitans symptoma noscere e prudentis medici. In eo juvenibus Medicus saepe haeret, qd V in qin dando haerent in uno licet videant nil juvare, so ad nauseam mutao grata & mala V. Gr. refrigerasi & putredini resistend, danda uno die. Vinum Alternarum altero uva Corinthiacae, passulae prunae, tertio jura carnium q multo Omphacio, qrto die decocta cerasor, si adsint gratissima, alio die pulticulam panis, si hujus ptesq hordei ipsis, alio die panis sacchari q succo citri, sic Medicus potest libere plurimam madam, si hoc respuat aeger aliud adrecandum.

194\. Acre per se patet, qd qmixtis sqni faciat acre etc, ubi fert p vasa, stimulat violenter, ubi venit ad vasa rupta & vulnera fit duplex lues. Ora an oia? Ofte ferr & corruptione resistit egregie, id pstat O marinus q magis & fte transit. hinc usus moderatus o prohibendus, nec oia Ora prohibenda aegro, ut imperiti faciunt, aut in humoribus putredo, acescentia, coagulao, greo mire a Ole marino prohiber, so nimis. Si qs ingens habet vulnus & eis multus edit, crusta in vulnere erit. Ora optima, carnesina, tunc corr vulnus, aromatica nimis exsiccant, de acidis dict, olera acria, raphanus, nasturtium, sinapi &c. Brassica inprimis vitanda nervoso generi inimica, putredinosa, inprimis (loqr generaliter qsuetudinem excepi) nervos afficit, ut videmus calefactari cerebri inpy acopua, hinc o vitendum, ita fac ut qsuetudo aliqd rogat.

Acre dr qd magnum saporem & odorem excitat, hoc facit quum impetu, hinc vitandum, p. alias vasa magna tumerent & ouerosit, cetas in vulnere maxima qd patet, n. si homo vivadit in solum vul, neratus, iegri habet vulnus penitus sicq, qa uhit q p illa vasa e eesa transit.

195\. Jura carnium putrescunt fte aestivo tpore, in tpore calido, inprimis q ferre ad qsumptionem V calida decocta, hinc gelatina aestate o qveniunt, pisces a. ovi facillime putrescunt, hinc o qveniunt. Herbae Alescentes brassica inprimis prohibendas, n. prius tredine nimis e infesta, de brassica vitro o qdemnandus.

Herbae Alescentes, qa cox succo breui effunderet in cas vulneris, & ibi putresceret, unde aegrarer digestio vulneris.

Pag. 212. Vas decapitata brassica vulgo malj aliment.

196. Difficulter tolerat inducta, pisces saliti fumo indurati, salsamenta oia, usq pisces qbg mult pinguedinis, pressertim in primis jecora pisciu. Regiminibg talibg si spr utatr vulneratg, o pcedit curao.

197. Impedimenta jam satis descripta, q adhibenda videamg pleqq describuntr forma decoctu, & varie danda. atq hoc Paracelsi inducta st Apozemata traumatica seu decocta vulneraria. p qbg herbae jam ex helvetiae montibg ptotam Europam est defernuntr.

Potg pparati facientes, ut vasa in regsta gdioe sint, qducunt in vulneribg magis qdem tunc statim jactant formulas, s male aliqto innocentiss. herba satisffacit scopo, V. Gr. utilium oiu e decoct Malvae, s si cqoi v Hydropico des nil pejg.

Paracelsg gmendat maxime hydropicon. sic ergo nunc e adstringens, hinc in laxis bong, s o in austeris, Melancholicis, Cariophyllatj ttm extollit, s siccis in febribg ardentibg e mala, hinc patet varietas & in objectis variis utilitas.

198. Agitr de ijs apozematibg. Audita jam origine hujg medti ptotam Europam celebrati, nullg erit utile oibg, si regiis attenuao humorg & illog si fieri pote, q haerent in vulnere, sumantr herbae, in qbg ijs aromatica q Oleu inae plurimo. Haec data formula fatisat, ut Ruta.

Si Ichores & tenues humores p totg corpg & vulng pellendi, cu summo Telephij, Malvam Sanicanam, si in formula sume Rutam & Telephij, patet q scripsit o Allegae, qa Ruta attenuantiua & Telephij maxime inspissans ex si misceantr perit utriqq vis, si dersa

erodentia liqda, danr mitigantia ex papap e, q solida, ybasco & florib Altheæ, hæc lacteo succo demulcient, si qes assoluta circa vulg, pallescens mucosq ē, tunc regir excitans decocty, seminibus herbis, q o acerrimo & acutissimo pdita, ut Scordij, Cinnamomj & q calorem & speciem caloris inducunt.

Specifice medicantia si occurrat casg ubi acidy in toto corpe abundat optimy ē, qd passim p universali vendit abat Helmontig qd didicit a Rustico Brabantico mire feliciter in castris vulnera curante, sc: decoct Lixivii tilia, d exhibebanr Cyathi bibendi jejuno stomacho vulneratis hoc huc in aciditate pcrat, ss putrescens cyg pessime fuit. Si homo simul laborat febre ardente, tunc dando decocta vulneraria acida, tam arundinoy. porro decocta acetosæ Lujulæ, Rhabarbari Lapathi, lbt lenem adstrictionem & qs o o sq, biliosg uter decoctis ex Scorzonera, Taraxico, Lactuca Endivia & simm: inglg sapones addavel ♁ in decocto, hæc satisfacient.

Apientia sc st attenuantia in vulneratis totycg fere nimis sicc & rasculosa se retrahentia, tunc decocty Malvæ, Lini &c. Laxantia jam ante dicta.

Adstringentia dansr ubi magny satisstillicidij & simul mucosy & ichorosg humor. danr sc decocta radicy o foliorj. NB Lapathi, sgnis Draconis, inprimis egregig & usg commendatiny in oibg mbis castrensibg, qa circa vulnerum plerg nimia laxitas tti faut regsity usg.

199\. Quom. gnoscar dicty jam & qs pdorer, si nimia fluiditas grement adstringentia acida tunc opposita, sec pervulneraria, dum m. o enenant se invicem, sic de reliqs.

200\. Hac de re integri tractaty et scripti disputar maxime an △ alig ad vulng regir? ubg, id, si ad qrem respiciendy, q hic pponitr, c optiny. demonstrar in

Pag 214. hydrostaticis aërem o pluviorem qm siccum, nec graviorem qm siccum. Ergo dicetis Δ sicc[us] hbt plurimas exhalationes, ergo e pessimus. R[espondeo] e s[ed] siccitas signum e, qd ptes sint dispositae, pote fieri ut Δ hbat plurimas exhalaoes, s[ed] o ppe[...] & supra crassior e.

In humiditate e lenior & minus sang[uis] in vulneribus. Hinc eligendus Δ siccus calore moderato estuans, officit siquidem expense nocet, si Δ talis o sit, debemus in nosocomiis efficere ut talis sit. hoc fit maxime a lignis accensis, unde melior calor. Aëris ratio descripta e in genere, si homo sicc[us] exhalao ∇ae gauderet, si humid[us] Δ siccandus e, accenso ligno, thure, succino, Mastiche, Therebintho, Junipero, Benzoë o ulterius qm dicer.

201 An purgandus? o ulterius qm dicer. voluere qdam assidue purgare, vidi mira exempla ante aliqt annos, vidi ex uno duos magnos cancros haerentes ad nares, his cultro extirpatis, o poterat ob adipositatem, jis reduci ad coalitionem, qm destillabat humor, tunc vidi qd oi die exhibito purganti satis forti & data ingenti copia oc: 69. fit purgans assumptus brevi bene sanatus. sic in aliis vidi a drasticis curaoes tales, s[ed] qm erat talis casus ubi stillicidii suppressio prohibenda. Si video bonam rationem aegri & vulneris, o impellenda aeterna p purgantia, s[ed] si aegro quiescente alvus (ut fere qm fieri solet) constipet, tunc conducunt olea emollientia (Lactuca cocta in jusculo, Scorzonera, Sisar, Tragopogon &c. Laxantia (n. laxant vasa in mata medica descripta. Ἐκκοπρωτικα. s[ed] paru purgantia, ut faecnalis ttm evacuet, talia pt in mata Medica posita clarissime. Audio saepe hores putantes si qd mali, qm purgare debere. videndum an appetitus imminutus, rigor, sitis, calor, v si tenesmus aliqu dandum, hic faciunt si primis clysmata, simplicia, optima sen mella olea ∇a.

[left margin:] * pt emollientia & simul lubricantia ut Mel, Sacchar., Butyrum recens &c.
** & haec o turbant corporis actionem, s[ed] solummodo qd in intestinis induratum e expellunt.

Nullu[m] melius remedium vulneratis quam Somnus, tunc vulnus & æger quiescit. nulla mutatio inæqualis & optima mora, hinc si sponte somnus bene, si non, dicere quidam Opii non venire obvenos, sed bene licet aliqui Empirici Chirurgi ille Helveticus adeo commendabilis Felix Wirtz scribit, si careret in vulneribus curandis usu Opio, destitueret optimo auxilio. Credo Paracelsum in castris Germanorum tales curationes perfecisse usu Opii, quo Medici Illustriores uti non audebant. Attendendum an impediatur somnus a malignitate corporis vel a symptomate concomitante.

Pag 215.

Si vulnus a malignitate æger vix feret, nec somnus occupat (vulnus obducitur emolliente & leniente cataplasmate ex Melilotho, Malva, Althæa + incoctis huic leni digestivo aliquo addito fit cataplasma, unde irritatio tollitur. Si corpus ægri forte sicca & forte irritanda, tunc danda paregorica, seu demulcentia. huc pertinent emollientia pultes cum hordei farina. Emulsiones quatuor frigidorum, majorum & minorum Amygdalarum, Pistachiarum his nulla vis Narcotica, Somnum conciliant, seu replens, extendens, laxans, demulcens, Saepe dolor Symptomaticus, quo sedato æger se movet, & unde vulnus fit pejus, violenta agitatio corporis, convulsiones, dolores, febres, mors. Item danda medicamenta talia Vide Wirtz. Dividuntur somnifera. 1 In Humectantia, quæ per se blande conciliant somnum decocta hordei, avenæ, tritici, Amygdalarum Sem. Papaveris redacta ad paulo crassiorem consistentiam lactis cum pauxillo vitelli ovi & vini, Sæpe primo hic tentamus huc pertinent omnia semina viscosa, emollientia dicta, hinc cum Lactuca, quam Galenus huic

Pag. 216.

adeo laudat cucumeres & pultes inde facti egregie hu-
mectant & disponunt ad somnum, huc pertinent Malva,
Scorzonera & similia: item herbae fatuae dictae glutinosa
conducunt. 2 Altera classis paregoricorum est quae demulcent.
hinc faciunt Emulsiones: ex Amygd: satis dosa demulcentes
nervos, ut minguntur Sem: papaveris quatuor hordei, hae
emulsiones seminum ad ℥iij datae demulcendo, somnum in-
ferunt; ergo non sunt narcotica, hinc non sumus adeo religiosi, ut
appareat in formulis, dosibus sem: Pap: quia nomen tenet,
non vires. Syrupus de Althaea, Syr: ex capitibus & semine
Nymphaeae aquaticae majoris, Mercurialis, hic maxime
laudatur, hinc a Mercurio hermete ostensa fuerat nomen &
3. Praeter haec sunt Anodyna ἀνώδυνα omnium dolor par-
tecentibus, hinc sunt dolores tollentia, quae somnum conciliant, sine
haec Narcosis est, tantum tollunt dolorem & causam unde non
dolere, omnia quae laxant tensitate in vulnere, hinc paregorica
humectantia quorum dolore ablato sequitur sponte somnus, non ad-
scribendus tali medicamento, tandem Narcotica sunt 3 classes
Anodynorum, sed quae de his tot mala dicamus, videamus.
Ναρκός Gr. est stupor i. quod non nisi obtuse in nervis sentitur
sive in sensorio, talia plurima sunt Narcotica. Si quis inebrietur
biberit 2 pintas vini, erit quasi summus narcoticus, dormiet,
erit quasi Apoplecticus, id fiet a duplo vel triplo vino, si quis vitam
assuefactam fecat esse
[redacted] adduit vino] multum a consuetudine pendet.
nec omnis afficit somnus [redacted]. Docuimus
tum partes medullae cerebri, unde motus voluntarius redditur
inepta ad facultatem & reditus spirituum animalium. hoc e. fit
in omni magna ebrietate. primo stupet judicium, vacillat
tollitur fere motus, ingenium debilitat plane, paulo post quasi
paralytici pendent ora, labia, brachia etc. deinde quasi
Apoplectici dormiunt, nil sentiunt, donec discussa

nebula. Nunquid ex tot dictis, quod eligendum? Respondeo: quod certo facit quandoque nullus, saepe maximus ab eadem dosi. Hinc non revolo, videbis, quod eligam Opii, # hoc non fallit, huc pertinet Hyoscyamus, sed malus, quia saepe delirium inducit, et Hyoscyamus Peruanus qui saepe furorem. Datura Indorum stuporem et delirium infert, memoriam tollit, Laudanum, Mandragora, quae ipso odore somnifera. Professor Roag deceptus per editionem Gallicam Narcoticorum basis esse est Opium, sed fallit aliquando maxime. Vidi ab gr: ß somnum maximum, vidi ab eadem dosi somnum nullum et hoc in multis contingit. aliquando stupor fit, ut teneamur aliquando statim, saepe post aliquot intervallum operatur: hinc dividendae doses et post quadrantem horae prima altera pars assumenda, quod bene observeri. + In pilulis datum saepe fallit, vidi homines mucoso stomacho accepisse pilulas pote dissolvendas alvo deposuisse. Pilula gr: I saepe nil agit, tunc incaute alteram dant et tertiam, tunc simul una dissolutae saepe malum faciunt, quia a viscositate stomachi non tam cito dissolvuntur, melius si solvatur in vino, tunc si nil sequitur quandoque aeger fuerit, dum non dissolutum est ingestum, paulo post rursus et post dare justum volo, sed desisto, si sentit stuporem. Ita fidiume in meis Medica traduntur, ubi illius homines in vigore aetatis constitutos in senibus et infantibus longe parcius dandum et cautius, mirabile est, si sumitur nimius, effecta fit fatuitas, dicta innocentia (onnozelheyt) hoc constat tristissimis exemplis in regnis Mogolis sequentibus. Regnum ibi divisum in filios, ubi audiunt reges esse seriem plebis, quales de successione, ([redacted] si habent plures filios non audiunt) et [redacted] quidam falso jactant se e vivis, hinc omnes qui se ad superiorem regni vel rebellionis habent suspectos, ducunt in castellum dant

sunt maximi habent se: quod adstingat aliorum, non sic dico, talem ansam prae scriptam imponi, intermittendam.

+ Ergo Opium quidem dividendum est in duas doses et sic una post alteram post horam dandum donec somnus.

Pag. 218. haustį ex solo Opio (qd vocar ibi pons) unde primo die dormiunt, cerebro satis corrupto, relinquuntur & dein tota vita manent stulti. in nemine fallit hic eventus. Impedit Opij sensum doloris, & q nimis sumsere, sine sensu manent.

203 Ex affectibus optime conducit hilaritas, sed neutiquam περιχαρεία. haec distinguenda. hilaritas est ubi animus laetus sine cura. sed περιχαρεία ubi effusio in laetitiam ob bona, sed prior a contrario affectu acquirit aliquis status, qui ad consolidationem requiritur. Animus hilaris sic est procurandus, narratiunculis, fabulis, historiis aliisque ludicris excitatis. Verum prolixitatem neglectis monitis exercita tristissima praebet exempla, maxime malacia nervos, tendines, membranas et in primis caput. Notatur vulneratis convulsiones adferre quam Venerem, hinc occasio omnis maxime vitanda, observatum in iis, qui quotidianam in somno ludibria, et pollutiones patiuntur, convulsiones insecutas, adeo ut plurimis ad extinctionem + Lethargij. Sacchar: ℔ aut ℥.

" Sic novi hominem caput laesum habentem & terebratum monitum ne Venerem exerceret, sed quum uxor accederet & cum ea habuerit rem, sequenti die convulsus mortuus est.

Quies ob racem ante dictam debet sola motus vitalis aequaliter distribui, his positis intelligimus, quae medenda purantur quae ex quibus fieri debet, ut liquidum bonum fluat ad vasa effectus consolidandi.

204. Nunc quaeritur, quid externe in ipso vulnere agendum? illud bene depurandum, ut humores bene fluant, & ut externe munitum. haec 3 requiruntur. haec res ars deducitur ad rationes debitas, agit externe aut interne.

Dixi jam quid Medico est agendum, sequitur quid Chirurgus, quid debeat facere, illud debet facere ut chylus a me, dico separatus & huc delatus maneat bonus nec corrumpatur.

Faciendum est ut canales in vulnere nudi vel tecti, vel aequi stantes in debita sint positione, nec nimis sicci vel laxi, ne liquida vel obstruant, vel dimittant.

2. Ne corrumpatur liquida feruntur in omni vulnere extravasata liquida omnis generis. Nempe sanguis, lympha tenuissima, pinguedo quae effluet. Praeterea ichor,

Pag 219.

tenuior tdm sguis, chylo & lacte suo, extravasati liquores statim o ampliq viri, patiunr a calore quoris huic mutanr mne in Clunam oosam nido, rosam tpiem. Disputar inr Chirurgos de tpe & mora deligandi, 6 qdam, 12 qdam, 24 relinquunt, Clariss: Cæsar Magatq in lib: doctiss: in fol: longe alam de vulnerq deligare affert sententiam; sic ut rariime deligenr vulnera. Certe si ejq methodq sequr, p[er] q fit acre, humor appulsq pdir, rodit oia vicina.

Vulnq ê apt, ô hbt integumenta, ã vasa st nuda, hinc dbt illa vasa tali qditione orna, re, q hic deficit, ô dbs hic mittere vas, si ê bon, s dbs facere ttm ac si eent cute tecta, hinc dbs ttm facere ne exarescant illi canales & ne sint ni, mis rigidi, ã nimis laxi.

An jam tgit in acid, ex toto sgne sola vasa mam, maria nil ferunt nisi nov chylq, nil de sero sguis ã rubro & in vulnere videt deponi mxme maa Chylosa magis qm alibi, hinc acid adferi potê, s vas humores pt 24 horas ab assumptione oes Clescunt, & acid chyli exstingr, affusa copia humoris novi Clescentes, hinc raro occurrit, tpo aliqd spiê fieri denego.

Hæc st liqa lædentia actionem.

Nulla accreo pot fieri, si artoriæ oes recta fine exibent in oes venas fenic, s dbnt plerq suos, q se mutuo attingunt & crescunt.

Hinc ptendendo elongarr vascula minima, n. si plq qm capillq major, arteria vulnerata stillabit sgnem. 3 Aër accendq ajunt q a qqlitate venenata lædat vulnera, miror oes hanc adeo fere accusare, i primis Parisienses q admittunt aërem Elastiq in sgne pprur, mnes intrare. Tn st ô aër malq fit Eschara,

q a ê frigidior nro sgne, & siccior qm pis vulnerata, hinc exsiccaret, & aër sppr exsiccat qm mxme, ut i pannis laneis humidis in aëre suspensis patet.

q decidit & fit nova qsi Eschara, aër privat vasa ul-
tima extensibilitate sua, exsiccat e. crustq cadit &
renascir, fitq novq vulng. Si △ inclusq in ipso vul-
nere emplastro imposito pressing intrat fungosas
ptes, calore expansq insinuat se in panniculq mem-
branosq & fit Emphysema. igr varcendq. 1 Quia exsiccat
alias nil malgni hbt. 2 Quia elasticitate sua
se expandit & turbat acrimoniam in loco vulneri.
3 Quatenq insinuat se in membranas cutaneas
musculosas, n. membrana cellulosa ... ,
dir in macilentis, in pinguq repleta e.

Vulng totq &c. lenibq quia imponenda denudatis
ptibq? Faciendq 1o ut vascula maneant lenia
extensibilia, 2o ne obstipentr 3o ne nimis fiant
laxa v flaccida. 4o ut phibeatr accursq affluentq
humorq. hae sufficient. sic solq oo o bene qfert qa
obstipat ductq, pspiraoem impedit, & inflaoes infert.
nec sola V n. exhalat, v ptes nimis flaccidas reddit
nec Oes qa qrrodunt & vasa fiunt retractabilia,
nec Saosa V. Gr. V qa qtrahunt & exsiccant, nimis
qstringunt qdem vulnera, caeterq mala.

Balsami debent lte-
lenter pmere vulng
n. si intrant vasa, oia
balsama st venena,
qa q vasa obstruunt
oritr inflao & impedit
pspirao, s Ebus balsa-
mis vasa dbnt lte
exhalare rorifera &
hbnt lene ... cutis
& Epidermidis, hae a.
qstant acido, oleo &
Colophonia.

Conducunt Balsami q st succi oosi blandi accedenq
tes ad naam saponis, talis e Balsamq Samaritanq
sic dictq ab historia N. T. fit ex vino & oo valde qqtis
& dein appositis ad vulnera, alii sumunt solam
ceram q dimidio ooi & addunt aliquem b lenitr
absorbentem, qlis Bolq Armeniq Lapis Calamina-
ris &c. alii aliosqmendant, Optimq e Lucatelli
paratq cera & Therebinthina. Hae dixi ne
videarq iis sentire q volunt vulnera sine ...
puraoe curari, s minime sicca, ut vinum.

Ensiccant labia vulneris & manet sic sp̄r cicatrix, de qu: vide in m̄ãa Medica. Implendis caritis gravantur, teacapta, seu dicta plumaceola (wieken) adhibenda in vulneribus? Resp. ita, si q deficit pars naalis, in vult nere naast, aliasq ō ē æqlis pfsio, s si simplex dissectio, ō poterunt adhiberi, hinc dico ad æqbilem pfsiōnem. nisi hoc nimis extenderent vascula & spongiosa pts qu eminent q forte ō sto s lapide infernali tollenda, hinc si pluma, ceola eminent ultra labia vulneris mali, si dicant ō fimere, oppono ēē ut pis in fonticulo, nec gerescunt labia ū nimis assurgunt. Hinc addenda s æqlites, ut emplastro supposito sic comprimer vulns & fundis, ut in sanis ptibg & altero die, si fundis assurexerint minus plumaceolg imponir. tdm si totaccreverit ō amplius adderent, tunc incertae rclis fficit, hoc sciunt Chirurgi boni, qui in spongiosis impo, nent plumaceola sicca (droge wieken) q imposito Emplastro compescunt & sic deminunt.

Hinc toller līe vder & notatur a Belloste in libello Gallico La Chirurgie de l' Hospital: q cætera bonus hoc ōio laborat, hinc patet ubi recens vulngs in, mittenda plumaceola sicca, si ictg illatg statim obtu, rant plumaceolo unico vocato turunda, s plumaceolg pungens (Steek Wiek.) hoc bonu in certis casibg, ut in thorace ne Δ exeat, alia turunda, ut cpens impedit exitg liqdi & fit fistula in loco. Si loqueremos qamicum ō Gummi Elemi ō satis laudatg remedij basis Balsami arcæi, Balsamg Penang comparentilo vitellio ovi sic tollitur gstipans & fit Saponacg balsamg de Mecca Therebinthina, hoc libitt, qd hbant pmparavit q enhalare faciunt, s ō adeo nocent si vitello ovi deducir in saponem.

Summum arcanum ē si facis ut ptes ō plg ū minus pmaneant, qm ante vulns pmebant, n. si in vulnere ē pditg aliqd & minus pmineret p circulaōem arceres cetrt ōia rasa & orietur fungosa caro. Exemplum sit vulng in dorso manus pollicem pfundis balsamo Lemi primo illinire dbt, s linteo carpto deinde implere ad cutis altitudinem. & emplastrum imponere & tdm ligaturam injicere qō mgs ū minus pmant, qm cutis fecerit, & hoc m. bene curatur vulng.

Pag 222.

205. Quaeritur an tot emplastra pluribus decantata prosunt?

Resp: credo talia quae solum faciunt, ut plumaceolum retineat in vulnere, alias nil agunt, & proinde omnia [illegible] omnia flaant vel mali quid faciunt, hinc sola tenacitas requiritur. Vide M.M.

206. Liquida in cavum vulneris effusa forte acquirunt malignam indolem. Extremitates semimortua abscissa mala hae accipiunt, denudant & separant a vasis suis. Canales obstruunt. hinc fiunt vasa caeca.

Pus creatur videtur numquam prius fluere in vulnus Gossipium vel lana humida, nonquam cum sit mador non pus, sed post horam rursus deliges erit pus, sed tale ras. si post 10 horas deliges erit pus, sed longius expectes erit pus crassius si 40 adhuc longius reperies dilutius. Ergo est filia temporis & fit per eius vulnus, non est effundi, si abest Emplastrum fit crusta, quae tenuius exhalat, si adest Emplastrum [illegible] pars tenuissima cogitur & fit pus. Diceres esse Chylosam, serosam, Lymphaticam & oleosam partem humoris effusi, calore vulneris inspissatam coctam & [illegible] discusso humido, hinc pus prius tempore incrassatum, coctum & [illegible] discusso humido. hinc pus prius tempore incrassatur, dein fit tenuius & acrius a putredine. hinc etiam fit Ichor. causa quare Chirurgi toties dixit impossibile vulnus coire non fit pus & [illegible] si sit instar [illegible] manu [illegible] non coit, sed simulac ea hoc [illegible] pus citissime fiet cicatrix [illegible] ex acribus & salinis humoribus, vel si multa tenuissima vasa Lymphatica laesa nec possunt coire.

Si Ichor non effluit, causat mala, cancrum, [illegible] si longius haeret, acquirit arcanam [illegible] & plus magis deligantur vulnera. Sordes est [illegible] illud in vulneribus vocant (Spekagtige) sc: fundo vulneris non grata caro, neque sub protuberantia, quasi pinguedinis flavae vel albae, ut lardum, et pendulae fibrae abscissae semimortuae

Ichor est duplex vel quod morbus afferri [illegible] inclinans in putrefactionem, tum blandum abit, 2o fit in vulnere ex malo fundo alicubi haerente putrefacto ut si os est cariosum, vel si pus nimis diu in vulnere manet, tum per pure fit ichor.

v 2 vesiculæ adiposæ nimis dilatabiles in sanguine partim rupta, partim hærent & protrudunt in protuberantias tales abeuntes quasi pinguedinosa, hæ vocantur sordes si a. st nigra pars gangrenosa facta est.

Caro spongiosa opponuntur nimis liquefacientia, ut unguis ab oleo &c, ut balsamus oleosis lavantur canales et attollunt, qui in vesiculas protuberantes, supra ora vulnerum a lenitate & vasis neminisatensis.

107. Digestivum dicitur medium, quod paulo majorem canalem & motum facit & inde partes abraduntur citius quam a natura, basis est Therebinthina, sed qua nimis acris oleo v alii temperant Basilicum v tetrapharmacum ex oleo & pice ingredientibus prioribus, faciunt putredinem citarum si nimis laxant, dant pancialitatis & corrosiva. Vide. Maan Med:

Abstergens est paulo fortius digerens, hinc omne digestivum constat partibus acrioribus & est abstergens V. Gr. si apposuerim Basilicum digestivum fere universale & tamen sordes maneant, apponere parum Myrrhæ tritæ, quæ abstergit v pars olei, aut mellis rosati v puri, sic digestivum est sequens ℞ Therebinth: Venet ℥ß. Vitelli ovorum ℥ij si volo libere abstersivum, addo aequalem copiam Aloës v Myrrhæ v mellis rosati, hoc unguento fit motus major et est pura detergens.

Hinc paulo major calor & motus quam per plumaceola sicca. Corrodentibus egemus si partes semimortuæ minimæ adhæreant, non possunt tolli forcipibus, aut sunt nimis tenues hinc adhibendus multa & tibi acuitate agunt, si priora non sufficiunt, sumitur ⊖ ustum pulverisatum tibi in me & inspergitur aut Mercurius albus dulcoratus ad ... in absumendos fungos superfluos si nimis protuberant, admovetur ... ruber aut lapis infernalis, quæ est ... vistto, a qua omnia mutantur colorem.

Pag. 229. Exsiccantibus utimur si carnes nimis protuberant, egregie effectus sit ocbq tenuissime rati, his vulnus oppleri, & [illegible] perint seq. die, alii sumunt lapidem calaminarem aut Colophonium ex Therebinth. aeruginem &c.

Comprimendo si videt Chirurgus omnia alia non juvare, debet cutim loco, ne nimis protuberent partes, sumit tenuissime rati Mastiche aut Olibanum & inspergit, addit plumas, eoque imponit emplastrum, brevi tollit luxuries, [illegible] menda omnia, alias fit nova pressio, cavitas v separatio.

Semper ubi de vulneribus agitur cogitandum ut in externis, sic internis procedendum, si illa non juvant, impossibile hoc est.

208. Terminus hic agnoscitur ab omnibus peritis Chirurgis, de tunc sciunt, omnia vel quae conjectura.

†† hinc si pus factum est medicus consolidare debet.

Implentur cava nunquam citius quam hoc per Naturam, nunquam si abest,†† multi loquuntur de amissis restituendis, sine pure, sed non vidi perfectum, immo a priori videtur impossibile et a posteriore non patet. Nil potest humectari nisi adsit humor purulentus, mollis fit [illegible] pure impleo in loco, in sicco [illegible] vulnere impletio seu incarnatio desinit. Si sit tenuis ichor, non consolidatur sed manet spongiosum, per omne materia maligna potius balsamum, [illegible] generatur, partes emollit sordes abstergit,†† sicca humectat, cava implet, vasa sic emollit ut sint explicabilia, suique humori recipiendo, extensioni & conglutinationi apta fiant, conglutinantur separata, si bonum per Naturam, quis deligat hoc adfuit.

†† quod nunquam a bono separatur nisi per solum pus.

Nunc quaeritur an in deligatione accurate detergendus fiendus illorum vulnerum. hoc a plerisque fit nimis accurate, constat nimis detersum [illegible] fiendere hinc nova vulneratio, ergo non tam accurate faciendum, sed si diutius manet pus fit acrius tenuisque redens tunc abstergendum, non [illegible] abstergendum, non multum

damni faciet, vulnq iñim sponte gsolidar, qa ∆ õ accedit & ppetuó humectar & emollir, si n. careár ne fiat car, q^d purulent^s humorem recipiat & foveat.
reg. Tunc generanda caro balsamq ung arcei digerit, de purat & emollit. Digestive Parisiense ē Basilicon & Therebinthina q vitelloovi solent p coalioē Sarc tica hbre leniter absorbentiá gdam. V.Gr. R. Sevi castrati hirci ℥j
Cera — — — ℥ß
Lap. Calamith in tenuissimu redacti ʒj.

Ex his fit tenax satis emplastr, solum n. gtraheng optime hbnt alia desiccativa, v digestiva suá, s hic õ fte curar, si vulnq bonq, i disapq fact a solo Dia, pompholigo, id hic pstat Gummi Sarcocolla.
rio Quaerit an balsamq fissuris infundeng & postea pvis deligaõ ne labia deducenda, balsamq inmitteng, volunt hoc multi egregii Chirurgi, s male, n. nullq ē balsamq, q^d q carne generet, s id ipsq vi naa ex pellit, s si labia sicca in prima deligaõe paucillo balsami irrore illinenda, q^d dein vi vita ejicir iñim emollir vulnq, ut vasa rursq apta fiant pmo vendo suó glutini.

Tum in rarissime ē vulnq apiend & detergend, e q̃m diu pu ritq õ ē in vulnere ū pgo fetet vulnq ē relinquend, tq felicq sine curar & sit deligar nunqm āeri frigido ē apponend s pe carbonem ig nitq fiend. H, ut āer sit fere tam calidq q̃m gignostq.

Ptractata jam vulnera hactenq omissis q^d de bstaã ubi labia õ dbnt adduci, nunc agend ubi punctura scissura & facta. Chirurgq advocatq pspicit, an q^d peregrinu haereat in fundo, an gtusio, an q^d de bstaã media ablatq, si õ bene ē, tunc nhl agend, nisi ut gcrescant, labia jungant labiis, ut vasa olim unita utrinq nunc rursq ita uniant, & si in his tribq sint gtusionibq, si õ adsit peregrina gtusio v ablaõ, si bene curer & āer õ multq depravet pstes primis diebq, 2do ut uniar faciend, hoc bene obtenend, dbnt pstes apponi ut eh vitali

Pag 226.

Quam diu vulnus est purum et recens, debet ttm unire labra vulneris ita ut in sanitate erant, nihil aliud, tum balsamum arcaei illiniendum.

1 Debet primo situm aegri, et gerentis adhuc, facta lata scissura, locum bene examinandum quomodo se habuerint ante scissionem si talis, primo superior trahitur inferior de labio, tunc faciendum in gena ut sit repositura ut est in altera gena, ponitur in molares glomulus chartae, ne nimis comprimantur dentes. Apponatur ligatura ad os bregmatis, ut uniantur, hic solemnia adhibenda, ut in eadem altitudine alterius genae maneat maxilla si nimia infra sit cavitas et foeda cicatrix, si nimis supra sit tuberosa cicatrix sic si ictus inflictus in brachio, qui abscidit musculos illud o pendendo tenebitur, tollendo brachium et sustinendo levi ligatura ad inflexum, ut tangantur fines musculorum, nec nimis infra vel altius. Raro requiritur si longitudinale vulnus, sed si transversum vel obliquum, semper in positura hujus requiritur, quod fit ut crescat.

211 Vide § priori, sponatur vulnus profundum et latum digiti, oportet ut Chirurgus sic comparat, ut digitus superior accurate inferiorem tangat, ubique recta ripositione.

Si ad latus inclinat, oritur cavum si inferior nimis extat attollit superiorem et fit tumor, sed ita fle ut putatur V. Gr. si in brachio per musculos usque ad os, vulnus flexionem, sed ut ubique aeque requiritur maxime alias infra oritur cavum, debet semper et labia inferiora sic unire ut superiora, quod ab imperitis saepe negligitur.

Situs naturalis sit V. Gr. sit magnum vulnus in brachio discissis usque ad os si vulnus recens est illico extus et intus debet comprimere quod fieri magno, demum adducere sic se: primum a fundo vel fine ad partes superiores, non debes maxime capere, ne aer intus sit, non tum numquam felix erit curatio, si jam sic repente est vulnus difficile est retinere hinc debes tornare et firmare ligaturam, tum reponere.

Hinc de his clavicine dicendum. hoc fit aegri compressionem. V. Gr. si vulnus in capite debeo apponere bacillum, ne plus flectatur, sitim in situ naturali vel compressione debili nec nimis forti utraque comprimitur, tunc debeo illinire leni balsamo labia vulneris, et impone plumaceola et impono defensivum, sic caveo ne dehiscat vulnus, ne aer ingrediatur, sit hinc leniter

aptura, ut pus exprimatur, Balsamum Arcaei infricatur ut intret, et rursus deligatur, ubi nunc partes deductae in hunc situm, ut naturalis cohaesio restituta, debet sic res teneri ut vascula invicem sint intenta.

212\. Inventum ab egregiis viris summopere, ut partes, quae sponte se retrahunt, retinerent in requisito situ, primo invenere Emplastra adglutinantia, quale ad ichtyocolla maxime adhaerens est.

Habent pressus instar digitorum ponunt utrinque addentes vulneris, tunc filo transacto utrumque attrahunt ad se invicem, ut retineantur, et postea ponuntur ad labia et loco paulo remotiori, tunc hae religantur, si fila in resudantur, induuntur tunc vulneri Balsamum Peruvianum v Arcaei. Haec vero 2 modo habent in longis suffusis, quae iniunt solum in, ut si vulnus per horizontalem sufferant tunc partes utraque satis bene componuntur et adducuntur per bonam talem ligaturam, addito balsamo illo manente, et deterso pure leniter curatur. Vidi saepius optime quievi. Verum potest trajici acus ut in labiis leporinis, sed insufficientialibus et adeo quod est, si non et primus gaudent.

213\. 2. Ligaturam circumducendo partibus et propriis Encheiresibus Chirurgorum est, splenia adduntur, ut possit determinari casu ligatura ut possint contineri V. Gr. in musculis sectis labia habent maxime, si jam in brachio et latere circumducantur fasciae, et splenia utrinque in brachio apponuntur, si jam per splenia satis compressum ut cohaereant, tunc circumducuntur fasciae.

Examinat igitur Chirurgus quod retrahantur partes ibi supponit retinentia splenia de 1. pro jam dicta, omnia haec bene fiunt, ut superiora et inferiora vulneris aequabiliter quiescant et uniantur, quod aliter per fasciam incertum fieret, hunc splenia multum in se habent utilitatis taliaque veniunt in vulneribus longis profundis, hiantibus, fulcimento osseo firmatis.

Pag. 228. 214. 3 Excogitarunt tertij genus ut retinerent, si parum fila-
menta, sumunt fila serica, carmosina, v lanea, haec
fusa cera v gummi elemi obducunt, labia profundius
acu & adducunt, nodulo constringunt, supponunt splenij
& alter nodus faciunt si religari vulnus, foras vero fi-
lamenta descendunt, si parvum vulnus vix opus fieri, si longum
fit in diversis locis, si vulnera angulosa, debet fieri ad an-
gulos, si majus ad 2 reliqua media, sic pro vario situ plura
requirunt observanda, quae vide in ??, quae de his ex professo
agere. Balsamo illinitur supposito splenio tegitur
vulnus. Requirunt ut partem sanam adigant acus qua
alias non tenet & vulnus in medio est acus debet singulis profunde
Si solum superficiale vulnus debeo facere, ut fere ad finem pene-
tret denique, quasi acus superior ac inferior parti adducere. vidi in
facie magna vulnera, chirurgus solam cutim trahe-
bat ad se, et aspergebat dentatim, quae cutis haec sola
non poterat sustinere & inferne manet cavum quaerens pus
& fit foeda cicatrix hinc quidam rejiciunt omnes suturas.

215. Bona signa si vulnus recens cruentum, si plerumque ab-
laone, si purum sine malignitate, inflammatione, schirro
v caro, si transversa, obliqua aut angulosa, hinc haec vix
premit in labiis, genis, cute, transversis lanis, mollibus
alias ubi partes nimis profunda & musculi vasti cum de-
cisi si retinent debent, ut fila scindant partes se retro
trahentes. Nocent vulneri antiqua, ubi nil efficiunt
in sanioso fundo dialet, & in purulento haeret pus
in fundo, si sordida vulnus angustias signe dilatatur
ut exeant sordes, si confusae partes debent suppuratione fieri.
De corbato dicit, ubi crusta fit eschara, e vulnus
putrescat & crusta.
Ubi vasa majora laesa potentiores haemorrhagiae
ut nunquam debeant discindi, & frustra aegro forent

Cruento qua si tromb... facti sero medicinam parari

Antiquum qua omne vulnus antiquum est factum ...

Sanioso n. sanies mu... quod est praesens, nisi vasa externa aliter disposita sunt

Crustis obducto necessaria est pars mortua raso. hinc nunquam curatio potest fieri, quia natura semper conatur illud per purum auferre.

dolores facti, aut obscurari suturam.
Respondeo q. n. fieri posit nisi videmq bonq si post V. Gr. in musculis Gastrocnemiis tentari p reflexu totq q. musculi hi retroflexione maxime laxani, ergo o quenit, si velit quere dbt usq ad fundq e. enim dolor labor, difficultas prohibent, in valde inflaato pites valde tenent. imitaris fle dolores vix patiunt in venosis, o qa illigat illud venenq in fundo, vulnera dbnt apta retineri, si haeret in pite pperlo mobilitenue gessere o pote. Hinc patet suturam longe magis quenire, qm vulgo putari, & qa adeo rari agnitu quenient sutura & ubi p exempla trastilemia & gessa id fieri pote, raro usurpanda e naa virtute fle gsolidat.
216. 9. Hoc fit uti vocant inclavando V. Gr. s. scissura in pitibq ubi labra & pites p eminentiam assurgent aut torose ascendunt, si vulnq inflictq valde ob, longq transmittunt utrqq vulneri.
Aq addunt hyme cutem una pite, utunt h. m. in labio leporino quendo. Curatur Chirurgq hoc mali cultello acuto discindit, hinc & p epidermiden aq transmittit p medij adducit filamentis & manet hic acq donec queskat, illinit Balsamo Peruv: v de Mecca, in infante 2 v 3 acubq sufficit, in adultis pluribq, si qtingit totam genam p medij discissam o eet inutilis acq intromissio p medij, uti coheret reliquq p filamenta adducti, ea nae facilq coeunt. Non fle fit p sola filamenta q illa trahunt quediunt, acq 400. De methodo hac opaq optime scripsit Dionisq.
217 Vid: 9 usq predicavs, ut vulnq cognoscari q d faut p dicari heterogeneae examinanis, vulnera qungant

Vulnq numqm curari sine cicatrice magna 1o si fuit magna pis cpois ab, lato & ssiná magna capitas p teruaplis 2o si pis sit qbusta, 3o si magna pis cutis fuerit ablata, s vulnq recens o ul, cerosq o orbati, fabrica sua naali p partem si c pote curarij, ut & vix appareat vulneris locq.
qd fit si facis nil p egnini ee in vulnere recenti vnbl a dmiscari: v. neebulq samanee R + Bonil

Pag 230.

Tum debes labia ita comjungere, ut naturaliter erant in cohaesione, hoc debet lenissime agere, et absque comprimere, tum debes curare ut omnes partes sint aequales, nec aliquid remaneat de vulnere, tum leniter balsamus Arcaei illinendus, ut aer arceatur, tum comprimere compressis, et si pars est mobilis debes alligare chartis lignosis (bat papier), ut pars retineatur, sic sequenti die apris, debes bitsaperi si quis nihil habet mali et partes omnes sint aequales, tum leniter absorpto pure balsamo apposito statim iterum colligas, sic tum fere est ad cicatricem redactum, laxius debet comprimere, aer tamen arceri et saepe lingua sana manere quis illius est adhuc vacuus linquendus et emplastro Diapompholigos defendendus ab aere, sic tum cicatrix apparet bona debes abluere et lenificare.

& suppleant labia & in loco retineant. Tam ut Medici de necessaria habere nihil, sic de pulchritudine cogitarunt. Hinc de cicatrice agemus. Cicatrix est vasorum retectorum ad supplementum accrescentia, consolidatio & restitutio, Pulchritudo si cicatrix est simillima naturali constitutioni, quae fuit ante vulnus.

Hoc fit 1° si nimis eximimus de naturalibus partibus condendis aut siccandis. 2° ut quam citissime vulnus purietur, si diligens sit purgatio detersio, digestio facto obtinebitur. Vascula elevitatem et tam diu fundi sustinebunt, et nimis diu relinquas et tenendis plumaceolis, nec nimis siccandis, si nimius liber est nec nimis comprimendus vel laxandus. 3 ut partes sic restituantur ut erant ante dissolutionem hoc saepe negligitur, aut apponunt citissime emplastrum, & adducunt ligatura, et sic pro... vel prius an labia naturaliter juncta. Porro ne partes comprimantur, si supponatur Emplastrum vel plumaceolum vel medicamentum premitur nimis contra labia vel fundus vulneris, labia nimis callosa fiunt, hinc et respondebunt vitae regesta.

Ne laxantur vel dilatentur fiunt si carneum informata varices piae, si dices potes comprimere, jam non deformitas adest, quae si obvenerat hoc faciat cicatricem solo digestivo curabit.

Pendet inde saepe quod nimis carnis ablatum aut renascens inevitabile si putrefactionem necessariam, inevitabile si per dilaceram. Fit turpitudo si nimis erodantur caustica laxantur, quia mollia nimis erodantur, si nimis comprimitur erit nimis consolidata & alba cicatrix, si fovetur per aquam remedia, ut restituant, ... si cicatrix nimis alba densa incarnata, potest esse applicare lenitivis valida penetrabilis, linimenta emollientia V. Gr. bulbos Liliorum in lacte dulci coctos, haec conveniunt si densa, si nocent si cicatricem affligens fungosa sit laxa, in hoc casu est comprimenda lamella.

Quaeris, an nulla remedia decantata bonam cicatricem faciant? Pag. 231.
Resp: non certe roco decantata, sic dicit de balsamo Arcaei, quod tamen saepe fit & dixit ab alio, si fungosa cicatrix non juvat, aut exsiccat, dicit de ∇ Reginae Hungaricae, dixit in stricte albis dentes manet pessima cicatrix, sed in fungosis bona.
Ut maneat nulla cicatrix. laudant maxime sequens. Decoquunt Therebinthinam, ut decidens gutta frigida facta fit globulus pellucidus sicut vitreus, qui in dentibus tritis, hic pulvis inspersus & est res optima, sed in siccis non juvat, hinc judicio Medici & Chirurgi hoc relinquitur, tunc si adsit cicatrix juvat Emplastrum Diapompholigos &c. Vide: M. M.; et haec quae juvant in vulnere de capite etiam in anterioribus, sic haec fieri in inferioribus, & si non potentes id facere imme, nil agitis.

Sequuntur Symptomata Haemorrhagiae.

Interne naa curat mirifice Ego vidi certum ossis femoris fracta, maneat caput ossis femoris et parte facta in sua scutella, pars altera abrupta e loco removebatur, hic naa nullibi tot auxilii sicut Chirurgi potest tam attrahere eius ut sit tam alte quam altera & qui innatat ad se invicem partes fractas naa ex una parte ossis fracti emittet vaginam membranaceam, ex altera parte itidem, quae vaginae in se firmae gerens centum & homo potest incedere, sed claudus. & sic in caeteris fit naa arteriam vel arteriae venam vel venae.

Haemorrhagia.

218. Primum Symptoma terribile est.

Haemorrhagia quid sit patet ex Etymologia, haemorrhagia a disruptio vase, ab αἷμα sanguis & ῥήγνυμι scindo vel frango Haemorrhoe sanguinis fluxus ab αἷμα & ῥέω fluo sanguinis fere haeret in arteria laesa. Venae stillant tantum de raro sanguis e vena effluit, sed si copiose & cito effluat ex arteria quae nisi sisti potest uno momento tollit & sanguis alias e languidos, Syncope quae sit & mors. Hinc dicitur Symptoma periculosum, lethale & terribile effluxus sanguinis. hic utuntur ferro & quidem ignito, si detegi locus potest, id applicari, ut locus ad ~~urendum~~ urendum & sine effectu, quod sistitur, deinde per gradus, ut crusta removeatur, alias non juvat, & paulo post rursus effluet, habet hoc boni, ut sanguinem sistat ~~uno momento~~ uno momento, malum dolor est quod non curatur ob periculum. Oris caustio facta ad magnam arteriam intra nonam diem

Haemorrhagia Est magna & subita sanguinis effusio e vasis de corpore, haec potest fieri ex arteria vel vena.

Si perlit cito sguis q impetu coloris coccinei facile sgui, mescens signu e ea arteria rupta, si lento gradu diffluens junta superficie colore o ita rubro nec coccineo s nigricante e ex vena rupta.

Corrosivis ut e lapis infernalis, o o Ol; ... Habent in nosocomiis Gallius ... quod imponi vulneri statim sguis coagulat ... haemorrhagia ... solutus intercat ... cere porunt vasa rupta s hoc malu ... doleat & si cito resolvitur, sguis effluit iterum.

suppurat, separ & cadit crusta, hinc nova effluxio.

Docuere hoc ipsa tristissima exempla, si o satis sufficerat,

Ob haec incommoda hae adurendi methodus ab hodiernis Chirurgis vili penditur, tunc quaenit ubi cito sistenda magna Haemorrhagia.

Haec quomodi & cujusmodi ..., hinc o ... sufficit ... sumit

Ol natius & ha scindit in conica s rotunda fragmenta, Gall: dicta (le baton de Vitriol) introducit in vulnus tale fragmentum Ol li, in pauca momenta dolet, urit, sequitur statim coagulat, hinc o ... remedii & bonus qd generat Escharam inducat & fluida coagulet. tunc supponit plumaceolus ... 12 circa ... facit ob dolorem. 2 Escharam facit q intra paucos dies solvit, & effluit sguis. hinc o ... uni diceque fidere, si majores arteriae laesae.

3 Primarius e Syropsorum seu crepitus Lupi ... te suo ... mucicono, & suffocativo cito sistit, ... sguis egregie sistit, s haec ...

Huc facit farina volatilis, Lapis haematites alhorum, ... qd cito imbibendo ... sistunt s o cantensant mali qd copia sua ... obscurent ... vulneris. crepitus Lupi ... hoc laborant. ... sguis induruit instar cementi, s detecto ... vulnere effluit sguis, hinc in magnis arteriis o ... bene, stiptica ... Vitriolum ... Ulmus ... Ol ... palmam ... q vasa minima cito ... in plumaceolo, Ol ... in ... plumaceolo imbibit applicar, statim mirabiliter sistit.

4 Fidium remedij transversi abscissa artenia, ut sanguis exeat. Chirurgus advocatus vult abscissam, ponit supra compressam ex linteo v. papyro vulgari masticato & tortili facto (Gallice Le tourniquet) applicat arteriae, supra illud jubet famulum comprimere, tunc lavat vulnus & quaerit orificij, si inveniat, jubet famulum parum remittere Le tourniquet, tunc notat ubi effluit sanguis, hoc observato attrahit item arteriae superiorem abscissam & ligat filo, jubet famulum parum remittere, si nil effluit tutus est. Si arteriam non poterit videre Chirurgus forcipe retrahit & si elongatam modo duplici constringit, claudit acu adacto & per arteriam transmisso filamento, si tunc laxes & nil effluat bene est. Hoc contingit in Phlebotomia, quod ad tendines ofte fit sine veri punctura, hinc dicta convenit, alias parum incidit lancealo, ut detegatur arteria, hac ratione licet in delicatis alias monendus est hom. Bona [illegible] certus & tuto sistatur, mali quid lente si non sequatur Aneurisma. 5 Saepe pro arteria haeret in aliquo dimidiata loco discessa plurimus sanguis fundens, quod si tota dissecaretur, retraheretur & contrahit se, & sistitur fluxus, hoc ergo succedit in parvis, non in magnis arteriis, via patet. 6 Si arteria nimis intime vulneratur adeo ut sit difficile ad eam accedere apprehendere & ligare, ubi hic ttahae, monhagia, stringere vide ut de arteria accipiat suij syrem, ut ubi intima haereat, tunc fit Pyramis magna ex Papyro masticato apponitur & circumducitur, tum etiam in loco papyri fit compressio, dat Le Tourniquet v. panna fascia circumducitur brachio v. pedi supra compressam ab altera parte ovulo fasciae panna trajicitur bacillus, qui circumducitur & contorta lintea fortiter comprimat.

Pag 234. nec amplius efflat sgnis, tunc potest mediari & inveniendo loco alias si non invenitur arteria remittitur pars Le Tourquet, si tunc fluxus observetur arteria imponitur Ot & comprimitur.

Si urget casus, loco quiendo arteriam apprehendo & ligando haec omnia sunt sistentialia pro vulneribus in nisi nil aliud superest. Qui vult sistere per ima, debitis vasa constringere, ut sanguis coagulare nequeat, si expectatur a medicamento haustro, an putas solus in loco vulneris non aliter hoc coagulabitur, quam veniet ad eius. Unde dico de omnibus vulneribus internis talibus, ubi talis haemorrhagia. potest mitti sanguis & debilitari homo, ut tollatur pressio, si hoc pro tempore tantum juvat. Haec sunt omnia medicamenta ad haemoptoen, vel potius ad haemorrhagiam.

219. Si mittere per ipsos vulneris sgnem, misso sgne saepe diminuta pressione vasa retrotrahit & juvat saepe propterea. Ut haemoptoe in pulmonibus sic saepe tollitur, succedit; si vascula juva aut magna inde sunt non adeo retrahent, nisi in Plethora aut ibi non multus sgnis statim languida nimis nec ferunt ablationem sanguinis, alias non juvat hac revulsio.

Nullus agnosco victus qui possit sistere.

Si arteria magna laesa possum quidem facere, ut non adeo impetuose fluat, sed tunc effluit. haec solis sit cautela, ne nimis fidatis. V. Gm si parva arteria in diaphragmate scissa. V. S. parum juvat adstringentia nil juvant, quaes bona, et aliter observatur.

Fluxus Ichoris fit si vasa serosa sunt abscissa & sua liquida effundunt, sed non tantum hic metuendum, quia facile coagulatur, & oleo Sem. Lini vel Olivar cocto cum Sulphure, vel oleo Therebinthinae calide affuso solet hoc cito satis sistere.

Dolor.

220 Sc:a doloris s experimento medico dat optimum elogium hinc
exacte quideremus. Non video ullibi satis tractatam
hanc materiam. Qui rogat dolorem, quit ideam & causam
e idea adeo ingrata menti, ut nemo posit dolorem
amare vel velle. hinc orit tristitia in mente, q
vocat dolor, o ipso laesio in vulnere, ex cerebro ois dolor,
patet in canibus aperto cranio, compresso vel premendo cerebro.
Hoc descripsi sit in corpore, hinc duo regrenda, idea & causa.
221 Est hoc clarissimum ubique V.Gr. si sumis vel barbae vel capitis
vel nasi pilus, trahis paululum orit titillatio, si fortiter dolor
acuitur si fortissime evellis, cessat dolor, q erat acerrimus mo-
mento ante evulsionem. hinc a prima tractatione
usque ad evulsionem incedunt oes dolores, suis eorum
gradibus, s oriuntur hi tantum per varias distractiones nervi;
si gladius acutissimo chalybe confectus hoc pscindat, ut fit sectio
orit dolor acris major, si lentius fit. o potes demonstrare
quod sit dolor in mente, s in corpore potes ducere a nervi
dilaceratione & tensione, hinc o quis remedium pro mente
sed pro corpore, de doloris, ubi de nervis actum, jam ingesta historia
& remedia.

Proprie ergo hic magis causam tantum, quam dolorem voco.
Vidi 1o verum dolorem nullibi esse, quam in nervis.
2o Nullus dolorem oriri in nervis a cerebro mediate
vel immediate oriundis. o ipso in cerebello.
Ergo dolor in nervis sentientibus e, o ipso in vitalibus.
Jam inquirimus an dolor in quantitibus an in [illegible] solidis?

Dolor e tristis
animi cogitatio, qua ipsa e
oi nrae cogitationi,
qa o potest fieri a mente.
In corpore q de dolor,
si ille nunquam orit
nisi in corpore qd sit fact
& in corpore dolor e affectio
nervi, n si nervus des-
truct qua illa ps a qua nervus
e, nil sentit dolor
in nervo e [illegible] a q
[illegible] hinc quod ipse solis
in cohaesione, ille
nervus e a cerebro atque
nequaquam a cerebello, n in
Apoplexia licet tales sint,
o sentiunt. ergo dolor
proprie e sensus mentis
tristis integrae concomi-
tans statum nervi q
minitat dissolutionem.

Pag 236.

Porro si qs poet intrare cavq venæ v arteriæ d laso vase, intrudere stylu, & gtexere ligq, ō sentiremq, s in solidis sentimq, ergo ō in liqdis, s in nervis.

Quo nerq gē minus q extendit, eo dolor ē acrior, ut in nervis dentq ad apices digitoq &c. ungq patet.

Nunc inqsivimq qles statq in bstaa nervoq eveniunt, vnde oēs caæ vulnerantes, distendentes, dilacerantes, corrodentes venenatæ xoriunr oēs a nervis. Ergo dolor in qoē ē ille statq nervi, unde oiur solūo gtinui, hinc dolor ō ē solūo, s statq pcedens, ut antea pbavimq, tracto nervo & abscisso dolor cessat. Ergo dissectio nervi tollit oēm sensq doloris, & a blæso æqlibrio. symmetriā cerebri oiur & major v minor dolor. Primq gradq gtitūl, laoē, qem patti poumq, si cpq robustq, sanq, validq. Hinc si nerq paulo plq tensq, nec rumpir, fit hec titillaoē, si diutq v fortq stat, fit ex voluptate dolor. Si pariter ultimq gradq destruir nerq, s varii gradq medii, antequam [redacted] dolor [redacted], sua meta terminatq, & pr hoc fit a luxurie, titillaoē, voluptate nervoq.

Primo leūs dolor, q sensim augeir, tm fit acutissimus.

222. Ergo dolor summq in eadm pte levis ē. ut in podagricis patet, q ad certq gradq ht dolorem, ō ultra augentem hi gt illi detestabiles dolores, summi in illq podagrici item dentalgici, rheumatici, ubi nullq solatq uti & colici, q summi ō diu durant, itidē podagrici q ultra 3 horas ō pcipant, id q in oibq dispanimi dolores in ptibq crassis, ubi gtractanes voq, ut in vesicula a calculo, q tentaoēs ptesqunt manet ille dolor, [redacted], sic in cancro, novas e. ptes spr aggredir, donec gsumptq e totq cpq.

223 Caā doloris ē oē, qd poē efficere, ut fibrillæ nervosa ponar in eo statū, ut poit dissolvi v corrumpi, s oīs caaq tendit nerq ō usq ad dissoluoēm summam voluptatem facit, ut in ptibq pudendis patet.

223. His positis caa ē oē entendens. Vide sequentem

224. 1 Dixi ante ō potē oriri dolor, ubi nulla caā, ſ ubi aequilibrij ē blatq, ōis nervq q egreditr cranij eſpr accipit ganglion qddam, uti ad loca ptebrata cranii hbnt duram matrem vaginam, q̄ ducit ad loca. haec vagina hbt fixq pmndq in cranio ē ptebris, ille nervq nunc ꝗ stra, hit ꝑ illam ptem & facit primam specuem doloris. Vid Cap. de nervi punctura. V.g. pr ℥j ponderis pendeat a 10 capillis, ſi tunc forcipe descindis 9 novem ex illis capillis unq integer distrahes, fiet longior, & ſi ō ferat illam ℥j ō sectionis vi, ſ tā franget plg. 2o Oēs arteriae, Venae, Vasa Lijmphatica pinguedinosa, minima, seminales, saliva les ductq, oia vasa qōis ſt plene nervosa, ultimo fiunt ū plane nervosa, ū maximam partem & qdem a cerebro & cerebello, aliqd de utroq. hinc oēs fere ptes dolent, ſi dis- secant, ſ solq cor ō dolet, ex. in violentissimis palpitaoibq ibi qdem anxietas, ō dolor, uti exemplq in actis Parisinis, ubi cor in summam magnitudinem intumuerat, & fuerat ttn anxietas.

Pag 237.

2o Si E.gr trunc nervi dat 5 ramos ſi ſ tres medii abscinduntur nervq se retrotrahet, tq dio laterales illi nervi plq trahuntur & extenduntur & tq dolor ō a laesione ſ solq pr. a tensione.

Obstructio ōteng vis ſ quis nervosam ptem distendit ū pmit, hinc dolor. Si mittitur quis utris vita incruenta, saepe oīs dolor abit.

Sic Plethora hbnt vasa adeo impleta, ut ad summum ferant & ſito plq doloris fiat, ōlis saepe in summo gradu sanissimo, privato & tita invadit, eo dolor maxime in Pleuriticis.

Plethora hic patet cum mulieres menstruatae trua vasa externa hbnt, saepe ttr dolores iliacq sentiant, 1/1, q evacuao facta, oēs cessant.

Cacochijmia vocar peccans ōlitate humor ploq cṗq; si dellivit a naali tpē, haeret saepe ab acrimonia, haec rodit vasa & facit dolorem acerbissimq, sic maxime in Scorbuto, Lue Venerea; Cacochijmia, ad radices dentq in Scorbuto plurimq, donec destruar nervq & dentes fiant cariosi & excidant, si te exercuerit motu validissimo & ſito qeti dederis, dolor in musculis acerrimq.

Motq auctq sic multae et foeminae maxime dolorile, si q cōſq ttr aliqmdiu movent, statim ipsis caput dolet, si tō quies- tunc, oīs dolor desinit.

Pag 238.

3 Distrahir vi. 1º Ois luxao. quaer aur ois pts luxata tam violenter doleat? Resp. nunqum ligamenta ming distracta quam in statu naali, si si luxao ptis, ex loco distrahunt ligamenta q incurrunt vi nervi. 2º tumor vicina extendit, & extendendo facit dolorem summu V. Gr. si magnu pecus fit Aposthema, dolor in fibris e, q augeant loc tumor facit, hinc calor, rubor, dolor, discindir Apostema lanceola, exit pg tollir statim dolor, qa pssio ablata.

Pustula facit pse s mole sua extendendo fibrae et nervos, tunc premae, 3 Vlscura ab ead caa dolorem creat.

4 Quod vulnerans sensibilis e rodens, in insensibilis fit in pte o discissa, s tum in cohaerente. cons. sione oes fiunt p spicula a de acria, ut cul teri in majori haec faciunt in minoribus ptibus

Unde ergo dolet vulnus? Resp: 1º a caa vulnerante, si fit adhuc in loco, 2º qd multi nervi semi discissi: 3º qa ad illos loc fere ps tumor & repleo. 4º qa acres fiunt humores, hinc si adster dolor in ipso loco haerens debet ee, qui illis fudicit. Ideo haec praevenire, & invenio inde aliqum caam, si a distractione emollio emplastro laxante. sc: ex fol: & flor. Malvae, Bismalvae, Papaveris, &basi ex ooa Lini faciam cataplasma, si io dolet a peregrino vulnerante inhaerente V. Gr. vitro & instrumento alio inflato haec fiunt gvulsiones, si dolor maneat alia caa adstis, tunc an os fracti sua acutie faciat, an luxao fiat &c.

226. Qui dolet eis siccantur cerebri qtinno, & ad somnu & quietem requir cerebri quietaci, hinc o parent se tenere quietos.

Iactant se hinc inde ab inordinata tractione nervi hinc inordinatos motus a cerebro inordinato, adaequ o volentes faciunt ob hanc caam o ligurant & eqvi, & jacvandi, hinc dligir vigilia, spr oier febris

4º Vulnerans pariter dolorem si succesivae vulneris caa applicar pariter, si cito applicar nullus dolor sentir, & Gr si digitus a ignace abscindo, si lente p 1, 2 horas facio, dolor inerrabilis, si uno ictu nullus dolor sentir.

Rodens summe Δ si cito agit vix tes sentir ut Hippocr monuit in Dolore Ischiatico fit ope ferri igniti, si ferru illud candens applicar § 225. nil sentiunt, s si ferru e semi candens dolor chematissimus. hinc ptinet &, o Oli, qui ustimatos cor, rosius & inspgiv antiquit phi.

si priora diu durent. hinc calor, post sitis siccitas p[er] sex his clara. q[uae] sequuntur, o[mn]es op[ortet] e[sse] inhaerere.

Convulsio in primis si a nervis e cranio, si a ysterismo ita. V[erbi] Gr[atia] si ad aures dolorem tolerabiles, si ad gingivas convulsio certa.

Gangraena n[on] e[st] p[ar]tis in corpore, q[uae] p[er] 3 dies potest manere libera, nisi destruatur. si talis dolor in Pleuritide triduo, talis timor in Apoplexia, si in Pleuritide suppuratio. Dolor colicus inflammationis finitur triduo, si sequitur mors, aut destruitur p[ar]s, causa cur in gangraenam terminetur, q[ui]a p[ar]tem noram [illegible] aggreditur, hoc in inflammatione o[mn]i ita fit.

227. Quaeritur quid anodynum? Resp[onsio] quod doloris causam tollit, p[ar]te dolente considerata, ut si Podagricus pes et extirparem pedem cessaret dolor, sed e[st] destructio, hinc n[on] e[st] Anodynum, aut debet pes dolens integer manere. Hinc patet q[uo]d diversa causa adhibenda varia, si dederis Opij [illegible], si applicueris loco doloris [illegible] indurescet nervus, ut fiet sine dilaceratione, aut adhibeo V[apore]m tepidum q[uo]d Althaea laxat nervus et tollit dolor.

228. 1[mo] o[mn]is locus q[ui] dolet, si velis liberare fac, ut laxus sit, sic si in podagricis, facere potes, ut p[ar]tes tendinosae sint laxae, cessat dolor, idemque in Odontalgia. hinc laxantia juvant, sume fol. Parietariae, Malvae, Mercurialis, Brancae Ursinae, hyperici, Verbasci: Rosarum, Sambuci: decoque in V[ino], adde mel. lac, et farinam emollientem, fac cataplasma. Vidi aegros qui p[er] errorem [illegible] Medicos tollere acerbissimos dolores, et beati sunt his. Fomenta et sopimenta ergo Anodyna innocentissima sunt, q[ui]a sunt laxantia, nec ex o[mn]ibus, mellito, saccharatis solis sumuntur, q[ui]a nervis sunt inimica.

2[o] Dolorem tolles in Pleuriticis, si p[ar]tis resolvet congestus [illegible] in venis arteriis. O[mn]e remedium hac resolvens, ut causam obstruens, in loco producens dolorem posset resolvi. hinc re,

Calor n[on] p[er]pessi sunt dolores frigidi et q[ui] fiunt, quae dein sunt vis cordis aucta.

Siccitas a lachrymatione et ejulatione.

Gangraena fit si partes arterias venas et nervos o[mn]es dato libera circulatio, pendet tamen a nervis, n[on] illi contractae o[mn]i reliq[uae] [illegible].

Laxitas fibrae e[st], si patitur se extendere sine ruptura. hinc V[apor]e emollientes applicatae, injecta p[er] clysteres assumpta interne sunt [illegible] remedia in his casibus.

Pag 240.

3o Minutus motu
ois dolor desinit si-
mul ac syncope adē
q e cessatio motus cordis
& pssionis sgnis in
locū dolentem & in au-
deliqo in nil sentit,
hinc patet qd missio
sgnis ad au deliq tol-
lat dolorem, & oēs do-
lores orte ab inflaoe
missione sgnis tolluntur
n. hic vitae immensus e
caa doloris.
Tractio necessaria aufert
s reddendo ptem
mollissimam v dis-
cindendo.
Lenito acri. nullu acre
e qd dissolvit cadaver,
oē acre qd nos laedit,
fit a nra vi vitae, hinc
s acre corrosivu sit &
corrosivu) impono manui
frigidae, nil mali facit,
si vero manu calida s
humida statim corrodit.
dilutio a-mine lenit
acre, sic oō pt magna
copia oēs dolores ablaeri
solet fere, ut oō amygd:
dulc: rec: & lenibus emuls:
ō ad ℥ s ad ℔ bibantur,
aufertur acre qd facit
dolorem.

solventia in talibq summū remedij. Vid: M. Med: de Caput
de coagulo humorū. 3o Haec beneficia e sopitio, oēs dolores
rodentes, distendentes ō fiunt p se, s a vi vitae q applicat
valide motu ad ptes obstructas laesasq sic in Pleuritide simul ac
V. S. remissio sgnis facta cessabit dolor.
Hoc qsiderant systema Helmontij dicens, Archeus facit dolo-
rem & sopitus tollit dolores, hinc remediū universale e missio
sgnis ad au deliquiu, dices ō sp̄ qvenit, qq ubi caa disten-
dente & nimio sgne e obstructio, qvenit, dato Opio in
Pleuritide ablatus e dolor sp̄ breve tempus catgluticus nonq
dolor, mors & falleretur medica, qq docuit ex usu ab Opio mitificato
4o Ubi luxatū v fractū os, debet repositio fieri, alias in casu laborans,
dices ō sp̄ posse fieri, qq tunc e. ō tollitur dolor, apponuntur
fomenta ptes laxanda ut fere emortua & insensibilis
fiat & sic poterit reponi, ttn aliqs dolor e.
5 Scorbutici Podagrici, dolentes tolerant nisi purgacem [redacted] sgne [redacted] trayit,
alias ō tollitur dolor, in lue Gallica ō tollitur pertis dolor
nisi illud acre specificu expulerit qvenientibq remediis.
6 Dant ♁m cui inhaerere leve aliqd, ut Malum summ:
& mittunt in ♁, immittant clysmata, faciant, ut
pluant, acre dissipandu e, n. hic qq vis vitae fortior,
ptiuncle co qjunctae & unitae dolent in nervo, [redacted] ō
singula, sunt discutienda. 7 Si maa heterogenea
haereat in medias fibras, & lacerando distendat,
tuto educatur, s difficile ō fiet statim, s laxandq prius
farina lini v bulbis Lilior v caepis tostis applicatis,
digitus fit longe laxior, qstricta patula, haec ais in medica e
summi momenti, ut ptes fiant tam pparensibiles,
ut peregrina sine dolore exire possint. vi M. M: libro ois species Anodynorum
229. Dolor tollitur v tollendo caam v sopiendo sensum
optanda prius, s sp̄ fieri neqt. hinc secundu fiet.

Pag 291.

1º Si ō ad sensorij coē transferar dolor si p̄s abscessa pungis, ō sentir in cerebro, si nervus mortuus lædir sive sundir ō sentir, ergo 1º caā si nervus lædir nisi p̄s, ad coicand. impressionē ad sensorij coē, hoc fit.
1º Compressio, si in digito dolor, & filo ligetur nervus, æger ō sentiet.
2º Nervo dissecto horrendi & sæpe dolores, tunc æger mavult p̄des ut p̄s p̄ter, hinc incidit tota p̄s. Aurelius Severini Professor. Neapolit: p̄bet dissecari, dolor cessat, male beri nutribē abolere, & si æger solitæ medicus judicet, admittir nec sentir qa nervus luxatus occiss. 3º Urenda loca p̄bent, si intolerabilis dolor V. G. in maxilla superiore urunt ferro adaures, donec eschara adsit, dolor cessat, & nervus destruir & qd seqr? dentes brevi decidunt qa nutrimenta ō acci piunt.
Quæritr si facere potes, ut ō sit liber transitus & reditus sp̄i, sic ō Parisiis mulier mendicato stipem p̄ens, habt calvariā aptā, si p̄ay ei comprimit cerebrum videt ignes varios, si plus comprimis obscu- rantr oculi, si adhuc plus dormit, illa sit, q transmittunt p nervos, si oīs transmissio oriir idea doloris, ut ō seqr idea hæ facit oē Narcotica imprimis Opij, faciet in largiori dosi stupo- rem aut somnum Apoplecticum. Quæritr an Opij tollat dolores?
6. Podagricus mane sumat Opii gr. 1. p̄st horam incipit delirare, hilaris esse, & sæpe optare ita manere, dein stupidus & dormire vult, dormit p 4 v 5 horas, dein cum pecto ā dolor. Quæritr an Opij ergo noceat? Resp: ō nocet, & tollit caām, unde medici gnoscant constitutionem in loco. hinc usurpes & nil p̄sunt oīa.

Sensorio obtuso v. apoplexia inducta, q ē deleō oīs functioñ a nervis cerebri de- pendenty. hoc faciunt 1º oīa q ebrietatem inducunt corpori, 2º v cena multa ut Belladona, Mandragora, Rad. Anat. & 4 plus dementaoni 3º Opij ē oīs p̄pis & summum remedy & nunquam dandum nisi p̄ri doloris caā sit imminuta.

Pleuritico ō dabis, p. ex. in magnis doloribus & V. S. fomenta, diluentia &c. ō p̄sent, tunc dom aliqd, & ō gescendant inimum Gangrena deprecatur locus, habentem qd effectus imminentes §226. tollat. Sic p̄ximy ē in podagra, & hæ sæpe multum requir. hinc Opij dandum cum regimine hujus dato ō simul, & in forma liquida &c.

Pag. 242.

Convulsio.

230. Est violenta invita dolorosa, ergo voluntarius et involuntarius motus habent eandem sedem, scilicet in musculis, qui dependet a bis, scilicet a natura et a voluntate nostra. hinc convulsiones in musculis voluntariis. Convulsio est duplex ex Diut. bene Hipp: Spasmus et Tetanus, Spasmus fit cum oppositum trahit, et in uno musculo simul, si Tetanus si plurimi musculi affixi uni parti simul trahuntur. Convulsiones distinguuntur in perennes et alternas, perennis est rigescit ut in musculis lumbaribus et dorsi tendentibus, quae est a Tetano in pedibus et manibus (de kramp).

231 Quae causa convulsionum? est contractionis musculorum praeter voluntatem et naturam.

232. Ad musculum contrahendum requirunt arteriosum et nervosum liquidum, hinc tres causae, vel ab arterioso vel a nervoso liquido, vel ab utroque simul. Video quod si mutent nervos totos, pari inflatur aequaliter per nervos, cujus est tiliumes flatus. Ostendit distributio et receptio aequalis ubique et quellis. ut talibus capitis nervis observavimus. Ergo si per tendines oriuntur ingentes convulsiones, debeo adstare, an ex sensorio nervorum ex musculo, si scio nil in cerebro turbat, debeo adstare an quod haereat in loco, quod irritat, tunc tota causa est nervus, immediato abscisso et puncto, ergo omnis qui id faciens, ut nervi inaequaliter tendantur, faciunt convulsiones. Per exitum hos, cadit Apoplecticus, aperta carotis, effluit sanguis antequam moriatur est convulsio in musculis ob inaequalem influxum, hac ratione convulsiones accidunt. Ante docuimus symptomata a punctione nervorum parta et hac causa est ad immediate abscissis.

233 Notum est quod motum in corpore, id fit per nervos, ergo cadet privatus, motus pendet a nervis et actiones distinctae a mobilibus, ergo actiones a nervis, quae inde ergo laeduntur.

Materia irritans aliena ut si ipsi C Gr. attentus aliquod sedet, et subito juxta aures exploditur Sclopetum, totus saepe convelli tur.

Evacuatio hoc Hippocr. pendent, quod omnis convulsio oriatur vel ab inanitione vel a repletione, ipsi potuisset addere irritatione quod domini

234. Quo m. curabit.r? gsidero distinctionem gvulsionis, & nitor his q dicta ingro an gvulsio stat Lasgentorij de hoc dicam cap. seq.

1 Sorolaso scrutabor o͡ia loca minima molliter lenia

3 lente & prudenter, an qd pegrinj affixj loco, undiqq me, vebo, si qd v spicula se manifestat, o se Chirurgica toller, n. sola spicula infixa

2 Vel haesit gdam v pengiedo, butyr, Sacchar facit gvulsione digito facit aliqd do gvulsioem, q si au q̃ondis doloribs, ingro an applicato o͡o sa v acid. hac defecta ferar, gvulsio tollet! gtrariis medentis tolle͡r sunt. 3o Si nerv dimidio̅ tto abscissj 2o acri lenito

purato o͡o Therebinthinae infusj in tale vulng V. calidj, gvulsiones pp̃ria st in R traumatica q V. facta, ut R. Regin: Hungar: R Lavan fantibs q bgin oni dula laudata nervina agunt tollendo nervi soluoem. felris v ammoniaga

9 Si gtigent a depleoe. homo aũ viscera o͡ia bona, vulnerar gvulsio adsit, tolle fere ad mortem usq, ut o videar amplig victurg pote acre, qd acidj uicon

sanari, si pote repleri ad sanitatem. Plurib hoc exp̃tũ e, vlo peccans, gvulsio in brutis ut & in hoibs, s si vulng in gore, aijq viscera ablata erit.

male stnt, nil agir, s bene assimulentur assumpta, hinc 3o fit n. lavando, ut o bene pouing restituere Restauratiiam sgrus, ubi o adst si lac dulce v id fol vires. Hinc ubi pdicir mor.s ad exempl Hipp. dicentis, mal. alth: vel ..

gvulsio pt inanioem vasoj lethalis. st, applicer.

5 De Sedaoe Haemorrhagiae dini. o hic a. de oibg gvulsioibg 4o Ugr & hysterica pti

5 de iis, q centra cerebj. rientes stir amittunt

235. Tumor & inflao spr accedunt ad vulng unde pnun sgriis ut p mortuo jace

ciao sumitr, si levis inflao & pig tumor, videt pites ant, p statim dbt fascus

naaliter ferri ad pites, si nullg tumor aut inflao & femora ligare & abdomen,

nulla evacuao, mors seqtem, qa vires vitae desinunt, si & dare jus carnis recens q

gracilitas ptij circa vulng teste Hipp. si videt Chirurg succo limonion ut gtt,

pt vulng ingens tumorem magnj ut labia retorrida nido fiat in liqes

reniti tuber & maculam rubram redire pt pssionem, vinca orla venas gvulsio

evalur, s si velis dare stimulantia, gdalhuc sgru sipe elicies & statim monier. Convulsiones fere nunq gr metuendae nisi ab inanioe ortae, v a cerebri medulla affecta a caa interna.

Pag. 244.

Si inflatio & tumor levis in vulnere boni est signi, si impossibile est vulnus tam aequalem esse transfixum ac si non esset vulnus, nisi aliquis est destruct. in vulnere

dicet sequenti die sic futurum, raro in debilibus accidit, si robustus mittat sanguinem, tamen diluet sanguinem per ℈ tartari & Vino, deinde clysma unum vel alterum immittetur si corpus labefactanti dandum bene sit ex lacte, melle ℈ nitro &c. clysma.

Deinde ad locum applicentur quae vasa laxant & incidunt humores aggregatos, Malvam, Parietariam, sem. Lini ex his fit molle cataplasma, addatur quod † Sambuci, ℈ nitri vel ℈, dilatat vasa, incidit liquida, prohibendus aeger ab omni alimento pingui haec ubique applicantur & toti aegro & loco laeso pro ut. Considerari omnia quae novi accidere ad vulnera, quae vulnera sic sint cave ne operantia, nec prohibentur in vere, quae inde mala veniunt pro ut cave ℞ Myrrha, Benzoe quae V facta, vel pinta tartari ℞ oleo Therebinthinae calido.

236\. Sequuntur quae in vulnere seu circa vulnus accidunt, sanguis derivatus saepe haerebit diu sine multa putrefactione, sed plurimus brevi putrescet, rodit fibras vasculares hinc corrumpit omnia, sciendus an vulnus penetret in cavum; raro in melius tentatur per instrumenta, quae operant vestigia labentia per laedunt vicina, sed si syringe potest adduci tentatur leni tepida Vin. an transeat, sed si potest signa sequentur, nec alio scrutinio cognoscitur. Si sanguis noscitur delapsus in cavum quoddam, educendus quia putrescat locus, imprimis in vulneratis in magna vacuitate 1° sanguis redditur meabilis, 2° foramen disponitur, 3° modo educi per motum impossibile. sanguis debet disponi, quia raro fluidus, nisi in primo momento, tunc vulnus apertum tenendum, & situs corporis faciendus ut effluat apposita fistula ad locum. Si thrombus, & spermaceti Rhabarbaro similibusque inutilibus hic agendum, sed in sacchar. ℈le marino, gemmae ℈tro † to melle calefacientibus, quae modice dissolvunt optime.

℞ ℈ ~~Ammoniaci~~ Ʒi
Mellis ℥ii
V. cum cortice simpliciter ℥ii, adde pag. V.

Sanguis qui extra vasa immobilia fuit est quasi mortuus, & putrescet & suppurabit ut Hippocr. dixit & facile auferri, sed haec in cavis naturalibus, ut cavi thoracis & tam facile fit. Si in thorace est vulnus inflatus & adhuc est recens deponitur si corpus ut vulnus sit perpendicularis respectu horizontis, si raro quibus si sit post educi, hinc potis, tollat faciliter per ductus educitur, sed si adhuc est laesus immittendus prudenter ne laedantur, in ad locum ubi sanguis haeret ex clinum per quatuor ducit. Si ex sanguis est recens & coagulatus, sumitur ℞ ℈ ammoniaco & melle & injicitur tepide, ex quo quibus permittat lentem maceri, & ex sanguis liquefactus per maceri resolventem educitur.

Injicitur vulneri moveatur parum ... ut ... paulo post dedit, ... illa ... fit hoc tam diu, quamdiu ... adhuc ... colorata, dices an omis sanguis exiit? ... fere ... putrescere potest, tunc desino donec incipiat putrefactio.

Pag. 295.
Si ex dicta ratione ... neget amplius vulnus ... homo ... accepit ... putrefactionali, ... tum cutis & membrana ... ita occludent vulnus ut nil sanguinis ... exire ... haeret sanguis in thorace ... educendus, ... tunc paracenthesis thoracis.

237. Saepe requiritur ut dilatetur vulnus. Si ... putrefactione loca incostetur ... loca saepe vulnus minimum, ut sanguis intra salientem appareat, tunc rogandus ... an potius velit ... an sanguis ... ad artis ... fit incisio, quod id saepe ... venit in abdomine. Saepe impedit via incepta ... erodit partes, facit fistulas, sinus, tunc ... via ... purari sordibus.

Pressione lenta haec facta circumducitur ligatura ... ab inferioribus ad superiora, paululum ... tenendo.

Lotio si magna signa putredinis adsint. Si ... materia foetida, lavatur injectis ... saponaceis ... pinguibus. Exprimitur liquor injectus haec aliquoties facta injectione purget tunc e. ligatur, saepe colligitur ad locum decliviorem materia, tunc ... possumus sic facere, ut sano ... stat pus, ... manet fistula, ... tunc superne ligamus vulnus ita per 24 horas retinemus, ut tumeat, ... ad superiora aperimus, sic tollitur sanguis haerens in vulnus.

238. Horrent homines cultros qui ... nimis crudeles, tunc sumimus capita ante pressa, ... in vulnus & ibi se dilatant, spongia ... intumescit & sugit in se materiam. Rad. Gentian: si vetusta fungosa est pus, ... obtuso apice intromittimus, tumet brevi, alligatur filum ne intro haereat, sic dilatationes ... saepe in quibusdam ... pot, hinc una successio optima.

Dilatatio fit ... ope ... cultro supra canalem ... plumbeo ... instructo, fit ... copes ... longe ... actio.

Vulnera Capitis.

239. Haec distinguenda ... ita vocant τραύματα κεφαλικά.

Periculum patebit.

Externa:
cuticula quae hic ... aliis ... alia parte ... ... & folliculos, cutis ... pilos ... & cute haeret ... adiposus, ... musculi hic ... dura mater ...

240. Notio laesionis ... 1° Causa, figura ... transversus aut obliquus penetrans ictus. 2° Vis parva quidem potest in capite producere mala maxima, ... hoc a nervis ast nos hic in externis haeremus. 3° Dictus de figura.

Pag 296. 4º Si homo adhuc gstat sensibus, judicio, memoria psentia, dormit scaure in somno e evellis, o sonnat gravia, o comat &c. certus innia o laesa; 5º Long dermuda & inspiar. 6 Specillo si angusta vulnera, sentiuntque transeat in tylae ossa sonantia.

291. Haec prima e classis capitis vulnerum, q cuticulam, caterumque membranam cellulosam, musculos & pericranium afficiunt, osse o laeso. Musculi ppue sunt temporales, frontales, mastoidaei ptici ad occiput, recti majores & minores, obliqui splenii, complexi & faciunt q si dolorem aggeneri, si laedantur, oriunt saepe dira Symptomata.

Tendines adst musculis bilis sociatis, inferunt suas fibrillas tendinosas p pericranium in ipsam tabulam osseam, hinc a laesis similia mala.

Suturae n. in multis hoibus sunt admodum porosae & multas apophyses a dura matre trans„mittunt. Suturae in nativitate olim hebant transmissam duram matrem reflexam. supra cranium & facientem pericranium, & erant via libera vasorum. hinc suturae & toto vitae tpore, adhuc inser„viunt p transmissione vasorum & affixiam e dura mater, hinc suturae in adultis saepe laedenda, qa admittant fibrillas membranaceas, & vasa periostei, qd in capite duplex scilicet d' pericranii priori incumbens, & demonstravit Hasseus esse simplex, & expansiones tendinosas a musculis ortas incumbere perioste vulgari & id penetrare, q ergo periosteum a ruit suturis orit, hinc vulnera inna mirifice possunt coicare pcutaneas q interioribus. Cranium potest corrumpi ab incumbentibus putrefactis v laesis.

Nervorum exitus in cranii exterioribus foraminibus patet, ex ii nervos, ut ductus auditorius septimi paris circa oculos, ii q cerebro maxime vicini faciunt longe mala damnatiora, & qd vasa ad inna cerebri? si attendimus e credibile in externas eanas & innas durae matris oia membranosa vasa incum„bentia ossibus esse ppendiculariter immissa & recepta in tabulam osseam & penetrare. Vidi sing eanas se evacuat in innos, ergo periosteum e continuatum q dura matre, hbetque vasa & nervos coia hinc coicant.

Vis contractilis primo fit qa hic membrana cellulosa e oius tenuis„sima hinc dilatanda fle, 2º qa cranium durius cedere negat, & 3º qa cutis se o ita extendere potest hinc a pro vulnus calo saepe p totam frontem longe latequae ex„tendit. Vis contractilis partes q tbent nudi os tegent, si dividunt mirifice recedunt, qa fere mere membranosa &

tendinosæ, strata stratis incumbentia. Fiunt ubi nervorum si nervus blato æquilibrio distrahitur, & violentiam sentit musculi cum caput, hinc timentur convulsiones ab externis in vulneribus.

242. Nullus est Prudens Chirurgus, qui metuat hanc, si longe nudus & minus vasorum quæ adsint ut calefaciant & Ossa dura cerebra.

243. Hæc si prodeunt magis supra ossa, ut nervus sit, si obliquo intret gladius, insinuant se in membranam cellulosam Ruyschii.

244. Quoties Chirurgus vocatur ad magnas læsiones in integumentis cranii, videat attentum ne fr facies imprimis circa oculos ut patiens non possit videre. Accedit Erysipelas, quæ partes minus crassa, hæc oritur si calor, si frigus. Oedema cum hic tingit; ubi venæ impediuntur Lympham accipere & alio deferre, fiunt tales tumores & hæc Lympha tractat se in papulares evacuare, partes nervis communicantes, si lacerum procreantur, dolores & convulsiones# sequuntur ex iis, quæ dixi.

quia nervi cingulo pari recurrentes diffundunt per has partes.

Ubi vasa suppeditant multum liquidi, ista oritur putredo, quæ magis quam crevit, et ubi non fit, ut hic non fit bona detersio, omnes diffluit, quod hæret ad extremitates vasorum, putrescit, & pericula afficiuntur accidentia. Hinc oriuntur febres & mors ab inflammato encephalo affecto. Hæc est historia primæ classis vulnerum capitis, hinc bonum regimen incipiendum, ac si diversima symptomata advenire possent, aut totus vadit status in periculosum.

245. Ad ligaturam bene attendimus. Ut integumentis capitis hoc singulare, quod semper venosum remittat multum intra caput, per sinus insculptos, quæ per os hæret secum mediante cute, & ligatura arctior, statim claudit & comprimit vasa, hinc sæpe magna damna ab incauta ligatione, nullas tumendas imponendas suadeo, quæ comprimuntur a ligaturis extra cranium. Ligatura applicatur inferioribus & a vulnere remotioribus partibus & æqualiter & plenius tergantur lintea sicca. Curatio bona per solum balsamum Arcæi, unguentum nil odori rancidi, et pinguedo recens ædium adde, si adsit Erysipelas vel Oedema non alias curare tuto.

Hic memini Dr. [illegible] agere Chirurgum, qui ut [illegible] advocatus statim ita componeret ne aër accederet, alter sæpe [illegible] possit. hic nimium, qui fomenta statim ponenda quia partes et hic tenere deligatio & cum humore [illegible] frigidi aeris quo ossibus posita est frigidus ergo [illegible] tunica [illegible] frigefacti est, ab [illegible] [illegible] suppeditari.

Pag 218. Recens melius rite & exacte unire, plurimum deligat eo melius

Oleosa si largius apponantur ad caput, laedunt quia meatus integumentorum quibus vis sua amittunt.

causa sola curandi dstat, cum abundantia & acrimonia puris debet per 24 horas

relinqui & tamen ubi turment putridi odore probat per 36 horas.

216. Satis ante dicta symptoma tollat cura.

217. Si contusio urgens alieni loca primo tentamus strati, optime

Si contusio adest debet applicari quod dicto dissipat, ut sunt omnes herbae amaricantes, sapo Venetus, sal Ammoniacus, sal Ammoniacus huius ʒi solutus in ℥xx Vini & stillatum +, affundirique hypra nitam Mars, nisi laterum prurit & labet eius optime penetrantem dissipantem.

diluitur, optimus est paululus +i, ▣, V calida applicatum ad

partes, urgente docet contusionem. Paululum vini coctus, adde per sal

Ammon. fiet emplastrum ʒi panis, apponitur ad loca tincta in + rosacei,

vini V rosaceo misceamur, adeo ut fit unguentum rosaceum.

Si materia magis crassa, gummi, aromatica, cephalica, ex his

emplastra adhibent. Herbae cephalicae Lavendula, Ma-

jorana, Ruta, similes macerate in vino apponuntur ad loca.

Cataplasmata non ita applicantur, quia nimia humiditas ros

statim aspicit loco. Hinc omittenda nimis laxantia.

Vulnus si adeamus usque pertingens, non bene curatur, ut accedat

febris, tunc tentamus ex Mastiche & Olibano, vel ex Ladiniterio
quae intelligi
cocta contritis in ore in ipsius, ut accedat virtus & cum optimum digestivum.

218. Si adest intrinsecus pus foramen & sine multum machinarum

relinquit, pus curatum est, ae bene afficiatur cranium. Cultro bene ten-

tandum, quod dicendum aegro retentat. Depurari ante dicta bene

in digestivo vulgari addi Aloe in balsamo Arcaei remis

aniaceum vel melle rosaceo, adde paululum V aut Camphorae

depurat & detergit. His positis primus genuinus capitis

absolutus regis in iti sic piamus loca ultos nudus.

219. Omnia ossa fuere olim membranae & postea membranula

primum accreta & incumbens, quae manet membrana si velis

separare et elevas, vides microscopio infinitas fibras ex

osse in periostium & ex periostio in osse tendentes. & sicera injicias

haec apparent vasa, sic periostium est textura arteriarum,

Venarum, Nervorum, Vasorum lymphaticorum, adiposorum adeuntes

& abeuntes ab osse. Hinc collitur nisi rumpantur haec

vascula, putrescat [illegible] ab acredine. Patet ex dictis primum

ablato siccamus. Ergo os privatum vasis suis, 1° ubi

acquirit vos vitalem humorem, 2° sic humorem

fundit his ubi non potest remittere quia lenis stagnat,

& fiunt haec dicta.

Hæc causa est exfoliationis. docet Havers. aliique esse foliola, hæc vasa transire de per hæc distributi, donec transgressi in loco medio faciant medullam. qa huius folioli vasa destructa, hinc emori et putrescit, putrescens materia omnis sanguinis flavescit, unde os flav. id fusius aliquando nigrum tunc inferiora corrosa et excedit membra, nulla osse, sive folio; si inferiora tunc fecere bonam texturam, extra nascitur nova, alias non alter cadit et fit caries, si prior stylus vel os, tunc exfoliabitur ex causa dicta.

250. Os quod parte Δ non sentit capite debet exfoliari. Hoc aiunt sine esse, si tam diu nudum ut frigus possit constringere vasa, ö aliter redit ut reliquis in gratiam aeris nil mali vel venenati habet, si hæc causa, quod loca ad ossa nuda pertingant vulnera Chirurgi viri diligent, vel exsurgent, si nimis prurit, hoc modo maxime accelerant curationem.

251. Si non bene curatum fuit.

252. Vidi in rhedana caput calce et nudatum ossis integumentis et hac ratione incepit citissime textura cinduci illi ossi, quasi araneæ tela apparebat spongea effusio, quæ cito complebat totum quod in osse nudatum. Vasa sic omnino diu capitata, noctumt se vasis adhuc viris gredientibus ad se mutuo. Si videns quod os nudatum ea agens. color Ceruleus candidus, malus, habet albedinem lurdi paulo magis, si flavedinem ut illo albedine, si mutatus color vasis sine exfoliatione reduciar ad os, alias ò quæ inducenda pars et adest et fieri potest, si recedat a naturali statu quærendo methodus qui habet Belloste in suo Chirurgien de l'hospital. Terrimi Levissima terebra ad modum exiguam sedecimæ partis pollicis stylo levissimo, unde fit levis incisio penetrando ad papyri crassitiem ö ex volumine, et simpliciter, sic exfoliatio caret partiulæ levissime cadunt, si loco os valde mutant colorem, ut in fusius vel nigrum, perterebratio est perpendiculariter facienda, denudat vasa viva et concedit iis libertatem se expandendi, solebant diu valde radere partes, et tunc ö exit, nisi nova Chirurgi ... neratio, quæ hinc fit et multæ vasa viva relinquuntur emergit cornu vel topus et emergentia vasa, ex his

Pag 250. exsculpsit ste foliols. 2 sumit ♀ vulgaris ♀ V, ut fortior sit quam V, ubi capulsque accepit aceti dosin in Chemia in hoc dissolvitur Mastiche immittitur plumaceolis tenue hoc cum alicubi ossi ad alios comungeret quasi globulum vasculi objecta, et ad caat dictas, si accedit, et hoc decola malo accedit.

253. Quasi plurimae papillae aeque carnunculae rubrae accedunt ita fit cicatrix. Primo color fit bonus deinde apposita quasi res leniunt rubentes, hoc est tunica Arachnoides, quae vasa molet, si vis diter tracta et crescit. Tumenda applicanda, aut observare quomodo sic excrementa ... dies ...

254. In cranio fissura est, ubi unica recta linea simplex ... fractura
Fissa cranij findi potest ex instrumento duro valde acuto, magno quo impetu penetravit per fabricam ossium et si magnus lapis passa est, eodem modo ut vitrum quod findi potest a adamante vel allisione.
fissura est talis solutio, quod unica linea recta, sed cum instantiis frustillis partis. Contusio est lamellae osseae in fragmenta facta, acinaceo saepe auferri, per cranii ossea, ut si penetret tota ossis. In cranio tabula si sit fissura, fractura, contusio, nec ultra diploen perveniet saepe tunc felicissima curatio, saepe inferior vitrea sit vel superior, cum integra laesa. ... si utraque tabula et diploe ipsa laesa simul.

255. 1 Qualis aegri lapis ab alto vel accepit ictus in dies obstaculis, divinatio ... levis in prognostico Hippocr. est se neglexisse fatetur ipse.
2° Si cranij esset ubique sphaericum linea tangens posset tantum tangi in uno puncto et tunc ... posset esse aliquid majus vulnus, quando cranii esset laesum, si par pote esse longitudinis et in cranio laesio, qua frons est plana.
2 Si fert ad nos homo, cui gladio ictus inferente capitis fissura a sutura coronali usque ad oculos est suspicio ... siccis alius.
3 Specillo ubi sutura est, si tanger speculo argenteo bene polito ... ... quod est.
4 Hipp: monet paucillis guttis ... atramentis quisque ... si tunc hoc absterso crena atramenti haereat intra illam cavitatem ...
5 Nil vulgatius in Chirurgos, statim dant globulus cereos aut frustulis ligni ... clavis jubent dentibus mordere simul pa... accidere ... stupitus et ... in auditu, si sit, signum est laesi cranii, si longitudinalis fissura, et contingit nec apparet ... an cranij sit laesum.

6 Si inspici potē punctis pallidis os denudatū ē, coloris candido-cærulei, a transplendentibus radiis, si puncta candentia instar lardi, signū ē lamellas ssic ossas, ut sanguis ō transeat, tunc ō iis ratis fere potē fieri putredo, s si ex summis suis fit hic punctū respectu os, credimus hoc malū adhuc adeē. Hæc vocanū puncta emortuá. 7 Attingendo digitis leniterq; qsi fluctuando.

8 Sæpe otingit nullū horū signorū sensibiliū adeē. 3 integumenta retrahuntur. carne circa &c cuius ægri in cranio vulneratis nescio an os vulneratū, si ō caro 7ª die degenerat ī putrescit & abit in pus fere spū cranij ē læsi: dolor ō in illo loco. Fœtor graveolens si ō dedicit vulnus ad bonū pus, sanies ichor tenuis castillat, fungosū excrescit loco labia retorrida, tunc cranium læsū, ō ē collectio mali de q actū & hæc si adē, certū est ex alicera malignitate q ē nulli in osse.

256. 1 Mors in aliq parte corporis ē talis vasorū habitus ut a corde sanguis, a cerebro succus ō possint influere & refluere. os mortuū si vasa oīa præstet sic, ostricta, ut ō deficiant ō insecant si stilla pd nuda ratis ō nutrier. 2 ō ē os ut reliq partes, s lamella in lamellas ssi ssim, quedo & tenuissima reticula vasorū incendunt lamellis hinc corruptio ossis q ō ē irreparabile.

3 Cum ptingit hoc malū plerūq ad diploën, ubi oñi hæc putrefactis, sæpe lamella abscedit, pariet adsituras. 1. Ulq ē atrocium putrescens, ī diploë sunt cellulæ medullosæ & se vel putrefactio qcepta consumpserit oīa, & dr Caries diploës.

Si os ē pfecte albū, ē prima species corruptionis & indicat adhuc qpssascē valde lamellas.

Hæc dicta signa ō qdem oīa vulnera ca, putis detegunt ī ulterq ars nra ō potē prelud ni sæpe potē aliq otingere, qd ō potē detegi.

Ossa nra vivunt per suam vitam & admittunt circulationem per suam ustaam, excepto fortasse ultimo senio, ē hinc senes ō hbnt medullam in sua ossa & hinc in fit, qd tam fle fari, q gant supra ossa.

hinc mors in osse ē talis qditio facta in osse ut vitalis humor ō possit amplius admitti, tunc moriū ob vasa destructa & separar ab osse qdiga viva adhuc hbt, & sic fit sepiaō a vivo osse.

Pag 252.

5 Tum oia dbnt ea, nimp̄i, hinc sensum ad dura mmatrem & tdm ad cereb.

6o patet qd en levissimo vulnere ltã sepe mala, hic indicar q̄d nunq̄m ī levissimo vulneri sit fidend, nisi long. temp incesserit.

5 Si qs delapsq ab alto, nil adsit vitii, sit unq ū alter diem, laborat dolore capitis tumor in capite fit, erit fatidiung ligr, abscessu lamella ossa. Hoc fit in diploë, qlia exempla videtis plura op Parey, Hildan. 6 Hi rarist casq Aurelii Sepini. Dura mater ē porosa ivy cranii & sustentacula vasorum venosorum cerebri & cerebelli [redacted] tumor fit ad inIora, facit dolores capitis intolerabiles, desinentes in Epilepsiam, sepe ū Apoplexiam, unde illa mala al inno cranii caeso ū laeso.

257. Fiunt q § 256, ni porung astere, & § 255 sbt oia signa.

258. i distinguiend bene, qa Chirurgi oēs castrenses statim pclives in terebrumas spacios, & si qs lopsq statim detegere & aperire volunt alii nimis meticulosi nolentes & putantes qd si nãa nil curet, nos nil acturos, utriq male. si aeger hbt ingentem fissuram & qtusiones ad cranii, dico cit qtineat aq sit forte, & cit inferiora respiciat, inea sitens, tinet caput sine qtigins, nec vomitq, cavelo aperire. êc. sit infenora ō laesa & superiora purgari, s si magna symptomata, tenor, somnq turbulentq qvulsio, qtigines, vomitq bilis, eruginosa ū viridis, qsidero potuisse penetrare ad inIora, tunc detegi dbt, qd fiat qm benigniime cit rarcamplissima mora. 2 Mundandq locq, oia qtra dy inhibentia auferenda, 3, 4, 5. De iis statim dicend seqr.

259. Ut detegar locq, dbt qsiderari pmq antqdem dbat detegi locq, si sijmptomata requirunt, dbt pmq totq caput abradi novacula, & fovere caput pannis laneis calidis, & denudar

Si non signa urgere, & dam aperire, locq incidit acuto scalpello, bene ppendiculanter adacto in os usq, sectio cruciatis optima.
Cante infractes & c. Cori instar cutis resistit, hinc scalpellq adigiu majori vi, s dbt certq eē fragmenta nulla adeē, aut si qtingit, qq inIiora trudi pōe, ū adiged in membranam

dura matris p fissuram, hinc caute. tunc cutis dbt assumi, attrahi & ptundi, ne intro trudanr fragmenta, aligdo sectio fit triangularis, alia ꝑt loci admittit, v. Gr. X, +, T, λ. ut musculi i sutura iter. Teligr i similis alias eligr potius crucialis. 2 Elevan dbt integumenta & integre separi citiu cranio sca, dendo, id neciu, qa fibra musculares tendinosæ se immiant per totam longitudinem, ergo si scalpo ados facta & relingt aliqm fibram, trahit, hæc a toto musculo i teno, hinc o cohærebit q intlg irris p ullas fibras. 3. Statim ꝑ imponi plumaceoli sicc, sup induciur labia, tunc relingr & usq ad sequentem diem dbt ming exdecandi.

260. Plumaceoli boni p absorbendo e loc detect depuratg. Vidi: adee spinas, fragmenta, fistulas, tentabing an libera ang membranis tendinibus cohærent, ang intlg musculosis, an nervi egrediantr, unde malo hoc, i libero loco, 2 si pars si o fit, o multi morbo i molestabo ptes alias, tollenda opposita, cura artificiali mundando

261. Multi hic legendæ observaões. Optimæ Fabritig Hildang, Muniergg Helvetig Candidiung q 4 II dit, ipse supsit, dati exempla majora qm oes, stili exempla gratos plura, hinc o commenda talia. Magna fragmenta sæpe fatigaverunt qm mi, nora, hbnt spiniacula lateralia, aut i sponte separant i recrescunt 4o 5o i 6o die, si magna fragmenta, atq labia incipiunt putrescere, i carie os quum, os assurgit & sponte cadit.

262. Si os i fissura appareat, an relinquenda talia o, n. multis annis pt sævimis malis vexari 2rti e. agend methodo Parisina, terebraões

Superficies capitis, & videb an sint signa vulneris, si nulla grta, lis loci appareat, lt capt obvolvi emplastro emollienti ut Emplastro de Cimino i de Meliloto ti pt 12 horas aufer emplastr sint loci ubi os e lasptu, mor ibi oriu pt fot capitis, si tumor o appareto pauca apire integumenta, ubi scire loci, si o patet dbt aindi loci usq ados, remo, veg, & linte carpt impo, nii ne aër erus læda tegi vulg a emplast Diapompholi: & fot gen vino Rubro c Ramar. vl i relingr ad secund diem.

Fissurā hic magis metuimr qm se frag, ment, magis appartt, qa illæ st solū causa q ad dip lōem

Pag 254. p aliqt lamellas. exiguo stylo fiunt, ut accipiant spiracula v expurgativa sic viva exeunt & mortua simul cito expelluntur.

263\. Ex osse assurgit non assurgit neque nunq perstamine piostei, hac in re elegantes facta st observaões, siunebant mures, ranæ, & frangebant iis ossa, ligabant quidre hac increscebat, tum faciebat callus in ipso osse, Vide Anton: vander Horst: in Observ: Chir: Medicarum de ossibus fractis.

264\. Ostectibalsamo Arcæi ftè curar, simul Mastiche pellucida contenir in ℥ tenuiss: q ingrpiir, supponir plu, macerbus si recrescit, a tollis postea dum nunq compescare re abstergas, sic e regeneraõ impedir. tunc neque ingerge ℥.

265\. Si recere pty ad diploen vasa distrahantur & franguntur, infer hærens putrescens maa facit summa damna, qa obstt spiracula, transit p diploës cavitates & multa mala facit.

266\. Veteres urebant ptes ferro candenti, hoc [illegible] faciebat adeunt exfoliaoem, s ustio corrumpit vasula ejecta, hinc nova exfoliaõ. Alii scalpris latis scalpebant, & corrumpebant, detegebant, quod debit exstalse.

Trepan: minus immutat osses naalem gst, taoem ega os rotund ō æqbliter agit, qa cranij sinciput tia ergo sit fossa qm æqbllis exfoliaõ, hinc methodus Bellostæ optima, p illa spiracula pote curie maa maligna.

267\. Quam diu sutura st, [illegible] Dura cartilaginea membranacea, sapa a vehementi contusione intro premit cranij turbaõ gty cerebri, infans sæpe stultus fit tota vita tunc mulg his sequentibus difficili ptu, aut mala exceptione obstetricis, aut mala colligaõe capitis, iis cranij ō e rotund, s e qsi quadrat, compressior & que

Si os eousque destructum, ut sit tota lesa cura lesa, ō pote fieri curaõ nisi per essaoem piostei o. nunquam crescit ad os, s ex osse, si jam perforas aciculas multis in locis sanguis pot se extendere, qaliter st compressa, & jam erescere pot, & sic piosteum iterum pote restitui, alii sciunt pulverem euphorbii u V tq quen lamella cadebat, & tq sequens in eat cor, ruptaa corosiue hic hoc o tantum qm hanc methodus

constringitur caput, capitis encephalus comprimitur. In adultis fragmenta saepe introcessere, ubi non poterat expelli, unde premitur cerebrum, hoc tactu facile noscitur, si in laesione prioris dicta haec symptomata, quae inde accurrunt insinita, raro offendit facta, si cedunt in suturae cessere, in adultis sit talia mala, et nulla fractura patet extrinsecus capillitia ubi tenter caput sic sentitur depressum et fovea in eius, unde ibi haeret. Plurimis modis hoc accidere potest, si e. ut dixi in partu obstetrix per planitiem comprimat caput, dum educat infantem, tunc saepe complicatur cerebri structura mutatur saepe circumductis ligamentis, fit hoc saepe a dispositione infantis in cunas, sic saepe in primoribus, in adultis saepe summa ossis fracti, introrsum hoc in bellis lapsibus a rotis currus saepe fit. Si facti efficit haec sequentia premit cerebrum, quod si fit adducatur materiam et compressam fornicatam structuram, ibi fibrae arcuatim in flectuntur, si ergo premis tenerrimae fistulae comprimuntur et oriuntur hinc laesiones a functionibus laesis.

Hebetudo si cerebrum admodum comprimitur, patet in iis quibus percutitur caput, in ipso ictu stupent, unde clare in bovibus percussis. Si cerebrum plus comprimitur ut afficiantur nervi vadentes ad organa sensuum, oriuntur species confundi Vertigines si arteriolae existent et comprimuntur pro tempore. Caligines fiunt si ad nervos opticos fibrillae comprimantur, saepe in iis atra nox, quibus in cerebro tumor, obstructionibus exemplum habet Vesalius ab exostosi ubi nervi optici gauderent, erat perfecta caecitas cum externis oculis. Ut et convulsio, Paralysis tum Apoplexia utrique ferendi compressio, hinc febris. Haec frequentia in castrensibus conflictibus et recens natis pueris, in primis durius forma studentibus, unde comprimitur caput, hinc ad illos haec mala celebriora.

Cranium in adultis saepe sic frangitur ut major sit fractura in lamella secunda quam in prima, sic cerebrum necnon comprimitur, et nullum est spatium in quod materia a cerebro huic orienti sit.

Hebetudo in mente quia cerebrum sic comprimitur, ut liquida difficilius confluant grate.

2º Vertigines si cerebrum inaequaliter mutatur, non est mutatio de rotatione objectorum cum corporis saepe.

Tinnitus notat quod incipiat esse inaequalis transfluxus liquidi acustici versus ad aures.

Caligo notat compressionem fieri ad vasa cerebri et nervos et hi saepe rogant cur extinguerent candelae ardentes quae adhuc ardent.

Convulsio fit ab indeterminata dispositione liquidi.

Lotium excitus et mali premunt ad medullam spinalem et osse sacro, et sic pus est incepta esse mota, liquida adhuc loca.

Apoplexia est summus somnus cum paralysi, et facile patet quod hic cerebrum sit compressum, si toto cerebro comprimitur, certa mors.

Haec omnia mala fiunt ab introrsum pressis craniis in adultis, saepe non fit quod in partu difficili cranium introprimatur, et quia dicta mala sequentur, donec cranium sit iterum restitutum, et si non moriuntur illi pueri saepe per totam vitam stulti manent, et plerumque hic caput male figuratum apparet.

Pag 256.

Cerebri laes: &c n. ancilla caa, q intro͞pmit cranij, ste potē fieri ratis solub., hinc expressio liqdi, & ejq corruptio, tq mala, q hic describunr, excitat.

268. Cerebri ubi nudum conti, hinc corrumpēr, oriēr suffocaō, Suppuraō, Gangraena, illiqur ste, si nimis loco magis possa alicubi in cerebro, erit in statu costriē, tionis ergo segr. Fungi curant Chirurgi hactenq magna admiraoē, qa in solo cerebro enascir tales, qui spongiosi et si absussa manu, respireascent. Non sit nisi cranij apti & dura mater laesā, strudīs in vasa, qo habent resistentiam, qa o desertu sunt acranio nec detinenr a dura matre, inqste magnq sanguis strudit ptes extra locq, hoc ccaptenq gon strunt tunc ubiq, de ē alibi caro spongiosa illa, ē ō itaq qa nullibi ptes tam molles et. Haemorrhagia fungis his adradicem praecisis vel absussis, aperiunr ea dissa arteriola. hinc oēs cerebri perturbaoēs.

269. Nescir accurato scrutinio, ō nudo inspectir, capilli primo auferendi, caput nudanq lustrandq, illiq si nil apsti, lenissime calefacto apice digiti tentār, tunc saepe sentiuni foveae, aut laterales eminentiae. Si quid sit ē illa pte, qd introquss in hoiē adulto dnt integumenta discendi supra dicto m. pit indicari antequm malq tolli poit.

270. Quod forte pungit ē loco, auferendq, restituer, ut cranij integr. si servēr. Hae tres indicaoēs segrenir, sequunr remedia;

271. Si videmq introquss in puriore infante, ō cruciatum incidendo cutis per aliter, ō ponendoq, ut locq capitis laesi tangat, aut prinēr, qta pulvinat, per ad alteram ptem. Toti loco supra cutim bene raso apponatq Emplastrq orbiculare perforatq, q filo introrsum, per qd poit attrahi ca diaclyslo cum gummis ō simili tenaci, + similitudo scripta a quibus malignis qlo quidem ita cono madefacto caplateriq exq imunt, ī in adultis raro aliquid fingit.

+ tunc apponir orbiculq annulareq (een ralhoet) major eō qm erat locq laesq introquss, ne illa ptec a ptis jaceant ō tangant aliqd pr. & ste iterum, t propterea, & hoc m. cura fit ō introquss restituir.

Si os firmius introtrusum elevatur Elevatorio quod habet terebram cochleatam, qualis Angolae dolia aperiunt, spirali helice intortam paulatim & lente cranio mediate introtrudiur hoc facto attollitur & attrahitur paulatim, ut naturalis sit, casque cranior, si accidat, commode hac methodo tollitur saepe soluta est sutura, tunc elevatorio opus est, in parte sana applicatur prima terebra, quae prima particula cranii tollet, ut vectis elevatorii genus possit adhibere & attollere tentatur prius sternutatorio unde cerebrum saepe sic comprimit os ut elevet, id retentione aëris.

272. Ne os iterum in tali statu orbiculus ex linteis fit, qui circa laesam applicatur partem sanae, ne laesa pars attingi aut premi possit.

273 Pergimus ad vulnera internorum cranii.

Arteriae &c. non tota rima cranii adhaerescit perfecte durae matri, hinc saepe contingit ut arteriae laesae, quae ex dura matre in cranium ibant, et effundant sanguinem, qui comprimit cerebrum unde saepe apoplexia, sed si ille sanguis in pergabit brevi totum cerebrum corrumpit.

Fissura &c mala eadem sunt, quae ab introfissione ad omnia pervenit durae matris quaerae vasa varii generis plurima perpendicularia, plurima parte cava in piam matrem tendentia saepe talia rupta stillabunt sanguinem intra cranium & duram matrem hinc sphaerica figura cerebri destruitur, hinc vasa inaequaliter premuntur, ventriculi comprimentis, hinc fit Vertigo, caligo oculorum, Apoplexia, sopor vigens, Paralysis, Apoplexia, Mors. id pessimum si est sanguis intra cranium & illam partem, hanc erit integre Apoplecticus. Si medicus remissus, sanguis putrescens fit acer, cerebrum mollium teneriumque instar muci corroditur, tunc sero trepana applicantur quae cerebrum jam corruptum. Hae vasa sunt ab omni puncto cranii ad duram matrem, etiam videntur mutua et similia ramis, ultimo ad finem cerebri in plexum Choroidaeo fit compresio haec vasa. Si sit intra duram matrem & cranium terebra fit educitur, si intra duram & piam matrem haereat scalpello dura mater juxta longitudinem inciditur, recedit tunc aliquid.

Pag. 25 §.

274. Oes chorg Chirurgor hoc mirar, saepe hoies perti valde & statim cadere apoplecticos, examinat loc percussionis, nil damni repir, incidit integumenta nil repit, morir, aperit cranij, inveniunt effusq sgne qcad mortes, eximis illaesis, arteriolae nyrtle & fornen qpssa, licet e. bito sistar percussio cerebri o degenit, morsi s fere ut homo in scapha, si illa bito sistar influxu, homo, q insidet, hinc inde pay adhuc moveret, sic separir & aperiunt vasa.

275. Cognoscir sgnis extra vas crania ex TEX primo loco caa. sc. si lapsg ab alto, impactg in aliq, ictg validg, gtusio aut pssio valida. 2. injectg quing talis caae violentia & major. 3. Loci exceptione, nulli ubi caput facilig laedir qm ad caetera. Ossa bregmatis habet nullos musculos suppositos, & valde ea tenuis ftc tenuia, frontale & fortiora. si pt haec oriir vomitg biliosg gtingens pt applicatam caam talem in cranio ante bona, si minuti sensg, gesnit, desparati, integre blati, si pt has caas cranio applicatas oriunr, signy certy cerebri laesi.

Ubicunq fit in cerebro effusg sgnis, sequentia signa gsiderantur § 267. Tanto magis si resolutio & major si gvulsio & delirij.

Lethargg sc. oblivio ingens c sopore sine magna febre, magis si ablato sensus canos & innoy, motg involuntarii, q magno stertore & gsi sopor, e Apoplexia, teme sciing toty cerebri gpssi.

In horripilaoe gcussiones qsi spetuae a frigore unde gsi febres generata.

Si cruor effluat per os &c. hi signy effusi intg sgnis putant venire a cerebro, s subtilimus inyectionibg nil a cranio egredir, aut pinde emere poit. licet Valsalva gminiscer, nec e. illigo & in. haec fiunt. Dletis aiis in Apoplexia?

Vomitg biliosg accidens cpori sano pt caas laedentes cranij, signy e integre laesi cerebri, & notat qd ita turbatg sit cerebrum ut ab origine nervor + sgnis sit ppagatg jam malum.

Lapsg [illegible] notat in pr tenora sic ee laesa ut nervos intra ligaamy lig o pont hyp. dictare.

Sopor indicat cerebri ee gpssi n. si cani vivo apit cranij, & gpmir cerebry incidat in soporem, & q fortig primis eo mgs dormit.

Stertor fitg a cerebri o amplig gpnen, q. Ris transmittit.

Convulsio notat qs dam ptes ee aptas, qsdam gn. n. notat via gblela. [illegible] delirij notat cerebri vane gpssi.

Horripilaoe e gcussg totig cporis facti ex mobilitate & immobilitate & notat qd cels momento moveam humaes & ceterum omnia tegescant.

Febris Hyppocr. Ed. ab pcussy e cerebri & moreri bilis neaque febrem oriri & o pote fieri, qm oriar species inflamatis pla a. gri peal segn libet febrim.

Ruber sp cyrne denotat cerebri affecty, q a certa portio sgnis

Ergo erit p has aperturas, certe o indicium, ut caa, sit signum, o e apoplecticus qa sanguis venit a cerebro, s doctoria finita illis in locis.

276\. Scire ubi haereat Medicus & Chirurgus vocati ad aegrum ubi facta caa una ex quatuor dictis, ex seqq: effectibus, dicit scire locum. quum apparie in Chirurgo, sq signa evidentia, t q loco sanguis effusus haereat.

1° Abraso capillitio, & ex signis dictis poterunt fallere, s in obscuritate sequimur, signum maxime probabile.

2° Ubi novi integumenta laesa, indago ubi cranium laesum, his exploratis habeo alter signum, nec ipsis certiorum, tunc jubet Hippocr: p 12 v 16 horas relinquere.

3° Apparebit tumor, rubor &c. ad partem. sicut Hipp: dicit medice calefacienti Emplastro caput obvolvens fovere, tunc hae ret quasi in balneo vapores, respiratio soluta manet ad emplastrum adhaerens & sic p tumorem t apparebit locus laesus.

4° Observatio eterna aegri Apoplectici, pt caput quasi ictus habet hoc quidem spir, latus affectus velit attingere, licet nil sciat, e motus automaticus, eaq dextra incidere, nec illa aliud signum clarius, haerere ibi malum.

5° Est in [redacted] recentiores hujus quaestio ad nostrum mirum urgens disputatio ab utraque parte, ne dicunt, si: quis s. passus unius lateris & ab altera parte paralysis, in q parte sit laesio? id plurimi sit paralyticus in q parte sit laesio: & alter quivis tamen sit paralyticus.

Dt Valsalva se observasse contrarium, posse esse sinistram paralyticam & dextram convulsivam, putarunque sinistram laesam, sic ut plurimi auctores, in utramque partem disputant. Si lobus sinister cerebri e compressus, latus sinistrum corporis sit paralyticum, convulsum t dextrum latus dextrum, q a t e fortior & major distributio fibrarum in latere dextro.

Haec sto\[ria\] signa ea nota ita te, ex quibus huic quaestioni respondeat, hoc cognito.

277\. Suffusione facta si caa symptomatis ab effuso sanguine aut eo extravasato, debeo primum tollere, quasi manet, putrescit & illico quasi cito putrescit, & faceret cerebrum sphacelatum.

2° Deinde debeo videre, an dura v pia mater, an cerebrum inflatum v infectum, q citime curanda.

3° Tum an ex osse fracto festuca fragmenta laesa, infixa q avellenda.

vi ictu cordis determinatum in q arterias cerebri ras Vertebrales & carotides si jam e sanguis effusus in cranium & q premit cerebrum, t sanguis a corde datus stat, o moveri, hinc carotis arteria p plus dilatatur, quanto minus carotis interior transmittit, hinc cutis rubedo, quia externa accipit sanguinem quem interior o admittit.

Pag 260.

278. 1 Resorbere vero si sanguis extra vasa egressus adhuc ibi fluidus nec corruptus per vasa vicina intrat in venas, et sic fluit cum bono sanguine.
Hoc aliquando contingere videtur, patet inde quia saepe post magnas contusiones videntur signa magnae Ecchymoseos, sine ullo putrefactionis signo resolvi, ut talis resorptio fiat, 1° quod in loco haereat et debeat coagulari, 2 vas receptum cum minima resistentia id admittere.

N. Resorbere

Non est impossibile, nam fuit in corpore nostro, quod nimis quam prius fieri crederemus, sicut animadvertimus. sic vidi atrum sanguinem haerentem ad cutis, urgenti S. M. diluentibus, et fota parte resoluti sine ulla apertura cutis.
Ergo primo vasa evacuanda magna copia saepe repetita donec quis fere vacuus sit, et quoque ita potest fere cum albo, diluentia, quae dissolvunt sanguinem ut est Scammonium cum saccharo datum, in eum prius carnis mundi albo, extrinsecus cum ipsis fovebo fotu ex ⊡ +, //, ✱. decocto Scordii, Marrubii etc.
Hoc modo ... saepe curavi.

279. Si saepe post maximas sanguinis evacuationes sanguis in venis et in vasis toto tum fluiditate liquida sanguinis extravasati tam per minimas per venulas forte per ruptas recipi potest.
Ubicunque patet a patet in vagina vena, ubi arteria fracta, ubi vero quando vena facta, si ora patent possunt liquida ibi haerentia recipere hoc considerando videmus contradictionem quod exempla videntur firmare.
Eo posito semel ac vocati sitis ad aegrum ... laesus vel contusus et quasi apoplecticus jacens usitateque primum tentabat an resorberi possit.
Huic conducunt fortia Hydragoga diluentia sanguinem, et evacuatio sint purgatio paleas, sive missio sanguinis si signa adsint, incidenda statim in vena, ex homine plethorico, vel pelvimus ad ℔ ij vel ℔ iij tollere, dabimusque purgans hoc optimum ex Diagrydio, Rheo et Manna.
℞ diagryd gr xiv. contrito cum Syrupo Rosarum ʒj dividit et maxime purgat.
Ubi sit tenuis, pulsus parvus vel pauxillus ... vel ... alias nimis irritantia: tunc fit resorptio, si fieri potest, si hoc facto aeger jam melius habet, et fugio, tenuia ... remittunt sensus meliores, purgans tunc bona dieta et regimine si juvet repetere sequenti die

280. missio sanguinis, ... et iterum purgans detur, si tolerat potest, ut melior fiat, repetemus ... et melior fiat, per aliquot dies retractemus.
Ita jam ab Hippocrate tempore boni medici consilium est, si videat labefactationes, talibus casibus sanguinem mittet, sanguinem diluit, purgat.

281.

Dissipare & attenuare liqd, ut si e in vena sgnea, vel alteru in Lymphatica, post redire
Saepe ad ungues digitorum macula nigra a sgne jam ggnato, imposita ipsa tosta aut fermento acido panis remittitur & dissipatur sguis, si non factus erat thrombus, qui nexit, & jam gerit. 3 Pertinet ad praecedens.

2 Quid m. dici in resorptione nt edendi v potandi, qd coagulare v crassare post, si jus carnis pauxillo Θ, v Θti. 3 Haec si attingere possunt, loci merè juvant. Vidi multis juvare cataplasmata ex bulbis Liliorum & ceparum. Galbani & vitello ovi in emplastrum redacti optime. Fateor vix cranio post applicari ob cranii, huic primum adaptanda aut in formam cranii redacta quadiu calida manent. Itque e. fermenta optime imponenda capiti.

4 Quare his ptibus galeae venae plurimae resorbentes pergunt & ad cranium eunt.

Hinc o male faciunt Chirurgi, si fotu cataplasmate v emplastris ex Betonica, Rorismarino, Ruta cocta, qui multa ∇ faciunt, addunt bulbos ceparum & liliorum ut tenacitas accedat, haec obvolvunt capiti & lateribus capitis, jubent vaporem ex decoctis horum recipere, authorum decocta sorbillare, fateor o juvant θni, si cranii apertio crudelitatem diligunt. Ut, hinc haec benigne utendo o peccari, statim mittunt sgnem, purgabunt, diluent, dissipabunt, fovebunt.

Pag 261.

3. Institutio sgnis missionem, purgantia ex lubeo, dein diluentia & resolventia calide pota aut e Θ Card B. Hyst Fabae Θ Tachenii ois; Θ Oi, Θ Prunellae q̃ re, pot et aeg. ibi pro medicato, qd oia attenuat.

3. Pti affectae imponerer vina ut et, q fiunt ex Asa fetida, Benzoin, Castorio, Galbano, Opoponace, Sagapeno, Myrrha, gummi ex rasura Ligni Guajaci ☾* fiat Emplastrum, qd dissipat optime

Cataplasmata & fomenta fiunt ex herbis Cephalicis ut Ruta salvia, Thymo, Majorana, Lavandula Rosmar. si q vino & ⊡ coquuntur fiunt fomenta calide applicanda, quae penetrant efficacissima & attenuantissima.

Interea nullis potest dari ad sguis potestatem mori, huic nullum nisi ∇ in aura dlut.

282. Non diutiis his prioribus haerendum, si antequam corrumpatur sguis, cranii e aperiendum. Si post primam missionem nil juvet, aeger, cogitabimus curari, si nec a secunda relinguat, statim ad tertiam progrediemur, e despicimus Chirurgos, qui a nimis meticulosi, ferunt, qd trepani applicatio & cranii apertura nil efficiat boni & q hoc curati, alias n curati fuerint.

Si haec q dicta praecedenti o juvant, o diutius persistere, s alia tentanda, et, dbt cranii aperiri, si signa docent aliquid haerere, qd comprimit.

nam faciet.

Pag 262. Perpendamus, encephalus a cava externa vasis nempe a cavitatibus cerebri & cerebro innixo, si laesio fere sit in dura matre, vel in hanc & piam, vel debeant cranii ano certus sanguis maneret, qui aegrum faciat Apoplecticum, qd debet putrescere cerebrum; hoc posito, an ergo apertura cranii lethalis? Si attendatur bene melius sic educitur, quam ullo alio modo; ubi & qdo applicanda terebra.

Nec ~~nimis~~ periculosus si fligaceam posit. tentemus colligere, quod de hac remedio Alheniorum ppus, ergo quaer an aperiendum cranium & qdo? Resp. si docear symptomata esse, nec alio modo tolli posse, vel si resorberi non posit, a jam sanguis, refactus sit.

283 Quid de loco qluendo?

\# v. si nil obstat qd primi cul. vitae posse inferre, vel quasi difficile est. Totum caput primo radatur, si nil doceamur, tentando, Emplastrum applicatur, tumor, rubor expectatur, si inde non constitent videos dispersus, si nec hoc sciatur, quo maxime educat aeger, si stabilimesing, ubi adhibendum applicabitur, quam proximo loco ubi permittitur, si nil velat. #

284 1 Ad suturas exeunt & introeunt vasa tuto minuta, si radio loco dentata terebra trahere debes vasa si vas arteria vel vena major, oritur maxima syncope, fusio, nec hoc sit vasa synced offes.

Ad suturam quam antrorsum habent caput venae, 2 vel 3 capientes caput articulum majoris

Etiam ad suturas adhaeret semper dura mater, quae intrauat in os, hanc vides antequam penetrasis ad os, qd tolli debet, si dura mater ad suturas adhaeret, si velis educere, trahes totam molem durae matris.

2 Itur ad occiput fieri non potest, quia haeret vastiora ggenies musculorum nec ad processum mastoidem, ubi tot tendines musculorum digastrici & sterno mastoidei hostam cautos & utiles musculos discindes minime conducit.

3 sub osse frontis, cui superficies elata, est cavitas, ubi lamellae duae cranii secedentes hanc formant ubi segregatur & cronitur mucus cinereus per processus canales

ibi exscinderi prius externa lamina, ubi accedit ad membranam mucosam, quam in Brabantia Chirurgi habuerunt pro cerebro.

Effossa lamella exteriore trepanum ad interiorem non potest applicari recta, quia inaequale est et unum latus terebrae jam penetraret altero adhuc excluso.

9 Non nullis locis ubi crista Galli paulo supra eam sinus est in quem egreditur arteria satis magna,[++] si lamella retraheretur et simul sinus falciformis non attendendo locum ubi sutura fuere, in aetate infantis ut in medio frontis adhaeret, ibi sinus longitudinalis, 5 Patet, quod ubi omnia sunt scabra et inaequalia hinc terebra ibi applicari nequit.

6 Hoc non considerato saepe horrendus error commissus homicidii nunquam dilui potest, aut excusari.

[++] ut non est in centro ossis bregmatis.

Debet Chirurgus lente prudenter illum locum pertractare, an lamella ossea firma, quae sustineat pressionem terebrae adactae ut os perfodiatur, si vacillat locus perforationis est eligendus.

Nec ibi eligitur, nec si cariosus quod frequentius, ubi be[...]lues Gallica viguit, tunc si protendat paululum transsibit, ut perligamentum introcedit saepe tota pars, ut observatum est, ideo hoc cavendum in primis jam, quia lues haec diva fere, quens praesertim in militibus, in quibus haec operatio frequentius instituitur.

7 Os non nullis locis maxime duplo crassum ubi processus in uno loco ad medietatem, [...] jam perterebratum est illi multo tenuius est, si ad latus ossis bregmatis tenuius.

Applicans trepanum Chirurgus recta circumagit, nescius hujus dextris in uno latere vel dimidio in altero jam penetrant, si pergat, abradet fibras durae et piae matris appositas et nervos. Unde mala hinc si operatio institutenda ad marginem sunt 2 vel 3 crania cave et intime bene consideranda, ut locus aptus perforetur.

28. Hic jam bene attendendum ad structuram. Totum cerebrum immediate haeret intra cranium et connectitur per myriades vasorum in primis ad suturas, ubi dura mater non crassior consideranda, hinc

Proximus est ratione evacuationis possibilis, non loci, si sutura impacet, evacuatio neque fieri, quia dura mater obstat, non illa septimentum membri facit.

Pag 264.

loca, aut saepe obstat talis immedia adhaesio, in primis suturalis. Hinc manendo in una camera, Chirurgus nesciens dicat qd nocet, & cogitat q in adsuturas adhaereat.

286 In Flandria cadit ex altissimo loco rusticus, invenitur apoplecticus distortus spuma oris, Chirurgi deplorandum signum nullum unde noscant locum, videntque tamen symptomata, praeses chirurgus maxime senex adhibet trepanum lumini lateri perforat, & in illo loco nil invenit, ergo trepanum redit, ut saepius fieri solet, perforat ab altera parte, quis effluxerat & dura matre. hinc praescindit ... rusticus perfecte sanatur, hinc si frustra ... latus applicatur trepanus relinquendus ergo nec volo ... in his nimis scrupulosos aut ... esse.

287. Tegumenta capitis laeditur sistitur ... Mastiche & Olibano solutis ... unguent rosaci ... similes, ut caveatur inflatio. vino & similibus ... fovetur tunc relinquitur ... in sequentem, si non urgent symptomata.

Si operatio fiet prius locus debet esse in aere bono & puro repletus, tum 2° omnia instrumenta requisita & medicamenta ad manus debent esse, & qui primus ... debet esse ... loco, ... instituitur quo

Caput firmandum. quod fit ... mento & occipite mappa ponitur quae impleat ... quae ... caput & pectus ne possit vacillare, tum homines periti debent adesse qui hoc firmiter tenent.

Caput firmandum, aures obturandae. Ut ... caleat ... soluto ... Succini Myrrhae & Thuris, Mastiches, Benzoini injicitur ..., ut eorum salutifero vapore impregnetur ..., tentabitur & attrectabitur os, antequam terebra ... in loco qd terebra ... adhaereat: tunc firmato osse applicatur terebra quo stylo ... tunc ... circumductione ... si terebra applicatur maxime sciendum, an in toto ambitu quem attingit terebra aeque crassa, utque ... dens suppositam ... ne ... tangat & intret ... alia.

Tota operatio fiet ... manus admota, cavendumque ... quod ... oculo ... fronti sit supposita ... vestigia aequale ...

289. Hinc excavatur ... terebra, tunc ... terebra lente adacta.

Hinc observandus tenuitas & crassities ossis & quo magis ... caput eo tenuius ... diffracta.

Radunt prudentes scobem ex osse quae impedit cursum & actionem terebrae, hinc ... assidue,

& pgendq, donec observentur dicta, 1 caput mannbrii kerebra maxime tinnit, ados stridor e acutq, os e durq, ubi mollis ypo long iu e mollior. 2 si erumpit aliqs sgnis, 3 si sentitr in ypa actione o ttm resistentia, tunc pventq e ad diploen. Hoc in adinodq semibq viz ac, & in qbusdam locis sc: circa latera parietalq & in tporibq.

290. Ad marg sit tenuis stylq cui applicetur plumaceolq inq sgnis eluendo, si nimij effluit, adder Alcohol calidq q succino soluto, qd statim sistit, calide infusq nec oss nocet.

Satis hoc inculcari nequeunt, qa opera e gravis, & Chirurgi hemini saepe cito pgunt.

Bene sciendq, qd usq radat terebra, o ultra 3 v q circularis terebrae pgendq qtinuo, 1 adstendq qd usq penetraverit attendendo, si uno gradu transit, saepe ab una pte penetrat, altera o, tahitur dura mater.

Ubi loca bene expurgata t & apparet color sgnis subjecti ater, tunc certq e Chirurg parq adhuc restare, & lc, nunc pgendq melq e si fundo totq loca ater, qn si apparet varq color, si e in uno loco atrior, docet os in uno latere tenuis, hinc terebra in uno loco pallidiore paulq qprimitur, altero atro elevatur paq pgitur donec os solutq, ano.? Resp. nunqm coprimendq, 1 donec instar papyri t adhuc tenuis adhaereat aliter si penetrans stetra des diram matrem v arterias, quae hic satis frequentes & magnae. ubiq, aequaliter & paenter uno loco o adhaerebis altius, qm altero.

+ & cranij pellucet mutatur color sgnis subjacet multq.

291. Rogandq Chirurgq q administrabit, q stat signa Diagnostica e satis usq terebra.

1 si fundq ex totq ambitu fere candq, q tota colla qsi plena margarita, 1 q qdam canditate nopie.

2. si vacillat sc: 1 sgn mulaqm plusit de exemptiq e.

Pag 266:

si adhuc hæret, nec elevari potest, ex quo posito sit ad id factum rectis ferreum, quod extrema sua os elevat. huic immitti ut elevet, hæc est elevatio, omnibus cochleam sumunt, illi extremitas habet tenuissimas speciales intorsiones, ut cappellarum instrumenta sunt, obliquum intra os adigitur, hæc terebrella si infera parum elevatur, summa aliquotiens jungi cochleam ...

292. Exempto officulo magno ossis saepe habet ad latus exstantia spicula in inaequalitates, cerebri saepe quod attolli in has impingit. Hinc tollantur a Chirurgis dicto lenticulari speculo si quid haereat supra duram matrem, linteo carpto bacillo adaptato tollitur.

Simulac cranium apertum Chirurgus adstet an in dura matre videat aliquid sanguinis an aliter quid nigri.

Hoc educit in saepe sanguis sub dura matre sic hæret transfluens ut puter quin esse sanguis supra duram matrem, si ipse tunc vellet extollere causaret maxima mala, caveri si leniter digito[*] tentari, quod si non tingat sanguine, hæret sub dura matre.

[*] saliva infecto

Tunc ægro detur sternutatorium, si inde non exeat ... in spatula deprimitur paululum dura mater an appareat quid nigri quod saepe sic tendit adeo loco et tollitur.

Tunc teritur[*] vulgaris in multa mastiche oliband coctum ut fiat quasi balsamum et supponitur linteo. Belloste jubet ut plumbea imponatur lamella n. 5. Hinc adest emplastrum cerebri ... pulsu aderit per foramen uno saepe instar fungi latera suggreditur tunc artenæ adhaerent, venæ revelare exponunt, putrescit, tollitur, die sequenti renascitur, accedit pluris et tunc petit fungus a majori motu sanguinis, non a malignitate febris ut Chirurgi putarent. Sit hinc lamella plumbea constitue exempti fragmenti aequata, et breviori pistolo emittere ansa, quæ undique hæret supra marginem, tunc inducitur ligatura capitalis, sic caveri excrescentia, ut crebro firmum aiunt pluries testatur Belloste.

[*] vel inspergitur pulvis ex Olibano et Sarco, colla.

Si tamen non apparet sanguis niber sub duram matrem vides nigri, reliquus unum dicenti sit ... si quod premit lanceola Chirurgica debet prudenter pertundi dura mater et digito saliva ... immittere, si tunc apparet sanguis, accurate tollendus est.

Pag 267.

293. Quid porro si oes sordes exemptæ? tunc pess
prius ē cum ea Masticho aspergit, lamellam
tuam plumbeam imponat, satisfecit Chirurg.
Non addenda Emplastra, Cataplasmata,
fomenta &c. tantum defendendo solo Aq
mastiche v olibano, sic trita mastiche
inspergitur, ut defendat ab A.

294. Si oes sordes demtæ (n. si haeret sanguis cranio
ō curabitur) bene depurat loc. jam intra
24 horas dura mater in ea [illegible]
erumpent hæ, tunc argenteo aureo la-
mellæ inutiles. His factis rogat æger an
ō supersit sæpe Symptomata, & aliis fundiu
teria adhuc [illegible] plurimi, in primis
si tempestas [redacted]

295. Si hæc adsint, ō curabitur nulla sententia
qd in capite tollit. Chirurgus videns adesse
an loco effus. sanguis v sanies, tentabit
educere, si ō potest, mittit syringem & [illegible]
purgabit diluentibus, et caput in [illegible] ē.
Antiphlogistices inflammationi, imponet
antiseptica Mel y Aloë & Myrrha cort.
[illegible] Therebinthi: Fungus statim abscindendus
pexta ipsam capitis superficiem si putridus
remanens siccabitur imposito unguento Aegyptiaco.
vide Heldan alii solent tecto cecare, aut
hic ō redibit. tunc imponitur lamella plumbea,
ut impediatur regressus jam Medicus [illegible]
qd expulet, tunc a causa [illegible]

296. Si [illegible] post exemptam lamellam osseam
qd [illegible] duram matrem
urgens nigredo & [illegible] fluctuans ma[illegible],
& sanguis [illegible] hac ma[illegible]
[illegible] membrana [illegible]
[illegible] caput [illegible] relictione

In occipite qa medulla ob-
longata ibi est sita.
Pariete qa circa centrum
ossis parietis vasa magna
arteriosa ingrediuntur &
perforantur.
Ætate n. in pueris ob ossa
mollissima vulnera capitis
pessima. Tempore n. qa [illegible]
nervos [illegible] pessime
laborant. Anni [illegible] æstivo
tempore fere lethalia ē. Aer qd sæpe
in nosocomiis publicis [illegible] ē.
[illegible]

Pag 268.

lædiŭ membrana, cur ergo non incidenda?
Si pulsat arteria nationem, sit paululum
ad latus. Itico qua alescunt arteriæ et venæ.
Arteria tenuissima, ubi vena latissima.
Sectio semper fiet perpendicularis, si arteria careat
nil lædi, te uti membrana ablata materia
maligna liberari et egit quod requirebat. Hæc
vulnera capitis praetermittenda, alias nulla
intelligenda, postea Apoplexia.

Vulnera Thoracis.

Thorax dupliciter potest intelligi, vel ratione innatæ totius fabricæ, vel omnia secundum sumendo a collo usque ad diaphragma, quod hic intelligendum est.

297\. Utrum an vulnus penetret in thoracem, deduco labia, si non video stilum immittis, cavendo ne tendam partes, adeo leniter et lentissime, ut nec sua gravitate premat vel incommodet, nec hoc, tento an △ transeat, jubeo ægrum animam retinere, tum sensim emittere △, appono candelam vulneri, si illa non moveatur, signum non penetrare, sit apponendo utri puncto vulnerationis, ut videatur an quod efflat.
Nec sic certo reperitur quia partes superandunt
hæc optima methodus, ut Chirurgus flet leniter, si nec illa △ penetret, certo putamus non penetrare.

298\. Perquirite casum. In robusto saepe mamma crassa, partes circa hæc loca imprimis interiora ex arte, pinguedine, musculis, pleura supposita.
Vulnus quod est penetrat per se lethale est, nec periculosum, si forte materia relabitur, qua clauditur, putrescit, erodit membranam, cadit in cavum thoracis, facit Empyema, materiam. Hinc debet Chirurgus intenta obstipet. Balsamo, arcei tenui festula inspergit, imponam emplastrum leve, Diapompholigos vel similia. Si fiat a nimis cruentis, ut materia exitum expediat, prohibendum, qualia nulla quam ut penetret in thoracem.

299. Quare hæc his in casibus cavenda sunt minime vid. §198. Optime de his scripsit Belloste.

300. 1 Nonnunq instrumentum v. gr. gladij & vulneri infixi reponunt æger, sic ut fuit in læsione tunc ad..., ... immitti ... spealis ... transeat. 3 Vulneratus jubet ... aërem haurire. Vulneri superponit Emplastrum, ... exspirare ... tollit emplastrum, si non exit ... fit clausum ... 4 ... injicitur per ...

301. 1 Simulac ... immittitur in cavum thoracis pulmo ... , ... & inutilis fit. 2 ... cadit in cavum. 3 Cruor effusus hæret in loco clauso, calido, humido, potius motu hinc putrescit. 4 ... hinc est, sanguis effusus fit acer putridus in pulmone ... & ... qtra pulmonem diaphragma pleuram agit, hinc illa rodit. 5 ... putrescunt, ... macerant, ... humore, hinc viscera sic cor, ... 6º ... notat pulmonis

5º Emphysemate quod est tumor mollis elasticus aëre qu hærens in partibus mollibus corporis vadens ... & in musculos ... , ... ergo nil nisi inflatus aëris.

6º ... cum ... vulnus cruore rejicit æger sanguinem, quod ... notat vulnus læsisse pulmonem, & ... ut bronchia & venæ sint læsæ.

2º Effusus incumbit diaphragmati, replebit pectus, calefactus, ... motu & viribus putrescet & quidem citiùs ... fere ... putrefactus pulmonem inficiet, corrumpet, producet empyema Phthisis &c.

partem sic abscissam, ut apertura in cavum pectoris recta pateat.

302. 1 Si æger 3 4 diebus non nisi erecta cervice potest respirare, signum est, pondus incumbere Diaphragmati, quod est effusus sanguis.

2 In dorso ... jacet, quamvis ... dorso ... non ... incommodat in latus læsum oportet jacere, qua sanguis non ... per mediastinum & ... premit cor, alteram partem thoracis, hinc æger tunc clamat se suffocari. 3 patet. 4 pondus in Diaphragmate. 5 ... fluctuare sentit 6 si ... & ... sanguis post pulmo læsus.

1º Debilitas, pallor, ... circa os notat sanguinem stare circa cor, ... frigidus & ... pallidi apparent, ... de ...

2º ..., empyema, phthysis febris hectica notant sanguinem hic effusum.

303. Educitur sanguis, ... deponitur æger, ita ut in vulnus ... decumbat, ... tussiendi jubet edere & niti debet ut tussiat, ... moveatur sanguis ... exprimatur.

... relicrum.

Pag 270.

2 Talis ex tenuissimo corio tenuissima fit fistula, q ad fines obtuso tenuissimo tubulo huic applicat & sugit, debet ad latera esse foraminulis perforatus.

3 De eo dicit ∇ tepidam q paullo ⊖ris, mellis ∇ saccharini similis, jubet tussire, si sanguis opponit surgit, putrido sanguini praevenit injecta ∇ q pauullo ⊖is, ô fo debet esse ∇ adeo ⊖ra ut pulmoni noceat, sed tamen modice salita.

4 Hoc optime docet Ruysching maximi com modi sed mali qd sic △ ingrediatur.

Ubi puncturis est ad pleuram sectione prudenter est agendum ne laedatur pulmo, & inmittet Chirurgus digitum, cum in quis bene est peritus, in vulnus descendit pello linteo obvoluto etiam ut tamen apex exstet, protrudit pleuram & pulmonem incurvato in costas inmittet & sic educat sanguinem saepe fit ut pleura q pulmo 304. se sit cohaerens, et nil possunt facere & aeger sit linquendus est.

5 Saepius fit in loco inferiore locus desertus inter 2 amb 3am costam tam inferiorem a spina in 4 digitos, in ô numerus proinde alii volunt cauterio applicare, sed in his hoc haemorrhagia sed curato saepe perducitur, si transfossum secetur, venosa, ubi arteria intercostalis transmittit, triplo plagam intra cavum thoracis 447 hinc secandus in medio ne tangatur postipso costae. Egi ante de his. In eo felicitas curationis consistit, si △ ô ingrediatur cavum pectoris, sed si sanguis haeret, debet △ admittere, alias e. ille ô potest educi, aeger △is tamen haurinat parum post quoties △ rarescit, sic pulmo protrudit ut edat maximam expirationem sic sanguis exprimitur. Habeat ad manum Emplastrum, ut in ipso momento apponatur, tum △ excludit.

305. Hinc colligitur ultra haec aliud nil fieri. Reliqua vulnera thoracis externa, sanabilia, hinc de his tacemus.

Vulnera Abdominis.

306. Primo vocatus ad hominem hac parte vulneratum inquirat an penetret, hoc scit.
1 Aeger si ponitur in situ quo vulnerabatur & stylus immissus, quem habet causa vulnerans tentatur an transeat, si hac ratione non detegitur.
2 V tepida quinnocentissima lente per syphonem immittitur, si intret scio, vulnus intrare abdomen. 3 Haec supra jam supponitur gnita.
307. Si non penetret in cavum an habet quod singulare? maxime V. Si in tussi ira ingens, quod penetrat extra integumentum, robustis in uno latere minus quam in altero, hinc exsuperando aequum lateris protruditur pitonaeum & sic saepe fiunt herniae extra saepe saccus qui est pitonaeum, ingrue pingue, dicitur omentum panniculus carnosus tendines haec omnia valida resistunt, hinc sunt foramen.
308. Hinc si non penetrat in cavum, sinus cautius, ne pressione protrudantur Gastrographia, in qua labra se ginguent debiliter, tunc ligatur, nam saepe a tussi distenditur.
In caeteris vulneribus jam solo Balsamo Arcaei curatur.
309 Signa penetrationis 1 Stylo, 2 injectione, 3 lanis explicatis. Fatendum quod expertissimi hic saepe falluntur, licet agant quod poterunt, in robustis pinguedo hic saepe crassissima, vel minus contractile, quam hoc. huic sequuntur tendines musculorum abdominis. ergo ab hac causa vulnus occludi potest, ut nec flatum nec suctum nec stylo nec injectione observatur, si tunc exspectantur symptomata saepe minus faciunt accedetur

Qui profess. habent abdomen ad pitonaeum illud non laesum, si Chirurgi, quod non est passus in octiduum habent tumorem instar capitis, quod fit, quia intestina plaga et contenso pitonaeo, per motum peristalticum, truduntur, qua ibi nullam resistentiam patiuntur ob integumenta cohaerentia, si assistatum Chirurgus comprimit a vulnere, Splenia imponit, clysmata injicit & jubet aegrum nullo modo edere ut tussire, clamare vel spirare hoc malum.

† quae se tussi erunt, non facit P. Thompson… … nomit sellebrum…

Pag 272.

Poterit in cavum abdominis ullum ut ultimum intestinum laesum, quomodo hoc sciri, tunc debet attendi an ☐ stercora biliosa, seu chylosa effusa sint in cavum abdominis, an non, hoc scitur si aeger ponitur in loco vulneris pelvi corpore, neque recti, si aliquid est effusum, intus profundi embit, si non laesum est quod inde exit, s hoc non satis ē, non potest tunc aliquid habere, ergo 2do injiciatur ∇ cum melle et ol, si ∇ redeunt sit colorata, quod laesum est, si non colorata nullum malum, tamen certo quamdiu diu nihil intus laesum, si nulla gravia symptomata superveniunt et omnes actiones usque bene peraguntur.

310 Simul ac nonnunquam causam vulnerantem penetrare in cavum abdominis, dico metuimus vasa majora laesa et effusum liquidum. Vasa majora sunt laesa si intumescit abdomen defectus pulsus cum sudore. Si liquidum effusum vasa clausa symptomata certa. Vulnera satis lata sequentis cannula deducens, si nil exeat forte nimis crassum, tunc sypho injicio ∇ in tepidam, si ∇ sequitur effusio, si non scio non effusum, tunc curant ut vulnera reliqua sequentia adhuc singulatim differ, quae ... danda est.

311 △ malgrae diu retinere abdomine, quae calefaciens ... apprimat vasa et viscera. Fatetur hic cum aliis difficultas si vulnus paulo majus erit peritonaei et omentum de hoc pertra Permittit unguenta ... fistulam clandenda, ne exeat hoc quod pulmonem spirare, tunc nisi expirantis esse, si officia diaphragmatis expellere △, tunc bilo simul extrahatur fistula, tenax emplastrum imponitur spleni et ligatura apponitur. Si impositum emplastro △ gelatum, aeger incipit laborare tympanitide quia △ vasa apprimit et carnem impedit extensionem Integumenta sequuntur, ita ut nimis sit acriter maneat integumentis, ut ad ... ... aequaliter gerant labia vasa id grave, quia inferiora nimis premuntur ... partes ... nimis crassa est, tunc curant ut peritonaeum gerant cum partibus, alias fit Hernia videantur imprimis Chirurgi Parisinis. Intestina abeunt in unum locum, tunc ne eximeremus partes, hic melius ut peritonaeum

crescat duplex, sic partes incipiunt curari ab eg-
turiendis, q inde fiunt fistulæ. Cavendq oe qd
pq generat, decumbens in vulnq, ut loq ma-
neat apertq, si qd haeret, exeat.
Cavenda e repleo, nullq sit cibq ex q generar stercq,
inter solo jure mersea... nec vescar pane i
lacte, i Decocto ullq herbe, sa per nunquam
tumebit abdomen saepe hoc neglecto obene
curar æger. Raro sit deligao, sit Arming
transeat & intret. Quietq sa qtineat æger.
312 Altera qtio q in sciamq vasa majora & viscera
læsa, & qd dolor acutissimq indicat nervos mag-
nos i Diaphragma læsq. Febris notat vulneris
labia inora vasa inflamata & sanguinem putrescere.
Cruor & ichor docent vasa abscissa. Bilis si
hepar ductq hepaticq vesicula i duodenq vul-
tentat apertura facta nerati. Pus si viscera vulnerata & sedivesica
in viris raro obsit defensq ab osse pubis. ☐ ex,
cujus q fetore i sapore dico i renes i pelvim læsas.
Si stercq seqr intestina crassa læsa esa tenuiq
e, modo qo fætidq, s bonq chylq venit, maachiq
læsa una q fæcq seqr e intest. tenuia mabsissa
hinc jam cogr ubi & q vulnerata
Situs scio q partes ferians si surq deorsum trahq
i retrorsum ergo spr rogandq q brachiis æger in
qflictu q... inermia repserent in q... &c.
v.Gr. si vulnq inflictq abdoi supra q addorsq
obliqq sursq, sic læsq i Diaphragma, i hepar
aliquando simul pulmonem, qd raro. Raciocinandq
sic lente ne partes commisceg. attendendq
spr q a renuntiao coram magistratu a prima
circumstantia dicendq.
Sic nuq in muliere vulnera a marito
abdoi inflicto, Chirurgis signq nullq

+ ut Cl: Ruysch: saepiq observant
q in talibq vaqtis sin signis in
cavo abdois reperit nec ullam
mutaoem, s spo q abscissi erant
nervi mesenterii, q ibi equissim
sit, & plerq q moriuntur.
+ ☐ si viris urethra est i vesica e inquinamento erit
vulnerata ☐ & acris & fetida & q i nil
Cruor si multq e vulnere erit repugnant i q urethram
notat vas majq læsq si coccinq
e carotuisi lente pfluit ela
vena, i n utraq spacit ee læsa
mullo tr... visceri læso, & si magna
sit vasa in paucas horas mors & cadav.
apertq exhibet plurimas ... seqr es-
fusas i abdoe, si vo viscera sit læsa
hæmorrhagia o e tta.
Ichor aliquando e abscissa pelvis, q mæs
q foret ☐ in vesica cadit in cavq ab-
dois, ode ☐ i renibq, s sit in vesica
acris & fætida, hinc q seq e pelviq e absciss
Dolq si xxq s cervicia erit notat
spr vq læsq, an talis potq nunquam
venit in intestini, s homo o sang
n q jam amisit naam suam.
Si chylq erit n q e læsq q a nunquam
isit in intestina cummutatq.
Fætor notat corruptionem majo-
rem minoremve ee innam
q accedit e aa vulnerans q q l ...
tio q n vulnq sit inflictq. Ex 100 casq
vix unq e ubi intestinq sit læsa
qa spr se ... sunt, ...
... ...

Pag 279.

Si pallent valde, magna vasa sunt abscissa, non potest juvari, breviter moriuntur.

apparebat mali, si tantum superficiale dixerit, mortuus 3 die cum palliditate et debilitate, postea in aperto abdomine inventum est sclopetum penetrasse, detracta arteria Iliaca.

313. Si haec facta sequuntur infinita mala, si est splen, pancreas, hepar, renes, obstructa ipsa vasa mesenterii, omnia friabilia, tenera, mollia, laesa nec dura, difficilis hic est circulatio, quia sanguis dupliciter per arterias et dupliciter per venas fluit. Clausum debet esse in abdomine, aut sit sanguis transeat per hepar, deest vis cordis diaphragmatis et abdominis partium prementibus hanc rumpit. Hinc in mortuis sanguis multus est in abdomine, si pellitur repellitur per tremulum ventrem reponimus quidem bene, inde sanguis circulatio non bene facta est, si aggestio facta, nec haec circulo reddita. 2 Haec attendenda E. Gr. si vesica fellea abscissa, vesica ab illa parte non accipit ☉ et stagnat bilis in venis, 3 dicta, 4 Explicata, Hinc vulnera terribiliora sunt in abdomine quam alibi.

Quaenam viscera sint laesa noscuntur ex functionibus depravatis E. Gr: si vesica fellea est abscissa deorsum omnis bilis cadit in cavum abdominis, omnes effectus qui in chylopoiesi dependent a bile, hic erunt depravati.

314. Si intestina transfixa an lethale? Hippocrates firmant quod non coalescunt, voluit credo, quod per se non coeant a fissione perpetua et effluvio. Stercora aliquando curari, quia contrahunt, nec ita prorumpit quia tam saepe quod transit, si consuunt obliviscenda intestina quod cum V cum Mastiche et reponenda, sic consuescunt bene in peritoneo, si puta vulnera relinquenda sunt. Nullus aetatibus conditat essentia post haec ex ad loco vulneris in multis faciat stercoris hinc conducunt clysmata ex sacchari cum mellis ℥j et ℥ij cum jure carnium contineri in parte clysmate. donec nil amplius stercoris exeat. Diaeta ~~[illegible]~~ jus carnium in tali, quod illi optimus. Si ex magno vulnere exeunt, mulla decocta tam bona quam ut vivi animalis aperto abdomine calido applicetur immittantur parte pariter. Optimus e. e humor humectans, sive ipsius in abdomine animalis decocta et fomenta sunt plerumque ex Althaea, Malva, etiam.

Constringenda sunt intestina, si sint transfissa, vel labra

315 transfissi intestini parvuli reparata et reflexa debent adsui applicari ex ejus parte exteriori liber duro, quod terentia faceit ea aliti... neant, solo jure carnium utantur.

316. Per rima a superioribus versum inflatur, sequiturque exit intestinum & pars vulnus constringitur q. exit, tunc inflatum & praedictum, si non ad exterendum & restituendum si ad inflatum externa e impositio abdomini calidi viti, q fovebitur si vulnus minus a [illegible] dilatabitur, ut intestinum reponi possit.
317. Inscriptus Bajonnettis jam plerosque diksindent abdomina hinc una percussione plerosque fiunt vulnera lata abdominis.
Sic saepe pars intestini abscindetur, ut glutinari nequeat qua pars immedia abest, tunc quae fien debet, casus docuit. pars superior si arripi potest, affigatur vulneri, & apte reti. netur, fit inde foden, ubi tota vita exit stercus & amplius parum, si novus locus hac solas est salvandi & exempla satis sunt vulgata. Vide Ravus oratio inaug.
318. Nullibi lentius movetur humor quam in omento hinc si exeunt ille putrescunt & statim si bono ad. huc sit colore reponuntur prius fotis, si vero gangraena affecti
319. Tunc debet auferri illa pars, q. protransibit sectio, ubi adhuc est parum astringitur ligamento ad ligaturam abscinderetur, integri aldamni, tunc Mastiche in V soluta instar pulticulae apponitur, si e forendum est primo Recta per b[illegible] suam extendi inflectitur, hinc supposita pars non potest synum stillare, & sic reponitur, haec agit Chirurgia.
320. Quid facit Medicus? Respondeo mittit sanguinem, haec obstructio fa. e, circulatio e difficilis e pabdomen si robustus qd noceat illiis parti tollere, ut pars sit illo frigidior q. inflatio v. spasmo tolleretur, tria deinde q clysmata primo die impolitis B q horis applicabunt, donec stercus non appareat alias sic calidus stercus qd postea vini usque cacemur.
Diaeta sit ex corticibus hordei v. avenae, s. qd nullum habet stercus v. crudum. jus carnis v. serum lactis sed jus melius fuit ex quo primum utimur, dandum sic a dosi tenui, si non pruritum calidum tru. neris, si non nova accedit humor & stercus.
Non suspendendus si adest tussis tollenda est, ex Glycyrrhiza inspissato, si non juvat dandum opium ut operari in[illegible] tractatu.
Temperanda a [illegible] es alias hernia.

Pag. 2[illegible]

Si tument intestina & per foramen prosilierint erectusque ipsa videtur peristaltico accipiunt ore sed liquidum qd hic, et in intestinis & fit accumulatio bilis faecum & humorum reliquorum q saepe illa e ut non possit reponi si flatus distendit acu extendendum e, si a dura materies e, ipsius punctura lanceola facta aliquid licet eam emittere, q. si hoc non possit reponi per instrumentum a glute q. qd habet adeo forem per globulum prudenter in abdomen [illegible] reponitur supra id facta dilatatione vulneris.
Cum inspici ligatura per gangrenata abscindit, altera bona glutinata reponitur.

a [illegible] suspenderit Pelletarium.

Pag 276.

21.

Situs si fieri potest sit talis, ut decumbat aeger in loco vulnerato. haec externa sunt remedia.

Contusio.

321 Contusio est partis vasculosae per obtusum durum quoddam compressio ita, ut plurima vascula minima rumpantur. Similis est haec idea primae. Hinc patet esse partes vasa minima habentes. 1 Nota si corpus obtusum durum vario motu feratur, tunc nunquam corpus frangit vasa minima. 2 Pressus si ingens pondus licet videatur, descendens fulciatur in parte, ut pressio annuli pendentis aliquando in digito. 3 Resistentia sic patet reflexa in capite moveatur in partem descendentem, at homo in caput descendentem.

322. Vulnus est partis mollis proinde vasculosae per corpus durum acutum separatio in cohaesione. V. Gr. fiat scarificatio, ut multae ita ad modum pori infligantur, tunc diceretur vulnus contusio. Ergo contusio est accumulatio vulnerum, ubi contusio maxima plura vulnera talia juxta se accumulantur.

323. Solutio est scindens et lacerans et quasi simpliciter dividendo, ita manent cohaerentia partes per tenuis vulnus transit, per contusionem multa dissoluta est compressa. Ergo est scindens quia in multis locis. E. Gr. haec est differentia quae cultro secari et malleo obtuso, tunc est in multa fragmenta divisa est ergo contusio. Hinc vasa destructa demittunt sua liquida. Si contusio intra cranium circa oculos in vacantibus locis fit effusio, si alibi in cava thoracis, abdominis, testis, vasa ubi ubi vix extra vasa posita, apparent post mortem quia vascula producentia adeo sunt tenuia, ut evanescant. V. Gr. tenui statu separantur est membrana cellulosa et videntur quae partes separatae fuerint, sic a liquidis coagulatis ecchymoses sive echymata.

324. Pessima symptomata oriuntur ex contusione, si fractis vasis effundentibus sua liquida

cohaerent integumenta, Interior cutis pars densissima,
e, & partes infer[iores] molles et vergunt ad cutem. Hinc illa
non facile solvitur et in mollibus effundetur, quod cutem pene-
trare non potest et ibi haeret.
Tum dum stagnat coagulatur si malleo digitis intermedijs
tundatur brevi apparet bene quia fragmentis pice
si per cute, vidi si acicula auferre potest integu-
menta haec ex granis sanguinis nigris con[stare] cet[era] per id putrescit.
Operando putrescit si multa vascula liquidissimam
partem in se resorbeant, si vero aliqua liquidiora ad eandem
partem nova affluunt quae putrescunt, tales attamen ingressum.
Echijmosis est effusio humoris sanguinei extra vasa in cavitates
ab effusis humoribus factas dicuntur hydrops vel ascites,
& in integumentis vel separatis [illegible] sanguis. [illegible]
impressis lymphatica vasa tumores ingen-
tes faciunt, haec jam est Echijmosis.
Sugillatio vel vibex est macula rubra, ubi sanguis effusus est in
vasa, unde exire nequeat, ita dum a surgens qua hu-
gendo dum in manu macula rubra fieri potest, quia
vasa arteriosa sic dilatantur, ut sanguis non potest redigi
quo hoc facis minuendo pressionem, tunc dila-
tantur minima vasa, supposita a pondere imposito atmosphaerae libera, & reliqua
Ulcus hinc oritur quod est clausus quantum liquor haerens sit, vasa si premuntur, haec vasa ergo
flammes suppuret, hinc saepius gangraenat extra in vacuo Boyleano, eadem
partes vasculosae destructae ut ad ... & remissio in ut in cucurbitula applica-
humoris vitalis ablatio fit. ta fit.
325. Laedit dissita loca ossa nutriendum in toto quae Gangraena est si pars non magis admit-
quando tunc sequentur quod descripta in interius cranii tit sanguinem a corde datum, si hoc
ante quo ratio est ex habeant. usque ad ossa obtinet dicitur Sphacelus. Caries est ulcus ossis ab
Differentia tamen hoc est, quod cranium habet tamen intima parte ossis ortum.
duplex nec tam crassas lamellas, alias omnia Schirrus a nulla causa magis
quae dicta sunt sic sequentur, hinc non opus est repetere. oritur quam a contusione & raro
Medulla omnia ossa nec ... ossiculis exceptis contusio venit Schirro, ... dicitur
habent quidem lamellas ... solidas, & dicta est tamen infinitis
in substantia harum partem vasculosam, ... glomeribus arteriarum in cel-
medio cavum in quo continetur humor oleosus dictus lulas desinentium oppositio.
medulla. Cancer est Schirrus pruriens
callens, dolens, lancinans
& saniosus redditus, hinc dicitur cancer
tumorum Schirrorum.

Pag. 78.

Si laedit contusio medullam terribilis est malum, quia si tam nuda est quia ab osse privata est, quia mollima sit facillime laeditur, hinc si contusio in osse usque ad medullam rarissime et casu tantum curatur.

Unde a contusione in posterum Ulcera et fistula caries et ossis, putredines in medulla.

Ratio talium et effectuum Medulla se fere habet in ossibus, ut cerebrum in cranio ut in ipso posterum laterum omnium ossis tantum laesum, ut laesa cerebri laesa. Si haec medulla attingitur vulnere eadem est ratio. Medulla est tenuissimum et tenuissimum oleum sanguinis haerens ibi in vesiculis, id sane fit rancidum quia putredo in oleo, rancitas in oleo.

Sed haec dispositio in oleo adeo est maligna, ut partes laedat omnes exemplum est destructio in lardo recenti et putrefacto quod gustarum omnino [illegible] praestat mitte, haec est rancitas.

Differentia in haec est quod in cranio non ita putrescat, at fit cerebrum non sit tale.

326\. Si raro accidit tamen defendunt bene contusio, modo fortes, si contunduntur a causa violenta dira omnino, quod Chirurgis vix curabilia, si causa caro musculosa contrita contusa omnino suppuratio insuperabilis movetur ab abundantia partis in se resorpta. saepius si musculi majores valde contusi. Gangraena quam in hic omnium explicita est.

Paralysis quia musculi inserviunt motui contractionis, quasi musculus unus contusus ejus antagonista partem trahet ad suum latus, in castris quando primum impetum immittunt intra pedes equi, ita contusi dant putrescendo [illegible].

Si musculus contusus est, nulla fere arte curari potest, et si suppuratio fit semper relinquit musculum immobilem ob ablatam membranam pinguedinosam, hinc tum concrescit cum partibus adjacentibus.

Contractura est musculorum morbosa accurtatio.

327\. Ad viscera maxime attendendum, ubi corpus non visus in musculis, viscera et partes organicae omnium, facilius magis indicandis hamorrhagias destinata thoracis contenta. Pulmo et cor non ita facile contunduntur ossibus sed in abdomine facile, quia primum contra partes. hinc harum inflatio, suppuratio, atrophia, purulenta, tales omnia genera morborum cum immensis doloribus.

E. Gr. si hepar contunditur ad spatium pollicis, tota friabilis fabrica hepatis integre contrita est, quia continet innumerabilia vasa, hinc contracta ibi est destructa, quin [illegible] possint resorbere, unde ad marginem [illegible] infecta, suppurata [illegible].

Gangrena a contusione oritur. Schirrus tumor est
glandulosus durus nec dolens, haerente massa
crassa tenuiori absumpta. Laesio functionis
328. cujus integritas pendebat ab integritate visceris alicujus.
Malorum exempla plurima sunt saepeque ceciderunt,
sanguine fuso morti sic memorat Pareus, quod Rex Galliae
ludendi gratia luctatores aulae praeesset, quorum unus
praevaluerit omnibus, donec regi diceret, quendam pusillum
venire hunc victorem inire, eumque jam stare, quod
illi aegre persuasum esset, alter ut vinceret de se pugno
[illegible] in abdomen pusilli impegit, [illegible]
cecidit et mortuus fuit.
Simile nuper Harlemi factum ubi homo ab alio in
pavimentum projectus exspiravit.
In pugillo forte hepar aliunde vas magnum
ruptum, hepar a magna in [illegible] et in
[illegible] fuit, abdomen [illegible] continuerit.
Hinc saepe talis homo apparet et [illegible]
[illegible] paulatim et putantur inde
alii natis ex propria causa hoc notandum quod saepe
[illegible] et duces in conflictibus hoc mala sustinent,
unde [illegible] quod hunc tunc orti putantur.
Si quis violentiam calcitrando in [illegible],
tenuerit supra umbilicum acuto stomacho, ut
[illegible] ab impetu, quod [illegible] inde oriri
potest, haerent ibi vasa umbilicalia [illegible]
[illegible] tunc apparet tumor.
Pancreas haeret [illegible] duodenum est [illegible]
est pancreas [illegible] mamma in muliere, unde
inflammatio, cancro, scirrho, variis malis [illegible]
[illegible] mulierem in mammis,
[illegible] supina [illegible] contusio
unde tota vita dolores et mala digestiones.
329. Fractura ergo est axioma, cui [illegible] lapsu,
motu [illegible] magna in [illegible] adacta [illegible]
[illegible]. Et hoc si sciatur, cogitandum ubi sit contusio,

Pag. 260.

Gravitatis oīs pīs q ōbt generīs q corde ū cerebro ponderosa apparet, q̄ si sana sit ē, nullū pondg observar, E. Gr. si brachiū sanū & illaes ē, si elevar nullū pondg ob-servar, si vero qtūs ē ū alio m. affect, qm grave ō appareat.

ubi tumet, stupet, dolet &c. Si ft aeger se sentire distendens & aggravans pondus in abdoīe, hepar qsj tam grave, si sanū ō sentir, simulac qtūs haeret, ut lapis & mortuū ē, ubi sit dolores qtusioni ppriū.

1o rubor si fusca pīs effusū fecl ē oīs sguis, si plumbeg jam exurit, si niger plg, si flavū incipit corrumpi, si viridis corruptis evacuatur & evanescit haemorrhagia, in xmo gangraena. 3 hoc plenius docet, si oculus ū manus distingui magna obscuritas ō ē, q̄ sape latet maxime, qtingit verum qtusa externe nil apparente, fit hac eodm mq̄ ut vitrum in papyracea vesica q pcussa malleo rumpitur vitrum, vesica illaesa, si haeret vix q immediate.

Porro qd laedir, ubi basis ō retrocedens ō supponit.

330. Si interne in vulnere ō potes agere, nil agis, ergo si in iis casibg qtusio fit in visceribg nobilibg, d fit. magna vasa erunt rupta, multa ligg effusa ū mors subitanea, ū lenti mli ō curabiles, 2 qtas ot plane qtūs in aliq pte, laesa erunt simul nostq & vasa vicina pierunt, vera ratione observata ē. 3 jam exposita st. ‡

‡ 4o Ad aures saepe ob glandulas schirri orti fuere a qtusione, pstea nunqm curabiles.

331 Methodg q qtusio nata post curari sequerse, tentanda ē resolūo ū extravasati attenuado ita ut pites exhalare ū intra vasa laxata & apta resorberi possint.

Resolūo ē sanao sine ulteriore nilo inducto, facta per restitutioem nalis qtitiois vasis, unde & liq da sponte iterum bona fient.

Cavenda suppurao qa a multis pvis vulnes, ratis oriet putrefactio, cavenda haec imprimis in interioribg ubi suppurao facit phtysin, si qtusg lien ū hepar suppurar a qtusione pg pvisa r qrti unde multa mala.

Gangraena facillime orir in qtusionibg, qa vitalis influxg & refluxg tollit, si adsit Gangraena, ō fit separo, nisi in pte vicina laesa fiat suppurao, q incendat separat & emollit Gangraenosam, Ergo Gangraena in ... lethalis ē.

‡ corium infectū suppurao fit ... [illegible]

Pag 2di

332. Si methodo Glissoniana in portam injeceris ∇ m tepidam, hepar fiet candidum, & tunc suspendas in △e, corrugabitur, minuetur, s non putrescet. Ergo crescens s quis e resolvendus, at ubi solidum tam inefficax & parvum e, ut nil noceat, corrugabitur & fere non apparebit. Gr. Vesica a majori & meliori calculo exquisitur, dum glutinosa dat per primis diebus, solida inde sunt plus inspissanti, et durabit, vesica fit callosa, et tam crassa esse, ut digitum 4 quartum interim ipse in medius vasis non fuerint. Resolutio facit ut liquidum majus q resolutio e effectus, attamen solida non putrescunt, nec nocebit.

Si liquidum fluunt in vasa aliena vasa, per resolutionem educitur, q fit, si laxantia vasa per emollientia & diluens humores per multa ∇ osa.

333. Tribus his modis absolvitur resolutio.

1º Natura tam benigna fuit in ipso corpore, ut id omni instrumento viribus glutinosis, & qd peregrinum appellatur patet in hoc casu. Luidagio vigiliis solimonibus nil novi agere, s natura non adjuvanda, si jam effusus sic potes facere ut fluat ut ∇, tolles, demonstrari exemplo. si in cane vegeto scrotum incidens usque ad testes & testis bene ligari, ∇ tepida parvi infusa, haec ∇, si apiari, in 3 v 4 dies exhalavit, & ergo potes attenuare effusus, ut fiat s quis fluidus hiis q dies.

2º Homo habet ∇ in abdomine, si bis quotidie 3j tad Talassi. der, intra decimam doctoram purgaverit habebit, abdomen tridens, fluit ut rapiant liquida in vacua vasa, si hydropica assidue fiscus dedi, q purgare multo citius fiet curatio. ergo haec fient.

2º Incredibile fere q quidam potes nisi corporis tam enormiter per intlamari et extendi, s & gravigina uterum, si foetus excluditur, quantum non extenditur, atque q aliter tam corrugatque ut ne guttam ∇ e transmittat, quantum in exclusione fere satis non extendunt & sic in caeteris.

334. Si aeger non laborat morbo chronico, q valet, mittere squis & quidem statim longiore, nil plus resorbet quam evacuatio longior, vas ultimum lymphaticum resorbet ste, si habet nil quidem, tunc recepit.

Purgatio fit ∇ m educens ut liquidum amoveant, per alterum recedunt, fit non inflammans vare ut Euphorbium & scammonium, inde non fiet, ex Tamarindis sennae,

Pag. 282

Optimum foment. hic est ☐ recens reddita houssani q * ne putrescat & +, & pars V, si fort pig. astig & felnisade plg + addend. & mng V.

Fricti sit mollis & diu, turna pannis calidis fumo Succini exceptis & sit. foment. applicas., pul. che intrabit illud.

Pruni, Agarici, Rhabarbari, cremor ☐ ri & Scrimi grani, magna copia evacuant, & non inflam. mant, potiq. refrigerant.

Fomenta insuper hinc, & ☐ fer. ipsis ... & si post ap. poni loco & calida retineri. Est lig. tenuis, & tilis Saponaceq, humoribq. nris amicq, ne putrescat potius Etenim V. Gr. θ * vel ~~...~~ praeing addas bony ĉ iidd. M.M.

℞ ☐ a ——— ℥j
θ * ci ——— ʒj
♆ ae tenuis: q. sat ∋j
V ri ———— ʒj. m.

Haec tegula calide imposita utq. pannum mutando novam calefactam, ubi prior friguit, etiam iung. fomenta sit purgan. intermitteng. dang decoctu V ae hordei q. Malva, ut intrinseq. semnt agat. Ultimo e frictio calida, ad partes pites leniter cogimus intrare vasa, fiunt potiq. in primis cum 5 radicibq. aperientibq., & st eq. qui maxime ex rad. foeniculi, apii, rusci, rubia tinctor. Solani scandentis v. Dulcamara, fiat decoct. c. Glycyrrhiza addas pars Otri, bibat aeger de tali potu assidue. Haec satis aperient. Excaed, qui indicat. & periculo.

335 Si V. Gr. videatis hom. cui tot. cruis e gtus. perfecte inhedat. ilico debet cogitari de extirpat. & nunquam tingi desperare, tale casu habui, totam ptem obduci vino Rhenano, + lebetto & Ori, ut putrefactio arceat. 336. & ne inflam. accedat S. M. & dieta sit integ. tenuis la puteculis, Ve. v. decoct. hordei, certe tali in adhuc servari pote, si ... ... & cataplas mata applicas, statim putrefactio ori...

Post hujus missionem videng. an a prior dolo retinuisset an aeger debilitatq. fuerit, ora sympt. omata, q. ad dolorem, tumorem &c. evanescant, & si vires adsint, nec mitigata symptomata, jam altero vel 3o die administrari potent. Clysmg. sic inutq. frustra agit. Vasa obstructa impuria symata deponent ibi crassiorem incarcerabit aeger. Ergo o utqi ... viscides, 2o stt putrescentibq., ō edat pisces Candy &c. & juxta carnes q. Endivia similia,

Acetosa, Chaerophyllo, Petroselino, Scor,, zonera, Tragopogo, Foeniculo, bibat aeger de tali decocto carnis addito pau[...] [...] putre,, dinein, o[mn]i hora ℥j v[el] ij, sic [...] tollitur [...] magnae.

337. Si [...] est in loco externo et [...] sanguis effusus, ut sang. putredine [...] est resolvendus. Laxat, ponderat, effundit, emollit ut [...] magis [...] quam [...] abeat et adhibenda [...] dictas, si talis [...] sit interna, moritur aeger.

338. Vidi in aegris successus felices horum dictorum medicamentorum & methodi hujus, ut gavisus fuerim sat de feli,, cissimo adhibitorum successu hac ratione, sic: Vidi a prolapsu faciem nigram instauratam, mentis [...] nisi [...] & fœdis cica,, tricibus tolli posse videretur, eratque puella pulcherrima, [...] paucis diebus [...] hoc m. Vidi in nobili viro in bello laeso, cui jam mala incipiebant, [...] hoc [...] bene, [...] sanguis [...] curatusque, si [...] eodem incommodo [...] anxietas et dolor aliquis circa pectus, [...] capi potest, [...] remittitur [...] patitur aeger. Maxime cavenda est suppuratio [...] putrefactio, [...] fiunt, nisi [...] inflatione [...] & haec cavenda, [...] prophylactica [...], missio sanguinis & diluentibus, [...] fiunt omnia, quarum [...] jubet. Nil juvat hic cerevisia Danticana ex Oxyacantha, Apii folio seu mespilis parvis (Hopenbier) qua omnia curat nec tum laudatus Helmontii sanguis hirci [...] sanguis hic [...] annos coagulatus tum [...] quatum [...] fluidus, nec celebratus Sperma ceti nec corallia, nec lapides [...] resolventia [...] nec Rhabarbaro fidendum, nisi quatenus purget stimulat & evacuat;

Scarificatio [...] contusio in [...] facta, ut sit [...] Extirpatio [...] facienda, & multi servati fuerunt, [...] milites [...] in [...] facti fuerint, qui [...] absorbent corruptos & putre, facti, deducunt [...] cerebrum afficiunt, unde delirij & mors. [...] entraneas [...] plerumque ef,, ficies, quam credibile est [...] tem posse fieri.

Pag. 284.

Ossa Fracta.

339. Est ossis in quantum solutio in magna fragmenta, quæ fractura dicitur in ossibus, in ligamentis, tunc luxatio.

340. Simplex ubi fissura & partes sibi adhuc incumbunt, ~~opposita~~ complicata, ubi vel tendines vel musculi vel vasa sanguinea vel lymphatica aut pinguedinosa, vel cutis periostea, medulla &c læsa, ideo ~~opposita~~ complicata multiplex, prior fortior.

Complicata differt a composita, quod hæc sit si plura ossa simul fracta ut si ossa radii & ulnæ simul fract. Complicata est, si aliæ simul adsint læsiones ut inflatio &c.

341. Transversa fractura est, si ossa in naturali situ directe fracta optima est, quia os manet in loco, vel facile potest retineri & repositum frangi platea. Obliqua est si partes retrocessere, hinc raro manet in suis locis & partes sese supra partem ferunt, atque æger manet ut locis repositis, hinc pejora.

Longitudinalis fissura pessima est si attingit, raro potest retineri in situ, quia facile quod transfixum & ossa hærent in musculis, non potest pinguescere utris. Optima est fractura, si licet in extremitate, vel in extremitate adhuc ossa cohærent. Pessima fractura si fit laterali plurimis partibus perioste, medullam & partes vicinas lædit & nunquam fere felix faciatis prognosticon. Dilabuntur ab una & altera parte durant tandem quæ pessimis sæpe symptomatibus carnei & spinosa in medulla. Hinc oriuntur fracturæ pessimæ & optimæ, hinc varia medela.

H & hæc species dicitur Raphanoides.

342. Pro varia indole ossis os spongiosum, si frangitur in parte, ubi spongiosum est, ut circa juncturas pessimum, quia ibi ligamentosa omnia medullosa, vasculosa, tendinosa. Hinc melior in medio omnia quantitate molliunt & putrescunt. Transversa optima est, fragmenta sæpe gerescunt, si bona fignita

ab acutis haemorrhagia ut plurimum, quia arterias vicinas distendunt, et cuspides per motum adiguntur in vicina, quo majora fragmenta, eo melius, caeteris paribus, quo minora, eo pejus, quia minus generantur.
Loca, ubi aponeuroses & partes tendinosae, pessima ubi os nudum, felicior in medio curatio, hinc ad brachii, cubiti, ubi partes motu proprio trahuntur difficilis est curatio.
Pessima quae vicinas habent arterias magnas, hinc mala fibulae vel tibiae circa medium, quia arteriae vel contunduntur vel rumpuntur & circa juncturas, ubi multa Lymphatica vasa unde Synovia (et Lidwater).
Saepe fiunt anchyloses, ubi partes tendinosae, quia adest prope vasa Lymphatica, solentque stillicare, laxari & facere tumores pessimos.
343. Fractum effectus, depravantur totidem functiones, quae peraguntur ab osse integro. Hinc ordine procedamus.
1 Deest munus fulciendi, quod est quasi columnae, quibus lacunar sustineri queat. hoc tunc fieri non potest, si homo fractus in tibia cadit.
2 Praebent locum fixum musculis, unde erastantur & habent locum mobilem, hinc musculis amplius sustinentur nec diriguntur.
3 Faciunt ut musculi sint in requieta vel justa extensione, hinc osse fracto accurtantur.
Omnes musculi pedis fere figuntur in tibia vel fibula si ergo illa fracta, musculi fiunt tamquam ut in cadaver, sitt, tunc tument, dolent, turbantur & clauduntur, quod saepe membri intorsio fiat, os manet in statu, quia habet juncturas atque ita a musculis trahitur. Hinc fiet partis deformatio nec brachii supra radium intorqueri, pronatio & resupinatio, musculus pronator ex Anconaeo vadunt ex radio,

Pag 286.

Si frangit paulo supra insertionem ubi incipit, trahit a pronatore ô ad superiora. Itaque hae observanda Chirurgis ut bene reponant & in situ retineant.
Si ossa franguntur supra loca insertionis sunt trahuntur a musculis, hinc si generetur callus agglutinat ossa, oritur sic deformatio.
Periostei & laceratio haec clare intelligantur ossi periosteum ante incumbit & adhaeret, nec tantum e tegumentis ut basis dans vasa ossi, & inde recipiens vascula seu punctula.
Si frangitur a magna fractura periosteum rumpitur in medio, os compaginatur ex tanquam tubis lamellis & vasa inter lamellas delata sunt debent frangi. os e minimis habet medullam, illi ex capsulis innectiam habet membranam, q e periosteum intra ingens medullam, & hac docente Havers vasa arteriosa & venosa habent secundum longitudinem, sit hanc haeret secunda membrana sive proprie medulla. Haec possunt rumpi, iti bulla medulla plena, haec facta sit, antequam medicus advocetur, quaeque inde mala videtis ipsi. Hinc Chirurgus & Medicus hic separatim ô potest absolvere, si in reponenda plura sciverit, satisfecit. Chirurgi hic ô attendentes adeo sunt audaces & in prognostico si reposuere, putant satis factum, postea superveniunt mala, quae ipsi casui attribuunt imprudentes in audacia levi prognostico.
A contusione partes putrescere, in primis medulla quae difficillime curatur, hinc corruptio fit. In cohaesione & accidentibus ossis multa e copiosis Malpighius, ut explicet haec sperniit, an ∇ vel seminarium sit an adsit incertum. Vir magnus tum supposuit, lamellae & inspissandum sic

os fracti vasa immedia eruntobstructa si, veruti & facta &a liqdis incipient expandi, qa o poruntsi pgredi, & nil hbnt qd resistat, hinc enormes fiunt excresces ossea, seu callis st deformes, unde tumor & deformae ad aptituram ruptura fit. Hinc licantrans paululsea, tendens sfacit cally, ptea osty hinc deformi, tatem, unde priori loco o fte denno frangitr os, Chirurgo saepe caa imputar, licet innocenti, q hic sola V.S. victo tenui & paxo majora sexpe poit, alias curare nequeat, & qd tunc manet, culpa Chirurgi o e. s fuit extra ej artem Chirurgi id sola hic pote facere ut curet, ne nimia sit luxuries ciboy, s exercitarte minibg, tunc e. o cta luxuriant calli.

Membranay &c laceraõ & punctura fiunt a spinis minimis, unde saepe nervi affici, etiam hinc saepe manent enormes dolores & studiose hic ingere grave insulty & vicerty e, hinc caa saepe o imputanda Chirurgo. Multa scribunr Cdnr, s si adst aegris dolos, tumor, inflaõ & plurima, ut oia qfundarr, hinc talia fte fbis psenti vixreinstitui poe putamg.

Vasoy &c obstructio ex tribs his capitibg multa oiri porunt.

Inflaõ, dolor ecchymosis, patent. Marcor in pte supposita, qa vasa discissa, oiri haemorrhagia nervly si discissy, pars paralytica, Atrophica, qtracta, sine sensu manet.

Hinc itligir, oiri poe Gangrenam.

Mors parar saepe si fractura ingens & valde qposita, in primis circa articulos, mors saepe, qa vasa hauriunt incommoda qtusionis, (vermorselung) resorbenr, suppurata & extra, vasata saepe, unde spui reddita excitant febres &c.

Pag. 288.

An os sit fractum scire 1º si attentis digitis percurrit et fracturam percipit multitudinibus remanet, sed 2º saepe fit ut os sit fractum (praesertim...) et in una facies appareat integra, et scire an fractum sit crepitationem audire quae movet os aegri et tamen aeger ipse accedit alio os fractum, sed haec quae ossibus accidit, 2ª fit fracturam. nosse hoc ... bene ... sentire ... homo ... accepit ... frangere os ... ceciderit, ... debet captare medicus fateri fracturam et quod debet hoc detegere, ... sine sit, invenitur a sequenti ... putatur os humeri fractum digitis exploro, invenio ... manibus ... os et ... humerum, ... ut os audierit ... appareat ... tibia fracta ... humero dicta.

Tempus saepe fuit ... surgens de lecto ... hoc ... Rachiticis Scorbuticis, ... et ... Venerea ... laborantibus, ... in ... ossibus ... os fragilissimum ... crepitationem.

344. Si vocetis ad hominem, cui os fractum in ipsa parte, ut brachio, femore etc. deinde eadem an sit fractum, et quo in ipsa habeat, an vasa vicissa ..., nervosa, musculosa magna, tunc ... ex Anatomicis ... ipsa hac facta, an os devians sit multum ... iddet.

Fractus Fragmenta saepe fractura ... nec inveniuntur, si ... transversa fracta contingit ... in viro nobili in humero incumbenti, ... de lecto ... humeri transversa fractura ... fuit, nil ad ... si moveret, ... reposuerat, ... digitis hinc inde moveret, audiebatur crepitatio ut ... sentiebatur fossa.

Hoc succedit in magnis ossibus.

Ex lapsu impacto validoque motu ... saepe, an os fractum fragilia in primis ... ubi rigidissima et frigidissima ... glacies ... lubrica. Haec in fractura ... considerem ... ... cutaneae.

Si adhuc sit in ... ut in dicto viro, ... dolor magnus, ... an sentiatur aliqua inaequalitas.

Ubi duo ossa saepe unum sustinet alterum ... aeger ... ad unam et alteram ..., tunc ... crepitatio et inaequalitas.

Signa fissurae saepe nulla sunt diagnostica ... aliud ... Effectus ... homo lapsus ... deinde ... dolore ingenti, nec aliud ... suspicabimur ... fissuram, dicemus

agris & amicis mentem nram, ut postea liberi simus a calumnia & adulaturis dicta. Mala aliquam lucem dabunt, deinde dolores, pus fedus a putredine.

346. Simplex ftis opposita difficilis e. Chirurgis vocari 3 v 4 dies a fractura, uti saepius fit apud rusticos, locus undiquaque corruptus e & quaedit in. Chirurgus bene facit, si reponat, tunc aegris multus antequam agglutinet & mala orta tollat. Hinc durao e pessima, tunc oia jam alienam indolem induere.

Figura & c. qd indicent, ante explicitum e, os curabitur fte colubra difficile.

Hyeme difficiles curaones & generos, aestatis incommoda, putrefactiones, medio tpore curao melior.

Vrina vasa multuli ad prognosin juvant, In pueris facillima, sit sine soliditates, s plerumque callosae & deformes, in senibus difficiles, gso lidaoes prae, facilis callus.

In sicca tpe lenta generos, s putridior.

In humida citior, calloesior, inaequalior.

347. Ergo medicus vocatus cogitabit primo an egeat repositioe aut saepe o eget, alias reponet saepe eget extensione, saepe o. Patet que hec alt dicenda e.

348. Si hoc cessat dictus e & per se patet.

Si oda fiat extensiola, reposita q opposita rao debet ee v major v minor. Os debet libere transire aliud ut reponatur, hinc saepe requir magna extensio, & ut eam fiat repositio.

349. 1 Ossis pars supra fracturam e apprehendenda, qd optime fit manu, s in ossibus magnis id difficile, tunc opponitur laqueus instar cingulorum, q os apprehendunt. 2 ut aeger sustineat repositionem, firmandus e.

3 Reponendus in situ naalem. X Gr. si in

Pag 289.

Fissura nullo experimento potest nosci, qa vasti musculi & pinguedo obstat, s pot e ojici, saepe si sit Scabuticus s senex & si dolor adeo nullo remedio auscultans tum statim s. mittendus lympha injicienda, fasciata applicanda & dieta sit tenuissima, in nulla parte, qa is hac plus obtinet quam in osse femoris, qa tegitur vastis musculis & quatam latus, saepe fractus e qo cogitaretur & qa manet saepe in situ naali a musculis retinentibus.

Figura si os humeri e obliq. fract. difficulter curatur qa musculi partes propr trahentes se invicem, & tum saepe os supra os, it.

3o. Si inflaoade tandem o potest reponi, n. si reponis sequunt quilli feroes qa postea dolet ablentium.

Figura fragmentorum si obtusa sit o multus damni, si a. in spinas abierunt, pessimus & anguria spina saepe plus facit quam tota fractura n. saepe fecerunt nervi punctura gtermiam, inde innumera mala.

347. Hic sola naa fere oe facit, n. nihil hic potest fieri nisi repositio, & tum bene contulaisnaam n. o potes agglutinare medic. glice tunc aufert qd o potest recrescere.

Callo hic o intelligitur exorbitao s illud qd increscit in partes separatas, qd postea fit os.

Pag 290.

humero fractura, & elevatio ejus, saepe
errores ingentes ab imperitis fiunt, qs partes
stare praebet, raro obnitentibus, qui retinent
figuram, q dicitur naturalis & omnis inordinata
tractio.

4 Lentissima tractio semper optima, q propter
rigor ab illectu ejus, qui priorem dirigit,
lente e-melius scire, amovent satis. Saepe in
hoc error ingens fit, imprimis apud Chirurgos
qui juniores, q metiunt & festinant, &
qui saltu restituere volunt.

5 Saepe musculi tam valide ad partem
proximam retrahunt, ut pars reponi non
possit, tunc adhibenda machina, de qua
optime scripsit D. Petit Chirurgus Parisinus
in Libell. Les Maladies des os. Supponit
canalis ex ligno, ut aequalis sit tractio, in regione
laquei appositi agit pollentem agentem
trochleam, hoc ad [illegible] fit, si robur magnum desit.

350. Partes solutae ita reponendae, ut q extremae fracturae
sibi mutuo sint directe oppositae, tunc sibi
committendae, contingit saepe in longis & magnis
fracturis, ut partes inflentur, doleant, [illegible] ab
inflatione et dolores summi. imo si quis velit fasciis,
vere quaelibet involuntariis convulsionibus.
Tentabit semper Chirurgus an post restitutionem
partes si haec perdurent, relinquet & sedabit in
flatione, largiter mittet sanguinem ut dein
tumefiant in loco vasa, iterando saepius si
necessitas urgeat, hoc in iis, q nimis vigent
viribus pro dolore.+ Tunc partem obvolvet,
dolorem sedabit laxante emplastro, cataplasmate, vel decocto leni in aqua, sero lactis,
aut lacte dulci, addito pauxillo spiritus, ut
sic partem emolliat & curet. Si paulo post
adsit dolor, tumor, febris, restitutionis,
nunc omittenda restitutio, licet aegri
vociferent, qd semper faciunt.

+ clysmata injiciet.

+ fomento q mollissimo & anodyno, ex lacte cocto q fol. Hyoscyami Nicot. rec: Althaeae: Sem. lini, avenae, & si summa adest inflatio + q aqua admixta Oleo applicabit, dabit Theriacam, post sopiatum, q dolorem tollet post [illegible] horas si dolor remisit + inflatio est attrectanda pars.

351. Quid si fragmenta? disceptatio hic e inter optimos Chirurgos, an tollenda sint? Distinctione dicet. Si fragmenta diu haeserint, prius tollenda, si magna haerentia loco deberet relinquenda aut crescunt saepe citra omnem expectationem. Si spina emineant, unde partes maxime inflammantur & se elandant[?] his partibus, tunc exscindere grave. Tenaculo osseo & forfice abscinduntur partes emollians, separantur & fiat repositio. Abscinduntur potius si possint, aut spina eminens in repositione, tunc se trahet & comprimet partes sectas, nec haec repositio tunc tam facile fieri potest, ut in cadavere dissectis vicinis. Hinc potius spina abscinduntur, quam ut talis agatur carnificina. Si late aut cas[?] sint tristissimi Chirurgi, multa possunt tractare, pauca praestant.

Optime pars reducenda, leni fascia tenenda in quodam canali retinenda in quiete, tandem ibi dilutissimi non inflammantes, putredo fere semper orta, maxime [?] inconnatis & infestoratis[?] adeunt.

352 Restitutio post factam extensionem fit sane fere nil agendo, nisi ut partes reponeris, ut sibi respondeant, musculi ante in naturali situ, qui se ipsos malo in situ manifestant. primo planitas planitiei, angulus angulo contigua sint, fiet lente. cavebitur maxime, ne quid inaequalitatis in committenda saepe insinuatur membrana, quae postea perpetuo dolens mala creatat, id caveri bene extendendo.

Saepe Chirurgi non [?] peccare. Vg. si spinula inter [?] in medullam insinuetur, quod non adverterunt, ea nullo modo haec sciuntur melius quam libro, Le Chirurgien Complet pour Chirurgi regii Clerq: quem alii plerique

Pag. 292.

putant conscripti p clariss: D. Coignal Professoris Paris. Acad: Reg:

353. Anatomia hic bene scienda, compiand brachij brachio, crus cruri &c. Dolor & latus indicat nil amplius intrors. Longitudo & figura comparata perant, ut sciar continuam repositionem factam esse.

354. Maxima prudentia exigitur, ut retineatur os, id vulgo putatur facile, sed quae rem norunt, sciunt difficillime, ob os quod crescens est, qui motus respectu musculorum trahentium, ut in brachio Deltoides vastiusque tentat illud ad se sursum ducere, id si ignoret Chirurgus nec caveat, ne os orbitet, frustra aget.

In radio cubiti, si sit fractura, illeob musculus quadratus, qui nullus habet antagonistam, qui exorbitabit ad interiora sc: ad os alterum; hinc prudens Chirurgus in hac duo ossa, ponit utrinque duo splenia &c. quibus situs seu positio commodissima danda, ut hoc nil cogitantis, an trahat musculus in oblique partem, tunc apponuntur splenia & fasciae fortiter constringendo, alias exorbitat os. Fortior si constrictio ossi icino, inflammatur, tumebunt, hinc est difficultas magna. Hinc ars absolute necessaria est & post hanc modica ligatura primis diebus.

Optimus modus invenietur in libro allegato D. Petit, quid erat est ad singulas partes fractas, dum reducendo, qui ibi musculi attendendi qui splenia &c. adhibenda ingentius observandis post dictum jam.

In deligatione attendendum est 1º ut pars quae deliganda est, sit facta cylindrica quia tunc aequaliter ligatio premit, aliter tantum premit in partem eminentem, & planatio comprimitur, hae ligaturae fiunt per plices species fasciarum vel per eas quae dicuntur spirales vel quae dicuntur fasciae multorum capitum

Ferulae imponuntur circa ligaturas ut partes immobiles teneantur, et a. frusta lignea (Spaanders)

In depositione in lecto tunc faciendum est ut capsa quae est a calcaneo usque ad femur impleatur foenis vel aliis vel by dicta ut tota pars aequaliter sustineat pondus aliter inflatio & gangrena oritur in calcaneo dando & deliquia 355 tunc necesse per has partes pressas illud 356. pondus tota pars debet sustinere.

In vulneribus adest deligandum est caute. Emplastrum traumaticum seu ossifragum amicum est in suppurando & per totalis supra praescriptum est. Fomenta optima ex ∇ paucillis. Ois, addito paucis, si humiditas scordii ∇, addendi cortex Absynthij aut Marrubij optima.

ix inflatio est attrectanda pars.

Si nullus dolor, v tumor relinquitur p 2 v 3 dies si sciamus putredinem atque aegri v vulneris ... De his videatur Optimus Bellost. Vulneris curandi prigalias ... de bredynes, forments ... supra.

357. Minimum os in home adulto vegeto sano renatum ante 20 diem, ... os femoris ... intra 20 dies, seu 10 septimanas ... hito ... incedere. Sed haec saepe atque ossis & aegri multum variant. Vidi ... 6 Septimanas os tibiae, vider saepe ... os ... febris ... ubi motus transfusus ... hinc si primo incedunt, prigdent ocreas induere, ne jus collabatur, qa saepe adhuc valde infirmae.
Variat pro aetate, cum infantibus ... Senibus tardissime in infantibus ... faciunt ... callos, hinc tamen ... alios fiet qd in Rachitide ... renascuntur ... diu mollia ... crassities os femoris ... hinc ... tempore.
Inde ... varijs ... si fract ... eget, ... teneatur ... multis ei ... ossibus femoris v tibiae.

Luxata.

358. Luxatio est deviatio juncturae v partium constituentium juncturam, ex naturali situ cum impedimento motus. Luxatio est ubi mobile ossis extremum ex cavo naturali unde movebatur, recedit, ipso adhuc integro osse, unde sequitur impeditus motus. Junctura ... tot ... point, ... processus prima ... seu Atlantis, si ... luxatio, necessario fiet Paralysis inferior, hinc credo ... fieri, qa valida sunt ligamenta ... occupant, ... tam latus est, haec prima in capite.
Secunda in capite luxatio est maxillae inferioris ad superiorem, ... rara, ... qd

Pag 294.

primo demonstravit Cl. Raungo inarti-
cularis ad eminentias, et intra eminentias in
cartilaginis, ita ut potius haereat pendula quam
articulet, hinc et ita fit nisi animadver-
tione omnis, ut deveniat processus nec restituatur.
Sequuntur Vertebrales, ubi prima vertebra
secunda inarticulatur per dentem, genetaque
ligamento forti, reliquae uniformiter inar-
ticulantur usque ad os sacrum. Costae dupli-
citer inarticulantur, vertebris ad latera et ad
processus posteriores, et nec hic ita ob plantem
curi inarticulatur. In digitis fateor diffi-
cile esse dicere quod sint inarticulationes, imo re-
rum modicet anatomicorum, hic ubi nunquam
fit arcte restitutus per casus extendendo. Sic
notanda sunt omnes articulationes in capite, deinde
in reliquo corpore, unde ita colliguntur omnes modi luxandi.

Integer est si ossis contenti omnes partes aberrent
ab omnibus partibus ossis continentis, per partem, si non tota deviat
hinc colligitur luxatio, si tota pars exiit, per distorsio,
si per partem exit.

Haec est quae contingit proprie fere in osse femoris, quod
nunquam inarticulatur recta extensione,
per Epiphysis quae est extensio ossis, sinum ossis alii
denticulatim incluata, quam ligamenta
oriuntur ex immedia Apophysis, si extenses
ad os, valida sunt si debilis genere sempiter Apophysis
et fit luxatio. Sic fiunt omnes manentibus dicit tales,
velut ex acetabulo luxatum est os femoris ad tro-
chanterem majorem, cervix femoris tri-
bat per lateralem circuitum. causa quod pes ad priori
est, quod directa fit linea a calcaneo usque ad caput.
Si simul abrupit ab osse femoris recedit
ad aliquam partem, tunc haec si debent jactare

359 Integer est ubi caput sphaeric-
cae sphaericae ingressum ex eo eradit
ut in omnibus anarthrosibus fieri potest,
tum in ginglimis fieri potest. 360.
ubi a dicto tubera ingrediuntur in
duas glenas ossis, quae non iis paruit
exire.
Distorsio est quod articulus quidem
manet in suo ~~situ~~ cavo, et
alium situm obtinet, ut fieri potest
in violentis actionibus per musculos
spasmodicos factos.

+ quod fit ubi quia cervix ossis
femoris sit fracta vel quia capitulum
ossis femoris fuerit separatum a cer-
vice ossis femoris curanda est
et tamen in initio levius mali
potest fieri, ut pars illa separat
per longum tempus articulationem coalescat.
   . . . . ao est attrectatione parum.

ut centr͡ gravitatis sit in cervice, haec pessima luxaō in juvenili aetate, qa lenog haȷ̃tes in infan, tilg ut ipsis faciunt dorso notantes, unde ipsi remittens & sic illis fit luxaō v. Scorbuticis, al qua plurimis [illegible] lue Gallica affectis, a carie ossij.

361. Cis luxaō ē a caā exnā v. innā.
Exnā j ē extendens, si eo usque extendiuno membrana & ligamenta, ut dein adeo laxa sint, ut jstem juste retinere in loco ō point, dein 2 qdq detorquet ex situ naali sc 3 vis expellens si [illegible] ruptura ne valida mosita urget ut exeat. Ergo tot sunt luxaōq genera, sit carnosa hlt in tormentis, primo extendit, qd nitidium ē, si intorquet majg ē, pessim expulsione. Ergo luxaōs sunt similes.

362. Innā 1o si Bstaā ligamentorum adeo laxa sit ut os retinere ō poit, 2 si lamella v cartilago intumescat, ut os expellat, v 3 si succ͡ glutin cans ossa ingressus, colligatur & ex hac raōe copiā aggregata [illegible] extrudat os extra loc.

363. Si semel ligamenta valide extensa fuerint olim, ste redit luxaō si nupta si al artenosus sane aut humoribus nimis laxantibus aut nimia lagniosa mollescant & laxens, aut si rumpant p vim exnam v innam. Haec oēs sit luxaō laxē nec plures scio, maxime ob laxata ligamenta v exstillantem maam Bare, sianam humectantem cospissatam, aggestam, ut extrudat os ex suo acetabulo.

Caā luxaōis ē multiplex, in sano corpore ē vis exnā, q ingens dbt ēē, qa ligamenta adeo fortia & tam accurata affixa sunt juncturis ut ne gutta V ca admitti v exmitti poit, a tam fortia sunt ut totg bos suspensg ex uno articulo ne adulto adam tenet os. 4) saepe fit a caā innā, sc: a liq͡ore Bare, siano ō resorpto & iterum nō adducto & sic aucto, unde sit stagnans prog lavat, dein putrefact͡ erodit ligamenta, caā a. huig ē qd nimig adfert, v qd nimis crasse adfert, ut a venis poit resorberi, unde sit accumulatio.

364. Effect͡ sequunt multi mali & signa. Qui callet probe Anatomiam jstem sanam qfert q laesa, ci mult manet dubij, an luxaōs ō sint tam pia ut sensg fugiant, aut si pra sit os ste sponte sua intrat in antiquum loc. Ergo simulac luxaō q tigit, figura mutat, Ergo si digitus ossa lueata ad metacarpi ossibus figura exit alia, q̄m in manu sana.

+ mobilitas pendet ex defi-
nito tubere & definito cavo.

+ Quam diu a. musculi in homo-
tonia sunt, nullus spasmus patiuntur,
Si unus laxatus, antagonista
contrahetur, hinc patet quod [illegible]
[illegible] contractio.

+ qua vena impedita v arteria ad
fines compressa.

Ancylosis e immobilitas
articuli agentis in se partibus
primo mobilibus; si luxatio
diu duravit politissima super-
ficies cavi & tuberis scabra fit,
[illegible] concrescunt [illegible] in se si reponuntur
hinc si Chirurgus partes [illegible] quotidie
postquam reposuit, movebit articulum
ne concrescant partes mobiles in se,
[illegible] prudentes id debent fieri, ne iterum
excidant.

Si partes sponte resiliunt, [illegible] pari
[illegible] ubique fere e, partes [illegible] febrilis & paucis aliis
locis.
Tumor patet & cavitas [illegible] signa certa, ad quam
partem recessit os apparet tumor, unde recessit cavitas.
Elongatio l. Gr. si os femoris v humeri luxatur
sub acetabulo elongatur & [illegible] inferiora [illegible]
Accurtatio V Gr. si luxatio e cavitate ad superiora.
Immobilitas de qua si [illegible] nec alia causa
manifesta e, suspicio luxationis [illegible] omnis
Distractio [illegible] relinquens suam sedem,
occupat alienam, hinc simul erit musculorum
distractio aliena & positura alia quam ante
erat. haec pessima e, in luxationibus [illegible] saepe
partes adeo sunt distortae, ut in gangraenam abeant.
V Gr. si os humeri recessit [illegible] anteriora pec-
toralis si extendit, ut comprimat & distrahat
simul partem, sic laeditur musculus a tubere,
Paralysis si nervus distortus [illegible] compressus fit major.
l. Gr. si os humeri luxatum fuerit paululum ad
inferiora, sic potest comprimere nervos, ut oriatur
inferiorum paralysis aut stupor.
Vasorum compressio tam arteriosorum quam venosorum
l. Gr. si tuber in humero presserit venam,
brachium tumebit, fit inflammatio, gangrae-
nam excipiet, si arteriam, brachium [illegible]
videtur Atrophicum. hinc dolor, inflammatio, oedema
aut si [illegible] impedire refluxum [illegible] lympha-
tica impedire, oedema, [illegible]
Molles albi frigidi [illegible] lymphatica [illegible]
Convulsio a nervis. Mora a compressis nervis
v arteriis. Mors obvasa compressa, [illegible] partes [illegible]
[illegible] acceperint [illegible] hospitales, ne [illegible]
ferunt, [illegible] in parte saepe toto
aut sunt nervi, a quibus totum corpus patitur, aeger
e turbatus mente, nil e pejus.

365. Hinc signa gnostica promptius. In signis luxationis notentur sequentia, 1. Luxatio semper circa juncturas, et luxatio est nil, nisi deviatio ossis ad juncturam e loco requirente genito. 3 Comparatio cum parte sana, abscessus a naturali loco, et accessus ad insuetum locum, et immobilitas praesentem luxationem docent.
Sed quandam fiunt luxationes in ossibus carpi metacarpi, tarsi et Metatarsi, quae difficulter cognoscuntur, difficulius distinguuntur, difficillime curantur, unde maxime luxatio difficillima ibi his saepe partibus haerent. quae [illegible] dendo primo structiones progressae, [illegible] dentes depellentes, et 2o habet signa in parte ipsa. Effectus totidem, ut signa, [illegible] praesentis.

Difficile est cognoscere et detegere an jam sit luxata, si ex. gr. 6 horis vel diutius illa duraverit, quia tum omnes partes adjacentes intumescant ita, ut non possis locum sentire vel digitis tractare, vel naturalem situm videre, si autem est recens, et cum macilento facilis est Diagnosis.

366. Magnitudo primo attenditur unde sunt, an os multum e propria cavitate exiverint. Ex. gr. os humeri paucum et multum potest excedere, sic magna vel parva deviatio ex osse alio. Ergo est luxatio, alia semiluxatio, quibus pluribus, tamen fit in ossis tibiae inarticulatae ad os femoris ratione tota.

Magnitudo colligitur ex magno casu, quo os naturaliter contentum fuerat, sic et magnari oppositum. 2o noscitur, si aberraverit multum a suo loco naturali n.[illegible] aberratio major est, eo ligamenta magis passa sunt.

Figura situs. Ex. gr. si os humeri recesserit ad processum coracoideum scapulae sic parte potest extrudi sic et infra haereat difficilius restituitur. hinc situs docet facilitatem vel difficultatem.
Parte incepta aliquando in ossa dislocata sunt violenta actione casu luxantis, quod primum aut in majori parte fit ejus est restitutio, et bene Galenus reducendum os eo loco, unde exiit, alias facillime quo in majori.

Nullus est quod magis dirigit a situ naturali quam os humeri, scilicet omnes partes dixeris, quam tamen raro motus debet facere, n. ita sunt luxationes ubi et musculo pectorali et scapula exiit deorsum.

Duratio pessima in rustici saepe ita morantur ut tendines aut ligamenta vel corrupta vel exsiccata, quo recentior eo melior. Si diu contingit luxatio aut fit generatio aut caro, replentur vel cartilagine vel carne luxurianti.

Quo diutius duravit, eo musculi et vasa pejus affecta erunt, et ligamenta admodum extensa, unde et longius tempus restitutionis requiritur.

Pag 298. Quo plus doloris, suspicio est mali periculosioris, inflationis & aliorum malorum.

Tenuioribus q[uae] partes sunt tenuiores eo facilior est reductio, sed difficilior retentio, & q[uae] crassiores eo difficilior est reductio, et facilis retentio. Ligamentis &c [illegible] humero fit curatio, ut in osse humeri, si ad scapulam delapsum est, sepe [illegible]

Si inflatio metuitur suppuratio, corruptio &c Convulsio a nervis, malum signum. Si partes tenuiores facilior est curatio, si crassiores difficilior. a ligamentis [illegible] ligamenta et musculi [illegible] inflationem [illegible] [illegible]

367.

366 368. Musculi illi violentiae [illegible] faciunt [illegible] spasmum ut vix credibile sit, hinc e [illegible] fit tetanus [illegible] violentum acquirunt [illegible] talem ut [illegible] partes [illegible] a. fit a [illegible] membri [illegible] facti musculi [illegible] pauca [illegible] naali, ergo [illegible] humorum ut vulgo dicit.

ex interna [illegible] quod. Regimen duo
1 Hic observanda est doctrina Galeni [illegible] jubet attendere, in quam figuram os [illegible] 2 quam figuram os [illegible] 3 viam q[ua] abiit, qua via debeat reduci, pauca [illegible] egregie dicta. Cognoscendum, [illegible] jubet [illegible] attendendum ad id quod dicit idem
Membrum [illegible] debet reduci ea via, unde exivit. Via per luxationem facta, si recens adhuc [illegible]
2 Pars sic movenda ut directe opponatur parti, quam debet ingredi si os nuda tractione recta, directe opponi possit, directa tractio [illegible] restituet partem.

Saepe fit ut os reduci non possit, si ligamenta [illegible] musculi inflati [illegible] sit tumore inflationis [illegible] [illegible] Chirurgus reponere, [illegible] pus est tollenda per [illegible] mata [illegible] fomenta parti applicata, & [illegible] succedet id, quod antea impossibile erat.

[illegible] in osse humeri nunquam fit, impedite processus Coracoideus, sed [illegible] ad latus dirigendum, ergo [illegible] donec respondeat receptus tuber cavitati illi in receptaculi. nemo hoc unquam accuratius descripsit quam Petit.
3 Haec partes faciunt, [illegible] os, cujus ligamenta [illegible] fracta, quod raro [illegible] est, [illegible] apophyses illae sponte [illegible] impetu & [illegible] os redditum [illegible] directam & liberam oppositionem habent.

369 Multa hæc pôtentosa nâria ôst.
Quis & ligatura optima v. Gr. talis in osse humeri, ut ô posit nusq. ps. inferiora haccedere, dbt ee ligatura. Ergo sic ttis applicanda, ut ossa maneant in ejtu, post repositioem ejtg talis cparanda, ut ejt porro talis qlis fuit et hoc nil de hac re cogitanti. E. Gr. homo in lecto cu tans digitos hbt rectos, in paululu incurvos necesse hbit, recty & ita e in plurimis motg. Cenis prudens repetit saepiq. negerescant ptes.
De Fasciis optime scripsit Verduk uti dere, petitoibg nemo melg commendat q Petit.
Si adsit inflao tumor &c. curao petenda e ex hoq capitulis. Pars primo o multu e movenda, nisi ligamenta coreta fuerint. Hinc intra 30, 40, 50 dies ps violenter o e tentanda. Nec ttn deliganda ps, t saepiq movenda in ambitu, ut accedat humor lubricg & o geresat.

Inflammatio.

370. Basis hæc e ojq inflaoionq; mirabile hoc qd si actio Δ in pte aut inflaois (quem Δ in tacij vocant) erunt idq. eo effectg & symptomata. E. Gr. si duo sint hoes, qiq. ingenialij pte hbat inflaoem, alteri ead in pte lenta applicet Δ in utroq. intendens rubor, calor, dolor tumor ead in. ad utroq. malo utriq. demi orienv vesicula, tum crusta, fiet gangrenosa arida nigro colore q immediis variis coloribg in pejq mens atq. puti vocan. Crustio, sic nec hic grady inflaois nisi suppuraoe tollit.

Pag 300.

Inflao e effectq vitae, n. in morte & alii deliqo cessat inflao, qd ergo e? e qdam multiplex, ? vulgo e sgnis rubri arteriosi stagnantis a corde urgens ni?q in ptem ? transmittentem, ? naali l. ergo sgnem stagnantem ? caas impotens, nuic nulla e inflao major ? febre, q e pulsq ardentior ? ? ? ? pul ?q ? ? ? ? ? ? . ? ? ? ? sgnis ruber pote ingredi qd e vas primi generis & secundi generis ? & ? e error loci ? ? secundi generis vas abiit.

371

Hinc bene Hippocr: & Graeci febrem ardentem vocant τὸ πῦρ & minime inconsiderate et phrases veteres de △ sacro, Syderata ? ? autem optime exprimunt effectq id, q △. Est inflaoe ? collectio. ? nras exercitaoes Chemicas in Theor cap de △. Ergo caa certe eadē, Helmontii, Paracelsi & ? medici ? ? ? Hipp: & ? ? noibq, q? rem optime explicarit & nune appropriata et.

His positis quid et inflaao? Ab ? recentibq & veteribq ? talis definio tradii, ? ? ? plura tradere ? potui. Ergo caa naalis e ? sgnis & nunc in ? ? ? . Subjectq e ? arteriosq, hinc in ? nulla fit inflao, transit ? aut stagnat sine ? ut dolorem faciat. ? ? stagnare humores, ? in cadavere ? fiet ? vitali attritu sgnis ad ? pulsi & ibi obstacula invenientis.

Ergo e stagnao, q ? ? ? ? sgnis urgentis. ? ? sgnis a corde pellii, mala ? ? in arteria ? magis impingii.

Hinc fit ad attritu collectio △ is, unde oia Symptomata inflaois. ac nullq e in praxi, ? ? ? ? ? ? ? ? ? effectq ? differre, ? advulgarem ? ? ? ? ? ? ? ? , qd mamu post tractare ? hac inflao.

Oia ut in externis sic in internis et ead ? minima, ? ? . Ead hac ? ? naturis circumstantiis et, qd ? ? veteri Graecorum Medna Hippocratica. ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ? ut febris universalis ? in pte ut in cerebro, phrenitis, ? in arteriis gastricis intestinis Dysenteria ? ? ad renes Nephritis &c. Oia ? , ? simplex inflao ex ? ? . Erat tali ? hinc attentio, ut pauci ? exceptis ? ? fundamenti & basis ? & tradi ? .

372. Quaeritur, quae sedes? resp: cum attritus sanguinis magnae rubrae sit valide stagnantis in extremitatibus vasorum ut transire non possit, ergo ubique potest fieri, ubi arteria et ubi vasa arteriis similia uti est porta. Triplex hoc est vasa arteria, desinunt 1º in venam 2º vas excretorium vel secretorium. Ergo inflammatio primo fit ubi rubrum abit in venam, 2º ubi habet laterales ramos tam minutos ut non nisi Lympham et non rubrum admittant, 3º in Lymphaticis potest inflammatio fieri, quia pars Lymphae una crassior, altera tenuior est, hinc errant qui putant tantum in solis sanguineis posse oriri inflammationem, si ad finem vasis lymphatici fit obstructio, erit inflammatio alba, calida. Haec abit in venam Lymphaticam quae videmus, ubi nunquam erit rubedo, et saepe acutissimae inflammationes et magnae mutationes nulla apparente rubedine. Memini me haerentem adhuc in ea sententia inflammationes esse solum ubi arteriae abeunt in venas, nescire sanguinem unde varia mala, sed jam ex hoc systemate quod proponitur facile intelligentur. Testis finis et congestio in arteriis transeuntibus in vasa capillaria. credibile est ad extrema corporis non nisi Lympham, sed tenuissimum fluidum exhalare, ut perspirabile Sanctorianum. Si ibi accesserit magna transiens, faciet scabiem vel alia mala. Tumores quia Stilus est, dolores sed punctiones quia tenuis nervos vellicat, tandem exitus termi, nans in rupturam. Ergo ubique fit inflammatio, ubi vasa ex lato in angustum tendunt.

373. Expositum est alibi, fieri non raro quae vasa rubri, cetera nunquam, quae ita possunt extendi ut rubedo illis intret. Ex his variis plagis potest fieri ubi arteriae rubrae sanguinem majus ejiciunt vel pars quae vasa seu arterias lymphaticas primi generis accepit, si illa dilateris, habes inflammationem mitigato sensu rubro tamen diligenter.

In venis inflammatio videtur posse fieri quia in sanguine in latius tenduntur, potest quidem in venis impediri transfluxus ad cor a causa externa comprimente, sed non est calor et impetus ut sanguinis est in arteriis.

374. Arteriarum et illarum solum causam membranam. Vidit vetustes in brutis mactatis ad aras,

Pag 302.

4 Et de urethenis, n. Il ehbent membranas, jam oẽs membranæ hbent arterias hic ibi et ĩn arteriæ, ũgl[illegible] inflãoꝑot fieri.

sæpe aortam inflaatam, ũnde mala ꝑpessagia. Demonstrant Ruyschig, qd arteria coronaria ubi ingresssura ẽ cor, specifice det arteriæ mem,, branam, quam qcomiter cũm p membranam usq̃ ad extrema, ubi facit plexg. Idem ꝑ sẽ de venis & observavit Lowerg. Pulꝑq̃ et aliũ venam totam vasculosam ee, & hic arterias [illegible]

In nervis sunt ẽ 1o vagina crassa exterior duræ matris, nervos deducens ad suas actiones, & 2 Pia seu Arachnoides 3. Medulla ipsa. Docet Ridley accipẽ a quatuor magnis arteriis ramos qcomitant oẽs nervos & ꝑdi,, tiones. Ergo nervi hbent membranam arteri,, osam, venosam Lymphaticis obsitam & membranam cellulosam Ruyschianam interiorem. Hic vaginæ, atq̃ et, ut ꝑ appa,, ret, nervi ipsi inflãantur, hinc dolor summg. Forte hinc Rheumatismg, mali pessimus, q dolere ibiq̃ ẽ admodũ credibile levem inflaum fieri ad nervos. Quid? si nervi stupidi? quia membranam nervi inflaatam, ꝑprimere ejg medullam. Ergo & inflaes sũt nervis & tenuissimis ꝑtibg, tales sũt in podagra. mali huic ꝑpisunt oẽs membranæ, qm tenuissima docente Ruyschio sũt arteriosa.

Musculi cõstant membranosis fibris, arte,, riosis, venosis, Lymphaticis & cellulosis. Tales & glandulæ ꝑstantes membranis circumvolutis. ossibg plurimũ solet deg,, negari a multis, qq detexit Hanleij [illegible] ee basin vasorum transeuntibg ꝑ ossa, ergo si inflaõ in talib, sic erit in oss. Fateor nec febris, nec dolor nec calor tq ibi [illegible] ad nervos paucos, ꝑ sudintiens & insensibilitatem, tunc aũte in osse sæpe pejor qm postea, in medulla pessima.

Cartilago exhibet texturam innumerabilibus vasorum arteriosorum intertextam.
Hinc fit motus et cursus multus sentitur in punctis, vis languor deinde fit tenacitas resistentis partis dolores, calores, sic saepe ingens fit haec inflatio.
Hinc si parenta nimis urgent hoc suppurationem, varii et ariditatem gignunt. Tendines in habent haec vasa. De visceribus patet.
In adipe pessima obtinerant vasa inflatio genera. Phlegmonem, Oedemata, Tuberculos, alios affectus etc. fere per tale, qua arteriarum motus tibi mirum longus. Haec morem in praxi, pro putem, status fit ex accidentibus Pleuritides, in primis ubi multus adipis ad costas.
375. Quaecumque compressio antea tarare potens obstructio laedit multos, si omnes adhuc corpora redacta, primaria causa in eo ponitur, quod vasa arteriae comprimendo fines alios, ut docent vinculosi qua globulos tam magnos, ut vasa arteriarum non transeant, quod ergo premit et sola id pressio producere potest. Clar. in aegris qui diu decumbunt sola depressio offensis corporis facit inflationes & gangraenam in ea parte, quod distrahit vasa comprimunt, & extendendo arctat.
Intorquendo canalis si rectus nihil continebit & plane clauderetur, inde oritur stagnatio et inflatio.
Est major quam extensione, rumpendo arctans fines. Contusio dicta est, & sic fit multa vasa facta suos fines contrahent.
Ab ingenti Δ arteriarum fines clauduntur hinc inflatio. Erosio, medicamenta rodentia et aggeres particularum acutarum, quae contundunt.
Crispando si chordae musicae sectae abeunt, mali uniculorum simul. & sic vasa in cincinnis, praecisa resiliunt. id faciunt

Nullibi frequentior fit inflatio quam in membrana cellulosa, quae replet a Ruyschio fit tota rubra, qua arteriae & venae sunt innumerabiles, & nulla pars fere est praeter quam haec obtinet. Praecipue in qua includuntur. & tam in pulvinari molli decumbentis, nam omnes venae, arteriae musculi & viscera hac investiuntur, sic hepar saepe inflatur ab hac vagina ipsa scirrhosa, & tota inflata, quod est fiat in hac sola plerumque docet suppuratio, qui partem pinguediniosarum fere obtinet.

& est dissolutio partis aliorum ignea acida ligamenta mota, ut ab sic fit. & qui sunt numerosissimae accumulationes inflammationis.

ut facta per ignes contorqueri, cedimus ut chordae musicae tensae si rumpuntur resiliunt in gyros.

Pag 304.

Si Glr spina è infra digito canaliculi sic comprimuntur, ut non possit transfluere liquor, unde et inflammatio oritur.

Frictio comprimit vasa et propellit liquida ut eant in laterales ramos superiores, hinc nimiae frictiones inflammationes pariunt.

376.

Sic plures novi homines, quibus si cutis externa oleo inungatur, statim phlegmone oritur in illa parte quia tales spiracula non possunt ferre et in illa oleo et simul acria ut oleo C. C. gangraenae in fiunt. quod fit quia partes talis sunt disposita ut admittant oleosas partes et retineant, unde et perspiratio impeditur.

partes nervosae et tendinosae hinc incurvantur vasa, simulac crevit magnitudo transfluens, supra magnitudinem vasis stagnat ratione

Calor motus &c. ante pertractata est.

Acria ut cultelli scindunt - vid Leeuwenhoek.

Frigus acre vasa contrahit, ut nil admittant.

Infixa comprimunt vasa vicina & vulnerata descindunt vascula ob attritum ad infixi dextimum, comprimuntur, infixa excidunt.

Cartesiani dicunt frigus constare in particulis quae quieta sunt, sed seniores observationes docuerunt frigus esse ens reale, & summo in frigore in aere nata specula quasi salina sunt clari, quae infixa partes gelavant, sic glacies oritur adeoque frigus ingens non agit ut infixa, eo quod mare congelata ut glomeruli coagulatus feminam undique infixis oculis instructam

Frictio majorem demans ? in vasa debita, reliqua causae jam dicta est.

Est haec fere Bibliotheca observaque in debitis ultra, et pluribus harum causarum ortas inflammationes, qui attendit causam facile observat, recentiori dixit, alii est Glr viscosae corrigens & in vasis arctas, hinc attritus fortius in partibus minimis, unde partes destructae, in madenti est plerumque decumbentes aegri.

Oleosa quasi obstruerunt epistomia, ut dixi oleo C. C. stillat. & rectificat ad partem paralyticam applicatur in speciem balsami quibus superimposito linteo cerato, ne exhalaret oleo, tunc intra paucas horas totus panniculus, musculus gangraenosus factus erat. oleo abierat in meatus exhalantes, id fit si interne applicentur. Glr? ab assumto Oleo ?, vel oleo Caryophyllorum vel simili largiori dosi laborat febris quae durat brevius vel longius, prout assumptus major sit ponderis vel minus sit. ? de a lardo rancido & piscibus in sartagine ustis inde longius, spiracula externe adlubita Chirurgi solent facere erysipelas.

377. Coagulantia sunt haec, motus nimius qui primo dissolvit, et dein dissipat liquidiora per motum calorem morum induxit, dixit lateralia. vide capi: de motu aucto.

Pag 305.

Deriva<tio> &c sunt mihi ubi magnae adsunt liquidi factiones humorum, sudant, suppurant, corpore quae gaspersda et lac abeunt in partem tenuiorem & crassam melancholicam. Talia ab derivationibus multa evitanda. Exempl. gr. qui Diarrhoea correptus vigenes et ultra dejecit ∇ in deponit fere merum putat esse Diarrhoeam frigidam, abstinendo a potu ob latium, et accedit acuta febris, dantur diluentia, minor pervax, qui tum ∇ ex ipsis abeunt dandum ibi potus quod dixit Sydenham.

Ichores sunt qui mellicerialis, qui est tenuium sero sanguinis, quo dissipato manet crassum.

Sudores &c si corporis humani est exhaustus liquidiore, seque inflatio a massa infarcta stagnante, ut in Phthisi deflammata, ubi ad finem vitae corpus fere ad oculos omnis inflatio. Possunt autem tot inflationes esse quot sunt differentiae humorum liquidiores sunt corporis supra singula specie humores, excepta tum ultima, quae semel tum humores pote. Si inflatio primi generis pote contingere in ipsa arteria rubra & in serosa, vigenens in serosa & Lymphatica haec porro & sic est Exempl. gr. 100 series vasorum & liquidorum in nostro corpore possunt esse 199 differentes & distincta species inflationis.

378. Si Tenuium est in cutis pallida, sanguinea, si premunt ad cutem, si frices, rubedo oritur, aut dilatari vasa & rubor impegisti, si pugno inflictus oritur rubedo in oculo, quia pugni pressione rubedo transit in Lymphatica vasa. Hydropicis oboriuntur inflationes sanguinea, tunc fere desperant Medici nescientes quid agendum, si causa patet ob laxitatem vasorum, ut rubedo se possit insinuare. Hinc frequens est Hydropicis, similiterque malo vexatis, totum oculos albas esse partes inflatas.

Causa, qui vasa dilatat, et liquor intus premens, et ipsa laxitas vasorum, hinc a laxitate pote oriri, & saepe in ultimis deinceps & Vasis, ubi ut est Hydrops, oritur pessima inflatio, ex inertia & laxitate vasorum.

Si haec causa est, exemplo sit manus pallida retenta diu in ∇ tepida rubens extrahitur.
2 patet in vasis ultimis pote oriri inflatio.

379. Hic nil dicitur, nisi quod quaedam toties, qui ex ovo demonstravit Malpighius albumen dividi in tot genera differentia, sunt e vesicula quaecunque tamen

Phlegmone ē tumor ruber præternaturalis, calens, dolens dolore punctorio, splendens, renitens, ad finem pulsans, simul lentis febrem concomitantem.
q. fit qa sanguis arteriosus ruber in finibus primi generis, i. e. in 2 generis vasis fit accumulatus & impeditus transfluere.
pulsat a. qa ibi est motus arteriarum a corde datus ad fundum arteriarum.
Erisipelas occupat partem, q. extensum locum lat. rubrum, ē tumor longe minus tumens, qm Phlegmone, præternaturalis, ex rubro flavus calore summo, & dolore punctorio satis magno, & ita renititur nec splendet ac Phlegmone, & simul adē febris. videtur cum inflammatio nata in initiis
(381
vasorum lateralium arteriosorum accipientium sanguinem rubrum, sed in vasis tertiis accipientibus serum flavum.
Galenus dicebat erisipelas fit a bile, Phlegmone a sanguine, & deceptus fuit, n. flavus si venit in tertium genus & sanguis ruber accedit fit flava rubedo.
hinc patet n. qd Erisipelas sit periculosior phlegmone, q. tamen sit hic in membrana pinguedinosa illa a. ē in vasis minoribus,
382.
& citius destruuntur & magis ad utrum nam faciunt, hinc sapientissimi quam bene dixerunt cerebrum nunquam Phlegmone afficitur.

oesi in albumine unde oris nutrio. Anteli, bellgheim nullibi de his actis, ut ex minoribus lymphaticis & eorum ramulis, haec qm ē inflammatio albo ē crebrior est tenuis per lymphaticorum, ut per eorum ē a rubris sanguineis.

(380 Φλεγμα ē ardeo ergo Phlegmone, combustio vocatur potius rubra inflammatio sicut dt Galenus tumor. ἐρυθρός ruber & πέλας prope vocatur, ubi adē aliquid flavedo a bile. Ergo Erysipelas ē inter minus in tumoribus Phlegmone, alii potius plane rubra sanguinea in majori & vase in minimis fit erysipelas.
Oedema definitur tumor mollis pallidus frigidus digito cedens, & impressionem tenax.
Ergo ē tenax levis aggestio inflammatoria in lymphaticis. Schirrus definitur tumor durus & dolens glandulosus. Ergo si vasa lateralia folliculis inserti humore incrassato & cum solido ligido & motus magnus adsit, erit schirrus.
In omni inflammatione attendenda sunt duae causae.
sunt concurrentes simul & diverso modo agentes
1 Stagnans humor & transire potens ob causas memoratas, & haec stagnatio jam producit motem. hinc quidem consideranda ē altera causa.
2 Vis vitae, q. irruunt liquores in illius locum agentes in obstructa vasa & motum, hinc oriuntur symptomata inflammatoria quamdiu motus concurrentium liquorum obstructio durat.
Effectus sunt sequentes.
1 Arteria capillares oculo nudo nunquam, vix microscopio videntur, & obstructa a sanguine distendente augentur, membranae maxime præexplicabiles ob membranas tenues, minime resistentes.

Œdema scat (significat) proprie ttm (tantum) tumorem, s (sed) medici, qui indiget vocabulis, ap-
plicuit hoc vocabulum uni ttm tumori, & dr (dicitur) tumor pternaalis calens o (aut) rubens
o (aut) renitens & digiti impressi vestigium diu retinens; e (est) duplex Œdema Erysipelatodes
& Œdema œdematodes, prior n (non) dr (dicitur) Ignis Sacer & e (est) tumor pternaalis in parte
molli, colore albus, calens & dolens aliquo dolore sentiens. Œdematodes vero frigidus e (est),
e (est) tumor pternaalis in parte molli frigidus o (aut) dolens vestigium digiti retinens.
Huic inflatio e (est) duplex unum qd (quod) phlegmone dr (dicitur) & e (est) rubrum alterum qd (quod) e (est) album & dr (dicitur)
Erysipelas v (vel) Rosa bullata & in nulla parte plus obtinet quam in capite &
facie, quae multum valde suspectus & periculosus, & si oritur in vasorum Cardias innatus (?) ut
alia phlegmone in omne vasorum fit delirium, destruitur cerebrum & sequitur mors, & sunt signa
malum [illegible] & cito gaudent, & sequitur delirium, praeterea dicendum periculosus
ta multum remedium fere e (est) qd (quod) potest applicari, n. e. fomenta applicatos collabuntur
mortua [illegible] p. V. S. & alia remedia applicare, praeventa actio
ad vascula ultima, hinc conatur prudens ttm (tantum) medicus non nisi tegere
partes ne unquam possint frigescere vel nimis calescere & inimum diluere corpus.
Œdema frigidus e (est) tumor in vasis Lymphaticis, unde tunc nascitur Hydrops

Hinc oritur tumor ab extensione rubedo, qa rubedo sanguis plus intrat & adigitur.
2 Non putandum est in vasis serosis sanguinem haerere saepe enim Lymphatica, quae intrat rubedo, & apparent sanguinea, ubi ante nulla, nam si vas hoc ad finem obstruitur, fit quidem, credo, decies major.
3 Dolor pungens ita dictus quia causa acuta minima fibrillam minimam in extremitate solvit jam et expellit globulus, fit quasi aciculis pungendo sentiunt aegri, sic Pleuritici clamant se sentire puncturam in latere. Impetus in vase obstructo est longe major, quam in vase ubi liber est transitus, qua debet sustinere totum pondus liquidi sequentis, quod aliter premens in resistentes fibras sentiunt, & si hoc jam fit in minimis, sentitur quasi esset punctura aciculi, quod fit a globulo nimis impingente.
4 Pondus quod haeret cedere non potest & retro fit impetus urgens, nec statim in vena ascendit & si multa obstructa, haeret quasi crassior totus cruor per plagam agit & premit qua nil cedit, hinc sanguis perfusus densatur & spergitur. 4° Si nimis resistit sanguis adhuc obstitit, hinc sanguis deducit se per ramos laterales, sed si nimis accumulatur fluens generescit & fit crassus & brevi quantitas qua longe exprimitur & liquidior ipse se deducit, & hic crassus ad crassum applicatur.
5 Liquidissima exhalant, crassissima coagulantur, hinc rubedo est compactior & ipsa densantur debiliter fit spissus, unde est rubedo.
6 Quo tempore cor pulsat, urbat rigorem, sanguine loca obstructa necessario debilitat, vasa supra obstructionem & fle[xus] lateralia arteriosa, hinc vasa urgentur, tenditur, & ab attritu hoc fit major calor. Calor solus est collectio Δ. Δ solus notus fit per attritum, quo major attritus major calor, attritus augetur per resistentiam & soliditatem. Altera causa caloris est velocitas, quo major pressus magis impingunt in latera. Tertia est quod sanguis regrediatur, unde fit (eenschuring) ipsi quiet, redit. 6° Si canalis est quasi primi generis est obstructus totus impetus fertur ad hunc canalem plus quam ad alia loca arteriosa, sed si in diastole est cor, hic non est systole sed est diastole ut ante, hinc est repellitur sanguis hic pulsus in loco obstructo, hinc est ita & redit, calor & attritus et augetur & velocitas acceleratur in vasis vicinis.
Hinc necessario erit calor major in loco inflammato, unde Δ & effectus Δ.
7 In omni inflammatione violentiore sentitur pulsus, nullibi, nisi paucis locis, in Pulsus hic sentitur, qua hic est plus dilatatur arteria, quam alias solebat, quo pulsus nunquam in illis arteriis sentitur, si sanguis transmittitur

Pag 308.

iste qui sentit pulsum et simul ac sentit mbus febris, sentitque statim omnia pulsare in quo. Ratio quia in priori quod simul fit non dat discrimen, et in posteriore, ubi uno in loco obstructio, sensus pulsationis in eodem loco major est.

8 Tres causae sunt, cur adsit febris.

1 Dum febre irritantur, sunt nervosae, dolentes trahuntur mutantur, hinc expressio major liquidi nervosi hinc febris. 2 Moles major movendi quam ante erat, si una tertia vasorum sit obstructa uno pulsu liquidum duo ex tribus eunt apta. Si jam illae venae non manerent planae, non moverent liquida, sed id non fit. Venae modo musculos et partes circumjacentes comprimunt. Ergo sequenti pulsu cumulabitur moles movendorum premet copia vasorum hinc major velocitas febris. 3 Ab attritu oritur aliqua acrimonia, quae pungens facit febrim.

Nulla est inflatio valida sine febri et si sit absque febri, brevi cessabit. Omnis inflatio facit febrim si aliquamdiu durat. Nam si ponatis centesimam partem vasorum sit obstructam illae arteriae transmittent nihil huic per reliqua vasa lateralia illa portio debet ire, et non istis arteriis venae finitae habent suas venas, et quia lateralia plus quam prius transmittunt, venae quoque minimae et hoc amplius transmittunt, ergo sanguis in sequenti vice ad cor plus in copia venit, quia sanguis qui solebat ire in arteriis et venis obstructis per lateralia nunc ibi venit citius, et intrando ejus tum ad cor venit huic febris et altior cordis contractio.

Sitis — ubi major circulatio, ibi deriuatio est liquidioris, tuncque fit ab acritate sitis. Calor fit quia celerior est circulatio. Vigiliae plerumque in primo gradu, quia celeriter movetur sanguis. Debilitas est haec in omnibus adest febribus, sed ubi cerebellum afficitur. In cap. de Phrenitide explicabitur illa ratio.

Molestia sentitur in febre, quia non dolens, sed in illa positione, quo patitur quietem, aeger jactat se, unde haec molestia dicitur et est a majore motu.

383. Haec prima est species et gradus.

Error ingens est, quod multi dicant febrim esse alteram rem, et non longe aliquid. Verum fit inflatio et generalis curatio. Commode dederunt adultiori morbo aliud nomen. Nam libere hic peccant Medici Empirici: dant medicamenta generalia pro inflatione, verum attendendi sunt gradus.

4. Quō fit? Resp. qr si quis moritr tpre inflaois e. gr. in Phrenitide, Pleuritide, Peripneumonia, Nephritide, Ileo, Rheumatismo &c., educitqe ex vena majori frigens educitr tali membrana, qs corio aliti pgma.

Si talis quis missis stetit p 3 horas adeo caalis sit & dus e facta, ut ejus pis tensa supra cay aliqd pulsare sonet instar tympani & tam dura e ut ne novacula quidam acuta poit scindi.

5. Oia ead, quæ aucta cala, pulsao &c major, si inflao est primi generis & in arteriis rubris; si dessuntium Lymphaticã qa crassior, ora obstructa, ergo lymphā obstruitr & dilatabitr a sgne, obstructa circumlabitur crassior, cruore adutq; duretillo major enti obstructio & inflao.

Si Lympha sejat, densa quis ruber, & reddi qrelq qs vasis & tj e in sanabilis, & qs diu tig hoc durat, eo pejue.

6. Si resolud fiat a dē aegri egya vix λέγειν seinny, qd hic spar. Resolutio e stagnantis maie inflam, natoria in naalem statum reductio, ut ostulato i deteriae reddito humore, ne lago vase poit refluere. Quaenr qm. restituer resolvendo? ide, quod id requiritur qdies? 1 Humor fluens, et Ablandq & talis, crejopites acumina quas spiculas hbnt, qs adhaerent. Hinc inflaoes ab aciby prmittis raro resolvuntr, qa cuspides nimis insertas et ptilg & vasis. Blandq e si genss vasculoglobosis restituuntr, & cuspides inde eo solvuntr, qa multo magis infirma qm globuli. 2 Motq jūg, ubi pia febris minor velocitas, alies plag; pingun. 3 Obstructio pia, si pites crassa est, caa d, stuens ō velox, ō violenta, uti in initiis arteriar lymphaticar. 4 Canales mobiles molles, hinc in pueris, foeminis resolvuntr fle dicente Hippocr: ἐν οἷσι μὲν ἐλέες καὶ γυναῖκες difficile arteriae vasa se stralant nec fle demittunt obstruens.

Caā ō nimis solidata: i. e. si inflao ō e magna.

5 Vluens, eluens, si fluidq adhuc huma ō nimis spartq in crassq. Condiões tales ee dbnt ut fiat reductio maie sine

& si Vod nimis e crassa p ☐, i sudores.

Pag. 310.

Lectiore canalis & sine determinatione humoris ex resolutio, ergo primus exitus inflammationis in resolutionem.
Paracelsistae Helmontiique videntur fidem resolvendo curare morbos, putantes totum esse solum resolvere, hinc quaerunt fortissima resolventia sub stantia, nisi dicta adsunt conditiones, quas illi non attendunt.

387. Suppuratio est canalis inflammationis materiae obstruentis & maxime obstruentis commotio seu comminutio et reductio in unum liquorem album, spissum, blandum, sicut bonus aequalis pinguem, homogeneum. Ergo omnes canales frangit & in unum mutat. Conditiones, ut fiat, requiruntur hae. 1 Si humor fluens blandus sit, alias numquam fit Gangraena. 2 Motus acutus non major resolvendo, alias gangraenosus fit, o feles magna, ut dicentes suppurari non adsunt. & cetera. 3 Obstructio magna, & causa magna. 4 Si signa prioris non adsunt. 5 Aucta Symptomata & altero die major rubor, calor &c. quae in primo fuit, non fit resolutio.
Medici semel, qui putant per resolventia curari posse, & pleraque obliquidis non resolvendo viderunt curatus, licet si conditiones (386) adsunt, adhuc ultra.
Vascula &c in primo gradu obstructionis, attenuata, minima ubi obstructa, non capiendo fit, conatu, per quae deinde efficiuntur crassitiei in capilli. hinc fit sanguinea vasa, liquida quae obstruebant ruptio vasa effundunt, soli primo incipiunt in putredinem.
Solida attenuantur a liquidis putrefactis, de hinc haec miscentur igne, sic quippe inflammationis materia est suppurationis. Causa insita, in cadavere non fit. Ergo suppuratio fit ab attritu in vivo. In prima parte generatione stag- nanta ignea ad lucem adsunt, si dentis haec ... albae & cum. In capillaribus rubra fit mista

++ qui sunt ultimi fines illorum vasorum obstructi & tunc apparet unus liquor igne crassus colore candidus, sic bonus sine illo colore non sapore nisi blandus.

Lympha admittent nihil de nimis ex colligta maã detrimento & ligd[...] ...ligad... ... apumllis, sic pg fit. Si ipostenna fit apert, q[...]d eadt & primo sepius prus dixeil s[...] ...

388. Tertius gradus é Gangrena.

Est fitis quidam Malis corruptia, et incepita ht coicao influentis humoris una q in apperente putrefactione

Gangrena spr ponit præssam inflaãem, q dicit et segg: 1 Sterna aer, explicitus § 366 N.º 2 Motus q purgens magna et in calida febre. 3 Obstructio vã ... incertaque q vá transfluere plena nequeant. 4 vasa nimia valde se gtabunt. 5 Symptomata magna, calor, rubor, dolor, pulsus, renitentia, splendor, tunc potest ex spectanda Gangrena q in inflaão.

Liqda putrescent tunc si o olab, tia fiunt acriora & alia, 5 fiunt talia p magnos violentes motus, tunc tiant putrefactio.

Febris in oi gangrena incipiente primus effugit é, [...] Et quidem in de dicens prio pustula & vibella plena similes ac si forent gluttæ fitis, q vis, q bullula in suppuratione nunqm fiunt.

Color primo fere spr crientis, q lisk in gbustione, fit pallescit q si pas emortua, dein fuscq, ultimo ater, ubi hunc prenit Gangrena pfecta. Tunc calor tumor dolor, pulsus &c. deficiunt fites amplius et rasulosa, s q dissipata, margines spr erunt mane inflata.

Tunc mors e & vocar tertius modus terminaãs inflaão. Sic ilegir dare q est Gangrena q dy s[...] ... firmat mors fitis, q é qes humorum circulantis.

Gangrena raro fit nisi præssa fit inflaão una erisipum q fit in summo, sem ea defectu tity, & haec raão é cur in Lue Venerea Scorbuto & Rachitide ut plurimi soleat mors gangrena, & in gangrena alio o in, inflaãem & te si febris magna adé nimq[...] fit inflaão spr statim Gangr. hinc si hoies febri ardenti laborantes phrenitia et facti in 3 dies et mortui a cerebro in gangrenam 780. 3.º si obstructio magna adé spr gangrena oiri.

Rigida in oi quæ senili & valde exercitato fiunt omnis oia vasor é rigidissima, & min q in ubi bibe mors supervenit si inflaão in tali fit o suppura, diu s gangrena et & moriendo.

Symptomata &c. si videtis tumorem cito increscere, ruborem magis fieri, calorem dolorem & febrem magnam eé, colligitis certo o fiet inflaão s gangrena. Et q vi in mamilla inde spelleg moneam, fi vides fit olivas tumorem, rubore me valde augeri certi sitis fitem se disponere ad Gangrenam, sitis fiterea capillas plus q vides arterias cito & bito dilatari eo certiq.

Pag 312.

Differt a Sphacelo, qd in eo nil molle sit, & in tota pte qvis illa obtineat.

389. Quo m. inflao fit Gangrana? 1o qpssione, qsenant oēs, qd si Erysipelas v Phlegmone comprimar valide cito Gangraena nascar. 2 Validima calefacientia cito inflaem qtunt in Gangrenam. t. Alcam phora v Alcohol.

Pars mortua v si ps affecta, q sana mollima gangrenosa est arida, dura qpacta, ut novacula discindi vix poss, vocar Eschara. Est ibi febris exustentes humiq. corrumpuntr interiora, tr Gangrena fit nova Gangrena & putrefactio, qa aditq & reditq liqdi vitalis tollir.

390. V frigidima si applicar loco inflaato, cito gangrenescit, aut si applicenr refrigerantia, q modq qgnis valide qstunt, item q adstringunt & coagulant. Repellentia jam male pinga acria, qm emplastica obstipant poros cutis. Emplastica tollunt in fluxq liqdi nervosi ligatura qpssio dicta, in oibq gangrenosis qdam hac caapadent. Sphacelq q si in oibq suppositis vasis ad prostq usq gangrena pgressa fuerit. Hinc o merang, qm Hipp: qfudent Gangrenam q Sphacelo, dt Sphacelat aeqq tot dolgmoni, 5 si t q e Sphacelq morir statim.

Frigida accelerant gangrenam qa faciunt vasa qpacta, & q circulaoem pellam qtem tollunt & qgetem indicunt, nisi fiat in primo initio inflaois. Astringentia agunt tm vasa qtrahendo & liqdum inqpssando, hinc in o qveniunt.

Narcotica hic accusam 391 nimie, b aliqd t accusaois dq falso, si Opij dosis dat applicar loco, tollit dolorem, & sequenti die e Gangrena, qd o fit ab Opio, 3 qa dolor o sentir & qetq e aeger, & medicq, si medicq interea eqet. ac si infecdo adhuc 392. hideet, o arta fuiet Gangrena, ergo o e ab Opio.

Seqr qrtq modq Schirq e durq indolensq tumor in glandula. 1 Haec inflao, in sola glandula potē fieri. 2 Calor V Gr. si inflao in mamma mulieris & si applicenr male discutientia, orir Schirq. 3 Maa iners, cassa, hinc veteres dixere maneē V trem.

Schirq fit si in glandulq e maa lenta o acris, febris o magna, q inflao circa glandulas sistit, qnem in arteriis & q folliculi qpssi et, hinc tunc manet ibi stagnao, inde q oriri pgi inflao, qnnes inesse calo & vasis adferentibq, q factq e Schirq, q e valde 393.

4 Emunctoria &c. E Gr: si in Pancreate, hepate, (in hepar scirq cadere regalat Cl: Boerhaave) &c. ab inflao ductq excretoriq qpssq tunc liqda dispersus, crassa manent, fitq Schirq.

Seqr Prognosis, 5 attendo daa, si nimie violenta abibit in gangranam, si moderate suppurabit & si multq o desunt humores,

qtinax, nec suppurar flet, qa haret antra teretq sq circulaois, n. haret qsi in cystella

benigna resolutio. Deinde partes affectae considerandae,
Eq. in pinguedine raro abibit in resolutionem, ~~ut~~
n. Officialium requiruntur pinguedo, magnitudo, spissi-
tudo officialis in Gangraena, Sphacelo integre recipi
in Sphacelo, in totalem partis suppressio cedit. [redacted] Velocissima inflammatio
abibit in Gangraenam, si lente agit, saepe suppu-
randi solvitur, sed benignius resolvitur. Quo ma-
jor velocitas eo major metuitur Gangraena. In
regeto et sano habitu bene resolvitur. in calido et cor-
rupto Gangraena metuitur, quo majora symptomata
eo facilius gangraenescat, quo minora resolvitur.
Haec sufficiunt pro signis et effectibus.

394. Sequitur indicatio curationis. Est hic in memoriam
revocandum, quod antea dixi maxime fallere
nos, quod adhaereamus uni methodo et remedio, quae
natura sit mutata tunc aliquid fit in nobis quolibet
momento et alia requiritur curatio.

395. Si adest illa, quae primo casu descripta, sc: vasa
destructa et humores corrupti, agemus sequentia:
Bene distinguenda est quaestio. Non dico in quaesis inflammatione
sed ubi tantum est stagnatio, non corruptio.
Nos cum galli ergo tempore habui velocitate majori
vel minori symptomatibus levibus nec multis
ascendentibus, calore febre mali etc. Tentabimus
an posit resolvi. Bene hic attendendum quod abibit
at usque in Pleuritide, Phrenitide, Podagra, Rheu-
matismo etc. Indicationes hic plerumque sunt quatuor.
1 Resolutio fiat, si vasa sunt soluta. ergo primo
hoc efficiendum ut per adactum vi vitae ingressus dilatentur
vascula. 2 Laxandum quod vasa ad fines
sunt obstructa et ultimo fines nequeunt dilatari.
Haec tollenda est. 3 faciendum hoc, ut materia posit
transfluere, lenimenta adhibenda ne putrescant.
4 Si id obtinere, agitur ut ... ut in

(... hinc partes quidem putrefacere et ossa resolvere potes, ergo est tumor praeternaturalis durus scabrosus dolens in glandula ortus causa est materia folliculo indurata a defectu circulationis. Scirrhus est quasi quaestio mortis et quae lapis in cancro retentus a fendum sine noxa, sed amoveri non facile potest retineri.

Inflammatio 1° tollitur reso-
lutione, quae aliquando fieri potest,
aliquando non, si fieri potest, sciemus
ex sequentibus, si fuit ante
sanitas perfecta, non fuit caco-
chymia, si inflammatio satis magna
non pessima, et non cito evolat
quidem dolore, calore ac patet
a febris est sufficiens movendae
partis obstructae, et sanguinis
adhuc adest, vitalis calor, spes
est resolvi posse, quam in hoc agendum?
1° debet fieri ne vasa obstructa materia
obstruens, vis vitae illa longe adsunt
quam minus laesa est. 2° debet cogi-
tari quomodo materia obstruens
et vas obstructum a calore
praesenti posit liberari
3° materia reddenda fluida
4° tentandum an posit retroagi
in canalem majorem.

Pag. 314.

majora vasa cunt, arteriæ sps autem usq ad fines, h. e. pq repellere obstruentia in majorem canalem, resolvo. Hæc q designant remedia, & q fieri debat in gaug. sectione, methody hæc apparet difficilis primo. Tria vulgo dnt tum missione sgnis aut fomento. 5 ô distinguunt. & hæc rescte observanda cē, patebit in Praxi.

396. Scienda ē læsio, q alia h. e. ô ē qm cavitas infracta & lata extensio. hinc curabitur necessitat obstructio, nec plq extendantur vasa.

1. Si inflaō & caā nota ē aliqq primo tollis E. Gr. si caō sent ligaturæ tollendæ si sent Emplastra tenacia pinga, q pis ferre ō potest tollenda, id primq ē tq d agere.

2 Læsio h. e. obstructio. si caro & dilataō in solido obstructioni, qa magna ē vis urgens & pq transire ō potest, hinc obstructq adgeir & impinger fortiq. Tollo rem urgentem si diminuo molem sgnis & impetq ejq. Violentes circulaō tolles, si eo usq mittes sgnis, ut homo moriaō, hinc remed. ii media. si ô v 7 tt tollimus, morir homo, i qa nl sgnis amplig lett, 5 qa tolles ætimitas ligdi seu fluidi circulantis. si tt ialit de toto nla nocet, & pssio major tollis, ppsblic remedij.

Frustra e. clamant Basiliq, Paracelsq Helmontiq, Bontekoe & simm. de noxa missionis. Purgantia sgs addita curant egregie fomenta. 3 Missio sgnis derivat motq & molem, ego h. minustrat diminuendi. 4 Atgis revulsionibq, qs tota antiqtas tum laudavit, fuenty sugo ptes alias ut eo serar ligdq 18. cerebro est inflaq v pedq applicari cucurbitæ, unde illi tumorem & sgnis denuabis deorsum. hinc veteres

Revulsio ē derivatiō copiæ ligdi boni & derivaō velocitatis q ligdq movetur a loco pisso pq locq pissq, hæc ē possibiles & a circuitu quito sgnis dependet, qd in se ipse ipsa nra facit, sic varix tumor pedq sæpe inflaōem capitis re solvit. fit si ad locum inde deriva re debemq qrum major pssio & in loco ad quem dtt fieri fit magna laxaō, si dissendit arteria in pede, mit oes sgnis a capite, qa in pede tq ô ē resistentia, 2o fit si laxanda vasa.

Suctq fit v ore alicujq animalis, 5 cucurbitis, 5 cerebris applicatis, V. Gr. si 2 cucurbitæ ad femora applicans, affluentes humores in cucurbita laciunt, actiq tum augere in superficiē, unde eq ina sgnis ibi derivaō & q ibi ad aliqdt tp remanet.

Frictio qa ejq ptes rena, q fricas, evacuans, hinc paulo post ejq ptes arteriæ fundent plus sgnis.

Epispastica st attrahentia q inprimis solent minuere in pte cohæsionem, adeo q q laxant, leniunt e, q tubinq, si ppriq humor exhalans re, frequy emplastro loco ppetuo forent. si V. Gr. palma manq

commendant ttm in miti inflaõe frictionem
in ptes arpas. De frictione Galenq totq librq ganjsit.
Tunc e. uglo in venas repellere, hinc dein ob
hanc raõem, Græci docente Celso curatur p
resoluæm, ducebant ægrm in balnea, linteis
fricabant in loco affto.
Epispastica oia faciunt, ut in uno loco plq
fluat sguis, qm ad alij, adeoqz trahunt.
Talia sunt oia Vesicantia. ulcere fit stillicid
ut pssio minor ad reliq.
Fomenta & balnea laxant, ut magis deriven
humida & minq resistant solida.
Fonticuli sunt vulnuscula inflicta, qlq in ipso
sito quæ dicto impedir gerlo, hinc deriiant
liqda Setacea sunt p cuticem fila [illegible],
venu regnescant & ut exeat humor. Purgaõ
in huc facit. Pro oia revulsiva nota mult
e. majq qm missio sguis, poj e. facere ut in
nullam ptem qois mat & moriar homo,
poj ego allicere in uno loco, ubi apertuam facio
in ipso puncto mortis ptes liberat a pssione
Hinc p missionem ttam poj facere revul
sionem, (ut veteres Græci) usq ad animi deliq
tollere sensq & motq. Pleuritiq qm primo
ei mittere sguis, meliq respiat, si plq sguis
exit, itq multo meliq respirat, pallescit,
animi pulsq minuit, dicat æger dolorem oem
tolli. Dico ego, o qm hoc dic fieri, s in hoc
casu certq e remedij. 5o In aere calido o fit
cuaõ, in humido gravis e respiraõ. Affectq
mdesandi si aij o potes parare, o curabir æger.
Quies. sit nullq motq musculos. Medicata
cibq & potq notanur in M. M. Sey lactis
15 p mult majorem calorem facere, qm [illegible]
[illegible] opde [illegible] dedari opij [illegible]

Pag 315.

Emplastrum de Melilotho impo
ponir, sit paucas horas humid
erit, qa si relinqr humida cuba,
lans ibi gerendar & e putrej fermenty.
2o fit p pannas Vo imbibitas applica
tas p [illegible] retentas calidas, unde
pars t cute lavar & timebit qsi eet pars
Chirgica qd fact a retractu. hinc dei
addir ferment farinæ et & [illegible] bact
tepide ad ptem applicat, unde ta
melit ita pars, ut sæpe lavata integu
menta secedant apte, & ut callq fiat.
Vesicantia sunt acria, q applicata cuti
epidermidem a cute separant, & guttas
in epidermide ab extravasata lympha
excitant, hæc a aqunt [illegible]
[illegible] applicatq nil efficit, facere [illegible]
rem, Radix fit plerq en Canthandq
veteres, p Clematit. des hoc faciebant.
Foment. si Vo sa applicar pannis
excepta, [illegible] gradq, ut in,
[illegible] cum malva: alth: verbasc.
[illegible] fiunt [illegible] vaporis, qd penetran
tissima, si pars exponir vapori Vo calidæ
hæc optere lavant & ol [illegible]
[illegible] æger [illegible]
palleo [illegible] V calid
lat pars [illegible] timebit & sguis a capite
revellet. fiunt [illegible] in Vo
calidam, [illegible] V e [illegible] ponderosior aere
[illegible] fortis [illegible] 900 pars aeris plq [illegible]
hic lavat [illegible] [illegible].
Fonticuli sunt ptes incisæ in [illegible]
& apte, [illegible] e major pssio in [illegible]
evacuant humores, hinc [illegible] ptes attrahen
tes. hæc oia dicta [illegible]
qd [illegible] hqda deriiare a loco [illegible]
ad locq [illegible] affectq [illegible] calidi [illegible]
menter nocent qd patet [illegible]
homo 4 antea erat [illegible]
corpus calet [illegible] ardenti laborat.
Quies veteres nullam rem magis ob
[illegible] qm hoc, si [illegible]
[illegible] ad [illegible] mortis [illegible]
febri ardenti laborantis in lecto.

Pag 316.

Refrigerantia sunt q calorem pter naturaliter auctum reducunt ad naturalem calorem, vel calorem reducunt ad gradum quem causa reducunt ad gradum in sanitate obtinentem, sed hic prudenter distinguendum, ne redigamus ad ttm frigus, quod est in sano, sed ad gradum [illegible] primum ut thermometro [illegible].
E. gr. si homo ad 8 gradum calet, & illius calor augeretur ad 90 gradum, si tum ad 80 gradum ut est in statu sano refrigero, o potest illud bene aequiparare & pessime se habebit, sed lente debet hoc fieri, donec tandem [illegible] perveniat. Optimum hic est ∇ q [illegible] in dosi refrigerans sed nimis assumptum plus calefacit quam ∇, sed alcalis putridis [illegible] enat, et, succ. limonum ac refrigerant quem causa tollunt.

Anodyna generant, qa locus q calet, dolet & rubet, quod contrahit in se liquida, n. s. tendentes dolent partes premendo sed [illegible] ut quod [illegible], hinc patet quod hic anodyna non requirantur.

Oscillatio haec ad oculum demonstratur, ut Leuwenhoek, &c: quod in gingente arteriae pene haeret molecula compacta si agitur antrorsum & retrorsum & fricatur tam latera vasis, minuitur sed si vas est adeo repletum ut oscillatio desinat, manet [illegible] haerens compacta.

Imminutio hinc M. S. q periit in [illegible]dentem, quem impetum calorem & equiam minuebat, nunc periit, quem motum vasi restituit.

Purgantia sunt dissolventia [illegible] hinc attenuantia sunt & si succ. continuant, si missio sanguinis attenuatur, ergo curetur ut sit levis quod diarrhoea perpetua.

summi usque notante Sydenhamo laudat in Rheumatismo. Diaeta sit cerevisia tenuis, ptisana ex hordeo, milio, avena succum fructuum horeorum recentium pomorum, pirorum. [illegible] carnium tenuium q facile sit tenuiliquat [illegible] tenui q Oryza & succi limoniorum bene acidum reddente. Diluens summum est ∇ & plus agit si sit tepida q optimum hic horum. ∇ per succ. Sambuci q pauxillo. Omnia sufficientia perveniunt ad hanc simplicitatem.

Vetustas haec commendant in recenti inflammatione, q ut commode possit resolvi, talia adhibeant, aut si [illegible] possunt facere antiora, q haeret quod repelliturs. hinc applicuere ∇ in frigidam partibus inflammatae. Phreniticis assidue frigida capiti calida pedibus, sed id inio. Addi saepe hic possent anodyna & aperientia de illis ante dictum, sunt quod humores diluunt & fibras laxant.

397. Id facit ut non possit laesio, sufficiens inflammationem & distractionem. Si non possit, quam laesionis adest. Sublata causa & suppeditatis dictis fibrae vix novo nutrimento restituerunt.

398. Materia resolvit fit sequente m. primis ante caput de Obstructione, ubi abundantiae tractata haec materia permittit, ut [illegible] breviores. Triplex est modus, ut materia iterum mobilis fiat. 1 Vasis &c. ubi in obstructione dicuntur vas ubi obstructio fieri potest, et arteriosa, sed vas arteriosa recipit expanditur & contrahitur, hoc motu materia quem tenella atteritur, dividitur.

Hinc vasa nimis distenta amittunt elasticitatis motus, hinc sanguinis quem lentus liquidus. Ergo debeo causam extendentem minuere. Id fit largo missione sanguinis. Purgatio in trahit molem distendentem & distrahit vasa.

Pro stimulis maxime inadentia quaerendam.

Potanda largiter ubi e obstructio vasorum ultimorum, et haec maxime ∇ in qua dissoluta Θes paulo acriores in M.M. dedi tutissimas & ordinatissimas formulas, haec si largiter potantur cum illis ∇a diluta solent ad illa loca venire, facere stimulum, ut restituant motum oscillatorium, dices forte, haec ita videntur in cadavere, sed in vivis stimulant ad loca, ubi venient suo leni acri. 2 Diluens generale e ∇, nec nominum aliud. sed sa conglutinant, et osa consolidant, ut ∇A summum e consolidans Θlina discendent, Attenuantia alio titulo dicenda sunt. Ergo in omni inflatione ∇ copiosa juvat maxime in calore non copiosa data.

3. Attenuantia & resolventia distinguenda prioribus & ea in classem generalem ... Itaque quae habent acrimoniam tenuem in ∇ solubilem & quae multum faciunt in maiam obstructam, haec enim nempe sunt opposita generi obstruentis. Uti si coagulum sit ab acido, [redacted] Si vero homo sit acidus, tenuis, pallidus, dabo cum Θem C.C. Θles ∇a vel spiritus.

Haec alii e audeo dare, sed hinc quaerunt si obstruens sit oleosum, sed obstruens e saponaceum & simul Θli ..., ingluviem ... vel diglutiendo, vel injiciendo per clysmata. ... ante dicta sit purgans.

Haec tamen quaesita a medicis remedia non, unde juste quidam Medicus expectabit aliquam resolutionem, si e maiam reddis meabilem, corrigis id vasorum ... vel operationis vel ope liquidi. Sig agitis si oscillatorium motum vasis reddis aut laxas, maia ipsa redditur penetrabilis, vel extendit diluens, Vlgr

Stimulus si evacuatis venis infunditur liquor tenuis, e magnus stimulus habetur ut e decocto rad. cichor. ... endiv: liquor sic attenuantes e inflaantes, & si ... attenuata et liquida ∇ S. & purgantia & haec se ... maiam obstructam resolvunt optime.

Dilutio &c. ∇ S. facta sunt, quia liquor crassiorum non ... edentes ... sanguis ... jam ... patiuntur vacuitatem hinc ... patiuntur vacuitatem ... patet ... immittitur horis in balneo, ... e balneo ∇ ... & replemus ... ante ... venis.

In attenuantibus primarium e Θ ... ut Θ Polychr. ... haec ... attenuant. + multa ∇ diluta in hoc casu optima, ut & succi lenae, citri, mel, manna, Cassia diluta in magna aequa ∇a, ... ribes.

bacc. Sambuc. & cum si coagulum sit ab Θl. Externe. ... ab exterioribus introrsum & ab interioribus extrorsum penetrabile e, omnes liquores ... admittit in se per externam applicationem, E ... si ... sit inflaata, & ei optimo ... ∇ ... applicetur, ... omni momento ∇ in ... & resolvit optime si ... sit illi ... e obstructa ... attenuantibus ut sunt Θ ... saponis addatur, eo melius fit, quod ... fit per balneum vaporis, si aqua ... supra ∇ ... tamen pallio ... id inde ... vaporem ∇ ... optime e.

Pag 318.

Per cataplasma id fit, sc: si sumis farina i folmalv. cū ē ligū q ∇, donec fiat tenax cpositē, q addū pang ōōutilile atiū pt ∇sa, n apit hoc ttm raoē 399 hcc ∇o, et melig ē fomento q adiutig ∇m retinet. Unguenty et frictio simul adhi ber, laxat vasa getime.

399. Si decem st inflāoēs, credo, q ogdem novem sint, q oriunr ab errore loci, via ima fit a ligo in suo vase obstructo & raro fit nisi a caūa nā, sl. ecsipsit si rubr ē ingressy vas secundi generis.

Lenitas. summa curār p ∇m, ut en hydrope patet, ibi nil fit nisi qd sgnis diathesis sit ∇osa. ōō qdem sit bene & bland, s cito fit rancid et nidorosy, ut en ōō expsso amigdalino patet, id de ōō bg reliqs 4 ē, hinc ∇ ē optimy s cui malhet ∇ sc: 7 de statim decunt aspre & ōmixe q egne, acri fitsi ōō ∇a addi, hinc sapenacea blandiuna fariosa addenda, unde emulg hic ē optimy et si acid simul peccat add couli ōē: 69. si alcali peccat 4 q addendy. 400.

Retropulsy fit sig, fto arteriam in venā, qd fieri pote q a artaria et destitute ral, vulis, hinc indeterminat ē p eas iter, & motg p eas fit ttm p applicato motū ad illas, v. si finis arterian p caās quas htt majorem vim qm cordht, cor obruer sgne, ut saepe vidi in aneurismatiby, q si comprimedam, sgnis eta reprimetar ad cor, ut fere suffocarem id millies videng fieri in hoiby sanis V Gr. homo sangui roseo colore vitam ostentans magnam videt V Gr vulng alienū infligi, mox pallecit & cadet sinid aū delig labia pallescunt et toty os ingallē ent & cadet destituty viriby, hic p magny aū affect caā motrina sensorio coīi, pliter, hic arteriā se ō evacuant in venas, ms aer vene arteriae evanescunt, s hic retropelle sgnis ad cor, p haec itaq patet qd sgnulsy pait fieri.

si ∇es velis p chartam transmittere id agis nisi moduli eas in ∇ dividendo alias e. tnia transire ō pote. id fit attent antilg & oia remedia huc facientia, erent tenta in his ectatis trity ptiby.

Lenima ē ∇a, relig oia hnt qd ∇is. V ietg blandg qs. sivullg blandg i genere vocari pote, aut ō nulli blandi q ingenium acres et ingesty, si hoi roido austero dares lac, ent bland, s in stomacho accresceret & acesceret maxime, atq alio aci hoi, ent lac benignum giby. Ergo oj intrat, p ds functiones ventalis passy ē, gd cerandg ent ietg. V. Gr. in fetido acida optima st in acido optima pura carnis blanda, de obtundentibg aeri nomen in Chemia agis. Nonnulle st acrimoniae, q palid fortia qtrana domanr, ut ♌ ⊡ q ∇ oia st lenia & annonicd assumi porent.

Veteres ∇ere reslui maam, i ut transeat v ut repelleat, qnotant circulacrcm p videbant effecty. Non capt ead. jntreule moty ī & retroagir, ut vidd. in resptaloniby deqg ante dicty ē. Aut fit in vase eig trado id egredias obstructy. 1. Missione spuis urgente. Hoc in toto facil videmus mittar sgnis simul ac pulsy incipiat tardescere et labia in labiis pdes & pallebunt, q a sgnis retropellis, Chomo ngebitberi, Ego latte urgente saepe fit retrogressy in majg gratiy p tpoē, s idsuffient. Hebant ad id missionem sgnis ad aū delig quem adeo laudabat Galeng.

2 Laxaoē fiunt vasa capaciora, ut resor beant, qd ibi haeret.

Si vas fiat amplius in diametro impacti solvi,
id fit laxaoe. in balneo tepido hinc fit tumor
et lassitudo transitus impacti, sic veteres facere
prendando VB. 3° si vis aiali incideres aldo,
nem & lumai mesentery ad marg potes quis
exceno ramo arteria mesenterii adigi in alij ramos.
Id fit frictione qd summum e remedij re,,
solvens. Primissis diluentibs demitter fit prius
VB dein eqsis frictio dum attenuata, adhiber
pressione leni sic urgendo satisfacis oi qsito.
Hæc methodus veter e. Legite Celsi jubet
inflaoribs febribs abstinere, bibere multi, id
si o perat, ducere in VB prius tentato clysmate
fit balneo fricare, sic copiosiore sudore toller
nbg. Methodg hæc gmodierna e.

2° canaoe Egr. si hanc e plenitudg
mitto sanguinem, donec fere cadat in
aii deliq, dolor minuitur brevi, si
pltem dolentem obolio fermentis, ttc
melior fit resolutio.
3° frictioe q e mechanica actio, p
quam in arteriis sanguinem urgeo, ne in
ultimos fines pmat, si prius Egr
repello sanguinem & tum frico sites repulli
loco unde sanguis e repulsus, tum fines oes,,
constricti se evacuant in canalem
vacuum. hæc dicta si semul fuerint
desperatos mbos sæpe curari, tn. fiat
in primo initio.

401. Resolutio ergo in oi mbo e, tota sanitate in,
tacta materiam stagnante reducere influentem
maam, nimis acrem reducere in mitem
Attendite si accedunt querelæ de lassitudine,
dejectione virium, qui desolati sunt, vide,
bitis calorem paulo majorem, linguæ siccitatem
& scabritiem pulsus micantem tamen, si
des sudoriferos oriter violentissima febris, aliqui
cod solver, alia diluentibs. Frictione, balneo
& inoibs mbis inflaoriis acutis id fit raro
in majoribs & in lateralibs. Si q tuor illa (§ 395)
observes videlicet optime sanari & hæc e pfecta sanao.
At sanare semper e mbum tollere, & vitam pfecte
servare salve illæso. Suppuraoe qd separat,
nec maa pfecte restituer sine læsione vasis, huic si mbi inflaorii interni,
Crisis vocar maæ morbosæ a sana sepaao. Suppuraio fieri neqt, & corpus fere
Ergo crisis ponit corpus qd manet, qd presolutionem tum abeunt in mbos chronicos
toller. Itaque oes Medici corpus primus tenta, & ad mortem, hinc corpus quendam
bunt hanc viam. e resolutio.

Abscessus.

402. Scimus inflaoem externam et internam adatis
Ideo hæc inflao a medico debt nosci p resolutionem.
si mbus triduo o increscit.

Pag 320.

+ q ty promovenda ē 1ᵒ cum dy ē, q d tam crassᵉ ē ut p poriy vas tranare ō possit, q d tn raro, v si tam crassᵉ ē ut p vas alieny intrans ō possit transire, & cum dy adhuc diu q m deni ō ē disposit ad suppuraoem. 2ᵒ vicina emollie q a st suppuraō ē in hoc loco, loco p mus s p r erit inflaaty.

3ᵒ ut sin pleuritide, si in suppuraoem + git ob f... q adilly locy apponuntur emollientia, cucurbit q adente, riora trahunt, ne in cavy pectoris addat. Coct ē si illa vasa obstructa abscissa in se gminata & gmenuta haerent in uno cavo & nullg ramy obstructy q ē cum d q i adhaeret adhuc.

Maturaō ē calor y in loco ubi ō obstruenti separaō, n. naa sp. arietat supra vas obstruct, & si calscundit vas obstinet; hoc nunqm fit nisi major q dam motg adsit & hinc patet cur in morbis chronicis paulo ante mortem si cadaver nu agere in declinat suppuraō. 2 & hinc si naa languet adjuvanda ē p calefacientia ut ē emplastry de mucilaginiby, de melilotho, + si naa ē nimis v agens p calefacientia addes inducis q am grenam, v schirry q at humidi dissipas.

3ᵒ Nam in cadavere hois mortui q summa diathesi in suppuraoem, q d facias, ō potenis generare p q. si in in instante mortis; q libet ulcera valde fundentia p q exsiccari ne gutta puris erit amplig q d certiory ē signy mortis instantis. hinc motg vitalis requirit paulo major q m ē in sano q d p patet, si i nghael pta morem & nitorem si datey haeet necessar. haec cū vis s deficit victai p p derio mortis n. haec sp. faciunt majorem calorem. Ejus homo q [illegible] fonticuly, si incipiat deficere p q [illegible] tudio, unde [illegible] sunt [illegible] accedere illico ad [illegible] frigy [illegible] aromatiis [illegible] Theriacae [illegible] duelle medicam [illegible]

Febricula [illegible] aret naa, ō resolvit. symptomata ō minuunt, nec notabiliter augent. abibit in suppuraoem, si in gangrenam, symptomata erunt gravissima. si schirry, manent frigida, [illegible] nec valde mobiles, hinc scio q d futurg sit abscessg si tumor cujg mutabit in humorem aut in naalem ō poste redigere. separabit. 2 Emollientia. 3 Maa [struck] motiva adhibenda ē catiory. 4, 5 a pure purificanda oia & dandy locy a pure & suppuraoi. vid. cap. de ulcere. Haec absolute loria, suppuraō ē obstructi resolutio in uny homogeneum humorem. Ergo prig debes facere ut cumq resolvat in [illegible] liq., id ō fit nisi q vicino, q emollienda, interne et externe fiant, idq adentra ō adentia agenda, aspta depuranda, depurata ut vulnerary procuranda.

103. Maturaō nulla fit nisi levis febricula adsit, hinc danda leniter moventia [illegible] tunc applicanda ut ad locy motg fiat attritg talis, ut [illegible] obstructa [illegible] in liquid. motg tunc [struck] applicandy, ut attritg fiat in illo loco. hoc fit interne & externe leniter stimulantiby. 2 Addo p q glutinosa oia talia st, q a bi benè. E gr. farina secaliné y pauxillo allii q tuso, v q ficy pauxillo, haec calida retineant in loco. Cepa acris [illegible], farina determinat, aliq sumunt butiry recens, y cū magnam copiam acetosae coqt y farina lenī optime ē maturans. Aliq arenam gtundunt, simulter miscet aliq mellis y butyro facit emplastry. Aliq emplastry de galbano v aliq gummi fetido applicat, q d sufficit. Calor p p tuus sit ad p temperat in levi febricula, hinc dar theriacae [illegible] v diascordii, v V. theriacales. hic absolutum hic † y N.º 3.

4 Pus collectum q d [illegible] in media p te elongari a q tery ē [illegible] ut seliq infans in pus [illegible] tolerat [illegible] generare.

Contra, si febri ardenti laborat & motus nimius ē, vis vitæ est minuenda, p V.S. locus lavandus. E.g. mulier laborat inflaōē mammæ, si urges nimis, seu Gangrænos fit, si lenis nimis tumor durus manebit q abibit in Schirr, tota vita manebit, ergo hic medio tutissimus ibis & media via terenda ut suppuraō optime procedat.
4º Hoc si negligis, infinita mala, n. ō naē emolumen, q excitata febri diruit & expiat canales obstructos a sanis, q ut abeunt simul in pus hæc quotidie fit optime pure parco nato, n. hoc emollit sic oēs ptes inflaātas ut qsi deliquescant illi parietes, si a. absumis illud pg & apis, suppuraō impedier ulterior, & hic tam diu locus dbt clausus teneri, donec ptes inflaātæ gyrascunt in pus. E.g. in bubonibus Venereis ad ignea oriri inflaō q hic qm ē lentissima, applicat prudens qu Emplast de melilotho, de mucilaginibus 2 Vigonis [illegible] Emplast de ranis ut motus augeat, si simul detur de, cocto Guajaci incipiet ascendere tumor, q ut optime suppurat. ō potest tunc fere obtineri a Chirurgis ut locus maneat clausus, q si nimis cito aperiunt, annos sæpe q fistulis hic in locis dbnt agere, si a. relictus fuit donec matura ut ptusa & mundata cito fuit coalita. raō a. ē q a impuri loci, licet optime calleas artem, ō poteris claudere, qd clare in Spina ventosa apparet, q ē pote claudi, qm diu q a hæterogenei adhuc hæreat.

Sinus ē cavitas sternoalis fere ... facta a membrana cellulosa, in q. sinu recumbit liga. sternoalis.

Fistula ē sinus ex latiore ventre in angustu collu exeuns, ē ì longa ì plana & ... cavitas facta a dilatata membrana cellulosa, q. inter ... se ... maxime. hi sinus sepe ō possunt curari ... ; sic sepe vidi tumorem in parte aliq. ... transcendit supra musculos & in musculos, & ō potes ... , n. impossibile ē sanare ... ō potes ... aliq. ... quando oriē cicatrice desinit fluere ... postea ... iterum prorumpet,

Venae &c: ... effectus puris maligni ē ejus resorptio. ... circa aures glandula ... suppurentur & nimis diu relictus sit pus, oriē ... peripneumonia lethalis a pure resorpto ... ad pulmonem, & ... inducitur ... cacochymia et purulenta & oriē febris hectica, q. ... hoc ... fluat & ... diu ... oriē Tabes, q. ē consumptio corporis facta a cacochymia purulenta inducta ... pus, ... corpus ... deponi ... sic ... aliquando ad parotides, aliquando ad ... aliquando pectus ... q. satis ... hoc ... simul ... ō curabilia ... lethales ... homo ... ex ... hinc ...

Hinc lo[?]mandat clausa agitatis paulisper
ut prius id accendat vicina.

404. Citius si appareat labia jam sit arida, et retrahentur,
calor deficit par. Labia egent 3 v 4 saepe septimanas,
nec hic inflamatione curandum, si exspectatione est reliques,
donec omnia inflamata coeunt in unum suppuratum eques
tta una suppuratione. Nota [redacted] enim
[?]dam q prius statuunt statim auferendum
nullumque spatio relinquendum, o q[uid]em
relinquendum est prius tam diu donec omnia suppurata fuerint.

405. Mollities cedens digitis b utraque parte appli-
cans sentire fluctuatio albedo fetris ex Hippocr, q jam observavit omnia haec facta
Vertex mucronatus qa in medio spiritus [?] pure desinere.
Pressio spiritus prius indicat infer. Gravitas docet
prius factum & exitum aptum est. Signa haec satis
separata sit materia. haec ordinat coctio, si in unum liquidum
abierunt obstructa.

406. Exit dein si relinquitur o prius sed sanies.
Recte si pus collectum loco clauso, calido, vitali
putrescit, acescit o eamque fiunt. Alia facia,
corrodet vicina fauces v ambitus acres seu
cavernas pessimas. nullibi faciliusque singulares am-
bulacra fiunt quam ubi membranae plicabiles
sibi incumbunt, ut in intestino recto, qa Si
magis clauduntur in pueris, hinc diffunditur,
fiunt fistulae pessimae. Aut & creatur iis lo[?]
Vel e efficacia e Chirurgo nemo, qui sciat
si apostema diu haereat in organo formentalem
corrumpendum & laboratum penitus ac abutum
pulmonem. Vidi a coxa, tibia, plurib[us] aliis id fact.
Id certum quod prius bile factum insinuet se in lympha,
phatica reddatque sanguinem, hinc sanguis ex hoc primo,
venaque fit saniosa inde Phthisis.

407. Flexus vicina emollienda ptundendae
& molliora tunc minusque retrahunt. eadem
adhibenda in suppuratione aut eadem attenuat.

Pag 321.

Vertex i. si manet planus repletus
pure odor bonus e signum, sed si assurgit
in mucronem et calem, docet, quod
omnia jam suppurata sint & prius sit
materia, hinc a. in minoribus habet
suppurationes dies, ut Hippocr monet,
qd 4 septimo die suppuratio 14 die ma-
turatio, 21 die emptio, ut in pleurit. est fit.
Comprimit ut saepe in phlegmonimo,
ubi totus unus collectus fuit con-
sumptus.
Si in intestino recto omnis inflatio solet
spiritus in apostema fere abire, quod le-
diffundit supra tumorem mus-
culorem & villosam & hyp[er]
hanc haerent cuique odorem
ita agitur plene q saepe perforam
unde hic potius inter effluit &
saepe est cum intestinum communiquit.
Ratio a. e, qa hic pus nunquam
quiescit & feces putridae perstrang-
ant, & hinc perpetuo pessimae est,
vix qa hic ratio haemorrhoidalia
sita, q fle inflamm.
Solent hic inquit fistulae plu-
res unus orir, si nimis diu
relinquitur pus in loco.

Pag 322.

Uti Tetrapharmaci, qd e obtegens & paulis laxans, vocatq; emolliens & suppurans per eandem.

408. Dnt boni Chirurgi materiam emolliendam & attrahendam. Quid e attrahere? cutis rigida elastica pellitur introrsum, ergo faciendo, ut in loco sit ~~[illegible]~~ minor resistentia, laxabo emollientem farina, decalcaria [illegible] lacte, [illegible] assurget 24 horis [illegible] motum, qua emolliri partes.

409. Requir antequam aperiar, ut cutis blandimentis [illegible] & [illegible] cutis possit aperiri abscessus sine dolore magno. Ideo e magis gratum Chirurgo [illegible] quam quod nullo dolore [illegible]. Haeret in eo ut integumenta sic macerata, & [illegible] emortua sponte fere rumpantur. Hoc faciunt acria emollientia, pro lini [illegible] farina in pastam redacta.

Panis butyro [illegible] saliva lactis, ficus paulisper [illegible] Unguent: Basilicon, cepae [illegible] cineribus assatae, his superappositis [illegible] factis fiunt integumenta tam mollia, ut fere insensibilia sint. Uti [illegible] calorem [illegible] lixivii decorians [illegible] fere fiunt [illegible].

410. Tunc aperiendus sine dolore satis [illegible] satis magno [illegible] partes ut [illegible] integumenta attollam. Dissectio fiet in parte quae minime dolet & minime [illegible], haec [illegible] ultima e. Inferior debet esse ne stagnet pus [illegible] vulneris. Instrumento fit per scalpellum aut per lanceolam Chirurgicam [illegible]. Haec [illegible] directe [illegible] bene maceratae partes [illegible] quam premat ad [illegible]. Raro ob pus [illegible] partes [illegible] fere [illegible] musculos, pinguedo [illegible] lanceola donec [illegible] penetratum esse.

Haec emollientia prius per 12 horas loco apponenda sunt, antequam aperiar, saepe fit ut sponte rumpuntur ~~[illegible]~~ integumenta, si sit in [illegible] faciendum? Si [illegible] pulmo fuerit inflammatus, ex mente Hippocratis, talis sumat [illegible] molles pinguesq; cibos a die 14 usq; ad 20, [illegible] multum bibat & edat [illegible] sit repletionem, [illegible] per loca [illegible], ut [illegible] rumpat & sic pus [illegible].

[illegible] ne [illegible] fibrae laedantur.

Hoc minime directe fit, donec certi simus nos
penetrasse, qa secundam sectionem metuunt
aegri secunda actio est ultio prementis scalpelli ad
superiora adigendi et bene cavendum ut ringentes
ventris simul descendat.
Haec causa autem saepius 1o vel 2o die evenit, tunc
incitant panniculum adiposum inceptus (Het is der
voorgeschooten) et tunc panniculus ille est
protrusus infernus. Ut
contra est. in Macrao
et Praesko pueris ut offerat tunc in perac
ta cum sectio peracta, tunc talis sectio fit.
Hoc acto dico lata plaga sutur. &c. moneo
omnes Chirurgos ingrant sollicite et [illegible] decurrant
fibrae, ut sexta parallelismus fiat Incisio,
si ipsi tam commode potest fieri, nec se premit
ad musculos, nisi imprudens sit Chirurgus. et
metuunt vasa, ut in bubonibus Ventris
ad inguina metuunt arterias et venas crurales
et tumor bubonis sit in medio et maceratis
integumentis, prudens Chirurgus se hic peccabit.
Leniter vero, simulac incisio facta est, pus
leniter exprimitur omni vi, partes sunt flaccidae
et omnes pergeneratae simul partes collabuntur,
scapularia statim protrusus est satis fortibus.
In pergustinet nec nimis partes secant. Nec diu
retinendus aer in loco, aut qd minus prohibeat,
hoc diutius in vesica est ischoris facit, tegere
plumaceolo aliore defendente.
Nec tegendum applicetur, haec monuere Caesar.
Magatus & saepius laudatus Bellostius, qa antea
tegebant aliis eet. Panniculus adiposus est
vel ... rete sistere pus qa conferunt est
latus pressa, nec qq est ... recavitatibus &
callositatibus labiorum. Haec de laudamus Parei
& aliorum qui retinentibus cito protrudentur aut paulo
fit pus stabulabitur itemque in loco, tunc multo
potius aegri persuadendi sunt, ut sustineant operationem.
qa si ipsa contusio fit in parte
est si foetor adest, paululum rimi
q Myrrhae tinctura, et parvo
dilato vel loco est mundandus,
leniter et si pamas declaranr.
Si a aegri nolunt ut aperiatur
locus sumatur farina recens
coquatur cum lacte recenti & nulla
pinguedine, et induratur
partes donec coquantur ut pus
et in plagam ferarum est pus & saepe tumor post
aperiatur.

Pag 329.

411 Nil melius est quam ipso die quo apertura facta est, injiciatur gutt. aliquot balsami sulphuris ℥ij mellis et pauxillo Aloës immittere leniter ulceri aperto. ubi autem cætera male se habent superantia ad dicendum ne vasculo haerentia assumenda. Optimum est ung. Basilicon. Hic post aliquod digestivum Balsamico quodam et pauxillo Myrrhæ & detersivæ, ut Bals. Arcæi diluendum. Exsiccantia et cicatrisantia, tunc vulnus curant, sicut abscessus curari quo tempore curari possit. Imo vel Gr. ipse leviter curari non potest. hinc sequetur quam inutilis sit quod clamant Chemici et quidam Empyrici quum suis traumaticis apozematibus utuntur. non faciunt nempe suâ natura tradere, non curari carne, nisi ita macerando incident etc. Item abscessus pleuræ, pulmonis, hepatis, cerebri quum sit Methodus Phthisici

412. Itemque licet statuendum, non est melius quomodo aliquot sic accommodare oportet ingeniis horum. integumenta producunt cautero aliquo potentiali acrimoniâ sublimato rio, Ol. Salino vel acri aëneo. Porosis partibus applicato cum unguentis leviter et Gr. Basilicon, eximunt plagas in moras, si deinde rioris multo a cicatrice partibus quidem vulnere quam tutaria illi. His illectis respondenda ad quæsita. Quaenam quod suppuratio? Ex quo materia fiat pus? ubi fiat suppuratio bona et unde sanat natura? quid aliud? quid agendum ante? quid tum? quid post aperitionem?

Fistula.

Fistula porro abit materiam, quæ degeneravit in rodentem acrem speciem, quæ erodit fibras, hinc natura haec non potest consolidare, quia nunquam quod geneskit, quamdiu aliquid heterogenei adsit. Origo a. ung. Ægyptiac., si principio stipatis, hoc a. spirituosum sibi membranæ cellulosæ, hinc eam afficit et porro reliquas partes adjacentes. Ut Gr. Dens molaris cariosus, sicut radix non inhaerens manet maxillam, illam erodit et fistula inde intra vicinas si in illa remanserit totus inde...

413. Sic vocatur magna cavitas in partibus quibus a pravis copiosa et quantitate collecta facta. Fistula fere idem indicat, sed cavitatem angustam oblongam. Fistulæ et sinus fere omnes sunt in musculis et cutim. Origo et causa ab inflatione petienda. Natura a definitione innotescit. Vidi in tibia sinum adeo magnum ut adipis totus in pus esset, ut pus quidam columnas tum cohæreat. Interior obdurat fibulam inasionem et fistula cernitur ante tum abscessus sinus longe collectio alia. Effectus est musculosa membrana, musculi ipsius, tendinis etc. putrescentia.

414 Si apturá pq examens e lationis & angustioris cari fistulae census, singé si apturá o magna sunt inferius magna e cavitas.

415. Una curva in asperé fit, hinc inna o curari dexná alia via. licet qdam specifica laudent a viris magnis Brigli, Paracelso &c. legosu fere omnibus illis tentatis nil pfeci, ideoq vix exactum obser- vavi ytaedio. pemunendo sequens magnopere:

℞ Mel: rosal ------ ℥ij
Elix ppr: c. [symbol] & [symbol] ppt. ℥i
[symbol] communis. q. s.
M. f. Injectio.

Pessime & frequentiores fiunt fistulae in intestino recto, dictae fistulae ani, de qb optime scripsere Chirurgi Parisini imprimis D. Dionis quidem veterestimi hic fuere illi sinus qa e osse pano haret prq alias supe dispositi cultas, si oblonga incisio fit inferius ad apturam in exemplo cur clare intelligunt si in brachio p longitudinem sentit fistula, ab humero usq ad juncturam cubiti, ad cubitum sit incisio. Tr digitis ad inferiora pellit premendo sic p quatuor digitos, tunc unus, alter, tertius successive ab infra tollendo. Hinc vero fontem fistulae indagamus. h jam facta aptura & fons detectus, pq detergere, injicias qd mundificans & gra suppurationem tuemur Mellis Rosati ℥i s ij q pauco oo. i balsami [symbol], terebinth ℥x addit pars [symbol] antiniar q Raloës ℥ij ptingunt usq ad fontem, supra splenio gstringunt, inferius laxius htur sequenti die, si nil faetidi fuerit splenij inferius imponit, sic successive lenitas fiat a fonte sensim pgrediendo ad ad finem curat.
Sed dissectis & c oia prodra, haec saepe o succedunt bene, altri sites aspere scabrost, fungosa, spon- giosa intrilentes, hinc si integumenta clausa

Apti noscunt, si primum, ppio pium pus eructantis, q docet, q apti fuerint, 2° injectu, si lie- quida injicit p siphonem, en ua- riis fit, colliguit, qpta sit cavitas.

Curant si fomitem hbnt curato fomite, si o, dissecto loco usq ad nos vindicat, tos ptere- brare, respgere Euphorbio potentius, [illegible] integere pulvere Mastiche & Thereb e ad dicaten cocto.
Si a corruptio e membranae cellu- losae, tu si aptura e qae candelulae ceraceae detegit q vr. decurrat tum ille sinus + liqorem injicere, q depurat sites, ut e vini q Aloë Melle rosaceo, vel ammoniaco, aliqd Olei, silicet, o debet videre, s tum stimulari, si injectqe ille claudit supra p fistulae, & manu leniter premendo detergo fistula q exprimi liq, si hoc bis vel ter fact liq reddit q omnis faetet, injectis quibusdam copaibe solut qd ello ovi, q imponit possit i splenij bene ca- vendo ne supra primas, hinc ppo ab inferioribus p fistio e incipienda, sic ratiu + p diem aprit fistula, ret, nec ligatura, exprimit pppde supra ligaturam, educto caute pure solvit ligatura, si nil mali fuerit, i faetoris odo, certus p primaque fio sit bona, tu itaque augeo & facio p semi digiti altius si fiori, sic donec ad finem pervat, s semper, & sic saepe pessime curant fistulae si vomitem malignu o hbnt.

retineantur, atque una gutta residet, & aerat, per integros annos, tunc demum cannula argentea semifossalis immittur, ubi bene est, alterata sunt supra cannulam ut tendantur & diuturnae fistulae felix fit curatio. omnia apta remediis appropriatis, & detersivis depurantur.

416. Bubo vocatur inflatio glandulosa in inguine in primis contingens. si causa simplex est inflatio vocatur bubo † si venerea mala vocatur bubo virulentus vel Venereus, qui tendet in suppurationem, si qua motus est lentus per mores Gallum Zij in alkohol dissoluti: nulla & seminis: infunctis.

Parotis est inflatio glandulosa in salivali parte dicta orta, Parotis est vel benigna, ut in multis morbis, † & maligna ut in pestiferis & lue Venerea, difficulter suppuratur ob motus lentus per mores iisdem.

Furunculus est talis inflatio in glandulis cutaneis, si furunculus, sine quo suppuratur Anthrax vocatur, tunc fit gangrena sub anthrax gradit, summum remedium est Cydoniolum Hiskiae regi a Jesaia commendatum, ficorum pultem contusa, vel, cepae tritae assata &c.

Carbunculus idem est, nisi quod glandam dicatur plagibus.

Phyma paulo latius serpit, curatur fit sola saliva aut emplastro citrino aut sponte.

Nonoculi (Negenoogen) est si in pluribus glandulis simul est Anthraces aut carbunculi pori, si plures conjungantur fiunt Phymata, si majora fiunt, grana piperis (Peperkorens) facilius determinantur & cadent, quae a destituendo vocantur.

Erysipelas haeret et Epidermide, praeluis apparet flav.

Morbilli est et Epidermide laterati plurima erysipelata, febris primo excitans urgens 2° et 3° die erumpunt maculae fiunt morbilli desquamat cuticula terminatae

Variolae est glandulae et Epidermide inflatae tendentes ad suppurationem, pro 6, 8 et 10 dies Erysipelate haet terminat.

† Si a causa Epidemica ut in peste dicitur Pestilentialis, & quae cito solet procedere cum summo dolore & tumore & transplegit in anthracem, mollientibus, attrahentibus curantur tales & omnes ea, dicunt utique peste affecti; tales si ad axillas non veniunt, e ambis, quo aliquis pestis habent, perfectum si multi bis simul laborent.

† E.gr.: peste, pleuritide, peripneumonia, & alibi loci supra mala deponunt, curatio est ut in pestilentiali bubone mollientis remediis laxae, item ut natura hunc purgat deponere mali illud.

Furunculus est inflatio valde violenta contingens cum summo calore, tumore & rubore in parte ipsius, hinc est ipsum phlegmone exigua, minor in parte corporis, solet curari cataplasmate tota parte, hinc est inflatio parata faciens gangraenam superficiem

Anthrax vel carbo est tumor durissimus instar lapidis, ruber, nigricans apparens, constans & suppurans, renitens in tota parte marginali suppuratione cadit, carnem relinquens.

Phyma est major carbunculus, tumor inflatione apparens ocius, nigricans in parte abeuns, sed post ignem fundens, plures simul adsunt, apparent, & sponte saepe cito disparent.

Morbilli est inflammatione cuique 1° facie imitantes sic variolas ut vix possint disting: quoniam cito de, ubi suppuratio fit in variolis, fiunt sicchari & decidunt.

Maculæ rubræ varia gutta s: in peste pessima sæpe ö pe: cant ut coeæ, s ut gra pessima.

El Gr. si macula purpurea p tot cy p 24 v 30 horas mortem denuntiat. Notant maculæ rubræ, parvæ, si purpureæ e gangraenitas sem si ftentra, recte e iniciönly pessima pestis species, a qremo denotantq enima longe pejoria. Si ulio attingis, senatqe, si colore ruber ö mult suppuratis, qd facies? Si materies pus auges, si facis ut rumpas, s evacuas, s haret pg autt ruptis membranis stabulas iy cavitates putrescetoriis ppr species phtiseos. aut hec, tica talis e assidua miasmate acri purulento coricato sgni, Inna agit tter ut exire. hinc noscis difficultas,

Maculæ rubræ st petechiæ picula hbit & in 24 horas transeunt.

917

918. Ad femora abscessus, segg. Atrophia, prides sæpe Phtysicis ob puris collectionem apin vix potes ob pites carnosas. Si abscess in thorace scio pulmones affici qa x pulmo vita neang mors prides. In abdoie pus corrumpet viscera abdominalia. Ergo ex hoc fundamento hæc eliguntur.

919

Gangræna.

Gangræna e pites mollis ea qdre, ut liqda vitalia nequeant adfluere ad pites, v refluere si minuta e, desint qi in una pite, eg mors pitis.

Sphacelus e gangraena ab integumentis exns usq ad ossa ergo penetrat ad intima usq. Si ergo nec influxus fiat p pites nec p ossa membranas, ut etiam musculos, sic p totg accessus tollas Sphacelus e, Gangræna si öin totas pite blatg sit.

Sphacelus rarior e Gangraena maxime in adiposo panniculo, ubi nupsimpede 6 + apes pilg tumorem qdem hoc is tumorem ingentem inflaoryr, dedi io major naali erat factg id resolventia pyrig dieta 3o v 4o die pan, in aliis pitibg pote fieri, El Gr. niculg pleg fm ad palmæ magnitudinem, digitg pote inflaari ut fiat excrescatz exatg inflaô g magno dolore. 4 ploo major, ubi n. sit hac uflug tm in membrana cellulosa, tam magna fit p phlegmonem.

An Sphacelus adsit, scitur si si pars scindatur profunde usque ad os, si tamen nullus dolor appareat, si si partem omnem plus potes movere, si non movere potes Sphacelus adhuc non est nisi fiat emissio ut supra sphacelum quem narrat.
Potest autem sphacelus in duobus casibus oriri sine progressa Gangraena, scilicet in gravissima & fractura, in summo Lemnio.

Tunc si fieret suppuratio vel Gangraena metuebatur mors ob pus & mortificationem. Dedi ninive suppurantia, tamen suppurabatur, erumpebant partes panniculi magnae, clamabant omnes abscindendum pedem, contradixi sciens aliquando haec incredibiliter intumescere. Curabatur bona nata caro erat livida, tunc gereste omnia & in inferiori pede, ubi nulla apparet pinguedo tumor solito erat sextuplo major, solum idem cellulosa Ruyschii & Malpighii.
Si careat minima suppuratio recrescent omnia suppeditato interea bono alimento.

420. Sphacelus curata a dolore usque infectus sequitur ut plurimum Gangraenam, nisi antiqui horae ortum dixerint, quia saepe absolute sequitur accedit in quadam parte aut corruptio contiguo osse, medulla, periosteo, aliaque causa interiore ortum nunquam vidi.

421 Vis intermiens major in Sphacelo.
Gangraena non diu durat post inflammationem.
Locus paulo ante dictus. Ergo quae augent Gangraenam possunt facere Sphacelum.

422. Inflammatio est obstructio ea canalis, ut per laterales canales adhuc sit iter, ergo per obstructis Gangraena simul est in lateralibus Sphacelus in omnibus simul. Ergo si haec diu durent continuata, possunt facere Sphacelum. Ergo causa inflammatoria ingens facit Gangraenam.
α Si Venas majores reducentes sanguinem quacunque parte prius ante colligas, [illegible]lit, fiet Gangraena. β Tumor comprimens venas. γ Frigus si sit penetrabile ad intima usque producit Sphacelum.
De frigore speculatio est utilis quam non agat.
Sola poma conglaciata id docent frigore indurata si regelascerint putrida sunt,

Nisus nempe in cadavere non oritur Gangraena vel Sphacelus, sed quidem putrefactio, hinc patet non cur in corporibus centenariis ut Hydropicis non nisi post longum tempus oriatur.
Ligatura nempe compressa vena arteriosus sanguis impeditur redire, distendit omnia vasa adjecta, hinc implentur omnes partes liquoribus stagnantibus.
Frigus per primo in partibus hibernis fit, quod praesens facit somnolentiam summam gravissimam & blandissimam, quae tunc sentiunt sibi induci sequitur mors, si ad partes congelatas solent regelascere, decidit illa pars sine ullo sensu doloris.

Si volunt servare poma congelata, di-
mittunt in aquam frigidam & glaciatam
crusta glaciosa circa poma decidit & poma
regelatur, nec putrescet. Sic in septentrionalibus
regionibus partes corporis congelatae adducuntur in nivem,
fit crusta glaciosa, quae si decidit pars regelascit;
si ad focum primo adducitur pars gangraenosa cadit,
et lanceolae per ignem motae uniformiter in
[illegible] & [illegible] in meatus & faciunt
ut pars sit rigida, nec putrescit, & si nix additur
habeant spicula ut ingressa sit, nec gangraenescit pars.
(d) Inflatio est quando quaedam partes moventur, quandoque
obstructae & laterales, tamen si per spicula
impeditus fluxus per lateralia oritur Gangraena
& Phlegmone, notant Chirurgi ab alde
[illegible] applicate id fieri, quia tota impetu illa [illegible].

Ab abstergentibus inflatio transit in
Gangraenam (e) haec producat saepius Gan-
graenam [illegible]. Si inflatio sit in aliqua parte
corporis simul, febris excitet in mora pro [illegible],
[illegible] blanda [illegible] destruat partem.
(f) O credo excludi prodi hocce tam bene
[illegible] si oleo [illegible] aut [illegible] foetida applicui,
[illegible] parti existens [illegible] in [illegible] carbonis.
Si acre & pingue sit, pinguia determinat
acre, [illegible] decubitus de [illegible] quod adeo accurate
sentiunt si 24 horis decumbendo quiescant
[illegible] gangraena laborant ad ossa coxygis
obeminentias scabras.⁺⁺ Dices post 5, 6, 7 ve
septimanas de vulnere horae & infestati
hoc malo, [illegible] est [illegible] absolute
fit [illegible] pondus [illegible] sustentat articulo,
[illegible] in parte diu decumbentes
eam molestiam [illegible] quam [illegible] liquidi
[illegible] affluit [illegible] molestia & transit [illegible]. Ergo a decubitu [illegible] Gangraena.

η Oleosa maxime ubi tumor
phlegmonodes adest, quod vidi
in femina quae habebat pedem
paralyticum, cui applicabant
linteum cera obducta oleo [illegible]
illinitae, unde intra paucas
horas gangraena facta, &
[illegible] incredibiliter.

⁺⁺ impedit a hoc per suppositam partibus
[illegible] (Schimslkeer)

Pag 330.

Est hac certo diu admodum quin gangraenes
& fere semper immedicabile. Ubi vasa spermatica
venae et ad inguina transeunt per annulos in
ceos tendinibus musculorum transversalis, alios
aliorum abdominalis partibus. Ubi vas semel trans
mittit omnibus species annuli tendinosi, q
coercet exeuns vas spermaticum.

Hernia haec fit hoc, si lamella per an
nulos tendinos dilatari saccum format sci
tandit intestinum.

Hinc si chylus & materia excrementitia
supra agitur potest ire in hoc intestinum sed
regredi nequit, hinc intestinum inflatur & tumet
in scroto. Haec est Hernia suffocativa
si non illico juvetur sectione vel remediis.
Quod intestinum plus tumet, eo etiam omnia
viscera plus comprimuntur & in mortuis a
tali hernia abdomen saepe repertum est Gan
graenosum.

423. 2° quae liquida reddunt tam acria ut caustica
fiunt oleo Olei Tartari, Sal [symbol]a applicata sua
acrimonia excedunt partes corrodunt, ut fiat
Gangraena, id omne fiet, si in venis humoribus
acredo aliqua fiat.

(α) ubi stagnat humor & hinc certo quin
sanguine acrimoniam fit humor. multi negant
5 certe a posteriore corporis, apud cadavera hydropic
occasi, quae ex aqua caret seu pulmones adstante
fluto invasit, talis ariditas & respirandi
difficultas, quasi oleo Olei exhauriret, aut plus
spiritus [symbol] alteraret viscera in cadavere.
haec omnia quasi macerando in tam acri humore
putrefacta erant, omnique tactu cadebat,
hepar contractum erat in minimum spatium
per diutius retentum foetidum fit, idem
tolos a [symbol] & oleo acido & Olei caustica facto
erat foetor, & [symbol]m, q in calculoso stagna fac

Longis, cathethere eductam fetidam intolera,
biliter notavimus. Ergo quod humoris est,
fusi in quo stagnat diutius hac digestione
qui in matracio acerrimus fit, ut sanguis, ubi
infunditur phiale calidae statusque aliquamdiu
sui tepore fit aliquot septimanas [illegible],
[illegible] potest ob foetores cadaverosos.
Idem ab [illegible] male a sanguine in alkali
a [illegible], aqua hydropicorum, si primo infunditur
o e mala, hinc si tunc emittitur, blanda e,
inde in mortuis acrimonia [illegible], atque mox
ad destructionem ab ardenti et macerat.
B. negant in [illegible] tales putrefactiones, [illegible]
[illegible] scorbuticorum gingivis [illegible]
[illegible]
[illegible] a Scorbuto, lue Gallica, Schorf, Cancri,
[illegible]
[illegible] corrosa. Ad tendines aliquando acre e
ut erodat [illegible]. In [illegible] e naribus stillat
humor, q labia [illegible].
In Dysenterico fluore [illegible] in [illegible]
acrimoniam [illegible], ut panniculi in,
testinales abradant & exulcerant, & post enormes dolores passos, sine sensu moriuntur.
In [illegible] febrili in pestilenti intra paucas horas totus oculus saepe gangraenosus excidit.
Parotis, bubo, Anthrax tales sunt.
In variolosis id aliquoties [illegible], ubi [illegible],
ratis, inflammata gangraenosa exci,
deunt. [illegible] Gangraena [illegible].
924. 3° Est hic [illegible] sphacelus. Vidi
exemplum in [illegible] hujusmodi. senex in,
ad it in speciem indolentiae, [illegible]
homo cet alias satis tenens, [illegible]
sibi ad pedes quod [illegible]. Vidi digitum
pedis putrefactum totum jam emortuum.

Aliquando fit ut omnis liquorum series inficiatur
hujusmodi indole, q ob acrimoniam [illegible] a
vasis ferri o potest, [illegible] illa [illegible]
si fit sit forte ortae [illegible], in quam se
exonerare solent humores, [illegible]
fabrica tota illius [illegible].
virulentam [illegible] hanc [illegible],
e tam acris ut linteo excepta, sic [illegible]
linteum acsi aqua fortis esset corrosum, si hoc [illegible]
juxta cutim eam erodet acsi aqua fortis cuti esset
affusa.

In Scorbuto acrimonia [illegible] in
sanguine, ut vasa minima o [illegible]
[illegible], ut in eorum gingivis [illegible] patet, si
hoc malum ad interna [illegible] facit Dysenterias
[illegible], si ad pedes [illegible].
Hoc saepius turbavit medicos, q [illegible]
[illegible] [illegible] per [illegible],
onerans se in certis locis, [illegible] gan,
graena fit.
Defectu [illegible] hunc [illegible] saepe vidi, et senes
q incipiunt languescere, indolentes &
immemores fieri, [illegible] articul,
pollicis pedis [illegible] stigma nigrum, [illegible]
e [illegible] in floccultos [illegible] penicillis [illegible],
[illegible], [illegible] hoc [illegible] remotis [illegible],
[illegible], [illegible] in [illegible] hac Gangraena
nunquam e [illegible] tentanda [illegible]
nimis [illegible] fit putrefactio, [illegible]
[illegible] balsamicus, [illegible] applicanda est.

Pag 332.

Gangliones. st ttm sustentacula, q e centra ē cerebri cerebelli medullam oblongatam & spinalem qstituta st, ut sint sustentacula nervorum ut illi sistant sibi aliqd unde distribui possint, si ad talem ganglionem fit qtusio, q illam destruit, actio os de sub qnervis q inde oriunr, & hinc ptes illa, a q̄s vadebant, moriunr.

Est seps in Africa vix digiti longg, q si momorderit hoiem, intra paucg hg putrescit ejg ois pinguedo, cute integra manente, simile in Lue Venerea pessima ocū pingue dum & dein ossa corripiente idemq qs hæc explicare potē, nemo credo?

In oi phlegmone nervi tensi usq ad rupturam fere producunt intolerabilem dolorem, q si cito abit, sæpe erit hæc gangræna.

Pustulæ si illæ plenæ st Variolinis adhuc ē tolerabile, si sero lotturam carnis referunt ē pejg, si liquor flavus adhuc pejg, si plumbeg pessimum signū ē.

Considerandi ætatem, nalig qq egressam de extirpatione cogitabar, pgressa indolentia pgente gangræna q leni delirio, q sictom., in ans mortuæ.

425 4° Observando ttm casg.

Mirabile ē qd solg in mulier Lue Gallica affecta solo affectu & applicatu st corrupt horem posit, ut putrescat totg. Vidi in juvene nivitino, q qputruit plane sine dolore. In calidis regionibg scorpiones st & serpentes unde morti gangrenosi putrescant sine dolore. Vocar hing & ē in Africa seps serpentis genus morsq qsi assimilando omni fans & qputrescens. Venenato. langri sub diluti in vehiculo efficeret intra paucos horas totg putrefactg fuerint.

Tradunt olim fuere hoies, q saluvâ sua occidebant oia aialia, Agathoclem, q senex erat vianes logeng porrecta scalpello, q pt prandij scalpet gingivas, cujg ex cuspide veneni erat capite toto qputruit & qtabuit.

426. Si magna ē inflatio v delirium v dein postens si magna febris simulatē, si tumor dolorbe fuit, erat docent gangrænam intra qrtum diem.

427. Præsens noscir: 1° si ante paucas horas locg attingens audiit ægr vociferari e dolore, locg videt tumentem, calidiuy rubentem, splendentem. Attendo ar pulsg suppurao, mutao &c. si nulla alia caa fit, gangræna ē.

2. Gangrænosg locg spte ē insensibilis, tumens inflatg membrana essiori qm naali necessita ē. Inferior gravitas & sensg qsi sipig tot stagnatæ prevent.

3. Tot gradibg se manifestat Gangræna primo pallor qsi mortis, dein cinereg color fuscg (bruyn) tunc plumbeg & tandem niger. 4 Flacciditas ptis pressa ō resurgit, qd ō effluunt liquida q retinerent 5 Hæc sm apparent, nisi sit ad cubitum ubi exprimer Epidermis & elevata cute ejecta.

o Nil difficilius gnoscitur ab ignorantibus quam gangraena a congelatione, quae maxime prominentes partes, ut digitos, pedes, aures et nasum occupat.
Primo est pruritus, deinde splendor, pars putrescit uti pars mortua, haeret quasi iners punctura hinc actio est de parte. Item ubi pruritus sentitur, unde, si talis inflatio, partes sentiunt ut faciunt.
428. Patet ex dictis. In summo senio fit utique sive ex prius signis, n. si item vides pus stillam,
429. Sphaceli praesentis signa 1 Vide 1427. fiet sphacelus per totum corpus, in reliquis obliga. 2 Signum sphaceli perfecti, si homo sentientes est hic decursus, 1o Phlegmone, Gangraena lanceolam in primis ad os usque nec aduxit quod fiat pars. deinde Sphacelus, hinc si partes hunc decursum sequuntur, sequitur Sphacelus.
3. Hic calor sentitur adeo. 4 Est duplex hic gradus 2o Sensus et motus ablatus est sphacelus, si primo pars incipit sphacelescere, recedit, putrescit, lanar, deinde accrescit ista ligni, ut etiam possit discindi. 5 Foetor cadaverosus. Quae ita integra sine causa hic esse, n. in parte jam sphacelata adhuc potest fieri motus, si musculus ponat signa loci sphacelati, ut in musculo erectoris indicis potest fieri, sine omni adesse sive opus. 6 Haec perfectio. Signa haec alte admodum situs. a suffocatione non nullus alius relinquunt, quod sit sphacelus. potest fieri ut sensus auferatur, et sic si sedens brachio incumbens dormit, si exsurgis ad aliquid quod tangis nullus sensus in brachio erit.
430. Periculum vocatur omnis quo unde mors partis et totius sequitur, homo fit torpidus, somnolentus, carpal, pitat delirat, dormit quietus, moritur. Haec fiunt intra 24 horas. Si ergo sphacelati auferri nil hos patitur et in se recipiunt putrefacturas, mortiferas, exhalationes acres, hinc spiritus laborat caput et perturbatur. Nulla pars magis est patiens acu quam cerebrum, cerebellum paulo durius, hinc primo sensus tollitur.

Nullum exemplum est curati sphaceli sine codem sejati, hinc talis pars mortua debet exstirpari, quia aliter perficit.

431. Ex periculosis maxime ob causas pro. Ex dictate maxima. Medicus scit quod futurus sit et si nescit, non novit quid sibi sit agendum. Item illustratur.
1 Ab aetate sequuntur infantibus Gangraenam ob humorum abundantiam statim fieri, ut in canum aegritudine dicto gingivarum patet. In senibus pariter pessima est. In media aetate non ita male, nisi a violenta febre.
A tempore quo ob aestus et loco ambiente putrescentibus abundant iis difficillime curantur praesertim omnis fiunt, hinc in Scorbuticis, Rachiticis, Hydropicis et lue Venerea laborantibus difficulter curatur.

Pag 334.

Viri si totum cor, systema arteriosum &c. vel vi debiles, non debet tentari curatio.

3° Si a venenis ut § 425 dirimgatur non debet remedia, quibus tollere potest.

Si locus est humidus pessime perspirat, si aridus est, difficile separatur.

Si pars mortua perfecta, vitale adjacens vi appellens quotties in mortuum, hinc major est vis vitae a febri, eo citius perspirat gangraena quae est mors membranae vel cutis, hinc non potest diu fieri, quin illa pars corrumpat partes adjacentes.

A morbo si violentus motus febrilis citissime diger[il], pessima. Vis magnam gangraenam ulterius pejorem reddunt. sive vero nulla in sphacelum augent ob defectum. 2° Quo [illegible] ortus progressus dannosior est. tardior minus metuenda. 3 Si a pressione sit sub sua remedia potestarum debet extirpari, si est ab interna inflatione adhuc curari potest. 4 Summus aestus & summus frigus faciunt eosdem effectus, a frigore summo ex. exustio similis ab Δ: eadem versa phaenomena in utrisque fere fiunt. Ergo summus frigus & summus fervor sunt duo pessima accidentia gangraenae. 5 Si occupat digitus perit ille. si cerebellum, mors, uti si in pulmonibus est, locus quo non excrementis humidis gangrenescit extra. Variant sit [illegible] si locus est quies sit extractionis a calculo, otius occupet Gangrena ob propetius [illegible] affluxum exterum. hac de causa in utero mulierum, gingivis &c. depatuina est.

43° Hinc influerunt sequens regula, quod in statu sanitatis, gangrena est externus mors, verus vasa occupat ab initio, ergo ad intra, si quid rumpit fieret sphacelus. A Sphacelo infecto est gangraena sit ad digitus, largo potius est inflata cutis uti prior annulus, ille gangrenescit & ulterior inflaatur. Gangraena occupat cutem, quod ipsi vicinum.

Pars semel tota inflacabitur, quod destructa est ergo semel nato Sphacelo, vicina in Sphacelum lescuntur sicut assurgens Sphacelus.

Gangraena cito succedens, alias abit in Sphacelum. Sphacelus a. restitutionem negat.

Hinc ilico extirpandus si fieri potest non est dicto spero debet fieri, sed alia est tempe curatio.

Pars tota debet esse destructa, quia omnis ea vita ablata est. Vicina est. ttrin in, fiunt, nec ipsa unquam curabitur.

Si sit in Chirurgos, q ex bona suspensione nolunt exstirpare, illi qdem boni sunt mise, ricordes, ō vo. Medici. Ut post obstructa medllena vasa restituere, nimij requir tpo is et mali excipit inna. Si sphacelo ō pt exstirpari, e attingendg ē eagla sit sanarura pratis.

Gangraena cerebri rao qa in summa ~~phrenitide~~ phrenitide tertio die mors sequi ē qe accessit Sphacelg. Si sit in pulmore sequitur peripneumonia, sputi nigri fatid ut annuica Hippocr: mortem pronunciat, si sit in vesica, ō novi curatos, qtalium prac, ticos summos, qd si semel Gangraena cam occupaverit, ō poté separari, s fit qvulsio.

Frigger nō ita mors, hin ubi in acutis accidit. morir ato homa Vide Boneti in Sepulc: Anatom:

Gangraena difficilis etenim in oibzhis ptibz ē lenta circulao, mucosg humor, longq ptrdug k semel huonir putrefactio, vicina attenuata putrescunt.

Si in ore ē pessimg & corrumpit gingivas simulteng, pserpunt usq, ī fauces (Waterkanker)

Sphacelg in senio ubicunq, accidit sphacelg oiri senibg in articulis extremis pedg manuque annuntiat citam mortem, nec non in pandectis Medicis ullg superioris, qa sphacelg ē illis a caa inori & sursg ascendente.

Tisj & hydropse prig fuere vexati, si ē in pede ito scedit. Phtysica in leonicum ut Scorbutici.

Sphacelg mortem. haec oes, q infirmg obser, vant indig aliqties sic accepite fari per annulos qbi qtiquos ascendendo, pant vigilias & deliria aut si mansuetgin aii deliga, si mctg cerebri incapit affici, hic ut gquur relig.

Si sopor tq moriuntur placidissima morte, ut tq ortgē ī a summo gelu, ī a summo senio, ī a summa debi, litate virij.

Pag 336.

Lividitas, nigredo, ariditas &c. Hippocrati sunt instantis mortis signa; id namque est notabile, si nullus apparet liquor pensus o[...] 24 horas superinde, sunt Lere deliquibus moriunt.

433. Hinc prognosis & diagnosis scitur.

1 Per vires nil aliud intelligo quam motus humorum ex causa motus circulatorii per vasa, qui deficiunt, donat adjuvari.

2 Putridi ingressus &c. hinc enim delirant, potes est putridissima, adeo ut deligantes saepe cadent in animi deliquium, hinc cavendum me inti, nuens in gangraena. 3 Putredo dolet aufert.

2º impedire &c. qua citissime putridum reddit, tenet, quod in gangraena corrumpitur, hinc etiam in venas potest ingredi.

434. Si sciatur quod hic sint vires facile intelligitur, hae vires sunt potentia excercendorum motuum.

Ergo sunt vitales, quae possent motus cordis & vasorum continuare, vires naturales sunt, ut in stomacho coctio, in intestinis confectio, in lactea introitus per quas mutatio & secretio tenetur.

Animales promovent motus voluntarios & sensus.

Ergo Vires firmare est praesentes servare & absentes restituere. 1 Hinc cardiaca illa petuntur nunc ex refrigerantibus, nunc ex calefacientibus considerata causa. Si sit Gangraena a putrido, cochleare tantum majus sunt cardiaca, quam haustus vini Hispanici, in Olivia utimur, Limoniis Lomeis acido dulcibus. 2 Si Gangraena sit a simplici stagnatione ut in senibus gerent Vini meracy. Ө. I[...] illic utimur parum[...]

Ergo attendere quod malignitas sporiet, in nosa putrida dabo Vinum Rhenanum, Mosellanum dicta, si frigida acida, atque calescentibus calidis.

Analeptica sunt quibus copia nutrimenti & stimulus vasis affunditur, ut sunt jura carnium, ova in aqua multa diluta, quae capite primo sunt explicata, decoctum orizae quod aqua coctum succo limoniorum, saccharo, pane cinnamomi addito.

2. Multotiens explicui. 3 omnibus Gangraenosis haec omnino denegantur nec negligantur licet nunquam rationaliter consideravimus multi. Primum Vini Rhenani meminerunt quod aliqui pulvis aut planta aromatica imponitur, quae sunt Ruta, Scordii &c.

Panis tostus hic vino immersus applicatur & naso & ad aures. Hae exhalationibus putredinis resistendo maxime juvant. Primo dantur cardiaca interna, hoc facto cibilius potus gratis, ut senex frigidus acidus edat jus carnium, mox acan decoctis quae pauxillo rorismarini, cariophyllorum aliorumque aromatum.

Juveni calidiori dabo pulticulam de avena cum expresso quodam succi Limonum aut citri, bibet vinum Rhenanum. Si senex sit prandio de oleis, aut alia quaecunque similia. Ex mysterio ea hisce latet, si quis aeger laboret ardenti prandio + Theriacale Lavendula aut vinum Rhenanum. Externum: Epithetica, talia interne & externe usurpari possunt.

435. Debet replere corpus hinc omnibus tractibus spongia expressa infilbit, plendo.

Nam ingenerat est tota copia liquidorum valorum, ut omnia sint plena. Motus simul suadeo, ut fiant expulsiones maligni ad exteriora. in Dictum

2 Fomenta hic saepe narrata sunt, cutgangres motus & cibi copiam. externo tollunt expressionem & lancorias. Si separatio fit commodiura.

Scarificatio per istas Gangraenosas, divisi tales carnes, id est cutem vendere. Fit incisio scalpello ut possit materia exhalare & possit spirare aut crassa dura intus fermentari.

Idem agunt Cucurbitae. Hirudines &c.

436. Sic expeditur materia virulenta & exhalat tota.

Antea enarrata sunt causae putredinis in statis ex compresso tumore.

437. 2 Putredo prior fit, si stagnat liquidus augetur, si calet simul ..., de prius nunquam aegrius putrescit.

Epithemata ex similibus parti gangraenosae applicata, ut ad partes animis, ad axillas, poplites ad flexum brachii, hae loca brevi illa deducunt ad massam sanguineam, E.g. sumitur Vinum Rhenanum & succo citri spongiae excepta ponitur ad illa loca & facit ut accepta in sanguine putredo pientur & stimulus vasis addatur.

Si corpus impleatur talibus quae corrigunt putrefacta, nihil melius quam mel & saccharum cocta + dilutis hordei, hoc propter summa copia, & ingenter sudant, & si admisceantur est vi cordis per arterias ferentur ad omnia loca, & si occurrit putrefactis locis, mundat & titillat. Si quis nimia remedia, quae motus augent exhibenda, ut est herba Alexipharmaca, quae habent oleum acrimoniam aromaticam gratam sicut oleus acidus inculi & panacea nota ad ... melius E.g. decoctus ligni sassafras putredini resistens & stimulans satis facit omnibus & radix contrayervae. Serpentaria Virgin: Ruta, melle add. per decoctionem.

Externe nihil magis juvat quam item affectam separandam absolvendamque; E.g. lacte coctusque avena quod mollem leniem escharam gangraenosam facit, add. de ammoniac. 1 marino.

1436 Hic est summum remedium quod novi si pars absolvatur muria 1. de marino solutus in tribus partibus de aqua marina + & vini quae omnia optima contra putrefactionem. ℞ Muria pars una, + pars altera, vini pars tertia

Pag 336.

Sed emissꝗ intra 24 horas in calorꝗ

ē nri qrīs, stagnans fatebit, ut jseos poss-

Ergo caā prima ē stagraō & calor, ꝗ duō

ꝗtur, st corrigenda.

(α) Unamꝗꝗ jitem nri qroīs poß ꝗdere

ut toto seculo ō putrescat, si eam inmitto

St qdam Chirurgi ꝗ crediunt advocare Alcol vini, oem putrefactiōem qdem ꝗhibet, ꝗ statim enecat nervos & coagulat sgneim, hinc ꝗs reddiunt; ergo patet ꝗd ō qvenat, aliá ā dicta hic ō faciunt & in ꝗstina st.

in levem Rꝗam dant *ci; & ꝗ manni.

Hinc Chirurgi boni ꝗt positis alliꝗ addunt

liꝗuiꝗ*ci, tunc ꝗs ō pote putrescere.

Parꝗ tegendꝗ applicari pote. Maximꝗ minꝗ

penetrant hic summi magis *ꝗsi inflaō

ē urgens, summi ☉, qd inflaōi resistit

ead m. applicaō altꝗ, ꝗ qdꝗꝗ ō oē †, ꝗ

fateorꝗ ꝗstenꝗ; nolo ꝗ. ☉†C, R ☉ & alia

crudelia jitem in †to fortè a secula poß

ꝗservare, hinc dant † ꝗstum & extrinsecꝗ.

Acidꝗ illud fermentatꝗ vegetabile penetrantꝗ

ē limonꝗ, citro ō fermentatis, tunc ō ita

frigefacit. Ergo duō Rꝗ remedia ☉ & †.

In ♆ ꝗs ō putrescit. hinc addunt ☉li, †to,

ꝗ minis acria, admiscent parꝗ ♆. sic oem

putrefactionem ꝗveniunt, & ꝗservant.

Balsami ꝗservant qdem, ꝗꝗspiraōem iꝗ

ꝗediunt & obstipant, inflaōem augent.

(β) ead st remedia.

430. Aromata Hildanꝗ hic summꝗ pe laudat & merer in Hespꝗs Aꝗliana dicta, si recens maceraō in vino ꝗ † vini ꝗstat miré & alere & summꝗ putredini resistit, et facit Scordꝗ, Thlapsi & allia dictorꝗ macerata.

(γ) oia ꝗtinent in illo uno ☉le †to ♆ & aromatibꝗ, poēt nunc universale qddam ꝗveniri.

Inoia vegetabilia maxima st. Scordꝗ & Ruta,

hæc in phiala alta Chemica ꝗ ♆ decoqꝗ

exprimanꝗ, & † ex his cocꝗ exprimaō.

misceō * ꝗ ꝗtra hæc servenꝗ in Lagenam.

Hæc e. st ꝗcipꝗ ꝗ Chirurgꝗtis, in

castris navi &c.

438. Dicta st.

439. Et haec diximus. Si partes gdivi, cito pu,
trescant, putredo enim tam potens est vi,
cina corrodat. Hinc nullis arcanis Che,
micis hic opus. ea sola culina id pot discere
ut c. pis mortui bovis gdiv Ole, to, v aromatibus.
haec pis mortua ead raoe servar ne noceat.
Hinc patet qre maximi medici in summa
peste iidem usi sunt, sumsere + calendulae
acarum, dabant Oem manus descriptum aut
* y in gteri, prohibant + supsiltere hinc
aegri sudant & a peste liberantur. sicane &
cine ead habux summa remedia.

440. Reducenda sunt q stagnant in motu.
(α) si o acescat prout humidis leg, c. Vliquidum & blandum, s o nimis cito & nudite
(β) ois fere Gangraena c alkalina putredine hic movendus e r. prig partes dent et pate,
nunquam cam vidi ab acida putredine licet hinc primo bibat magnam copiam
id senlat Sylvius aliique plures. Accusare acid V. in s hepsis & scordii qui no Rhenano & O.
e qresi invisibile aliqd o demonstratur, nec
ex acido caturi se q videnatur nunquam talem usq.
Diu pis e acida, o putrescit. hinc Oca alkalia fera hic agruunt, sequnt quden
Hinc infusa simplicia Rutae Scordii ar, s ut noram Escharam inducunt.
cent putridinem, sed sanguis q si stimulantia
dantur ea Olibus paucis remittis fera s, aeger
+ plus bibat eo melius, eo c. magis diluitur sanguis.
(γ) Si in senio partes dent glenno fricatione,
tres corpus calidis aromate indutis supra fum,
Succini v Mastiches retentus, hoc motu dat
partibus. (δ) Si abundat sanguis, mittitur q.
Scio a quibusdam in gangraenis ubi missionem
sanguinis leth. lethalem, q attrahitur in ingruali,
idque ..., s ut hoc caveatur potandum e plurimum de
gmendandis potibus, statim sit V.S. & pis faciendae.

441. Hoc danda cito ne gangraena ulterius acapet
partem sepe, ne partes nigrescant, laxescant.
In sene pessimo cacochymico haud ita
diu hac raoe vidi curatum. Moreseat in pedibus,

Pag 340.

Statim cum Scordio, Ruta cortesium +10,
Ole, V Dilutis inme datis sepiao facta cei,
q alias bene deleret sua abundantia.

442. ÷ tunc nunquam curabit homo, partes illa restituendi, sic clamare quidam gangrae, nam curari sine sectione. Chenenge longe o sepiat, in vivis partes illa et sepiunda insensibiles mortuae. Ergo id agunt aut vasa hac via reddere nequeunt. hinc tunc o cedit his.

Tunc sepiao e tentanda et illud qd mortuum e a vivo e separandum, potest hoc fieri v ope naturae adjutae v ope instrumenti descindentis, si pars tota mortua e abscindi, si late cohaeret q partibus vivis sepiao e facienda p solam suppurationem.

Sedicinabile Si Gangraena pfecta in aliq parte a relinquentur, valide morbo. Idem o ac si vasa adextrema frictorem moneri, partes objecta exhalare nequeunt, aut partes gangraenatae inducerunt morte, debiliter ut pri vitalia adhuc dicescunt alias et illius VI.

443. Sepiabit qd corruptum o amplius habet q partibus vivis.

Chemici hic caustica volunt ad, 444. Quaeritur an liceat Medicis medium illud, q adhibere p linimenta, q calce viva fiunt, post sepiationem facere, si q mortuis? certe sed valde falluntur, quem e +1, qd sepient nullis, nullo sepiatorio fortuno id aget. 4 partem mortuam a vivo, sed ubi applicat, in secutae his norunt in eschara gangrenosa, e illud ob vim causticam ibi iterum ubi sepiao fiet dehiscere primo marginem nova e facta eschara gangraenosa, sequenti die margo albus, humidus, pendens hinc fere videtur, q do quaerunt. qto elevari, 5e longo pejus, tum p salubrit soluta abyssa nova.

Non vidi ablatam Gangraenam, nisi immediate inflaoe, q abiit in suppurationem.

3o Eschara emolliendo e q ara subjecta opprimit, q inflaant, hinc requirit ut illa reddatur permeabilis ne suffocent objecta.

Ars medici p sepiaoe Gangraene e, ut fiat talis suppuraao. Medicus o agit in gangraenosis sed in vitale.

445. Vectura absolvunt ut fiat debita gastrico suppuratio.
446. Debita debet reddi suppuratio.

Scarificao o sanat, se efficit ut vincta diurna, q suffocant oia supposita, prohibet

rasis suffocatis dari libertas se expediendi Chirurgus lanceola scindit usque ad prima & tertia inia sensque. Si supposita vasa libere expediuntur, & dari aditus emollientibus. Sic abscessus partes poterunt perspirare, o suffocari integre, & suppurari.

Lito — separari adstringat Gangraena si crassa, si o e crassa, non e scissa de se quanti sponte abscedat, si sola acuditate o sentitur incidenda.

††nunquam a. ut quidam dicunt, debet fieri donec sanguis eneat. Tunc fiet abscessus quia vasa non accipientia motu a corde, jam poterunt facere separationem, hoc a suppuratio nunquam fit nisi inflammatio adsit hinc si magna debilitas e in hominibus o fiet inflammatio, adeoque nec inflammatio hinc si motus deest, promovenda e illa inflammatio per cardiaca.

447. Medicus o m. vult incisionem istam libere si vasa emortua sint, vult vitam in partibus suffocatis restituere, non abscissa alia revocanda partem cibus plenius reddere o mali. Ad latera applicantur hirundines & cucurbitae seminis: attrahentia ut affigari humor calidus per illam partem. Id fiet si lentus e motus ad locum gangraenosum, sicque inflammatio, o fiet.

448. Putant multi in primis Chirurgi, quod per oleum butyri & uni, & reliqua &c sint separationem moliturum. Non nulli accurrunt ad omnia alia V.a.

Expertus & in ea opinione olim positus video escharam facere, sistunt & induant, o fo emolliunt escharam, adeoque separationem o faciunt, fit inde inflammatio, ubi dolet & rubicunda, paulo post crusta diminuta, quae scinditur, hinc escharam o separant seu unient. Vidi saepe ab acrioribus causticis duriores factas hinc quaerunt oleum Lini & Sambuci, Melilothi, Malva, emollientia loca scarificata. Hinc partes timent, aperiunt, emolliunt & fit abscessus, absolvunt hinc madefacere & emollire. Hinc feratis & emollientibus hic o utendum, usurpantur hinc Butyrum

Pag 342.

Unguenty, Basiliy, Althaeae emollientia, si his ō succedit & addas fortiá, exsiccabis magis magisq.

149 Esttune hic qd dubiū

Si Gangrena medioris ppt 2 dies erit Gangrena minor & alij majs. Rogs si ptes perdidae andebeant statim auferri? multi & optime dnt ptem mortuam eptam ēē optimy Emplastry. alias tune aliqd unguenti dbīq addere, si ps ō sit maligna optime & illa fit suppuratiō. ptes o ō st putridae ant ptes acrefactae ō putrescunt. Hinc relinqs, nil facit mali, meliqs inservit p operculo quam linteq eane applicaty, ptes scindenda nulli mortuy dolore increscent. sanis incisione fit ruby, dolor, inflam.

150. Poti-agentia De Eschara dicimq qd debet fieri ad loc. Consului oēs expertos Chirurgos, dnt qd ptes vicinae gangraenam passae nimis rigidae futurae sint, & labia fiant retorrida, trahentur infeq.

Calida qa frigida occupant, ergo debent cataplasmata tam calida applicari, ut fiet calor ttqs, qerat in viro.
Emollientia farinacea hic optima sit & linea optima ē farina cocalis fiqt & butyro coqr, ut & avenae corticata q lacte cocta.
Diaphoretica ne nimis obstruent, ptes hinc paulaty ntae, scordii v alliay addandy, a putredo ut arceatur paulatim bis addir. ē Gr. pronam q palmam manq gangrena affectam aridam factam & adeo foetorem, 1ō moremq ptem digitus, q ti ra illat mortuā ē, deni incidimq, ty farinam cocalis q lacte & oō lini coctq, add paulat scordii ē Rutae [illegible] paulaty pulvt. mixphea, applicavimq, interea sustentavimq calorem p fomenta ex vinō, post aliqt horas re-moremq & videmq an emollita fiat eschara, statim itaq applicamq ne aēr accedat, & sic ē separatio optime fiet.

Ex his plurima possunt fieri formula.

℞ Branc. — ursin Mir.
Ruta emoll — mj
Diaphor
Sem foeni graeci p. s. ē Androij:

Fi Cataplasma.

Hinc ō fit bona perspiratio, & emollientia lenia optima, scordij optimy perspirabile & antiphlogistiy medintq, cui addir flm: lini qtus. Ziij vius decoq in Vª decocto addr paulaty sapon: venet: ✝ Theriacalis v V Theriacalis, q' obiduruit loca.

Scordii perspirare facit, et putrefactiones sistit, et pariter sem: lini emollit, ne retorrida fiant labia, si siccitas externa in parte et ipsa aqua remanet. Cataplasmata haec post, si partes humida molles sunt. hinc in Hydropicis ubi Gangraena ad partes est, tota cellula cutanea et panniculus ad duos digitos et dilatatus, si emollis et in putrefactis nec educis, hinc id cavendum est motus qui educi non potest.

951 Ut Gangraena et Eschara separentur, a quibusdam 24 horis post deligantur, si nauseosus sentitur putredo relinquitur multo diutius, cum partibus a partibus viris facit separatorii, quod si auferimus exsiccamus vivas partem. hinc optime diutius relinquitur 2 vel 3 dies nisi velit putredo, post optime macerat et emollit, ut partes separentur.

952. Per escharam nihil perspirat, nec certo scimus, ne inferne credat et perseparat malum

Si quando altero die deligando eschara apparet humida, scimus non perspirare et transudare liquidum, margo ubi desinit, eschara et haec pati et partem gangraenosam attingendo. hinc in demorsi vides, scias partem separari.

Si gratulatur est primis boris, si humescit notat quod iam sanitatem iam perspirent, et humet et circa marginem escharae apparet allucerna, in medio assurgit mea quod strata sanienta et seminia quod relinquitur maturas viribus separatur et sequenti die latius post, si vacillat iam incipit separari

Margo assurgens in inflamm. suppurat, rubens et dolorem facit, si plus attracta escharosa humescit et mollescit, ita iam triumphat et haec est separatio.

953. Si signa haec dicta adsint, ita progrediuntur in cura est Gr. siemes dimidii Ung. Basilic et Althaeae (haec est emol, lenticina) tantundem butyri recentis

Pag 341.

1

mulsi, fit lenium digestiv plenius, ceolo apposito, cat aplasma superpositu relinqt p 2 dies, nisi retet putredo. Si hic relinqs sup bidio curar, c aliquo si medmta o oijs sepant, si vis utatq pure fit quodiuma suppuraon.

Oia &c. an ergo hic quendam V. VA ute facti a viis in prani maxe fatis.

Noto Boyle, qlaudat mane V in Gangrena, longe melius Sydenham dt tollend V inflaoe prima i in Gangrena ee gtra indicaoem.

Quies danda ne nova fiat inflao. jam gangrena deducta et ad naam ulcris s ee ulcg curar depurando, detergendo, replendo & siccando. Vers de his ante egimq.

Ablato Gangrenoso applicantr balsamica e digestivis Balsami varii, si lis o succedit, apponitur rad. Gentian. v aristolochio tenuiime trita, aut aligd myrrha eadem ratione ab sutilitg.

454. Gangrena a gelu sequenti m. fit Ex Gr: homo in summo frigo, re &c sans genus manus nudas, primo sentit incommodi frigoris hoc negligit, paulo pt ...abiles (verklemmt) negligit manus incipiunt livescere nec sentire tj torpet manus nec sentit sehte manus, p oes humores gge lascunt, e tota manus facta, cpq livida, si venit ad Δ incipit oriri intolerabilis dolor, fit illaos summa, paulo post cadit manus mortua nec ulla arte curari potē, hic fit sine inflaoe gpressa.

Iam plane o agend ut p ings pars mortua sit, a gelu fit ggelao & regelatq mprime Philosophi Monspelienses citime applicand sibi dixerunt, Hyeme Δ e ggstricta, Θ les est magis gpacti & majori adigunt.

Spiculis offa infiguntur ab Δ quoadi, guntur. Vaec graviunt manus q ventani, anise xpintis, plq mutg ee luprue aut VA vigeln duplo plq exhalat, qm idio, circulantiq V gglaciata levior, p'q glacies levior ee gelu acing Kunia cal ... feratis facta descere fit 24 horas & glacies nullq polita e.

Ergo a gelu non congelascunt partes, ut volunt Cartesij, sed ad insinuationem cujusdam aerij istius, quod ferreo adhaeret in assere, et per gelu, et per aliquas notas adactus.
Hinc pars congelata non putrescit. ob spicula et a colore spicula posita in partes moveri undique, si cultros infixos rediceres, ut intrarent aut obliquare si potius alternatim moveres plagas scindendo ac vulnero sic et hic fit. Si ∇ in frigidam congelatis addo Ebria illa spicula trahunt in ∇ ut illa ∇ congelascit et pars fit libera. hinc partes congelatas eximunt, nive quae ipsa congelascit, vel ∇ frigida, quae ibi gelescat aut conglaciat pars sana. Si nivem Ob nives, eos in ∇ in dimitto, ∇ conglaciat et nix in illa solvitur, id docet vim elasticam sive attrahentem in nivem ∇ in et spicula glacialia.
953. Patet ex praecedenti.
956. An pars tunc relinquenda? In septentrionalibus regionibus per frigore fere mortuum qui ... homines qui mortuos reperiunt, curant ne calefiant. nudatis corporibus apponunt nivem aut si illa non adsit, stragula ∇ frigida imbuta, ∇ in stragula congelascit quod novae imponunt si non amplius adsit ∇ aut glacies ultimo ∇ non amplius glaciei in stragulas calescunt aegri et debiles et a gelu non resolutis non calor uti loquimur, tunc saccharo vino aut nuce myristica refocillant neque tegunt ∇ in, sic omnia spicula extrahuntur et curantur melius.
Dixi omnia in gangraena observanda, si incipit gangraena fit appositio. Ultimus cangraena. Ergo ibi nihil agimus, quam dicimus non possumus sistere gangraenam sine ...

Sphacelus.

457. An simili opere curandus? Tpsa heri ps nimis corrupta hinc tegens malum auferendum

458. Si Sphacelus occupat partem aliquam extremam v. gr. manum pedem &c. remedium nullum est, nisi auferre totam partem, potius ibi, quam il impedit, atque quia aeger periclitat de vita. Sed sit loca, ubi id potius, ut si ab osse coccygis occupavit nates, tunc fit per partem, reliquum ergo ut Gangraenam.

459. Usus docuit sepsis. Si sphacelus occupavit nates a decubitu, duo restant agenda. 1 Impedire ne progrediat Sphacelus in partes vivas cohaerens cum his. Nec id potest fieri per se mori, quamdiu viventibus cohaereant, aut per se alicunde velut cultro, sic progreditur & prorepit Sphacelus. ergo sistendus, ne ulterius prorepat. 2 Auferendum corrosivis &c.

460. Pars sphacelata si tolli potest restat vulnus. Ergo totum quod facimus est, ut viva a mortuis sint segregata. Id debet fieri in partibus semimortuis In vivis facere, est eas perdere. Si partes mortuas seligimus, ad lineam quod nulla incipiens, ergo multa adhaeret.

461. Simulac natura facit aliud separandum, potius facit nimium. 1 Ubi auferimus absolute sphacelatum. Si limes est ad fines una fit incisio satis fortis sic potius limes fit.[+] 2 Urendo est egregius modus, licet crudelior vocatur ferro candenti ad locum ubi finis Sphaceli, occurrit fit mucula partes utrimque habent limen, & nil plus constringit quam ustio. T. luxus in corruptis tollit, hinc sphacelatio impedit, i. e. limen ferro lato & acuto instar cultri paulo aspersa utrimque

[+] in hac autem vitandum est caute, ne vitale, quod est, secemus, et hoc plerumque adhuc pereat, quod nimium semper, hinc fere usque ad partes sanas incisio est facienda, ubi excitatur dolor.

adeo diversit, ut vitalia ad mortua o amplig ferand-
3 Rodendo Butyri ē nū laudav optime, si in oo
9ff, alias nimis ē crass, bis v ter ad △ liquescit
manet in oo paulo supra ptendi cur linea, vinan-
sisti corrao. qa cuesta indicav immedia,
aut sphacelus, sicco ō ppedir, s adhuc humidus.
162. Si limes posito ptenti malignitate, qd pono ag nō
quir ? ut scissio fiat mortui a bono vitali.
Dico si pis impedito progressui venir aut siccar.
zestio a sectio o fiant dolorem qa pis ē mortua
donec bonam sepingsit. Ad erosionem ō su,
nendus lixivius △ cy filinor, aut causticorū, s a θ
♀ ri pi θ is ♀ ri ℥ i inspiciar ∇ a ℥xx ℈xxx, peni-
cillo calido hoc lixivij introducendi.
Si hunc lixivij fortium usq pten s θ len
dilutus applico fit citior tem separao, erosio si
facta eschara emollienda e p cataplasmata emollientia
spdagendus si corrodendus & emolliendus donec prventus
ad vitalia ubi sistendus, ne fiant profunditores.
163. Si in loco putrido sphacelato pis incipit humes-
cere corrugari, cicqari, qt tali, minor fieri, jam
in sana & mortua fiant magne albe o nigre
aut plumbea o retorrida aut sicca, s humida
si pq apparet & eschara sphacelata ē mobilis
sic cura parta ē. sphacelus e sponing incurabi-
lis ē aut crusta & pq cadent igq.
164. Si pis exna ut manus, pes brachij, humerus
tibia alia pis femoris tota usq ad interna
sphacelata, ē salva vita q offe extirpando.
Exemplu cur, aut alter ē in Ephemeridibus
Germanicis, qd ipse scutis aetate medici libra
media femoris Prudenter extirpao ein
suadere t ad pservandam putredinem
applicuere qdientia q Antisepticis, sicq
facta ō pseperns & veruntsenes bene.

facit, tu crepat cutis sponte,
ut terra siccata valde fissuram
accepit.
Postqm cutis ē rupta, panni-
culus adiposus nō sentiet, discindi
pote, musculi & tendines simul
tūc discindi pount, si prioste nū cor-
ptea ad os, si a. sens-
adsit, sectio eo usq fieri ō dbt.

Pag 348.

Sin in summo semo ob de,
fect vitæ sphacelgorty, numq̃m
extirpao ē facienda, s; jisgdi,
enda ē balsamicis, tq̃m pts mor,
tua, ne putrescat, t; applicanda mu,
nia Ots marini, *ci, Otri, decoct,
c vino allii, cepan, alliariæ manulli
v Sp: V ccamphorati v aliēi, myrrha
Sarcocoll: Mastiche, Thure, · 465.

Sed rara hæc ē, vix possibilis, ut pts mor,
tua cohæreat c viva, si hoc frequentius ō sua,
deret extirpao, s V Therebinthinato pars
qui balsamata servaret, s qd fiet vases in sano.
Ergo salva vita cpē robusto o cacochymico, p
specta nimis ætate, nec qbg insectio nimia
humor extirpabir, metuiri e. neqt, nisi plane
emortar pts, tqd rarium in Germania, Haga Comitis
observat, in vetula q sphacel hbs in tibia, ob ætatem
& paudelst extirpao instituit, pts digitis obvoluta, bona retentaē.
Extirpao ē ptis vivæ a mortua integra sepao, hæc utfiat
[redacted] modi excogitati st qm plures.
Non nulli ligando hæc tentavunt, & si tibia
eēt deponenda, fecere ligaturam ad genu,
ut nutriment tollat, & pgressy reliq. dam,
nosa hæc praxis ē, moner. & qd in pte vitali
mali fiet, turpissimo eventu intra paucos
menses mori ctingit. nec exustio optima
qa dirigi neqt, in crudelib operib debeng
eē prudentes & dumnand ē, qd futurg sit.
Ergo p ferr extirpao ē optima. Hæc in variis
locis vana ē. Novimg fabros ense digitos
amputare in bello, nec multy damni inesq.
Hinc in ptib, ubi qmodo fieri pote, ccedendg. sic
& supra ligny durg, nec nimis rigid, (censlagtisblok)
v panny ponir digitg, imponiraueg forti malleo
pts scidir, neqg magna opaē opg ē. #
Ita in metacarpo sæpe unā pts ttn extir,
panda, sic ctigit hæc in urbe Medicg ex meta,
carpi ttn ~~detrimento~~ sphacelati fuiē facty instru,
mentg qd poit solg id cope bene deductis
aliis ossib calido ictu ē loco immediate fuit
excissi, fity ictu oculi vix sentiente ægro.

s psto sit pulvis Lipsgdi
v gipsy redensticq putresat
& fit aliquem s pus effluxy
intrigis t bito sisteri sqis fluxg.

Ergo ed potius quam tota ablata sit usus tibiae ob muscu,,
culorum actiones laesas, non est amplius figienum, hinc si
in ossibus metatarsi contigerit per simile instrumentum
quiltus fieri potest, medium os excidiri.

966. Si partes hae plane mortuae et nil agere possint,,
exstirpandae sunt, jam si fieri debet sciendum est, quid faciendum
Chirurgo, quod ordinandum a Medico, quod pertinet sui callum ossium.

967. Medicus cogitet tribus huic ossi curam auferre
facile est, sed eventus non est in nostra potestate, si est a
bono artifex ... miser aeger luit, non male ab,,
scindendum, sed ita ne abrupte facta noceat.
1 Designat locum, patetque ex dictis.
2 Corripit est mortuum et mallem accuratione
ablatum, solatio erit, semelque secanda caro sana unico conatu.
3 Post eam jacturam facta est partis, forte illa
habet aliquem usum, quod quaerendum, si fieri potest.

968. Exstirpatio si fieri debet in brachio, aliave parte
sectio fiet semper in parte sana, quae aegre sanatur,
multo citius agere in mortua ob dolorem
et haemorrhagiam, et recrudescentiam metuendam,
ondam, non potest dirigi, ut cadat mortuum superes,,
manens. In tibiali non est adhuc proposita.
Si ibi auferenda aliqua pars et limes sit affecti
sphaceli, in bello fere semper olim secabatur paullo
supra sphacelum, remanebat truncus, sed is illis
postea erat damno, quod partem infra genu non poterant
dirigere, quia inferiores musculi non agunt, pars
retrosilit, Illuc semper pars illa tibiae retro,,
flectitur, sed id semper est incommodum nec μέθοδος
Verum si fiat exstirpatio quatuor digitis sub junctura

Tum considerandum primo est an non sit
senex, 2º an vires quidem ferent
3º an persistente vita periculo potest esse,,
pari. +

Pag 350.

genu inventæ fulcimentu q. fulcitur, hinc fit facultas ut pedes nativi ubi paululum sn. assueti e ager. Hinc ibi ingrediore ... Chirurgi castrenses viri primi ordinis tibiam fere totam saepe reliquere, qa o erat incertala s protio debuele, dein pati auferri sibi eam ptem, differtia magna e in cura, q debuerit fieri in vivo, hinc qa iniq sufficerit dolet, optime fit ppe genu eo fere loco q. l. genu ... quum fasciis. vid Hildan, Pareo & famosissimos Chirurgos.

169. 1 Hic attenditur praeparao. Pt q... ptem ee exstirpandam, & in vivo noter, si pts e alicujs momenti habet magnas arterias, q aptis manentibq vix 100 numerabis, qui mortui sint ... Hinc pt ... caveri nimij ... Non nulli ut Horatius Augenius suadent cultro candenti descindere ptem, ut arteriis, ut reliq amnis consolideri. Pd scindere videre nec adeo fte & accurate dirigir, nec ferro candefacto adeo bene scinder, q... imaginari & paulo pt ablata o ... consolidao. hinc exturbata e haec methodq. Ad arterias ubi sciniq rudiimas apponir ... (Le touriquet) q̃d inducta ligatura tornando constringir ut pte abscissa sanguis o effluat, n. pt actionem ... hinc ... agi. Tale ergo remedij requir arteriis, o venis qa pay stillent, nec plq afferunt, o curar arteriá ubi jacet rudiima ponir pperdicularis compressa, qum tornando occluso vase ...

2. In præparatione secundum est, ut pars descendenda dehiscat, maxime eo facilior est sectio, et eo melius partes recedere poterunt, si pars sana sursum trahitur altera deorsum. Hildanus ad hoc excogitavit coriaceam quasi manicam, quæ fibulas potest adstringere et remittere, eque bona qua manibus id difficulter fit. Vide Hildanum de Sphacelo.
Contingit sæpe ægros consensu dato credere se satis fortes et nolunt firmari sed dolore et crudeli spectaculo territi se movere de loco, hinc potius quam dedit voluntatem manu æger firmandus est, ne se moveat.
1 V.g. si extirpanda est tibia non trahitur interstione vi inflexum violento, sed sic ponenda est ut sponte esset se paululum obliquus tunc enim partes undique manebunt æque longæ, aut altera illa extensio naturaliter non manebit, sed quæ postea inferior protuberabit, ergo membrum ponendum est in eo statu quo foret si nulli musculi agerent.
Sed hæc id requirit vires sed causas sufficientes aliquas si dentur quas v.g. iij vel iiij opii. Melius est infelicitatem transigere dormiendo hebetando. Hinc maxime datur ℥ opio, ℞ quæ juxta.
170. Culter si acutus ita ut novaculo esset sit fortis ne dissiliat os sit cum proportionatus quantitati partes extirpandæ hinc diversitas in infante et adulto in eadem parte et variis partibus requiritur.
In dorso sit obtusus ne frangatur et flectatur, et Chirurgus caveat ne potius adigendo vulnerat, tunc enim actum est de facultate curæ, sit proinde bene non nimis fragilis, ubi applicatio facta est uno momento ipso, qui inciditur adigendus est ad os, sic tollitur multum de crudelitate,

Pag 352.

ubi adhaeret spr & eq fortiter premet Chirurgus,
ut spr acies cultri haereat ad os, Ergo culter
debet esse maxime acutus, alias obtundit hoc actio.
Simulac scidisti, erit ingens rima, unde fa-
cilitur operatio. 2 Uti est tibia & cubito culter
talis sit anceps, q immittitur, ut descindat
incepta, q oia eradicatione sit scindenda, qa alias
est carnifex, si aliqd relinqs, id secando trahis &
dolorem maximum creas, ne ergo capilli crassities
integris fibris remaneat. 3 Chirurgi si
id permitterent, vix coiret & serra non posset
transadigi. 4 Serra debet esse acutissima, lamella
subtilis & tenuior, q facilius transeat fortis,
ne frangatur anguste ne lamella possit flecti
os scabritur satis fortiter, si bene aequaliter intingens
ubi duo ossa attenuiori incipiens sic in tibia
prius ab osse fibulae, ubi brachio est magna
distantia, ne fibula crassior prius dissecta tenuis
se deduceret aut frangeret.
5 Vidi aliquando haerere in castigatione egregios
Chirurgos, tamen neglectum hujus serra cohaerunt,
Chirurgus trahit & trudit, & lamella neque
exire, si denudata transiit os, hinc consilii,
tiendum est parum ut serra liberetur, sic citissima
fit penetratio, ossa enim tenerior, quam creditur
vulgo & si serra non uti requiritur praemissis ictibus
& reditibus jam penetratum est.

171. Symptomata, primarium est haemorrhagia 47
arteriarum. Venae post hic in considerationem veniunt,
qa nil adferunt nisi qd latent. & est magna
arteria aut parva sive compressa contractione aut
obstaculo aliore et adstringente, nec in magno dolore
sistentur. 3 Famulus debet castigatio paru
p membra remittere ligaturam, ut
videatur ubi exeat sanguis, tunc scit Chirurgus
arteriam, hanc accipit tenaculo cirgulo

(A) cui in medio est latus (B) q spr facit,

ut tenaculo comprimatur sponte. hinc ubi appli,
catus hæret quasi sponte tali instrumento apprehen,
ditur arteria, jam si ab altera parte illud non appre
hæret tunc protractam arteriam filo circum
ducto & modo constricto colligant, hæc optima
est methodus, aut arteria sic colligata nullus
notus restat, licet quidam rainque auti dicant
non esse opus. 2 Si instrumenta debita non adsint
aut non opus sit cauterium actuale loco imponitur,
si arteriæ non sint nimis magnæ.
3 Alii in omnia styptica et potentiores deferri
par est, optime hisce horæ sunt tenerrimæ, in
post membrum extirpatum, doloribus affectis sunt quidam,
quæ absorbent ligna, ut fiat quasi quaepiam fluidum est
simulac effunditur, statim durescat, talis est
fungus dictus crepitus Lupi siccus libere preservatus ab
Aere humido et natus aut dessectus, frequentissime.
Sed his non adeo confidi potest, ut præcedentibus.
4 Sed bory, sit borius satis remittitur ovis.
5, 6. de ceteris dictis vide Pantinos & jacentiores
imprimis Dionisium.
7 Somnus conciliandus, alias dent nimis & opus
non poterit tenere in quiete unde difficilis cura.
Victus sit non acer non pinguis non facile putrescens, et
denique non difficilis coctu, & tenuis.

972. Consolidatio ultima est. Si vasa sic constricta, ut
non amplius stillent sanguinem ab omni margine ad,
nascitur statim facultas, & quod cuti simile
id sensim accrescit & sponte obducunt totus
si salutiores contingit, imprimis si paulo est usus.
Os in medio trunci extirpandi hærens habet
plerumque medullam & cancellas interiores
corruptas, hinc cavenda facilis est caries.
Sumitur Mastiche conteritur in farinam

Si os abscissum & carni medullæ
patet, ne illa putrescat, pulvis
ex Mastiche, thure, Sarcocolla,
Therebintho in vitri duntaxat
cocto medullæ inspergitur imponi
plumaceolus, os simuli pulvere
inspergitur & Vini Camphorato,
et imponitur emplastrum defendens,
sic feliciter consolidatur.

Pag 352.

tenuiss: hæc [illegible] q pauxillo V, q plumaceoli humectari & applicari [illegible], hinc ñ putrescat nec corrumpi s facilis fit exfoliatio.

173. Reliqua ē vero villa.

174. Est hoc observat q magna pars corporis ē ablata, nihilominus quemadmodum partes nutriendæ sunt, sō q sanguinem conficiunt & distribuunt, hinc plurimi incidere in pessimam plethoram obesitatem nimiam, apoplexiam &c. Ratio clara ē, q viscera Chylopoea & Haematopoea manent & tamen q adhuc conficiunt, unde tales sunt maxime plethorici, quales erant ap Romanos milites in bellis mutilati observatum e. ē truncatos plures perire libentius. Hinc sanguis aliquoties ē mittendus, donec vasa assueta sint tali copiæ liquidorum & non ultra. Hinc dictum est tenuiss. [illegible] fiat missio sanguinis, per annum unam alteram, si non sunt assueta corpora, satis ē.

175. Ulterius [illegible] ē [illegible] damnum. Hinc artifices varias excogitarunt machinas, uti ablata manu machinales ferreas, q manica obtecta videri manus [illegible] ut trahent surgentes tendines musculorum. [illegible] ut deformitas abeet, & ad femora & pedes inventa sunt similia. [illegible] invenere pedem formatum [illegible] cum homine poct [illegible] qui pedem movet, flectit genu, & homo [illegible] articulos.
Hinc hic alter [illegible] difficultatis nec gradi [illegible] ambulant q [illegible] ad inferiora acuto & [illegible] extra [illegible] [illegible] ut [illegible] Gallis [illegible] De Machinis [illegible] Appendix in editione [illegible] Chirurg. Patavina in fol: [illegible] emendas [illegible] tiaram [illegible] bracteas ferreas &c. Figuræ sunt [illegible] nobiles [illegible] labore inventa, hinc [illegible] hic in tali casu. [illegible] plurima [illegible] & Paræ & Guilhelmi [illegible] collectores [illegible] uti [illegible] in theatro Chirurg. ubi [illegible] plurima [illegible].

De Combustione.

476. △ sive sit purus aut in corpore constrictus, quoad vis nil refert, ▽ ebulliens urit, licet non appareat △ & ignis. Hinc aequalis effectus △ ardentis, latentis ac humidi & △ effectus varii pro applicatione varia, duratione, loco. Omnia efficit quae ab inflammatione & sphacelo videmus fieri. Partes quod agit & quod vasa destruat, quae tunc liquida sua emittunt.

477. A levitate prima eo usque decurrunt.
In ▽ nimis calida non ebulliente immissa manus tota educitur rubra, dolet, sensim tumescit, cessabit in ▽ frigida manus rubicunda erit cum urgenti dolore & calore, dum non extinguendo. ▽ & frigi deinde quasi in sacco geritur bullulae diffecta ▽ lente emissa sine magna suppuratione tota decidit si diu teneatur in ▽ ebulliente omnium hoc fit, & crusta Gangraenosa separanda, dein erit levis Gangraena, si applicatur ferro ignito, adhaerent partes per crustam. Hinc omnia dicta hic legimus laborant & sunt perfectiune eadem.

478. Phaenomena explicari.
Diagnosis facilis est. Levius ▽ fervida cito partes laesa erit cutem, rubra, dolor, calor, tumor non magnus Epidermis non separata sine suppuratione facile curabitur sponte vel ad △em [illegible].
Si usque ad combustionem extenta fuerit pars, in ▽ fervida erit Gangraena sit tollenda, si cum fuerit fervens diu applicata, non citra restituitur, & diu erit periculum ad suppurationem perveniunt.
Si bulla sit sine suppuratione facilis procedit curatio, & magnus dolor obnervea loca bullis, si bulla rupta non apparet, quando, Gangraena est pessima. longa curatio nec facilis & mala cicatrix producitur.

△ s[ive] per partes nras facit inertes coagulando, dissolvendo, & agit vi rarefactione, vi rarefaciendi per quod agit, non corpus combustibile per quem se recipit △ quam non combustibile Corpora omni linimento antequam ebulliat licet quidem [illegible] calidi, quam ▽ & hinc ideo longe violentius quam ▽; △ a corpore applicatus non nocet quamdiu non limites sentit, non a gradu quo ▽ congelascit usque ad gradus sanitatis, & hi quidem gradus immediate quamdiu manet in illos, applicatus non nocebit, si a eos excipiat & veniat ad gradus febris ardentis applicatus corpus confirmit & omnes humores, qui calefieri potest, facit coagulari undenamque.
A prima ad omnia ab phlegmone perfecta, tota pars mire rubet tumet, calet, splendet, intense dolet acerbissime, pulsat, donec inflammatio perfecta, quo eousque auget calorem, ita ut videatur △ allatus ad locum, durat per aliquot horas, incipiunt apparere bullae plenae liquido, tum tota pars mortua nigrescit, fit gangraena absoluta & ultimus per △ Sphacelus.
Si mere △ applicatus ad calorem ▽ ebullientis, facit phlegmonem eandem perfecte, si pergit ulterius fit Gangraena, dein Sphacelus, hinc patet quod △ omne applicatus ad corpus habeat eosdem effectus ac calor ignis.

Pag 356.

Scio multos jactare se magnas ustiones ad bonam cicatricem reducere posse, sed vana sunt. in parvis quod excipitur in magnis, non autem in magnis.

Herè Chirurgus potius statim id moneat, videlicet, quod aliqua turpitudo relicta sit, et ei imputetur, nec ille multam incurrat propterea in his casibus gratiam.

Si cutis sit ablata expectare potest plus quam ars potest efficere, cuticula splendens tenuis et semilucens semper perfecte restituetur, sed cutis nimis est artificiosa structura et figura quam ut restituatur sine vitio et suppuratione profunda raro ab inferiore renascitur et ut ita redire possit, difficillime fieri vidi.

In muliere octuagenaria senio aut deliqua convulsiones passa est deliquio cadens in Δ pedem totum latus ustum, nigra inflammata, sed quam educta est et redeuns. Vidi ipse omnia haec accurate observata ubi infusio simplex curabat, ubi bulla rupta Ung. Diapompholygos: fiebat cicatrix ubi Eschara erat Gangraena.

179. Putant vulgo combustio aliud singulare quod ab aliis et ubi Chirurgos medicanter spectatos propterea incertitudini adhaerere quam artis regulis. Si legerentur Heldanus de combustionibus nebula haec discussa erunt. Herè multi hic specifici, quidem moneo si tale quod facit, omnes confluunt, alter flores cerevisiae, alter saponem nigrum, alter ung: ustorum (brandsalf) sed non adfluunt quod, dum sed cura hinc longe sana sit.

180. Gradus unus a causa. Non diu applicatae. Si rubedo, dolor summus ad tactum, signum est non destructam jam, si bulla quae lympha adhuc est, si non crispata, nec tumor magnus est, signum est quod possit sine suppuratione sine Gangraena curari idque non fit sed herè negligentia artis. Monendi quod sit sicut dolor oriatur satis magnus, nec tam nimis est nimis magnus sed frequenter hinc sponte aperiet admovebunt ita parva, donec in utroque membro aequalem distantiam patiuntur curati sunt.

Nullibi magis discrepant Chirurgi quam hic, quatenus dicitur et ambustio et putant speciale, sed in finitis gradibus differt, si est facta ubi possit resolvi queat, in multis quidem debet esse coagulatum, et inde adhuc talia esse ut possint expediri quod in iis est coagulatum, si non omnia illa quae confluxissent non possent curari nisi per separationem, hinc ex causa quanta quantitudo de modo sanandi.

Si gradus est ambustae partes talis quod resolvi possit, plus calebit quam reliquae partes quod plus calet eo melius signum, nam si tamen partes adhuc vivas esse, applicare ad Δ quem magis sana posse ferre, teneatur per aliquot tempus, per aliquot tempus sed in ambusta dolebit, si teneas sed ad aliquod tempus dolor abibit, admove plus et pergat ambusta pars, dolebit tertio donec non dolebat sanata erit. id per ∇ ∇ calidam fit effectus.

Pd in ambobq pedibq & manibq satis gmode fit nec amplius dolebit, s id ttn in hac prima specie, ulterq premit fotq, q expediat iter apui, tredere sewet, laxet & emolliat, sumar aglis copiâ ▽ae, lactis ebutyrati ▽ misceamr in ca, lore retenta applicemq gtinie sanat.

Pro Cataplasmate inservit paucullq sem: Lini, bulbor liliorq paucullq ▽ae ~~salis~~ ultimo addar parq ▽ Theriaclis. sim. Itm premit ▽ ô alibi, id moneo ut caveas a Sydenhamo in ultimo tractatu paulo ante mortem edito.

Vult ibi ad inisialq ptar complas pessime facit & fallir uta emolliend malq è, in primo gbus tioni gradu bengè.

Pone △ applicatq ita ut epidermis sit gpacta & bullulae appareant hu mae plena ôpotent cu rari ut p sepaoem, q fit p suppuraoem, q hic ap ô pfunde ô applico ltn oe p qualq ô emplastq Dia palmalyys ut laxer cutis, si a. eschara pfunda sca ficari dlt & cataplasma molle in pani ex lacte cocto q arena, i decoct malvae q sem: lini & fl: altheae ut emolliar eschara.

181. Signa hujq erunt st cutis durescens crispata qsi in rugas gpr separbr si stillat liqem, bullis pivis spr qe gangrenosi ade, si carne tanges nec ager sentiat ut dicat se sentire qsi p supposita stragula, si color cinereq fuscq certa è de curanda tunc ut inflao talis. Tunc ego kamiaas p dicunq diuturnam acam & magnam cicatricem.

182. △ ô è vulneratq s gangrenosq ttn ô pote sepani sine suppuraoe, hinc agenda st, ante monita. 1 Persandanda st usq ad inia sani, 2 lavanda potu q putredini gtrarir & emollit + q ▽ & ▽ tunc apponir cataplasma suppurans lau dar farina Lini aut è blandiuma si puls ex hac cogr, cui addar paucullq butyri recentis, emollit gtinie, ubi Eschara vacillat, bona spes è & puro, ut vulnq balsamo aliqd & si q adhuc adhaerentia digestivis tollemo. Crusta curanda ô ut in Sphacelo aut Gangrena a caâ ttn alia aut nil dlt fferit.

183. Si ô sit facta magna ▽ pfunda ustio,

bona cicatrix fit si profunda, contra vero ubi digiti retrahuntur, siccantur & crispantur magis partes, fit cicatrix cava pessima. Observandum hic quod monet Helmontius, Charriere & alii: loca quae sunt emolliendus, ut textura fiat laxior quam alias loci. Ubi locus aequalis & molis videtur blatus, ubi contineri atis fac ut protuberet. Conveniunt fomenta farina Lini, fl: meliloti, sambuci; Ung: Basilicon optimum est emolliens. Ultimo ubi pars exsiccabitur, adhuc exhibentur fomenta & Basilicon.

Id quod est quod potestis facere, sic emolliendo tollitur & supplentur loca.

Scirrhus.

Agemus de Scirrho simplici & cancro.

Scirrhus est tumor [redacted] durus indolens in loco glandulosos in primis glandula conglomerata.

Tumor est durus non oedematosus qui cedit digito & redit saepe, qui non cedit.

Sedes est glandula omnis carnem ubi in scirrhosam facilem observatus est. Loca hic bene distinguenda & scirrhus a triplici hac causa non statuitur triplex.

In glandulis mammarum & uteri in primis lapsus lacteus haeret. ista singularis est, quod partem in caseosam crassam lapidescentem partem in serum tenuiorem, ipso lacte abeat. Haec species vocatur coagulatio.

Haec a lacte prima illi locus specialis est, multa possunt ingredi ut totus sanguis affuso [alchemical symbol] inspissatur, & ut per [alchemical symbol] contingit, sic plurima alia venena dicta [alchemical symbols] coagulatio necessario inspissar.

Si succi tales insint locis glandulosis ibi ponunt similes generes facere seducta effectus alter, a retrix vetustas diaeta ab humore atrobiliario haec fieri. Haec secunda species.

Siccatio est a calore quovis in stagnante humore liquidiore ablato reliquum quod gerescit, ut quis in capella supra Δ ducerunt, siccari,

Pag 358.

Quando ab Δ exusto est cicatrix ra digitis crassa, nemo hoc potest restituere, tamen quod potes facere est ut quoad cicatricem procuris mollissima applicas remedia alia vitesensiccantia, hoc totum est quod hic fieri potest, hinc quantum Ullum unquam applicant ut escharam lavent, & hoc facto deinde lenia exsiccantia applica, ut est defensivum cerati & nutritum Emplastr: de minio vel igne iter ab aliquo tempore aer frigidus. Adq.

90

o 40 putrescat v dividitur, s mat manet dura &
aspra haec tertia species scirrhi. Ergo v a coagulo
v ab inspissatione v a difflatione tenuiorum excitatur.
Sedes in glandula. sic glandula innominata
v lachrimalis major oculi saepius scirrhosa fit &
parit tristitiam molestam et visus oculi extra orbitam
suffocati aut putrefacti. Tunc in oculo ca-
runcula falso dicta lacrimalis saepe scirrhosa fit,
excrescit & mirifice protuberat. In naribus membrana
Schneideriana v mucosa seu olfactoria ab usu dicta
vel e glandulis ubi inspissatio fit mengerexo mucosa.
In ore et glandulae, q constituunt totam fere substantiam
labii inferioris & sentiunt ipsi noduli haec mire saepe
scirrhosae fiunt. In mammis frequentissime
& axillis &c. observatione mea & ipsi loca haec sunt
plurimum scirrhus et ohronia.
185 Si inflatio e ingens, sanguis e acer, febris e magna
velocitas ipsa acrimonia nulla in liquidis, ex inflatione
fit scirrhus. Ex lacte q m. fiat explicavi statim.
Lac in mammis haeret in tubis in medio latis
ad finem angustis vide Nuck.
Hinc lac ibi haerens coalescit cogi nequit, se ergo
liquidum exhalant crassa indurando lateralia
vasa comprimuntur fit scirrhus. Si in anthrace
difflatur acre liquidum lapidescit, sic de bubone ex coitu
difflatur, quod crassum augetur, acre tum exhalat.
Ulcera exsiccantia opplet, clausum saepe degene-
rat in scirrhum, quod exsiccatur exsanguinem tenuissima,
crassissima relinquuntur. materia atrabilaria
quae erit explicabitur Cap de Melancholia.
Hic tum notes veteres vocare ubi difflato
blandissimo, fluidissimo reliquum crassum terrestre
viscosum remanserit, si haec bilis sic excocta
occupaverit glandulas, ubi e secretio, obstipat
illas mat lapidescens ipso e in quo.
In oi hoie e Lithiasis ut bene dixit
Helmontius. O is ▣ ipso intra 24 horas

Ad tonsillas saepe in
fit, & in lingua oris saepe
dum tumor instar
lapidis, q se diffundat per
membranam adiposatam,
difficillime curatur, & in
initio tum per ... maximi.
Si major scirrhus e in mam-
mis fere ipsi ad axillas
e glandulis inhaeret.
In pancreate o frequens
nisi a prudentissimis, & plerumque
in morbis chronicis obtinet
utraque in cadaveribus
servari.
In utero creberrime qui
qui post 40 annos fit suppressionem
mensium, dolor lumborum & tibia
sanguis effluens, ipsi scirrhus
gangraenosus e in utero. &
Menstrua & nascitur
ex victu acri, aliquo de causa sim-
plici stagnatione illa caco-
chymia humorum q d atra
biliaria humorum 4 sanguis
talis solet mulieribus prae-
sertim, visus haemorrhoides
effluens, q fluens si desinit
statim oritur scirrhus.

Pag 360.

Lapidescens n. quidam humores in lapidem transeunt, talia corpora nascuntur cito in cystis, glandulis & loca ubi haererent, ut renes ductus hepatis & in glandulis conglobatis, ut in glandulis bronchialibus, Warthonianis & alibi nata, ergo spontaneus obtinet in corpore lapidescens materia, ubi nunc haec materia venit ad glandulas conglomeratas, Schirrus creat durissimos.

Austera raro si quae datur, vas nisi ab assumptis. Cito si unquam si e. g. Cydonia poma manducas, statim coagulatur saliva, hinc si talis materia ad glandulas venerit, ut facile patet, quod Schirri parit oriri.

Gypseum. e. g. in pulverem redactum generat nunquam, si V. g. aqua addatur mixto in lapidem generat.

Vita tristis ex millare ratio & facile ex in foeminis schirrosis, quando ut vitae tristes.

Inflatio oritur in limites schirri ad loca sana. Suppuratio nunquam fit in ipso schirro, sed circa schirrum, gangraena, si opprimit venas & arterias. Paralysis, si nervos, atrophia si nervos & arterias, Sphacelus si venas opprimit, arterias non.

contra quos in animali mundo generatur plurimos, inde calculos, in hepate glandulares vesicas, glandulas obstruat. Vita tristis scirrhosos plerumque reddit glandulas. Hinc tristes plerumque habent scirrhos in pancreate, hepate & mesenterio, unde dependet & anxietate in his partibus obtinguntur.

Victus durus farina non fermentata alimentante. Hippocr: Fabae pisa cruda, hinc peterrimae, quae infantes rustici frequentius incidant, omnia haec affrequentant, austera & cruda edunt. Haereditas a parentibus scirrhosis & hujus additis hinc gnoscitur Scirrhi definitio.

Scirrhus jam factus quid facit mali?

Scirrhus ipse est corpus mortuum, et molem suam vicinam occupat & opprimit. scirrhus in mamma primo cartilaginem deinde arterias adcanvadentes opprimit. Eventus exempla ex optimis aoribus illustrari possunt. Scirrhus per vasa vicina augmentat, premit. Haec est idea inflationis. hinc ex inflatione suppuratio in corpore scirrhi rara est in loco vicino. Gangraena ab inflatione scirri.

Paralyses manifeste apparuit post scirrhus solidus in inguine calefactus mox in tibia & toto pede effecto. Item Atrophiae Sphacelus notabile exemplum ap. Haeng, hominis cui in femore & tibia & pede bina haec phaenomena observata. medicamenta effecta nulla applicabantur medicabant in optime inventis glandulam lumbarem Scirrhosam factam, quae sine ramis iliacis. Hinc Sterilitas Harv. degen. anal. docet sedulo se inquirere in causas foecunditatis & sterilitatis in brutis & hominibus & invenire scirrhos fere semper in testibus tubis alvaris parte generationis.

uti & Mericeau in observationibus in 4to. adstit steriles mulieres fere omnes laborare scirrho in utero. Hi confirmant hanc frequentissimam esse causam sterilitatis uteri & ovarii scirrhos.

Partus difficilis. ob scirrhos in vagina, ut factum genere non posset, ex Mericeau. Volvulus inventus in mortuis apertis glandulas intestinales occludere schirrosas factas sicque induxisse volvulum, n. natus in intestino tenui se expandens totum intestinum occupat.

Ex natura & officio visceris laesi affluendis Vel gr. ad
axillas, si scirrhus sit magnus, arteriae, venae, nervi, comprimendo, tunc & pectoris atrophia, paralysis &c.

487. Quaeritur hic primo genio scirrhi praesentis?
Tumores sensiles examinare ad definitionem & in interni difficilis noscere, si tumor cum toto aliquo diu & obstinata, scio esse in pancreate cujus officii est hic diluere. si hepar induxerit, faeces pallidae & flavedo in toto corpore docet scirrhum in hepate. Sic causa locus effectus est notanda.

tunc non facile errabitur. hanc noteo quod de aldoris gravitate compressione diuturna incurabili medici consulti sunt diu, mortuusque in apertis paret in alio viscere repertos scirrhos, qui facile tollerentur.

Tempus: omnes qui sicca, atrabiliarica temperatio hinc manime sunt obnoxii.

488. Ex variis scirrhis vario loco, varia tempore erunt varii eventus adeoque nunquam idem in omnibus effectus.
Omnis scirrhus per se innocuus, et glandulae tales statim videre esse consis est glandula in [illegible] sed, pensa repleri mala compressa.
Dolor kiuria scirrhus nunquam est eisdem, & in vicinis adesse faciet scirrhi, unde vasa ponuntur consi ad lapidem apa affricantur solida. Scirrhus innoxius per se visu vita in vasis

adjacentibus appellit vicinas suas scabritiem scirrhi. Hinc nil agit in cadavere & in homine lentorem quod mali parit, o motu malignus fit. Pd verissimus e.

489. Si aegrae (in viris rariores sunt) consulti veniunt de Scirrhis mammarum rogant quid fiet, an metuendus quod sit. Hic si scirrhus manet, ut nunc e nil facit damni, si cave in quo e multae sunt, unde aliquod scirrhus posteraquam. Hinc o cavebimus quod o possit quae malignus generare, si si leniter possit tollere faciam, dico aegrae, si o multis morsis, o bibis V alioribe potus ardentes, o nimis irasceris, o nocebit scirrhus.

490. Inveteratus scirrhus potius relinqui. benignus tutam fit sc: aiq inferiores aeglis, q attrectatus e dolet, o nimis ditus aut lapidescens in loco idoneo. hoi boni humoris, atrobiliario &c. tentamus an possit resolvi. Per quod dicam pauca, quae scirrhum conducere, sicq assatae & cinerulis in pultem ctusae calent applicatae & fotae maxime conveniunt. Gummi fetidae maxime hic laudanur Galbanum. Opoponax admiscear + 1/6 Vitelli ovor. Sagapenum ad ℥ij v iv ad △ leniter extensa molle plicabile ad spissitudinem Daleri Philippei trahur supra alutam. optime & hic est tegula figulina quae alibi commendavi, quae diu calent & mammis commode applicanr.
Conveniunt fumi acidi ex experientia o nullus, si per infundibulum cogamus spi asiendere ad scirrhus, emolliunt optime e fumus Ʌris ut notat Boyle de util experimental Phil: sic etiam ...puti Aerati addir adscendere per infundibulum spi per caminum. Juvat quod Chirurgi oes ad scirrhus habent emplastrum de ranis quae ...

Locus idoneus e q pmittit extirpationem, & antequam haec fiat, cutis movenda e ut & Schirrus & hic urgendus an o haereat q aliis parte, n. saepe supra haerere q membrana alterius [illegible] venae, ut nunquam adhuc vidi Schirrum q haerebat q membrana venae jugularis, hinc prudenter puls in hac urgendus e prius quam descendar.
Fumi acidi. + ebulliens fere dat halitus dissolventium, q applicatus Schirroso loco, viscida illae ejus partes dissolvat; sic Helmontius narrat ... plure accento, ... halitus ejus Empyricus multas curavit strumas si nunc tale per modum fomenti ap-plicar optimus e add: * in terbolitus V.

℞ Sal: ammoniac ℥i
Aceti ℥iv
Vae ℥xij
V: ℥j Mistis addir Olhiaq
Et per modum fomenti applicar.

emplastr vigoris gstat multis calefacientib laxantib & frigido, si adeo calescit vis frii penetrat. pauxill cinnabaris gstat e. frio & fre ascendiu & accipiu fum ut supra optime.
2 Si frustanea haec st & loco instrumentis qb operatio efficiu accessus e, si arteria magna v vena vicina est, metu ingenti vasor operiri saepe o andemq saepe scirrhg e in glandulis Wartonia, nis b operari profunditate vasa magna saepe in Parotide, scirrh e cui b jacet vena jugulans. scirrhg ois extirpandg, debt ee mobilis, debt app prehendi, tentar an membrana glandulosa sit libera & an laxiq posit moveri haec mobilitas sci, ubi e vl scirrhg incipit maligne ee, oe attingendg. Robur in venit in gsideraoem, an longiq & melig victuq sit aeger q scirrho, si possg extir, paoem, si haec oia gonant, extirpandg e scir, rhg qa aliqdo pote fieri, licet nunc mitissit. Hinc praestat extirpare qm aeger relinquere in perpetuo metu qmdiu mobilis & mitis maneat integre eximendg e. aut relicta protuberantia fe grescere observat e. Extirpaio fit plerq. 1 Ligaoe. 2 Compressione 3 Erosione, 4 Excisione. Si scirrhg pendul e ex piramide, filo ligari optime pote, s hoc raro gtingit. Compressio pessi, ma e damnosa & ab imprudentib adhibita, dy scirrh premiu pars opposita sana in premiu. hinc saepe fiunt putrefactiones vix sistendae. Erosio fit causticis potentialib.

Pag 363.

Interim inne dari Resol, ventes get Res 8lini fixi.

℞ Ois Absynth ℥j

Vini Rhenani ℥ij

Huj cochleare j, q ter v qoq de die sumat, & si o cedit his remediis, ferro oiq e assumiend quam a ice.

Si mobilitas haec e triplex. 1o examino an cutis supra scirrh sit adhuc mobilis, si sit, notat scirrh haerere tect & coërcit in suas mem, branas, eximi pote. 2o adhaerdi e ad latera, 3o ad partes infimas an a. undiq liber sit, qiu si tot scirrh in digitos sumiu & rotar, si seqr notat liber ee ab oi parte, & sive membrana inclus hinc bene tuto eximi pote.

5 vis e benign scirrhi attacti primo corrosivo abire in cancr. id de actualibus. Ergo restat sol. 6.

Exstirpatio fit v. integumentis v. iis apertis. cum aq. involucro eximendus e, … q integumentis. saepe fit in mamma … fissa …, alias aperiendo ea, scindit & extrahitur. 3 Vetustas designat annos v. menses a colore candido desciscens cinereo plumbeo & durus instar lapidis … maligni e.

Scaber e eminentias deprehenditur, si scabrae v. asperae assurgentes partes scirrhi maligni … sua tunica continentur. Pruritus primum signum e cancri + pessimum in scirrho pruritus acutus …, simulac dolor urens … lancinans instar sagittae secans malignus e, & e actualis … partem trajicere …

Loc. in utero … exstirpandus, nisi audax nimis … docent Mauriceau & Ruysch, si vasa vicina impedientia majora aut nobilitas partis, cui adhaeret … attingendus e.

Exstirpatio fit in partibus …, 5 q involucro.

Adhaerescens docet radices scirrhosas partes … haerere in vicinia. Cacochymia … difficilior e, reddit.

Omnes articuli accurate sunt expendendi, an exstirpari possit, & sententia vestra a bonis medicis examinata … approbabitur.

Quid ergo fiet? Resp. nihil aut si moveri fit cancer ulcerosus scirrhus e mortuus, 5 si motus excito in partibus ambientibus movere partes illas contra scirrhus, hinc fit cancer & omnia talia medicamenta mala sunt, nec … ingredi libere.

+ o. intra paucas horas … fatalem cancrum, & … moriendi … ne in illo pruritu partem scalpent, … contra omnes pruritus summum remedium e + q … tepide applicatus.

Si adhaeret. notat q. d. o. amplius solae illae glandulae sint affectae, 5 q.d. vasa corrupta … vasa scirrhi & ingravaverint vasa vicina, o potest … extrahere, ne q dem attingere.

Si scirrhus exstirpari nequit, vitanda sunt q suppurare v. inflammare possunt, & re curandus e ne putrefiat, ergo tunc talis potus, q … sanguinem … auget, hinc a vinis, … aromaticis abstinendum & q potus tenuior & lenior, eo melius. In cibis cavendum e ab omnibus acrimonia …, …, … sanguinem possunt move…, ergo sumenda, q sunt … digestionis nec acrimoniam habent, nec q … in corpore eam acquirunt, … debet ee talis motus ut … augeat sanguinem, hinc o licet ei validum motum … facere, q … nimis ad loc. scirrhosum … applicaret, unde inflammare … magis moveret scirrhus & … sunt.

Deinde animi affectibus e … debet ee in his pacatissimus, q … difficile in his hominibus obtineri potest, q … sunt tristes & …

4. Medicus tentat omnia vicina retinere minimo motu et scirrhus premitur, hinc facit lamella plumbea stanno obducta. Sit lamella flexilis quae locis scirrhosis incuta et optime quiescit. Si fundum plumbi addimus 1/3 stanni. fit amalgama, id permiscendo (plumbi ℥iv, stanni ℥i) et ductilis fit ceratea manu secundum Emplastrum diapompholygos addimus 1/4 de aqua te. Est optimum aut magnum reddit perspirabilem, tunc frigefaciendo et putrefactionem inhibendo ac impediendo vidi homines gessisse talia sine damno ad finem vitae. Laudatur non Emplastrum de cicuta et simm.

291 Nulla fere major est turba in medicina facienda quam quod a femineis et mediis veniant ulcera scirrhosa, quae prudentes videri volunt, dimittunt, si ut mihi videtur ita bene, parandi est et juxta quietiam et modum vivendi praescribere possumus. Contineri debet in quiete circa partem Emplastrum Dia pompholygos partes 3 quod dimidia parte dicti aquatis per emplastris bis de septuriana imponi potest sic poterit vabiri. Sed videnda est partes V. Emplastrum et linia do, ne peccet manu sic in atrabiliariam partem sapo, nacea mellita medicamenta dantur. Ergo hoc in adding.

Sic succurring his brevibus si et quod dicas plus gaudet, id quod plus juvat si dimittas vadunt ad tales quod studentes ut dici possint, agunt ut quod mereantur sicque cadunt in horum manus unde potius talia, quae sic fieri possent ordinans.

Medicamenta debent esse, quod moderant motum sanguinis, hinc et oleosa et emollientia hic gerunt, si vires corporis id permittunt.

Locus scirrhosus sic debet teneri, ne putrescat vel moveatur, et quod sal solvit, et quod dicitur Saccharum saturni, hic est summum remedium vide Paraeum, Hildanum et Fabritium. Si paululum stannum addatur, fit amalgama, quod cera excepta, applicatur optimum est, vel in tantum quod Saccharum saturni exceptum; prius fomenti applicantur, et est tot quod hic parte fieri, ut teneatur quieta.

Si in uno vires quaedam species doloris tumoris, ulceris ad locum scirrhi, quod faciendum est, geminanda remedia, et dissolvendum quod Opii in et Lithargirii, vel sumendo succus Hyoscyami vel Cicuta cera excepto paululum Sacchari saturni addito fiat Emplastrum loco affecto applicandum. Internum omne potest et quod magis est sumendum ut et decoctum Glycyrrhizae Stipitum dulcamarae vel Scorzonerae Sassaparillae: quod hic optimum. Si Schirri stanni eadem facienda. Omnia a Plinio fixa valde nil nisi exsiccant locum Schirriosum, hinc non geniunt.

Pag 366.

Cancer.

192 Oes fere incurabiles tetigimus morbos medentis exacerbandos. Quid si scirrhus ingens faciatis? Plenus A libri, sed nihil efficitur, scirrhus lienis sive solvitur, cum iis id intelligimus de cancro, qui est ubique ... in hepate saepe in liene pancreate, testibus ad prostratas in Venereis, plurimisque aliis partibus glandulosis oritur, hinc necessario dicitur, vel quod facit ad rem ea ... omnibus omittere.

Cancer est scirrhus cujus margines ... jam incipiunt putrescere plus minusve.

Quod ipse observavi sequitur tractando cancrum. Idea haec est simplex a nullo auctore hinc ... data ... et progreditur. Fit ex Schirro saepe cancer ab aetate, si diu duravit, saepe augetur, sic scirrhus ut comprimat vicina et illa moriantur saepe a motu violento febrili aliove in vicinis.

Tunc vocatur cancer a similitudine, cancer est ut Amphisbaena in medio gibbus et in circuitu ... in medio. Protuberantia cum venis lateralibus dispositis Carcinoma non vocatur quod saepe notat simpliciter tamen cancrum saepius 40 et plurimum tunc exulceratum.

193. Distinguo cancrum in plures gradus. Primo si inflammatur in suis marginibus tunc et citius dispositus prostratur, citior inflatio cancer erit malignior et benignior. Vidi notionem scirrho applicatam calefacientis intra 24 horas cancer eluderet. Vidi in aliis lentum adeo ut vix appareret. Quo citior mutatio, quo pejor erit cancer. Venit ab acrimonia putrida quae in nobis stagnet putrescit, quod exsiccatio putrescit,

Vasa vicina est primus gradus malignitatis, deinde quod vasa egrementia advehentia adhuc ferant sanguinem et venae eum reducant, sed omne quod erat in glandula extra vasa depositum in loco cutis constipantibus liquorem collectum in emissarium, ille liquor ibi haeret mortuus, vasa contra illam massam applicata, quod ipsa adhuc viva moriuntur et hinc fit Cancer dictus.

Carcinoma multi vocant illum cancrum qui incipit se disponere ad ulcerationem, sed ipse est tam horrendus quam necesse est fere, tamen habet unum adminiculum, quod quamvis tum a sano potest separare, quod est sola cura ... quod dat mortem corporis in liquidis ... ut fiat liquor homogeneus sed in cancro multa vasa et nervi adhuc stant, hinc in uno loco cancri solis potest fieri suppuratio, in aliis non, hinc in una parte orta, incipit vitale et putredo oritur, haecque ratio cur tam malignus sit.

Excessus quo major foetor, calor et pruritus oritur circa partes eo pejor, quo putredo major in loco affecto, eo pejor, nam se diffundit per vasa viva.

scirrhus putrescit in saniem subtilem & putridam pessimam. Dixi non esse ob dignitatem partis, cancer in glandulis cutaneis esse tam timendus in parte nobiliore omne glandulosa timendus summe cancer mammae terribilis e, aut & simul qui in utero e. Nempe hic anatomicis obs. servatis & Chirurgis certum e. cancer vulgo e durities in ingrediente. & talibus in partibus occurrit cancer pessima timenda et in glandulis quovis. Dixi esse a tempore in corpore subtilissimo saepe obedit medicamentis, & in atrabiliario, sicco, duro rigido difficilis e carnosa vegeta temperamenti corpus qui bonus tempore felicem saepe dat curam, & tri, gosa, sicca malam. hinc nos cur malignitas & distinctio.

194. Hippocratica e Rhasis distinguens cancros in occultos & apertos. Occultus intra propria pelle & membrana continetur. manifestus e ita. Ulcerosus fit ex occulto, qui igitur aliquot scirrho, & rarissime.

195. Ex scirrho quod non fiat, patet. Acre & caustica si applicas scirrho fit cancer. Ratio, scirrhus dedit pedunculos & radices hic & alibi. Materia intima canceri e immobilis, vix quibus tota vasa viva, & simul ac nimiae, viva trahuntur. qui sensim motus quod supponunt, hinc vitalia adhuc plus premuntur, unde oritur malignitas summa: Mutatio & c. observationes et Hippocr. observatae ubique inprimis per Mauriceau, qui optime de his scripsit,

Numerus &c mammae quam, lis & utero directe communicant, Venimus quod vidi mammam affectam, quae axilla illius latenus non afficiatur & exstirpata mamma tam uterus in cancrosus fit. qui strumas habent in collo plerique moriuntur quia mesenterii glandulae tunc sunt affectae ut anatome hoc docet.

Mutatio in circulantibus certis aetatis temporibus tota mutatur, ut tempore pubertatis mamma patet, & his temporibus pessime fit Cancer.

Pag 368.

Mulieri q diu gestavit scirrhy, ubi [struck through] desinunt men,
struá, simul cancrescit, sic ab hæmorrhagia dicere
fluxu quolibet retento, q solebant fluere.

Sterilitas plerq uti effectq & signy cancri observat,
steriles mulieres maxime cancris objici, quod patet
ex Flavreo & Mericeau q observant Feinhesius
in partibg ego & alibi e disposio ad scirrhy. Mulieres
quæ peperere, dein ste cancrescunt. Observaô
e certa an oblaxitatem factam a partu tollar
disposio incerty e. Hinc in monialibg cancri fre,
quentes st. Rari in junioribg, plures in senibg
cruda o'bere cocta, e. horeis acria calida inprimis
aromatica, cepe, allio, odorat. Oriâ ã Deiâ &c. sæpe
mutabrunt scirrhy in cancy. Tristitia promovet
cancy maxime patet ex frequentia in mulieribg
melancholicis. In utero grossed difficilig
que p' 10 annos ex dolore in lumbis seceffluxu
humoris patebat. Promovet & calor hic
medicta sic prioty, alioque quis in. acrimoniâ
vesicantibg causticis &c. cheratg. Viri illæ
causæ p' teshas inveniunt, ideo caæ nota
facilior e curaô.

Effata minq qd sensim penetrant
oes fere glandulæ, sic glandula
thymy in primo natis mamam
pter thoracis fere applet, pt
a 2 vel 3 annos a nativitate, totq
fere evanuit, hinc si maeskh
rosa ty ibilicaret, & potest abolei
& comprehenssety glandula fiat
cancy.

196 Patet.

197. Incipit scirrhy primo titillare, quum, qsi
pluma circumducatur partibg. segr pruritg
dolor lancinans, calor rubeq purpureg lividg
cæruleg, donec ater, tunc duritiæs longe major
quam prig. Duritiei prigsta callere esse ca
rcinis prigin scirrho magis occultabatur,
Sigq tale apparet uno loco secutura sunt,
cum signy e multitudg. rara taliter
mutanô circa cancrq qx haet,

Prompta q si incipiunt apparere
nodi & tubercula extra superficiem
apicu latg scirrhg jam e cancer facty
ty fit eruptio membrana scir,,
rhi rumpitur ubi apex apparuit
& intra uny mensem ty fitio
major quam intra 2 annos facty
fuerat. pedunculi ty fiunt, qa
affluens tumor oes venas comprimit eraoes
& sanguis ty ibi stagnans incipit in
spissari, & oritur ibi sanguis atrobilianq.

Vena inflata cruore atro. Veteres putarunt ignem ven hoc nasci, si id destruit circulao. aut ante cancrum ō adē. S quis destruitur nec regredi, tenuior, dissipantur crassa aggregantur id fit ppe cancrum. hinc videntur varices circa Cancrum.

498 Patet expresiō. 4

499. Proponitur hic prosopopoeia ꝑa canceri & itg talitas gradg ōi semiliorio differt.

2 Vasa attrita — rumpuntur. Cancer assurgens plg premit ambientia vasa ergo plg attenuantur, nec possunt expandi vasa, qa hinc & app cancer renititur. 2 Rumpuntur Vasenta illa impetu pressi trita hinc oritur putredo, aut nudata ē ps carcinomatica Canceri. Si ē. attingitur ab △ e. cito putrescit △ si deest vix putrescit, id docemur ex Boyleo, simulac apir, brevi putrescit & exit, qa accessit △, sic simulac cancer devenit in eg statu. ut vascula sint rupta oritur putredo, q̄ pten gsistit vorir in ptibg vivis ptuberantibg ptin ab △ admissio Nunqm ex cancro prodit gutta puris, s humor tenuis q̄ si Vosq dicerunt fœtore intolerabili cadaverolo, q in cancro suppurantia potiq adeo virulentg ē ut ꝑ Hippocratis qd olfactu pcat cancerosa mulieris ob ꝑoti fœtorem.

Tunc roduntur ambientia putrefactio inficit vicina horrenda ēd adeo ꝑprj ē cancro, ut plurimi inde definiant eq. Hinc ulcerosa talia vocant cancrosa. Cancer ē tumor glandulæ glomeratæ, q prunq fit ppria tunicam inferne adhuc adhærescit, unde retorquent labra. dolor ttg ē qnty pturi ex qtantia horq illiqre & videre acedente canceri extcutione cogebant pp dolore instar puerorum ꝑ geste, ē dolor ut gravis, urens,

4 Apic & c. qd en glandulæ fabrica patet, ni hæret in sua ppria membrana, mamma ē. in florida ætate cute & pinguedine ablata tota integra eximi potē & enucleari, si jam illam membranam & vasa prægit, aptg ē cancer, q fit duplici m. ū rupta cute ū si semina (ut loquuntur) ppeat & in sua tora corrupt. Transudando ꝑ cutis q membras na pinguedinosa & membrana canceri crescit, & ex his tntg fit uny quis, tqq di Cancer fiatg.

Acris ē sierodit vasa minima ꝑ effluit putrefactg humor canceri, q sæpe tam acer ē ut Lintea apposita sic erodat & gsumat, acsi ab △ e ent gbusta & flume digtis ꝑ discapi poruntur. retorrida ē q ptes, exglg ēnit maa canceri inflectit, ō a. comm pit. dolor a nervis q vellicantur ā maa putrida adhuc vivi. Lividitas fit. Hinc in ea pte, q ē āin gtigua

Pag 370.

"fiunt, quia venae absorbent aliquid ex putredine, quod deponunt ad vicinas glandulas.

Haemorrhagiae fiunt quia cancer in eo statu per tumorem comprimit vasa arteriosa & venosa, quae nunc summe turgent & tument, & punctula nigra apparent, si tale punctulum rumpitur, emittit sanguis ad magnam distantiam & Bloedkanker, & facilis sisti nequit saepius, nisi stiptica applicas, feruntur ab altera parte mali.

pungens rodensque quasi potius corrosivus vel causticus invenerunt partes. si color jam niger statque pessimi Cancri coecantes. quae mulier habet cancrum magnum in mamma jam habet & in axillis quod latius & in inguinibus, ultimum in utero. Vidi saepe cancrum in mammis, et numquam talem quem in pago Nordwic, Mamma erat humano capite major tota cancrosa, dura utraque. Axillae non fiebant cancrosae. tandem diu corpore dispasta arteria axillaris unde periit tamquam instar placidissimae mortis.

Cancri profundi erodunt ad arterias, quod non credimus quasi corrosivus hinc stillicidia haemorrhagia, gravationes a doloribus, spiritus a febricula lenta, totiusque atrophia quod laborat antequam moriuntur, fit (Ζύνοσμος) Hippocr. i. tollit olfactum, ut ego vidi, quando nares gessi obtusas, maxime ubi magna putredo colli. Hipp: in acutis graviorum, tubera lenta o dolentia quasi corinthia, Uva Corinthiaca, quia ibi glandulae sebaceae non afficiuntur.

Mors ex Cancro provenit duplici causa, aliquando si ad vasa magna sanguis attendit ob cancrum mors, omnis corporis ut decrepit, quasi tabes & febricula, in acuto tempore aliquando per sis arterias moriuntur a jactura sanguinis. Hinc colligimus quam horrendum sit malum. Si in intestinis sit V. Gr. in pancreate habet toria signa ut exempli, maxime foetidam ex alvo re, jectam, tumoremque habet pars posterior cum spasmodice cruciatibus. Sic si sit in pancreate, liene & Mesenterio, ubi maxime dant in stomacho, dant stomachica, nil juvant si tales ibi dolores suspicabimur scirrhos degenerare in Cancrum maxime si faeces alvinae nigrantes o tegenata, & cortice & foetore sanioso.

500. Divinū axioma ultimo servet. Cancer oc-
cultg sine noxa p plures annos hererepote, ne
ergo moveatr alias pgredir instar Δ accensi:
Hinc hæc oia magnaio tollenda, ō adhi-
benda q̄ multj p mortē pōent.
Aterna ē obsenao ab Hippocrate stabilita.
Occultj cancē ō move, nisi excindere pois.
501 Cancer pōg naā loci, si e. in mamma om
ō sapet pūgē, si in labio ut fictilis globus
lusorig pueror m. magng ē. n. si valde magnȳ ē, diffudit
jam malignitatem p alias
cpois ptes, & extirpaō t, ō juvat.
Incipiens ē scaber titillans ō pruriens, ō
mami doloris. Liber q vasa cancrosa nijtis
membranis ōjermīt & hæc pote mov^ri,
s i nijsta membrana radi^ces egit ō movēr,
& voiar adnatg apto loco nec viciniā vasojstinenda.
Acretg n oia vasa magna nri
cpois lbut p antiīā itēq
membrana tunicam cellu-
losam, & multa glandulæ
multis in locis magnis vasis
adjacent, hinc ffe pount g iis,
gerescent, qd si facti sit
extirpaō ō facienda, n. discin-
dereni vasa.
Facilior ē a cdo ēxnā, uti sepe fit mulieri
sanæ a mamma inflicta ḡlusione infantīna
excaā hac unica fit cancer, nec nappes ē tol-
lendi, s^i si caā sit inna atrabiliaria diffi^cile
licet tollir. In senili cpoē ō suadenda ē extirpaō.
Juvenili facile. Dbt et ee solg in cpoē, uti si
sit in mamma simulg in axilla, tonsaio
ō agis si suades extirpaoen, vidi factam, ubi
in mamma [struck through] & simul pīvolg in
axilla, Statim e axillis efferbuit, ita ut
brevi toto brachio & omnibg peiser hemor,
n. si plures adsint, ē signū
caām haerere intg in cpore
oliaqua mortuā sit, sic ex oibg aoibg collect
hae ḡdioēs adst & ē satis erentg male agis,
si ō fit aut deinde cruciatg & malignitas
tto major ē.

Pag 372.

502\. Non ē mulier cancrosa, q̄ ō indicat se posidere qd speciei q̄tra cancrꝰ, 3 oia s̄t ejd̄ notæ. Cancer oibꝰ modis attrectatꝰ furit, ante mortua ō gēri, res, id qq ē de violentioribꝰ medicamentis, q̄tia si appli, cueris putrefacis integumenta exponis Δi, pu, trefacta auges. Ergo bis hoc alibi satis dicta notanda st.

503\. Cancer incumbens dictꝰ ē § 501 a caūnna voce ortꝰ generi & lenta semut meaā aggesta ad glandulas intrinsecꝰ ortꝰ ē. ō attingendꝰ – Ra, ga observatꝰ ē tales sectos in alio loco majores generaē, una mamma secta alteram cancrosam factam.

Vetꝰ ō tangendꝰ, qa irrigavit totꝰ corpꝰ suo malo, nec in adhærens tan, gendꝰ, qa ō potent integre eradicari, 3 una ō qa manebit caā & ō jurabit exstirpaē.

Alius sociatꝰ hoc, sique tritescientes vidi, Elgr: Venit matrona ad me cancꝰ hīns in una mamma, q̄ volens de exstirpaē, dissuasi qa ad alteram mammam jam adhærebat, tu ex metu eius & ad alius pelruasa jussit eā sibi exstirpari, & feliciter in sanatꝰ ē ille cancer, sequenti 40 anno redeuns, tota altera mamma jam cātrifecta, iterꝰ dissuasi qa & axillis jam adhærebat, tum iterꝰ aliter parisimit q̄tia jussit feliciter satis & in bene curatꝰ, 3 sequenti anno mortua ē ab hæmorrhagiā uteri, cancro q̄ so ad uterꝰ, qd fit qa natūra, lens maām ad illꝰ locꝰ deponere impedita, ad aliꝰ locꝰ id deponit.

Semen dr dispositio atrobiliaria in corpore obtinens, q si ō pergꝰ cor, recta, nil promovebis.

504\. Ni queat – p radicem intelligo illas particulas cancrosas q ex propria membrana se extricaverunt & infecerunt alias partibꝰ. Furiosꝰ erumpit si ō tollitꝰ, signa radicis multa st, 3 si absolute st liber, qd facilꝰ movendo 2 nulla ē aa causā 3 si nulla dispositiō. 4 Nullꝰ aliꝰ cancer. Per semen cancri volo in primis illam maām q in corpore ō cancroso cancrꝰ creat, ut tristitia, humor acris tenuis &c. is ō attingendꝰ ē, alias aggrabitur & oia alias apparent, magis agitentur in illo corpore. hinc oēs caveant. Ad minora recurrit id observaō historia docet loco ubi hæret ē prī cam mingi cancri, si claudicor tener cancrosa, hic undique exhalant & resident, 3 apto loco sistendaō, ō liberā se ad alia loca insinuant. Alios facit &c hoc vidi in femina cui can, crosa erat tota mamma simulꝰ tuberculꝰ in axillis instar ciceris qd excissa mamma, paucis septimanis pugnꝰ superabat, id spē fit, si bene st, jam simul in mamma & axillis.

505 Pd quum ē Axioma.

Pag 373.

Uteri cancer difficillimus. Casus frequentissimus mulieri desinentibus menstruis fiunt dolores maximi in utero, retinent diu menstrua, tum fluxus ingens fit cum magno dolore, quibus id ideatur fit. Abit in utero cancer. Vid Mericeau. ubi ō attingendus cancer. Pd didicit documentis Harveus crudeli historia apparuit maligni scirrhus in utero & cancer eo obsedit, ut os uteri pateret, ut semina & feta accrescerent, in jactu suo et qualis ee soluerent. Obli uxorem substituere, si cancer mirae morum malignus factus & diris symptomatibus mortuam quasi esse, ora uteri cancrosa septa est.

Faucium occurrit saepe glandulae ibi scirrhosae cancrescunt occludunt nares & fauces, ac nil fieri potest novi. Velleminus quem discere. pretium rapitis aiae halitus & motus hae partes, vicinitas nervosa, tristem faciunt casus, nec aliud quod quem non est oppetendi.

Palati non insanabilis ob arteria spirituum ad partes motus.

Labiorum cancri uno in casu vidi fieri, quod ō potest si negligatur primo initio, quibus in glandulis canal, lacteis labiorum cancerosis citissime excidendus ē, dum purge casendi potest, dein impossibile.

506 Alii ō quaedam. hoc duo ego intendimus.

507. Si caeteri pari neg quo ges danda ē.

Auctorem ittigo & in quae ipsius cancri ī orbis vasis vicinis. 1 Primum quasi ē, ut circa pitem gerar lorica q impediat laborem catreman ex bractea plumbei intus lenis substantia munita articula rigidiosa (Ryglyssies) male puniunt melior ē bractea inestitut holosericeo, ne flexione aliove n. loca ladar.

Integrae n. si pius tum punctu, ut supernare tit saepe visu, ex-, crescit in ingentem molem, & breui plenus fit, ut moriunt.

hunc saepe curari p d Omaiui, uterus adlinquiant, n. munifice oeri putrefactionem tollit, si si intra pinguedinem pervenit mali ō potest curari, quod tum impediunt, pessi, rao & exsurgit sem pejor cancer.

Nunquam linteum v lana debet attingere locus cancrosus, quam quum atterit, tum hic gemit abluta quod hoc ō facit, tum si nitedo jam & splendor apparet, plumbeata quaerunt.

Narcotica hic adhibeamus ut nervi primitus obstant peccant, n. si calquent unquam, actum ē de cancro.

Pag 371.

Nil amplius fieri qualis esto, si quod in poruismo extrinsecus exhalat tollit hinc illud retineri agere coqui & emplastra omnia mala est. Optimus tunc est quod applicari debet fit ex plumis, bagine excepta solacea, ut fiat emplastrum de fontis. cerule ceatis addere quod opinant eorum obducere locus tegendus pannis siccis linteis, licet e emplastrum nil agit colerent, exhalans recubit & mala facit.

Haemorrhoides si poterint excitari, summum est remedium.

2 Causa cancri est invenitur in humoribus a ...s & reteribus alia quam atrabiliaria, quoniam materia est: ossa Olina & Vitis. quoniam fit quod densata ... fieri incipiens tunc adest haec quam in cancrosis est.

Ergo omnia medicamenta quae movent ... atrabilem corrigunt blandissima remedia. Agaricus hic minime laudari, uti & Manna, Cassia, Rhabarbarum, Fol. senna: Lenia ... Tamarindi poma acido dulcia, Damascena ex his fiunt lenia purgantia per quaerationem minuere, atque bonitas magna ..., movent & mala est. quod dulcis, Alhujus minerale & ex his ... dosis, 3 v 4 una septimana ut leniter evacuet materia atrabiliaria, sic obsecundamus naturae & sequimur eam, quae antea ... fere benignus naturalibus evacuationibus.

3 Optimus diluens est V. tunc decocta quae lactica optima ... Cancri cichoreo, ft. Rheados, Sambucus, infusum ... ob famam vulgo dictus (kankerbloemen) Melc.

Alth: rad Cnice, Salsaparilla Scabiosa, Stypt. dulcamar: Glycirrhiza, haec acre mitificant, crassum cancri diluunt & emolliunt partes.

Scorzonera, Tragopogone, Taraxicus Endivis Malva, Hieracio, Sonchus, Fumaria &c. laudatis specificis, quae bona in ft. ... Diaphoreticus exploratusque habeo, id blandissimum est absorbens specifice, hic quod valens,

ō 40 permitto curaoem, q̄m nunquam vidi.
4 Cabeant ab aii affectibus aestu valido soles
foci ī hyppocaustis motu rhedae, eq ambulaoe,
saltaoe, cibo, potu, medicinis augentibus mot
geoīs, hinc vidi saepe ab Allio, pipe, Lardo, piscibus salitis,
4 tomulto. una voce ii cancro titillaoem atque
exacerbaoem ab his ego abstinebant.
508. Dolor, tumor sic tollentur.
Pro tumore cicuta venenata graece κώνειον
dicta contundatur in pulpam recens misceatur
pauxillum ⊙ ○ri aut gummi ranarum et id
adeo fit cataplasma apponitur loco tumentis quo pexit.
Dolor mitigatur si abstineat dictis nil bibant ī edant
8 rere tale e jo carnis q pauxillo citri succi, oo
amygd. dulc: tero q de die ad ℥j interiora
exteriora humani saepe levis dosis opii, ut
compescat dolor, si e. ō quiescent vigilabunt, hinc
febricitabunt, calescent, sic asperabitur cancer.
Ergo toti e ut supprimatur motus humorum, et opium a minima dosi incipiendum, et
509. Medicus longissitu a mihi testem quam auxiliaoem qd hac septimana juvat, altera
sibi venire. Hippocrates voluit ꝑ desperatos se neque septimana nil efficiet, et tunc requiritur major dosis.
nec attingi, et e ō efficient medicus aut torquent
miserabiliter & fiduciam in medicis amittunt
qa ō juvant currunt ad alios qui illi jugant
priores hinc bene vides religionem id fieri Hippocratis
ī minus hinc e deserendo fle, faciendum ut
miteat quantum fieri posit, putresset magis
ab △e & contactu mox fit a ipsis malumare.
Hac attendant hinc ō dum deligandus
monstrato multa vitanda ab ipsis horis
& Chirurgis nimis dum speculantibus oia

Pag 376

crusta, fit exhalaõ tollit ō deliger in loco frigido & aeribs ptusi.

Quo sepis mundas eo melige. id ltm fit abstor, bendo (met pluksel) detectis lenime absorbeᵗ ichor, ise. tam digẽ introdat. eruã.

Hinc sepiume, cautime mundandũ ō tum seri admissũ multũ Ãis. Dolor cavendus hinc ō e Crandis, inde e. diutius pessime habit aeger. Externe aqq.d applicandis? H

H & si dolor sit enormis, q̄tero Opij c + Lithargijri & paucillo unguenti populei recentis fiat Linimentũ, qd apponat.

oõsa obstipant, absorbentia minime ō sata hic crusta inducunt & milapplicas lintea accrescunt ulceri, hinc haerens in summis difficultatibus q̃d appo nendis ut ptes molles defensae maneant, in ientimg unguent: mutatũ ex Lithargijrio, hoc ij smitiũ, qd ipsi dltis ppare. Cap + supra nimis cum ssar i Lythargijri donec ligret acq dulcis ac sacchar. + hoc qterar in oõ. Rosar tam diu donec fiat Balsamũ.

510 De qdioibus ante egimus. j Aeger refocillandus, & pt 10 dies cancer extirpatum, his diebus ōutar cibo acri, & indulgeat jus carnis, oõ amygdal. edat amygdalas & Tverctas.

Vires refocillant vino Rhenano & succo citri & sacchar, confectio & temeraria & emulsa & purius, qd p lax aut 6c: 8s. si plethoricus sit prius V. S instituta. necessaria.

Opij satis magna dosi jng calibus & pt opaõem aliqñ multũ ad mo venda, hinc clysmata pingui injiciendã, ut eliðar aliq. & facienda opaõ ipsa, q fit vel mulcãndo i cano ptibus vicinis auferendo, emaciatio fit inadendo cutim elevatam acu & cultro & alcohole vini ptes iningam. sit sanguis effluens sistar, & parumculus adi, pos incumbens Ossculo Schirro fle digitis admittit nec multũ dolet & si longitudinalis sectio sufficit. dlt enuntiata fienda labia qtua & reclinari, & apparet tumor Cancrosus libat ad manus.

Duplex e extirpandi methodus una si tota ptis aufert, altera si ea sola, q mala e.

Cancer extirpandus dlt ee liber in suo carie, secretus a reliqs ptibus. Prima methodus exigit, ut tota mamma amputar. ptibus & tentaig. Attitũ alter iste minus dolens determinare, adigar ut uno adactũ premat ad inorbuiss, q continet cancer, q haeret ut nuã, membrana ejus ō dlt rumpi.

Patulo satis vulnere filis sejunctis leniter nec adeo dolet, quam quidem putatur, quia est in pinguedine, tunc fili transmittuntur duplici acu cerati forti acu incurva per cancrum ut utrinque emineat, dein cruciatim contrarie ductu priori transadiguntur, sic habent quatuor habenas per scindunt ad fundum usque, haec est enucleatio bona quod magnum adeo vulnus facit, mala quod dentes ducit. Si cancer ulceratus ad exteriora frustra aperi, quia ora adhaerent ad quosque cancri nec audebis attingere.
Altera methodus est per excisionem totam mammam licet parvus sit cancer dicitur hujus patroni item tunc usui amplius esse opere.
Et cancri quoque fuscella adigendo unico vulnere penetrant, jam haeret cancer totus supra fuscellae dentes hoc facto scindunt penetrante dentes ducit totam mammam.
Haec est exstirpatio per fuscellam. attamen est magnae, hinc vulnus est metus.
Si cancer est profundus bonus est, si profundus difficillime fit. Tunc prius curatio minime amplectibilis est. Dicas potentius uno momento tollet ? est, vulnus tamen fit, moriuntur saepe febre hectica, quia multum amplum adeo vulnus ita coire potest sic pejus ungere in quosque et moriuntur ex vulnere.
Verum est priorem curationem esse dulciorem, rarius tamen dolores creat quam putatur.
Dicas si cancer magnus an enucleatio?
Tunc nec fuscella nec alia exstirpatio utatur, relinquitur. Inguis leniter expuimendo quod extensioni ceditur. Tunc fit blandissima obligatio, a jam de te ? ob magnitudinem vulneris.

Duas acus incurvas ex chalybe politissimo, per quos fili forte leniter cera obducti est transmissus, et hi cancer apparet liberi per quos cancri cruciatim adiguntur, habent quatuor habenae, quibus prudenter ad exteriora trahitur cancer, et alter habens cultrum ad posteriorem partem incultis abscindit, alter interim leniter trahit et sic enucleatur. Non nulli hoc sine acubus faciunt.
Altera methodus est excisio in magnis filis, quibus inhaeret, quod fit, si scirrhus cancrosus sit major in his locis habet nisi in cancroso mammarum.
Tum sumunt totam quoque mammam, dant hoc fito, ut trahat antrorsum quantum potest, quod fit sine magno dolore, et habet ligamentum a docte chirurgo potest et fit magnus tenentes fili fortiter qui stringit, alii per totam quoque mamma trajiciunt duas acus et ut ante dictum est trajiciunt, quod fit ne cancer in quadam laedatur musculus pectoralis, et fuscellam a parte infima et mamma intrudunt, penetrisa alteri datur et ea altum uno cultro supra fuscellam desecatio fit, per enucleatio tertia potest justenda est.
Tertia methodus est si forcipe includunt mammam et protrahunt totam antrorsum et cum forcipe eam et abscindunt.

Pag 378.

511\. Non cogitabit mulier se jam sanam li=
beram a cancro forte semine adhuc est
in qvo ē humores qa licet sit caa cancri, qvq
affecti ē, hinc urgendo fiunt sympliciter
typis data. Quod si cancer inne: dugehing
fata calamitosa, jurare o potenimq; si e.
cancer exterius regidem q deligentia v' jam,
dentia deligas, qd fauet is inne?

Simulac abscessio ē facta, squis paululum effluat, tum dig. qua pulvis ex Mastiche, Sarcocolla et Utilium hypirpami pluma acol. x em, plastra Diapompholigos, victus antedictus servandus et qesaii et qvais tum lenium purgans edandus ex Manna et externis applicando ne pygnimis generet, ut sit dictus pulvis tum cicatrix tentanda et ubique consolidandus, et ss dictis mense dicta dieta bene observanda.

Si in parte glandulosa dolor maximus ad
eum mod. qvod be suspicio cancri o in;
tandi, hinc saepe datis ℣: ? libus purgan,
tibus tibi dolores et exeuntes labores.
Et q laborant diutinis diarrhoeis Sanio,
sis crudelissimis. Vidi exemplis siaqs ne
uterer nisi ter mollioribus purgibus suis
camis et amiqqdi: lenibus victu et clysmatibus
bene habuit incidit in Medicis qui dedit
purgationem fortissimam, exibat sanies diuina
q atrocissimis ∆ eis doloribus, mallas ē bene.
Absoluimus eos casus, q fundamento
lucro inservient.

De Morbis Ossium.

512 4 qa oia habent molles partes in se n. in corp lamellas vasa st poria q in molleibus obtinent. 513

Nullus morbus fere contingit in molli;
qui et qdam m. in ossibus contingat. 4
Quia ossa ē qvq ss e existens ut putas,
sed qvis momento deteri sufficit.

Si ex durissimo hois puerorum sani cranio
jis exscindere paucos diebus stuterit punctula
rubra seu papillae et brevi nascere la=
mella ossea, hinc ossa ost a nisi la=
mellae tenuissimae ejiduiurae, se o
inmediato contingentes, s et in subtilibus

libutes vascula nisi in summo senio, ubi
ossa exsiccantur & ste nempe ... maxime
hyeme. Uti a nimia mollitie rigiditate
ardua oes contingunt in vasis ... inertia
humoris, in mollibus inflaes. Ergo ut alibi
cad hic fieri possunt.

514\. Os ubique est ... triplex
mad, prima e media, unde fit ossificaõ,
in medio fetu e stellula ossea unde
radiatim ... congelaciando ... fiunt striae
osseae.
2do Os ... totidem lamellis e ...
strictis ac in medio, ... ad fines ...
eo e fungosis demonstrante Malpighio
& Havesio. \# Os in medio ... primo e ossificatum
& lamellae in fine paulo plus recedunt,
minus ... ad media loca vasculis ...
plenissima.
3o ... epiphyses ... alii
ossibus, ... in molliissimis ... cartilaginem ... aliis ... pati ...
Os in ... molli maxime ... pote pati
ut patebit ... segq.

\# Hinc oia ossa circa articulos
sunt fere ptes molles, & hinc maxime
distinguo an os sit affectum in pte
duriori, atque e media ibo patitur sup-
puraoem, nisi in medulla, ... ad
articulaoes aeque patiuntur suppuraoem,
ac ptes molles.

515\. Quaeri an os possit inflari? Negant, quia
... talia vasa. Sensibiliter ideo vasa
... microscopia in medio & ad juncturas
patent sensibus quod sint vasis plenissima
Ergo ... similes pote ibi fieri inflaõ.

516\. Sicque mollia mala possunt contingere ossibus
... maxime circa loca cellulosa epiphyses
& latiores ptes.

517\. Haec prima species e in pte molli cellulosa,
& cartilaginea seu ad apophyses..

Pag 380.

518. Ossa pter &c os ossis animalis per medium secandum longitudinem fissum exhibebitur magnum cavum in ductuum, tum ad latera lamellas osseas minima deliscere quae vocantur cellulae osseae, hae constant lamellis osseis, quae sternuntur a vitrea. Est ibi membrana vasis plenissima, deinde in hac parte hic loci habet medulla plurima parvulis, synolentior quam in medio ossis nulla est delicatior pars esse quam haec. Ita vesiculae &c quae spentes sese videantur Clopton Havers in incomparabili sua Osteologia. Videbitis quod os ubi densium & tenuium quod multas habeat lamellas quam ubi fungosum e crassis sub carne minores fuerint & vasa arteriosa adeo ut vasa ultimo fundant in has lamellas transfundansque quod faciunt ossa, crescant sunt friabilia evadant.

519. Hinc omnis secunda classis sunt in bis tria densa, sunt in cellulosa sunt in medulla sunt in cellula corpore ubi medulla formatur sunt in parte densioris vulgo tollitur ubi distinguendo sunt in cellulosa abstinicanem pterem integram amittendo.

520. Omne hoc superductam cingitur membranam, quae graeca vocatur ὑμὴν περὶ τὸ ὀστίον.

Periosteum in omnibus ossibus ubique est id est dura mater externa adorna ossa & deinde textura membranae osseae. Est textura arteriolarum musculatarum in poros ossis sub periosteum intrant, tamen sub recipiant vascula.

Hoc effectus patet si tremae recentis animalis suffocati sub jugulatione nuda recens solutum periosteum tentum vel etiam periosteum inspiciatur microscopio fibrae capillares aspiciuntur distinctione & in superficie discedentes, haec arteriae quae os introeunt & ex osse exeunt, idque spontaneè periosteum.

Omnia ossa quae parte sunt mollia, constant ubique membranis per quas distribuuntur arteriae, venae & nervi & adhaerent pelliculae osseae, quae collectae formant medullam ossis, & quae raro suppuratione sive inflatione sit nisi ubique in parte spongiosa, hinc patet quod hic fiant ut plurimum illi affectus.

Usque vasa ordinata serie nec sunt mutari,
da deducere et adferendo humore nutritio
sique medulla et Lympha. Alter usus est vasa
egredientia pfuncto munere distribuendi
humoris sic recipe, ne fiat illa qfusio.

521 Hac tertia classis est.
Ergo si solus hoc periosteum qtunderis, omnium malum, cujus
causa o haret in osse, si qua vasa ossi nutri,
menti adferentia laedunt, peribit pars ossis
destituta suo nutrimento, stagnabit humor
redux et omnium putredo fit defectus nova et suffocatio
antiquitate.

522. Praeterillud periosteum est internum. Omnia ossa
aliquis moventi et cava repleta materia ni
frigore gelata Δ e leni diffluente sapidumo
quod vocant medulla, est et sibi membrana hanc
coercens hac in intus cava et cellulas
succingit et investit o e medulla, si periosteum
internum ossis. Omnes partes ossis debent recrescere et
vasa debent habere stabilem locum sic hac firmant vasa.
Usus ergo ejus est triplex vel quadruplex. 1. ipsi
ossi immittere vasa. 2 Transmittere vasa
medullosa per linimento ossea obstacu.
3 deducere vasa a medulla, 4 deducere
vasa ad membranam medullae.
Quia est vasculosa potentia inflammari suppurari
gangrenescere, scirrhescere et c. uterlaeig
unde condiylanata sic est internum.

523. Hinc habet quintam classis autem.
524. Medulla o est unus liquor, si qqeries vesiculis
lacus innumerabilibus plenus aliquos omni

Pag 382.

sanis odo in senibus ac defatigatis ichoroso qd abhorreus.
Ab influxu lunari nulla e distinctio, s. vanitas haec sola caa e in senibus defatigatis multis aut mbo longo emaceratis ut pinguedo fiat si n medulla.
Usque ossa si arida haec fiunt fragilia, si Vosa putrescunt beriodosa generant & propagando firmiore, quus maximam essentiam possit in offibus, Ideo oleum transmittit, usque hi sacculi cavi, ubi haeret enstillans oleum odo. hoc iugesentibus aggregari, ut gesentibus dextor pedis curnelar adeps, vi morem arteriae ossa expellunt & reddunt beontate spas olla coctis ichoros.

525. Hinc cani in mbi a medulloso od putrefacto qstituunt quintam & ultimam classem.

526. Si stagnat ingrinq e paucis tractatque inde poet scribi, stagnat od medullas in vasculis v emissis v ossij institiis. Medulla tri plici in loco e, s. in parte interna ossis. 2o. fluxione turam p facilitando motu & lubricando, 3 deprehendar in lamellos p defendenda fragilitate ossij.

Calorem motu &c. Sumite medullam ut de industria feci itálinam, includite phiala chemica stet in digestione temporis lunai qtuor diebus. Tunc si sepeniri offeceritis foetor cadetis in an deliquijs p foetore. sic medulla stagnans facillime in loco calido & clauso fit sanies, fit videbamq in experimento ituline, q dieti fit digestio, medulla fit oleum spr, tandemq sanies oleum magis adiposa. Ergo Idem in ossa effectus.

Secretionem impedit Arteriae adferunt assidue sanguinem, hinc ibi fit assiduitas se, creo. Secreo ponit spm excreti.

Oe os, qd motum facit, habet medullam intus insignitentam, & qd motum majorem facit, eo plus medullae habet ut in ossis femoris & tibiae patet, ossa a q motus o faciunt, habent integre medullam. ut in ossibus cranii patet. illa & medulla e od blandum oleum & tenuium totiusque corporis & a sangue (arteriosi p arterias delatus) sejas & in illis locis deponitur & ibi digerit, & si aial o macet illud od qsumitur & aial q pinguescit, servatur ibi tm in Apotheca, ut in usque necessarios poit corpori applicari, ut 1o si od transudat ad juncturas porosas meatus cartilaginis se insinuans in cavum articuli & in cavum ossis excepti & excipientis facit ut illi sit perpetua pinguedo & nulla resistentia flectioni membri, qd od si dee oriur dolor & rigiditas v impedita flexibilitas in membro, ut in cursu defatigatis clare patet, n. pcius fundir & meabile fit & transudat p illas partes, 2o od liquefactum transit in lamellas ipsius ossis, & ibi insinuat in lamellae & lamellae relicti spatij & applicans se

Ergo stagnante eo non expelli nequit, quamdiu durat.

Vasa &c. obturabit. ad secentia vasa simul arteriæ ossis excrementia et laterales plexus ad folliculos. Vesicula medullosa quæ inflatæ communiter apparebantur intra cavum gangrenescat, ubi hoc fact. ossa obturata vasis erit obra, propterea erit basis jam si interne corrupta putredine, medulla corrumpatur propterea in sic afficitur, adeoque os non libere vasa emittentia et remittentia.

Ligido vitali &c. hæc est caries a putredine interna orta ossa apparent adeo dura et humido ablato fiunt friabilia ut ex. g. ebur decocta fiunt fragilissima in st[illegible] fumosa fiunt et[illegible] Ossa ex. g. boris ubi diu jacentia uno anno fiunt calciformia, sed in. ut hic.

Sic dolor &c. Dolor non est interne in osse, aut putrefacta non sentiunt, sed si perforavit ad periosteum, incipit occurrere vasis vi, vis perstari et oritur inexplicabilis dolor.

Periosteum cavum &c. cum in se communicant jam vasa vitalia non admittunt et remittunt hinc externe fiunt hæc symptomata.

Stagnatio &c. hoc fact. est cum medullam in violentissimis febribus virulentissima Lue Venerea rachitide infantum contusione magna aliisve majoribus ictibus propterea inductis

Spinam vocant ossis cavitatem.

Ventosam qua quasi vento inflatur.

Videamus nunc deque ortum externe, phænomena et hæc, si in loco dolor obtusus persentiendus potius eodem quaeritur de doloris acerbatione, nec medicus accedere vult videt. 2 Ubi diu durarit, in parte, simul apparet inflatio suppurationis vel scirrhosi,

ad elementa ossis partes ter, vectes ossis firmat, in hoc eo expulso os partem. Ac dico e nossis cavo ad superficiem exteriorem, et patet per sequens argumentum. Sume os ex bovis, coque in ∇, fit macilentum, absterge linteo, oportet aliquod siccum hoc ossis idem, relinque per septimanas, transudabit eo, quod venit a parte inferiore, coque iterum, fit macilentum, coque iterum, oleum pellucet, per iterum pinguedo transudat. Et hinc patet quod illa coctio ossis cavo ad superficiem obtineat. Ergo patet eo in triplici locis communia in vesiculis, in cavitatibus et tendentibus ad os, et alibi in medul

Pag 384.

ē ltu spongiosq ī ventosq lentq tenax tūma
& hinc spina ventosa dr. Talia ubi adst
symptomata suspicamur ee spinam ven-
tosam. Hic secundq statq mbi ō. 3 Tumor ax,
crescit magis nulla q fractura ossq s[illegible]
inflarentr partes & q si ora spongiosa fierent,
ī ubi eo pervenirent sepe sponte rumpitur
ī medicq aperit, s nullq adē pq, at ora [illegible]
Hic tertiq statq mali ē. 4 Tunc quicunq
agat medicq claudere nequit, ulterius destruit
profatet intolerabiliter et [illegible] putrefactq
tunc prodit caries a mãa repletq ichorosq ō
purulentq liberas seu lamellas osseas.
Aperto osse medulla tota putrefacta
apparet pluribq locis fere sqm manifestam
norq ō mbq & q Lue Venerea & Rachitide
gtituet trigemini mboq noroq difficillimq
& gravissimq. Si externq apparet, totas inq jam ē corrupta.
527. Patent ex dictis signa presentis spinae ventosae
ergo st. 1. si dolor obtusq pressione cavā ō acutq
& majori motu parvulq exasperatq. 2. si tumor
albus inferne ductq sine eda cauae cognita.
3. si dolor augetur q tumore & si tumor est
aequalis & spongiosq, si fit incisio neque adeo, vel
apparet color flavescens nigrescens ichor
foetidq exesus partis patet.
528. Rogamur hic loci q ratio praeparat q d fituq
sit decarie ī malo jam facto. Si resolvi ō
pote debet resipiscere curari, duo ē. ltu [illegible] modi;
Suppuratio & resectio a natura facta.
In medulla post eas cum autem lamellas
difficillime ē aut ibi navebit. ad Apo,
physes fit corrupta cellularq aderq
spissas debet os mundari & detergi, hae
si difficilia multa producant.

Quid age? generalibus quod efficies? nec in
Lue Gallica, nec ibi potest curari. Si in mollibus
tanta difficultas, quanto erit major in meditullio ossium.
529. 1 Hoc inveni in ipsa praxi & hac methodo
plures a spina ventosa sine magno malo osti,
secuto curari posse.
Decocta ex ligno Guajaci affusa novis
tumoribus balsamico vi contribuunt, ne magis
putrescant, jussi talia decocta tunc copiosa
bibere ut expurgent sere cetoe decocti, id
primo didici & Lue Gallica ubi & certa succedit.
2 plenos his tota die per 10 dies bibendos
haec assumendo cibos leves cum carnibus quia apti
debet et agunt latrices de porci indigestione
gdici, osteri & sordes absteigeri; cave debet
febris excitari pendorifica, dangendorem
excitantia ♁ ℞ hac vi fortis calore in vivis
qui liato fu oia expuunt.
3 Hoc videbantur in puero cui erat spina
ventosa in articulo primo ossis pollicis
tres in tibia ossibus fungosis. obvolvi
pannum ex lana in decocto Guajaceo intinctum
& expressum, sic ut fomento calido madere semper,
tenedo. Apposuimus fictilia calefacta
ante qu lendata aut stannea sic fit per
horum ipsorum repletus ad sudorem fo,
menta aut lagenas stanneas ▽ calida
plenas applicarem.
Hac methodo diu continuata saepe multum
boni fit imprimis si diates sunt liberi
temporibus ut lacere putredinem ossa
resistat longeas audi quod daing.
ut ligni buxi, querci, Sassafras, ioribus
his ossa copiose aliud erit, a cadi id pati
frenat. Oportea est quod denuo hac pro ossa alia o
sed hinc ossa nota melior, aut moriuntur.

Pag 386.

530 Spina Ventosa fere incurabilis tentata ē p transalia via p̄fect, f hic vix q̄d agit ṡ ū primis in, venti ē p̄fecie ligda ū quantitata in qb ossus, pens ō putrescit & q̄ cinei resistunt, talia st decocta lignor balsamicor, ut Guajaci, Sassafras &c. Sed haec stōm. assumenda, ṡ & agenda ut ds, stegnunt hoc fit pendaoem.

Vidit fa l fuor unar pe hor m. licet spina sit satis magna, si medicy ū aeger eup stagnat solasuppe extirpaō, ṡ ideō m. inde mali ō, blato e. uno reputlat nova. Reputlnuie casy ut eet gnerdlis curag q oes fere mittiss perteriam.

531. Si in reliq osse ū piostio eanio p̄s sit affecta ut ō sit liber itg & reditg fere ī audat in lamellas sive in cellulis ū piosteis, oia fiunt q̄ in spina ventosa stm mutato ordie pibit, 1º Quia humor vitalis ō adfert. 2º Putrescit q stagnat in lamellis cellulis piosteo inō libbit q p̄fecte id mutato ordine. In spina ventosa primo laborat ltr medulla ṡ ū his primo exteriora. At mala ū medulla pessima st & diffimillima, ṡ ad exteriora multo faciliora.

532 Si piostey in aliq osse extrinsecg afficit, diagnosis ē hoc dolor p̄fundg obtusg q violentg tumore & spongiositas affusq glavcaro fungosa q cūt caa curā notabilis.

Fit st saepe brto ū qbsdan, ut in q̄dam spae ubi parius momentas uto p̄s ossis putrescit, si ocitiime jnvē abrasa loca oe putrescat-

Si ūnig in osse sentr dolor ad vespam recrudescens, calore ū motu cpōris auctg docet inflaōm ūnig in osse natam, & nata comp tōe orit Spina Ventosa, cura hinc patet, n statim dolf similes victg tenuiing eē, & sic saepe malg resolvitr.

curaõ ē eađ, implebo egrem iis liquidis, dein determinato ad summos sudores. Pag 307.

533. Et diū postea durē exstaō ossij postrei eam curaō ē citior, imme difficilior. In ossis ijlle ad puncturas fit difficillima rejecto, dispit fmala ex cellula in cellulam, in medio denso ossis ē qdem tardior progressus, s faucilior exfoliaō, hæc regula ē ulnifsalis.

Haēc ab interioribus ad exteriora faciliores, ab inmis ad exteriora pejores st.

534. 3. Inflaō ossis ē membrana ut in aliis locis hæc potē inflari ut membrana oīj pstij. loco ut alibi tales & hi st vid triplicem eē, v vio vasis, v vio humidi, v vitio utriqq vasis obllui, vaō fit a rigiditate v laxitate, v enata ppria exstaō aut a liqviscrassius acrius aut ab utroqq simul, de cais his abundantiue act. ē.

A priosteo caño loso benignima ē, ab osse tetnior, cellulosa pejor, priosteo imō pessima & effectus ciunt, similes alibi v in benignam resoluoem v in suppuraoem v in gangrænam sphacelum v in exfoliaōem atq dei e priosteo ortis. Ergo hæc oiā possunt sequi.

2. diaenr ab signis ut, q possit medicq suie a inflaō sit in priosteo ipso. scias dentes paronychia varam et s v in scabietis v in Rachitide v Lue Gallica pessimis & maxime frequentis oin sepiq.

In planerō oir ad radices ungg inflaō stilima & ad nodulos alias nisi tij hoy inbay summo gradu frequens ē. si ergo in histillis illis sine ulla caā exna oir dolor ingens sieq, ... ,

Pag 388.

ad tact durus acutus, summum desinens signum est prostatae esse affect in podagra summa forte generis, qua corpora primum per podagram emaciata sunt.

3 Si jam ratiocinor prostatae est basis vasorum ab osse et ad os, sine inflatione producere posse suppurationes, gangrenas, sphacelos, tumores duros, hinc video omnia haec fieri posse. Si suppuratio plus colligitur, suppurat os ad locum prostatae totum os tabescit et putrescit, os gangraenosum carie afficitur. a tumore duro exostoses oriuntur dolor intensus, respiratione acutus manentis cum summo nixu et pulsu.

Itaque sunt symptomata immediata facta ex hac inflatione.

Curabitur ut inflatio, primo suppuratio, ming hoc, gangrena et exostomata, suppuratio ponit tempus gangrena cariem exostoma exostosin sive asperitatem, sic os ipsum prodit ut gemmata et exostoses.

Ergo medicus curet, ut nobis solutionem per resolutionem primum hanc obtinere, at dicens medicinam possibilitas amittit resolutionem certa sunt, sicque ratio illa inflationis missionem sanguinis, dilutionem derivationem si simplex inflatio missio sanguinis est optima, si a rachitide Scorbuto vel Lue Venerea missio sanguinis est mala. Tunc commendatissima sunt decocta lignorum et radicum Hispanicarum optimum est Guajaci omnium si simul applicentur fomenta. At si simul adsunt multa de Lue Gallica, an salivatio quod producit? quod ego vidi anceps aliquando, curat aliquando et relinquit tumor.

Ergo decocta Santalina, Guajacina, Salsaparilla et China cum diaeta et regimine dato in specie ventosa purantia conveniunt.

At quod relinquunt glandulam quidem purgabimus, sic iniorum ossium via inde.

Eger Orir Paronychia, sine inflatione teterrima ad os cum summis doloribus sumunt + cum ∇ aequales partes, immittunt partem illi ligato, calefaciunt, quando diu hoc post aegre ferunt, si adaliquod tempus haeserit, augetur dolor, si post aliquod tempus levatur a dolore curatus est malus. Et videtur resolutio facta. altera cura est ut pars obducatur fomento emolliente ut farina secales cum lacte et butyro insulso cocta unde tumet et flaccescit illa pars, si dolor incipit minui, curata est inflatio, si sibi sonum audit, praecise est in osse et prosciendendum est ad os ipsum, et pulveres Mastiche, Sarcocolla etc inspergendi, tum S. missio, more derivatorum diluentium, licet esset sola ∇ in qua Malva est cocta, tum imposito pulvere cataplasma emolliens ponitur ad locum.

535 Si ~~[illegible]~~ sepiaõem ō poeuntg accere, curabo
ut caã suppuraõem faciens eam determi,
net extrorsũ, alias abradet plg postea fibras
ab osse Objecto sicq oriir major caries. Hinc
optimi Chirurgi unica incisione penetrant
ad os ipsũ, in dq violenta ẽ inflaõ.
Scopq ẽ ut maã incipiens suppurare
extrahgar. Ita notq oriri in digito sepe dolo,
rem intolerabilem in uno puncto qi
tumet calet dolet & ardet. Chirurgq ad,
stens sine caã manifesta bntq hoc videt
inflaõem exnẽ nullam, scitos multq
pulpam ibi ẽẽ multam ō cameram
v musculos, hinc ad eam tumescit stq
ẽ sipulvinaria, videns hoc Chirurgq cogi,
tabit eẽ Paronychiam applicabit emolli,
entiũ Emplastr, si p $\frac{1}{2}$ hora u totam ad
summũ ō tollit dolor, incisioem facietq
ad os ubi dolor ẽ, addet Vq Mastiche
Olibani &c. Sic vere punctura tollir
punctq nigrescit &d s. ō fiat os totq carieq
factq caedet nisi prig æger moriar p summo
Dolore. Sed id dubtq saepe apparet.
Solq Medicq dicet suspeẽ, q d arsnout,
permittere ō potẽ perfectam curaõem
v spondere de eventu. Signa abscess st.
1. Si dolor violentq, calidq, profundq ad
tactq levem acutq summq elatq.
Itqn hæc triduo duravrit, moriir.

Pag 390.

2 Ingens pulsatio admodum profunda febris et compulsatio.
dicognovit Hippocr: plegg. homo de rigos tunc grave
qui si brevi evanescere, tunc fit suppuratio. 3 si resolvit
malum, cessat febris, dolor redit. Mobilitas et pendiculitatis.
Sed si absit signa resolutionis tunc inflatio sedata et
absentis proximus esse suppurationem.

536. Reipsa adesse suppurationem difficilius noscitur.
Fluctuatio in loco externo docet abscessum, at in
periosteo profundo difficillime hoc fieri potest, nec
ideo ob illorum interiorem collectio sentitur, si signa
fuere prius inflationis, tunc signa facta suppurationis,
scimus esse per stradando [illegible] in locis tam
profundis et porum. Hinc optimi Chirurgi
saepe non adsunt signa de abscessu, nisi ubi manu
manum conosit vicina et cum pede tentat, unde
scimus manum diuturna interna mala orta manum
ab inflatione periostei.

537. Dein saepe mors in parte molli esse Gangraena, in
osse et cartilagine esse caries, os nudatum suis vasis fit
caries in fluido. hinc semper fere post eo in loco caries.

538. Quare ilico abscessus &c. id prius est ut prius
fiat exitus facilis et cito scetur. De pure eliciendo
et mundatione egimus antea. Sicagimus porum
accidere ab [illegible] porum contingit puellam pulchram,
nimium ludendo in platea ad os femoris ad
acetabulum sentire dolorem gravem penetrantem.
Puella miserrime claudicabat examinata
a medicis et Chirurgis et a me ipso. Os locus
tumor triplo major quam naturalis, [illegible] omnes
esse ingentem pedis collectionem seu abscessum
si nulla undulationis et fluctuantis signa adsunt,
omnia dura. Praedicabat tunc Medicus prudens
bene per lancella Chirurgica incidit ad os, nil
invenit nec exivit ulli humor, porrigit in
optione tunc aliquid facilioris [illegible]

illi loco. Abscessus tunc aperiendus licet quod dubi
tavit cavendo nervos venas arterias &c. Sed ...
in quacunque sive aut vena vel arteria ... in
iisdem locis sit, sicque ego prudentia qua ... scalpelli
adigitur. Hinc prudentes ... sibi solis ...
Ponatur locus suppuratus et pus collectus loco apto
... sit, ... plumaceolo
... crasso et sicco. Sequenti die ...
... dilatatus et os nudatus tunc ...
... Euphorb: quod non nocet et os ... curat, deinde
... aliis cataplasmatibus cum Myrrha, Benzoë
Thure, Mastiche &c.ta siccis ... sit, ..., et supra hunc pulverem ... plumaceoli ex linteo carpto et supra hoc cataplasma emollientium. Non obstet ... aut ... applicare ... ta illud ...
... denudatus et depuratus est.

539. ... magnus ... dolor
... febris magna ... calore et ... adest,
signa sunt inflammationis violentae, symptomata haec sunt
majora. 2°. Si omnis dolor ab illa parte paulo post
abit sine ullo bono signo ... gangraena
in loco quod ... observetur ..., si ego observarem aeger
per ... dies, dolor ... gangraenam. Si calor est magnus, ... gangraena
3. ... supra periosteum ... oriens ... non os ...
tendines, vaginae musculi, adeps cutis, si jam canosum fiet spoliatum periosteo
cariosum est ... omnia supposita tenent, ... hinc ... parte
... et gangraenoso ... omnia ... exhalant ossis ... planellas
et inflammationem faciunt. ... in tota parte ossea ad ... fungosa et spongiosa fiunt, hinc
vicina ... non dolens, ... os ... gangraenam vel cariem. ta loca ... ad os ...

540. ... signa ... Gangraenam occupare
os. Per Gangraenam intelligitur hic si periosteum
et ejus ... destructa, ut nullam habeat
communicationem cum succo vitali influente,

Pag 392.

& redeunte, siccus, caa rigens frentiflao, & Ultima Phaenomena ac partes exnē colore cinereo pallido fusco plumbeo apparent.

541\. Tunc fiet os nudatum vasisque, obj &c.

Ergo vel de novo adten & os marcescit, si nil efferri qd in osse gescit fiet acre putre corrosivum corrosivum os cadet instar cineris qsi cet in cinerem combustum aut putrefactum. alias si demas humida ex vasculis os de fiet cancrosum attrectatum cadet in cineres. hoc fit si putredo facta e acerrima.

Vi caloris stagnansque humor avi gris fit tam corrosivus ut oia

Patet in dentibus ossibus duriorum si conspiciat qd maxillae alveos obvelat, unde odontalgia avi inflamat suppurat dens fit cariosus excidit.

Nil defluit nisi qd o pati nutrire nec exhalat maa q ade, Ergo nil hic e mirum, si in toto gpre spirit idem in oibus ossibus. Os cariosum fit friabile, si humor acer stagnante factum e, timeg stagio cesset.

Confirmant id observata Malpighii & Havers, lamella formant cava, inmedio sternens vasculosa. Si gangraena caries gerunt lamellam unam ergo nudus haeret in lamella secunda a periosteo. sic caries serpit q ad profunditatem sic serpit in summae & longitudinem fit exfoliatio prior depurmao dr.

542\. Si ergo periosteum gangraenosum seu laesum adest e incidendum aliquid e remedium nullum dari, ut Gangraenosi ichor putrefactus, aer, eius part tenue addenda st mundificantia, sic ex Aloe, Myrrha, Galbano, Sarcocolla, similibus q vitellorum, Therebenthina ac pax mellis admisto fiet quaeterum remedium mundificans & detersivum. Tamos nudi e tenue penita intro, spiciat an os sit naali colore ac sano.

Si talis, oia bene et laudanda, ne Δ humor aliqs accedat.
Si paz mutant colorem inspgit paz succum aut Euphorbii, et multi inspgit catagmatica c Mastiche donec crosse emergant apices c papillandra.
593. Periostea inny antea dict, et inflam, htt caas et effecta eord quod ossium et additui resolucem c suppuracem c Gangraenam sphacelum fuisse apparuisse exteriore.
Ubi e dissemeiatio mea o potest exhalare, meno mea potest exhalare et se purgare, ubi clausa e, ut vase Chemico simulq calida hinc pessime putrescunt oia et inflamatalis et in pubestco imo toti hoc comemps prius antequam externe appareat.
Non apparet nisi ubi toti os cariosa jam facta e. exempla et ap Hildan. et alibi plura. ubi hinc ossa minimo motu facta et, talia et ap Ruysch: integram sagram ossean ee eductam et i dupliem osse gere adhuc bono, imo carioso, fuitque pessimo.
594. Ossa os femoris laedi pergis medullari, tacta e priostea inny inflamari aut suppurari. Pus jam o potest transire ex os nec gerit, et calet, movet, conduit vicina, tunc os toti excedit pessimum carosum et post medulla id certe exit effecta et os toti cane brevi cadit.
545. Signa, et quibus aut oramaltae inveniuntur ex phaenomenis potest visis et inde diagnosi facere possum, et aliqs sentit offendi lentis obtusi fere pretio dolorem qo minimi et augetur hic in ipsi primum.
Mortuum et humani tamen lesque phaenomenis his, antequam erumpet apostema

Pag 399.

exinde procul dubio ab hoc malo aut morti
proprius tumor aderat, collegi exempla
undique de observatum et talia omnia, dolor
erat rodens profunde non acutus in minutus,
aucti si calerent ambularent excandescere,
sicut aliorum in plus progressum moverent.
Ergo si aegri diu conquerunt de dolore tali in
medio ossis et caetera hac phaenomena adsunt
credite tunc esse initium si accedit hectica et tabes
calida stercoratiores sumus ac docemur per
absorberi in vasa venae et inficere totum corpus.
591. Quoad curam. Non possumus plus a medico
quam natura et ars admittit, est tantum minister naturae
Ergo non putemus esse in medicina quod tollat hunc
morbum. In Apostemate si prius resolvi nequit,
ubi aperiri non potest, nil agere, si imma inflammatio quid
agemus?
Ergo generaliter tantum supersunt agenda si omnis dolor
talis descriptus in ossium cavis faciamus curam ut
in Plenitudine si dicis id solum non sufficere, non
nego, sed forte sufficeret, sic. junctam generalia
inflammationis curam faciendo quod possum. Hoc saltem egi
~~[illegible]~~ a quo si ab ullo emendari
poterit malum id agendo si morbus sit inflammatio at
est ibi aliqua utilitas Mediorum non inflammatio acuta
sed Chronica hic potius est ut homo ab Hydrope
obsessus qui alienus est ab inflammatione, Verum si
multi per vitam calamitosam fecere in se
multas frigidas fit hydropicus hic autem
debeo remittere corpori, id est caetera cadere
qua tollere si possum illud bonum corpus
quod super stagnat illi humor, putrescit
Chronica fit consensio.
Illi in sita inflammatione tantum haec quando
Verum si a ~~maximo~~ causa dolor ad tibias
[illegible] febris, aeger non conqueritur ad professionem
de augmento doloris multum timemus, si movere,

... ...

sentit dolorem augeri. gelidi in interioribus
ossibus haerere, diluo mitto sanguinem do antiphlo-
gistica ideo dolorem febrimque minui, sed
integre tolli non amplius metuitur inflaõ &
dabo decocta ex radicibus Chinae Sarsae, Bardanae
ad sudorem movebo Badhibelo, siccis pararabo
toti.

547. Si eo usque devenit malum ut credere debeam
partem cariem jam infectam in gangraenosam
esse, scio futuros & tristissima symptomata
eo non curabilia, os brevi esse penetratum &
consumptum tum postea musculi & omnia.
Quid tunc agendum? nil scio quam data incurata
spinae ventosa non danda spongia sternina pura
carnis, decocta Guajaci, Sassafras, Santali
rubri citrini vel albi curadem sudatoriam
faciam fomenta applicabo alia non scio.
Hic nihil fere est quando non hoc,
rebit per ad loca, sed post signa ante
dicta successerit remissio caloris &
doloris, corruptio facta est, quae dicitur suppu-
ratio, tamen materia haeret in cavo ossis nulla
arte educenda, & post putrescet, & nil
nisi cauterizatio hic potest fieri, non malum
hoc gubernet in medulloso in osse.
Et ego applicaverim in glandulis quidem mitigarunt
attamen difficile in ossibus, quia e. pus salubre educitur, eo
crassiora ad partem remanent. Vidi e. quam
in interioribus magis offendi, non in imo, sed certo
postea.

548. Pauca hic dantur quae continent ingens pondus
historiae si prosequant haec. dolor manet tunc,
explicabilis est potuit se occidi inprimis in lue
Gallica, simul ac calescunt, post illa gravi di-
lacerando lente extenditur, os carios fit crassis
et fungosius. Hinc a putrefactione eo ossa ex-
tenditur fibra postea inter distenduntur, unde
dolor ille horrendus est quia sentiunt dilacerari
fibra post fibram, tunc tumet in imo post
spongiosa, ichorosa semifrigida et flaccida, donec cadat.

549. Triplex id intelligens nomine comitatur ab
aliis multis ortus non vidi nec legi nisi per dispositione
interna. Gumma Italis in hospitalibus primo
inventa est vox. est tumor ortus circa os vel postea tenax
non plane durus sed ut gummi digito adhaerens ad
figuram recipiens, sanguis haerens ad os oritur, si

Pag 396.

membranæ postea in suis stratis & vasis incipiunt infarciri humore lento, qui tandem & redire negat.

Tophus itidem vox horizontali, vocatur tumor circa ossa mollis, idem sit ut commaritur in rostra avis primo emergentia, si lamella ossis & postea cum infarcita durior fuerit quam tumor a gradu e exsculpsi.

Nodus e major gradus quam tophus, eo quod nunc sit durior.

Exostosis est tumor durus in bos tota deformat os, non durus ut utque os qui cet. Ossis superficies ossis lamellæ extollitur & incurvatur.

Abscessus est sit partes ossis cellulosæ, membranæ vasa incipiunt, rumpuntur, cellulæ rumpuntur & os abscedit & hoc est quod Hyppocrates vocant τὰ ὀστέα ἀποστάσιες.

Caries est ossis durum in friabilem massam quasi, a cuius cuna cedente Spina Ventosa antea dicta. Hi primi sunt vitii ossi.

550. Si os perfecte sanum est, caerulescit, si jam albescit notat quandam vasa destructa, & ubi macula alba est, ibi os pracitabit & ubi quandam quasi atha lis corruptio fit, non omnis color ossis pendet a mutato sanguine.

Color albus primus indicat inflammationem, flavus pus, foedinem, cinereus Gangrænam, lividus deinde niger Sphacelum in osse. Ex putrefactione multigradu sonent hi colores.

551. Os primus leve fit & agile ac aquam, postea fit friabile &c. Ideo quia gluten in eo ablatum est. Hinc

552. Hinc lamellæ a se invicem secedunt & os fit spongiosum.

Practici prædictiones norunt ex foetore in turpitudine noscere an perpediar fistula in partibus solidis. Simile est in cavo dentis alio re loco oris, quia ibi haerens putrescit uti os si alio loco putrescat non ita foetet, si foeta est

Prius in osse alio loco, ubi Poant bene non est foeta Halitus vitandi prius odosi.

553. Si corruptio illius ossi foetidinata est in fundo a vi tota acta hac pu tredo vadit per membranam adipo sam, quod dicunt synacos, hæc mem brana accensa tumebit mirifice & inde in dorso margini mad lantium a membranis hac cellulosa ab ichore hac accensa tumorem ingentem.

Caro superincumbens fit mollis flaccida fungosa inflata & tremens. Ideo quia nunc exhalans cum transeundo inflatae inflat.

Labia ipsa extra ea similiter quidem nunc habet nullibi est profundior læsio quam in carie. Pus fecit, quia omne molli flaccida vasorum fit carnosa & fetida ab odo stili,

spinnosi ab osse; si talis sit rebellio & Chirurgus nec detergentibus nec mundantibus curat, caries cuta est.

554. Si caries externa a contusione inflammatione suppuratione externa originaliter depurandum est [a] a minoribus difficultas patet aut ad maiores cariatas pertinens o poring, est perforandum, ut in cranio diximus.

[a] pulvere cum Mastiche, Olybano &c.

In lue Gallica minima substantia occupata, & in hac nullam nisi item occupat

Spina Ventosa sorta, cura est difficillima, quia nisi tantum pinguedinem, hinc scius a medulla orta est. & reliquos humores raro afficiunt. spina

555. Denique mala aut ubi lamellae quae ad ossea haeret sunt in ignoto territorio, in membra tandem sunt tenuissima vasa quae ad magnitudinem na pinguedinosa, in spina ossis sed nervi minima humor quae adveniat ossis... hinc non potest tolli nisi omnis pinguedo minimus in medullosa, hinc mala est quae difficilis obtinere, sed ideo at mala quae densatis, sunt ossa spina ablata sit minima.

In parte soliditate aut spatia iis sunt majora lamellae crassiores & majora vasa, hinc humor major & locus clausus circa cabalans.

In junctionis pessima Anatomicus summus Realdus Colombus discipulus Vesalii jam tunc ab ipso laudatus docuit ossa quae juxta adjunctura alio fragmento certo vocato Epiphysi hanc plerae exit fibris osseis unde ligamento formant.

Ergo si ad junctionem oriatur caries, ubi ossa duo sibi apponuntur quemadmodum conjunctione duo ossa afficiuntur.

Caries in parte solidiore est lenta, quia vasa sunt minora & lamellae densiores in secunda sunt laxiora & majora in tertia vasa duplicia quemadmodum faciunt difficilis mali.

In spinosis vero est clara, quia ibi tota ossa adhuc spongiosa sunt, & vasa plurima adsunt.

Cur spina Ventosa hae historia spinam ventosam maxime reddit cognoscibilem aut omnis a causa propter totus generis determinata, hinc magis patet, quia locat quam prius uno loco haerens.

Pag. 398.

Hinc mala ē praecipitiumque & prolema.
Viddi: Post uno extirpato in aliis locis
alios pullulasse. Sic absoluta est sufficiens
historia tumorum in ossibus.

556 Non scio plures in ossibus esse tumores.
Oriuntur a violenta causa externa v. interna
si ab interna erit v. gummi, v. caries, v. tophus
v. gumma v. gdyloma v. exostosis v. abscessus.
Anchyloses a... hicce pertinent aut si Gorrei
definitiones Medicas. Praeterea ... ...
... plures tales ... videbis
ab externa causa deduci de oribus hisce adjice
uti de cariis, adeoque tractatus licet brevis totam
historiam malorum in ossibus pertinent.
Do aliquid necessarium monitum in bene discenda
praxi Medica. Hactenus ... in caribus
conspicuum ... ... tumores ordines.
Vidimus corruptiones humanas quae contingunt
in locis ubi videri tangi examinari tolli
& corrigi possunt. jam quae deinceps dicenda
sunt eadem erunt adeoque ... eadem ac plura ... dicta sunt.
Pandorum hoc ... ... examinanti pa-
tebit internos & externos ... latere sensibus.
Ita ut demonstremus sumamus exemplum
inflammationis in dorso in panniculo ... ...
possumus accidere talem in membrana thora-
cis interna.
Video externe rubedinem majorem in
manu ... ... pleuritide
mortuo ... membranam pleuram
fuisse multo lividiorem & rubediorem.
Oritur in utrisque dolor talis, quasi acicula
pleuram ... ut humana
... ... Sic & pleu-
ritici in respiratione ob dolorem inde

Linimento n. ... momento ... ...
una ... gelatinosa, altera ... me-
dullosa, haec huc allata ... lu-
bricum ..., quod facit mobilitatem ...
articulis.
Curatio hic ... fit ... ...
... ... fit transpirabilis, ut si
... ebulliant ... ...
teneat & similia ... applicantur. 557.

facts costas immobiles tenendo ut pleuritici
fere oes faciunt, in manu fit calor, tumor
id in Pleuriticis optis Anatome docuit.
Pulsus utriusque fit durus et calor jactatur manus.
Malus o bene ferr, id pleuriticis accidit.
Si morbus in manu o p resolutionem tollitur
tenditur illa fit collectio maa, albedo,
suppuratio si o descendit p apiculam facto
foramine humor ipse exit, sic in pleuri-
tide cadit in cav. thoracis v fit gangraena
ut in manu sic Pleura ead phaenomena
et effectus id sunt.
Videamus curam extrinsecus ad manus ap-
plicabit fomenta mittet sanguinem, alter
victu diluentibus et resolventibus si humores
fluidos reddit, laxat vasa sic et pleuritico
mittitur sanguis, fomenta dantur extrinsecus quae
in me o possunt haec fieri.
Commode applicantur dantur diluentia
temsa, sic curatur. Si aeger manus o
videt 3º die juvari, hoc applicat ma-
turantia, facentia pus et motum in loco. at hic
in pleuritide bisking, maa cane educit.
Sed in me hoc incommod si sciat ee apostema,
curat ut maa p respirationem pellat extrorsum
intra pectus [illegible], si dehiscat medicus o
amplius potest ppe apostema neque amplius
o Pleuritis sit, sed inter abscessus, p eas
incisione ad costas educitur et locus emundatur
adeoque oia ead sunt. Ergo cae sedes, mutationes,
effectus curae sunt eadem sunt.
Adeoque puto hoc dedici p historiam
Chenuificari, nunquam plus pfeci, quam
attendendo oia cane simillima in me.

Pag 400.

Audacter his ultimo assero. Totam Medicinam esse illectam Chirurgiae o vicis, quis ſ attenta, q considerat oia effecta q fiunt a nãa applicatis ſ arte inductis. Ergo si ad exna Medicus o reducit interna ot illigit nihil. Exemplo sit pestis. videt homo sang mori apte ypse maculis puris, purea ot ypse apte maculis, ctutig, nigra. Nonne e Gangraena haec? Homo peste morie sentit gig qst fri, gida pfusq, dein calet ti ad ingna, axillas, aures fiunt tumores inflamni, gangraeno. tunc docet Medicus sciri morbi inflan maximam determinaton ad haec loca actuatum esse morbum.

An non Medicus scit si Gangraena talis occuparent pulmones mortem secuturam. Cum ergo assertum hoc nostrum sit unum, versaltem verum, commendo utilissima illa Voll: inprimis legendum semel, Theatrum Anatomicum Theophili Boneti, hominis nati ad opera similia opera sunt collectiones observationum ex optimis veterum & recentiorum quos ipse legit.

Morborum Externorum
Finis.

22200.